

ספר
קב הירשיר
השלם
חלק ב'

ספר נחמד לתועלת הנפש וגוף ונשמה
שחברו הרב המאור הגדול איש אלוקים קדוש ונורא, חכם
חרשים ונבון לחש, מוכיח נפלא ואיש מופת,
צדיק ונעלה, המקובל האלוקי
מוהר"ר צבי הירש קאיידנור זצוק"ל
מק"ק פראנקפורט דמיין

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
הזוהר
העולמי
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

הְרוּצָה לְזָכוֹת לְרֵאוֹת בְּנִים צְדִיקִים וּבְגִנְן צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם
יִדְפִּיס הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ קַב הַיָּשׁוּר לְאַלְפִים וְלָרַבּוֹת לְחֻלְקָם
בִּיעֻקֵּב וְלִהְפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל בְּחָנָם

עַל יְדֵי הַפְּצַת הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ קַב הַיָּשׁוּר יִזְכֶּה לְהַרְבוֹת תּוֹרָה
וְיֵרָאֵת שְׁמַיִם בְּעוֹלָם וּלְעוֹרֵר אַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה
שְׁלִימָה, וְלִהְגִיעַ לְהַתְּכָלִית הָאֲמִתִּי.

וְהַמְצִיל נַפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ קַיִם עוֹלָם

הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ קַב הַיָּשׁוּר נִדְפָּס וּנְחָלַק בְּחָנָם
הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה הוּא הָאֲנִטִּיבִיאָטִיק הַיְחִידִי
נִגְדָּ עַן טְרַעְקָס וּסְמָאֵל פֶּאָקָס

ספר קב הישר

והוא ספר נחמד לתועלת הנפש וגוף ונשמה, וכל ההוגה בו מימים ימימה, לעבוד בוראו לכו יהיה ברה בחמה, ובו ק"ב פרקים ומהות הספר תמצא בהקדמת הספר, אמרי שפר, הן בפשטים טובים ובמשלים ומליצה, כל הרואה אותם ישמח בשמחה ודיצה.

הברו חד זעירא דמן הנביא ה"ה האלוף התורני מזהר"ר אבי הירש בן הרב הגאון המפורסם בעל מחנה ברנתי הזנה וספר ברנתי שמואל וספר הפארת שמואל וספר אמונת שמואל, בנוד הרב המנוח מזהר"ר אהרן שמואל קאיינדנוד ז"ל אשר אוד תורתו היתה זורה בקהלה קדושה פראנקפורט דמיין ובקהלה קדושה קראקא יע"א.

נדפס פה ק"ק ורנקבורט דמיין
לסדר השקיפה נומעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל
תס"ה לפ"ק

ספר "קב הישר"

היהלום, והיהלום שבכתר

איך הכל התחיל?

הכל התחיל מחלום... בשעת לילה מאוחרת של ראש השנה תשע"ד, לפני עלות השחר במירון, ביום הדין הגדול והנורא, בעודי ישן, התגלה אלי בחלומי הגה"צ אבי זצ"ל, פנה אלי ושואל: **למה אתה לא עושה "ספר קב הישר" מחולק לדף היומי? כל אחד שילמד דף היומי (של הזוהר), שילמד קודם ספר קב הישר!**

יהודים יקרים, אתם זוכים לקרוא את ספר מוסר גדול מאד, שיעורר לאמונה ויראת שמים גדולה. צדיקים גדולים היו אומרים שאם לא היו קוראים כל יום מספר דקות ספר מוסר... היתה להם ירידה רוחנית.

אתם נבחרתם בשמים זכיתם שתקבלו לידכם ספר זה, ותדעו שמי שיקרא כל יום 3 דקות את הדף היומי של ספר "קב הישר", יזכה לדברים גדולים מאד, שעין לא ראתה, ואם יזכה את הרבים בלימוד זה, בכל צורה שהיא, אם בחברותא, אם בלימוד קבוצת אנשים, אם בפרסום והפצה, למשל בדיסקים, נותני שיעור בדף היומי, ובכל אמצעי התקשורת, ימחלו לו כל עוונותיו, ויזכה לתשובה שלמה כנגד כל אלה שזיכה אותם בלימוד הקדוש הזה, כדאמרו חז"ל יומא (דף פ"ז) המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ועי' לרבינו הבי"צ זצ"ל בסוף חיבורו לחו"מ שהתפלל שיתפשט ספרו הבי"צ בכל ישראל למען יהי בכלל מצדיקי הרבים עיי"ש.

בכל יום קודם התפלה אומרים הרני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך, ואי אפשר לקיים מצות ואהבת לרעך כמוך אם לא מוכיח ומלמד לחבירו, ואמרינן בסנהדרין (דף צ"ט): [ועיי"ע ב"מ פה: סנהדרין יט:] כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו בחרן" וכתב החפץ חיים הק' זי"ע: החובה להצלת נפשות ישראל בזריזות - מואהבת את ה' אלקיך - והודעת להם את הדרך - רוב החוטאים בזמננו (בזמן הח"ח) רק תועים כשה אובד - מצוה רבה לרחם עליהם להשיבם לבעליהם - בחפצי שמים צריך לבקש עצות ותחבולות כחפצי עצמו.

והנה בחלום אני לוקח את הספר קב הישר הישן, של כמה מאות שנה, של סבא שלי הגה"צ רבי זאב וואלף מוטצען זכרונו לברכה, ומסתכל בפנים ושואל את אבי זצ"ל, אני בכלל לא מבין איך אפשר לעשות את זה לדף היומי, זה דפוס ישן עם פירוש תרגום עברי נייר חום שכמעט נקרע, ומסתכל ומסתכל, ואני אומר לו אני בכלל לא מבין איך מחלקים את זה לשנה, פתאום נזכרתי, ואני אומר לאבא יש לי כבר עצה, היות והכנתי כבר בלשון הקודש את כל הספר [והדפסתי לפני הרבה שנים וחילקנו בחינם, ואחר כך הכנתי את זה עם ניקוד, ואף פעם לא הדפסתי את זה], אז אני יכול לחלק את זה לימי השנה, וזה כבר יכולים לעשות, ואז מו"ר אבי זצ"ל נעלם.

לאחר שהתעוררתי בבוקר, השתוקקתי לספר את החלום הגדול והנורא, אבל מאחר שהייתי בתענית דיבור בראש השנה, לא יכלתי לספר זאת לאף אחד. רק במוצאי ראש השנה הלכתי עם קבוצה של 8 אנשים אחרי מעריבי של שבת בשבת תשובה, הלכנו הביתה מהציון, והפסקתי התענית דיבור, כי הרבה אנשים באו לדבר ולספר על הזוהר הקדוש, [ראו הסיפורים במקום אחר], וסיפורי החלום לאנשים שהלכו איתי, ובעשרת ימי תשובה בא אלי אחד האנשים ואמר לי: הרב... נו... למה אתה לא עושה משהו, כדי לממש את החלום? למה אתה לא מוציא את זה לפועל? לא הספקתי לענות לו... ואז אמר... אתה יודע... מה... אני אדאג לאסוף כספים להוציא את הספר... ובערב יום הכיפורים בא והביא לי לערך 1000 ₪. וב"ה כבר התחילו להגיד שיעורי דף היומי מספר הקדוש "קב הישר".

 מפתחות סדר הימים

א	[יום 1 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום א
ב	[יום 2 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ב
ג	[יום 3 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ג
ד	[יום 4 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ד
ה	[יום 5 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ה
ו	[יום 6 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ו
ז	[יום 7 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ז
ח	[יום 8 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ח
ט	[יום 9 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום ט
י	[יום 10 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום י
יא	[יום 11 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יא
יב	[יום 12 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יב
יג	[יום 13 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יג
יד	[יום 14 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יד
טו	[יום 15 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום טו
טז	[יום 16 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום טז
יז	[יום 17 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יז
יח	[יום 18 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יח
יט	[יום 19 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום יט
כ	[יום 20 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום כ
כא	[יום 21 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום כא
כב	[יום 22 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום כב
כג	[יום 23 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום כג
כד	[יום 24 בשנה]	תשרי	סדר הלימוד יום כד

מב	[יום 25 בשנה]	תשרי	כה	סדר הלימוד יום
מד	[יום 26 בשנה]	תשרי	כו	סדר הלימוד יום
מה	[יום 27 בשנה]	תשרי	כז	סדר הלימוד יום
מז	[יום 28 בשנה]	תשרי	כח	סדר הלימוד יום
ממ	[יום 29 בשנה]	תשרי	כט	סדר הלימוד יום
נא	[יום 30 בשנה]	תשרי	ל	סדר הלימוד יום
נג	[יום 31 בשנה]	חשוון	א	סדר הלימוד יום
נה	[יום 32 בשנה]	חשוון	ב	סדר הלימוד יום
נו	[יום 33 בשנה]	חשוון	ג	סדר הלימוד יום
נח	[יום 34 בשנה]	חשוון	ד	סדר הלימוד יום
ס	[יום 35 בשנה]	חשוון	ה	סדר הלימוד יום
סא	[יום 36 בשנה]	חשוון	ו	סדר הלימוד יום
סד	[יום 37 בשנה]	חשוון	ז	סדר הלימוד יום
סה	[יום 38 בשנה]	חשוון	ח	סדר הלימוד יום
סז	[יום 39 בשנה]	חשוון	ט	סדר הלימוד יום
סח	[יום 40 בשנה]	חשוון	י	סדר הלימוד יום
ע	[יום 41 בשנה]	חשוון	יא	סדר הלימוד יום
עא	[יום 42 בשנה]	חשוון	יב	סדר הלימוד יום
עג	[יום 43 בשנה]	חשוון	יג	סדר הלימוד יום
עה	[יום 44 בשנה]	חשוון	יד	סדר הלימוד יום
עז	[יום 45 בשנה]	חשוון	טו	סדר הלימוד יום
עח	[יום 46 בשנה]	חשוון	טז	סדר הלימוד יום
פ	[יום 47 בשנה]	חשוון	יז	סדר הלימוד יום
פב	[יום 48 בשנה]	חשוון	יח	סדר הלימוד יום
פד	[יום 49 בשנה]	חשוון	יט	סדר הלימוד יום
פו	[יום 50 בשנה]	חשוון	כ	סדר הלימוד יום
פז	[יום 51 בשנה]	חשוון	כא	סדר הלימוד יום

פט	[יום 52 בשנה]	חשוון	כב	סדר הלימוד יום
צב	[יום 53 בשנה]	חשוון	כג	סדר הלימוד יום
צג	[יום 54 בשנה]	חשוון	כד	סדר הלימוד יום
צד	[יום 55 בשנה]	חשוון	כה	סדר הלימוד יום
צו	[יום 56 בשנה]	חשוון	כו	סדר הלימוד יום
צח	[יום 57 בשנה]	חשוון	כז	סדר הלימוד יום
ק	[יום 58 בשנה]	חשוון	כח	סדר הלימוד יום
קב	[יום 59 בשנה]	חשוון	כט	סדר הלימוד יום
קד	[יום 60 בשנה]	כסליו	א	סדר הלימוד יום
קו	[יום 61 בשנה]	כסליו	ב	סדר הלימוד יום
קח	[יום 62 בשנה]	כסליו	ג	סדר הלימוד יום
קט	[יום 63 בשנה]	כסליו	ד	סדר הלימוד יום
קיא	[יום 64 בשנה]	כסליו	ה	סדר הלימוד יום
קיג	[יום 65 בשנה]	כסליו	ו	סדר הלימוד יום
קיד	[יום 66 בשנה]	כסליו	ז	סדר הלימוד יום
קיו	[יום 67 בשנה]	כסליו	ח	סדר הלימוד יום
קיט	[יום 68 בשנה]	כסליו	ט	סדר הלימוד יום
קכא	[יום 69 בשנה]	כסליו	י	סדר הלימוד יום
קכב	[יום 70 בשנה]	כסליו	יא	סדר הלימוד יום
קכד	[יום 71 בשנה]	כסליו	יב	סדר הלימוד יום
קכו	[יום 72 בשנה]	כסליו	יג	סדר הלימוד יום
קכט	[יום 73 בשנה]	כסליו	יד	סדר הלימוד יום
קלא	[יום 74 בשנה]	כסליו	טו	סדר הלימוד יום
קלג	[יום 75 בשנה]	כסליו	טז	סדר הלימוד יום
קלה	[יום 76 בשנה]	כסליו	יז	סדר הלימוד יום
קלז	[יום 77 בשנה]	כסליו	יח	סדר הלימוד יום
קמ	[יום 78 בשנה]	כסליו	יט	סדר הלימוד יום

קמא	[יום 79 בשנה]	כסליו	כ	סדר הלימוד יום כ
קמג	[יום 80 בשנה]	כסליו	כא	סדר הלימוד יום כא
קמה	[יום 81 בשנה]	כסליו	כב	סדר הלימוד יום כב
קמז	[יום 82 בשנה]	כסליו	כג	סדר הלימוד יום כג
קמח	[יום 83 בשנה]	כסליו	כד	סדר הלימוד יום כד
קנ	[יום 84 בשנה]	כסליו	כה	סדר הלימוד יום כה
קנב	[יום 85 בשנה]	כסליו	כו	סדר הלימוד יום כו
קנד	[יום 86 בשנה]	כסליו	כז	סדר הלימוד יום כז
קנה	[יום 87 בשנה]	כסליו	כח	סדר הלימוד יום כח
קנז	[יום 88 בשנה]	כסליו	כט	סדר הלימוד יום כט
קנט	[יום 89 בשנה]	כסליו	ל	סדר הלימוד יום ל
קסא	[יום 90 בשנה]	טבת	א	סדר הלימוד יום א
קסג	[יום 91 בשנה]	טבת	ב	סדר הלימוד יום ב
קסה	[יום 92 בשנה]	טבת	ג	סדר הלימוד יום ג
קסו	[יום 93 בשנה]	טבת	ד	סדר הלימוד יום ד
קסח	[יום 94 בשנה]	טבת	ה	סדר הלימוד יום ה
קע	[יום 95 בשנה]	טבת	ו	סדר הלימוד יום ו
קעב	[יום 96 בשנה]	טבת	ז	סדר הלימוד יום ז
קעד	[יום 97 בשנה]	טבת	ח	סדר הלימוד יום ח
קעז	[יום 98 בשנה]	טבת	ט	סדר הלימוד יום ט
קעה	[יום 99 בשנה]	טבת	י	סדר הלימוד יום י
קפ	[יום 100 בשנה]	טבת	יא	סדר הלימוד יום יא
קפב	[יום 101 בשנה]	טבת	יב	סדר הלימוד יום יב
קפד	[יום 102 בשנה]	טבת	יג	סדר הלימוד יום יג
קפה	[יום 103 בשנה]	טבת	יד	סדר הלימוד יום יד
קפו	[יום 104 בשנה]	טבת	טו	סדר הלימוד יום טו
קפח	[יום 105 בשנה]	טבת	טז	סדר הלימוד יום טז

קצא	[יום 106 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום יז
קצג	[יום 107 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום יח
קצה	[יום 108 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום יט
קצז	[יום 109 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כ
קצט	[יום 110 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כא
ק	[יום 111 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כב
קד	[יום 112 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כג
קו	[יום 113 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כד
קט	[יום 114 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כה
קיב	[יום 115 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כו
קיד	[יום 116 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כז
קיז	[יום 117 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כח
קין	[יום 118 בשנה]	טבת	סדר הלימוד יום כט
קיא	[יום 119 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום א
קיג	[יום 120 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ב
קיה	[יום 121 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ג
קכו	[יום 122 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ד
קכז	[יום 123 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ה
קכז	[יום 124 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ו
קלב	[יום 125 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ז
קלד	[יום 126 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ח
קלה	[יום 127 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ט
קלז	[יום 128 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום י
קלט	[יום 129 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יא
קמא	[יום 130 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יב
קמג	[יום 131 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יג
קמה	[יום 132 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יד

רמח	[יום 133 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום טו
רנ	[יום 134 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום טז
רנב	[יום 135 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יז
רנה	[יום 136 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יח
רנז	[יום 137 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום יט
רנט	[יום 138 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כ
רסא	[יום 139 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כא
רסב	[יום 140 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כב
רסד	[יום 141 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כג
רסו	[יום 142 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כד
רסה	[יום 143 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כה
ער	[יום 144 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כו
רעא	[יום 145 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כז
רעג	[יום 146 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כח
רעז	[יום 147 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום כט
רעה	[יום 148 בשנה]	שבט	סדר הלימוד יום ל
רפ	[יום 149 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום א
רפא	[יום 150 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ב
רפג	[יום 151 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ג
רפה	[יום 152 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ד
רפז	[יום 153 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ה
רפח	[יום 154 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ו
רצא	[יום 155 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ז
רצב	[יום 156 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ח
רצז	[יום 157 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום ט
רצז	[יום 158 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום י
שא	[יום 159 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יא

שב	[יום 160 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יב
דש	[יום 161 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יג
שה	[יום 162 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יד
שז	[יום 163 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום טו
שט	[יום 164 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום טז
שיא	[יום 165 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יז
שטז	[יום 166 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יח
שיז	[יום 167 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום יט
שיט	[יום 168 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כ
שב	[יום 169 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כא
שכב	[יום 170 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כב
שכד	[יום 171 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כג
שכו	[יום 172 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כד
שכח	[יום 173 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כה
שכט	[יום 174 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כו
של	[יום 175 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כז
שלב	[יום 176 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כח
שלה	[יום 177 בשנה]	אדר	סדר הלימוד יום כט
שלז	[יום 178 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום א
שמוא	[יום 179 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ב
שמג	[יום 180 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ג
שמד	[יום 181 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ד
שמז	[יום 182 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ה
שמח	[יום 183 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ו
שנא	[יום 184 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ז
שנב	[יום 185 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ח
שנג	[יום 186 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ט

שנה	[יום 187 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום י
שנז	[יום 188 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יא
שנח	[יום 189 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יב
שס	[יום 190 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יג
שסג	[יום 191 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יד
שסד	[יום 192 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום טו
שסו	[יום 193 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום טז
שסט	[יום 194 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יז
שע	[יום 195 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יח
שעב	[יום 196 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום יט
שעד	[יום 197 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כ
שעז	[יום 198 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כא
שעז	[יום 199 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כב
שעט	[יום 200 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כג
שפב	[יום 201 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כד
שפד	[יום 202 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כה
שפו	[יום 203 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כו
שפח	[יום 204 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כז
שפט	[יום 205 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כח
שצב	[יום 206 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום כט
שצד	[יום 207 בשנה]	ניסן	סדר הלימוד יום ל
שצו	[יום 208 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום א
שצט	[יום 209 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ב
תא	[יום 210 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ג
תג	[יום 211 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ד
תד	[יום 212 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ה
תז	[יום 213 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ו

תז	[יום 214 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ז
תיא	[יום 215 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ח
תיד	[יום 216 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום ט
תטו	[יום 217 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום י
תיז	[יום 218 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יא
תיט	[יום 219 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יב
תכא	[יום 220 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יג
תכב	[יום 221 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יד
תכד	[יום 222 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום טו
תכו	[יום 223 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום טז
תכט	[יום 224 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יז
תל	[יום 225 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יח
תלג	[יום 226 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום יט
תלה	[יום 227 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כ
תלו	[יום 228 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כא
תלט	[יום 229 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כב
תמא	[יום 230 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כג
תמד	[יום 231 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כד
תמה	[יום 232 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כה
תמח	[יום 233 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כו
תמט	[יום 234 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כז
תנ	[יום 235 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כח
תנב	[יום 236 בשנה]	אייר	סדר הלימוד יום כט
תנה	[יום 237 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום א
תנו	[יום 238 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ב
תנח	[יום 239 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ג
תנט	[יום 240 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ד

תסא	[יום 241 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ה
תסג	[יום 242 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ו
תסה	[יום 243 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ז
תסו	[יום 244 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ח
תסז	[יום 245 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ט
תע	[יום 246 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום י
תעא	[יום 247 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יא
תעג	[יום 248 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יב
תעה	[יום 249 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יג
תעז	[יום 250 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יד
תעט	[יום 251 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום טו
תפב	[יום 252 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום טז
תפג	[יום 253 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יז
תפה	[יום 254 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יח
תפח	[יום 255 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום יט
תצ	[יום 256 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כ
תצג	[יום 257 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כא
תצה	[יום 258 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כב
תצח	[יום 259 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כג
תק	[יום 260 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כד
תקב	[יום 261 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כה
תקד	[יום 262 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כו
תקו	[יום 263 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כז
תקז	[יום 264 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כח
תקט	[יום 265 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום כט
תקיא	[יום 266 בשנה]	סיון	סדר הלימוד יום ל
תקיג	[יום 267 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום א

תקיד	[יום 268 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ב
תקטז	[יום 269 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ג
תקיז	[יום 270 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ד
תקיט	[יום 271 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ה
תקכא	[יום 272 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ו
תקכד	[יום 273 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ז
תקכה	[יום 274 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ח
תקכז	[יום 275 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום ט
תקכט	[יום 276 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום י
תקלא	[יום 277 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יא
תקלג	[יום 278 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יב
תקלה	[יום 279 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יג
תקלז	[יום 280 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יד
תקלט	[יום 281 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום טו
תקמא	[יום 282 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום טז
תקמב	[יום 283 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יז
תקמד	[יום 284 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יח
תקמו	[יום 285 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום יט
תקמח	[יום 286 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כ
תקמט	[יום 287 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כא
תקנא	[יום 288 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כב
תקנד	[יום 289 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כג
תקנו	[יום 290 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כד
תקנח	[יום 291 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כה
תקס	[יום 292 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כו
תקסב	[יום 293 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כז
תקסד	[יום 294 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כח

תקסה	[יום 295 בשנה]	תמוז	סדר הלימוד יום כט
תקסה	[יום 296 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום א
תקע	[יום 297 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ב
תקעא	[יום 298 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ג
תקעב	[יום 299 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ד
תקעה	[יום 300 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ה
תקעז	[יום 301 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ו
תקעה	[יום 302 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ז
תקפא	[יום 303 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ח
תקפא	[יום 304 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום ט
תקפג	[יום 305 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום י
תקפה	[יום 306 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יא
תקפז	[יום 307 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יב
תקפה	[יום 308 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יג
תקצ	[יום 309 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יד
תקצא	[יום 310 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום טו
תקצג	[יום 311 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום טז
תקצה	[יום 312 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יז
תקצז	[יום 313 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יח
תקצט	[יום 314 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום יט
תרא	[יום 315 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כ
תרג	[יום 316 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כא
תרה	[יום 317 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כב
תרח	[יום 318 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כג
תרי	[יום 319 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כד
תריא	[יום 320 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כה
תריג	[יום 321 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כו

תרטו	[יום 322 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כז
תרטז	[יום 323 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כח
תריח	[יום 324 בשנה]	אב	סדר הלימוד יום כט
תרכ	[יום 325 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום א
תרכא	[יום 326 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ב
תרכג	[יום 327 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ג
תרכה	[יום 328 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ד
תרכז	[יום 329 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ה
תרל	[יום 330 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ו
תרלא	[יום 331 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ז
תרלב	[יום 332 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ח
תרלד	[יום 333 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום ט
תרלז	[יום 334 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום י
תרלז	[יום 335 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יא
תרלט	[יום 336 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יב
תרמא	[יום 337 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יג
תרמג	[יום 338 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יד
תרמה	[יום 339 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום טו
תרמו	[יום 340 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום טז
תרמח	[יום 341 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יז
תרנ	[יום 342 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יח
תרנא	[יום 343 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום יט
תרנג	[יום 344 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום כ
תרנה	[יום 345 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום כא
תרנו	[יום 346 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום כב
תרנח	[יום 347 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום כג
תרנט	[יום 348 בשנה]	אלול	סדר הלימוד יום כד

אלול	כה	סדר הלימוד יום כה
אלול	כו	סדר הלימוד יום כו
אלול	כז	סדר הלימוד יום כז
אלול	כח	סדר הלימוד יום כח
אלול	כט	סדר הלימוד יום כט
אלול	ל	סדר הלימוד יום ל
אלול	[יום 349 בשנה]	תרס
אלול	[יום 350 בשנה]	תרסג
אלול	[יום 351 בשנה]	תרסד
אלול	[יום 352 בשנה]	תרסח
אלול	[יום 353 בשנה]	עתר
אלול	[יום 354 בשנה]	תערב

ספר

קב הישר השלם

מה שכתב אחד מצדיקים וקדושים מדורות הקודמים
 הרב מורינו הר"ר **צבי הירש קאיידנאווער**
 זכר צדיק לברכה מפראנקפורט ד'מיין וקראקא יע"א

הספר הדריך וחינך אלפי בני ישראל בדרך התורה והיראה במשך מאות שנים. צדיקים וקדושים הורו לבניהם לעסוק תמיד בספר זה, כי ספר זה הביאם למדרגותיהם הגדולה הספר בחר לו דרך מיוחד איך לחדור בחכמה ובהשכל בלב הקשה והעיקש להפכו ולהוליכו על מסילות הדרך הישר בכל הדורות היו יהודים מחזיקים את הספר בתיק הטלית ותפילין שלהם בחורים שנפלו ברשת היצר הר"ל היו עוסקים בספר זה על פי פקודת מדריכהם ומשפיעיהם, וראו בו נפלאות רבות.

עד היום הזה יש עדות של הורים ומלמדים על בניהם ותלמידיהם, שהספר "קב הישר" פעל אצלם גדולות ונצורות. הבעיות הכי קשות, ונפשיות השפלות ביותר נתעלו על ידי ספר זה. כולם בכלל, תלמידי חכמים, יראי שמים, ואפילו בעלי מדריגה. לא יאומן כי יסופר.

העדות הכי טובה על זה הם ששים מהדורות הספר שיצאו לאור עוד לפני יותר ממאה שנה - ומאז ועד עתה כבר נדפס הרבה פעמים בהרבה מקומות בכמה אופנים ולשונות.

תוכן הספר עשיר, חודר לכל עניני העולם הזה, ומעורר את האדם ליראת שמים בלשונו הצח והנעים אשר מושך את עין הלומד.

קב הישר

חלק ב'

סדר הלימוד ליום **כ אדר** [יום 168 בשנה]

פרק מ"ז

א. איתא בכתבי האר"י ז"ל (שער המצוות, סוף שמיני, דף כ"א עמוד א'), אחד מן הדברים שמעכבין את התפלה הוא מי שאין גופו נקי ומלכלך מטנוף וצואה או טפות מי רגלים.

שאול המלך לבש בגד מיוחד לתפלה, ופשט אותה כאשר עשה צרכיו ועוד כי נקיות דבר טוב הוא וזה כי בדוד המלך ע"ה כתיב ביה (שמואל א כד, ד) "ויכרת את כנף מעילו אשר לשאול בלט", ובודאי אלו היה המלך שאול מלבש בו היה מרגיש בדבר בשעה שכרת דוד כנף מעילו אלא שהסיר שאול לגמרי ממנו. ואיתא בספר חסידים (סימן ט) כי מעיל אשר היה למלך שאול היה המלבוש העליון שהיה שאול המלך מתכסה בו בשעת תפלה לכבוד השם יתברך, ועל כן הסירו שאול מעליו לעשות צרכיו.

בית הפנסת הוא "בית מקדש מעט" - ועל כן צריך האדם לשהות שם בבגדים נקיים

ב. ועל כן נזהרין אנשי מעשה כשצריכין לפנס לבית הפנסא בשעת זמן פניסת בית הפנסת היו מניחין את בגדיהם מבחוץ ואינם נכנסים עם בגדיהם לבית הפנסא,

בְּאֶשֶׁר שֶׁהַבַּיִת הַכְּנֻסֶת הוּא בְּנִין מִקֶּדֶשׁ מְעַט וְצָרִיכִין לְכַנֵּס
בוּ בְּכַגְדִּים נְאִים.

בְּשַׁבַּת יִלְבַּשׁ הָאָדָם בְּגָדִים יְפִים וְנִקְיִים מִבְּשֻׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
בְּפָרְט כְּיוֹם שַׁבַּת שְׁצָרִיד הָאָדָם לְזַהַר בְּהֵן שִׁיְהִי בְּגָדָיו
נְקִיִּים, שְׁהָרִי מִבְּאָר בְּפָרֵק שְׁנֵי דְחֻגִיגָה (דף ע' עמוד
א) אָמַר ר' יוֹנָתָן בֶּן עֲמָרָם נִתְחַלְּפוּ לוֹ כְּלִים שֶׁל שַׁבַּת
בְּכֻלָּם שֶׁל חַל וְלִבְשָׁם נִטְמָאוּ [פְּרוּשׁ: דִּהְיָנוּ לְעֲנִין לְמִי
שְׁאוּכַל חוֹלִין בְּטָהֳרָה], וְהֵטַעַם כִּיּוֹן דְּכָלִי שַׁבַּת עֲבָדִי
לָהֶם שְׁמוֹר טְפֵי עֵין שָׁם. וְעַל כֵּן רְאוּי וְנִכּוֹן לִהְיוֹת מְנַעְעָלִים
מִיַּחְדִּים לְבַיִת הַכְּנֻסֶת וְטוֹב יוֹתֵר שְׁלֵא יִלְךְ לְבַיִת הַכְּפֹסָא
בְּהֶם וְלְבַיִת הַכְּנֻסֶת.

סדר הלימוד ליום **כא אדר** [יום 169 בשנה]

בְּגָדֵי שְׁעֻטָּנוּ מְעַכְבִּים אֶת הַתְּפִלָּה

ג. וַיֵּשׁ עוֹד דְּבַר הַמְּעַכֵּב הַתְּפִלָּה אֶף שֶׁהוּא בְּכַגְדֵי נְקִי
מְאֹד, וְהוּא שְׁעֻטָּנוּ, וְאֶפְלוּ בְּשׁוּגָג אֵין תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת
וּמִקְבֻלַת כָּלֵל אֶפִּילוֹ אִם הוּא מִתְּפַלֵּל בְּכֻנְיָה, עַל כֵּן
צָרִיכִין הַחֲיִטִּים לְזַהַר לְתַן הַשְּׁגָחָה שְׁלֵא יִגְרְמוּ הַזֶּק
לְמִתְּפַלְלִים בְּכַגְדֵי שְׁעֻטָּנוּ, וַיְהִיָּה חֲטָא הַרְבִּים תְּלוּי בְּחִיָּט.

גַּם בְּגָדִים שֶׁל גָּזֵל מְעַכְבִּים אֶת הַתְּפִלָּה

ד. וַיֵּשׁ עוֹד דְּבַר הַמְּעַכֵּב אֶת הַתְּפִלָּה אֶפִּילוֹ שְׁכַגְדָּיו הֵם
מְנַקִּים מִכָּל טְנוּף וְאֵין בְּגָדָיו שְׁעֻטָּנוּ, אֲמַנָּם אֵינוּ נְקִי
מִגָּזֵל כִּי מִחִיתוֹ הוּא שְׁוֹא וְשֶׁקֶר וְהוּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּכַגְדִּים
נְאִים וּמִתְּגַאֵה בְּהֶם, וְזֶהוּ שֶׁהַנְּבִיאִים קוֹרְאִין אוֹתָן בְּגָדִים
"בְּגָד בּוּגְדִים", וּבְכָל פַּעַם שֶׁמִּתְּכַסֶּה בוּ לְהַתְּפַלֵּל מְעוֹרֵר

חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו וְזוֹרְקִין תְּפִלָּתוֹ בְּפָנָי הַחִיצוֹנִים, אוֹי לוֹ
וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ.

וְאִפְלוּ שְׁחָטָא רַק נֶגְדַּהּ אֲמֵן שְׁלֵא שְׁלֵם לוֹ שְׁכַר מְלֶאכְתּוֹ
כְּרָאוּי וְאִף שְׁלֵא דְחָקוּ עַל זֶה, הֵלֵא הוּא יוֹדֵעַ
בְּעֵצְמוֹ דְהָאֲמֵן מִשָּׂא לוֹ פְּנִים שְׁלֵא בְּרִצּוֹנוֹ וּמְכָרַח לְקַח
מֵה שְׁנוֹתָן לוֹ, אוֹ שְׁכּוּבֵשׁ שְׁכַר שְׁכִיר כִּי אִזּוּ בְּאִין לְהַפְשֵׁל
בְּחָטָא גְזוֹל וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, חֲלִילָה לַעֲשׂוֹת כֵּן
לְכַבֵּשׁ שְׁכַר הַפּוֹעֵל, אוֹ שְׁלֵא לְתַן לוֹ שְׁכָרוֹ עֲבוּר הַמְּלֶאכֶה
שְׁכָרוֹ מִשְׁלֵם, רַק הוּא נוֹתֵן לוֹ פְּחוֹת מִשְׁכַּר מְלֶאכְתּוֹ
וּכְתִיב (וַיִּקְרָא כַה, נה), "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדֵי הֵם"
עַל כֵּן עָנְשׁוּ הוּא מְרַבֵּה. (וּכְמוֹ שֶׁהָאֲרַכְתִּי לַעֲלֵל בְּפִרְקִי י' עֵין שֵׁם).

הפועל צריך לזהר שלא יקלקל את הבגד - ולהחזיר לבעלים מה
שנשתיר מהבגד

ה. וְכִשֵּׁם שֶׁהִבְעֵל הַבַּיִת מְזַהֵר לְשֵׁלֵם שְׁכַר פּוֹעֵל בְּזַמְנוֹ
וְכְרָאוּי, כֵּן הַפּוֹעֵל מְזַהֵר שְׁלֵא לְקַלְקֵל הַבְּגָד וְלֹא לְקַח
מֵאֲתוֹ מְאוּמָה אִף שֶׁנִּשְׁתִּיר כִּי אִם לְהַחְזִיר לְבַעְלָיו וְאִפְלוּ
דְּבַר מַעֲט. וְעַכְשָׁיו נִשְׁתַּרְבֵּב הַחֲטָא וּפְשַׁע שֶׁל הַחֲטָאִים
שְׁגוֹנָבִים וְשִׁתֵּי רְעוֹת עוֹשִׂין, א' שֶׁמְקַלְקְלִים הַבְּגָדִים,
וְשִׁנִּית עוֹבְרִים עַל לֹא תִגְנֹב, וְאִסּוּר זֶה נַעֲשֶׂה לָהֶם כְּהַתֵּר
וְאִינֵם שְׂמִים אֶל לִבָּם אִפְלוּ לְהַתְחַרֵּט וּלְהַתּוֹדוֹת עַל זֶה
וְאֲשֶׁר שֶׁהֵמָּה מְשַׁרְשִׁים בְּחָטָא וְאִינֵם יוֹדְעִים עָנְשָׁם שֶׁהוּא
עָנֵשׁ חָמוּר.

ו. עַל כֵּן אֲנִי מְזַהֵר כָּל חֵיט שֶׁנִּכְשַׁל בְּחָטָא זֶה יִחְזֹר
בְּתִשׁוּבָה וְיִשֵּׁם אֶל לְבוֹ לְהַחְזִיר לְמִי שֶׁגְזַל וְגַנֵּב אוֹ

יַעֲשֶׂה אֵיזָה צָרְכֵי רַבִּים כִּי בַעֲוֹן גְּזֹל נִחַתֶּם דִּינֶם שֶׁל
דֹּר הַמְּבוּל.

ז. וְרֵאִיתִי חֵיטְ אֶחָד בֶּק"ק בְּרִיסק דְּלִיטָא קִדְּם מוֹתוֹ צָנָה
לְחַבְרָה קְדִישָׁא שִׁיעֲשׂוּ מִשְׁלַחְנוּ שְׁהִיָּה בְּבֵיתוֹ אַרְוֵנוּ,
וְהָאֵמָּה שְׁהִיָּה מוֹתַח בּוֹ הַבְּגָדִים יִתְנוּ בֵּידוֹ. וְשִׁאלוּ
הַחֲבָרָה קְדִישָׁא מַה כְּוָנְתוּ בְּזֶה הַצְּוָאָה, וְהַשִּׁיב שְׁהַשְׁלַחַן
וְהָאֵמָּה יַעֲדוּ לוֹ כְּשֵׁנֵי עֲדִים נְאֻמָּנִים שְׁכָל יָמָיו לֹא גָנַב
מְאוּמָּה מִן מְלֹאכְתּוֹ. אֲשֶׁרֵי לוֹ שְׁהִיָּה רוּצָה לְהַנּוֹת רַק
מִיָּגִיעַ כְּפוֹ וְלֹא מִשׁוּם גְּזֹל.

סדר הלימוד ליום כב אדר [יום 170 בשנה]

שלא ללבש שני בגדים כאחד

עוֹד יֵשׁ בְּדָבָר עֲפוּב לְכֹל דְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה כְּשֶׁלּוּבֵשׁ שְׁנֵי
בְּגָדִים כְּאַחַת דְּהֵינּוּ כְּשֶׁהִלְבוּשׁ אֶחָד הוּא בְּתוֹךְ
חֲבֵרוֹ, וְקִבְּלָהּ הִיא בֵּיִדֵינוּ מִתְּלִמִּיֵדֵי הָאֶרֶץ ז"ל (עין פרי עץ
חיים שער התפלה, פרק ב') שְׁזָהוּ קֶשֶׁה מְאֹד לְמַעֲשֵׂה הָאָדָם שִׁישׁ
קִצֵּת רְשׁוֹת לְסִטְרָא אַחְרָא לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו עַל יְדֵי כֵּן.
וּבִפְרָט בְּבִגְדֵי שִׁבְת צְרִיכִין שְׁמִירָה מְעֵלָה יוֹתֵר כְּאִמּוֹר כִּי
הַסִּטְרָא אַחְרָא הוֹלֵךְ וְסוֹכֵב סָבִיב נֶגֶד הָאָדָם לְהַתְדַבֵּק בּוֹ
וּבִפְרָט בְּבִגְדִים שֶׁל שִׁבְת.

ז. עַל כֵּן אָמַר הָאֶרֶץ ז"ל (עין פרי עץ חיים שער השבת, פרק
ג') שֶׁצְרִיךְ הָאָדָם לוֹמַר בְּשַׁעֲת לְבִישַׁת בְּגָדֵי שִׁבְת
(יְשַׁעֲיָה נד, יז) "כָּל כְּלֵי יוֹצֵר עָלֶיךָ לֹא יִצְלַח וְכָל לְשׁוֹן תְּקוּם
אִתְּךָ לְמִשְׁפָּט תִּרְשִׁיעֵי זֹאת נִחַלַת עֲבָדֵי ה' וְצִדְקָתְךָ מֵאִתִּי
נֶאֱמַר ה'".

גם שלא בשעת התפלה ילבש האדם בגדים נקיים
 גם נכון לומר פסוק זה בהתעטף לבוש העליון להתפלל,
 וחיוב גדול על האדם לעיין בבגדיו היטב שיהיו נקיים
 אף שלא בזמן התפלה, כי אין הקדשה שורה במקום
 מטנף ומלכלך.

להשגיח על מקום המזוזה שיהיה נקי

וְלִבְנֵי חַיִּיב עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לַתֵּן הַשְּׂגָחָה שִׁיְהִיָּה סָבִיב
 מקום המזוזה נקי היטב, וכדאיתא בזהר (חלק ג', דף
 רס"ג עמוד ב') **כִּי עֲנִיֵן מְזוּזָה בְּבֵיתִי יִשְׂרָאֵל הוּא שִׁיזְכֹּר הָאָדָם**
חֶסֶד עֲלִיּוֹן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר פֶּתְחֵי יִשְׂרָאֵל
וְזָכְרוֹנָם לְפָנָיו תְּמִיד, וְעַל יְדֵי כֵן גַּם הָאָדָם לֹא יִשְׁכַּח
מִצְוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד. עֵינַי מֵה שִׁפְתֵי בְּתוּמֵי לְעִיל
פֶּרֶק א' ע"ש בענין שמירת המזוזה.

כאשר רואה הש"ד שם שד"י על המזוזה, אין ביכולתו להזיק

י. וּמִצְאָתִי כְּתוּב, בְּשֵׁם סִפְרָא דְשַׁלְמָה הַמְלֵךְ (זהר, שם) כִּי
שֵׁד אֶחָד נָח אֶצֶל הַפֶּתַח וְרוּצָה לְהִזִּיק לְמִי שְׁנֹכְנֵס
לְבֵית, וּכְשֶׁרוּאָה הַשֵּׁד שֵׁם שֶׁל שֵׁד"י לֹא יִכּוֹל לְהִזִּיק.

על כן לא ישפך שום מים עכורים אצל המזוזה מחמת
שני טעמים, "טעם אחד דלא יעבד קלנא לגבי שמא
קדישא דמרי עלמא. ב' אם הוא שופך שם מים עכורים

(ע) פרוש ללשון הקדש:

הטעם האחד - שלא יעשה בזיון אצל שם הקדוש של אדון העולם.
 הטעם השני - אם הוא שופך שם מים עכורים אזי רשות למחבל (השד)
 לחבל, חס ושלום, אבל כשסביב המזוזה הוא נקי וכן אדם הוא מחבב

אזי רשות למחבלא ח"ו. אבל כשסביב המזוזה הוא נקי ובן אדם הוא מחבב המזוזה לנשק אותו בצאתו ובבואו האי שידא בעל כרחו בריך ליה לבר נש ואומר (תהלים קיח, ב) "זה השער לה' צדיקים יבאו בו".

סדר הלימוד ליום כג אדר [יום 171 בשנה]

יא. אבל מי שאין לו חס ושלוש מזוזה בפתחו אזי רשות למחבלא [למחבל] לחבל וי לו שחס על איזה ממון לקנות מזוזה ועל גופו אינו חס ובפרט שהילדים מתים בחלי כראלי"ם בעוון מזוזה בעבור שאין לו מזוזה כשרה בביתו בכל חדריו.

ולבן נסמך (דברים יא, כ) "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" וכתוב בתריה [אחריו] [שם שם, כא]: "למען ירבו ימיכם וימי ביניכם". וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בפרק במה מדליקין (שבת דף ל"ב עמוד ב') בעוון בטול מזוזה ובטול מצות ציצית בנים מתים כשהן קטנים, ועל הרבנים וראשי עם מטל לתן השגחה על זה, וכל הזהיר בה יזכה כמו שאמר הכתוב (משלי ח, לד-לה) "לשמר מזוזת פתחי כי מוצאי מצא חיים" ארוכים אמן.

פרשת ויקרא פ"ק מ"ז

א. בגמרא דנדרים איתא, "חסידים הראשונים היו מתאווים להביא קרבן חטאת". והטעם נראה, כי היו

המזוזה לנשק אותו בצאתו ובבואו - השד בעל כרחו מברך לו לאדם ואומר: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו".

מִדְקָדְקִים בְּעֶצְמָם שְׁלֵא יְהֵא חָל עֲלֵיהֶם שׁוּם פָּגָם אֶפְלוּ
בְּשׁוֹגֵג, וּלְהַסִּיר הַחֲטָא מִיַּד שְׁלֵא יִהְיוּ אֶפְלוּ מְעֻט מְזַעֵיר
תַּחַת מְמַשְׁלֵת הַסִּטְרָא אַחְרָא וּלְקַיָּם בְּעֶצְמָם "וְלֹא יִדְבַק
בַּיָּדָה מֵאוֹמֶה מִן הַחֲרָם" (דְּבָרִים יג יח).

וְאִם כֵּן, אִם עַל הַשׁוֹגְגִים הָיוּ מְבִיאִים קָרְבָּן, עַל הַמְזִידִים
לֹא כָּל שְׁכָן. וְעַל כָּל אֵלֶּה יָבוֹא אֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט עַל
הָאָדָם וְאִם בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא אֱלֹהִים אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיָּם
וְלִסְבֹּל כָּל הַדִּינִים וְיִסּוּרִים, אֲךָ ה' הוּא אֵל רַחוּם וְחַנוּן לֹא
יִחַפֵּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב הָרָשָׁע מִרְשַׁעְתּוֹ וְחָיָה.

לָבֵן קִדְמָה הַתְּשׁוּבָה לְבְרִיאַת הָעוֹלָם לְהוֹרוֹת כִּי לֹלֵא
הַתְּשׁוּבָה לֹא הָיָה הָעוֹלָם מִתְקַיָּם אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת,
וּבְכָל ד' זְמַנִּים תְּקוּפֵי הַשָּׁנָה מְכַרְיָזִים עַל הַתְּשׁוּבָה
כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר פְּרָשַׁת וַיִּקְרָא (דף ט"ו עמוד ב'):

ב. עִתְנִיָּא בְּאַרְבַּע תְּקוּפֵין דְּשַׁתָּא דִּינִים מִתְעַרְיָן, וְתְשׁוּבָה
תְּלִיָּא עַד דְּאַתְקִין. וְכַד דִּינִים מִתְעַרְיָן - קָלָא נְפִיק
מִסּוּף עֲלֵמָא עַד סוּפָא, סְלִקִין וְנַחְתִין כְּרוּזִין קְרִי, וְלִית
מֵאן דִּיתְעַר.

בְּזִמְן הַתְּקוּפָה יֵשׁ לְהַנִּיחַ בְּרָזַל עַל הַמַּאֲכָלִים וְהַמְשַׁקָּאוֹת

וְלִזְהָרָה רְמִזּוֹ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה לְהַזְהֵר מִתְּקוּפַת
הַשָּׁנָה בְּד' תְּקוּפוֹת מְטַפֵּת הָדָם שֶׁהוּא רְמִזּוֹ לְדִינֵין

(עא) פְּרוּשׁ הַזֵּהר:

לְמַדְנָה, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה דִּינִים מִתְעוֹרְרִים, וְתְשׁוּבָה תּוֹלָה עַד
שְׁמִתְתִּקוּן, וְכֹאֶשֶׁר הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים - קוֹל יוֹצֵא מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ,
[וּבַעֲלֵי הַדִּינִים] עוֹלִים וְיוֹרְדִים. פְּרוּז קוּרָא, וְאִין מִי שִׁיתְעוֹרָר.

המתעוררין ויורדין בעולם, ולזה יש תקנה בהנחת הברזל
שמציל מפני התקופה.

סדר הלימוד ליום כד אדר [יום 172 בשנה]

וייש לתן טעם הגון וכשר בעיני אלהים ואדם הוא מכון
על דרך הכתוב (תהלים ב, ט) "תרעם בשבט ברזל".
ומצאתי בשם גדול אחד הרמוז שעל זה התפלל דוד המלך
עליו השלום שישבר ויהרס הקדוש ברוך הוא את
המצערים שמצערין את ישראל בזכות י"ב שבטים
שנולדו מן ד' אמהות שראשי תבות שלהן הן "ברזל"
ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה.

ג. והטעם שזכות האמהות יעמד לנו להנצל מן הדינים
קשים כי כל ענין דם הוא מורה על דינים קשים שהן
באין מסטרא דנוקבא שבסטרא אחרא, שהיא לילי"ת
הרשעה עם מחנותיה שבה נכללין ה' מראות דם הטמא,
וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת נדה, "בנות
כותים נדות הן מעריסטן" כי המחנה טמאה של לילי"ת
נקראים עריסה מלשון ערס וארס של הנחש הקדמוני.
וכמו שאמר הכתוב (עמוס ו, ד) "השוכבים על מטות שן
וסרחים על ערסותם".

מה שאין בן מחנה השכינה נקרא מטה (שיר השירים ג, ז)
"הנה מטתו של שלמה ששים גבורים וגו', ובהיות
הדם הנזכר הוא בא מחמשה דמים טמאים
שהשתלשלותם מלילי"ת הרשעה נוקבא של סמא"ל, על
כן אין תקנה להתיש כחם אלא בנוקבא של הקדשה שהן
האמהות שמהן באין י"ב שבטים.

יש לזכר זכות אמהות: ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה

ולבן צריכין לזהר להזהיר לנשים דוקא בשעה שמניחין
הברזל. מפני התקופה לזכר זכות אמהות ב"להה
ר"חל ז"לפה ל"אה, שזכותן יעמד לנו להצילנו מכל
גזרות רעות וקשות, כי ענין גדול הוא כשמצטרף מעשה
עם מחשבה והוא יחוד גדול וחיבב מאד לגבי הקדוש
ברוך הוא ומציל מכל רעה ומכל פגע רע בעזרת ה' אלהי
ישראל. ועל כן בהיות החוטאים מתרבים בישראל חס
ושלום אזי מדת הדין רודף לשפרכת דמים דוקא.

וכדאיתא בזהר שמות (דף י"ב עמוד א'): "עב"ו ותרד בת
פרעה לרחץ על היאור" (שמות ב, ה) הנה
נחתא מדת הדין לאסתחא מדמן של ישראל "על יד
היאור" - היא התורה שנמשלת למים על עלבונה של
תורה. אכן על ידי תשובה מעבירין הכל, וכדאמר רבי
יהודה, "כל מלין דעלמא תלין בתשובה ובצלוחתא דצלו

עב) פרוש הזהר בלשון קדש:

"ויתרד בת פרעה לרחץ על היאור" - ירדה מדת הדין לרחץ בדמן של
ישראל בגלל עלבונה של תורה. זה שכתוב בהמשך הפסוק: "על יד
היאור" - היא התורה, שנמשלה למים. אכן על ידי התשובה מעבירים
את כל הקטרוגים, וכמו שאמר רבי יהודה: "כל הדברים שבועלים תלויים
בתשובה ובתפלה, שמתפללים בני אדם להקדוש ברוך הוא, וכל שכן מי
שמוזיד דמעות בתפלתו, שכן אין לך שער, שאין הדמעות חודרות בעדו.
מהו שכתוב: 'ותפתח ותראהו את הילד?' 'ותפתח' - השכינה, שהיא
מחזרת תמיד לפתח בזכותם של ישראל, וכיון שפתחה ראתה את הילד
בוכה - אלו ישראל, הנקראים 'ילד שעשועים', בוכים מתוך תשובתם,
אז 'ותחמל עליו' - ודינים מסתלקים מהם וכל גזרות רעות, ומרחם
עליהם.

בְּנֵי נִשְׂא לְגִבֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל שָׁכֵן מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד
 דְּמַעֲיָן בְּצִלוֹתָא דְלִית לָךְ תַּרְעָא דְלֵא עָאֲלִין דְּמַעֲיָן מֵה
 כְּתִיב 'וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד', "וַתִּפְתַּח" – קָאֵי עַל
 הַשְּׂכִינָה דְאִיהִי פִתְחָא תְדִיר בְּזְכוּתִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל וְכִיּוֹן
 דְּפִתְחָה וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד בּוֹכָה – הִינּוּ יִשְׂרָאֵל דְנִקְרְאִים
 יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים "וְהִנֵּה" – רוּצָה לֹמַר דְּמֵהֲדִרִין בְּתִשׁוּבָה
 וּבְכָאֵן קָמִיה "וַתַּחְמַל עָלָיו" – וְדִינִים מִסְתַּלְקִין מִנֵּיהוּ
 וְכָל גְּזֵרוֹת בִּישׂוּן וּמִרְחָם עָלֵיהוּ "וַתֹּאמֶר מִיִּלְדֵי הָעֵבְרִים
 זֶה" – שֵׁישׁ לוֹ רַךְ לִכְבּ וְלִבּ בְּשׂוֹר וְאִינָם קָשִׁי עֲרַף
 מְלַעְשׂוֹת תִּשׁוּבָה".

סדר הלימוד ליום כה אדר [יום 173 בשנה]

בד' תקופות השנה מכריזים על התשובה

וְדַע כִּי בְד' תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה מְכַרְיָזִים עַל הַתִּשׁוּבָה כְּמוֹ
 שְׁכַתְבְּתִי לְעִיל. עַל כֵּן בְּאוֹתוֹ הַפַּעַם הוּא עֵת וְזִמְנָן
 לְהַתְּעוֹרֵר עַל הַתִּשׁוּבָה וּבְפִרְט בְּתְּקוּפַת תַּמּוּז שְׁהִיא
 חֲמוּמָה מְשָׂאָר תְּקוּפוֹת מִי הוּא אֲשֶׁר לֹא יִירָא וְיִשִּׁים דְּבָר
 זֶה אֶל לְבוֹ. וַיִּחְרַד מִפְּנֵי הַדִּין וַיִּתְחַרַּט בְּמַעֲשָׂיו וַיַּעֲשֶׂה
 תִּשׁוּבָה בְּכִי וּבְתַחֲנוּנִים וְאָז וָשָׁב וְרָפָא לוֹ.

— פֶּרֶק מ"ח —

א. מִנְהַגֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַתְּחִיל לְתַקַּע מְרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל
 שֶׁהוּא שְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּמִיּוֹן בְּעַל חוּב
 שְׁנוֹתָנִין לוֹ זְמַן בֵּית דִּין שְׁלֹשִׁים יוֹם לְהַמְצִיא מְעוֹת כְּדִי
 שִׁישְׁלָם לְכַעֲלֵי חוּבוֹת, כֵּן בְּדְמִיּוֹן זֶה נוֹתְנִין לוֹ לְאָדָם

בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה זְמַן שְׁלֹשִׁים יוֹם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, כְּדִי שְׂיֵצֵא זְכָאֵי מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה בַּעֲשִׂית תְּשׁוּבָה תְּפִלָּה וְצִדְקָה לְהַעֲבִיר מֵעָלָיו רַע הַגְּזֵרָה.

ב. וְהַשׁוֹפָר בָּא לְעוֹרֵר, כִּי הוּא מְרַמֵּז עַל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל וְרוֹמֵז עַל קֶרֶן שֶׁל עֲקֵדַת יִצְחָק שְׁנֵאמַר בּו (בְּרֵאשִׁית כב, יג) "אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסִבְךָ בְּקֶרְנָיו", וְאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ (יְלֻקוּט בְּרֵאשִׁית, רְמֵז קא) שְׂיֵהִיו יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזִים בַּעֲבֻרוֹת אָבֶל סוֹפֵן לְהַגְאֵל בְּקֶרְנָיו שֶׁל הָאֵיל, הֵדָא הוּא דְכֹתִיב (שְׁעִיָּה כז, יג) "בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל", לְפִי שְׂאֲבָרְהֶם אָבִינוּ רָאָה אֶת הָאֵיל נוֹתֵשׁ וְחוֹרֵשׁ, רוֹצֵה לֹאמַר שְׂהִיָּה אֵיל בְּצַעַר מִחֲמַת קִשֵׁי הַשְּׁעָבוֹד שֶׁל אַרְבַּע גְּלוּיּוֹת.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָאֵיל זֶה הוּא סִימֵן לְבִנְיָן לְהַסְתַּבֵּךְ מִמַּלְכוּת בָּבֶל לְמַלְכוּת מְדִי, וּמְמַדֵּי לַיָּוֹן, וּמִיּוֹן לְיִשְׁמַעֲאֵל וְאָדוֹם וְסוֹפֵן לְהַגְאֵל בְּקֶרְנָיו שֶׁל הָאֵיל, זֶהוּ שְׁנֵאמַר (זְכָרְיָה ט, יד-טו) "וְהָיָה אֵלֶיקִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע ה' צְבָאוֹת יַגֵּן עֲלֵיהֶם".

סדר הלימוד ליום כו אדר [יום 174 בשנה]

לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ לְחַרֵּד כַּאֲשֶׁר שׁוֹמַע קוֹל שׁוֹפָר **ג.** לְכֹן, מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר חָרַד לְדַבֵּר ה', כְּשִׁשׁוֹמַע קוֹל הַשׁוֹפָר יִחַרֵּד לְבוֹ וְיִתְמַלֵּא רֵתֶת וְרַעְדָּה מִפְּנֵי פֶחַד ה' וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ. שׁוֹפָר מְרַמֵּז שְׁפָר"ו מֵעַשְׂיִכֶם וְעַזְבוּ דְרִכְיִכֶם הָרָעִים.

רְמִזִּים שֶׁל "תְּקִיעַה שְׁבָרִים תְּרוּעָה"

תְּקִיעָה הוּא תְּפִלָּה, וְצָרִיךְ הָאָדָם לֹאמַר, רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, תְּקַ"ע שֵׁם שֶׁל י"ה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת יְתֵד תְּקוּעַ

(שמות יז טז) "יָד עַל כַּס יְ-ה". שְׁבָרִים הוּא רָמָז, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁבֵּר וַיִּמְגַּר וַיִּכְלֶה כֶּסֶף שֶׁל סִטְרָא אַחְרָא שְׁלֵא תִשְׁלַט עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִז "תְּרוּעָה", יִתְרוּעְעוּ וַיִּשְׁירוּ יַחְדָּיו הֵנָּה וְעַם הַה"א בְּדַחֲלֵיו וּרְחִימוּ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

ד. עַל כֵּן יִתְעוֹרֵר כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקוֹל הַשׁוֹפָר הַמְּכַרִּיז וַיִּמְעוֹרֵר וּמִתְרָה עַל הַתְּשׁוּבָה, וְקוֹם קָרָא לְאַלְהֵיךָ בְּכִי וְתַחֲנוּנִים, כְּפִי מְנַהֵג אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂה, שֶׁכְּשֶׁתּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ אֱלוֹל, הוֹפֵךְ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וְקוֹרָא לֵה' בְּקוֹל בְּכִי וַיִּלְלֶה, וְאוֹמֵר: חֲנָנִי, חֲנָנִי ה' "א-ל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רַחֲמִים מִתְנַהֵג בְּחִסְדֵי דוֹת" וְכוּ', "וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא, ה' ה' א-ל רַחֲמוֹם" וְכוּ' עַד סוּף שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת.

על כל אחד להוכיח את חברו

וְאַחַר כִּךְ יַעוֹרֵר לֵב חֲבֵרוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וּמְכַל שִׁכְן כְּשֵׁרוּאָה בְּחֲבֵרוֹ דְּבַר מְגַנֵּה צָרִיךְ לְהוֹכִיחוֹ וְלוֹמַר לוֹ בְּנִחַת, אַחֲרֵי, יָדִיד נִפְשִׁי, הַגִּיעַ עַת וּזְמַן לְתַקֵּן הַמְּעוֹת וּלְיִשֵּׁר הַמְּסֻלָּה, שֶׁמַּע נָא לְדַבְרֵי וְהִסֵּר מִמֶּךָ הַמְּכֻשׁוֹל אֲשֶׁר בְּךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ מַעֲשִׂים שְׁלֵא כַּהֲגֵן, כִּי מְכָרַח אֲנִי לְהַזְהִיר אוֹתְךָ. וְאִם רָאִיתָ בִּי דְבַר שְׂאִינוֹ הַגּוֹן אַף אֶתָּה אֲמַר לִי כִּךְ וְכִךְ עֲשִׂיתָ, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ הֵם מִמְּקוֹם אֶחָד - דִּמְתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד.

סדר הלימוד ליום **כז אדר** [יום 175 בשנה]

מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד מִתְלַמִּידי הָאָרִיז"ל, שֶׁהָיָה מְעוֹרֵר בְּנֵי אָדָם לְתִשְׁבּוּבָה. ה. וְכִמוֹ שֶׁמְצַיְנוּ בְּחִסְדֵי אֶחָד וְשִׁמוֹ רַבִּי אַבְרָהָם, תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאָר"י ז"ל, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּשׁוּקִים וּבְכַרְחוּבוֹת וְהָיָה

מכריז על התשובה, והיה מקהיל כנופיא של בעלי בתים והיו הולכים לבית הכנסת של האשכנזים ואמר להם, ממני תראו וכן תעשו לקבל ארבע מיתות בית דין, והיה נכנס לשק אחד, והיה מצוה לגררו בכל ארץ ורחב בית הכנסת כדי לבזותו ולהכניע את יצרו.

אחר כך צוה לקח כל אחד אבן של משקל לטרא וחצי והיו זורקין עליו, ואחר כך יצא מהשק, והיה מוכן בבית הכנסת מטה, ובתוך המטה היה מנח מין עשב שקורין ("ברען נעסטלין") והיה פושט את בגדיו ומשליך את עצמו על החרולים ערם, והיה מתגלגל תוך (הברען נעסטלין) עד שנעשה בשרו כמו אבעבועות, ואחר כך היו מלקין אותו שלשים ותשע מלקות נגד הרג.

ואחר כך היה טובל עצמו במקנה כי הטבילה היא נגד חנק, ואחר כך היה אומר לאנשים שהיו שם: רבותי, מי שרוצה להנצל מדין של גיהנם יעשה כמנהג הזה. ומיד נזדרזו כלם יחד וקבלו עליהם כל אותן היסורים באהבה ובחבה, והיו מרימים קולם בבכייה והתודו על עוונם, ולא זזו משם עד שנעשו כלן בעלי תשובה גמורים כל ימי חייהם.

ו. ובאותו הזמן היה איש אחד שלא היה רוצה לעשות כן, באשר שידעו בני אדם שהוא בעל תשובה. מה עשה, לקח שק אחד והלך אחר חצי הלילה לפני פתח בית הכנסת, ונכנס בשק מכסה כלו מראשו ועד רגלו בענין שלא היו יודעין מי הוא, והפך פניו אל הקיר, ועמד שם כל חצי הלילה וכל היום

עד חֲצִי לַיְלָה אַחֲרֵת מֵעַת לַעַת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים
וּבִכּוּת.

תְּשׁוּבָה הַמְעֵלָה הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשָׁה בְּסֵתֶר
כִּיּוֹן שְׁעָבַר עָלָיו חֲצִי הַלַּיְלָה, כְּשֶׁהָיוּ כָּלָם יִשְׁנִים, אִזּוֹ יֵצֵא
מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְהֵלֵךְ לְבֵיתוֹ, כִּי בְּנֵי אָדָם לֹא הָיוּ
יְכוּלִין לִידַע מִי הוּא זֶה. וְהָיָה הָאֲר"י ז"ל אֹמֵר, וְדַאי זֶהוּ
תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה, כִּי תְּשׁוּבָה וְצַדִּיקָה בְּחֻדָּא סְדָרָא אָנְהוּ
[פְּרוּשׁ: בְּסֵדֶר אֶחָד הֵם].

לְקַיֵּם תַּחֲלָה "סוּר מֵרַע" וְאַחֵר כֶּף "וַעֲשֵׂה טוֹב"
ז. וְכֵשֶׁם שְׁצַדִּיקָה מִבְּחֵרֵת כְּשֶׁהִיא נִסְתָּרֵת וּבִסְתֵּר, כֵּן
הַתְּשׁוּבָה הִיא יְפָה כְּשֶׁהִיא בְּסֵתֶר, כִּי אֵין הַסְטָרָא
אַחֲרָא יְכוּלָה לְשַׁלֵּט עָלָיו לְהִסִּיר אוֹתוֹ מִדְּרָכֵי תְּשׁוּבָה.
וְהַעֲקָר, שְׂיִקְיָם תַּחֲלָה סוּר מֵרַע וְאַחֵר כֶּף וַעֲשֵׂה טוֹב, וְאִזּוֹ
הִבָּא לְטָהָר מְסִיעִין לוֹ (שְׁבֵת דָּף ק"ד עֲמוּד א').

סדר הלימוד ליום **כח אדר** [יום 176 בשנה]

פְּרָשַׁת צ"א

א. כְּתָבוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה (מִדְּרַשׁ מְשַׁלֵּי פָּרָק ו, ה)
"הַתַּחֲלַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא הַתְּעִנִּית". וְנִבְאָר
עֵינֵין כַּח הַתְּעִנִּית, רַק נִקְדִּים מֵה שְׁמַצָּאתִי בְּזֵהָר פְּרָשַׁת
שְׁמוֹת (חֵלֶק ב', דָּף כ' עֲמוּד א'):

ע"ר **רְבִי** אֲבָא הָוָה אֲזִיל בְּאוֹרְחָא וְהָוָה עֲמִיה רַבִּי יִצְחָק.
עַד אֲדָהוּוּ אֲזִלִּי, פָּגְעוּ בְּאֲנּוֹן וְרָדָא. נְטִיל רַבִּי

אָבא חַד וְרָדָא בִּידֵיהּ וְהָוָה אָזִיל. פָּגַע בְּהוּ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר,
וְדַאי שְׂכִינְתָא הָכָא וְאַנָּא חֲמִינָא בִּידֵיהּ דְּרַבִּי אָבא לְמִלְךָ
חֲכַמְתָּא סְגִיאַה, דְּהָא יַדְעָנָא דְּרַבִּי אָבא לָא נָטִיל הָאִי וְרָדָא
אָלָא לְאַחְזָא חֲכַמְתָּא.

אָמַר רַבִּי אָבא, תִּיב בְּרִי. יִתְבוּ, אָרַח רַבִּי אָבא בְּהָהוּא
וְרָדָא. אָמַר, וְדַאי אֵין הָעוֹלָם מִתְקִיָּם אָלָא עַל
הָרִיחַ, דְּהָא חֲזִינָא דְנִשְׁמַתָּא לָא מִתְקִימַת אָלָא עַל הָרִיחַ,
וְעַל דָּא הָדַס צְרִיכִין לְנִטְלָא בְּמוֹצָאי שַׁבַּת.

ב. וְהָנָה בְּאוּר הָעֲנִין לְשַׁבֵּר אֶת הָאָזֶן, כִּי כָשֶׁם שֶׁהִנַּפֵּשׁ
שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה נִקְרָאת עוֹלָם קָטָן, אֵין קִיּוּם שְׁלָה כִּי
אִם מִהָרִיחַ, וְכִמּוּ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת דף
מ"ג עמוד ב') אֵיזְהוּ דְּבַר שֶׁהִנַּשְׁמָה נִהְיִית וְאֵין הַגּוֹף נִהְיֶה זֶה
הָרִיחַ. כֵּן הָעוֹלָם הַגָּדוֹל הַתְּחִתּוֹן וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, קִיּוּמָן עַל
הָרִיחַ, דְּהֵינּוּ בְּזִמָּן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם הָיוּ מִקְרִיבִים
קֶרְבָּנוֹת וְהָיוּ מְכוּוֹנִים בְּשַׁעַת הַהִקְרָבָה כָּל הַיְחודִים הַשְּׂיֻכִין
אֶל הַקְרָבָנוֹת, וּבְשִׁמוֹת הַקְדוּשִׁים הַיּוֹצְאִים מִפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר
כח, ח) "אֲשֶׁה רִיחַ נִיחּוּחַ לָהּ". וְהָיָה מְעוֹרָר רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן,
וְנִתְיַחֲדוּ הָעוֹלָמוֹת בְּקִשּׁוֹרָא חֲדָא וּבְחִבּוּרָא חֲדָא. [פְּרוּשׁ:
וְנִתְיַחֲדוּ הָעוֹלָמוֹת בְּקִשּׁוֹר אֶחָד וּבְחִבּוּר אֶחָד]

רבי אבא הלך בדרך ועמו רבי יצחק. בדרךם מצאו שיח ורדס. קטף רבי
אבא ורד אֶחָד וְנִטְלוּ עִמּוֹ. פָּגְשׁוּ הַצְּדִיקִים אֶת רַבִּי יוֹסִי שְׁאָמַר: "וְדַאי
הַשְּׂכִינָה פֶּאֶן בְּקֶרֶב הַצְּדִיקִים וְרוּאָה אֲנִי, שְׂאוּכַל לְלַמֵּד חֲכָמָה מִמָּה שְׁבִידוּ
שֶׁל רַבִּי אָבא, שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ אֲנִי, שְׁלֹא לְחַנֵּם קִטְף רַבִּי אָבא אֶת הַנְּרָד".
וְאָמַר: "אֵין הָעוֹלָם מִתְקִיָּם אָלָא עַל הָרִיחַ, שֶׁהָיָה רוּאִים אֲנִי, שֶׁהִנַּשְׁמָה
אֵינָה מִתְקִימַת אָלָא עַל הָרִיחַ, לְכֵן צְרִיךְ לְהָרִיחַ אֶת הָהָדַס בְּמוֹצָאי שַׁבַּת".

רָמַז לַתַּבַּת "קָרְבָּן", לְשׁוֹן קְרוֹב לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ

וְזָהוּ מוֹרָה תַּבַּת קָרְבָּן, לְשׁוֹן קְרוֹב. וְעַכְשָׁו הַתְּפִלָּה הַיָּא
בְּמִקּוֹם קָרְבָּן, עַל יְדֵי הֶבֶל פִּיּו. וְכֵן הַתּוֹרָה הַיָּא
בְּמִקּוֹם קָרְבָּן, וְכֹל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב
עוֹלָה (מְנַחֲת דָף ק"י עמוד א'). וְכֵן הֶבֶל פִּיּו שֶׁל הַמִּתְפַּלֵּל
בְּשַׁעַת הַתְּעֻנִית הוּא דוֹמָה לְרִיחַ הַקְּרִבָּנוֹת.

ג. וּבְאֵר הַזֵּהָר (שם) כִּי כֶּשֶׁם שֶׁהַוִּירְדָּא (שְׁקוּרִין בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנו
"רוֹזִין") הַיָּא אֲדָמָה, וְכִשְׁמֵב־שְׁלִין אוֹתָהּ בְּאֵשׁ נִעֲשִׂית
לְבָנָה וְהַיָּא סִימָן שֶׁהָאֲדָם הוֹפֵךְ לְלֶבֶן, כְּמוֹ כֵן הַקְּרִבָּן הוּא
חֶלֶב וְדָם, אֲדָם וְלֶבֶן. וְהָעֵשֶׂן הָעוֹלָה הוּא חֹר, לְרִמּוֹ
שֶׁהַחֶטָּא שֶׁהוּא אֲדָם נִהְפֵךְ לְלֶבֶן. וְכִמוֹ כֵן הַתְּעֻנִית שֶׁאֲדָם
מְקָרִיב חֶלְבוֹ וְדָמוֹ, וּבְכָל תְּעֻנִית יֵשׁ בְּהַגּוֹף חֲמוּם שֶׁמוֹרָה
שֶׁהָאֲדָם נִהְפֵךְ לְלֶבֶן עַל יְדֵי הַחֲמוּם.

וְהַיָּנוּ דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, ע"כּ הוֹינָא יְתִיב בְּתַעֲנִית
הוּא מְצַלִּי, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ
שֶׁהַקְּרִבָּתִי לְפָנֶיךָ חֶלְבִי וְדָמִי, וְגוֹפִי הוּא נִדְלָק
מִחֲמִימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂיֵהָא הָרִיחַ
הָעוֹלָה מִפִּי בְּשַׁעַת זוֹ כְּרִיחַ נִיחוּחַ כְּקְרִבָּנוֹת הַמְזֻבַּח
וְתִרְצָנִי."

(עד) פרוש הזהר בלשון קדש:

כְּשֶׁהֵיטִי יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הֵיטִי מוֹתַפְּלֵל: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ
שֶׁהַקְּרִבָּתִי לְפָנֶיךָ חֶלְבִי וְדָמִי, וְגוֹפִי הוּא נִדְלָק מִחֲמִימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי. יְהִי
רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂיֵהָא הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשַׁעַת זוֹ כְּרִיחַ נִיחוּחַ כְּקְרִבָּנוֹת
הַמְזֻבַּח וְתִרְצָנִי".

סדר הלימוד ליום **נט אדר** [יום 177 בשנה]

תשעה דברים שפוגמים התענית

ד. ואחר שבארנו קצת מעלת התענית נבאר דברים הפוגמים בתענית:

האחר, לזהר ביום התענית להתעסק בדברים שבקדשה, ולא כמו מקצת בני אדם ההולכים ועוסקים בדברים בטלים וליצנות ויצא שחרם בהפסדם.

השני, מאן דמפרסם תעניתו הוא ענין גרוע, ודומה לנותן מתנה לחברו ומכריזו ברבים.

השלישי, הכוועס ביום התענית, ודומה לנותן מתנה דרך כעס.

הרביעי, יראה ללמד אף מעט קדם שיטעם מאומה. ה. החמישי, ידקדק אחר פת ישראל.

הששי, לשלח תחלה לעני ממאכל שהכין לו.

השביעי, הוא עקר ומקור לכלם, שיזהר שלא לאכל דרך רעבתנות, והוא אסור גמור, כי זהו מדת עשו הרשע שאמר (בראשית כה, ל) "הלעיטני נא", וכתוב במשלי (יג, כה) "בטן רשעים תחסר". והרבה בני אדם נכשלין בזה שאוכלין במהירות דרך זולל וסובא, והוא פגם גדול מאד.

השמיני, שלא ישתה הרבה בכדי שישתכר, שאז ישתקע בשנה על ידי בלבול דעת השכרות, ונמצא שהפסיד במה שלא הפקיד רוחו ונשמתו קדם

הַשָּׁנָה בִּידּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹנֶנָה וּבְדַעָה צְלוּלָה, וְהוּא חַיּוּב גְּדוּל, כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר פְּרִשְׁת דְּבָרִים (דף ר"ס עמוד א) בְּאַרְיִכוֹת, עֵינֵי שָׁם.

הַתְּשִׁיעִי, יוֹם הַתְּעִנִית הוּא מְסַגֵּל שֵׁיפְרֵשׁ הָאָדָם חֲטָאֵי לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִז אֵין לְהַשְׁטֵן שׁוֹם קְטָרוּג בְּקָרְבָנוּ אוּ בַתְּפִלָּתוֹ.

הַנְּחִיצוֹת לְפָרֵט חֲטָאֵי בְּפִי

ו. וְדָבָר זֶה מְבָאָר בְּזֵהר פְּרִשְׁת וַיִּקְרָא (דף כ' עמוד א) זֶה לְשׁוֹנוֹ:

עֵיִרְבִי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא. עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא, בּוֹא וְנִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרְיָתָא. פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר (תְּהִלִּים ל.ב, ה) חֲטָאֵתִי אוֹדִיעֶךָ, מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא דְכָל בַּר נֶשׁ דְּמִכְסָה חֲטָאֵי וְלֹא מְפָרֵשׁ לוֹן קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא וְיִתְבַּע רַחֲמֵי לָא יְהִבִּין לִיה לְמַפְתַּח פְּתַחַא דִּתְשׁוּבָה, וְאִי פִרֵשׁ לוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָיִס עֲלֵיהּ

(עה) פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הִלְכוּ בְּדָרָךְ. עוֹד הֵם הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא: "בּוֹא וְנִעְסַק בַּתּוֹרָה". פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר: "חֲטָאֵתִי אוֹדִיעֶךָ" - מִכָּאֵן לְמַדְנִי, שְׂאָדָם הַמְּכַסֶּה חֲטָאֵי וְאֵינוּ מְפָרֵשׁ לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִבְקֵשׁ רַחֲמִים עַל עֲצָמוֹ אֵין מְנִיחִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם לְפַתַּח פְּתַח הַתְּשׁוּבָה. אִם מְפָרֵשׁ הָאָדָם אֶת חֲטָאֵי מִרַחֵם עֲלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִגְבִּיר אֶת מִדַּת הַרַחֲמִים עַל מִדַּת הַדִּין, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָאָדָם בּוֹכֵה לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהֲרִי כָּל הַשְּׁעָרִים נְעוּלִים חוּץ מִשְּׁעָרֵי דְמַעַה וְתַפְלָתוֹ מִתְקַבְּלָת. עַל כֵּן כָּל הַמְּפָרֵשׁ חֲטָאֵי - כְּבוֹד הַמְּלֹךְ הוּא וּמִגְבִּיר אֶת מִדַּת הַרַחֲמִים, עֲלָיו נֶאֱמַר: "זוֹבַח תּוֹדָה יִכְבְּדֵנִי" - שְׁנֵי כְּבוֹדִים: אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶחָד לְעוֹלָם הַבָּא."

וַיִּתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְכָל שַׁפְּן אֵי אִיהוּ בְּכִי, דְּהָא כָּל פִּתְחִין סְתִימִין וְאִיהוּ פִּתּוּחַ וְאִתְקַבַּל צְלוֹתֵיהּ.

כַּאֲשֶׁר הָאָדָם מְפָרֵט חֲטָאֵיו - כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - לְהַגְבִּיר עֲלָיו רַחֲמָנוּתוֹ

וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּמִפְּרֵשׁ חֲטָאֵיהּ, יִקְרָא דְּמִלְכָּא הוּא לְאַתְגַּבְּרָא רַחֲמֵי עַל דִּינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים נ, כג)
”זוֹבַח תּוֹדָה יִכְבְּדֵנִי”, תְּרִין כְּבוֹדִין אָנּוּן, חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא, חַד בְּעִלְמָא דִּין וְחַד בְּעִלְמָא דְאַתִּי.

סדר הלימוד ליום **א ניסן** [יום 178 בשנה]

בְּכִי הַשְׂכִּינָה בְּעַת חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

ז. עִפְתַּח עוֹד וְאָמַר, דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְאַתְחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתַתָּא וְיִשְׂרָאֵל אֲזָלוּ בְּגָלוּתָא וְרַחֲמִים עַל צְוֹאֲרֵיהוֹן וַיִּדְיֵהוֹן מְהֵדִיקִין לְאַחֻרָא, וַכִּנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְתַּרְכַּת מִבֵּית

עו) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

הוֹסִיף רַבִּי תַנְיָא וְאָמַר: "בְּאוֹתוֹ יוֹם בּוּ נְחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיִשְׂרָאֵל הִלְכוּ לְגָלוּת כְּשֶׁרַחֲמִים עַל צְוֹאֲרֵיהֶם וַיִּדְיֵהֶם אֲסוּרוֹת לְאַחֻרֵיהֶם, וְהַשְׂכִּינָה - כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, גְּרָשָׁה מִבֵּית הַמְּלָכוֹת לִילָף בְּעִקְבוֹת בְּנֵיהּ - אִמְרָה הַשְׂכִּינָה, בְּשַׁעַת שְׁיִרְדָּה מִמִּשְׁכְּנָה: 'אַלֶּף בַּתְחִלָּה וְאַבְכָּה עַל בֵּיתִי וְעַל בְּנֵי וְעַל הַיְחוּד הַגָּדוֹל, שְׁנַעֲשֶׂה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ עַל יְדֵי הַקְּרָבָנוֹת - וְעַתָּה בְּטָלִים. וְכִשְׁיִרְדָּה הַשְׂכִּינָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה רָאֲתָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מִטָּה חָרַב וְדַמְיָהֶם שֶׁל צְדִיקִים נִשְׁפָּף כַּמִּים - הַרְיָמָה אֶת קוּלָּה בְּבִכְיָה, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הִזְדַּעְזְעוּ וְקוֹל בְּכִיָּה הִגִּיעַ עַד כְּסֵא הַכְּבוֹד. מִשְׁשֻׁמַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת קוּלָּהּ, בְּקֶשׁ לְהַחְזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתוֹהוּ וְבָהוּ, עַד שֶׁבָּאוּ מַחְנוֹת וּמִלְאָכֵי מַעְלָה לְנַחֵם אֶת הַשְׂכִּינָה - וְלֹא קִבְּלָה תְּנַחוּמִים. עַל זֶה אוֹמֵר הַפְּסוּק: 'קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע רַחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהּ'.

מִלְכָּא לְמִיָּהּ בְּתַרְיֵהוּן וּבְשַׁעְתָּא דְנִחַתְתָּ שְׂכִינְתָּא, אָמְרָה אִיָּהּ בְּקִדְמִיתָא וְאַבְכָּה עַל מְדוּרָאֵי וְעַל בְּנֵי, וְעַל הַיַּחֲוֹד גְּדוֹל שְׁהִיָּה נַעֲשֶׂה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וְכֹד נִחַתְתָּ מִמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה חֲמַת אֶתְרָא דְמִקְדָּשׁ שֶׁל מָטָה הוּא חָרַב וּדְמִיָּהּ שֶׁל צְדִיקָיָא אֲתוּשְׁד בְּגוּוּה, וְהִיכְלָא קְדִישָׁא וּבֵיתָא אֲתוּקֵד בְּאַשָׁא כְּדִין אָרִימַת קְלָא, וְאֲתַרְגִּישׁוּ עַלְמֵי עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי, וּמָטָא קְלָא לְעִילָא עַד אֲתַר דְּמִלְכָּא שְׁרָיָא וּבְעֵי מִלְכָּא לְמַחְרַב עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ עַד דְּנִחַתְתָּ כַּמָּה אַכְלוּסִין וְכַמָּה מְשַׁרְיָן לְנַחַם הַשְּׂכִינָה וְלֹא קִבְּלָה תַנְחוּמִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב: (יְרֵמְיָה לֵא, יד) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע, רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהּ וְגו'.

וְתַחֲלַת יְצִיאָתָהּ מִבֵּית מִקְדָּשָׁא וְשַׁרְתָּהּ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִבְתַּר נִפְקַת מִן אֶרְעָא קְדִישָׁא לְמַדְבָּרָא, וְיִשְׁבָּה תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין וְקִרְאָה שֵׁם (אֵיכָה א, א) "אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד הָעִיר" וְגו'.

כֹּי רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי כו'. עַד דְּהוּוּ יְתַבֵּי פְּרַח חַד עוֹפָא וּרְחִישׁ קַמִּיהוּ שְׁיִלְכוּ מִכָּאן. אָמַר רַבִּי חֵיָא,

(זז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

וּבַתְחִלָּה יְצָאָה הַשְּׂכִינָה מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְשִׁכְנָה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֵאחֲרַי מִכּוֹן יְצָאָה מֵאַרְצֵי הַקְּדָשׁ לְמַדְבָּר וְיִשְׁבָּה שֵׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים וְקִנְנָה שֵׁם: 'אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד הָעִיר' וכו'.

(זח) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

כֹּי רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי. עוֹדִם יוֹשְׁבִים, פְּרַח עוֹף אֲחָד לְפָנֵיהֶם וְקִשְׁקַשׁ לְפָנֵיהֶם פְּאוּמֹר: "לְכוּ מִכָּאן!" אָמַר רַבִּי חֵיָא: "בּוֹא וְגַלְף מִכָּאן, שְׂוֹדָאֵי יוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם הַנֶּם לְסֻסִּים וְגַזְלָנִים". קָמוּ הַצְּדִיקִים וְהִלְכוּ. אַךְ הַתְּחִילוּ

נִיקוּם מֵהֶכָּא דְיִדְאֵי יְתָבֵי טוֹרֵיָא הֶכָּא, (רוצָה לומר יֵשׁ כָּאן גְּזֻלָּיִם יוֹשְׁבִים), קָמוּ וְאָזְלוּ עַד דְּאֶהְדְּרֵי רִישֵׁיהּוּ חֲמוּ אַנוּן לְסִטִּין דְּרַהֲטֵי אֲבַתְרֵיהּוּ וְאַתְרַחֲישׁ לְהוּן נָסָא וְאַשְׁכַּחוּ חַד טַנְרָא וְחַד מְעַרְתָּא וְעָאלוּ תַמָּן. יְתָבוּ תַמָּן יוֹם אֶחָד וְלִילָה אֶחָד.

ע"ב רַמְשׁ לִילָיָא אַתְנַהִיר סִיְהֵרָא בְּמַעְרְתָּא, עֲבֵרוּ תַמָּן תַרִּין טִיעִין וְחֲמַרִּיהוּן טְעוּנִין יִין וּמִיכְלָא לְהוּ, אָמְרוּ, נִיתוּב הֶכָּא הָא אֵית לָן לְמִיכַל וְלִמְשַׁתִּי וְלַחְמַרִּי וְאַנְן נִיעוּל לְמַעְרְתָּא דָּא. אָמַר חַד לְחַבְרֵיהָ לָא תַכְנוּס עַד דִּתְפָּרֵשׁ לִי חַד קָרָא, מַאי דְכָתִיב "אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאַקְנֵה שְׁמֶךָ כִּי טוֹב נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ" (תהלים נב יא), וְכִי לְגַבִּי אֲחַרָּא לָאו אִיהוּ טוֹב? לָא הֵנָּה בִּידֵיהּ. אָמַר לִיהּ, וַיִּ לְטִיעָא דְשִׁבְקִיהָ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאוּרִיתָּא וְעַסְקִי בְּטִיעָא רַבִּי יוֹסִי דְהוּוּ יְתָבֵי בְּמַעְרָא חַדוּ.

לְלַכְתָּ וְהִנֵּה חֲבוּרַת לְסִטִּים רוֹדְפֵת אַחֲרֵיהֶם. הַתְּרַחֵשׁ לָהֶם גַּס וְנִקְרָה לָהֶם סָלַע וְבוּ מַעְרָה וְנִכְנְסוּ לָשֶׁם. יֵשְׁבוּ שָׁם יוֹם אֶחָד וְלִילָה אֶחָד.

(ט) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

כְּאֶשֶׁר יָרַד הַלֵּילָה וְהַאִיר הַיָּרֵחַ, עֲבֵרוּ שָׁם שְׁנֵי רוּעִים עַל חֲמוּרִים טְעוּנִים יִין וּמִזוּן. אָמְרוּ הַרוּעִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ: "נִחְנֶה כָּאן כְּדֵי לְאַכֹּל - אֲנַחְנוּ וְחֲמוּרֵינוּ - וְנִכְנַס לְמַעְרָה". אָמַר הָאֶחָד לְחַבְרוֹ: "אֵל תַּכְנוּס לְמַעְרָה עַד שֶׁתַּסְבִּיר לִי פְּרוּשׁוֹ שֶׁל פְּסוּק אֶחָד: 'אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאַקְנֵה שְׁמֶךָ כִּי טוֹב נִגְדַּד חֲסִידֶיךָ' - הָאֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב רַק לְחֲסִידָיו וְלֹא לְאַחֲרֵים?" לֹא יָדַע חַבְרוֹ לְעֲנוֹת לוֹ עַל שְׁאֵלָתוֹ. אָמַר לוֹ: "אִוִי לְרוּעִים, הַעוּזִיבִים אֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֵת הַתּוֹרָה וְעוֹסְקִים בְּרַעֲיָהּ".

שָׁמְעוּ זֹאת רַבִּי חִזְיָא וְרַבִּי יוֹסִי בְּיָשְׁבָם בְּמַעְרָה וְשִׁמְחוּ עַל שֶׁהִקְרָה ה' לַפְּנֵיהֶם בְּגֵי תוֹרָה.

אמר רבי חי'א לרבי יוסי, חזי כמ'ה נסים קדשא בר'יך הוא שזיב לן מלסטים וסתיר לן במערה בהשקט ושל'ה, והשתא נתחבר עם בעלי תורה.

נפקו מן מערתא ופתחו בשלום ונתחברו יחד, אמר האי טיעא אמרו לי מהו פרוש "כי טוב נגד חסידיך"? אמר רבי חי'א, ודאי דוקא נגד חסידים הקדוש ברוך הוא טוב ולא נגד רשעים דמבזין דברי תורה ולא עסקי באורי'תא, אמר ליה: יאות הוא לפי פשוטה, אבל יומא חד הוינא גבי רבי שמעון בן יוחאי והוא פרש דרך נסתר וכו', וגלה אחר כך האי טיעא כמ'ה סודות נפלאים. אתא רבי חי'א ורבי יוסי ונשקוהו, ואחר כך אזל כל חד וחד לדרכו.

פ) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר רבי חי'א לרבי יוסי: "ראה כמ'ה נסים עשה עמנו הקדוש ברוך הוא: הציל אותנו מלסטים והושיבנו במערה בשקט ובשל'ה, ועתה זמן לנו בני תורה".

פא) פרוש הזהר בלשון קדש:

יצאו מן המערה, ברכו את הרועים בשלום והתחברו אתם. שא'לם הרועה: "אמרו לי רבותי, מהו פרוש הפסוק: 'כי טוב נגד חסידיך' ", ענה רבי חי'א: "בנדאי הקדוש ברוך הוא טוב דוקא לחסידים ולא לרשעים, המבזים את התורה". אמר לו: "נאים הדברים לפי פשוטו של מקרא. אמנם פעם שמעתי מרבי שמעון בן יוחאי פרוש נפלא על פסוק זה בדרך הנסתר". ואחר כך גלה הרועה כמ'ה סודות נפלאים. באו רבי חי'א ורבי יוסי ונשקוהו, ולאחר מכן נתפרדה החבורה.

סדר הלימוד ליום ב ניסן [יום 179 בשנה]

המחבר את עצמו לתלמידי חכמים, מקרב את הגאולה

ח. הרי, ראה כמה חביבים היו דורות הראשונים, דהו
עסקי בתורה אפלו בדרך, והיה שמחה בידם שהיו
מתחברים בחברותא של בעלי תורה, כי כל המחבר את
עצמו לבעלי תורה, הוא מקרב את הגאולה, כי יש לשכינה
ארבע אמות של הלכה, הליכות עולם לו, שהקדוש ברוך
הוא יחסה עליו כנפיו להציל אותו מפל גזרות רעות,
ותפלתו תהיה קרובה להתקבל, ונכסיהו מתברכין בכל
הברכות, אמן.

פָּרָק ב'

א. כבר כתבנו לעיל בפרקים הקודמים בענין מעלות
תפלתו של עני, ועכשו באתי לכתב עוד דברים
נוספים על הראשונים, כי קרבן העני תמיד הוא מרצה
להקדוש ברוך הוא וכמו שאמר הכתוב, (תהלים נא יט) "לב
נשבר ונדכה אלהים לא תבזה".

מעשה בעשיר שהביא קרבן עני

ואיתא בזהר פְּרָשֶׁת וַיִּקְרָא (דף ט' עמוד א'): כּי מַעֲשֵׂה
בְּעֵשִׂיר אֶחָד שֶׁהֵבִיא אֶל הַכֹּהֵן לְהִקְרִיב שְׁתֵּי

פב פרוש הזהר בלשון קדש:

מעשה בעשיר אחד, שהביא שני תורים ובני יונה אל הכהן. אמר לו
הכהן: "קרבן זה אינו נאה לך". הלך אותו אדם לביתו עצוב. שאלוהו

תורים ובגני יונה והוא קרבן עני, ואמר ליה הפהן קרבן זה לאו דידך הוא. אתא לביתיה, והוה עציב.

ב. אמרו ליה אחוהי, אמאי את עציב, אמר להו דלא קריב פהנא קרבנא דילי תרין בגני יונה, אמרו ליה יאות ושפיר עביד דזהו קרבן עני דכתיב ביה "ואם דל הוא" וגו' (ויקרא יד כא), אלא את צריך לקרבא חד תורא.

גדר שמפאן ולהבא לא יעלו על לבו מחשבות של חטא, חס ושלום **מי אמר** האי גברא בדעתיה ומה על המחשבת חטא החמירה תורה להקריב תורא על חטא עצמו לא כל שפון, נדרנא דלא אסלק על לבאי מחשבה דחטאה, מפאן ולהלאה מה עביד כל יומא אשתדל במשא ומתן ובלילה נאים קצת ואחר כך קרא לאחיו

אחיו: "מדוע הנך עצוב", אמר להם: "משום שהפהן לא קבל ממני את בגני היונה ולא רצה להקריבם". אמרו לו אחיו: "צודק הפהן ויפה עשה, שלא הקריב את קרבנה, שהרי תורים ובגני יונה - קרבן העני הם, כמו שכתוב: 'ואם דל הוא ואין ידו משגת', אולם אתה שעשיר הנך, צריך היית להביא שור לקרבן".

פג) פרוש הזהר בלשון קדש:

חשב אותו אדם: ומה אם על מחשבת החטא החמירה התורה להקריב שור גדול - על החטא עצמו - לא כל שפון! נודר אני שלא יעלה על לבי מחשבת חטא לעולם. מה עשה מאותו יום? עסק במסחר כל היום ובלילה ישן מעט, ואחר כך הזמין את אחיו ללמוד עמו תורה, והיו מכנים אותו 'היורה אחר' על שם שגעשה אדם אחר. יום אחד פגשו רבי יוסי ורואה, שחלק אותו אדם את נכסיו: חצים נתן לעניים וחצים נתן לסוחרים עוברי ימים, שיתעסקו בסחורה בשבילו, ואלו הוא עצמו ישב ועסק בתורה כל הימים.

שִׁילְמָדוֹ עֲמוֹ תוֹרָה וְהוּוּ קָרִיִן לִיהּ - יְהוּדָא אַחְרָא. יוֹמָא
 חַד פִּגְעַע בֵּיהּ רַבִּי יִיסָא סָבָא וְהוּוּ פְרִישׁ נְכִסֵּי לְמִסְכְּנָא
 פִּלְגָא וּפְלַגָא לְתַן עַל סְחוּרָה לְאַנְשֵׁים הוֹלְכֵי יָמִים וְהוּא
 יְתִיב וְלַעֲזֵי בְאוּרִיתָא.

סדר הלימוד ליום ג ניסן [יום 180 בשנה]

קָרְבַן הָעֲנִי חֲבִיב אֲצֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל הַקְרָבָנוֹת
 ג. יִפְתַּח וְאָמַר, כָּל מֵאֵן דְקָרִיב קָרְבַן בְּרַעוּתָא דְלִבָּא
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲזַדְמֵן לְקַבְלִיהּ תָּא חֲזִי קָרְבָנָא
 דְמִסְכְּנָא חֲשִׁיב קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא דְהָא הוּא מְקָרִיב
 חֲלָבוֹ וְדָמּוֹ דְהָא לִית לִיהּ מִיַּדִּי לְמִיכָל וְאִיתִי קָרְבָנָא
 וּבִהּהוּא שְׁעָתָא דְהָעֲנִי מְקָרִיב קָרְבָנִיהּ מְכָרִיזִים בְּשָׁמַיִם
 וְאָמְרִי: (תְּהֵלִים כב כה) "כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקָץ עֲנוֹת עֲנִי" כִּי
 קָרְבָנִיהּ דְעֲנִי הוּא עֲדִיף מִכָּלֵם דְהָא עֲנִי גָרִים לִי לְמַהוּי
 בְּחַלְק דְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וְהָעֲנִי גָרִים לִי לְמַהוּי בְּחַלְק
 דְאוּרִיתָא וּבְגִין כֶּךָ פִּלְגִינָא פִּלְגָא לְמִסְכְּנֵי דְהָא אֲנוּן גְּרָמוֹ

פד) פרוש הזהר בלשון קדש:

פִּתַּח אוֹתוֹ אָדָם וְאָמַר: "כָּל הַמְקָרִיב קָרְבַן בְּכָל לְבוֹ - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מוֹתְקָרֵב אֵלָיו. בּוֹא וּרְאֵה - כִּמְהָ חֲשׁוּב קָרְבַן הָעֲנִי לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁהָרִי קָרְבָנוֹ חֲשׁוּב מִכָּל הַקְרָבָנוֹת, שְׁהָרִי כְּשֶׁהוּא מְבִיא קָרְבַן - מִמֶּשׁ אֶת
 חֲלָבוֹ וְדָמוֹ שְׁלוֹ מְקָרִיב הוּא, שְׁהָרִי אֵין לוֹ בְּבִיתוֹ מֵה לְאָכֵל וְהוּא מְבִיא
 קָרְבַן לְה', וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁהָעֲנִי מְבִיא קָרְבַן מְכָרִיזִים בְּשָׁמַיִם: 'כִּי לֹא בָזָה
 וְלֹא שִׁקָץ עֲנוֹת עֲנִי', וְקָרְבַן הָעֲנִי יְקָר מִכָּל, שְׁהָרִי הוּא אֲשֶׁר גָּרַם לִי
 לְהִסְתַּפֵּחַ בְּנַחֲלַת ה' וּבַתוֹרָה, לְכֵן מִחַלְק אֲנִי אֶת מִחְצִית נְכִסֵּי לְעֲנִיִּים,
 שְׁהָרִי הֵם אֲשֶׁר גְּרָמוֹ לִי לְהִדְבֵק בַּתוֹרָה. וְעַקֵּר הַקְרָבַן תְּלוּי בְּמִחְשַׁבַת הַלֵּב
 וּבְרַצוֹנוֹ, שְׁהִיא חֲבִיבָהּ מִכָּל לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לִי כָּל הָאֵי וְכוּ', וְעָקֵר קִרְבָּנָא הוּא רְעוּתָא דְלִבָּא וְרְעוּתָא
דְנַפְשָׁא דְהוּא חֲבִיב מִן כָּל קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה וּבְלֵב נִשְׁבֵּר

ד. וְהִשְׁתָּא שְׁהִתְפַּלּוּת הֵן בְּמָקוֹם קִרְבָּן צָרִיךְ הָאָדָם
לְהִתְפַּלֵּל בְּלֵב נִשְׁבֵּר וּלְכוֹן בָּהּ לְתַקֵּן קְשׁוּטִין לְשִׁכְנָה
בְּתַפְלָתוֹ, כִּי אֱלוֹ בְּנֵי אָדָם הַמְּכוֹנִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים
עוֹשִׂים נַחַת רוּחַ לְשִׁכְנָה וְנִקְרָאִין "אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה" כִּי
מַעֲשֵׂה הוּא לְשׁוֹן תְּקוּן. "וַיַּעַשׂ" - וְתַקֵּן, וְלִכְּן אָמְרָה
הַשׁוֹנֵמִית לְבַעֲלָהּ: נַעֲשֵׂה עֲלֵית קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים שָׁם מְטָה
וְשִׁלְחָן כֶּסֶף וּמְנוֹרָה (מְלָכִים-ב ד י) וְכוֹנְתָהּ הִיְתָה לְכַבֵּד
הַשִּׁכְנָה כִּי הַעֲנִין דְאַרְבַּעָה דְבָרִים אֱלוֹ צָרִיכִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְהַכִּין אֶל הַשִּׁכְנָה, וּבַעֲמָדוֹ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עֲרֵבִית יְכוֹן
בְּתַפְלָתוֹ שֶׁהִיא נִגְדַּ מְנוֹרָה וְקָרִיאת שְׁמַע שֶׁל עֲרֵבִית הוּא
נִגְדַּ הַמְטָה וּבְשִׁחְרִית פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְקָרִיאת שְׁמַע הוּא נִגְדַּ
שִׁלְחָן, וְתַפְלָה הוּא נִגְדַּ כֶּסֶף, וְהַכֵּל הוּא כְבוֹד הַשִּׁכְנָה,
עֵין שָׁם בְּאַרְיִכוֹת.

סדר הלימוד ליום ד ניסן [יום 181 בשנה]

חשיבות אמירת פסוקי דזמרה ושירת הים בכונה

ה. על פן יראה האדם כמה היא התפלה חביבה כשהוא
מתפלל בכונה ואיך משמח השכינה לאין ערוך ושעור
כי ^הבשעה שאומר האדם שירות ותשבחות השכינה

פה) פרוש הזהר בלשון קדש:

בשעה שאומר האדם שירות ותשבחות, השכינה מתעטרת באותו הפעם

מתעטרת באותו הפעם בַּהֲהוּא כְּתָרָא דְאִזְדַּמְן הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְאַתְעֵטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא וּבַהֲהוּא כְּתָרָא
 חֲקוּקִים בּו שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים שֶׁהָיוּ גְלוּפִים בּו בַּהֲהוּא
 זְמַנָּא דְעֵבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם בְּגִין דָּא בְעֵי בַר נֶשׁ לְכוּן
 רְעוּתִיהָ בַּהֲהוּא שִׁירְתָּא, וְכָל מֵאן דְזָכִי בַּהֲי עֲלֵמָא
 שְׂאוּמֵר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה "וְאִזּוּ יִשִּׁיר" בְּכּוּנָה, זָכִי לְמַחְמֵי
 מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתַקּוּנֵי הַהוּא כְּתָרָא וּבְכָלֵי מַלְחַמְתּוּ
 לְעֵתִיד לְבוּא. וְזָכִי לְשִׁיר הַאי תְּשַׁבְּחָא תַּמָּן.

י"ו וְיִבְיִין דְמְטִי בַר נֶשׁ לְ"יִשְׁתַּבַּח" נְטִיל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַאי כְּתָרָא וְשׁוּיָה לְקַמְיָה, וְלָכֵן צְרִיךְ לְאַכְלֵלָא לָהּ

בְּכַתְרָא הַהוּא שְׁעֵתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֵטֵר אֶת מְלַךְ הַמְּשִׁיחִים, וּבְאוֹתוֹ
 הַכְּתָר חֲקוּקִים בּו שְׁמוֹת הַקְדוּשִׁים שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בּו בְּאוֹתָהּ הַעֵת שֶׁעֵבְרוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם. מִפְּנֵי זֶה צְרִיךְ הָאָדָם לְכוּן רְצוּנוֹ בְּשִׁירָה הַהִיא. וְכָל מִי
 שְׂאוּכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאוּמֵר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה "וְאִזּוּ יִשִּׁיר" בְּכּוּנָה - זֹכֶה
 לְרֵאוֹת אֶת מְלַךְ הַמְּשִׁיחִים בְּתַקּוּן כְּתָר הַהוּא וּבְכָלֵי מַלְחַמְתּוּ לְעֵתִיד לְבוּא,
 וְזֹכֶה לְשִׁיר שִׁירָה זוֹ שֵׁם.

י"ז פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

וְכִיּוֹן שֶׁמִּגִּיעַ הָאָדָם לְ"יִשְׁתַּבַּח", לּוֹקַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּתָר הַהוּא וְשֵׁם
 אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְלָכֵן צְרִיךְ לְכַלּוֹל אוֹתָהּ בְּשִׁלְשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁמֵהֵן
 מִתְבָּרְכֵת, וְהֵם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר בְּשִׁמִּים עֲלִיּוֹנִים שֶׁהֵם: הַצְּרִי וְהַצְּפָרָן,
 הַחֲלֻבְנָה וְהַלְבוֹנָה, מוֹר וְקִצְיָעָה, שְׁבֵלֶת גֶּרֶךְ, פְּרָפּוֹם, הַקֶּשֶׁט וְקִלוּפָה
 וְקִנְמוֹן, בּוֹרִית פְּרִשִׁינָה, וְכֵאֵן הֵם: שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֵז וּמִמְשָׁלָה,
 נֶצַח, גְּדֻלָּה וְגִבּוֹרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֲרָת, קִדְשָׁה וּמְלָכוּת - וְהֵם נִגְדַּ שְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרָה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים, וְצְרִיךְ לְאַמְרָם בְּנִשְׁמִיָה אַחַת, שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק
 בְּיַנְיָהֶם, וְאֵם מִפְּסִיק בְּיַנְיָהֶם, אִזּוּ יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת אַחַת מִתַּחַת כְּנָפֵי
 הַפְּרוּבִים, וּמְכַרְיִזִים בְּקוֹל גְּדוֹל: פְּלוּנֵי זֶה הַפְּסִיק בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל אֲדוּנוֹ, וְיִכְלָה
 וְיַפְסֵק זְכוּתוֹ, שֶׁלֹּא יֵרָאֶה בְּגֵאוֹת הַמְּלַךְ, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "וּבֵל יֵרָאֶה
 גְּאוֹת הִי".

בתְּלִיסָר מְכִילִין עֲלָאִין דְּמִנְהוֹן אֲתַבְּרַכְתָּ, וְאֲנוּן תְּלִיסָר
 בּוֹסְמִין עֲלָאִין דְּאֲנוּן: הַצְּרִי וְהַצְּפֹרֶן, הַחֲלַפְנָה וְהַלְבוּנָה,
 מוֹר וְקִצְיָעָה, שְׁבֻלַת נֶרְדִּי, כְּרֻכּוֹם, הַקֶּשֶׁט וְקִלּוּפָה וְקִנְמוֹן,
 בּוֹרִית כְּרִשְׁיָנָא (יין קַפְרִיסִין). וְהֵכָא אֲנוּן שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל
 וְזַמְרָה, עֲזוּ וּמְשֻׁלָּה, נִצַּחַת, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת,
 קְדֻשָּׁה וּמְלָכוּת, וְהֵן נִגְדֵי י"ג מִדּוֹת הַרְחָמִים, וְצִרְיָךְ לֹאמֹר
 בְּנִשְׁמָה אַחַת דְּלָא לְפִסְק בִּינִיהוּ, וְאִי פְּסִיק בִּינִיהוּ אֲז
 נְפִיק חַד שְׁלֵהוּבָא מִתַּחַת גְּדַפְיָהוּ דְּכְרוּבִים וּמְכַרְיָזִים
 בְּקוֹל גְּדוֹל: פְּלוּנֵי דִין פְּסִיק בְּשִׁבְחָיָה דְּמָרִיָּה, וְיִשְׁתַּצִּי
 וְיִתְפַּסֵּק זְכוּתֵיהּ דְּלָא יַחְזִי בְּגֵאוּתָא דְּמִלְכָּא כְּמָה דְּאַתָּ
 אָמַר: "וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת ה'" (ישעיה כו ט), עַד כְּאֵן.

למרות שהקדוש ברוך הוא גבוה מן העולם, שומע תפלתו של האדם
 כשמתפלל כראוי

ו. על כן צריך האדם לזהר בזה מאד לומר מן תבת "שיר
 ושבחה" עד "קדשה ומלכות" בתפלת "ישתבח"
 בנשימה אחת, וכן נכון שלא להפסיק בכל מילי דקדשה
 כגון בעניית "אמן יהא שמיה רבא מברוך לעלם ולעלמי
 עלמיא תברוך". וקבלתי בשם חסיד אחד שהיה מדקדק
 כשאמר "אמן יהא שמיה רבא" וכו' לכוון את רגליו
 להדדי [פרוש: אחת אל השנית] כמו בתפלת י"ח כי זה
 אות ומופת שהקדוש ברוך הוא חפץ מאד בתפלתו של
 ישראל, כדאיתא במדרש יחזקאל (זלקוט רמז שלז), ראה כמה
 גבוה הקדוש ברוך הוא מן עולמו ואדם נכנס לבית
 הכנסת ומתפלל אחורי העמוד ומתפך פניו אל הכתל,
 ואם הוא בדרך יהדר אפיה לאילן.

מנהג כֶּשֶׁר לְנֶשֶׁק כְּתָלֵי בֵּית הַמְדָּרֶשׁ

ז. כִּי תִבַּת "כּוֹתֵל" הוּא סוּד נִפְלָא, הוּבָא בְתַקוּנֵי זֵהר שֶׁהוּא תִבּוֹת כִּי ת"ל, רוּצָה לוֹמַר כִּי הוּא שֵׁם ה', ת"ל קָאֵי עַל בֵּית הַמְקַדָּשׁ שֶׁהוּא כְּתֵל מֵעַרְבֵי, תֵּל שְׁכַל פִּיּוֹת פּוֹנִין לְשֵׁם, וְלִכְן צָרִיךְ הָאָדָם לִכְוֹן בְּזֶה כְּשֵׁי־הַפֶּךָ פָּנָיו אֶל הַכּוֹתֵל וְאַחַר כֵּן יִתְפַּלֵּל בְּהִכְנָעָה וּבְאִימָה, כִּי כְּתָלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת הֵם קְדוּשִׁים מְאֹד וְאוֹר הַשְּׂכִינָה חוֹפֶפֶת עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וְלִכְן מְנַהֵג כֶּשֶׁר לְנֶשֶׁק הַכְּתָלִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת מִחֲמַת הַקְּדוּשָׁה.

סדר הלימוד ליום ה ניסן [יום 182 בשנה]

גְּדֵל קְדוּשַׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת - שֶׁבְּגִלוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא דִּירַת הַשְּׂכִינָה ח. וְרֵאָיָה מִמְדָּרֶשׁ יִלְקוּט יְחִזְקָאֵל (רמז ש"ג): "וַיֵּצֵא כְבוֹד ה' מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת", (יְחִזְקָאֵל י יח) מָשָׁל לְמַלְךְ שֵׁיֵצֵא מִפְּלִטִין שָׁלוֹ וְהָיָה מְנַשֵּׁק בְּכְתָלִים מְגַפֵּף בְּעַמּוּדִים, וְאָמַר: "הוּי שְׁלוֹם בֵּיתִי, הוּי שְׁלוֹם פְּלִטִין שְׁלִי", כֵּן הָיְתָה הַשְּׂכִינָה מְנַשֶּׁקֶת וּמְגַפֶּפֶת בְּבֵית הַמְקַדָּשׁ: "הוּי שְׁלוֹם בֵּיתִי וּמְקַדָּשִׁי".

הַמִּתְפַּלֵּל בְּאִימָה וּבִירְאָה זוֹכֵה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה

וְעַבְשׂוּ בְּגִלוֹת הַזֶּה הַבְּתִי כְּנִסְיוֹת הֵן דִּירוֹת הַשְּׂכִינָה וְעַל כֵּן צָרִיכִין אָנוּ לְנַהֵג בְּבְתֵי כְּנִסְיוֹת שְׁלָנוּ כְבוֹד וְקְדוּשָׁה, וְלֹא לְהֵרְאוֹת בְּהֵן קְלוֹת רֵאֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי לְעִיל, וְכֹל הַמִּתְפַּלֵּל בְּאִימָה וּבִירְאָה וּבְכּוֹנֵנַת הַלֵּב זוֹכֵה לְחַזוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ אָמֵן.

פָּרָק נ"א

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

א. כְּתִיב (דְּבָרִים כג, טו): "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ". כָּשֶׁם שֵׁישׁ גָּבוּל בְּכַתּוּת וּמִחֲנוּת הַשְּׂכִינָה שְׁנִקְרָאִים "קְדוֹשִׁים", כֵּן נִמְי בְּגוּף הָאָדָם וְאִיבָרָיו הֵם נִקְרָאִין "מִחֲנָה", בְּעִנְיִן אִם הָאָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת גּוּפוֹ וְאִיבָרָיו בְּעִנְיָנֵי הַקְּדוּשָׁה אִזְּ אִיבָרָיו שְׁלוֹ נִקְרָאִים "מִחֲנָה שְׂכִינָה" מִמֶּשׁ, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כב לב): "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", (שְׁמוֹת כה ח) "וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם". וְכִשְׁהוֹלֵךְ הָאָדָם בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב אִזְּ הוּא מְכַנֵּס עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת מִחֲנָה לְסִטְרָא אַחְרָא.

סדר הלימוד ליום ו ניסן [יום 183 בשנה]

יִתְפַּלֵּל הָאָדָם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכְּהוּ לְהִיּוֹת כִּפְסָא לְשְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה.

ב. עַל כֵּן יִהְיֶה שְׁגוּר בְּפִי הָאָדָם לומר תְּפִלָּה קְצָרָה, "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! זַכְּנֵי לְהִיּוֹת כִּפְסָא לְשְׂכִינָה". כִּי כִשְׁהַגּוּף הוּא בְּקְדוּשָׁה נַעֲשֶׂה כִּפְסָא לְשְׂכִינָה, כִּי זֶה הוּא חֶשֶׁק וְתַאֲוָה לְשְׂכִינָה לְשֵׁרוֹת עַל גּוּפוֹת הַצְּדִיקִים. מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשֵׁיִסְלַף אָדָם אֶת דְּרָכּוֹ הוּא לְהַפּוֹךְ, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, כְּדָאִיתָא בְּזִהְרַת פְּרֻשַׁת נח (דף סח ע"ב) בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית ז יז), "וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתֵּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ", כִּי בְּגִין דְּחוּטָאִין בְּעֲלָמָא שְׂכִינְתָא מְסַתְּלַקַת מִן אַרְעָא, וְהַשְּׂכִינָה נִקְרָאת תִּיב"ה, כִּי "תִּיבָה" הוּא אוֹת "בֵּי"ת ה' " בְּהַפּוֹךְ אֶתְנֹן [פְּרוּשׁ: בְּהַפּוֹךְ אוֹתֵיזוֹת]. וְשֵׁם בְּזִהְרַת מְבָאָר דְּבָרִים

(פז) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קְדוֹשׁ:

בְּגַלְל הַחוּטָאִים בְּעוֹלָם, הַשְּׂכִינָה מְסַתְּלַקַת מִן הָאָרֶץ.

הַשֵּׁיכִים אֶל קִדְשַׁת הַגּוֹף וְאִיבָרָיו, וְעָקַר מְקוֹם לְכָל
הַקִּדְשׁוֹת לְקִדְשׁ גּוֹפוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה מֵאֵי דְאֶפְשָׁר וּבִפְרָט
קִדְשׁ שְׂיִלְךָ לִישׁן בְּלִילָה כְּדֵאִיתָא בְּמִדְרָשׁ הַנְּעֵלָם (זהר ח"ד
דף ל ע"ב): אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵין לָךְ בְּכָל לַיְלָה שְׂאִינוּ אוּחְזִי
מִטְטְרוּ"ן שֶׁר הַפְּנִים כָּל הַנְּשָׁמוֹת הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה,
וּמֵרָאָה אוֹתָן לְפָנֵי הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִמְתַּיִנִים מְלֶאכֶי
הַשְּׂרֵת מְלוֹמַר שִׁירָה עַד שְׂיִכְנָסוּ נַפְשׁוֹת צְדִיקִים עִמָּהֶם
וַיֹּאמְרוּ בִּיחַד לְאֵל עֲלִיוֹן מִקִּדְשַׁת הַגּוֹף.

יְדֻדְקַק לְקִרוֹת אֶת שְׁמַע בְּכֹנָה גְדוֹלָה

בן יְדֻדְקַק הָאָדָם בְּאִמִּירַת קְרִיאַת שְׁמַע בְּכֹנָה גְדוֹלָה
וּמְלָה בְּמְלָה כִּי יֵשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע רַמ"ח תְּבוֹת נֶגְד
רַמ"ח אֵיבָרִים.

ג. וְאִיתָא בְּזֵהַר חֲדָשׁ (דף נ"ט עמוד א') "כָּל אָדָם שְׁקוֹרָא
קְרִיאַת שְׁמַע כְּדָקָא יָאוֹת [פְּרוּשׁ: כְּרָאוּי] כָּל תְּבָה
וְתְבָה מְשַׁפִּיעַ בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר דִּילִיָּה [פְּרוּשׁ: שְׁלוּ], וְאִם
אִינוּ קוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכֹנָה כִּי אִם בְּמֵהִירוֹת וְעָרָא
וּבְלָבוּ הוּא מְהִרְהַר בְּעֶסְקִים אַחֲרִים וְהֵלֵב אִינוּ יוֹדַע מַה
שְׁהִפָּה מְדַבֵּר, אָזִי כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר שׁוֹאֵב עָלָיו הַסְטָרָא
אַחֲרָא, וְעַל יְדֵי כֵּן בָּאִים חֲלָאִים וּמְכָאוּבִים עַל גּוֹפּוֹת בְּנֵי
אָדָם, עַל אֲשֶׁר אֵינָן נֹזְהָרִין לְקִרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בְּכֹנָה".
וְהַעֲנִין שְׁצָרִיךְ לִידַע מַה שְׁכָתוּב בְּסִפּוֹר "כְּלֵי חֲמֻדָּה"
פְּרָשַׁת בְּרָאשִׁית, "כִּי כָשֶׁם שְׁרַמ"ח אֵיבָרִים וּשְׁס"ה גִּידִין
שֶׁל הָאָדָם מְכֹנָנִים וּמְשַׁעֲבָדִים תַּחַת רַמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה
וּשְׁס"ה מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, הֵכִי נְמִי אֲרָצוֹת תִּבֵּל וּמְקוֹמוֹת

שֶׁל הָעוֹלָם מְכוֹנִים וּמְשַׁעֲבָדִים תַּחַת רַמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה
וּשְׁמ"ה מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה נֶגֶד אֵיבָרִים וְגִידִים שֶׁל הָאָדָם."

אם הָאָדָם מְקַבֵּל אֶת הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה, הֵם מְטַהְרִים אֶת גּוּפוֹ
וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ

ד. וְאָמְרוּ הָרַאשׁוֹנִים כִּי עֵקֶב מְסוּר תַּחַת מִמְשַׁלֵּת מְצוֹת
מִלֵּה, וְהַמוּפֶת שָׂאם יִשָּׁף הָעֵקֶב אִם יִשִּׁימוּ עַל
הַנְּשׂוּף בְּרִית מִלֵּה שֶׁל תִּינוּק שְׁלֹא רָאָה קָרִי יִשְׁקֵט הַכָּאֵב
וְתִסְתַּלַּק הַסִּכָּנָה. וְעוֹד סִגְלָה נִפְלְאָה לְתִינוּק הַנוֹלָד שְׁלֹא
יִקְרָה עָלָיו חֲלֵי נִכְפָּה בַּר מָנֹן, מִיָּד כְּשֶׁנוֹלָד יִשִּׁימוּ בְּפִיו
בְּרִית קֹדֶשׁ שֶׁל תִּינוּק וְיִהְיֶה נִצּוּל כָּל יָמָיו מִחֲלֵי נִכְפָּה.
עוֹד דַּע כִּי הַיְסוּרִים הַבָּאִים עַל הָאָדָם אִם הוּא מְקַבֵּל עָלָיו
בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶה אֲזִי אוֹתָן יִסּוּרֵינִי מְזַכִּינִי וּמְטַהְרִים
וּמְקַדְּשִׁים אֶת הַגּוּף מְאֹד.

ה. וְהַעֲנִין מְבַאֵר בְּזֵהר פְּרִשְׁת שְׁלַח לָךְ, כִּי נִשְׁמַת הָאָדָם
נִמְשַׁלֵּת לְגֵר, וְטֹבֵעַ הַנֵּר כְּשֶׁאִינוּ מְאִיר אֲזִי מְנַעֲנְעִין
אוֹתוֹ קֶצֶת וְיִתְלַהֵב יוֹתֵר וּמְאִיר כְּרָאוּי, וְזֶה דְּוָקָא בְּגֵר
יָפָה, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּגֵר גְּרוּעַ אֲדַרְבָּה בְּנַעֲנוּעוֹ אוֹתוֹ יִכְבֶּה
הַנֵּר, וּכְמוֹ כֵּן אָדָם בְּהִיוֹתוֹ חוּטָא וְהַנְּשָׁמָה אֵינָה מְאִירָה
בְּתוֹךְ גּוּפוֹ כְּרָאוּי אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח עָלָיו
יְסוּרִים הַמְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ וּמְזַעְזְעִים אוֹתוֹ, וְכֹאשֶׁר יִקְבֵּל
בְּאַהֲבָה אֲזִי חוּזְרַת הַנְּשָׁמָה לְהִיוֹת מְאִירָה יוֹתֵר
מְבַרְאֵשׁוֹנָה, וְאִם אֵינוּ מְקַבֵּל בְּאַהֲבָה אֲזִי אֵינוּ זוֹכֵה
לְהָאִיר כְּבַרְאֵשׁוֹנָה, וְיִסּוּרֵינִי מְרַעִין לוֹ, וְהַדִּין מִתְעוֹרֵר
עָלָיו עַד יִרְדְּתוֹ לְשׁוּחָה עֲמוּקָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם, וְהִירָא דְּבַר
ה' יִבְחַר בְּחַיִּים וְטוֹב לוֹ.

סדר הלימוד ליום ז ניסן [יום 184 בשנה]

פָּרָק ז"ב

א. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם כָּתַב בְּסֵפֶרוֹ (קִהְלֵת ז, טז-יז) "אֵל תְּהִי צְדִיק הַרְבֵּה, וְאֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה", וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבִרְכָה בְּמַסְכַּת סוּטָה (דף כב עמוד ב), "הִזְהָרוּ מִן הַצְּבוּעִים שְׂדוּמִים לְפָרוּשִׁים שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה זִמְרֵי וּמִבְקָשִׁים שָׂכָר כְּפַנְחָס". וְהִנֵּה לְפַעֲמִים הָאָדָם יֵרְאֶה לְעֵינָיִם, אִישׁ אֲשֶׁר הוּא עוֹסֵק תָּמִיד בַּתְּפִלָּה בְּכוֹנֵה וְהוֹלֵךְ בַּתְּפִלִּין כָּל הַיּוֹם אֶתָּה סוֹבֵר בְּדַעְתְּךָ שֶׁהוּא אִישׁ יֵשֵׁר וְכֹשֶׁר בְּאֲשֶׁר שֶׁתָּמִיד הוּא עוֹמֵד בְּמִלְאֶכֶת הַשָּׁמַיִם, אָבֵל אֵין אֶתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶׁהוּא בְּלִבּוֹ.

סדר הלימוד ליום ח ניסן [יום 185 בשנה]

ובוא וְרָאָה מַה שֶׁהֵבִיא בְּמַדְרָשׁ פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי: "מַעֲשֵׂה בְּאִישׁ עֹשִׂיר אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ סֶךְ עֲצוֹם וְרַב וְהָיָה לְמִדָּן מְפֹלֵג וְחָסִיד בְּמַעֲשָׁיו, וְלָעַת זָקְנָתוֹ הָיָה בְּדַעְתּוֹ לִילֵךְ וְלִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבִנְסִיעֲתוֹ בְּדַרְךְ הַגִּיעַ לְעִיר אַחַת קְהֵלָה קְדוּשָׁה מְעֲרֵי הַיִּשְׁמַעְאֵלִים, וְרָאָה אָדָם אֶחָד וְשָׂמוּ רַבִּי אֶלְכָּסָנְדֵּר שֶׁהָיָה רַב הַיּוֹם בְּבֵית הַכְּנָסֶת עוֹסֵק בַּתְּפִלָּתוֹ וְעוֹמֵד בְּטָלִית וְתַפְלִין וְהָיָה סוֹבֵר בְּדַעְתּוֹ שֶׁהָאִישׁ הַנּוֹזֵכַר לְעֵיל שְׁעוֹסֵק בַּתְּפִלָּתוֹ הוּא אִישׁ כֹּשֶׁר וְנֶאֱמָר, וְהִמְתִּין הָאִישׁ הָעֹשִׂיר עַד שֶׁסִּיִּם תְּפִלָּתוֹ וְאָמַר לוֹ: 'בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, בְּאֲשֶׁר שָׂאֲנִי הַיּוֹם מֵאֶרֶץ נִכְרִיָּה, וְהָאֶרֶץ הִיא מְשֻׁבָּשֶׁת בְּגִיסוֹת וְחִלּוֹת, וּמִתִּירָא אָנִי לְסַע עִם

הממון שלי מחמת אחריות הדרך. קח מאתי הממון עם האוצר כלי כסף וכלי זהב תחת ידך עד בואי אליך, כי בדעתי לסע בעצמי להכין לי איזה עיר ובית לישב בארץ ישראל. והשיב לו רבי אלכסנדר: 'טוב הדבר, תן לי את ממוןך עם הארגז ואני אציג הממון שלך בתוך החדר אשר אוצרותי שמה, ואתה לך לשלום לארץ הקדושה. והבטיח לו, כשיחזר לבוא אליו, אזי יתן לו הפקדון במלואו, וכן עשה העשיר הנזכר לעיל ונתן לו הארגז עם המעות וכליו, כלים מכלים שונים בפקדון, והלך העשיר עם אשתו לשלום לארץ ישראל ובחר לישב בקהלת קדש חברון. וחזר בעצמו אחר הממון ופקדון שלו, וכאשר בקש העשיר פקדונו מהאיש רבי אלכסנדר, המתפלל בתפלין וטלית, אז כחש בו האיש ואמר: 'לא ידעתך ומעולם לא ראיתך בעיני, ויחרד האיש העשיר מאד, ונפל על פניו ובכה והתחנן לו, והאיש אטם אזנו ממנו והעז פניו עליו וקלל אותו ואמר, שמעולם לא לקח ממנו שום פקדון.

והלך האיש העשיר ממנו בפחי נפש והלך לבית הכנסת ונשא לבו אל השמים ואמר, 'רבנו של עולם, אתה אדון הכל - עליך יש לי התרעמת, כי סבור הייתי שהאיש רבי אלכסנדר הוא צדיק גמור, באשר שראיתי אותו מעטף בטלית ותפלין רב היום, ועומד ומתפלל לפניך בכונה גדולה, ועכשו אני רואה שהוא עושה הכל ברמאות ואין לבו שלם אתך, לכן אני מוסר דיני לשמים שתנקם את נקמתי ממנו כדי שידעו הכל ידך הגדולה

והגבורה, אין לי שום תרעמת על שום בריה כי אם עליך. ובכה בלב נשבר ומר, ומיד נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: 'אל תירא! לך אצל אשתו ואמר לה סימן שאכל זה הפסח הוא ואשתו חמץ, וגם סימן שני אמר לה שבביל בעלה, שאכל גם ביום הכפורים בהשכמה קדם שהלך לבית הכנסת'.

ובשהלך בעלה רבי אלכסנדר לחוץ לשוק באיזה משא ומתן, הלך האיש העשיר לאשתו ואמר לה הסימנים הנזכרים לעיל. וסברה אשתו שבעלה צוה כן, ותכף הלכה והחזירה לו הפקדון, והלך העשיר בשמחה ובטוב לבב לדרכו לשלום. וכשבא רבי אלכסנדר לביתו ספרה לו אשתו איך שנתן העשיר הסימנים הנזכרים לעיל והיא החזירה לו הפקדון, אז אמר רבי אלכסנדר כאשר נתפרסם הדבר שהוא רשע גמור, הלך והמיר דתו הוא ואשתו, 'ימח שםם וזכרם'. ועל כן אל יראה האדם לעינים לסמך על האדם שהוא עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנתוס, אלא יראה האדם מי שהוא צדיק ועומד בצדקתו בממון, שאינו מבקש ממון של אחרים זהו צדיק גמור.

סדר הלימוד ליום ט ניסן [יום 186 בשנה]

הוי זהיר מאנשים שנראים כחסידים אבל לבם מלא תועבות
ב. ובוא וראה שהוא מרגלא בפומא דאינשי: הזהר מן הצבועין והשמר מן "וצדקתך", ושמעתי מעשה שהיה איש זקן עשיר גדול, והיה לו רק בן יחיד, בחור

יפה עינים וחכם מאד. ויהי היום, ויקרבו ימי הזקן למות, וקרא לבנו הבחור וצוה לו קדם מותו ואמר לו: בני, הנני נוחל לך ממון רב אוצרות גדולות שיהיה לך כל טוב כל ימי חיך, ואני מצוה לך, שתשמר את עצמך מן הצבועין ומן אנשים שהמה עוסקים בחסידות הרבה חוץ מטבע הבריות, כי כך מראין את עצמם שהן חסידים אבל שבע תועבות הן בלבם, והזהר מן "וצדקתך", ואז יהיה לך ולזרעך כל טוב כל הימים, ומת האיש הזקן.

ג. ואחר כך נשא הבחור בתולה יתומה עניה אחת יפת תאר מאד באשר שישרה בעיניו, ואחר הנשואין שמח באשתו ואשתו היתה צנועה וחסידה בעיני בעלה, וכמו ד' או חמש שנים אמר הבעל לאשתו: בואי עמי לטייל ברחובות ובשוקים לראות בטוב הארץ, ואמרה לו אשתו: לא אלך פן אשא עיני אל אנשים אחרים או אנשים אחרים יתנו עיניהם בי ואני מכשילה אותם, אז אמר בעלה בלבו אף היא נראית כצדקת וזכר את צואת אביו ושתק, והלך בעצמו לשוק יחידי.

אשתו לא ידעה שעשה מפתח לכל חדר בביתו

מה עשה האיש הנזכר לעיל כמו חצי שנה אחר זה המעשה הלך וצוה לעשות לכל החדרים שבביתו שני מפתחות ונתן מפתח אחד לכל חדר וחדר לאשתו ומפתח אחד לקח לעצמו, ולא הגיד לאשתו שיש לו עוד מפתח.

ד. ויהי היום אמר הבעל לאשתו שהוא צריך לילך למרחקים לקנות סחורות ושתכין לו צידה לדרך, וכן

עֲשֵׂתָהּ אִשְׁתּוֹ כִּי הִיְתָה סְבוּרָה שְׁבַעֲלָה יִסַּע מִמֶּנָּה כְּדָרְךָ
 כָּל הָאָרֶץ. וְלַיּוֹם מִחֲרַתּוֹ נָסַע הַבַּעַל מִמֶּנָּה, וְהִיא סְבָרָה
 שְׁהֵלְךָ בַּעֲלָה לְמַרְחָקִים. אָבָל הַבַּעַל עָשָׂה בְּעַרְמָה
 וּכְשֶׁהָיָה חֲצִי פְרֹסָה מִחוּץ לְעִיר צָוָה לְעַגְלוֹן לָשׁוּב וְלִילְךָ
 לְעִיר וְלֹא שָׁב לְבֵיתוֹ כִּי אִם לְבֵית הָאוֹשְׁפִיזָא אֲשֶׁר
 אוֹרְחִים שָׁמָּה, וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַחֶשֶׁךְ בְּלִילָה הֵלֶךְ הַעֲשִׂיר
 לְבֵיתוֹ וּפְתַח פְּתַח רֵאשׁוֹן בְּבֵיתוֹ, וְאַחַר כֵּן הֵלֶךְ מִחֲדָר
 לְחֲדָר עַד שֶׁבָּא לְחֲדָר אִשְׁתּוֹ שֶׁהִיְתָה יְשֻׁנָּה, וְעָרַל אֶחָד
 הָיָה שׁוֹכֵב עִמָּה בַּמָּטָה, וּכְשֶׁרָאָתָה הָאִשָּׁה שְׁבַעֲלָה הוּא
 בַּחֲדָר אֲמָרָה לְהַעֲרֵל שִׁיקַח חֶרֶב וַיִּדְקַר אֶת בַּעֲלָהּ, וְהוּא
 הָיָה מִתְיָרָא וְהֵלֶךְ לוֹ מִחוּץ לְבֵיתוֹ, וּמִרַב הַצַּעַר שָׁלוּ הֵלֶךְ
 וְשָׁכַב בְּשׁוּק וַיִּשֵׁן שָׁם, וּבְאוֹתוֹ הַלֵּילָה נִגְנַב מִהַמֶּלֶךְ שֶׁל
 אוֹתוֹ הָעִיר אוֹצָר אֶחָד. וְלָקַח הַגִּנָּב מֵאִתּוֹ כָּל הָאֲבָנִים
 טוֹבוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְהִיְתָה צַעֲקָה גְדוֹלָה בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ.

סדר הלימוד ליום י ניסן [יום 187 בשנה]

ה. וְצוּהָ הַמֶּלֶךְ לְחַפֵּשׂ בְּכָל הַדְּרָכִים וּבִבְתֵימֵי חַפּוּשׁ אַחַר
 חַפּוּשׁ, וְהָלְכוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ בְּכָל הָעִיר הִיא וּמִצְאוּ
 לְהָאִישׁ שׁוֹכֵב וַיִּשֵׁן עַל הָרְחוֹב. וְאָמְרוּ בְּלִבָּם שֶׁהוּא הַגִּנָּב
 וְתַפְּסוּ אוֹתוֹ, וְנִגְמַר דִּינּוֹ לְמִיתָה אַחַר הָעֲנּוּיִים קָשִׁים
 שֶׁנִּפְסְקוּ לוֹ.

וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ לְתוֹלוֹתָיו עַל הָעֵץ הֵלֶךְ
 כְּמֹר אֶחָד עִמּוֹ כְּסֹדֵר הָאֲמוֹת, וְאוֹתוֹ הַכְּמָר הָיָה
 חָשׁוּב וְגָדוֹל אֲצֵל הַמֶּלֶךְ וְהָיָה הַכְּמָר מְדַבֵּר עַל לְבוֹ שְׁיָמִיר
 דָּתוֹ, וְאַחַר כֵּן הָיוּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ דְרָךְ אֶחָד שֶׁהָיָה שָׁם

אִשָּׁפָה, וְהָיוּ תוֹלְעִים יוֹצְאִין מֵהָאִשָּׁפָה עַל הָאָרֶץ, וְאָמַר
הַכֹּמֵר לְהַתְלִין שְׂיִסְבֵּב אֶת הָאִישׁ סָבִיב לְהַתּוֹלְעִים שְׁלֹא
יִמִּית אֶת הַתּוֹלְעִים מֵאַחַר שֶׁהַתּוֹרָה הַזֹּהִירָה "וְרַחֲמָיו עַל
כָּל מַעֲשָׂיו" (תהלים קמה, ט).

ז. אָמַר הָאִישׁ בְּלִבּוֹ אַף הַכֹּמֵר מִן הַצְּבוּעִים שֶׁל
"וְצִדְקָתְךָ", אָמַר הָאִישׁ לְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא וְהַכֹּמֵר
הָיוּ עוֹשִׂין הַגְּנֵבָה בְּחֹצֵר הַמֶּלֶךְ, וּמִיָּד תִּפְשׁוּ הַשּׁוֹמְרִים גַּם
לְאוֹתוֹ הַכֹּמֵר. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְחַפֵּשׂ בְּחֹדֶר הַכֹּמֵר הַגָּדוֹל
וּמְצָאוּ שָׁם כָּל הַגְּנֵבָה, וְאַחַר כֵּן שָׁאֵל הַמֶּלֶךְ אֶת הָאִישׁ
מָה שְׂיִכּוֹת הָיָה לוֹ אֲצֵל הַכֹּמֵר.

הַתְּחִיל הָאִישׁ לְסַפֵּר לְהַמֶּלֶךְ מִצְּנוּאת אָבִיו וּמָה שֶׁאַרְעַע לוֹ
עַם אִשְׁתּוֹ הַזּוֹנָה, וּמָה שֶׁאַרְעַע לוֹ עִם הַכֹּמֵר, וְלִכֵּן
הָיָה נוֹקֵם וְנוֹטֵר לְהַכֹּמֵר שֶׁהָיָה רוֹצֵה לְהִיּוֹת צְדִיק הַרְבֵּה,
וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ תַּכְּף לְתַפְסֵ אֶת אִשְׁתּוֹ הַזּוֹנָה וּמְצָא שְׂכַדְבְּרָיו
כֵּן הוּא, וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהַשִּׁיב אֶת הָאִישׁ לְבֵיתוֹ כְּבְּרָאוֹנָה,
וְאִשְׁתּוֹ צִוָּה לְהִסִּיר אֶת רֵאשָׁה עִם הַזְּנָאִי, וְאֵת הַכֹּמֵר צִוָּה
לְתַלּוֹתוֹ עַל הָעֵץ.

אִין לְאָדָם לְסַמֵּךְ עַל רְאוּת עֵינָיו, כִּי אִין אָדָם יוֹדֵעַ מָה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ
ח. עַל כֵּן נִלְמַד מִזֶּה הַמַּעֲשֶׂה, שְׁלֹא יִסְמֵךְ הָאָדָם בְּמָה
שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא הוֹלֵךְ תָּמִים, כִּי אִין הָאָדָם יוֹדֵעַ
מָה שֶׁהוּא בְּלִבּוֹ. הַכֵּלֵל הַזֶּה נִקְטַ בִּידֵךְ מִי שֶׁאִינוֹ רוֹצֵה
לְיִהְיֹת בְּמִמוֹן שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּמְכַל שְׂכֵן שֶׁאִין רוֹצֵה בְּמִמוֹן
שֶׁל גֹּזֵל אוֹ מְמוֹן שֶׁל גְּנֵבָה, וּמִשָּׂאוֹ וּמִתְנֹנוֹ הוּא בְּאִמוּנָה,
הוּא אִישׁ צְדִיק וְיָשָׁר בְּוִדָּאִי.

אבל כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ נוֹשֵׁק הַתְּפִלִּין וּמִתְפַּלֵּל
וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן בְּאַמוּנָה, צָרִיךְ לְהִרְחִיק
מִמֶּנּוּ בְּכָל מִינֵי הִרְחָקוֹת כִּי עֵקֶר הִירָאָה וְהַצְדָּקוֹת הוּא
בְּמִמוֹן, וְכָל אָדָם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצַדִּיקוֹתָיו עַל מִמוֹן זֶה הוּא
צַדִּיק גָּמוּר, וְעָלָיו נֶאֱמַר, "יִגְיַע כַּפְיֶךָ כִּי תֹאכֵל" (תהלים
קכח ב) - "אֲשֶׁרִיךְ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה "וְטוֹב לָךְ" - בְּעוֹלָם
הַבָּא אָמֵן.

סדר הלימוד ליום יא ניסן [יום 188 בשנה]

פְּרָק ג' א"ג

פְּרִשְׁת תּוֹרִיעַ

כל מה שפרא הקדוש ברוך הוא בעולם הפל הוא
לכבודו ברא, (אבות ו יא) וְכָל שֶׁפֶן הָאָדָם שֶׁהוּא עוֹלָם
קָטָן לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְכַבּוֹדוֹ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה הָאָדָם עֶבֶד
לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַבְדוֹ בְּאִימָה וּבִירָאָה וּבְאַהֲבָה. וְהִנֵּה
בְהִיּוֹת הָאָדָם מְלַבֵּשׁ לְבוּשֵׁי קְדוּשִׁים בְּמַעֲשֵׂי טוֹבִים אֲז
נִקְרָא עֶבֶד ה'. וְאֵלוֹ הֵן הַדְּבָרִים שֶׁהָאָדָם מְשַׁעֲבֵד גּוֹפוֹ
וְנִפְשׁוֹ לְעַבּוֹדַת ה', אֲהַבַת הַתּוֹרָה, כְּוִנַת הַמִּצְוֹת, כְּוִנַת
הַתְּפִלָּה, קְדֻשַׁת שַׁבַּת וְיוֹם טוֹב, קְדֻשַׁת הָאֲבָרִים, קְדֻשַׁת
הַמִּחְשָׁבָה, קְדֻשַׁת הַמַּחֲנֶה, קְדֻשַׁת הַגְּדָרִים, קְדֻשַׁת הַמַּדּוֹת.

א. וְנִתְחִיל בְּאַהֲבַת הַתּוֹרָה, הוּא שְׂיִכְוֶן בְּלִמּוּדוֹ לְשֵׁם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכַנְתִּיָּה וְלֹא לְתוֹעֵלַת עֲצָמוֹ, כְּדִי
שְׂיִחְזִיק עֲצָמוֹ לְבַעַל תּוֹרָה אוֹ אֶפְלוֹ שִׁיְהִיָּה לוֹ עוֹלָם הַבָּא,
וְכָל הַמְכוּוֹן בְּלִמּוּדוֹ לְהִנָּאת עֲצָמוֹ וְלְכַבּוֹדוֹ עָלָיו נֶאֱמַר,
"וְכָל חֲסֵדוֹ כְּצִיץ הַשָּׁדֶה". (ישעיה מ ו) וְהָאָדָם הָעוֹסֵק

בתורה צריך להיות בשמחה פי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה ולא מתוך עצבות.

ב. צריך האדם לזהר לילה לשיבה של הרב מורה צדק לעדתו, וכתב הרב רבי יעקב בירב זכרוננו לברכה פי כנגד כל פעם שאדם מונע עצמו ללכת לשיבה בעולם הזה כף דוחין אותו מן שיבה של מעלה בעולם הבא במספר הימים.

צריך לזהר בעל תורה מגאווה, כמו שהארכתי לעיל.

בלמוד הלכה מקשטין את השכינה, "הלכה" אותיות "הפלה"

צריך האדם ללמד הלכה בכל יום, ויכונן לדיק היטב ולהסיר לפי שכלו כל הקשיות שבה, ובזה הוא מסיר מן השכינה כל הקליפות ומקשט אותה בקשטין, כי אותיות "הלכה" הן אותיות "הפלה". ולא יבוש לומר על דבר שלא שמע ולא ידע - לא שמעתי.

על ידי הזעה בשעת הלמוד משברים את הקליפות

ג. ילמד בכח עד שיזיע ובזה הוא משבר הקליפות.

ד. יזהר שלא יהיה בכעס בפלפולו בשיבה, כי חקמתו מסתלקת ממנו ואפלו על התלמידים שלא הבינו לא יהיה בכעס, וכמו שכתבתי לעיל בפרקים הקודמין.

סדר הלימוד ליום **יב ניסן** [יום 189 בשנה]

עקר למוד התורה כדי לעשות כפא לשכינה

ד. יהיה לו חדר מיוחד לקדשת בית המדרש ממש, ואם אי אפשר להיות לו חדר מיוחד יחד בחדרו זוית אחד מיוחד ויקבע שם עתים לתורה.

עקר למוד ועסק התורה הוא לעשות כפסא לשכינה, ובהיות האדם מלכלך בעוון וחסא אזי אין השכינה שורה עליו, כי כל עוון ועוון הוא קוץ מכאוב נגד השכינה, ולכן יתודה האדם קדם שילמד כדי ליחד הקדוש ברוך הוא ושכנתיה ברחילו ורחימו.

כמו שעל האדם לקיים המצוות בגשמיות, כן עליו לחדש חדושי תורה

ה. ספר שיש בו טעות יתקן "ואל תשכן באהלך עולה" (איוב יא יד), אין להגיה מסברא וכתב הרמב"ן זכרוננו לברכה (בבא בתרא דף קלד עמוד א) "יד המוחקת בספרים בלתי ראיה ברורה תקצץ" ולטאי דרבנן יגיע להאי ידא שתקצץ [פרוש: והקללה של חכמים תגיע ליד הזאת שתקצץ].

היגע בלמודו לא במהרה הוא שוכח. הלומד בבית הפנסת אינו שוכח. הלומד ולשונו יבש מחמת צמאון ואינו מפסיק מלמודו נחשב לו לכפרת עוון על עוון דברים בטלים. כשם שמחייב האדם לקיים מצות הגשמית כף הוא מצוה על הרוחנית לחדש חדושים בתורה, ועל ידי כף יזכה לאור התורה.

ו. קנה לך חבר (אבות פרק א משנה ו) כמשמעו, וגם רמז על הקולמוס יהא לך חבר שתכתב מה שתחדש, זה סימן כתוב (שמות יז יד) "כתב זאת זכרון בספר" ואין "זאת" אלא תורה (עבודה זרה ב עמוד ב) דכתיב (דברים ד מד) "וזאת התורה", וכתיב, (משלי ז ג) "כתבם על לוח לבך".

צריך האדם שיהיה משלם בלמודו בלמוד פשט רמז דרוש סוד וראשי תבות פרד"ס, שאם לא כן צריך להתגלגל אפלו על אחד מהן.

הַיּוֹם רָגִיל בְּלִמּוּד תַּרְי"ג מְצוּוֹת. יִקְבַּע עֵתִים לַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם שְׁיִהְיֶה לוֹ עֵת קְבוּעַ שְׂאֵף אִם יִרְוִיחַ מְמוֹן רַב בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא יַעֲבִירָנוּ קְבִיעוֹת הַתּוֹרָה, (וְכַן הוּא הַמְנַהֵג זֶה בְּעִיר נְאֻם בְּיִשְׂרָאֵל קִהַלֵּת קֹדֶשׁ פְּרָנְקֶפּוּרְט דְּמִיין). וְזֶה מֵאַהֲבַת ה' וְתוֹרָתוֹ.

יְזַהַר שְׁבִיּוֹם שְׁנֵי יוֹם ה' יִלְמַד יוֹתֵר מִבְּשֹׂאֵר יָמִים, וְיִכּוֹן לְמַתֵּק הַדֵּינִים הַשּׁוֹלְטִים בְּיוֹתֵר בְּאוֹתָן יָמִים.

ז. יִרְחַק מִלְּמוּד שֶׁל פִּילוֹסוֹפִי"א מְאֹד, כִּי הִיא אֵשׁ זָרָה וְעֲלִיָּה נְאֻמָּר (מְשַׁלֵּי ב יח יט): "שָׁחָה אֶל מוֹת בֵּיתָהּ וְגו' כֹּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן", וְאֶפְלוּ לְמוּד הַטְּבָעִיּוֹת יִרְחַק מִמֶּנּוּ, וְכִבֵּר הַזְּהִיר הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי מִשֶּׁה לְנִדְאוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָה עַל זֶה.

סדר הלימוד ליום יג ניסן [יום 190 בשנה]

יְזַהַר שְׁיִלְמַד בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ בוֹ חִלּוּנוֹת וְלִהְסַתְּכַל בְּכָל עֵת לְשָׁמַיִם כִּי מוֹעִיל לְהַשְׁגָּה.

ח. אֶסוּר לוֹמַר דְּבָר בְּשֵׁם תַּלְמִיד חָכֵם אֶחָד דְּבָר שְׁלֹא נְאֻמָּר בְּשָׂמוֹ.

יְזַהַר שְׁלֹא לְהוֹצִיא דְבָרֵי תוֹרָה בְּמָקוֹמוֹת שְׂאִינָם נְקִיִּים וְכֵן בְּבֵתֵי עֲבוּדָה זָרָה יְזַהַר שְׁלֹא לְהוֹצִיא שׁוֹם דְּבָרֵי תוֹרָה. אֵל יָבוֹשׁ לְקַבֵּל הָאֱמֶת אֶפְלוּ מִקָּטָן שְׁבַקְטָנִים.

לא יִשְׁאַל אֶת חֲבֵרוֹ אִיזָה דְבָר בַּתּוֹרָה, אִם יוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵרוֹ לֹא יוֹדֵעַ לְהַשִּׁיב

אם יוֹדֵעַ בְּחֲבֵרוֹ שְׁלֹא יוֹדֵעַ לְהַשִּׁיב לוֹ עַל קִשְׁיוֹתָיו לֹא יִשְׁאַלְהוּ כָּלֵל כְּדֵי שְׁלֹא לְכַיֵּשׁ אוֹתוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם.

מעשה בתינוק שלא הניחווהו לפני לשיבה של מעלה, מפני שהיה שואל את רבו הרבה קשיות, ומחמת שלא היה יודע לענות – נכלם **מ**. ראה מה שכתב הזהר פְּרַשְׁת שְׁלַח לך: (דף קעא עמוד א) פ"ח חד ינוקא – היו אוֹחֲזִין בֵּיהּ בְּעַלֵי דִינִים, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה, צָוַח הָאִי יְנוּקָא אֲזִדְעֹזַע מְקַלִּיהּ כָּל בְּנֵי מְתִיבְתָא עֲלָאֵי, אָמַר רַב מְתִיבְתָא: מֵאֵן אֲנֹנִן דְּלֹא שְׁבָקִין לְהָאֵי בְּרָא דְאַלְהָא חֵיָא לְמִיעַל לְקַמֵּן? מִיָּד אֲחִזּוּ בּוּ בְּהֵוּא יְנוּקָא וְהִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְפָנֵי רַב מְתִיבְתָא וְאִזּוּ נֶאֱסַפּוּ הַרְבֵּה בְּנֵי יִשְׁיבָה, אָמַר לִיהּ רַב מְתִיבְתָא: פְּתַח פּוּמְךָ וְאִמָּא בְּרָא קְדִישָׁא. אָמַר הָאִי יְנוּקָא: דְּחִילְנָא דְאַנָּא מִמְתִּיבְתָא אֲחֵרִיתִי וְהִלְכְתִּי לִישִׁיבָה זֹו וְאֲחִזּוּ בִּי בְּעַלֵי דִינִים, אָמַר לִיהּ רַב מְתִיבְתָא: לֹא תִדְחַל, בְּרָא קְדִישָׁא, הִנֵּה תְהִיָּה ז' יוֹמִין וְתִסְתַּחֲי בְּכָל יוֹמָא מִטְּלָא קְדִישָׁא וּלְבַתֵּר יִסְלְקוּן לָךְ לְגוּ מְתִיבְתָא עֲלָאָה בֵּין יְנוּקָיָא.

פח) פרוש הזהר בלשון קדש:

נשמת ילד אחד - אחזקה בעלי דין, ולא הניחווהו להפנס לשיבה של מעלה. צווח הילד והזדעזעו מקולו כל בני הישיבה העליונה. אמר ראש הישיבה: "מיהו אשר אינו מניח לילד להפנס לפנינו?" מיד אחזו המלאכים באותו ילד והכניסוהו לפני ראש הישיבה, ואז נאספו כל בני הישיבה. אמר לו ראש הישיבה: "פתח בני הקדוש פיה, ואמור דברי תורה", ענה הילד: "פחד הנני, שהרי מישיבה אחרת אני, ורציתי להפנס ללמד בישיבה זו - ולא הניחוני בעלי דינים". אמר לו ראש הישיבה: "אל תפחד בני הקדוש, הנה תשארו כאן שבוע שלם ותרחץ כל יום בטל הקדוש היורד כאן, ולאחר מכן יחזירך לישיבת הילדים".

י. כִּפְתַח וְאָמַר, בְּכֹל הַיּוֹם קִרְאֵי דְהוּי רַב מְתִיבְתָא דְרִישׁ פְּרַשׁ הַאי יְנוּקָא שְׁבַעַה פְּרוּשִׁין, וְגַלְהָ לְהוֹן סוּדוֹת נִפְלְאוֹת.

בְּהַאי שְׁעָתָא נָטְלוּ לְאַבוּהַ דְיְנוּקָא וְהִכְתִּירוּ אוֹתוֹ בְּעֵ כְּתָרִים וְכוּ', וְאָמְרוּ שֵׁם עֲנִינֵי דְהַאי יְנוּקָא שְׁאָחֲזוּ בוּ בְעֵלֵי דִינִים וְרָצוּ לְדוֹן אוֹתוֹ בְּיִסּוּרִים, בְּשִׁבִיל שְׁהֵיָה מִקְשָׁה לְרַבּוּ הַרְבֵּה קִשְׁיוֹת וְהוּי מְכַסִּיף לְרַבִּיָּה שְׁלֵא הֵיָה יוֹדַע לְהִשְׁיב לֵיהּ. וְלֹא הֵיָה חָס עַל כְּבוֹד רַבּוּ, וְעַל יְדֵי זֶה חָלַשׁ דַּעְתִּיהַ דְרַבִּיָּה, עַל כֵּן בָּאוּ לְדוֹנוּ בְּדִינָא תַקִּיפָא, וְאַף דְאַשְׁתְּזִיב רַב מְתִיבְתָא יְתִיהּ וְהוּשִׁיבוּ אֶצְלוּ ז' יוֹמִין, אֵף עַל פִּי כֵן סָבִיל דִּינָא כָּל הַיּוֹם ז' יוֹמִין כִּי כָּל ז' יוֹמִין הֵיָה צוּרְתוֹ חָסֵר, וְהֵיָה סוּבַל יִסּוּרִים בְּאַשְׁרֵי שְׁהֵיָה נִטְרַד מִמְּקוֹמוֹ.

(ט) פְּרוּשׁ הַזֶּהֱר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

פְּתַח הַיְלָד אֶת פִּי, פְּרַשׁ אֶת הַפְּסוּקִים, בְּהֵם עֶסֶק רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, בְּאֵר לְהֵם אֶת הַפְּסוּקִים בְּשִׁבַעַה פְּרוּשִׁים וְגַלְהָ לְהֵם סוּדוֹת נִפְלְאוֹים.

(צ) פְּרוּשׁ הַזֶּהֱר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְקַחוּ אֶת אַבֵּי הַיְלָד וְהִכְתִּירוּהוּ בְּשִׁבְעִים כְּתָרִים. וְאָמְרוּ שֵׁם בְּזַהֲר, שְׁסַבַּת עוֹנָשׁוֹ שֶׁל הַיְלָד, שְׁתַּפְּסוּהוּ בְּעֵלֵי דִין וְרָצוּ לְדוֹנוּ בְּיִסּוּרִים, הֵיָתָה, שְׁלֵא חָס עַל כְּבוֹד רַבּוּ, וְהֵיָה מִקְשָׁה לְרַבּוּ קִשְׁיוֹת רַבּוֹת, וְעַל יְדֵי כֵּן הֵיָה מְבִישׁוֹ, שִׁכֵּן רַבּוּ לֹא הֵיָה יוֹדַע לְהִשְׁיבוֹ, וּבְשִׁל כֵּף חֲלָשָׁה דַּעְתּוֹ, וּמִסָּבָה זֶה רָצוּ בְּעֵלֵי הַדִּין לְדוֹנוּ בְּדִין קָשָׁה, וְאַף שְׁבַמְקַרְהָ זֶה הֲצִיל רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה אֶת הַיְלָד וְהוּשִׁיבוּ אֶצְלוּ שְׁבַעַה יָמִים, הָרִי לְמַרּוֹת זֹאת הִכְרַח הַיְלָד לְסַבַּל יִסּוּרִים בְּשִׁבְעַת יָמִים אֵלוּ, מִשּׁוּם שְׁבַמְשׁוּף כָּל שְׁבַעַת יָמִים הֵיָתָה נִשְׁמָתוֹ חָסֵרָה, וְסַבַּל יִסּוּרֵי גְלוּת, שְׁהֵיָה גְלָה מִיְשִׁיבְתּוֹ.

סדר הלימוד ליום יד ניסן [יום 191 בשנה]

המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא
יא. ואם התינוק היה לו צער והיו רוצין בעלי דינים ליסר
 אותו. מכל שכן שיש לאדם ענש גדול במתפונן לבייש
 את חברו או רבו. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות
 ג יא) המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא על
 כן שומר נפשו ירחק מהן שלא לבייש שום אדם, עד כאן.

⇐ פָּרָק נ"ד ⇐

א. מאהבת התורה צריך לדקדק שיהיו לו ספרים פרוכים
 נאים, והוא בכלל מצות (שמות טו ב) "זה אלי ואנוהו"
 התנאה לפניו במצוות (שבת קלג עמוד ב).

עונשו של חכם אחד שלא היה נותן ספריו לאמן לכרף אותו ולתקנם
ב. ואיתא ב"ספר חסידים", שהוציאו לחכם אחד מקברו
 וחקטו אותו במקלות על שהיו ספריו קרועים ולא נתן
 אותן לאמן לכרף אותו ולתקנם. גם יזהר שלא יהיו ספריו
 עומדין מהפכין ראשן למטה, ופעם אחד ארע לאיש
 שלמד בחדרו איזה ענין והצרף לקח גמרא לעין, ואחר
 העיין העמיד הגמרא למקומה לבין הספרים, וכשהפך
 פניו נפלה הגמרא וקול הנפילה היה בקול גדול, וחזר
 המעין והעמידה פעם שנית והפך ראשה למטה. ותכף
 שהפך פניו נפלה שנית בקול גדול, וכן פעם שלישית.
 ואחר כך שם לבו על דבר זה להעמיד הגמרא כתקונה
 ולא נפלה עוד, והוא אות ומופת שעל הכל יש השגחה
 מן השמים.

החויב לכבד את הספרים

ג. חויב גדול לנהוג כבוד בספרים, וכשהספר פתוח וארע דבר טנוף בחדרו יסגר הספר או יכסהו במטפחת. חלילה שיהיו ספרים בחדר שהאיש ואשה שם אם לא שיש יריעה פרוסה בפני הספרים, או סביב המטה שקורין "פיר הענג". לא ישב על ספסל שהספרים עומדין עליו, אלא אם כן הספרים מנחים על איזה דבר גבוה ממנו.

אין להניח ספר תחת הספר שמעין בו כדי שיקל לו

ד. מצא הספר מנח מהפך יהפכנו וינשקנו, אין להניח ספר תחת ספר אחר כשרוצה ללמד ואז עושה בזיון לספר, מה שיוכל לעשות בעץ או באבן והוא בזיון גדול אם לא שהספר התחתון מנח כבר שרי [פרוש: מתר] להניח עליו, וכבר הזהיר על זה בעל "טורי זהב" (יורה דעה סימן רפ"ב ס"ק י"ג) עיין שם.

סדר הלימוד ליום טו ניסן [יום 192 בשנה]

החויב לעמוד בפני החמשים כמו לפני ספר תורה

ה. צריך האדם לעמוד מפני חמשים, ואף כי רבים מקילים טוב להחמיר, וכן מצינו במהרי"ל (מנהגי מהרי"ל בהגהות לסדר הקריאה בפסח) זכרונו לברכה, כשהיה מסבב והולך בבית הכנסת לתן מתנת יד ביום טוב כמנהג אשכנז, היה נוטל חמש בתוך ידו כדי לזכות בו הרבים שיהיה הקימה לפני החמש. וכן ראיתי נוהגין במדינת פולין שיש כמה רבנים שהן נוהרין בזה כשיוצאים ביום שבת או ביום

טוב ראשונים מבית הכנסת והקהל עומדים לפני הרב אָו
לוקחים בידם איזה ספר.

לאהב לומדי התורה

ו. צריך האדם להיות אוהב לומדי תורה אהבה גמורה,
ומכל שפן שצריך לאהב את רבו וצריך לאהב את רבו
יותר מאהבת אביו. וצריך אדם לזהר שיהא מורא רבו
עליו, שלא ישב בפניו עד שיאמר לו רבו - שב, ולא ישב
במקום רבו, וכשהולך - ילך לשמאל רבו, ולעשות לו כל
שרות, וכל מי שמבשר את רבו בשורות טובות וכוונתו
הוא לשם שמים אזי שכרו הוא גדול מאד.

ז. כדאיִתא בזהר פֿרשת שלח לך (דף קסז עמוד ב): היכל
אחד יש למעלה והוא מיחד לבתיה בת פֿרעה,
וכמה רבבות ואֵלפים נשים צדקניות עמה יאולכל חֵדא
מקום מיחד להתענג בענג גדול. וג' פעמים ביום
מכריזים: "הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי!"
ואז יוצאת בתיה למקום אחד אשר פֿרכת פֿרוסה שם
ורואה דרך פֿרגודא דיוקנא דמשה ואומרת: "זכאי
חולקי שגדלתי נהורא דא", ואחר כך חוזרת אל הנשים

צא) פרוש הזהר בלשון קדש:

ולכל אחת מקום מיחד להתענג בענג גדול. ושלש פעמים ביום מכריזים:
"הנה צורתו של משה הנביא הנאמן - באה!" ואז יוצאת בתיה למקום
אחד אשר פֿרכת פֿרוסה שם ורואה דרך מחיצה צורתו של משה
ואומרת: "אשרי חלקי שגדלתי האור הזה", ואחר כך חוזרת אל הנשים
שיושבות עמה בחדר הנזכר לעיל עם בגדים נאים, כמו שהיתה בעולם
הזה בלבושים המאירים באור גדול, ונקראים "נשים שאננות".

שְׁיֹשְׁבוֹת עִמָּה בַחֲדָר הַנְּזָכָר לְעֵיל עִם בְּגָדִים נְאִים, כְּמוֹ שְׁהִיְתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִבוֹשֵׁים הַמְאִירִים בְּאוֹר גְּדוֹל, וְנִקְרָאִים "נָשִׁים שְׂאֲנָנוֹת".

ח. יְבוֹבֵהִיכָל הַשְּׁנִי יוֹשְׁבַת סָרַח בַּת אֲשֵׁר וְכִמָּה אֶלְפִים וּרְבָבוֹת נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת עִמָּה, וְשָׁלַשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם מְכַרְיִזִים: "הֲאֵה יוֹסֵף צְדִיקָא אֲתִי!" וְהִיא חֲדָאת וַיִּצְאָת גַּם כֵּן לְגוֹ פְּרָגוּדָא דְאִית לָהּ וְחֲמָאת נְהוּרָא דְדִיּוֹקְנָא דְיוֹסֵף וְאוֹמְרַת: "זְכָאִי חוּלְקִי וְזָכָאָה הָאִי יוֹמָא שְׁבַשְׁרְתִּי מִהָהוּא שׁוּפְרָא לְאָבִי זְקִנִי לְיַעֲקֹב!" וְאַחַר כֵּן חוּזְרַת לְמִקּוּמָהּ.

סדר הלימוד ליום טז ניסן [יום 193 בשנה]

כָּל יוֹם עוֹמְדוֹת רְבָבוֹת נָשִׁים עִם יוֹכְבָד וּמִשְׁבָּחוֹת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַז. יְבוֹבֵהִיכָלָא אַחְרָא שָׁם יוֹכְבָד אִמְיָה דְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּמְרִים, וְכִמָּה אֶלְפִים וּרְבָבוֹת נָשִׁים עִמָּה, וּבְכָל יוֹם

צב) פְּרוּשׁ הַזֶּה רְבָבוֹת בְּלִשׁוֹן קַדְשׁ:

וְבוֹבֵהִיכָל הַשְּׁנִי יוֹשְׁבַת סָרַח בַּת אֲשֵׁר וְכִמָּה אֶלְפִים וּרְבָבוֹת נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת עִמָּה, וְשָׁלַשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם מְכַרְיִזִים: "הֲנֵה יוֹסֵף הַצְּדִיק בָּא!" וְהִיא שָׁמְחָה וַיִּצְאָת גַּם כֵּן לְתוֹךְ מַחִיצָה שְׁיִישׁ לָהּ, וְרוֹאָה אוֹר שֶׁל צוּרַת יוֹסֵף וְאוֹמְרַת: "אֲשֵׁרִי חֲלָקִי וְאֲשֵׁרִי אוֹתוֹ יוֹם שְׁבַשְׁרְתִּי מִיַּפִּי הַזֶּה לְאָבִי זְקִנִי לְיַעֲקֹב!" וְאַחַר כֵּן חוּזְרַת לְמִקּוּמָהּ.

צג) פְּרוּשׁ הַזֶּה רְבָבוֹת בְּלִשׁוֹן קַדְשׁ:

בְּהִיכָל אַחַר שָׁם יוֹכְבָד, אִמּוֹ שֶׁל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּמְרִים, וְכִמָּה אֶלְפִים וּרְבָבוֹת נָשִׁים עִמָּה, וּבְכָל יוֹם עוֹמְדוֹת וּמִשְׁבָּחוֹת לְאֲדוֹן הָעוֹלָם - הִיא וְכָל הַנְּשִׁים מְזַמְרוֹת שִׁירַת הַיָּם, וְאַחַר כֵּן הִיא לְבָדָה מִנְּגִנַת פְּסוּקִים וְתַקְחָ מְרִים הַנְּבִיאָה אֶת הַתֶּנֶף בְּיָדָהּ, וְכִמָּה פְתוֹת שֶׁל מְלָאכִים שׁוֹמְעִים לְקוֹל נְעִימוֹת שְׁלֵהוֹן.

עומדות ומשבחות למאריה עלמא - איהי וכל הנשים
 מזמרות שירת הים, ואחר כך איהי בלחודא מנגנת פסוק
 (שמות טו כ): ותקח מרים הנביאה את התף בידה, וכמה
 כתות של מלאכים שומעים לקול נעימות שלהן.

שירת דבורה וברק

י. ייובהיכלא רביעי שם דבורה הנביאה והרבה נשים
 עמה, ומשוררות שירת דבורה וברק בן אבינעם,
 ולפנים מהיכלין אלין, שם ד' היכלין טמירין של שרה
 ורבקה, רחל ולאה, ולא אתגלין ולא חמאן, ומהיכלא
 דלהון נפקן נשמות הגרים ונכנסין אחר כך תחת כנפי
 השכינה ואין רשות יותר לדבר בזה, עד כאן לשון הזהר
 עין שם.

טעם שזכו לכל זה

יא. אם כן נלמד מהמעשה זה שזכתה בתיה בת פרעה
 לגדל מעלה זאת עבור שגדלה למשה רבינו, וסרח
 בת אשר זכתה לגדל המעלה בשביל שבשרה בשורה
 טובה ליעקב אבינו.

גדל המצוה לפרנס תלמידי חכמים ולכבדם כמו שמצוה לכבד
 את השבת

יב. מאהבת התורה צריך האדם לפרנס תלמיד חכם
 בהסתור, ומצות פרנסת תלמידי חכמים היא שקולה

צד) פרוש הזהר בלשון קדש:

ובהיכל רביעי שם דבורה הנביאה והרבה נשים עמה, ומשוררות שירת
 דבורה וברק בן אבינעם, ולפנים מהיכלות אלו, שם ארבעה היכלות
 נסתרים של שרה ורבקה, רחל ולאה, ולא נתגלו ולא נראו, ומהיכל שלהם

כְּעִנְג שַׁבָּת, כִּי תִלְמִיד חָכֵם הוּא דוֹמָה וְנִמְשָׁל לְיוֹם הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ שְׂיוֹם הַשַּׁבָּת אֵינוֹ מְכִין לְעִצְמוֹ פְּרִנְסָה לְפִי שְׂאִין בּוֹ מְלֹאכָה כִּי אִם שֵׁשֶׁת יָמִים מְכִינִין לוֹ, הֵכִי נִמְי תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמְבַטְלִין מִמְּלֹאכָה וְאֵינָם עוֹסְקִין בְּמְלֹאכָה וּבִמְשָׂא וּמִתֵּן כְּשֶׁאֵר הָעַם הַהוֹלְכִים לְעִיר וּבְרַחֲבוֹת וּבְשׁוּקִים לְהִמְצִיא פְּרִנְסָה.

יג. עַל כֵּן שְׂאֵר אַנְשִׁים צְרִיכִין לְרֹאוֹת לְתַן פְּרִנְסַת תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וּכְשֶׁם שֶׁהָאָדָם מְחִיב לְעִנְג אֶת הַשַּׁבָּת כֵּן מְחִיב הָאָדָם לְרֹאוֹת לְתַן דּוּקָא בְּכָבוֹד הַמִּתְנָה לְתִלְמִיד חָכֵם וְלֹא דְרָף בְּזִיוֹן, וְזֶה שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב: (ישעיה נח יג) "וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקֹדֶשׁ ה' מְכַבֵּד" וְתִלְמִיד חָכֵם נִקְרָא "קֹדֶשׁ ה'".

אֲשֶׁרֵי הַמְּכַבֵּד תִּלְמִידֵי חֲכָמִים

יד. וְכֵל הַמְּכַבֵּד אֶת הַתִּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ, וְעֲלִיו נֶאֱמַר (דְּבָרִים לג יח) "שְׂמַח זְבוּלָן בְּצִאתָהּ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאֵהָלָהּ".

טו. אֲבָל הַמְּצַעְרִין לְתִלְמִידֵי חֲכָמִים אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַשְׁמוֹתֵיהֶן, וְהַעֲנֵשׂ שְׁלֵהֶן תִּמְצָא בְּזִהַר רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרִשְׁתַּת בְּמַדְבָּר בְּאֵרִיכוֹת, כִּי קֶצֶרָה הִירְעֵה לְהַעֲתִיקָה.

על כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם לְבַלְתִּי לְהַקֵּל בְּכָבוֹדֵן שֶׁל תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְעֲלֵיהוֹ אֲתֵמֵר [פְּרוּשׁ: וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר] (שְׁמוֹת

יט ג): "לא תגע בו יד כי סקל יסקל" עיין שם היטב בזהר.
 וכל המכבד לתלמידי חכמים יהיה מכבד מן השמים.

סדר הלימוד ליום יז ניסן [יום 194 בשנה]

פרשת מצורע פירק ג"ה

א. ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע" (שמות יז, יד). הזהיר הקדוש ברוך הוא למשה, שהיה רבן של ישראל, על הכתיבה, כי זהו תועלת גדול לזכרון, ואם למשה רבינו הזהיר הקדוש ברוך הוא קל וחמר לשאר בני אדם שצריכין להרהר תמיד במעשים ולפשפש בהם שמא חטאו, אזי יכתב חטאו שיהיו לו לזכרון לתקן את החטא.

אם ימצא בספר דבר שיכול לתקן חטאיו, ירשמנו על הנר, כדי שיוכל לתקנו

אן אם ימצא באיזה ספר איזה דבר תקון לחטאיו ירשם על נר מיוחד מיד, כדי שיוכל לתקן בלי עכוב מאי דאפשר לו, ואם נזכר שחטא נגד חברו בדבור קשה והצר לו או תלה בו שום שמץ ודופי או שהלבין פניו בברים, יבכה ויתחרט ויקבל עליו מיד למחרתו לפיסו ולרצותו, וזה יהיה לו עסק ראשון למחרתו.

ב ואין צריך לומר אם נזכר שחטא נגד מי שגדול ממנו כדאי שיצטער מיד ויבקש להקדוש ברוך הוא שלא ירשם בספר חובותיו, ויקבל עליו למחר לתקן מיד. ואם חטא אחד לנגדו באונאת דברים ימחל לו מיד, וכה

יאמר: "שְׂרִי לִי מְרִיָּה לְכָל מֵאן דְּמִצְעָרִין לִי", [פרוש: ימחל לו רבונו (-הקדוש ברוך הוא) לְכָל הַמִּצְעָרִים אוֹתִין] וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ בְּכֹנֶנֶה. וְאַחַר כֵּן יִזְהַר לְקִרְא עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁבַּפְּרָשַׁת וְאַתְחַנֵּן בְּכָל לַיְלָה, כִּי עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁבַּפְּרָשַׁת יִתְרוֹ שְׁכָתוֹב: "זְכוּר" (שְׁמוֹת כ ח) הוּא נֶגֶד הַיּוֹם, וּבַפְּרָשַׁת וְאַתְחַנֵּן כְּתִיב בּוֹ (דְּבָרִים ה יב): "שָׁמֹר", וְהוּא נֶגֶד מִדַּת הַלַּיְלָה.

טעם שני כתרים על ראשו של אדם

ג. וְעַל יְדֵי כֵּן יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים בְּרֵאשׁוֹ, אַחַת כְּשֶׁעוֹלָה נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה, וְאַחַת לְלוֹוֹתָהּ בְּחִזְרָתָהּ לְמַטָּה, וְעַל כֵּן יֵשׁ ב' טַעָמִים בִּי הַדְּבָרוֹת, אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה. וּבִשְׁחִרֵית קִדְּם יִצִּיאָתוֹ מִבֵּיתוֹ יִטַּל יְדָיו תַּחְלָה, וְאַחַר כֵּן יָבוֹא אֶל הַמְּזוּזָה וַיִּנִּיחַ יְדָיו עַל הַמְּזוּזָה וַיִּכּוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא בְּעַל הַבַּיִת וְאַנְחָנוּ כְּלָנוּ שֶׁבַּבֵּית רַק אֲוֹרְחִים, וַיִּכּוֹן הַשֵּׁם ש-ד-י כְּמוֹ שְׁכָתְבֵתִי בְּפֶרֶק רֵאשׁוֹן.

סדר הלימוד ליום יח ניסן [יום 195 בשנה]

ד. וְאַחַר כֵּן יֹאמֵר (תְּהִלִּים קכא, ח) "ה' יִשְׁמֹר צְאֵתִי וּבֹאֵי לַחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם" שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחַר כֵּן יֹאמֵר פְּסוּק (מְשִׁלִּי ג ו): "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אַרְחוֹתֶיךָ", וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה וַיֵּשׁ בּוֹ כ"ו אוֹתִיּוֹת כְּמִנְיַן שֵׁם הַיְיָ שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קְדָשִׁים, וּמִתְחִיל בְּאוֹת ב' וּמְסִים בְּאוֹת כ' נֶגֶד כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּבְכָל פְּעַם שִׁיאֵמֵר פְּסוּק זֶה יִטָּה אֶת רֵאשׁוֹ לְשֵׁשׁ קְצוֹת פְּסוּדֵר הַזֶּה: מְזָרְחַת, דְּרוֹם, מַעְרָב, צְפוֹן, מַעְלָה וּמַטָּה. וַיִּכּוֹן

שְׁמוֹסֵר נִפְשׁוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמוֹשֵׁל בְּשֵׁשׁ קְצוֹת
הָעוֹלָם וּבִזָּה הוּא מְשַׁעֲבֵד נִפְשׁוֹ וְגוֹפּוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מי שיתנהג כך יהיה טוב לו תמיד

ה. ומי שהוא פנוי יאמר אלו הפסוקים המרמזים כל אחד
על אבר המיוחד, (תהלים ג ד) "וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִי כְּבוֹדִי
וּמְרִים רֵאשִׁי", (שם מ י) "בְּשִׁרְתִּי צָדֵק בִּקְהָל רַב הִנֵּה שִׁפְתֵי
לֹא אֶכְלָא ה' אַתָּה יִדְעָתָּ", (שם סו יז) "אֱלֹוֹ פִי קָרְאתִי
וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנֵי" (שם יט ט) "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשִׁמְחֵי
לֵב", "מִצּוֹת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם", (שם כח ב) "שִׁמַּע קוֹל
תַּחֲנוּנֵי בְּשׁוּעֵי אֱלֹוֹ בְּנִשְׂאֵי יָדַי אֶל דְּבִיר קְדֻשָּׁךְ", (שם מ ט)
"לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹוֹי חֲפָצֵתִי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מַעֲיִ", (שם לה
י) "כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרָנָה ה' מִי כְמוֹךָ", (שם לו ז) "אֲבָרְךָ אֶת
ה' אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי", (שם כו יב) "רַגְלֵי
עֲמָדָה בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהָלִים אֲבָרְךָ ה'".

וְאַחַר כֵּן יֹאמֵר מְשֵׁנָה אַחַת שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת כָּל הַגּוֹנֵף
וְרֹאשׁ הָאָדָם וְתוֹכוֹ וְסוּפוֹ. וְזֶהוּ (בְּרִכּוֹת דף ל עמוד ב)
אֵין עוֹמְדִין לְהַתְפַּלֵּל אֶלָּא מֵתוֹךְ כְּבֹד רֹאשׁ, חֲסִידִים
הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהֵינן שְׁעָה אַחַת קֹדֶם שִׁיתְפַּלְלוּ כִּדִּי
שִׁיכְנוּנוֹ אֶת לִבָּם לְמָקוֹם, אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ
וְאֶפְלוּ נִחַשׁ כְּרוּךְ עַל עַקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, וְאַחַר כֵּן יֹאמֵר
פְּסוּק (קֹהֶלֶת יב יג) "סוּף דְּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹוִהִים יִרָא
וְאֶת מִצּוֹתָיו שָׁמַר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם", שֶׁהַפְּסוּק כּוֹלֵל כָּל
הַתְּרִי"ג מִצְוֹת וְכָל מִי שִׁיתְנַהֵג כֵּן, אִז טוֹב לוֹ יִהְיֶה
סְלֵה.

פָּרָק נ"ד

א. אַמְרִינֵן בְּגַמְרָא, (שְׁבֵת דָּף לג עמוד א) "חֲזִיָּה רְעָה בְּאָה לְעוֹלָם עַל עֲוֹן שְׁבוּעַת שְׁוֹא", דַּע לָךְ כִּי סֵתָם חֲזִיָּה הַנִּזְכָּרַת בְּגַמְרָא הִיא לִילִי"ת הַרְשָׁעָה. אִמְהוֹן דְּשַׁדִּין [פְּרוּשׁ: אָמָם שֶׁל יְדִים] אֲשֶׁר הִיא מְעוֹרְרַת, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כְּמָה גְזֵרוֹת רְעוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְהִיא תְּדִירָה בְּאוֹתוֹ בֵּית אֲשֶׁר שְׁבוּעַת שְׁוֹא מְצוּיָה שָׁם, וְהִיא דָּרָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַבֵּית, וְהִיא הוֹרֶגֶת יְלָדִים קְטַנִּים, וּבְאוֹתוֹ הַבֵּית אוֹ עִיר אֲשֶׁר שָׁם שְׁבוּעַת שְׁוֹא עֲנִיּוֹת מְצוּיָה שָׁם.

סדר הלימוד ליום יט ניסן [יום 196 בשנה]

הַנִּשְׁבַּע עַל שְׁקָר גּוֹרָם שֶׁטְפוֹן לְעוֹלָם, חֵס וְשְׁלוֹם

ב. וְהִנֵּה בּוֹא וּרְאָה גְדֹל הַפָּגָם שֶׁל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, דַּע דְּאֵיתָא בְּזֵהָר פְּרָשַׁת יְתָרוֹ, (דָּף צא עמוד ב) כִּי בְּשָׁעָה שְׁגָזַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל מִימֵי הָעוֹלָם שֶׁיִּרְדוּ לְתַהוֹם עֲשֵׂה לָהֶם כְּסוּי, וּבְתוֹךְ הַכְּסוּי הוּא כְּסוּי אַחַר, וּבְתוֹךְ זֶה הַכְּסוּי חֻקוּקִים וּרְשׁוּמִים שְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר הֵם שׁוֹמְרִים אֶת מִי הַתְּהוֹם שֶׁלֹּא יִגְבְּרוּ לְעֵלוֹת וּלְהַצִּיף אֶת הָעוֹלָם, וּבְשָׁעָה שְׁאָדָם נִשְׁבַּע לְשְׁקָר אֲזִי הַמִּים מִתְּגַבְּרִים וְגוֹבְרִים אֶת הַכְּסוּי עַד שְׁאוֹתָן אוֹתִיּוֹת וְשְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים פּוֹרְחִים וּמִסְתַּלְקִין מִהַכְּסוּי, וַיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ פְּעַם רְשׁוֹת לְמִי תְהוֹם לְהַתְּגַבֵּר וּלְשַׁטֵּף אֶת הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ הַפְּעַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַמְזוֹ לְמִלְאָךְ אֶחָד וַיַּעֲזוּרֵא"ל שְׁמִיָּה [פְּרוּשׁ: שְׁמוֹ] וְהוּא מְמַנֶּה עַל שְׁבָעִים מִפְּתָחוֹת וְחוֹקֵק מִחֲדָשׁ

שמות הקדושים הנזכרים לעיל על כסוי של תהום, ואז מי תהום חוזרין לאחוריהם לירד למקומם, ואז נצול העולם משטיפת המים. וי לאותו האדם שגורם קצוץ ופרוד באותיות הקדושים ממקומם, וכביכול הטריח את קונו לצאת לחקק מחדש שמות הקדושים.

אם האדם היה יודע גדל הפגם, היה מכה את ראשו בכתל

ג. בן אדם בן אדם, טפה סרוחה איך יטריח את קונו, ובנדאי השמות מקללין אותו ומקטרגים עליו, ולולא היה אדם שומע קללתם וקטרוגם בנדאי היה מכה את ראשו בכתל על גדל הפגם, ועל בן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסוקתא זוטא בראשית א) כל המזכיר שם שמים לבטלה נעקר מן העולם, כי אין זה דרך כבוד להזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא על חנם לבטלה, ומכל שכן לשוא ושקר, חס ושלום.

לא ינקה ה' את הנשבע על שמו לשוא

וזה לך הכלל, כי שבועת שקר לא תחזר עד אשר תעשה רשם בגופו או בממונו לזמן קרוב או רחוק, ושבועת שקר תשיגהו בבית או בשדה, בקר או בעיר, ביבשה או בים, ובנדאי לא תחזר ריקם. כמו שאמר הכתוב (שמות כ ז): "כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא", ובעת אשר ירצה האדם לשבע יציר לפניו כאלו כתיב: "כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא" בכתב אש שחורה על גבי אש לבנה ויפל עליו מורא ופחד ואז ינצל משבועת שקר.

סדר הלימוד ליום כ ניסן [יום 197 בשנה]

אדם לא ירגיל האדם לשבע

ד. על כן לא ירגיל האדם לשבע בגופו או בנשמתו, כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל, או בחיי בניו או בשאר דברים כדרך הפוחזים וריקים לשבע בחנם ונשבעים: אם הדבר כן תבוא שריפה לביתו או שיהרג. וכל אלו השבועות יש בהם סכנה שלא יקיים בו, כי מי יודע באיזה שעה ובאיזה מזל הוא אומר כן ויקיים, חס ושלום, אותה הרעה.

ה. והרב האר"י זכרוננו לברכה הזהיר לתלמידיו (שער המצוות פרשת שמות דף יא), שלא להזכיר שום מלאך בשמו אפלו בלמודו, כגון: מטטרו"ן יאמר רק מטט, וסנדלפו"ן יאמר רק סנד"ל, וכיוצא בהם שאר שמות מלאכים, זולת שמות המלאכים שהן כשמות האנשים כגון, מיכאל גבריאל רפאל וכיוצא בהן אין חשש. והטעם - כי הכל ברא הקדוש ברוך הוא לצורך האדם, ובשעה שברא הקדוש ברוך הוא מלאכים השביעם הקדוש ברוך הוא שיהיו מצויים בשעה שיזכירם האדם לאיזה הצלה בהשבעה וכיוצא בו, ובהשבעה, כשמזכיר האיש שם המלאך, אזי המלאך בא ומכרח לעשות כפי ההשבעה, וכשרואה המלאך שביאתו הוא בחנם לפעמים מזיקו, מזה יתבונן האדם, שגדול הוא סכנת שבועת שוא ושקר.

תקיעת כף היא כשבועה

ו. ודע כי ענין תקיעת כף הוא כמו שבועה, והענין כי מקור הנפש תלוי בכף האדם הן לטובה והן לרעה.

לְטוֹבָה - בְּהִיּוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ כִּפְּיוֹ אֶל ה' וּמַעֲוֵר רַחֲמִים וְכֵן רַב
הַמְצֹוֹת תְּלוּיִן בְּיַד הָאָדָם: בְּיָדוֹ הוּא כּוֹרֵת בְּרִית מִלָּה,
בְּיָדוֹ מְקַיֵּם כָּל מְלֵי דְקַרְבָּנוֹת [פְּרוּשׁ: דְּבָרֵי הַקְּרָבָנוֹת],
תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, סָכָה, ד' מִיָּנִים שְׁפִלוּלָב, צְדָקָה,
תְּפִלִּין, וְהִרְבֵּה מְצֹוֹת תְּלוּיִן בְּיָדִים, עַל כֵּן חֵי הַנֶּפֶשׁ
תְּלוּיִן בְּיָדוֹ.

ז. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, (תְּהִלִּים קִיט קט)
"נִפְשִׁי בְּכַפִּי תִמְיֵד וְתוֹרְתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי", רְצָה לֹאמַר
שְׁבַחְתִּי לִי דְרָכִים טוֹבִים שֶׁל הַיָּדִים וְלֹא הִהַפּוֹךְ, חֵס
וְשָׁלוֹם, וְהִנֵּה כְּשֶׁרוּצָה הָאָדָם לְאַמֵּת דְּבָרָיו תּוֹקֵעַ כִּפְּיוֹ
כְּאִלוֹ נוֹתֵן לוֹ מִשְׁכוֹן בְּטוֹחַ, שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ דִּילִיָּה אֲשֶׁר הוּא
בְּכַפּוֹ, וְהוּא יוֹתֵר חָמוּר מִנִּשְׁבָּע עַל נִפְשׁוֹ וּפּוֹגֵעַ
בְּבַחֲיִנוֹתָיו שֶׁהוּא נִפְשׁ הָעֲלִיוֹנָה הַנִּקְרָאת נֶפֶשׁ וְהוּא שֵׁם
שֶׁל אֲדֹנָי, וְהִנֵּה שֵׁם אֲדֹנָי בְּמִלּוּאוֹ יֵשׁ לוֹ י"ב אוֹתִיּוֹת
כְּזֶה אֶלֶף דָּל"ת נו"ן יו"ד, וְנִמְצָא שֶׁהוּא פּוֹגֵם גַּם כֵּן
בִּי"ב תְּבוֹת שֶׁל "שִׁמ"ע יִשְׂרָא"ל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, בְּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מְלָכּוֹת"וֹ לְעוֹלָם וָעֶד" שֶׁהֵן נִגְדֵי י"ב
אוֹתִיּוֹת מִלּוּאֵין שֶׁל אֲדֹנָי, וְהִנֵּה אוֹתִיּוֹת אֲמֻצָּעִיּוֹת שֶׁל
מִלּוּי שֵׁם שֶׁל אֲדֹנָי הֵן לִלּוּ"וֹ שֶׁהֵן גִּימְטְרִיאַ ע"ב, נִמְצָא
שְׁפּוֹגֵם גַּם כֵּן בְּשֵׁם ע"ב הַיּוֹצְאִים מִפְּסוּקִים (שְׁמוֹת יד יט כא)
וַיִּסַּע וַיִּבְּא וַיִּט, וְאוֹתִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת הֵן פִּתְנַד שֶׁהֵן
גִּימְטְרִיאַ תְּקַל"ד שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת ד"ת ק"ל מְרָאָה שְׁפּוֹגֵם עַל
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (דְּבָרִים לג ב) "מִיָּמִינוֹ אֵשׁ ד"ת
לְמוֹ", וְאוֹתִיּוֹת ק"ל מוֹרָה שְׁפּוֹגֵם בְּ"ע"ב ק"ל" אֲשֶׁר שֵׁם
ה' רוֹכֵב עָלָיו, כִּידוּעַ לְיִדְעֵי חֵן.

סדר הלימוד ליום **כא ניסן** [יום 198 בשנה]

לא יהיה עוון השבועה קל בעיניך

ח. על כן שומר נפשו יתרחק משבועת שוא ומסתם שבועות ומתקיעת כף, ותמיד יהיה לו לזכרון גדל הפגם שפוגם בשמות הקדושים הנזכרים. למען השם, אל יהיה עוון זה קל בעיניך, כי צורת היד העובר על תקיעת כף היא לפני מטתו, ועל כל אצבע עומדין כמה אלפים מזיקין, רחמנא לצלן, ובעת פטירתו - היד ההיא מעידה עליו שעבר על תקיעת כף שלו.

ירא ה' יתפלל על זה שלא יכשל בשבועת חנם, ומכל שכן בשבועת שוא ושקר ותקיעת כף

ז. על כן צריך האדם להזהיר את בניו ובני ביתו שלא יהיו רגילין בשבועות ונדורים ותקיעת כף, והירא לדבר ה' מחיב להתפלל על זה שלא יכשל בשבועת חנם, ומכל שכן בשבועת שוא ושקר ותקיעת כף של שקר, ומי שלא נזהר אזי יתן מקום, חס ושלום, ללילי"ת הרשעה להיות לה מדור וחלק בביתו, ויאבד את בניו הקטנים, ונפרעין ממנו וממשפחתו, ואחר כך מכריזין עליו חרמות ושמתות בכל רקיעין, ותמיד מזכירין אותו לרעה. על כן שומר נפשו ירחק ממכשול זה, ואז בטוח תהיה שימלא ה' לו ברכות והצלחות, ישועות ונחמות, אמן.

פְּרָק ג' ז'

פרשת אחרי

א. כתב הטור (סימן א'): "בבקר יתגבר אדם כארי לקום לעבודת הבורא ויזהר לטל ידיו סמוך למטתו ולשפך מים דוקא על גבי כלי כדי להעביר הזהמא ורוח רעה

מעל יָדָיו כַּמְבֹאֵר בַּסְפָּרֵי הַמוֹסָר, וְלֹא יֵלֶךְ ד' אַמוֹת בְּלִי נְטִילַת יָדַיִם".

סדר הלימוד ליום כב ניסן [יום 199 בשנה]

בשמים ממתנינים על קימת איש ישראל בבקר לעסק בתורה ובתפלה
ב. ואיתא בזוהר וְאַתְחַנֵּן (דף רס עמוד א') כִּי בִרְקִיעַ מִמְתִּינִים
 וּמְצַפִּים עַל קִימַת בְּרַיִשׁ יִשְׂרָאֵל שְׂיִקוּם לְעֵסֶק בַּתּוֹרָה
 וּבַתְּפִלָּה, וְהָרְאִיהָ יִהְיֶה כִּדְבַר בְּרַיִשׁ קָאִים מְעַרְסִיהָ לְאַשְׁתַּדְלָא
 בְּאוֹרֵיתָא כְּרוּזָא קָאִים עֲלִיהָ וְאוֹמֵר (תהלים קלד א) "הִנֵּה בִּרְכוּ
 אֶת ה' כֹּל עַבְדֵי ה' הָעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת", וְאַחַר כֵּן
 כְּשֶׁעוֹמֵד וְהוֹלֵךְ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא בְּצִלוֹתֶיהָ קָמָה מְאַרְיָה הָאִי
 כְּרוּזָא קָאִרִי עֲלִיהָ (זכריה ג ז) "וְנִתְתִי לָךְ מֵהַלְכִים בֵּין
 הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה". אָכֵן כֹּל זֶה הוּא כְּשֶׁהָאָדָם מִתְּפַלֵּל
 בְּכוֹנֵה, וּבַתְּחִנּוּנִים יְדַבֵּר רֵשׁ, כְּמוֹ מִשָּׁה רַבִּינוּ שְׁאָמַר (דברים
 ג כג): "וְאַתְחַנֵּן אֶל ה'" וְגו', וְצָרִיךְ הָאָדָם שְׂיִתֵּן עֵינָיו לְמִטָּה
 סְגוּרוֹת וְלִבּוֹ יִהְיֶה לְמַעַלָּה (יבמות דף קה עמוד ב).

השכינה לנגד המתפלל, ועל כן אל יסתכל מחוץ לסדור או למחזור
 בשעת התפלה

ג. ומי שהוא רגיל להתפלל מתוך הסדור או מן הסדור
 יראה להתפלל מתוך הכתב, ולא יביט מחוץ למחזור

צה) פרוש הזוהר בלשון קדש:

כְּאֲשֶׁר אָדָם קָם בְּבֹקֶר לְעֵסֶק בַּתּוֹרָה - כְּרוּז יוֹצֵא לְפָנָיו וְאוֹמֵר: "הִנֵּה בִּרְכוּ
 אֶת ה' כֹּל עַבְדֵי ה' הָעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת". וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁעוֹמֵד וְהוֹלֵךְ
 לְבֵית הַכְּנֶסֶת בַּתְּפִלָּה לְפָנָי אֲדוּנוּ, הַכְּרוּז קוֹרָא עֲלָיו: "וְנִתְתִי לָךְ מֵהַלְכִים
 בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה".

או מחוץ לסדור, כי השכינה עומדת לנגדו ואסור להסתכל בשכינה. יובספרא דרב המנונא סבא אמר (והוה שם דף רס עמוד ב) מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא, או מאן דלא מאיך עינוי בשעתא דצלותא או מאן דלא מאיך עינוי בארעא מקדים עליו מלאך המות ובא אצלו קדם מותו, וכד תפוק נפשיה, לא יסתכל בנהירו דשכינתא דכתיב (שמות לג כ): "כי לא יראני האדם וחי", אבל קדם מותו כל בר ישראל זוכה לראות את השכינה, ומי שהוא זוכה השכינה מקדימה אצלו, וזהו סימן טוב לבר נש שיגיע שנשמתו תצא ממנו בנקל ובנחת בלי שום יסורים, ואם אינו זוכה לא מקדמת השכינה לבוא, והאדם סובל יסורים גדולים בשעת יציאת נשמתו, עד שירחם ה' עליו לפרש נהירו קצת מהשכינה כדי שתצא נשמתו.

על האדם להתפלל שלא ימות מתוך יסורים, חס ושלום, ד. אמנם זהו אחר שסבל יסורים קשים ומרים, שהסימנים הן כאלו נשחטין בסכין פגומה והבני

צו) פרוש הזהר בלשון קדש:

ובספר של רב המנונא הזקן אומר: מי שפוקח עינו בשעת התפלה או מי שאינו משפיל עינו בשעת התפלה או מי שאינו משפיל עינו לארץ - מקדים עליו מלאך המות ובא אצלו קדם מותו, וכאשר תצא נפשו, בשעת פטירתו, לא יסתכל באור השכינה, שכתוב: "כי לא יראני האדם וחי", אבל קדם מותו כל בן ישראל זוכה לראות את השכינה, ומי שהוא זוכה השכינה מקדימה אצלו, וזהו סימן טוב לאדם, שיגיע שנשמתו תצא ממנו בנקל ובנחת בלי שום יסורים, ואם אינו זוכה - לא מקדמת השכינה לבוא, והאדם סובל יסורים גדולים בשעת יציאת נשמתו, עד שירחם ה' עליו לפרש אור קצת מהשכינה כדי שתצא נשמתו.

מַעֲיִם מִתְּפוֹצֵינָ, וְעַל זֶה הַזְּכוּר הַזֶּה וְאֶתְחַנֵּן, שְׁמִי
 שְׁהוּא מְבִיט אָנָּה וְאָנָּה בְּתַפְלָתוֹ וְאֵינוֹ מֵאִיךָ (פְּרוּשׁ: מִשְׁפִּיל)
 עֵינָיִם לְמִטָּה אֲזִי לֹא יִזְכֶּה שְׁתַּקְדִּים שְׂכִינָה לְהַתְרֹאוֹת
 אֵלָיו כְּדִי שְׁיִסְבֵּל צַעַר הַגְּסִיסָה. וְעַל זֶה יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד
 אֵלָיו לְעֵת מְצוּא - זֶה יוֹם הַמּוֹת שְׁתֵּהָא מִיִּתְּתוֹ בְּנִקְל
 בְּלִתִּי יְסוּרִים, לְבִלְתִּי עַרְבוּב הַדַּעַת, כְּדִי שְׁיִוְכַל לֹאמַר
 הַיְדוּי וְלִהְתְּרוֹת עַל כָּל פְּשָׁעָיו וְחֻטְאָיו, וְלִסְדֵּר צְנוּאָה
 לְבָנָיו אִיךָ יִתְנַהֲגוּ אַחֲרֵי מוֹתוֹ, שְׁיִהְיוּ מֵהוֹלְכֵי תָמִים וְלֹא
 יִשְׁחִירוּ פָּנָיו בְּקָבָר, כִּי זְכוּת גְּדוֹל הוּא לְאָדָם אֲשֶׁר הוּא
 מֵת בְּשִׁכְלוֹ לְדַבֵּר לְפָנָי מוֹתוֹ, כִּי לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה
 לְכָךְ.

סדר הלימוד ליום כג ניסן [יום 200 בשנה]

ה. וּבְעוֹדוֹ בְּבְרִיאוֹתוֹ יִתְפַּלֵּל הָאָדָם, שְׁיִזְכֶּה שְׁתַּקְדִּים
 אֵלָיו הַשְּׂכִינָה לְהַצִּילוֹ מִמִּיתָה חֲטוּפָה וּמִמִּיתָה
 מְשֻׁנָּה וּמִמִּיתוֹת אַכְזָרִיוֹת, וּרְפוּאָה גְּדוֹלָה לְהִיּוֹתוֹ דְּבוּק
 בְּתוֹרָה בְּחַיָּיו כִּי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה יֵשׁ לוֹ דְּבִקּוֹת אֶל הַשְּׂכִינָה
 לְפָנָי מוֹתוֹ וּמִכָּל שִׁכְן לְאַחַר מוֹתוֹ. כְּדֹאִיתָא בְּזֵהר
 וְאֶתְחַנֵּן, (דָּף רסח עמוד א) צִירְבֵי אַחָא הָוִי קָאִים עִמִּיהָ רַבִּי
 אֲלַעְזָר, לִילָה חָדָא בְּתַר פְּלָגוֹת לִילָה הָוִי מִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרִיתָא.

צז) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

לִילָה אַחַד הָיָה עוֹמֵד רַבִּי אַחָא עִם רַבִּי אֲלַעְזָר, אַחַר חֲצוֹת לִילָה, וְהָיוּ
 עוֹסְקִים בְּתוֹרָה.

במקום למווד התורה יש השראת השכינה, ובזכות התורה מתקיים העולם

ו. "פּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר "כִּי הוּא חֲיִיךָ וְאַרְךָ יְמֶיךָ לְשֶׁבֶת עַל הָאָדָמָה" (דברים ל, כ), תָּא חֲזִי שְׂכִינְתָא לָא מְתִישְׁבַת אֲלָא בְּמָקוֹם שְׁלוֹמֵי דְתוֹרָה, וּבְזִכּוֹת הַתּוֹרָה עֲלָמָא קָאִים הָדָא הוּא דְכָתִיב: "כִּי הוּא חֲיִיךָ וְגו'" לְשֶׁבֶת עַל הָאָדָמָה", וְכִשְׂאִינָם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה אֲזִי נְאָמַר, (ירמיה ט יא יב) "עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרָתִי". וְהוּא מַה שְׂאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מֵאֵן דִּיכּוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה וְאִינוּ לּוֹמֵד – הָרִי הוּא כְּאֵדָם שְׂיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה צְנוּעָה וְנִעְיָמָה בְּמַעֲשֵׂיָהּ הַטּוֹבִים וְהַבְּעַל עוֹזֵב אוֹתָהּ וְאִינוּ עוֹשֶׂה עִמָּה כְּפִי הַחַיִּיב הָרְאוּי לָהּ מִן הַתּוֹרָה (שמות כא י) "שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה", וְהָאִשָּׁה הַהִיא צוּעֶקֶת עַל בְּעַל גְּעוּרֶיהָ שְׂעוֹב אוֹתָהּ, כְּמוֹ כֵּן הַתּוֹרָה צוּעֶקֶת עָלֶיךָ דִּין עַל מִי שְׂיִכּוֹל לְלַמֵּד וְאִינוּ לּוֹמֵד, אֲזִי פְתָאוּם בָּא עָלֶיךָ הַדִּין, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

צח) פרוש הזהר בלשון קדש:

פתח רבי אלעזר ואמר: "כי הוא חייך וארך ימייך לשבת על האדמה" - בוא וראה, השכינה אינה מתישבת אלא במקום שלומדים תורה, ובזכות התורה העולם קיים. הוא שכתוב: "כי הוא חייך וגו' לשבת על האדמה", וכשאנכם עוסקים בתורה, אזי נאמר: "על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבכם את תורתי", והנה רבי אלעזר אומר: מי שיכול ללמד תורה ואינו לומד הרי הוא כאדם שיש לו אשה צנועה ונעימה במעשיה הטובים והבעל עוזב אותה ואינו עושה עמה כפי החיוב הראוי לה מן התורה: "שאררה כסותה ועונתה", והאשה היא צועקת על בעל געוריה שעזב אותה, כמו כן התורה צועקת עליו דין על מי שיכול ללמד ואינו לומד, אזי פתאום בא עליו הדין, רחמנא לצלן.

כבוד חכמים ינחלו

ז. אֲדַהֲכִי אֶתָּא חַד גְּבַרָא וְהוּי רְחִישׁ בְּשִׁפּוֹתֶיהָ וְכוּ'. פתח האי גבֵרָא וְאָמַר (משלי ג לה): "כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכִסְיִלִים מֵרִים קִלּוֹן", כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא זוֹכֵה לְדַבֵּק בְּשִׁכְנֵתָא דְאִיקְרָא "כְּבוֹד", וְכָל צָבָא מַעְלָה מִלְמַדִּין עָלָיו זְכוּת, מַה שְּׂאִין כֵּן כְּשִׁבְנֵי אָדָם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵים הַמְקַלְקְלִים אֲזִי בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים מִתְהוּיִם וּמִתְיַלְדִּין כְּמָה חִיצוֹנִים וְהֵמָּה הַמְקַטְרְגִים עַל הָאָדָם, עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְכִסְיִלִים" - שֶׁהֵן הָרָשָׁעִים - "מֵרִים קִלּוֹן" - רוֹצֵה לֹמַר מִגְּבִיהֵן אֶת הַקִּלּוֹן שֶׁהֵן הַחִיצוֹנִים שְׁעוֹשִׂין קְטִגוֹרְיָא עַל הָאָדָם עַד שְׁמַבְיָאִין אִיזו גְזֵרָה קָשָׁה.

על כֵּן יִרְאֶה כָּל אָדָם לְקַבֵּעַ עֵתִים לַתּוֹרָה, כְּדִי שִׁתְּבוּא הַשְּׁכִינָה לַתּוֹף בֵּיתוֹ וּלְבַרְךָ אוֹתוֹ בְּכִמָּה בְּרַכָּאִין אָמֵן.

צט) פרוש הזהר בלשון קדש:

בתוף כֵּךְ בָּא אִישׁ אַחַד וְהִיָּה רֹחֵשׁ בְּשִׁפְתָיו וְכוּ'. פתח האיֵשׁ הַזֶּה וְאָמַר: "כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכִסְיִלִים מֵרִים קִלּוֹן", כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא זוֹכֵה לְדַבֵּק בְּשִׁכְנֵה הַנְּקִרָא "כְּבוֹד", וְכָל צָבָא מַעְלָה מִלְמַדִּין עָלָיו זְכוּת, מַה שְּׂאִין כֵּן כְּשִׁבְנֵי אָדָם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵים הַמְקַלְקְלִים אֲזִי בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים נוֹצְרִים וּמִתְיַלְדִּים כְּמָה חִיצוֹנִים וְהֵמָּה הַמְקַטְרְגִים עַל הָאָדָם. עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְכִסְיִלִים" - שֶׁהֵן הָרָשָׁעִים - "מֵרִים קִלּוֹן" - רָצָה לֹמַר מִגְּבִיהֵן אֶת הַקִּלּוֹן שֶׁהֵן הַחִיצוֹנִים שְׁעוֹשִׂין קְטִגוֹרְיָא עַל הָאָדָם עַד שְׁמַבְיָאִין אִיזו גְזֵרָה קָשָׁה.

על כֵּן יִרְאֶה כָּל אָדָם לְקַבֵּעַ עֵתִים לַתּוֹרָה כְּדִי שִׁתְּבוּא הַשְּׁכִינָה לַתּוֹף בֵּיתוֹ וּלְבַרְךָ אוֹתוֹ בְּכִמָּה בְּרַכּוֹת אָמֵן.

סדר הלימוד ליום כד ניסן [יום 201 בשנה]

פָּרָק נ"ח

א. צָרִיךְ הָאָדָם לְתַקֵּן הַפְּגָם שֶׁחָטָא בְּכִרְיָתוֹ בְּחָטָא הוֹצֵאת שׁו"ז לְבִטְלָה כְּמוֹ שֶׁאֶכְתָּב לְקַמְּן הַתְּקוּן הָאֲמֵתִי, עַל כֵּן צָרִיךְ לְמַהֵר בְּתִשׁוּבָה וְאִף אִם חָטָא הִרְבֵּה פְּעָמִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ רַחֲמָן, וְהוּא מְקַבֵּל תִּשׁוּבַת הַשָּׂבִים בְּכָל יָלֵב, "וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יִרְחָם" (מְשָׁלִי כח יג), וּמוֹסִיפִין לוֹ יִרְאֶה וּקְדָשָׁה.

לְלַמַּד תּוֹרָה בְּעֶצְמוֹ וְעַם אֲחֵרִים

ב. נִמְצָא עוֹשֶׂה שְׁתֵּי פְּעֻלוֹת, אַחַת - שְׁעוֹנוֹתָיו מְכַפְּרִים, וְשֵׁנִית - שִׁיּוּרֵשׁ עוֹלָם הַבָּא, בְּאִפְּן וּבְתִנְאֵי כְּשִׂאוּחֻז בַּתּוֹרָה וְלִוְמַד בְּהַתְּמָדָה, וְיִקְבַּע עֵתִים לַתּוֹרָה, הֵן לְלַמַּד בְּעֶצְמוֹ וְהֵן לְלַמַּד עִם אֲחֵרִים. וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל בְּעֶצְמוֹ, אֲזִי עַל כָּל פְּנִים יִקְבַּע עֵתִים לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי תּוֹרָה, כִּי לְאַחַר מִיתַת הָאָדָם אִם יֵשׁ לוֹ זְכוּת יָבוֹא לְמַדְרָגָה לְמַעְלָה, וְשֵׁם לֹא יַעֲסֹק לֹא בְּאֶכִילָה וְלֹא בְּשִׁתְיָה וְלֹא בְּמִשְׂא וּמִתָּן, כִּי אִם בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה.

מִי שֶׁאוֹהֵב לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי תּוֹרָה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הַבָּא

ג. וּמִי שֶׁהוּא אוֹהֵב לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַ דְּבִרֵי תּוֹרָה מִפִּי עֲתִיק יוֹמִין [פְּרוּשׁ: מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא] לְעוֹלָם הַבָּא. מֵה שְׂאִין כֵּן אִם הָאָדָם

מִמָּאָס לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי תוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵין לוֹ שְׂיָכוּת גַּם
בְּעוֹלָם הַבָּא, וּבּוֹדָאי יְהִיָּה נְדָחָה מִפְּרָגוּדָא דִּילֵיהּ [פְּרוּשׁ
מִמְחִיצָה שְׁלוֹן].

ובוא וּרְאָה מַה שֶּׁאָמַר בְּזֵהָר פְּרָשַׁת שְׁמִינִי (חֵלֶק ג', דָּף ל"ט
עמוד א') : "רְבִי יְהוּדָה וְרְבִי יִצְחָק הוּוּ אֲזִילִי לְצַפּוּרִי,
וְהוּי רַבֵּיא חַד אֲזִיל אֲבַתְרִיהוּ עִם הַחֲמוֹר שֶׁהִיָּה נוֹשֵׂא
מִשָּׂא כָּלִים עִם דְּבַשׁ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָא, נִימָא
מְלֵי דְאֹרִיתָא וְנִיזִיל.

כָּל מַה שֶּׁלּוֹמֵד הָאָדָם יוֹתֵר, הוּא מִתְרַחֵק יוֹתֵר מִן הָעֵבְרוֹת

ד. פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ט'): "וְחַפְּךָ כִּיִּין
הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישָׁרִים דּוֹכֵב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים",
"וְחַפְּךָ כִּיִּין הַטּוֹב" - זוֹ הִיא תוֹרָה שֶׁנִּקְרְאת יִין טוֹב
מִמֶּשׁ, כִּי לְפַעְמִים יִין לֹא טוֹב לְגוּנָף וְלֹא טוֹב לְנִשְׁמָה,
כִּיִּין כְּשֶׁאָדָם שׁוֹתֶה הַרְבֵּה יִין אֲזִי רֵאשׁוּ כּוֹאֵב לוֹ,
וְלְפַעְמִים נִכְשָׁל גַּם כֵּן בְּעֵבְרָה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. וְהַהֲפֹךְ הִיא
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כָּל מַה שֶּׁלּוֹמֵד יוֹתֵר הִיא מְרַחֵקָה מִמֶּנּוּ
פְּשָׁעָיו, וְלוֹמֵד דְּרַכֵּי יְרָאָה וְנוֹחַל עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא,
וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂיִינְכָה לְמַה שֶּׁכְּתוּב אַחַר זֶה: "דּוֹכֵב שְׁפִתֵי
יִשְׁנִים", שֶׁאֵף שִׁיְהִיָּה יָשָׁן בְּקִבְרָ שְׁפִתוֹתָיו מְרַחֲשִׁין דְּבְרֵי
תוֹרָה.

(ק) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קַדְשׁ:

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הִלְכוּ לְצַפּוּרִי. אַחֲרֵיהֶם הִשְׁתַּרְפָּו נַעַר אֶחָד עִם
חֲמוֹרוֹ, שֶׁטָּעוּן הִיָּה מִשָּׂא שֶׁל דְּבַשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק: "הֲבֵה
וְנַעֲסַק בְּדַבְרֵי תוֹרָה בְּהִלְכְּנוּ בַּדֶּרֶךְ!"

סדר הלימוד ליום כה ניסן [יום 202 בשנה]

תורה שלמדת טובה יותר מיין הטוב

ה. כאמר האי רביא, אם כן למה פתיב "וחכף", דהינו למוד התורה שלומד והוגה בגרונו "מיין הטוב", משמע מיין הטוב נמשל גם כן לתורה, הנה ליה למימר 'וחכף מיין הטוב'.

כי אשגחו ביה, אמר רבי יהודה: ברי, אימא מלך, דשפיר קאמרת. אמר: דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה, וכשלומד תורה מוציא מפיו ואומר דברי תורה בשפה ברורה ומרים קולו כשלומד תורה וכו', יזכה להרים קולו כד יפוק מהאי עלמא, "הולך

קא) פרוש הזהר בלשון קדש:

שאלו הנער: "אם אמנם מתכונן הפסוק כדבריך - להמשיל דברי תורה ל'יין טוב' - למה הזכיר הפסוק את החך ואמר: 'וחכף מיין הטוב'? ואם מתכונן הפסוק באמרו 'וחכף' רק לדברי התורה, הנאמרים על ידי החך - הנה צריך לומר: 'וחכף מיין הטוב', שדברי התורה משבחים הם מיין הטוב? אלא משמע, שמתכונן לרמז על בטוי דברי התורה, הנאמרים דרך הגרון.

קב) פרוש הזהר בלשון קדש:

כאשר הלך בדרך אחריהם, לא שמו החכמים את לבם אל הנער, אולם מששאל את שאלתו, הבחינו בו, ואמר לו רבי יהודה: "בני אמור את דבריך שנאים הם!". אמר הנער: "ודאי העוסק בתורה - ראוי לו להוציא את דברי התורה מפיו ולהגותם בנפשו ולאמרם בשפה ברורה ובקול רם - ואז יזכה להרים קולו כש'פטר מן העולם. זה שאומר הפסוק: 'הולך לדודי למישרים' - נשמתו תלך ל'דודי' - להקדוש ברוך הוא. 'מישרים' - שלא יפגעו בה שום בעלי דינים, ותהיה בידה הרשות להלך בחדרי גן העדן, וזהו 'דובב שפתי ישנים'".

לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים – נִשְׁמְתוּ תִלְךָ לְדוּדֵי, לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. "מִישְׁרִים" – שְׁלֹא יִפְגְּעוּ בָּהּ שׁוֹם בְּעֲלֵי דִינִים, וּרְשׁוֹת יִהְיֶה לְאָדָם הַהוּא לִילְךָ בְּחֻדְרֵי גֶן עֵדֶן, וְזֶהוּ "דוֹכֵב שְׁפֹתֵי יִשְׁנִים".

יֵאָתָּו רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לִיהַ עַל רִישֵׁיהֶם וְחִדְּרוּ עִמֵּיהֶם. וְסִפֵּר הַתִּינוּק הַהוּא סִדֵּר הַלְמוּד שְׁלוֹ, וְגִלְגָּלָה לְהֵן סוּדוֹת נִפְלְאוֹת וְסִתְרֵי תוֹרָה.

יֵאָמְרוּ לְהוּ: מַה שְׁמַךְ? אָמַר לִיהַ: יִיסָא, אָמְרוּ: רַבֵּי יִיסָא יִהְיֶה שְׁמַךְ, וְאַחַר כֵּן אָמְרוּ לִיהַ: הַשְּׁלֵךְ אֶת הַחֲמוֹר אֲצֶל אַבּוּךָ וְזִיל עֲמֹנּוּ. אֲזַל עִמָּהֶם, וְכַד מְטִי הָאִי יִנוּקָא לְבֵי מִדְרָשָׁא וְעִיל לְבֵי מִדְרָשָׁא, הוּהוּ קָם רַבֵּי יְהוּדָה מִקַּמֵּיהֶם וְצִוָּה לְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָא לְאַנְהָגָא עִמֵּיהֶם יְקָר וְכוּ', וְהוּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי קוֹרָא עָלָיו (יִרְמְיָה א ה): "בְּטָרָם אֲצַרְךָ בְּבִטָן יִדְעִיתִךְ".

על כל אחד לחבב התורה בפני בני ביתו ובניו

ז. וְהִנֵּה יִשְׁכִּיל הַנְּבוֹן אֵיךְ הַקְּדָמוֹנִים הָיוּ פּוֹנִים לְשִׁמְעַי דְּבַרֵי תוֹרָה אֲפֵלוּ מִן הַתִּינוּק, מֵאַהֲבַת הַתוֹרָה, כְּדִי

קג) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

בְּאוֹ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לוֹ עַל רִאשׁוֹ וְשִׁמְחוּ עִמּוֹ, וְהַתִּינוּק הַהוּא סִפֵּר לָהֶם סִדֵּר הַלְמוּד שְׁלוֹ, וְגִלְגָּלָה לָהֶם סוּדוֹת נִפְלְאִים וְסִתְרֵי תוֹרָה.

קד) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

שְׁאֵלוּהוּ: "מַה שְׁמַךְ? עֲנֵה לָהֶם: "יִיסָא". אָמְרוּ לוֹ: "רַבֵּי יִיסָא יִהְיֶה שְׁמַךְ". וְאַחַר כֵּן אָמְרוּ לוֹ: "הַשְּׂאֵר אֶת הַחֲמוֹר אֲצֶל אַבִּיךָ, וּבּוֹא עִמֹנּוּ". הִלֵּךְ הַנְּעַר עִם הַצְּדִיקִים. כְּשֶׁנִּכְנס לְדָזָה לְבֵית הַמְּדַרְשָׁא, קָם רַבֵּי יְהוּדָה לְפָנָיו וְצִוָּה עַל כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְכַבְּדוֹ. קָרָא עָלָיו רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֶת הַפְּסוּק: "בְּטָרָם אֲצַרְךָ בְּבִטָן יִדְעִיתִךְ".

לְקַבֵּל חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא אַרְךְ יָמֵינוּ, וְהִיא אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֶת חֵן עַל לִוְמָדֶיהָ. וְעַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִטָּל לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה וּלְחֻבַּב הַתּוֹרָה בְּפָנָיו בְּנֵי בֵיתוֹ וּבְנָיו, וּלְהַזְהִירם תָּמִיד עַל קִיוֵם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ.

כָּל בֵּית שְׂאִין בּוֹ צְנִיעוּת מְצוּיָה בּוֹ קְלִיפַת לִילִי"ת, רַחֲמָנָא לְצַלָן ח. וּבַפֶּרֶט יִזְהִיר לְנָשִׁים, דְּלֹא יִתְחַזֵּי מְנַהוּן [פְּרוּשׁ: שְׁלֹא יִתְרָאֶה מֵהֶן] שְׁעָרוֹת רֹאשׁוֹ, כִּי בְּעוֹן זֶה גּוֹרְמֵת שְׂיֵהִיו בְּנֵיהָ עֲנִיִּים, וְיֵהִיו בְּזוּיִם וְנִבְזִים בֵּין הַבְּרִיּוֹת. וְכָל בֵּית שְׂאִין בּוֹ צְנִיעוּת שֶׁם לִילִי"ת מְצוּיָה וְהוֹרְגַת לִילְדִים קְטָנִים, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמִבְאֵר בַּפְּרָקִים הַקּוֹדְמִים.

סדר הלימוד ליום כו ניסן [יום 203 בשנה]

בְּרָכוֹת יְנוּחוּ עַל רֹאשׁוֹ וְאִיבְרִיו יֵהִיו נְקִיִּים וְטַהוּרִים לְעַד ז. עַל כֵּן כָּל מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּעוֹן קָרִי, יִהְיֶה זְרִיז בְּדַבְּרֵי תוֹרָה וַיִּתְעַנֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים, דִּהְיִנוּ בְּכָל תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְאִזּוֹ – וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, וּבְרָכוֹת יְנוּחוּ עַל רֹאשׁוֹ, וְכָל אִבְרִיו יֵהִיו נְקִיִּים וְטַהוּרִים לְעַד.

פְּרִשְׁת קְדוּשִׁים פְּרָק נ"ט

א. כְּתוּב בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים כג, טו) "וְהָיָה מִחֲנִיךְ קְדוּשָׁה". רוּצָה לִומר, שְׂיֵהִיָה גּוּפוֹ וְאִבְרִיו שֶׁל הָאָדָם בְּקִדְשָׁה, כִּי הָאִבְרִים שֶׁל הָאָדָם הֵן מִחֲנֵה הַשְּׂכִינָה. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב (וַיִּקְרָא כב לב) "וַיִּנְקְדְשֵׁתִי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", (שְׁמוֹת כה ח)

"וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם", וְכִשְׁהוֹלֵךְ הָאָדָם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּדַרְכֵיכֶם
 לֹא טוֹבִים, וְעוֹסֵק הַכֹּל בְּתַעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה, אָזִי הוּא
 מַחֲנֶה לְהִשְׁטֵן וְלִילִי"ת, רַחֲמָנָא לְעֻלְיָן.

יְתַפַּלל הָאָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיזְכֶּהוּ לִהְיוֹת טְהוֹר וְכֹסֵא לְשָׁכִינָה

ב. וְלַעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רְגִיל לֹמֵר: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי
 לִהְיוֹת אָנִי טְהוֹר וְכֹסֵא אֶל הַשְּׁכִינָה, 'בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֵת
 ה' וְכֹל קְרִבֵי אֵת שֵׁם קְדֻשׁוֹ" (תהלים קג א).

וּבִהְיוֹת כְּשַׁחוּטָאִים יִשְׂרָאֵל, אָזִי הַשְּׁכִינָה מְסַתְּלֶקֶת
 מִיִּשְׂרָאֵל וְאֵז נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ז, יז) "וַתֵּרֶם הַתְּבָה
 מֵעַל הָאָרֶץ", כִּי הַשְּׁכִינָה נִקְרְאת בְּסֵפֶר הַזֵּהָר (תַּלְק א', דף
 ס"ח עמוד ב') תִּיבָ"ה, שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת בִּי"ת ה'. וְלִכְךָ הֵן
 רמ"ח תְּבוֹת בְּקִרְיַת שְׁמַע, נֶגֶד רמ"ח אֲבָרִים שֶׁל אָדָם,
 כִּי כָל תְּבָה מְקִרְיַת שְׁמַע מְשַׁפֵּיעָה קְדֻשָּׁה בְּאָבֵר אֶחָד
 כְּשֶׁקוֹרָא בְּכוּנָה.

נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אָדָם דּוֹמָה לְנֵר, וְטֵבַע הַנֵּר כְּשֶׁאֵינּוּ מֵאִיר פְּרָאוִי מְנַעֲנְעִים
 אוֹתוֹ שִׁיתְלַהֵב יוֹתֵר

ג. וְאֵל תִּקְשֶׁה, הֲלֹא כַּמָּה בְּנֵי אָדָם שְׁקוֹרִין קִרְיַת שְׁמַע
 בְּדַקְדוּק וּבְכוּנָה גְדוֹלָה וְאֵף עַל פִּי כֵן אֲבָרִיהֶן הֵן
 חֲלוּשִׁים. דַּע בְּנֵי, הָעֲנִין הוּא מְבֹאֵר בְּזֵהָר שְׁלַח לָךְ (דף קסח
 עמוד א'), כִּי נִשְׁמַת הָאָדָם דּוֹמָה לְנֵר, וְטֵבַע הַנֵּר כְּשֶׁאֵינּוּ
 מֵאִיר פְּרָאוִי אָזִי מְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ קֶצֶת וְעַל יְדֵי כֵן מִתְלַהֵב
 יוֹתֵר וְיֵאִיר פְּרָאוִי, וְזֶה דוֹקָא בְּנֵר יָפֵה. מַה שְׁאִין כֵּן בְּנֵר
 גְּרוּעַ, אֲדַרְבֵּה, בְּנַעֲנוּעַ כְּבֵה וְשׁוֹקַע, כְּמוֹ כֵּן הָאָדָם בִּהְיוֹתוֹ
 חוּטָא, וְהַנְּשָׂמָה דִּילִיָּה [פְּרוּשׁ: שְׁלוֹן] עַל יְדֵי הַחֲטָאִים

אִינָה מְאִירָה כְּרָאוּי, אָז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח עָלָיו יְסוּרִים הַמְּנַעְנְעִים אוֹתוֹ וּמְטַרְיָדִים גּוּפוֹ וְאֶבְרָיו.

סדר הלימוד ליום כז ניסן [יום 204 בשנה]

הקדוש ברוך הוא אינו שולח יסורים לחנם

ד. ובאם האדם מקבל מאהבה ובחבה היסורים, ומשים אל לבו כי לא לחנם שלח הקדוש ברוך הוא עליו היסורים, כי הקדוש ברוך הוא לא עביד דינא בלא דינא [פרוש: הקדוש ברוך הוא אינו עושה דין בלא משפט], ומתחרט על העבר ורואה לתקן מה שקלקל, ולהבא גודר עצמו בגדר היראה, אזי חוזרת הנשמה יותר להאיר ומאירה יותר, ואם האדם אינו מקבל היסורים באהבה ומבעט ביסורים, ולפי זמן הולכין היסורין מאתו וחוזר האדם לדרך הרעה ולמעשיו המקלקלים, אז היסורים חוזרין ובאים אליו בחזקה ומאבדין אותו מן העולם, ונר דיליה - שהיא הנשמה - פכה ושוקע ויורד עמו לבור שוחה עמקה.

ה. והנה בזמן שבית המקדש היה קים, האדם היה מביא קרבן ומתודה עליו בצרוף התשובה, ואחר כך נשחט הקרבן, ונזרק דמו של הקרבן, וחלבו נקרב. זה היה תמורת גופו ואבריו אשר חטאו ונתחיבו מיתה, וקרבן זה היה תקונם. ועכשו האמירה היא במקום קרבן כמו שאמר הכתוב (הושע יד, ג) "ונשלמה פרים שפתינו", ועל זה, כתב הרב מהר"ם הבבלי, שבאמירת פרשת הקרבנות יכון האדם, שהאותיות הכתובות לפניו הם דמיון גוף הקרבן,

והנקודות המנענעות את התבה הוא הנפש של הקרבן, ועל ידי כן יחשב כאלו הקריב קרבן על גבי המזבח, ואל יהא קל בעיניך אמירת פרשת הקרבן בכל יום, כי בכל יום בביקר מתעורר חיצוני אחד הנקרא תול"ע (שער הפנות, ד"ג מתפלת השחר, דף י"ג עמוד ב'; פרי עץ חיים, שער עולם העשיה, פרק ג'), והוא מתחיל לקטרג על העברות שעשו ישראל בלילה, ובהקרכת תמיד של שחרית היו מחלישין ומתישין את כחו, ואל זה יכון באמרו פרשת תמיד, "על"ת תמיד העשיה בהר סיני" (במדבר כח ו) (רוצה לומר על"ת הוא אותיות תול"ע בהפוך אתון). וכל המתגאה הוא נותן כח וחזוק לזה החיצוני. וכל ההולך בענוה, שהוא דגמת הקרבן, כמו שאמר הכתוב (תהלים נא, יט) "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה". בתפלתו הוא מתיש כחו, ועל זה אמר דוד המלך (שם כב, ז) "ואנכי תולע"ת ולא איש".

סדר הלימוד ליום כח ניסן [יום 205 בשנה]

ענין פרשת קטרת הוא ענין גדול וחשוב מאד

ז. והכלל, כי אמירת פרשת הקרבנות היא ענין גדול, ובפרט ענין פרשת קטרת הוא ענין גדול וחשוב מאד, כמו שכתוב בזהר פרשת ויבא (דף קא עמוד א') קריבי אחא הוה אזיל לכפר טרשא, אתי לגבי אושפיזא, לחישו עליה כל בני מתא, אמרו: גברא רבא אתא להכא, ניזיל לגביה.

קה) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי אחא היה הולך לכפר טרשא והגיע שם לאכסניה, לחשו עליו כל בני העיר. אמרו: "אדם גדול הגיע לכאן, נלך אליו".

יִאָזְלוּ וְאָמְרוּ לֵיהּ, שְׁהֵם בְּצָרָה גְדוֹלָה בְּזֹאת הָעִיר, כִּי שָׁבְעָה יָמִים שֶׁהָחַל הַנִּגְנָף, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וּבְכָל יוֹם הַנִּגְנָף הוֹלֵךְ וְגוֹבֵר. אָמַר לָהֶם: לְמַחֵר נִיזוֹל לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְנִבְעֵי רַחֲמֵי מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. עַד דְּהוּוּ אֲזַל, אָתוּ וְאָמְרוּ: פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי מִיתוּ, פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי נוּטִים לְמוֹת.

ח. יִאָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: אֵין הֵעַת לְקִימָא הָכָא דְשַׁעְתָּא דְחִיקָא אַבְל אַפְרִישׁוּ מִנְכוֹן אַרְבְּעֵין בְּנֵי נֶשָׂא מִן חֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי הָעִיר, עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה לְכָל חֶלֶק, שְׂיֵהִי עֲשֶׂרָה לְמִזְרַח, עֲשֶׂרָה לְדָרוֹם, עֲשֶׂרָה לְמַעְרָב, עֲשֶׂרָה לְצָפוֹן, וְאַנָּא עִמְכוֹן. וְיַעֲמְדוּ עֲשֶׂרָה לְכָל זְוִית דְּמִתָּא וְאָמְרוּ בְּכוּנָה גְדוֹלָה עֲנִינֵי קַטְרֵת בְּסִמִּין וְעִנִּין הַקְּרַבְנוֹת. יִעֲבְדוּ כֵן תְּלַתָּא יוֹמִין. לְבַתַּר אָמַר, נִיזִיל לְבַתִּינוּ כִּי בְטָלָה הַגְּזֵרָה, וְאַף אוֹתָן אֲנָשִׁים שְׁהִי נוּטִין

קו) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֳדָשׁ:

הִלְכוּ וְאָמְרוּ לוֹ, שְׁהֵם בְּצָרָה גְדוֹלָה בְּזֹאת הָעִיר, כִּי כָּבֵד שָׁבְעָה יָמִים מֵאֲזַ שֶׁהִתְחִילָה מִגַּפָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וּבְכָל יוֹם הַמִּגַּפָּה הוֹלְכֵת וְגוֹבֵרֵת. אָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: "לְמַחֵר גַּלְוָ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְנִבְקָשׁ רַחֲמִים מֵהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא". בְּעוֹד שְׁהִי הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ וְאָמְרוּ לְרַבִּי אַחָא: "פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי מִיתוּ, פְּלוּנֵי וּפְלוּנֵי נוּטִים לְמוֹת".

קז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֳדָשׁ:

אָמַר לָהֶם רַבִּי אַחָא: "אֵין הֵעַת לְעַמּוֹד כְּה, מִפְּנֵי שֶׁהִשְׁעָה דְּחוּקָה, אַבְל הַפְּרִישׁוּ מִמְכֶם אַרְבְּעִים אֲנָשִׁים מִחֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי הָעִיר, עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה לְכָל חֶלֶק, שְׂיֵהִי עֲשֶׂרָה לְמִזְרַח, עֲשֶׂרָה לְדָרוֹם, עֲשֶׂרָה לְמַעְרָב, עֲשֶׂרָה לְצָפוֹן, וְאַנִּי עִמְכֶם, וְעַמְדוּ עֲשֶׂרָה לְכָל זְוִית שֶׁל הָעִיר וְאָמְרוּ בְּכוּנָה גְדוֹלָה עֲנִינֵי קַטְרֵת הַסִּמִּים וְעִנִּין הַקְּרַבְנוֹת".

קח) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֳדָשׁ:

לְמוֹת אֶפְרָיִשׁוּ מִנִּיהוּ לְבַתְיָהוּן, וְצִוָּה עֲלֵיהוֹן שְׂיִמְרוֹן
 קְטָרֶת מִן (בַּמִּדְבָּר יז יא) "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת
 הַמַּחְתָּה וְשִׂים עָלֶיהָ קְטָרֶת" וְכוּ' וְכֵן עֲבָדוּ וּבִטְלִי מִנִּיהוּ
 מוֹתָנָא. שָׁמְעוּ חֵד קָלָא דְאִמְר חוֹלִין הַדְּבָר, חוֹלִין הַדְּבָר,
 לָא תִרְד לְכָאן, כִּי יִדְעִין לְבִטְלָא לִיה. אֲדַהֲכִי חָלֵשׁ לְבִיה
 דְּרַבִּי אַחָא וְאֲדַמוּד, שָׁמַע חֵד קָלָא שְׁאֲמַר: כְּשֵׁם שְׁעֵשִׂית
 זֹאת כָּאן - כִּךְ תַּעֲשֶׂה בְעִיר אַחֶרֶת.

טעם שְׁנַקְרָאת הָעִיר בְּשֵׁם "מִתָּא מַחְסִיא"

קט אַחֶר כִּךְ הֵלֶךְ רַבִּי אַחָא לְדַרְכוּ וְצִוָּה לְבַנֵּי מִתָּא דְלֵא
 יְבִטְלוּן מְאוּרֵיתָא לְעוֹלָם, וְהַחֲלִיפוּ שֵׁם הָעִיר
 "מִתָּא מַחְסִיא", עַל שֵׁם שְׁחָס הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם.

הַמִּתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵה תְּפִלְתּוֹ מְקַבֵּלֵת

ל לְבָן צְרִיךְ הָאָדָם לֹמַר גַּם בֵּין פְּרִשְׁת קְטָרֶת וּבְרִיתָא
 דִּ"פִּטְסוּם הַקְטָרֶת" בְּכָל יוֹם, כִּי הוּא תוֹעֵלֵת גְּדוּל,

עֲשׂוּ בֵּן שְׁלֹשָׁה יָמִים, לְאַחַר מִכּוֹן אִמְר רַבִּי אַחָא: "נַחֲזֹר לְבַתְיָנוּ כִּי בִטְלָה
 הַגְזֵרָה, וְאַף אוֹתָן אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ נוֹטִים לְמוֹת, הִפְרִישׁוּ מִמְכֶם אֲנָשִׁים
 שְׂיִלְכוּ לְבַתְיָהֶם". וְצִוָּה עֲלֵיהֶם שְׂיִאֲמְרוּ קְטָרֶת מִן: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן
 קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְשִׂים עָלֶיהָ קְטָרֶת" וְכוּ' וְכֵן עֲשׂוּ וְנִתְבַטְלָה מִמֶּהֱם הַמַּגְפָּה.
 שְׁמְעוּ קוֹל אַחַד שְׁאֲמַר: "חוֹלֵי הַדְּבָר, חוֹלֵי הַדְּבָר, לָא תִרְד לְכָאן, כִּי
 יוֹדְעִים לְבִטְלָא אוֹתוֹ בְּאֲמִירַת פְּרִשְׁת קְטָרֶת הַסְּמִים". בְּתוֹךְ כִּךְ חָלֵשׁ לְבוֹ
 שֶׁל רַבִּי אַחָא וְנִרְדָּם. שָׁמַע קוֹל אַחַד שְׁאֲמַר: "כְּשֵׁם שְׁעֵשִׂית זֹאת כָּאן,
 כִּךְ תַּעֲשֶׂה בְעִיר אַחֶרֶת".

קט פְּרוּשׁ הַזֶּה לְלִשׁוֹן קִדְשׁ:

אֶחָר כִּךְ הֵלֶךְ רַבִּי אַחָא לְדַרְכוּ וְצִוָּה לְבַנֵּי הָעִיר שְׁלֵא יְתַבְטְלוּ מִן הַתּוֹרָה
 לְעוֹלָם, וְהַחֲלִיפוּ שֵׁם הָעִיר "מִתָּא מַחְסִיא" - עַל שֵׁם שְׁחָס הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עֲלֵיהֶם.

וְכָל מִי שֶׁמִתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵה תִקְבַּל תְּפִלָּתוֹ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ לְמִלְאוֹת שְׁאֵלָתוֹ הַטּוֹבָה אִמֵּן.

סדר הלימוד ליום **כט ניסן** [יום 206 בשנה]

פָּרָק ט'

א. דַּע, כִּי יֵשׁ רַמ"ח מְצוּוֹת עֲשֵׂה, וְכָל אֶבֶר מֵרַמ"ח אֲבָרֵי הָאָדָם תְּלוּי בְּמִצְוָה, לְמַשָּׁל, בְּפֶה תְלוּיָה מְצוּוֹת לְמוֹד הַתּוֹרָה, בְּעֵינַיִם תְּלוּיִין מְצוּוֹת קְדוֹשׁ הַחֲדָשׁ וּמְצוּוֹת רְאִית צִיצִית, וְכֵן בְּמֶח תְּלוּיִין הַמְצוּוֹת שְׁצוּהָ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי זְכִירָה, כְּגוֹן: "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְמִרְיָם" (דְּבָרִים כד ט), זְכוֹר אֶת יוֹם אֲשֶׁר יִצְאָתָּ מִמִּצְרַיִם (שְׁמוֹת יג, ג), זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שָׁם כ, ח), (זְכוֹר אֶת) "יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחָרְב" (דְּבָרִים ד, י).

צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּר יוֹם שֶׁעֲמַדוֹ אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי

ב. וְלִכְן כָּתַב הָרַב מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יִצְחָק לוֹרֵיָא ז"ל, שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְכִּירָם תוֹךְ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁמַתוֹךְ כֶּף לֹא יִשְׁכַּחֵם הָאָדָם.

וּבְאִמְרוֹ בְּכִרְכַּת אַהֲבָה רַבָּה "כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אֶתָּה וּבָנוּ בְּחִרְתָּ מְכָל עִם וְלִשׁוֹן" - יְכוֹן זְכִירַת יוֹם עֲמַדוֹ אֲבוֹתֵינוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, וּבְחַר אוֹתָנוּ מְכָל עִם וְלִשׁוֹן לְתַן לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. "וְקִרְבַּתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל" - יְכוֹן "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֶךָ" (דְּבָרִים כה יז), כִּי אֵין הַשֵּׁם מְלֵא עַד שִׁימְחָה שֵׁם עֲמָלֶךָ, וְאַחַר מַחִית עֲמָלֶךָ יִהְיֶה הַשֵּׁם שְׁלֵם, וְעַכְשָׁיו הַשֵּׁם הוּא

בְּסוּד (שְׁמוֹת יז טז) "כִּי יָד עַל כַּס יִהְיֶה". "סָלָה בְּאֵמֶת לְהוֹדוֹת לָךְ" - צָרִיךְ לְכוֹן שֶׁהַפֶּה וְלִשׁוֹן נִבְרְאוּ כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים. וְצָרִיךְ גַּם כֵּן לְזַכֵּר שְׁמַרְיָם הַנְּבִיאָה נְצַטְרָעָה עַל יְדֵי סַפּוֹר לִשׁוֹן הָרָע, עַל כֵּן צָרִיךְ לְזַהֵר הָאָדָם מִלְּסַפֵּר לִשׁוֹן הָרָע. וּבִקְרִיאַת שְׁמַע יִזְכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם.

ענין עולם הבא שמאיר מאד לצדיקים

ג. ומאד צריך האדם לזהר בזה, כי ידוע, שאם האדם מחסר מצוה אחת, מכרח הוא להתגלגל שנית בשביל לקיים המצוה, ואף אם אינו מקיים מצות הזכירה הנזכר לעיל התלויין במצוות צריך עוד פעם להתגלגל.

ועל זה רמז בעל המסורה, ב' פעמים כתיב "ויצאה":
 "ויצאה חנם אין כסף" (שמות כא, יא), "ויצאה והיתה לאיש אחר" (דברים כד, ב), ופרוש הדבר, "ואם שלש אלה לא יעשה לה" (שמות שם) - קאי [פרוש: סובב] על הנשמה. תורה, נביאים, כתובים. דין, אמת, ושלוש. קדשה, טהרה, ענוה. יראה, אהבה, זריונות. תורה, עבודה, גמילות חסדים - כל אלה הן משלשים. ואם לא יתנהג בהם אזי "ויצאה" - הנשמה - "חנם אין כסף", רוצה לומר, שלא תזכה לבוא לעלמא דכסופין, פרוש - העולמות המאירים לצדיקים, באשר שלא קנו שלמות אזי תצא מביתו הראוי להיות לה אם קנתה שלמות, ועכשו שלא זכתה לבית זה - תצא לחוץ, "והלכה והיתה לאיש אחר" - בגלגול, ויסבל שנית צער חבלי לדה ומיתה וחבוט הקבר וכל

הַעוֹנְשִׁים הַנּוֹכְרִים בַּסֵּפֶר "חֶסֶד לְאַבְרָהָם", עֵינַי שָׁם בְּחֶלֶק
עֵין מִשְׁפָּט (מעין חמישי).

סדר הלימוד ליום ל ניסן [יום 207 בשנה]

ד. עַל כֵּן, בֶּן אָדָם, רֵאָה דְרָכֶיךָ וַחֲכָם לִהְיוֹת אוֹהֵב
לְעַצְמְךָ, שְׁלֹא תִהְיֶה נִדְחָה מִחוּץ לְפִרְגוֹדָא קְדִישָׁא
[פְּרוּשׁ: מִחוּץ לְפָרוּכַת הַקֹּדֶשׁ], אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְחִרְפָּה
לְנַשְׁמָה הַנִּדְחָה, שְׁלֹא תִתְקַבֵּל לְפָנַי כְּסֵא הַכְּבוֹד מְקוֹם
מִחְצַבְתָּהּ, וְאוֹמְרִים אֶל הַנַּשְׁמָה: וַי לָךְ, אֵיךְ הָיִיתָ כְּפִית
טוֹבָה מִחֶסֶד שֶׁעָשָׂה לָךְ בּוֹרְאֵךְ, וְהָיָה מְטִיב עִמָּךְ בְּמֵאֲכָל
וּבְמִשְׁתֶּה וְדִי מִחִסוּרְךָ, וְאַתָּה מְשַׁלֵּמַת רָעָה תַּחַת טוֹבָה?!

מעשה נורא המובא בזהר

ה. בוא וראה מה דאיתא בזהר פְּרֻשַׁת בְּלָק (דף ר עמוד ב -
דף רב עמוד ב): "רַבִּי פִּנְחָס הָוָה אֶתִּי לְמַחְמֵי בְרִיתִיהָ,

קי) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

רַבִּי פִּנְחָס, שְׁלוֹנָה עַל יְדֵי הַחֲבַרְיָא, הֵלֵךְ לַעְרֹף בַּקּוּר חוֹלִים אֲצֵל בַּתּוֹ
הַחוּלָה, שֶׁהִיָּתָה אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְאָמוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר.
בְּדַרְכָם פָּגְשׁוּ שְׁנֵי עֲרָבִים. שָׁאַלְם רַבִּי פִּנְחָס: "הֲאֵם נִשְׁמַע אֵיזָהוּ קוֹל
בְּשָׂדֵה מַעוֹלִים", עָנּוּ לוֹ הָעֲרָבִים: "מִיּוֹמֹת עוֹלָם אֵין אָנּוּ יוֹדְעִים, אוֹלָם
בְּמֵינוּ שְׁלָנוּ אֲכַן הַתְּרַחַשׁ מְאוּרַע כְּזֶה: יוֹם אֶחָד עָבְרוּ בְּשָׂדֵה זֶה שׁוֹדְדִים,
אֲשֶׁר רָצוּ לְהַתְּנַפֵּל עַל חֲבוּרַת יְהוּדִים שֶׁעָבְרָה בְּמִקוֹם. וְהִנֵּה נִשְׁמַע פְּעָמִים
קוֹל נִהְקַת חֲמוּר, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה יְרֵדָה אֵשׁ וְשָׂרְפָה אֶת הַלְּסָטִים, וְכַךְ נִצְלוּ
חַיֵּי הַיְּהוּדִים".

אָמַר לָהֶם רַבִּי פִּנְחָס: "עֲרָבִים, בְּזִכּוֹת מַלְּאִכִּים אֵלוֹ שֶׁאַמְרַתֶּם תִּנְצְלוּ הַיּוֹם
מִלְּסָטִים אַחֲרַיִם הַמְּחַפִּים לָכֶם". הַבֵּין רַבִּי פִּנְחָס, כִּי נְעִירַת הַחֲמוּר -
נְעִירַת חֲמוּרוֹ הִיא.

אמיה של רבי אלעזר דהות במרעא, והווי עמיה חבריא. עד דהווי אזלי פגעי בתרין ערבאי. אמר לון: בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא. אמרו ליה: מיומין דעלמא לית אנן ידעין, מיומא דילן אנן ידעין, דהא יומא חד הווי אנון ליסטין מקפחי ארחין (רוצה לומר: שודדי דרכים) עברין בהאי חקל ופגעו באנון יהודאין ואתו לקפחא להון, ואשתמע קול דחמרא בהאי חקל דא, דנהיק תרי זמני, ואתא שלהובא ואוקיד להון, ואשתזיבו אנון יהודאין. אמר להו: ערבאי, במלה דא דקאמריתון - תשתזבון יומא דין מלסטין אחרין דקא מחכאן לכו.

"איך זה שנצלו אנשים בזכותי - ואנכי לא ידעתי מזה"

ו. ק"ב בכה רבי פנחס, אמר: מארי דעלמא, רחשא דנסא עבדית בגיני ואשתזבון אנון יהודאין ולא ידענא. פתח ואמר "לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו" (תהלים קלו, ב), כמה טיבו עביד הקדוש ברוך הוא עם בני נשא, ולא ידע אלא איהו בלחודוי. בר נש אזיל באורחא ולסטין מחכאן ליה למקטליה, אתי אחרא דאתיהיב כופרא תחותיה והוא אשתזיב, ולא ידע הטובה דעביד

קיא) פרוש הזהר בלשון קדש:

בכה ואמר: "רבון העולמים! נס עשית בשבילי והצלת יהודים אלו - ואני לא ידעתי!" פתח ואמר: "לעושה נפלאות גדולות לבדו, כי לעולם חסדו". כמה טובות עושה הקדוש ברוך הוא עם בני האדם - ואיש אינו יודע על כך, אלא הוא לבדו: אדם הולך בדרך, ולסטים אורבים לו להרגו. בא אדם אחר ונהרג תחתיו, והוא נצול, ואינו יודע על הטובה, שגמל עמו הקדוש ברוך הוא, שאותה יודע רק הקדוש ברוך הוא לבדו. וזה שכתוב: "לעושה נפלאות גדולות לבדו, כי לעולם חסדו".

הקדוש ברוך הוא עמיה, רק הקדוש ברוך הוא איהו בלחודוי ידע. וזה שאמר הכתוב, "לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו".

כ"ב אמר רבי פנחס לחבריא, הא דשאלנא לאנון ערבאי, משום דאנון מצויין תדירא בחקלא וכו'. בתר הכי שאיל רבי פנחס לערבאי אם לא שמעו איזה קלא, (לפי שידע רבי פנחס דרבי שמעון בן יוחאי ובנו רבי אלעזר פקון לקבל אפיה).

סדר הלימוד ליום א אייר [יום 208 בשנה]

העופות התאספו ופרחו על ראשיהן

ז. כיעד דהוו אזלין, חזרו אנון ערבאי לגבי רבי פנחס. אמרו ליה: סבא, סבא, אנת שאיל לן שאילתא מן

קיב) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר רבי פנחס לחבריא: "זה ששאלתי דוקא את הערבים, משום שהם מצויים בשדה". לאחר מכן הוסיף רבי פנחס לשאל את הערבים, אם בכל זאת שמעו איזשהו קול (משום שידע שרבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר בנו ודאי יצאו לקבל פניו).

קיג) פרוש הזהר בלשון קדש:

כשהתכוננו להמשיך בדרךכם, חזרו הערבים אל רבי פנחס ואמרו לו: "סבא, סבא! אתה שאלת אותנו בתחלה, אם שמענו פעם איזשהו קול בשדה, ולא שאלת אותנו על יום זה. אמנם היום ראינו בעינינו דברים תמוהים ונפלאים: ראינו חמשה בני אדם יושבים וזקן אחד ביניהם והנה לתדהמתנו ראינו, כיצד מתקבצים עופות רבים מעל ראשיהם בפרשם את כנפיהם כדי להצל על קבוצת היושבים. והעופות, כדרךכם, חלקם עפים וחלקם שבים, אולם מחנה העופות נשאר קבוע מעל ראשיהם של

יֹמָא דְעִלְמָא וְלֹא שְׂאִילְתָּא לְנָא עַל יוֹמָא דָּא, דְחִמִּינָא תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא דְהוּוּ יְתְּבִין חֲמִשָּׁה בְּנֵי אָדָם וְחַד סְבָא בְּהַדְדֵיהוּ, וְחִמִּינָא עוֹפוֹת מִתְאַסְפִּין וְקָא פְּרִשִׁין עַל רִישֵׁיהוּ, אֲלִין אֲזִלִין וְאֲלִין תְּבִין, וְטוּלָא לָא אֲתַעֲבֵר מֵעַל רִישֵׁיהוּ, וְהוּוּ סְבָא אָרִים קְלִיָּה עֲלֵיהוּ וְאֲנוּן צִיתִין לִיָּה. אָמַר לְהוּ: זְהוּ אֲשֶׁר רְצִיתִי לְשָׂאל אֶתְכֶם, תְּוֹהוּן וְכוּ'.

פ"א אַחַר כְּךָ הָוִי נְהִיק חֲמָרָא דְרַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר קְלִיָּה, וְשָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי קְלִיָּה דְחֲמָרִיָּה, אָמַר לְבָנוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְתַלְמִידָיו: נִיקוּם דְּהָא קְלָא דְחֲדוּדָה דְחֲמָרִיָּה דְסְבָא אֲתַעֲר לְגַבְּן.

הַנְּנִי מְנַשֵּׁק פֶּה קְדוֹשׁ שְׁמַרְיַח מִבְּשָׂמֵי הַגֶּן-עֵדֶן

ח. כִּיֻּקַּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְקָמוּ חֲבָרִיאַ. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְאָמַר, "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן" (בַּמִּדְבָּר כב, כח) שֶׁל בְּלַעַם. אָמְרוּ חֲבָרִיאַ, דְּפִי הָאֲתוֹן הִיא נִבְרָא בְּעָרְב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (אָבוֹת פָּרָק ה' מִשְׁנָה ו').

הַחוּסִים בְּצִלָם, הַנְּשַׁמְעִים לְקוֹל פְּקֻדָתוֹ שֶׁל הַזְּקֵן וְעוֹשִׂים אֶת אֲשֶׁר הוּא מְצַוֶּה לָהֶם לַעֲשׂוֹת". אָמַר לָהֶם רַבִּי פְּנַחֶס: "זְהוּ בְּדִיּוּק הַדְּבָר אֲשֶׁר רְצִיתִי לְשַׁמַּע מִפִּיכֶם". תְּמַהוּ הָעֲרָבִים לִפְשָׁר דְּבָרָיו.

קיד) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

אַחַר כֶּן נִהַק חֲמוּרוֹ שֶׁל רַבִּי פְּנַחֶס וְקוּלוֹ נִשְׁמַע בְּאַזְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאֶלְעָזָר בְּנוֹ וְלַחֲבָרִיָּה: "הִבֵּה וְנִקְוּם, שְׁהֵרִי קוּלוֹ הַצּוֹהֵל שֶׁל חֲמוּר הַסְּבָא נִשְׁמַעוּ!".

קטו) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וּבַעֲקוּבוּתָיו הִחְבְּרִיָּה. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְאָמַר: "וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן שֶׁל בְּלַעַם". אָמְרוּ הַחֲבָרִיאַ, שְׁפִי הָאֲתוֹן נִבְרָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.

קטו אֲדַהְכִי אֶתִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר וְנִשְׁקוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. אָמַר: נִשְׁקֵנָא פִּי ה' דְּאַתְבָּשֵׁם בְּכַסְמִין דְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן דִּילֵיהּ. חֲדוּ כְּחָדָא וִיתְבוּ.

שאלה להעופות: מדוע אינכם משגיחים על כבוד הקדוש ברוך הוא שנמצא כאן

ק"ו בִּיּוֹן דִּיתְבוּ, פְּרַחוּ כָּל אַנוּן עוֹפִין דְּהוּ עֲבָדֵי טוּלָא וְאַתְבְּדְרוּ. אַהֲדַר רִישִׁיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְרַמָּא לְהוֹן קָלִיָּה וְאָמַר לוֹן: עוֹפִין דְּשַׁמְיָא, לִית אַתּוֹן מְשִׁיחִין בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיכוֹן דְּקִמָּא הָכָא, קִימוּ וְלֹא נָטְלוּ מִדּוּכְתֵיהוּ וְלֹא קָרִיבוּ לְגַבֵּיהוּ.

אמר רבי פנחס, אימא לון דייזלו עופיא לאורחיא. אתבדרון אנון עופין ואזלו.

מ. כִּי־אֲדַהְכִי הָא תִּלְת אֵילָנִין מִתְפַּשְׁטִין בְּעַנְפִין לְתִלְת סְטָרִין עֲלֵיהוּ, וְעֵינָא דְּמֵיָא נִבְעָא קַמְיָהוּ. חֲדוּ כְּלָהוּ

קטז) פרוש הזהר בלשון קדש:

בינתים הגיע רבי פנחס בן יאיר, נשק לרבי שמעון בן יוחאי ואמר: "נשקתי את פי ה' - פה, שהתמלא בבוסמי גן עדן. שמחו וישבו."

קיז) פרוש הזהר בלשון קדש:

בינתים - פרחו העופות, שהצלו עליהם, והתפזרו. החזיר רבי שמעון את ראשו והרים את קולו על העופות ואמר: "עופות השמים! האם אינכם מכבדים את בוראכם אשר שכנתו שורה כאן?" עמדו העופות במקומם. לא התפזרו ולא התכנסו שוב מעל ראשיהם. אמר רבי פנחס: "אמר לעופות שיתפזרו". עפו העופות והתפזרו.

קיח) פרוש הזהר בלשון קדש:

עודם מדברים והנה שלשה אילנות מלאי נוף צצו לידם משלשת צדדיהם

חבריא, אמר רבי פנחס: טולא סגיא הוי מאנון עופין בקדמיתא, אבל צער גדול היה לבעלי חיים, וכתיב (תהלים קמה, ט) "ורחמיו על כל מעשיו", ולכן לא בעינן ליתוב בטולא דלהון.

סדר הלימוד ליום ב אייר [יום 209 בשנה]

מחמלת השם יתברך עלינו אינו מחשיב לנו זאת לעוון
ק"י אמר רבי שמעון בן יוחאי: אנא לא אטרחנא להון,
 אבל אי קדשא בריך הוא חס עלן לית עלן שום
 חובא ולית אנן יכלין למדחיא יתהון. יתבי כחדא תחות
 ההוא אילנא ושתו מן מיא.

האילנות ההם עומדים שם פרושים עד היום הזה

ק"י פתח רבי שמעון בן יוחאי: זכאה חולקנא דעסקי
 באורייתא, דכתיב (תהלים א, ב-ג) "בתורת ה' חפצו

ופרשו עליהם את ענפיהם לצל, ומעין מים חיים בקע לרגליהם מן
 האדמה. שמחו החבריה. אמר רבי פנחס: "צלם של העופות רב היה
 מצלם של האילנות, אבל אותו צל כרוף היה בצער בעלי חיים, והרי
 כתוב: 'ורחמיו על כל מעשיו', לכן לא רציתי לשבת בצל זה".

ק"יט פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר רבי שמעון בן יוחאי: "אני לא צויתי על העופות להתאסף ולא
 הטרחתים, אולם אם רצה הקדוש ברוך הוא להביאם מעל ראשינו, משום
 שחס עלינו אין לנו שום חטא ועוון של צער בעלי חיים, ואין אנו רשאים
 לדחות חסד זה של הבורא". ישבו הצדיקים כלם כאחד תחת האילנות
 ושתו ממימי הפעון.

ק"כ פרוש הזהר בלשון קדש:

פתח רבי שמעון ואמר: "אשרי חלקנו, שאנו עוסקים בתורה, שהרי

וְגו' וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹל עַל פְּלָגֵי מַיִם". וְהִנֵּה בּוֹא וּרְאֵה מֵאֵי דְעֵבִיד לָן קְדוּשָׁא בְרוּךְ הוּא, נִטְע לָן אֲנוּן אֵילָנִין תְּלַתָּא וְדָא מַעְיָנָא מֵאַתְר דָּא וְעַד יוֹמָא דִּין קִימָא אֵלִין אֵילָנִין בְּעַנְפִין רַבְרַבִּין פְּרִישִׁין וְקִרְאוּ לְהוּן בְּנֵי נֶשָׂא נְצִיבוּ שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְרַבֵּי פִנְחָס בֶּן יֶאִיר.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁיַּח עַל הַהוֹלְכִים בְּתַמִּימוֹת וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה י. מִמַּעֲשֵׂה זֶה נִלְמַד אֵיךְ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁיַּח עַל מֵי שְׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר תָּמִיד "עֵינֵי ה' אֵל יִרְאוּ לְמִיחֲלִים לְחֶסֶדוֹ", לְהוֹפִיעַ עֲלֵיהֶם רוּחַ טְהָרָה וְקְדוּשָׁה וְהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹן יִרְאוּ.

צָרִיךְ הָאָדָם לְהַפִּיר בְּחֻמְלַת ה' עָלָיו

יא. עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל הָאָדָם לְהַפִּיר בְּטוֹב ה' וְחֻמְלָה יִתְרָה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בְּכָל יְתָ וּבְכָל רִגְעַ עִם בְּנֵי אָדָם, וְצָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה לְהִיּוֹת שָׂגָם אֲנַחְנוּ חֲסוּיִין בְּצַל כְּנַפְיֵינוּ לְהִיּוֹתֵינוּ נְצוּלִין מֵהַחֲטָא וְעוֹן, וְשִׁיתֵן לָנוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֵב יִרְא וְחָרַד, כִּי מֵה יִתְרוֹן לְחַיֵּינוּ בְּהַפְרָד, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, מֵהַקְּדוּשָׁה, וּמֵה יִתְרוֹן בְּעַמְלָנוּ אִם נִהְיָה אֲנַחְנוּ כְּבוֹשִׁים תַּחַת יַד הַיֵּצֵר הָרָע?! וְכָל הַיִּרְא וְחָרַד לְדַבֵּר ה' יִתְפַּס בְּלָבוֹ לְבַחַר לוֹ דְרָךְ נְכוּן וְיִשָּׁר, וְעַל הָעֶבֶר

כתוב: 'ובתורת ה' חפצו' - 'והיה כעץ שתול על פלגי מים'. בוא וראה מה עשה לנו הקדוש ברוך הוא: נטע עבורנו שלשה אילנות אלו ומען זה שלרגלנו. עד היום נצבים שלשת אילנות הללו, אשר ענפיהם גדולים ועבים, והם מכונים: "נטיעותיו של רבי שמעון בן יוחאי ורבי פנחס בן יאיר".

יתאנח בשברון לב על חטאיו, וה' יסלח לו ואחריתו יהיה כפול ומכפל, אמן סלה.

פָּרָק ט"א

פְּרִשְׁת אַמֵּר

א. כתיב בתורה (ויקרא יט, כו) "לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו", ובאר הענין בזהר ויקהל, (דף רטו עמוד ב) כי כבר ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, (ברכות נו עמוד ב) השנה הוא אחד מששים ממיתה, כי בהיות האדם ישן אז נשמתו נפקת מניה ולא אשתאר ביה כי אם הנפש [פרוש: נשמתו יוצאת ממנו ואינו נשאר בו כי אם הנפש] אשר חיותה היא רק רביעית הדם שבלב ועל כן הסטרא אחרא מתפשטא [פרוש: מתפשט] בגופו לשרות עליו, ובפרט בלילה שהוא זמן שליטת החיצונים, ואף שקם בלילה ועוסק בתורה, אף על פי כן הנשמה לא מתישבת כל כך בתוך הגוף עד אחר זמן התפלה, ואז הנשמה מוכנה כראוי לשוב להגוף.

סדר הלימוד ליום ג אייר [יום 210 בשנה]

שליטת הנשמה הוא מצד הקדשה ושליטת הגוף הוא מצד הנחש הקדמוני

ב. וידוע, ששליטת הנשמה היא מצד קדשה ושליטת הגוף והנפש הוא מצד הנחש הקדמוני, ובהיות האדם קדם שמתפלל בזמן שליטת הנפש השוכנת בדם, שהיא תחת ממשלת הנחש, אזי האכילה ושתייה ממש כאלו מקריב קרבן להנחש, וזה שאמר הכתוב, "לא

תאכלו על הדם" לשלט הנפש שפדם בעוד שהנשמה עדין אינו אצל האדם, ולכן כתיב, "לא תנחשו" לא תתן מקום לנחש הקדמוני. ומפרש שם בזהר שהאוכל או שותה קדם שהתפלל, אף שעדין לא האיר היום, ממש כאלו עובד עבודה זרה כנזכר.

יוסף הצדיק נוטר הברית, נטמן בארון

ג. והנה ראיתי כמה אנשים במדינות האלו אשר הם להוטין אחר גרונם, ותכף כשיעמדו קדם שיאור היום איזה שעות בהשכמה מדמין בעצמן שימותו אם לא ישתו יין שרף, והיא להם כהתר גמור למלאות תאותם ושרירות לבם הרע, ולפעמים שותין ומשתכרין, ואחר כך כשיגיע זמן התפלה של שחרית, התפלה אינה שגורה בפיהם, וזהו חטא גדול אשר כמה גדולים נכשלין בה.

והנה צריך שתדע בהיות האדם נמשך אחר תענוגי הגוף ואחר תאות לבו בעולם הזה ועל ידי כן הוא מתבטל מעבודת הבורא אזי נלכד במצודה רעה ואינו זוכה לקבר בארון פראוי, עין שם בזהר, דמאריך בזה בסוד יוסף הצדיק שנטיר ברית דיליה כתיב ביה [פרוש: יוסף הצדיק ששמר ברית שלו כתוב בו]: (בראשית נ כו) "ויישם בארון במצרים", כי מי שהולך אחר תאות ושרירות לבו הוא נכשל בעוון ראית קרי.

סוד התשובה שלא להרבות באכילה ושתיה לפני השנה

ד. על כן הירא וחרד לדבר ה' ישמע לקול עצה הטובה שיהיה לו חתיכה דאסורא [פרוש: חתיכת אסור]

לְאָכַל אוּ לְטַעַם שׁוּם דְּבַר קִדְּם שְׁהַתְּפַלֵּל תְּפַלֵּת שְׁחֲרִית,
 וּבַתְּפַלְתּוֹ יִזְכִּיר בְּכִי וְתַחֲנוּנִים לְפָנָי ה' שְׁיִזְכְּהוּ ה'
 שְׁבַמְעַט אָכַל וּבְמַעַט שְׁתִּיהַּ יִשְׁבַּע נַפְשׁוֹ וְלֹא יִצְטַרֵּךְ
 לְהִרְבוֹת בְּאֲכִילָהּ וּשְׁתִּיהָ, וּבִפְרָט שְׁאַנְחֵנוּ יְתִמֵּי דִיתְמֵי,
 שְׂאִין אָדָם בְּאַרְץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטָא, וְעַל כֵּן
 מְכַרְחִים אֲנוּ אֶל הַתְּשׁוּבָה.

סדר הלימוד ליום ד אייר [יום 211 בשנה]

כְּאֲשֶׁר תִּתְגַּבֵּר תִּאֲוֹתְךָ לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת, מִשׁוֹךְ יָדְךָ מִהַהֲנֵאָה
 וְזָהוּ הַגִּדְרֵי הָרָאשׁוֹן אֶל הַתְּשׁוּבָה שְׁבַתוֹךָ הַחֲשֵׁק וְחִמְדַּת
 הָאָדָם אֶל הַמֵּאֲכָל, יִסַּג אַחֲרוֹר וַיִּפְסִיק, כְּמִבְּאֵר
 בְּסַפְרֵי הַמּוֹסֵר הַקּוֹדְמִים עֵינֵי שָׁם, וּבִפְרָט בְּסַפְרֵי הַקְּדוּשׁ
 רַבֵּינוּ יִשְׁעִיָּהוּ סַג"ל ז"ל (של"ה שַׁעַר הָאוֹתִיּוֹת עֶרֶךְ קִדְּשָׁה עֲנִינֵי
 הַשְּׁלָחַן ס"ב).

וּמִכָּל שְׂפֵן שְׁלֹא יָבֹא לְיָדֵי בְּטוֹל עֲבוֹדַת בּוֹרְאוֹ
 מִחֲמַת רְבוּיֵי הָאֲכִילָהּ וּשְׁתִּיהָ בְּלֵילוֹת קִדְּם
 הַשְּׁנָה, שְׂאֵז הוּא זְמַן לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ וּנְשַׁמְתּוֹ בְּפִקְדוֹן
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּנִקְיֹת, וְלַעֲיֵן בְּמַעֲשָׂיו הַיָּטִב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ
 אִם לֹא פָּגַם בַּיּוֹם הָעֶבֶר, וְאִם נִזְכַּר שְׁחֲטָא יָשִׁים לְזַכְרוֹן
 בְּלִבּוֹ לְתַקֵּן הַמַּעֲוֹת.

טוֹב לְנִשְׁמָה שְׁבָאָה לְמַעֲלָה בְּלֵי שׁוּם פָּגַם וְעוֹן

ה'. וְכֹל זֶה אִם יֵשׁ לוֹ שְׁהוֹת לְהִרְהַר וְלְהַתְּבוּנָן עַל כֶּף, מֵה
 שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם הוּא מְרַבֵּה בְּאֲכִילָתוֹ וּשְׁתִּיתוֹ עַד
 שְׁכִרְסוֹ הוּא מְלֹא יוֹתֵר מְדָאֵי וְשִׁכְלוֹ הוּא מְעַרְבֵב מְרַב
 הָאֲכִילָהּ וּשְׁתִּיהָ, אִיךְ יַחֲשֹׁב בְּדַעְתּוֹ לְהִרְהַר בְּדַכְרֵי תוֹרָה

וַיֵּרָאָה, שְׁהָרִי אַחַר שְׁכָרוֹתוֹ יִפֹּל עַל מִטָּתוֹ כַּחֲזִיר, וְאִיךָ תַעֲלֶה נִשְׁמָתוֹ לִפְנֵי כִסֵּא הַכְּבוֹד לְקַבֵּל שְׁפַע כְּמוֹ שְׁאָר הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת. וְעַיִן בְּזֵהָר פְּרֻשֶׁת לֶךְ לֶךְ (דף פ"ג עמוד א) שְׁהָאֲרִיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי ז"ל בְּפִסּוּק: (יְשַׁעְיָה כו ט) "נִפְשֵׁי אֹוִיתֶיךָ בְּלִילָה אֶף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ" תָּא חֲזִי כַד בַּר נָשׁ סָלִיק עַל עַרְסִיָּה נִשְׁמָתִיהָ נָחִית מִנִּיהָ וְכוּ', [פְּרוּשׁ: בּוֹא וְרָאָה, כְּשֶׁהָאָדָם עוֹלֶה עַל מִטָּתוֹ, נִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ וְכוּ'] וְסִיּוּם כְּוִנַּת הַזֵּהָר כִּי טוֹב לְנִשְׁמָה אֲשֶׁר הִיא בָּאָה טְהוֹרָה בְּלֵי שׁוּם פָּגָם וְעוֹזֵן וְכֹל דְּרָכֵיו הֵן בְּחֻלְק קִדְשָׁה אֲזִי הֵיחָא נִפְשָׁא זְכָאת לְמַחְמִיָּה [פְּרוּשׁ: הַנִּפְשׁ הַהִיא זֹכָה לְחֻזוֹת] בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

אדם שְׁמַדְבֵּר לְשׁוֹן הָרַע וְנִבּוּל פֶּה, מַחְרִימִין אוֹתוֹ אַרְבָּעִים מְלָאכִי הַשָּׂרָת וּמְנַדִּין אוֹתוֹ רַחֲמֵנָא לְצֻלָּן

וּכְשֵׁם שְׁהַמְעֵשָׂה מְעַכֵּב הַנְּשָׁמָה מִלְעֲלוֹת אֶל הַקִּדְשָׁה – כִּף הַדְּבוּר הוּא פּוֹגֵם כָּל־שׁוֹן הָרַע וְדַבְרֵי נִבּוּל פֶּה, שְׁמַחְרִימִין אוֹתוֹ אַרְבָּעִים מְלָאכִי הַשָּׂרָת וּמְנַדִּין אוֹתוֹ עַד שִׁיתְחַרְט הָאָדָם וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, עַיִן שָׁם בְּאַרְיִכוֹת (זֵהָר ח"ב דף רמט ע"ב).

סדר הלימוד ליום ה אייר [יום 212 בשנה]

אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁמַתְנַהֵג בְּלֵי רַמְאוֹת

ו. וְכֵן מִי שְׁמַדְבֵּר עִם חֲבֵרוֹ אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד בְּלֵב, וְחֲבֵרוֹ הוּא סוֹמֵךְ עַל דְּבוּרוֹ, שְׁאִינוֹ יוֹדַע שְׁדְּבוּרוֹ הוּא חֲלוּק מִמַּחְשַׁבְתֵּת לְבוֹ. וְאִיתָא בְּזֵהָר פְּרֻשֶׁת נִשְׂא (דף קכ"א עמוד ב):

כא"ה היא מלה של רמיה דאפיק בר נש סלקא ובקע רקיעין וקימא עד דעאל לילה ונשמתא סלקא קמי מלכא קדישא. הדיא הוא דכתיב (מיכה ז, ה): "משוכבת חיקך שמור פתחי פיך", וכדין אתרשים ההיא מלה וההוא חובה דבר נש, ובגין כן, אשרי האדם שהנהגותיו הן בלתי רמאות.

ואם יחשב האדם, הרי מצינו הרבה בני אדם שמעשיהם המה בערמה ולעולם אין פיהם ולבם שוים ומרמין הבריות בדבורם והן מרויחין במעשיהן, אבל דע כי ענשן הוא גדול, וסופן שיהיו נטרדין מן העולם הזה ועולם הבא, כי זהו דרך המינים ופוקרים, כי הקדוש ברוך הוא בעצמו משגיח על כל דבור הן לרעה והן לטובה.

מקרה אחד לאדם ולבהמה

ז. ואיתא בזהר פרשת שלח (דף קנו עמוד א): כפי רבי חזקיה ורבי ייסא הוה אזלי באורחא, אמר רבי ייסא לר' חזקיה

קא) פרוש הזהר בלשון קדש:

המלה היא של שקר שאמור האדם, עולה ובוקעת רקיעים, ועומדת עד שנגנס הלילה, ונשמת האדם עולה ומחזיקה במלה ההיא ועולה לפני הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב: "משוכבת חיקך שמור פתחי פיך". אז נרשמת המלה ההיא ואותו החטא של האדם, ובגלל זה, אשרי האדם שהנהגותיו הן בלתי רמאות.

קב) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי חזקיה ורבי ייסא הלכו בדרך. אמר רבי ייסא לרבי חזקיה: "רואה אני בפניו, כי בדברי תורה חושב אתה". אמר לו: "נכון; בפסוק מקהלת מהרהר אני. הפסוק הוא: 'כי מקרה האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם. כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל, ומותר האדם מן הבהמה אין, פי הכל הבל'. מתקשה אני שהרי לכאורה, פסוק זה נותן פתחון פה

חמינא באַפּף דִּהְרַהוּרָא דְאורִיתָא אִית גַּבְךָ, אָמַר לִיהָ הָא
 וּדְאִי הָאִי קָרָא אֶסְתַּכְלֵנָא בֵּיה דְאָמַר שְׁלֵמָה הַמְלֵךְ, (קִהְלַת
 ג יט) "כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה מִקְרָה אֶחָד
 לָהֶם כָּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן
 הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הִבֵּל", וְאִם כֵּן יֵשׁ כָּאֵן, חֵס וְשְׁלוֹם,
 פִּתְחוּן פֶּה לְרִשְׁעִים לְאַנוּן דְּלָאוּ מִהִמְנוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ,
 אָמַר לִיהָ וּדְאִי יֵשׁ לְעֵין בְּהָאִי קָרָא.

הַרְשָׁעִים הַמְתַּגָּאִים שְׁהֵם חֲשׁוּבִים מִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם - כַּבְּהֵמוֹת נְדָמוּ
 ח. מִיֵּאדָּהֲכִי ח מו בַּר נֶשׁ דְּאֶתָּא וּשְׂאִיל מִיָּא וְכוּ', אֲפִיק
 רַבִּי יִיסָא זְפִירָא מְלֵא מִים וַיְהִיב לִיהָ וּשְׁתָּה, בְּתַר
 דְּשְׁתָּה סְלִיקוּ לְטוּרָא וְאֲשַׁכְּחוּ תַמָּן נוּדָא דְמִיָּא, אָמַר לוּן
 הָאִי בַר נֶשׁ: הִשְׁתָּא שְׂאִילוּ לִי מַלִּין דְּאורִיתָא וְאֲפִרְשׁ
 יתְהוּן וְכוּ', וּשְׂאִלוּ לִיהָ הַפְּרוּשׁ שֶׁל הָאִי קָרָא "כִּי מִקְרָה
 בְּנֵי אָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה מִקְרָה אֶחָד לְכֹלָם" וְכוּ'.

אָמַר לוּן: וְכִי אָמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה מַעְצָמוּ אֶלָּא הוּא
 אַהֲדַר אַנוּן מַלִּין דְּאֲמַרִי טַפְּשָׁאִי דְעֵלְמָא בְּעֵלְמָא,

לְרִשְׁעִים וּלְכוֹפְרִים, שְׂאִינָם מִאֲמִינִים". אָמַר לוּ רַבִּי יִיסָא: "וּדְאִי צְרִיךְ לְעֵין
 הַיֵּטֵב בְּפְסוּק זֶה".

קכג) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

בִּינִיתִים רָאוּ בְּן אָדָם אֶחָד מִתְקַרֵּב וּבִקֵּשׁ מֵהֶם מִים. הוֹצִיא רַבִּי יִיסָא כְּלִי
 מְלֵא מִים וְנָתַן לוֹ. שְׁתָּה הָאִישׁ. לְאַחַר שְׁתָּה עָלוּ לְהַר וּמִצְאוּ שֶׁם נָאֵד
 מְלֵא מִים. אָמַר לָהֶם אוֹתוּ הָאִישׁ: "עֲכָשׁוּ שְׂאֵלוּ אוֹתִי דְבְרֵי תוֹרָה סְתוּמִים
 וְאֲנִי אֲשִׁיב - וְאֲפִרְשֶׁם לָכֶם". שְׂאֵלוּ אוֹתוּ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק הַנִּזְכָּר לְעֵיל,
 שֶׁהִתְקַשְׁוּ בוּ - וְהַשִּׁיב לָהֶם וְכִי אָמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה מַעְצָמוּ!?! אֶלָּא הוּא
 חֲזַר עַל אוֹתָם דְּבָרִים שְׂאוּמְרִים שׁוֹטֵי הָעוֹלָם, וְסוּבֵב עַל מָה שְׁכַתוּב
 מִקְדָּם, שְׁכַתוּב תַּחֲלָה וְכוּ'.

וְאֵלֶּעִיל קָאֵי, דְּכָתִיב תְּחִלָּה: "אִמְרָתִי אָנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְתּוֹ בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם כִּי מִקְרָה אֶחָד" וְגו', וְהָכִי פְּרוּשׁוֹ, דְּאָמַר שְׁלֵמָה עַל עֲצָמוֹ אִמְרָתִי אָנִי בְּלִבִּי לְהִתְבּוֹנֵן בְּעִנְיַן אֶחָד וְהוּא זֶה "עַל דְּבַרְתּוֹ בְּנֵי אָדָם לְבָרֵם הָאֱלֹהִים" - הַפְּרוּשׁ הוּא כֵּן, כִּי יֵשׁ כְּתוּב רְשָׁעִים הַמִּתְגָּאִים בְּדַעְתָּם וְאוֹמְרִים הִנֵּה אֲנַחְנוּ חֲכָמִים וְאִין פְּדָאֵי לָנוּ לְהִתְחַבֵּר עִם שְׂאָרֵי בְּנֵי אָדָם כִּי אוֹתָנוּ בְּרָא אֱלֹהִים שְׁנֵהִיָּה לְבַדְנוּ בְּלִתֵּי הִתְחַבְרוֹת עִם בְּנֵי אָדָם, וְרוֹצִין לְהִתְגָּאוֹת עַל בְּנֵי הָאָדָם, וְעַל יְדֵי זֶה הִתְבּוֹנְנֵתִי וְאַרְאֶה לָהֶם הָאֲמֶת שְׁכֵן הוּא, שֶׁהוּא נֶכּוֹן שְׁיֵהִי לְבָדָם, וְלֹא לְהִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי הָאָדָם שְׁהֵם יִרְאִים וְחֹרְדִים, כִּי אִם עִם בְּנֵי אָדָם הֵהוּלְכִים אַחַר עִנְיָנֵי עוֹלָם הַזֶּה וְאִין חוֹשְׁבִים כָּלֵל עַל חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְהֵמָּה כְּפִהֵמוֹת נִדְמוּ.

סדר הלימוד ליום ו אייר [יום 213 בשנה]

תפח רוחן של בני אדם הסוברים "לית דין ולית דין", רחמנא לצלן מהאי דעתא

מ. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב "וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם", לְבָדָם רְשָׁעִים לְעֲצָמָן, וְלֹא לְהִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם הִירְאִים הַכְּשָׁרִים, וְמָה הוּא הַדְּבֹר שֶׁל אוֹתָן הַרְשָׁעִים שְׁרוֹצִין לְחַדֵּשׁ דְּבַר שֶׁל שְׂוֹא וְשָׁקַר מִלְּבָם שְׂאוֹמְרִים "כִּי מִקְרָה אֶחָד לְאָדָם וּמִקְרָה אֶחָד לְבִהֵמָה". עַל כֵּן אִישׁ הַיֵּשֶׁר בְּעִינָיו יַעֲשֶׂה כִּי אִין מִתֵּן שְׂכָר לְצַדִּיקִים וְאִין עֲנֵשׁ לְרְשָׁעִים כִּי וְלִית דִּין וְלִית דִּין, אֲבָל תַּפְּח רֹחוֹן דְּאֲנוּן

בְּהִמּוֹת וְאֲנּוֹן טַפְּשָׁאִין מְחַסְרֵי אֲמָנָה אוֹי לְהֵם וּלְנַפְשֵׁיהוֹן,
 וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה אֲבִתְרִיה (שָׁם כֵּא) "מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי
 אָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֶת הִיא
 לְמַטָּה לְאָרֶץ", פְּרוּשׁ אֲנּוֹן טַפְּשָׁאִין אֵינָן יוֹדְעִין כִּי רוּחַ בְּנֵי
 אָדָם הֵם הַכְּשָׁרִים וְדָאֵי הִיא הָעוֹלָה לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
 שֶׁל אוֹתָן הִרְשָׁעִים הַחוּטָאִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְנִדְמוּ כַּבְּהֵמָה,
 הִיא יוֹרְדֶת לְמַטָּה לְאָרֶץ, לְהֵאֵי אֲתֵר דְּהוּי תַּפְּח רוּחָן
 עַלֵיהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים לֵה ה) "יְהִי כִּמּוֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמִלֶּאֶךְ ה' דּוֹחָה" אוֹתָן.

קכ אֲתוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא וְנִשְׁקוּ אוֹתוֹ, אָמְרוּ: כָּל כָּךְ
 הָיָה עִמָּךְ וְאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִנָּא, זְכָאָה הֵאֵי שְׁעִתָּא
 דְּאֶעְרַעְנָא כָּךְ וְכו'.

י קַיֵּאמְרוּ לֵיהּ: תַּבְּעֵי דְנִתְחַבֵּר כָּךְ וְתִיזִיל בְּהֵדָן, אָמַר
 לְהוּ: אֵי עֲבִידְנָא הָכִי, אוֹרִיתָא תִּקְרִי לִי "כְּסִיל", וְלֹא

וְאֵין מִשְׁפֵּט וְאֵין דִּין, אֲבָל תַּצָּא רוּחָם שֶׁל אוֹתָם בְּהִמּוֹת וְאוֹתָם טַפְּשִׁים
 מְחַסְרֵי אֲמוּנָה, אוֹי לְהֵם וּלְנַפְשׁוֹתֵיהֶם, וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה אַחֲרָיו: "מִי
 יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי אָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֶת הִיא לְמַטָּה
 לְאָרֶץ", פְּרוּשׁ אוֹתָם טַפְּשִׁים אֵינָם יוֹדְעִים כִּי רוּחַ בְּנֵי אָדָם הֵם הַכְּשָׁרִים
 וְדָאֵי הִיא הָעוֹלָה לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה שֶׁל אוֹתָן הִרְשָׁעִים הַחוּטָאִים
 בְּנַפְשׁוֹתָם וְנִדְמוּ כַּבְּהֵמָה הִיא יוֹרְדֶת לְמַטָּה לְאָרֶץ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁשָׁם
 תַּצָּא רוּחָם עֲלֵיהֶם כְּתוּב: "יְהִי כִּמּוֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמִלֶּאֶךְ ה' דּוֹחָה".

קכה פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

הַתִּקְרָבוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא וְנִשְׁקוּ לְאוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמְרוּ לוֹ: "כָּל כָּךְ
 הָרַבָּה תוֹרָה יוֹדֵעַ אַתָּה וְאֲנַחְנוּ לֹא הַפְּרִנּוּךְ, אֲשֶׁרִינוּ שְׁפָגְשָׁנוּ בְּךָ!"

קכו פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

אָמְרוּ לוֹ: "הֵאֵם מוֹכֵן אַתָּה שְׁגַלְךָ בְּדַרְכְּךָ?" אָמַר לְהֵם: "אִם אֶעֱשֶׂה כָּךְ

עוד אָלָא דְאִתְחִיבְנָא בְּנִפְשָׁאֵי, אָמַר לִיה: לְמָה? אָמַר
 לְהוּ: דְּהָא שְׁלוּחָא אָנָא, וְשִׁדְרוּ לִי בְּשְׁלִיחוּתָא, וְשְׁלַמְה
 מְלָכָא אָמַר (מְשַׁלִּי כו, ו) "מְקַצָּה רְגָלִים חָמַס שְׁתָּה שְׁלַח
 דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל". תָּא חֲזִי, מְרָגְלִים עַל דְּלָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא וְשְׁלוּחֵי מְהִימְנוּתָא אֲתַחֲבִיבוּ בְּנִפְשֵׁיהוּ בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי. נְשִׁיק לְהוּ וְאֲזִיל.

יא. קִמְאֲזִילִי רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה עַד דְּהוּוּ אָזְלִי, פְּגַעֵי
 בְּאַנּוּן בְּנֵי נָשָׂא, וְשָׂאִילוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא מַה
 שְׁמִיָּה דְּהָאֵי גַבְרָא, אָמְרוּ לְהוּן: רַבִּי חֲגִי שְׁמִיָּה, וְהוּא חַד
 דְּמִן חַבְרָא דְּהָאֵי מְתָא, דְּשְׁלַחוּ לִיה חַבְרָא לְגַבֵּי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְמַנְדַּע מְלִין מְפּוּמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאֵי וְכוּ', אָמְרוּ: זַכָּאָה אִיהוּ, וְזַכָּאִין חַבְרָא דִּילִיָּה
 דְּשְׁלַחוּ לִיה, דְּשְׁלִיחָא מְהִימְנָא הוּא". עַד כְּפֵאן לְשׁוֹן
 הַזֶּהר.

תְּכַנְּה אֹתִי הַתּוֹרָה 'כְּסִיל' וְלֹא עוֹד אָלָא שְׁאֲתַחֲבִיב בְּנִפְשֵׁי". אָמְרוּ לוּ:
 "לְמָה?" עָנָה לָהֶם: "שְׁלִיחַ אָנִי וְהוֹלֵךְ הַנְּנִי בְּשְׁלִיחוּת, וְשְׁלַמְה הַמְּלֹךְ אָמַר:
 'מְקַצָּה רְגָלִים חָמַס שְׁתָּה שׁוֹלַח דְּבָרָיו בְּיַד כְּסִיל'. בּוֹאוּ וּרְאוּ: הַמְּרָגְלִים,
 שְׁמַעְלוּ בְּתַפְקִידִים, וְלֹא עָשׂוּ שְׁלִיחוּתָם בְּנִפְשֵׁיהוּ, הַתְּחִיבוּ בְּנִפְשֵׁים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא". נָשַׁק לָהֶם הָאִישׁ וְהֵלֵךְ לְדַרְכוֹ.

קכז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

הַמְּשִׁיכוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא. עוֹדֵם הוֹלְכִים, פְּגָשׁוּ בְּעוֹבְרֵי אַרְחָ
 וְשָׂאֵלוּם: "מַה שְׁמוֹ שֶׁל אִישׁ זֶה, שְׁנִפְרַד זֶה עִתָּה מִעַמּוֹנוּ?" עָנָו לָהֶם
 הָאֲנָשִׁים: "רַבִּי חֲגִי שְׁמוֹ וְהוּא אֶחָד מִתְּלַמִּידֵי חַכְמִים שְׁבַעִיר. אוֹתוֹ שְׁלַחוּ
 בְּנֵי הַיְשִׁיבָה אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְלַמֵּד מִפִּיֹו אֶת הַלְכוֹת הַתּוֹרָה וְאֶת
 סוּדוּתֶיהָ". אָמְרוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא: "צַדִּיק הוּא, וְצַדִּיקִים הֵם בְּנֵי
 הַיְשִׁיבָה שְׁשְׁלַחוּהוּ, שְׁשְׁלִיחַ נֶאֱמַן הוּא".

סדר הלימוד ליום ז אייר [יום 214 בשנה]

עקר תפקיד האדם בעולם הזה הוא לירא מהשם יתברך

נְלַמֵּד מן הנזכר לעיל, שיראה האדם בעין שכלו, שסוף דבר הוא, שצריך האדם לירא מן הענש לזכר תמיד הפסוק שסיים שלמה בסוף הספר (קהלת יב יג): "סוף דבר הכל נשמע את אלהים ירא ואת מצותיו שמר כי זה כל האדם". ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט, וכל האומר הקדוש ברוך הוא ותרוך - ינתרו לו חיינו. ויהי רצון, שיהיו דברים האלו קשורים וחתומים על לוח לבנו, ואז טוב יהיה לנו סלה.

פְּרָק ט"ב

א. אחד מדרכי היראה הוא לבלתי לשאת פנים. כשואה באדם שעובר עברה מחיב הרואה להוכיחו ולומר לו: אחי, לא יפה אתה עושה, פי צריך לדעת, שעניני ה' משוטטים בכל הארץ, ומה תעשה ליום בקר אשר מחר מכרח לתן דין וחשבון, זהו חיוב גדול על האיש היודע להוכיח.

אכן לא יוכיחו בפרהסיא כי אם בגסתר, ועל זה כתיב (ויקרא יט, ז), "הוכח תוכיח" - תחלה "הוכח" בלשון נסתר, רוצה לומר, שיוכיחנו בסתר, ואם לאו, אזי "תוכיח" הוא לשון נוכח, אכן גם כן לא בנגלה, כדי שלא לביש פניו ברבים אלא גם כן בגסתר.

בתחלה לא יוכיח לחברו בלשון נוכח, אלא בדרך ספור דברים בעלמא
ב. רק החלוק הוא שבפעם הראשון לא יוכיחנו בלשון
 נוכח, ולא יאמר לו: לא יפה אתה עושה, אלא בוא
 וראה ענין חטא, כשאדם חוטא עונשו גדול - דרך ספור
 דברים בעלמא, ואומר לו: הנה שמעתי, שמי שעושה כן
 פוגם ונפגם ועונשו כך וכך, כדי שעל ידי כך יחשב זה,
 שהוא חטא חטא זה ואולי יתקן.

אם אינו שוב אלא על ידי הבושה, מותר להוכיחו באופן זה
ג. ואם אתה רואה בו שאינו נותן אל לבו לעזוב החטא
 ועדין אינו משגיח בדבריו, אזי תוכיח בלשון נוכח
 ותאמר: למה תעשה כזאת למרד בה' אלהינו.

ואם עדין אינו משגיח לסור מרע מעלליו אם ידוע
 לו שעל ידי שיביישנו ברבים יהיה הבושה על
 פניו ושוב לא יחטא - יכול לבישו, עד שישוב ויעזוב
 החטא ולא יחשב ה' לו עוון, להמוכיח, עבור שמבייש
 את החוטא.

סדר הלימוד ליום ח אייר [יום 215 בשנה]

עקר התוכחה שלא יצא שכרו בהפסדו, חס ושלום
ד. והכלל, החכם יכלכל דבריו ועניניו במשפט ובהשכל,
 שלא יצא שכרו בהפסדו, חס ושלום, ובאם הוא רואה
 שאין רוצה לקבל תוכחתו, אזי טוב שלא להוכיחו, ועל
 זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות סה עמוד ב): "כשם
 שמצוה לומר דבר הנשמע כן מצוה שלא לומר דבר
 שאינו נשמע".

העושה פעלה להסיר את חברו מן החטא, הרי הוא בכלל "מזכה את הרבים"
 ה. והכלל, הרואה בחברו איזה דבר שאינו מתקן
 ונשתרש בחטא אם אפשר לעשות פעלה להסירו
 מחטאו, אולי חפץ ה' יעלה בידו להצליח, אז הוא בכלל
 כל המזכה את הרבים או המזכה את חברו לדבר מצוה,
 אזי שכרו כפול ומכפל.

מעשה מהזהר בענין תוכחה

ו. וראיה מהזהר פרישת תזריע: כפי "רבי חיא ורבי יוסי
 הוו אזלי באורחא, פגעו בחד בר נש, ואנפוי הוה מלא
 מכתשין, אמר ליה רבי חיא: מאן אנת? אמר ליה: יהודאי
 אנא, אסתכלי ביה וחמי אנפוי סומקין באנון מכתשין (רצה
 לומר: פניו היה כמצרע), אמר רבי יוסי: בודאי חטאה הוא, דאי
 לאו הכי, לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישין,
 ויסורין כאלין לא מקרי יסורים של אהבה.

האוהב את חברו מוכיחו בסתר שלא יתביש

ז. כפי אמר רבי חיא הכי הוא ודאי דיסורין דאהבה לא
 מקרי אלא כשהן מכסין מראית שאר בני אדם, ומנלן

קכח) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי חיא ורבי יוסי הלכו בדרך ופגשו באדם אחד, שבפניו נפרו נקבים
 נקבים, שאלו רבי חיא: "מי אתה?" השיב לו: "יהודי אני". הסתכלו באדם
 זה וראו, כיצד פניו אדמות מפצעיו, אמר רבי יוסי: ודאי חוטא הוא,
 שאלמלא פו, לא היו פניו נגועות בנגעים קשים אלו, שהרי הנגעים הללו
 ודאי לא יחשבו 'יסורים של אהבה', שהרי גלויים הם לכל, ואלו 'יסורים
 של אהבה' הנם יסורים, המכסים מעיני אדם.

קכט) פרוש הזהר בלשון קדש:

גם כאשר מוכיח אדם את חברו, חייב הוא להוכיחו בסתר - וזו תוכחה

דְּאֶצְטְרִיךְ לְהִיּוֹת תּוֹכַחַת הָאָדָם הַכִּי, נִלְמַד מִתּוֹכַחֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּמֵאֵן דְּאוּכַח לְחַבְרִיָּה בְּאַהֲבָה, בְּעֵי לְאוּכְחָא יְתִיב בְּסֵתְרָא, כְּדִי דְלֹא לְכַסֵּף אוֹתוֹ בְּפִרְהֶסְיָא. הָא תּוֹכַחָה זֹו בְּפִרְהֶסְיָא אֵינּוּ שְׁל אַהֲבָה, כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוּכַח לְכַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא וּמְחִי לִיה בְּסֵתְרָא, אִי הֶדֶר בֵּיה מוּטָב וְאִי לֹא מְחִי לִיה בְּאַתְגְּלִיא בְּאַנְפוּי בְּגִין דְּאַסְתְּכְלוֹן בֵּיה וַיִּנְדְעוֹן דְּהוּא חֲטָאָה, וְלֹאוּ רְחִימָא דְמַרְיָה אִיהוּ.

ח. מִלּוֹהֲאִי גְבַרְא הָוִי שְׁמַע כָּל מְלִין אֲלִין, אֲמַר לְהוּ גְבַרְא: בְּקוּטְרָא דְעֵיטָא חֲדָא (רוּצָה לומר: בְּעֵצָה חֲדָא וּבְדַבּוּר אַחַד), אַתּוֹן אֲמַרִין עָלֵי דְבָרִים הָאֵלֶּה. קְרִיב לְגַבִּיהוֹן, אֲמַר: וְדֹאִי אַתּוֹן מֵאַנּוֹן דְּדִיּוּרְהוֹן הוּא בְּבֵית רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי דְלֹא דְחַלִּין מַכְלָא. אִי אַתּוֹן אֲמַרִין מְלִי אַבְתְּרָאִי הֵנִי מְלִין

שֶׁל אַהֲבָה - כְּדִי שְׁלֹא לְבִישׁוֹ בְּפִרְהֶסְיָא. אֵנּוּ לּוֹמְדִים זֹאת מִתּוֹכַחְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּתַחֲלָה מַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם בְּסֵתֵר; אִם הוּא חוֹזֵר בּו מוּטָב וְאִם לֹאוּ - מַעֲנִישׁוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּפִנּוּי, כְּדִי שֶׁכֵּל רוּאִיו יִדְעוּ כִּי חוֹטָא הוּא."

(קל) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

שְׁמַע אוֹתוֹ אָדָם נִגּוּעַ אֶת כָּל דְּבָרֵיהֶם וְאָמַר לָהֶם: "בְּעֵצָה אַחַת אַתֶּם דוֹבְרִים עָלַי כִּי?" הַתְּקַרְב אֲלֵיהֶם וְהוֹסִיף: "וְדֹאִי הֵנִי מִתְלַמֵּידֵי יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, אֲשֶׁר אֵינֶם פּוֹחֲדִים מֵאִישׁ, וְאִם אַתֶּם מְדַבְּרִים עָלַי כִּי - דְּבָרֵיכֶם אֵלוּ יִקְטְרְגוּ עֲלֵיכֶם, מֵאַחַר שֶׁבְּגִלּוּי מְדַבְּרִים הֵנִי עָלַי". הַשִּׁבּוּהוּ: "הַפְּסוּק אָמַר: 'בְּרֹאשׁ הַמַּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שַׁעֲרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֵּאמַר', וְאִם נִפְחַד מִמֶּךָ בַּעֲנֵן הַנּוֹגַע בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, הֲרִי עֲתִידִים אֲנִי לְהִתְבַּיֵּשׁ בְּפִנּוּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!", קְרָא אוֹתוֹ אָדָם: "מִי קָל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פְּשַׁע וְגו'" וּבָכָה.

יְקַטְרְגוּ לְכוּן אֵיךְ מְלִיכוֹ הַכִּי בְּאַתְגְּלִיא. (רוצה לומר: שאמר להם האיש אם יבוא המשפט לפני הקדוש ברוך הוא יעשה קטגוריא עמכם על שאתם מבישים אותי בגלוי, אף שאני חוטא גדול), אָמְרוּ לֵיהּ: אֲוֵרִיתָא הַכִּי כְּתוּב דְּכְתִיב (משלי א, כא): "בְּרֹאשׁ הַמַּיִת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר" אִי בְּמַלֵּי דְאוֹרִיתָא אֲנִי דְחָלִין מִקַּמְךָ, הָא נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קַמִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, פִּתַּח הָאֵי גְבָרָא וְאָמַר (מִכָּה ז יח): מִי אֶל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע וְגו', אָרִים קְלִיָּה וּבְכִי.

סדר הלימוד ליום ט אייר [יום 216 בשנה]

הצדיק שאינו מוכיח את הרשעים - נענש על ידיהם
ז. קלא אדהכי מטין בנוי, אמר בריה זעירא: סיעתא דשמיא הכא, פתח ואמר (קהלת ז טו): "יש צדיק אובד בצדקו" וגו' - האי צריך פרוש, איך יאבד הצדיק בצדקו אלא הענין כן, כשרבו החוטאים ומרבים חטאים ופשעים וצדיק אחד הוא ביניהם ואין מוכיח להרשעים - הצדיק נענש על ידם אף שהוא צדיק גמור ואין חוטא כלל, וכן אבא דאתפס בחוביהו דבני מתא, דהוי כלן

קלא) פרוש הזהר בלשון קדש:

בינתים הגיעו למקום בניו. אמר בנו הקטן: " האם חושדים אתם באבי, שעבר עברות?" הוסיף ואמר: " יש צדיק אובד בצדקו". פסוק זה צריך פרוש: הכיצד אפשר לומר, שהצדיק יאבד בצדקו? אלא הענין הוא כן, כשרבו החוטאים ומרבים חטאים ופשעים וצדיק אחד הוא ביניהם ואין מוכיח להרשעים - הצדיק נענש על ידם אף שהוא צדיק גמור ואין חוטא כלל, וכן אבי שנתפס בעוונותיהם של בני העיר, שהיו כלם עזי פנים לנגדו, והוא לא היה מוכיח אותם ולא גער בהם בנזיפה לבישם, לכן נענש דהוא ביסורים האלה".

חצופים לנגדו, והוא לא הוי מוכיח אותן ולא גער בהן
בנזיפה לבישם, לכן נענש הוא ביסורים האלה.

י. כליבאמר האי בר נש, דהוי אביו של האי ינוקא: ודאי
הקדוש ברוך הוא אעגיש לי בהא, דהוי בידי יכלת
למחאה בידיהו ולא עבדית ולא אכסיפנא להו בטמירא
ולא באתגליא, פתח בריה אחרא ואמר (תהלים לט ג):
"נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר" ראיתי עמא
דאזלין בדרכים לא טובים "נאלמתי דומיה", ולא יסרתי
אותם על פניהם "והחשיתי מטוב", מדברים טובים
שמסירים את האדם מדרכי הרעים לדרכי הטובים
וישרים, על כן "כאבי נעפר" באין יסורים מכערים
באתגליא, אתו רבי חיא ורבי יוסי ונשקוהו וכו'.

סדר הלימוד ליום י אייר [יום 217 בשנה]

ישים בטחוננו בהשם יתברך פי הוא מהרס מצב הרשעים
יא. נלמד מהנזכר לעיל: כל המתירא להוכיח מפני בני
האדם אז יהיה בכסופא קמיה קדשא בריך הוא

קלב) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר אותו אדם, שהיה אביו של אותו הילד: "ודאי הקדוש ברוך הוא
העגיש אותי בזה, שהיה בידי יכלת למחות בידם ולא עשיתי, ולא בישתי
אותם לא בסתר ולא בגלוי".

פתח בנו האחר ואמר: "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר"
ראיתי העם שהיו הולכים בדרכים לא טובים לא טובים "נאלמתי דומיה"
ולא יסרתי אותם על פניהם "והחשיתי מטוב" מדברים טובים שמסירים
את האדם מדרכי הרעים לדרכי הטובים וישרים, על כן "כאבי נעפר" -
באין יסורים מכערים בגלוי. הגיעו רבי חיא ורבי יוסי ונשקוהו וכו'.

[פרוש: בבושה לפני הקדוש ברוך הוא], ואף שהוא צדיק נענש על ידם, וכמו שכתבתי לעיל, ומקור החיים הוא לבלתי להחניף לאדם רשע למי שספוק בידו לעמד לנגד הרשע להתיש כחם של רשעים, ובאם שידחל מנהון [פרוש: שיפחד מהם], אזי יהיה בטוח שיבוא עליו יסורים וישיגו לו חרפות ובושות בבי דינא רבא [פרוש: בבית דין הגדול] לפני הקדוש ברוך הוא. שאו למרום עיניכם ובטחו אל ה', כי הוא משבר זרוע רשע ומהרס מצב רשעים.

יב. חזק ואמץ לנגד הרשע, ובודאי כל פמליא של מעלה יהיו בעזרה, ותראה להתאמץ בכל אבריה ושס"ה גידיה להתחמם כנגדו לבלתי צאת מחשבתו הרעה אל הפעל, ואם תעשה כן אזי נחשב בהדלקות גופה לנגד הרשע כאלו אברי עולה מנחים על גבי המזבח, ואף אם תראה רשע שבגרמא דיליה [פרוש: שבגרם שלו] תוכל לבוא להזק ממון, חס ושלום, מכל מקום תראה לעשות פעלתה, כי הרבה שלוחים למקום ברוך הוא, ואם תחריש לו בשביל הזק בממונה, מכל מקום לא תנצל מההזק בכפלים, כי סוף החונף לרשע סופו לפל בידו, ואם תראה בדעתה שלא תוכל לבוא בריב ומצה עם הרשע שאתה מוכיח אותו בעבור שהשעה משחקת לו, מכל מקום אסור לתן להרשע כח ואמץ וחזוק לסייעו לדבר עברה, חלילה וחס, וגם אפלו במקום חשש נזק הגוף, חס ושלום, נראה דאסור לתן חזוק ואמוץ לרשעים, אם לא במקום שיש סכנת נפשות, אז יסתלק עצמו, והשמטה שריא [פרוש: מותר], אבל סיוע - אסור לסייע לעוברי עברה.

מצות תוכחה מטל על הרבנים ודינים - ואם אין שם רב, מטל על כל ישראל להוכיח איש אחיו

יג. והמצוה של הוכח תוכיח הוא מטל על הרבנים גאוני ארץ ועל דיני עיר ועיר, ובמקום שאין שם רב ומורה צדק ודינים קבועים, אזי המצוה מטל על כל ישראל להוכיח איש אחיו, ואז יהיה אהוב למעלה ואהוב למטה, ויקים בו (משלי ט, ח) "הוכח לחכם ויאהבה", ויזכה לשער האהבה, אמן.

סדר הלימוד ליום יא אייר [יום 218 בשנה]

פרשת בהר

פרשת בהר

א. דוד המלך עליו השלום כתב בספר תהלים (ד ב): "בקראי ענני אלהי צדקי חנני ושמע תפלתי". נראה לי לפירוש הפסוק על פי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל המבקש רחמים בתפלתו ונענה מיד אל יתגאה בתפלתו בשביל כך, לחשב בלבו שהוא צדיק באשר שנתקבלה תפלתו מיד, אדרבא, צריך לחשב בדעתו שהוא מהחוטאים, ואין להקדוש ברוך הוא שום נחת רוח בתפלתו.

משל לעשיר ששלח את המצרע מעל שלחנו

ב. כדאיתא במסכת תענית (דף כה עמוד ב): "משל למצרע שבא לשלחן המלך ואין רצון המלך שימאס הפלטרין שלו, אזי הוא מצוה לתן למצרע כפי בקשתו ולפטריו,

וְזֶהוּ כְּנֻת דְּדוֹד הַמֶּלֶךְ בְּאִמְרוֹ: "בְּקִרְאֵי עֲנִי אֱלֹהֵי צְדָקִי",
 אֲכֵן לֹא תִכְףּ וּמִיד אֶלֶּא "חֲנִנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי" וְאַחַר כֵּן תֵּן
 וּתְמַלֵּא בְּקִשְׁתִּי. וְכֵן יִחְשַׁב הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ, שְׂאֵף אִם הָאָרִיךְ
 בַּתְּפִלָּתוֹ וְלֹא נִעְנָה, לֹא יִתְיַאֵשׁ מִלְּהַתְּפַלֵּל עוֹד, כִּי אֲדַרְבָּא,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְאַוֶּה לְתְּפִלָּתוֹ כְּשֶׁהִיא בְּכֻנָּה, דְּהֵינּוּ
 שְׂיֵהִיהֵ הַלֵּב יוֹדַע לְכוּן לְמָה שֶׁהִפָּה מְדַבֵּר.

תפלה קצרה קדם שיכנס לבית הכנסת

ג. וְכִמוּ שֶׁהַזְהִיר הַזֶּהר פָּרַשְׁת בְּשִׁלַּח (דף סג עמוד ב) וְזֶה
 לְשׁוֹנוֹ: קלג"תאנא: כָּל מֵאֵן דְּמִצְלֵי צְלוֹתִיהָ קָמִיהָ
 מְלָפָא קְדִישָׁא, בְּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוֹתָא וּלְצִלָּאָה מְעַמְקָא
 דְּלָבָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח לְבִיהָ שְׁלִים עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וַיְכוּן לְבָא וְרַעוּתָא, וְלִכְּן אָמַר דְּדוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 (תהלים קיט י): "בְּכָל לְבִי דְרַשְׁתִּיךָ" וְגו'.

וְנִבְזוֹן לְכָל אָדָם לְהַתְּפַלֵּל טָרַם כְּנִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת
 תְּפִלָּה קְצָרָה זֹאת: "נְדָבוֹת פִּי רָצָה נָא ה' וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 לְמַדְנִי, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁתֵּהֵא
 תְּפִלָּתִי צְלוּלָה וְזָכָה וּבְרוּרָה מִכָּל עַרְבוּבֵיָא הַמְּבַטְלִים
 כְּנֻנוֹת הַתְּפִלָּה."

המגביה ידיו ומתפלל בכל לבבו - הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא
 ד. וּמֵאֵד יִקָּר לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַגְבִּיהָ יָדָיו עִם
 אֲצַבְעוֹתָיו כְּשֶׁהוּא מִתְּפַלֵּל מְעַמְק הַלֵּב, כְּדֹאִיתָא בְּזֶהר

קלג) פרוש הזהר בלשון קדש:

למדנו: כל מי שמתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו
 ולהתפלל מעמק הלב, כדי שימצא לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכון
 לבו ורצונו, ולכן אמר דוד המלך עליו השלום: "בכל לבי דרשתיה" וכו'.

פָּרַשַׁת יִתְרוֹ (דף ס"ז עמוד א), דִּישׁ עֲשֶׂרָה מְלָאכִים מִמְּנִים עַל
 זֶה כְּשֶׁאָדָם מְרִים אֶת יָדָיו וְאֶצְבָּעוֹתָיו בַּתְּפִלָּה אוֹ בְּבִרְכַת
 נְטִילַת יָדַים, אָבֵל אָסוּר לְהָרִים אֶת יָדָיו וְאֶצְבָּעוֹתָיו בְּחִנָּם
 וְעַל זֶה הִזְהִיר הַזֹּהָר "וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם" (שְׁמוֹת כג טו),
 קִלְיוֹכָל מֵאֵן דְּמַרִּים יָדָיו בְּחִנָּם אֲזִי אוֹתָן עֲשֶׂרָה מְלָאכִים
 הַנִּזְכָּרִים מְקַלְלִין אוֹתוֹ בְּרַמ"ח קְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלּוּן,
 וּמִיָּד רוּחַ הַטְּמָאָה שְׂרִיא עַל אֱלוֹ הַיָּדַים, וּבִרְכַתָּא לָא
 אֲשַׁתְּכַח בְּהוּן.

סדר הלימוד ליום יב אייר [יום 219 בשנה]

מֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה הִגְבִּיחַ יָדָיו כְּאֲשֶׁר הִתְפַּלֵּל לְמַפְלַתוֹ שֶׁל עַמְלֶק
 ה'. וְלִכְּן כָּתִיב בְּאַבְרָהָם שֶׁאָמַר (בְּרֵאשִׁית יד כב), "הֲרִימוֹתִי
 יָדַי אֶל ה' אֵל עֲלִיוֹן", וְתַרְגוּמוֹ: אֲרִימַת יָדַי בְּצִלוֹי
 (פְּרוּשׁ דְּאָמַר אַבְרָהָם דּוֹקָא בְּכַהֲאֵי גֻנָּא), רוֹצֵה לֹאמַר, כְּשֶׁהֵיטִי
 מִתְפַּלֵּל הֲרִימוֹתִי יָדַי אֶל ה' וְלֹא לְמַגְנָא [פְּרוּשׁ: וְלֹא
 בְּחִנָּם], חֵס וְשָׁלוֹם. וְכֵן בְּמֹשֶׁה כָּתִיב בְּשַׁעַר שְׁהִיָּה מִתְפַּלֵּל
 עַל מַפְלַת עַמְלֶק כָּתִיב (שְׁמוֹת יז יא): "וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים
 מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל". וְדוֹקָא בְּשַׁעַת תְּפִלָּה אוֹ
 בְּבִרְכוֹת וְהוֹדָאוֹת, אֲזִי חַיֵּב לְהָרִים יָדָיו וְאֶצְבָּעוֹתָיו, עַיִן
 שָׁם בְּאַרְיִכוֹת.

קלד) פְּרוּשׁ הַזֹּהָר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

מִי שְׁמַרִים יָדָיו וְאֶצְבָּעוֹתָיו בְּחִנָּם אֲזִי אוֹתָן עֲשֶׂרָה מְלָאכִים הַנִּזְכָּרִים
 מְקַלְלִין אוֹתוֹ בְּרַמ"ח קְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלּוּן, וּמִיָּד רוּחַ הַטְּמָאָה שׁוֹרָה עַל
 אֱלוֹ הַיָּדַים, וּבִרְכַתָּא אֵינָה נִמְצָאת בָּהֶם.

יָדִים נְקִיּוֹת מְגֻזָּל וּגְנֵבָה שְׂמֹגְבֵיהֶם לְבָרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִתְבָּרְכוּ
מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

ו. וּמִכַּאֲן תִּרְאֶה גְדֹל עֲנֹשׁ הַמְרִימִים יְדֵיהֶם בְּשָׁבוּעַת חֲנֻם.
וְקִבְלָהּ הוּא בְיָדָיו: כָּל הַמְרִים יְדָיו וְאַצְבָּעוֹתָיו שְׁלֵא
בְשַׁעַת הַתְּפִלָּה שְׁלֵא לְצַרְךָ בְּיָדָיו יָבוֹא עָלָיו אֵיזָה עֲנֹשׁ
בְּקִרְבּוֹ, וְאִם אֵין בָּא עָלָיו אֵיזָה עֲנֹשׁ יְדָאג יוֹתֵר, כִּי בְּיָדָיו
מְקַבְּצִים עָלָיו בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא סֵאתוֹ.
לְכֵן כָּל הַמְרָגֵל בַּחֲטָא זֶה וּבְמִכְשׁוֹל זֶה, יִרְגִּיל עֲצָמוֹ לומר
פְּסוּק זֶה קִדְם הַתְּפִלָּה וְקִדְם בְּרַכַּת נְטִילַת יְדִים "שְׂאוּ
יְדֵיכֶם קִדְשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה'" (תהלים קלד ב), אֲז הוּא נִיחָא קִמִּיה
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא [פְּרוּשׁ: אֲז הוּא מְרַצָּה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא], וּבְיָדָיו כַּמָּה בְּרַכּוֹת וּמִתְנֻנּוֹת טוֹבוֹת בְּאֵין
עָלָיו, אֲכֵן בְּתַנְאֵי שִׁיחֵיו יְדָיו נְקִיִּים מְגֻזָּל וּגְנֵבָה, מַה שְׂאֵין
כֵּן אִם אֵין יְדָיו נְקִיִּים מְגֻזָּל וּגְנֵבָה וּמִהֲסַגְתָּ גְבוּל מַה יִתְרוֹן
לוֹ בְּהַגְבֵּהַת יְדָיו וְאַצְבָּעוֹתָיו, אֲדַרְבָּה, הֵן מְזַכְּרִין
עֲוֹנוֹתָיו לְהַפְּךָ מֵדַת הַרְחָמִים לְמֵדַת הַדִּין.

כְּשִׁמְגִיעַ לְמָקוֹם אֲשֶׁר רְאוּי שָׁם לְמִסִּירַת נַפְשׁ - יִגְבִּיהַ יְדָיו

ז. עַל כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם לְהַעֲמִיד מַחֲזִיתוֹ בְּהִתֵּר שְׁלֵא יִהְיֶה
בְּמַעוֹתָיו שׁוֹם אֲבַק אֲסוּר, כִּי מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ כִּי אִם בְּכִשְׁרוֹן וּבְהַכְשָׁר מַעֲשָׂיו שְׂיַעֲמַל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ, וּכְשִׁיגִיעַ לוֹ בְּהִתֵּר בְּיָדָיו כַּפִּים הָאֵלוֹ הַפְּרוּשִׁים
לְמַעַלָּה בְּתַפְלָתוֹ מְעוֹרְרִים עָלָיו קִדְשַׁת הַשֵּׁם וְרַחֲמִים
וְחִסְדִּים, וּבְפִרְט כְּשִׁמְגִיעַ לְמָקוֹם אֲשֶׁר רְאוּי שָׁם לְמָסַר
נַפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם, שְׂצָרִיךְ לְהַגְבִּיהַ יְדָיו וְכַפָּיו כְּאֵלוֹ
נְמָסַר עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם, וְזֵהוּ יִחַשְׁבַּ לּוֹ כְּקַרְבָּן עוֹלָה.

סדר הלימוד ליום יג אייר [יום 220 בשנה]

ח. וְהִנֵּה מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם הוּא בְקָרִיאַת שְׁמַע בְּאִמְרוֹ: "וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" עַד סוּף הַפָּרָשָׁה, וְעוֹד בְּאִמְרוֹ בְּסוּף תְּפִלַּת וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְכוּ' "בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכַבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים" עַד סוּף הַתְּפִלָּה, יַחֲשַׁב בְּלִבּוֹ שֶׁאִם הִיָּה גּוֹרְלוֹ לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ הָאֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת הָעוֹלָם הִיָּה חֲשׂוֹף בְּעֵדוֹ, וְאִיךָ יוּכַל לְשַׁלֵּם אוֹתָהּ מִתְּנָה טוֹבָה שְׁנַתֵּן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא עָשָׂהוּ כְּאֶחָד מֵהָאֲמוֹת, וּבּוֹדָאֵי בּוֹכְרוֹ כֹּל זֶה יִתְלַהֵב לְבוֹ מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה גְּדוּלָה וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ שְׂמֵחָה וְלֵהֵב הָאֶהְבָּה יְדָמָה בְּעֵצְמוֹ כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר לְפָנָיו וְרוֹצִים לְהַעֲבִירוֹ עַל הַדַּת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְהוּא מִפִּיל עֵצְמוֹ בְּתוֹךְ דְּלַקַּת הָאֵשׁ בְּאֶהְבָּה וּבַחֲבֵה לְשֵׁם יְחִוּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהּ, וְכֵן בְּמִנְחָה בְּשֶׁבֶת בְּתַפְלָתוֹ כְּשֶׁאוֹמֵר: "אֶתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ" וְכוּ' כְּשֶׁמְגִיעַ לְתַבַּת וְעַל מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ צְרִיךְ גַּם בֵּן הָאָדָם לְכַנֵּן, שְׁמֵחֵיב לְמַסֵּר נֶפֶשׁוֹ עַל קְדֻשַׁת הַשֵּׁם.

הַגּוֹף בְּקָבֵר אֵינוֹ נִכְנָס בֵּין הַצַּדִּיקִים עַד שְׁתַּעֲרִיד עָלָיו נִשְׁמָתוֹ מִגֵּן עֵדֶן שְׁגוּפוֹ קְדוֹשׁ

ז. וְעַנִּין מְסִירַת נֶפֶשׁוֹ עַל יְחִוּד קְדֻשַׁת הַשֵּׁם הוּא גְּדוּל מְאֹד בְּעֵינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְפָרֵט בְּאִמְרוֹ בְּתַהֲלִים (מד כג) פְּסוּק: "כִּי עָלֶיךָ הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם". וְכִמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּזֹהַר וַיֵּרָא (דף קכד עמוד ב): "אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם בְּר מְנוּיָמִי - אֵין לָךְ צַדִּיק וְצַדִּיק מְאוֹתָן הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה, שְׂאִין לוֹ מְאֵתִים עוֹלָמוֹת דְּכִסּוּפִין. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,

[פרוש: מאתים עולמות שאליהם כסף וחשק כל חזיו, זהו שכתוב] (שיר השירים ח יב): "ומאתים לנטרים את פריו", וכן המוסר עצמו על קדשת השם בכל יום, ובה הוא פסוקא [פרוש: ובפסוק ההוא]: "כי עליך הורגנו כל היום" נוטל ב' מאות עולמות דכסופין.

ובשיניע זמן קצו של האדם אשר מסר נפשו על קדשת השם למות, אזי השר הממנה על הגופות שנקברים יודע גם כן לכבד גופו שבקבר לפי מעשיו, והענין הוא מבאר בזהר בפרשת וירא (דף קכג עמוד ב), שאין הגוף נכנס בקבר בחשבון הצדיקים, עד שבאה הנשמה מלמעלה מגן עדן ומראית סימנים דיהבי לה [פרוש: שנתנו לה] הכרובים שבגן עדן להראות הסימן לפני המלאך "דומה" כדי שידע שזה הגוף הוא גוף קדוש, עין שם.

סדר הלימוד ליום יד אייר [יום 221 בשנה]

צריך לכוון בעת הנחת טלית ותפלין

י. והנה קשר הדברים האלו בלבך לבל תשכח: דבר אחד מסגל מאד להלביש את הגוף בלבוש הקדוש, והוא בהיותך מעטף בציצית יהיה כוננתך, שבקדשת מצוה זו יתקדש הגוף להיות קדוש לגדר מכל מכשול עברות וחטאים, וכבר הזכרתי בחלק ראשון פרק א'. (משלי ג ו) בכל דרכיך דעהו, כשלוּבש בגדיו יכון אסור בלאים ואסור שעטנז, ומכל שכן כשתשים תפלין בין עיניך תכוון למצות בוראך, כדי שלא תצא מגדר הקדשה

לחוגץ, לַמְקוֹם הַסְטָרָא אַחְרָא, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי מַלְבוּשֵׁים
שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּלָם הֵן מֵצַד הַקְּדֻשָּׁה וּבִפְרָט לְבוּשֵׁי שַׁבָּת
וְיוֹם טוֹב יֵהיוּ מִיַּחְדִּים לְהִיּוֹת לְבוּשׁ מִצְוָה, וּבִפְרָט טְלִית
שֶׁל צִיצִית.

יא. עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְהַר שְׁלֹא לִילֵךְ בְּטְלִית קָטָן
שְׁקוֹרֵין סְרֻדְקִי"ל לְבֵית הַכֶּסֶף אוֹ לְמָקוֹם הַטְּנָפֶת,
אֲלֵא אִם כֵּן הוּא מְכַסֶּה בְּבֶגֶד אַחֵר.

אבן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְהַר כְּשֵׁיִשׁ לוֹ בְּגַד שֶׁל שַׁבָּת וְיוֹם
טוֹב, שְׁלֹא יִהְיֶה בוֹ שׁוּם גָּזֵל אוֹ גְּנֻבָה, וְכִשְׂיֵהִיָּה
בוֹ אֵיזָה גָּזֵל אוֹ גְּנֻבָה נִקְרָא "נִגְע" וְאוֹתוֹ בְּגַד נִקְרָא
"בְּגַד בּוֹגְדִים".

צָרִיךְ לְלַבֵּשׁ בְּגָדִים שְׁנִקְנוּ מִכֶּסֶף נָקִי מִכָּל עָוֹל

יב. וְלִכֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (כְּתוּבוֹת קִיא עִמּוּד ב):
עֲתִידִין צְדִיקִים לְעַמֵּד בְּתַחֲתֵת הַמַּתִּים בְּלְבוּשֵׁיהוֹן,
דְּהֵינּוּ בְּמַלְבוּשֵׁיהֶם הַכְּשָׁרִין הַנֶּעֱשִׂין בְּמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ
הַסּוּד שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (שָׁם קד עִמּוּד א),
כְּשֶׁצְּדִיקִים נִפְטָרִין מִהָעוֹלָם יוֹצֵאת בַּת קוֹל (ע"פ יִשְׁעִיָּה נז ב):
"בְּשְׁלוֹם יִנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם", כִּי אוֹתִיּוֹת "בְּשְׁלוֹם" הֵן
אוֹתִיּוֹת "מַלְבוּשׁ" בְּהַפּוּךְ אֲתוֹן [פְּרוּשׁ: בְּהַפּוּךְ סֵדֵר
הָאוֹתִיּוֹת], שְׁלִפֵי שֶׁהַצְּדִיקִים עוֹשִׂין בְּגָדִים בְּמָמוֹן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, וְכָל מִי שְׁלוּבֵשׁ בְּגָדִים בְּמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בּוֹדֵאי
תְּפַלְתּוֹ מְקַבֵּלֶת וְרִצּוּיָהּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יג. הַכָּלָל הָעוֹלָה מִפְּרָק זֶה, שְׁטוֹב לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל מֵעַט
כְּכוֹנֶה וּלְהָרִים יָדָיו וְאַצְבָּעוֹתָיו בְּתַפְלָה וּבְכִרְכוֹת

והודאות ובקריאת שמע ובתפלה של "ובא לציון",
 וירחיק עצמו מן הגזל וממון שאינו של ישר, אזי אני
 ערב בעדו, שחפץ ה' יצליח בידו בעולם הזה ושכרו יהיה
 כפול בעולם הבא כמאמר המשורר (שיר השירים ח יב):
 "ומאתים לנטרים את פריו".

סדר הלימוד ליום טו אייר [יום 222 בשנה]

פָּרַק ט"ד

א. אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קכז עמוד א): גדולה
 היא הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה.
 ובודאי רמזו רבותינו זכרונם לברכה בזה הענין דבר
 נסתר אשר ראוי עליו לומר - דבר חשוב הוא זה יותר
 מהקבלת פני שכינה כביכול.

ב. והענין - כי מצוה זו של הכנסת אורחים יש בה שתי
 בחינות: האחד - הענין הפשוט במעלות האדם, אשר
 לבו לב רחב להמשיך לביתו אורחים להאכילם
 ולהשקותם, שהוא מצד השכל דבר פשוט וטוב מאד
 בגומלי החסד עם בני האדם שבאים מהדרך והם עיפים
 מטרודות הדרך ותדבק לשונם לחכם בשביל הצמא, ואף
 שיש יכלת לאורח לקנות לעצמו מזונות והבעל הבית
 מאכילו ומשקהו ונותן פר וסדין לשכב עליו למצא
 מרגוע לנפשו לנוח מחלשת הדרך, מה יקר חסדו של
 בעל הבית מאד, כשעושה כל החסדים משוב עין ולא
 בצרות עין.

הכנסת אורחים בהדור גורם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה
 ג. אמנם הענין השני הוא הרמז עוד - אם אתה רואה
 שהתורה הקדושה עומדת ברחוב ואין איש מאסף
 אותה הביטה לומר: אקחנה לביתי להיות ביתי נשמע בו
 תורה ביום ובלילה ולהיותה לי עטרה על ראשי, וכן איזה
 מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים קלות ראש ומעט
 דמעט שמקמיין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת
 ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה ולעורר
 עוד רבים על מצוה זו לקימה באהבה לכבוד יחוד
 הקדוש ברוך הוא - בודאי זו היא הכנסת אורחים, וזו
 גורמת יחוד להקדוש ברוך הוא ושכינתיה.

לזרז בני אדם לעבודת השם יתברך

ד. ודבר זה נלמד מהזהר פרשת תרומה (דף קנה עמוד ב) וזה
 לשונו: קלה "רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא, והוי
 חד טיעא טעין אבתריהו, אמר רבי יוסי: אית לן
 לאתעסקא באורייתא ולאשתדלא במלוי דאורייתא, דהא
 קדשא בריך הוא אזיל ואתלוי בהדי דעסקין באורייתא.

קלו פתח רבי חייא ואמר (תהלים קיט ככו): "עת לעשות לה'
 הפרו תורתך" - הכי פרושו, כשאתה רואה שבני

קלה) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד הולך אחריהם.
 אמר רבי יוסי: "יש לנו לעסק בתורה ולהשתדל בדברי תורה, שהקדוש
 ברוך הוא הולך ומתלנה עם אלו העוסקים בתורה".

קלו) פרוש הזהר בלשון קדש:

אָדָם עוֹזְבִים הַתּוֹרָה אוֹ אֵיזָה מִצְוָה שְׁנוּהֶגִין בָּהּ קִלְנָא לְבִלְתִּי לְקַיֵּם הַמִּצְוָה וְעַל יְדֵי כֵךְ הַשְּׂכִינָה נִתְרַחֲקָה מִדִּירַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִז הִירָא וְחָרַד לְדַבֵּר ה' יֵאָזֵר כְּגַבּוֹר חֲלָצִיו לְזָרוּ בְּזִרְיוֹת רַבָּה וּלְעוֹרֵר אֲנָשִׁים לֵאמֹר: קוּמוּ וּנְחַזֵּק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אוֹ בַּמִּצְוָה זוֹ שְׂאִין לָהּ דוֹרְשִׁים וּנְרוֹמְמָה אוֹתָהּ מִיִּרְדָּתָהּ אֲשֶׁר עֲזָבוּהָ בְּנֵי אָדָם זְמַן רַב, וְעַכְשָׁיו נִכְוֵן לְקַיְמָה לְשֵׁם יְחִוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, אִז אֲשֶׁרִי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה זֹאת וְאֲשֶׁרִי נִשְׁמָתוֹ, וְזֵהוּ "עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ" - לְתַקֵּן תַּקְוֹן שֶׁל יְחִוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, כְּשֶׁאֲתָה תִּרְאֶה לְבְנֵי אָדָם "הִפְרוּ תוֹרָתְךָ", וְכָל הַזְּרִיז וְהַזְּהִיר נִקְרָא זְרִיז וְנִשְׁכָּר.

סדר הלימוד ליום טז אייר [יום 223 בשנה]

ו. קִלְוֵהֲאִי טִיעָא דִּהְוִי טְעִין אַבְתְּרִיָּהוּ אִמֵּר לָהּ: בְּמָטוּ מְנִיכוּ רַבּוּתִי, בּוֹדָאִי קְרָא נִדְרָשׁ שְׁפִיר כְּדָאֲמַרְתּוּ אֲכֵן

פִּתַח רַבִּי חַיָּא וְאָמַר: "עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ הִפְרוּ תוֹרָתְךָ" - פְּרוּשׁוֹ הוּא, כְּשֶׁאֲתָה רֹאֶה שְׁבָנֵי אָדָם עוֹזְבִים הַתּוֹרָה אוֹ אֵיזָה מִצְוָה, שְׁנוּהֶגִין בָּהּ בְּזִיוֹן לְבִלְתִּי לְקַיֵּם הַמִּצְוָה, וְעַל יְדֵי כֵךְ הַשְּׂכִינָה נִתְרַחֲקָה מִדִּירַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִז הִירָא וְחָרַד לְדַבֵּר ה' יֵאָזֵר כְּגַבּוֹר חֲלָצִיו לְזָרוּ בְּזִרְיוֹת רַבָּה וּלְעוֹרֵר אֲנָשִׁים לֵאמֹר: קוּמוּ וּנְחַזֵּק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אוֹ בַּמִּצְוָה זוֹ שְׂאִין לָהּ דוֹרְשִׁים וּנְרוֹמְמָה אוֹתָהּ מִיִּרְדָּתָהּ אֲשֶׁר עֲזָבוּהָ בְּנֵי אָדָם זְמַן רַב, וְעַכְשָׁיו נִכְוֵן לְקַיְמָה לְשֵׁם יְחִוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ, אִז אֲשֶׁרִי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה זֹאת וְאֲשֶׁרִי נִשְׁמָתוֹ, וְזֵהוּ "עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ" - לְתַקֵּן תַּקְוֹן שֶׁל יְחִוּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׂכִינָה, כְּשֶׁאֲתָה תִּרְאֶה לְבְנֵי אָדָם 'הִפְרוּ תוֹרָתְךָ', וְכָל הַזְּרִיז וְהַזְּהִיר נִקְרָא זְרִיז וְנִשְׁכָּר.

קלז) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

וְסוֹחֵר זֶה שֶׁהִיא הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם, אִמֵּר לָהֶם: "בְּבִקְשָׁה מִמְּכֶם רַבּוּתִי, בּוֹדָאִי

קצת קשה להפרוש הַזֶּה הִיָּה לוֹ לומר 'יש לעשות לה' הפרו' וגו' או הִיָּה לוֹ לומר 'נעשה' מהו "עת"? אמר רבי יוסי: בכמה גוּנִין אורחא מתקנא לן: חד - דהוינא תרין, ומכל שפן השתא אָנן תלת ושכינתא אתכלילת בהדן. ותו - דחשיבנא דלא הות אלא כאילנא יבשתא ועכשו אנת הוא כזית רעננא, אמרי ליה: פתח פומך ואימא.

ז. עליפתח האי טיעא ואמר: יש עת מצד הקדשה, ויש עת מצד סטרא אחרא. עת מצד הקדשה נקרא "עת רצון" כמה דאתא אמר (תהלים סט יד): "ואני תפלתי לך ה' עת רצון" שהוא השם של אדנ"י. ומצד הטמאה הוא "עת פרעניות" שהיא מסטרא דלילית הרשעה, נחש הקדמוני, אשר ממנה מתעוררים גזרות קשות על שונאי ישראל, ודא הוא "עת פרעניות".

מקרא זה נדרש לפה כמו שאמרתם. אכן קצת קשה לפרוש הַזֶּה, הִיָּה לוֹ לומר 'יש' לעשות לה' הפרו תורתך וגו' או הִיָּה לוֹ לומר: 'נעשה'. מהו 'עת'? אמר רבי יוסי: "בכמה פנים הדרך מתקנת לפנינו: א' שהיינו שנים, ומכל שפן עכשו שאנו שלשה והשכינה נמצאת אתנו. ועוד - שחשבתי שאין אתה אלא כאילן יבש, ועכשו שאתה רענן כזית" - אמרו לו - "פתח פיך ואמר".

קלח) פרוש הזהר בלשון קדש:

פתח אותו סוחר ואמר: "יש עת מצד דקדשה ויש עת מצד סטרא אחרא. עת מצד הקדשה נקרא 'עת רצון' פנאמר: 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון', שהוא השם של ה'. ומצד הטמאה הוא 'עת פרעניות', שהיא מצד לילית הרשעה, נחש הקדמוני, אשר ממנה מתעוררים גזרות קשות על שונאי ישראל, וזה הוא 'עת פרעניות'.

קלט וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵן מְזַהְרִין לְהִרְחִיק מִפְּתַח בֵּיתָהּ שֶׁל לַיְלִית מִמָּנָה וּמִכָּל עֹבְדֵין בִּישׁוּן דְּתַלְזִין בָּהּ, וְלִהְתְּקַרֵּב וְלִדְבֹק בְּכָל מְאִי דְאַפְשָׁר בְּהֵהוּא "עַת רְצוֹן" שֶׁהוּא בְּקִדְשָׁה אֲשֶׁר הַשְּׂכִינָה כּוֹלֶלֶת כָּלֵל נְשִׁמוֹתֶיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן נִקְרָאת הַשְּׂכִינָה "כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל" כִּידוּעַ לְיִודְעֵי הַח"ן, וְעַל זֶה הַזְהִירָה הַתּוֹרָה (קְהֵלֶת ג ח) "עַת לְאַהֲבָה" - הַשְּׂכִינָה, "וְעַת לְשֵׁנָא" - דָּא הַסְטָרָא אַחְרָא שֶׁל לַיְלִית.

הַכְּתוּב צָרִיךְ לְבֹא לְמִקוֹם הַקִּדְשׁ בְּמַחְשַׁבַת קִדְשׁ

ח. וְהִרְאִיָּה מִכֵּהֵן גְּדוֹל כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים לְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל הַזְהִירָה הַתּוֹרָה וְאַמְרָה (וַיִּקְרָא טז ב): "וְאֵל יָבֹא בְּכָל עַת אֶל הַקִּדְשׁ" רְצָה לֹאמַר שֶׁהַזְהִירָה הַתּוֹרָה שֶׁיְּבֹא הַכֵּהֵן אֶל הַקִּדְשׁ בְּמַחְשַׁבַת קִדְשׁ, וּבְכַרְט בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא עַת רְצוֹן, שֶׁהוּא הַיּוֹם שְׁבוּ הָיָה כַּפָּרָה לְיִשְׂרָאֵל עַל חַטָּא הַעֲגָל, וְנִקְבַע יוֹם זֶה גַם כֵּן לְסִלִּיחָהּ וּלְכַפָּרָה לְדוּרֵי דוֹרוֹת, וְאַסוּר לְכַהֵן לְכַנֵּס בְּמַחְשַׁבָה זָרָה מִסְטָרָא אַחְרָא חָלִילָהּ.

קלט) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

ולכן ישראל הן מְזַהְרִין לְהִרְחִיק מִפְּתַח בֵּיתָהּ שֶׁל לַיְלִית מִמָּנָה וּמִכָּל מַעֲשִׂים רָעִים הַתְּלוּיִים בָּהּ, וְלִהְתְּקַרֵּב וְלִדְבֹק בְּכָל מֵה שֶׁאַפְשָׁר בְּהֵהוּא 'עַת רְצוֹן' שֶׁהוּא בְּקִדְשָׁה, אֲשֶׁר הַשְּׂכִינָה כּוֹלֶלֶת כָּלֵל נְשִׁמוֹתֶיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן נִקְרָאת הַשְּׂכִינָה 'כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל' - כִּידוּעַ לְיִודְעֵי הַח"ן, וְעַל זֶה הַזְהִירָה הַתּוֹרָה 'עַת לְאַהֲבָה' הַשְּׂכִינָה, "וְעַת לְשֵׁנָא" - זֶה הַסְטָרָא אַחְרָא שֶׁל לַיְלִית...."

סדר הלימוד ליום יז אייר [יום 224 בשנה]

כַּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבִמְצוּוֹת, הַתְּקוּן הוּא בְּשִׁלְמוֹת
ז. וְהִנֵּה כְּשִׁישְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבִמְצוּוֹת אֲזִי הַתְּקוּן
 הוּא בִּימִינָא וּבְשִׁלְמוֹתָא בְּחֻדְוָה בִּיחֻדָּא חֻדָּא
 [פְּרוּשׁ: בִּימִין - צַד הַקְּדוּשָׁה - וּבְשִׁלְמוֹת, בְּחֻדְוָה וּבִיחֻד
 אַחַד], מַה שְּׂאִין כֵּן כְּשִׁישְׂרָאֵל מִתְּבַטְּלִין מִהַתּוֹרָה
 וּמִתְרַשְׁלִין בְּקִיּוּם הַמְצוּוֹת וּגְמִילוֹת חֻסְדִּים, רַק עֵינָיו הוּא
 צָרָה בְּחִבְרוֹ, וְכֹל מַעֲשָׂיו הוּא פְּעֵלַת שְׂוֹא וְשִׁקְר, וְכֹל
 מַעֲשָׂיו הוּא בְּעַרְמָה, וּמְחַלֵּל הַשֵּׁם בְּהַסְגַּת גְּבוּל, אוֹי
 וְאֹבִי, כִּי אֲזִי עֵת קֹדִישָׁא בְּדִיּוּטָא הַתְּחַתּוּנָה [פְּרוּשׁ:
 בִּירִידָה הַתְּחַתּוּנָה], בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְהַשְׂכִּינָה הִיא
 אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת וְאֵינָה בְּנִהוּרָא רַבָּא [פְּרוּשׁ: וְאֵינָה בְּאוֹר
 גְּדוֹל], וְאֲזִי כַת הַפְּרַעְנוֹת הִיא מִתְּגַבְּרַת לְהַחֲזִיק יַד הָאֲמוֹת
 הָעוֹלָם, וְגוֹבְרִים יַד הָאֲמוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיְדִי יִשְׂרָאֵל
 יוֹרְדִים מִטָּה מִטָּה, וְכַמָּה רְעוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִתְּהוּיִם
 מִזֶּה.

תקון ה"עת רצון" ליחידה עם השם יתברך

י. וּבִהְיָא שְׁעָתָא [פְּרוּשׁ: בְּאוֹתָהּ שְׁעָה] מְכַרְזִים בְּשָׂמִים:
 מִי הִירָא וְחָרַד לְדַבְּרֵי ה' לְאֹזֵר כְּגַבּוֹר חֲלָצִיו לְהַחֲזִיק
 בְּתוֹרַתֵינוּ הַקְּדוּשָׁה וְלַעֲשׂוֹת מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וּלְזַרְז
 אֶת הָרַבִּים לְקִיּוּם הַתּוֹרָה וּמְצוּוֹת, וְעַכְשָׁיו עֵת הַזְּמִיר
 הַגִּיעַ לְתַקּוּן שְׂכִינָה עֵת לַעֲשׂוֹת לְהַבִּיאָה אֶל דּוּדָה, וְזֶהוּ
 הַסּוּד "עֵת לַעֲשׂוֹת לָהּ" לְתַקּוּן הָאִי עֵת רְצוֹן לְיַחֲדָה
 לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [פְּרוּשׁ: לְתַקּוּן אוֹתָהּ עֵת רְצוֹן לְיַחֲדָה
 לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא].

אֶלְמָלָא לֹא בָּאנוּ לְעוֹלָם הַזֶּה אֶלָּא לְשִׁמְעַ דְּבַר זָה, דִּיִּינוּ
יא. קִמְאַתּוּ רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי חִיָּא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישָׁא וְאַמְרוּ:
 אֶלְמָלָא לֹא בָּאנוּ לְעוֹלָם אֶלָּא לְשִׁמְעַ דָּא דִּיִּינוּ,
 זַכָּאָה דְּרָא דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּאַפְלוּ בֵּינֵי טוּרִיא
 חֲכַמְתָּא אֲשֶׁתְּכַח תַּמָּן, וְאַחַר כֶּךָ שְׁאַלוּ רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי חִיָּא
 לְהַסּוּחַר: מַה שְׁמַךְ? אָמַר לְהוּ: חֲנָן, אָמְרוּ לִיה: (בְּרַאשִׁית
 מג כט) "אֱלֹהִים יִחַנְךָ בְּנִי" וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא
 דְּתַצְטַרְךָ לִיה. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי: הָא נָטָה שְׁמַשָּׁא וְהִכָּא בְּתַר
 טוּרָא דָּא אֵית כֶּפֶר קָטָן חַד עַל שְׁמַךְ וַיִּתְקַרֵי "כֶּפֶר חֲנָן",
 וְהִלְכוּ שָׁם בְּלִילָה וְלָעוּ בְּאוּרִיתָא וְגִלְהָ לְהֵם סוּדוֹת הַרְבֵּה,
 עֵין שָׁם (דף קנו עמוד א) בְּאַרְיכוֹת בַּזְהַר.

סדר הלימוד ליום יח אייר [יום 225 בשנה]

אֲשֶׁרֵי הַגּוֹרֵם שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ וְחַרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם יִחְזְרוּ לִיָּפִים
יב. קִמְאוּבְתוֹךְ הַדְּבָרִים אָמַר שִׁזְהַר הָאָדָם בָּהֵם: מֵאֵן
 דְּאֲתַעְדָן עַל פְּתוּרָא בְּתַעֲנוּגֵי מֵאֲכָלִין, אֵית לִיה

קמ) פרוש הזהר בלשון קדש:

הגיעו רבי יוסי ורבי חיאי ונשקוהו בראשו ואמרו: "אלמלא לא באנו
 לעולם אלא לשמע זה - דיינו. אשרי דורו של רבי שמעון בר יוחאי,
 שאפלו בין החרים החכמה נמצאת שם, ואחר כך שאלו רבי יוסי ורבי
 חיאי את הסוחר: "מה שמך?" אמר להם: "חנן". אמרו לו: "אלקים יחנך
 בני" - וישמע אלקים לקולך בשעה שתצטרך לו".

אמר רבי יוסי: "הרי השמש נטתה, וכאן אחר החר הזה יש כפר קטן
 הנקרא 'כפר חנן', והלכו שם בלילה ועסקו בתורה וגלה להם סודות
 הרבה, עין שם באריכות בזהר.

קמא) פרוש הזהר בלשון קדש:

בתוך הדברים אמר, שיזהר האדם בהם: מי שמתעדין על שלחנו בתענוגי

לְאֲדַכְרָא וְלְדַאגַּעַל קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲרַבְנָא בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְהַקְדוּשָׁה בְרוּךְ הוּא חָשִׁיב עָלֵיהּ הָאֵי עֲצִיבו
דְּאִיהוּ קָא מִתְעַצֵּיב כְּאֵלוּ בְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל חֲרָבוֹת
יְרוּשָׁלַיִם אֲתַהֲדְרִין בְּבִנְיָן יְפִי זְכָאָה חוֹלְקִיָּהּ.

יג. שְׁנִית, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה יִקְבְּלֵם בְּשְׁתֵּי יָדִים תַּחֲלֶה וּיְכַוֵּן
כִּי שְׁתֵּי יָדָיו הֵן נִגְדֵי אֲבָרָהֶם וְיִצְחָק, אֲבָרָהֶם הוּא סוּד
יָד יְמִין מִסְטָרָא דְחֶסֶד [פְּרוּשׁ: מִצַּד הַחֶסֶד], וְיִצְחָק הוּא
סוּד יָד שְׂמָאל מִסְטָרָא דְגְבוּרָה [פְּרוּשׁ: מִצַּד הַגְּבוּרָה],
וְהַכּוּס שְׁבִין שְׁתֵּי יָדָיו הוּא רְמֵז לְיַעֲקֹב, שֶׁהוּא כְּלוּל מִב'
אָבוֹת, כִּידוּעַ לְיודְעֵי חֵן.

שְׁלִישִׁית, צְרִיךְ לְתַן עֵינָיו בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וּיְכַוֵּן בּוֹ,
שְׁכֵמוֹ כֵּן יִשְׁגִּיחַ הַקְדוּשָׁה בְרוּךְ הוּא בְּהַשְׁגָּחָה
תְּדִירָא עַל יִשְׂרָאֵל, עֲמָא קְדִישָׁא [פְּרוּשׁ: בְּהַשְׁגָּחָה
תְּמִידִית עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה], וְיִקְיַם בְּנוֹ (דְּבָרִים י"א יב) "עֵינָי
ה' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרַאשֵׁית הַשָּׁנָה".

אין הברכה שונה במקום ריקן

יד. רְבִיעִית, שִׁיחָהּ הַלְחָם עֲדִין עַל הַשְּׁלַחַן שְׁלֵא יְהִיָּה
הַשְּׁלַחַן רִיקָם, כִּיבְדִיקָהּ לִית בְּרִכְתָּא מִשְׁתַּפַּח בְּדוּכָתָא

מֵאֲכָלִים, יֵשׁ לוֹ לְזַכֵּר וְלְדַאגַּעַל קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲרַבְנָא בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְהַקְדוּשָׁה בְרוּךְ הוּא מְחָשִׁיב עָלָיו אוֹתוֹ עֲצֵב שֶׁהוּא מִתְעַצֵּב, כְּאֵלוּ
בְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל חֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַיִם נְחֻזְרִים בְּבִנְיָן יְפִי, אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ!

קמב) פְּרוּשׁ:

שְׁהֵרֵי אֵין הַבְּרָכָה נִמְצָאת בְּמִקוּם רִיק, וּבְפֶרֶט עַל שְׁלַחַן רִיק. וְזֶהוּ סוּד
מֵאֲמֹר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְרָכָה, שֶׁהֵיוּ מִעֲמִידִים פּוֹסוֹת מְלֵאִים סְבִיב כּוּס

רִיקְנִיָּא וּבִפְרָט עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא, וְזֶהוּ סוּד מְאָמֵר
 רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת נָא עֲמוּד א), שְׁהִיּוּ מְעַמִּידִים
 כּוֹסוֹת מְלֵאִים סְבִיב כּוֹס הַבְּרָכָה. וְלִכֵּן הַזְהִיר רַבֵּינוּ
 שְׁלֵמָה לִרְיָא ז"ל שְׁלֵא יַעֲמִיד שׁוּם כְּלֵי רִיקָם עַל הַשְּׁלַחֵן
 בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כִּי אִם מְלֵאִים.

אם פגע באדם שמוליך פלים ריקים, לא יצא לדרך ביום ההוא
מו. כִּמְיֻהוּאֵיל וְאַתָּא לִידָן מְעַנְיֵי פְלִים רִיקִים אִימָא בֵּיה
 מְלֵתָא לְהַזְהִיר לְהַעוֹלָם, שְׁהוּא בְּדוּק וּמְנַסָּה, וְלִכֵּן
 שׁוּמֵר נִפְשׁוּ יִרְחִיק מִמֶּנּוּ.

קמ דַּע כִּי הַזְהַר הַזֶּהִיר לְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִרְצוּ לִילָף
 לְדַרְךָ אוֹ לִילָף לְהַשְׁרָרָה לְהַשְׁתַּדֵּל אִיזָה דְּבַר
 שְׁצָרִיף לוֹ, אִם יִפְגַּע בְּצֵאתוֹ מִבֵּיתוֹ כְּלֵי רִיקָם, אֲזִי לֹא יִלָּף

הַבְּרָכָה. וְלִכֵּן הַזְהִיר רַבֵּינוּ שְׁלֵמָה לִרְיָא ז"ל שְׁלֵא יַעֲמִיד שׁוּם כְּלֵי רִיקָם
 עַל הַשְּׁלַחֵן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כִּי אִם מְלֵאִים.

קמג) פְּרוּשׁ:

והואיל ובא לדינו מעניגי פלים ריקים נאמר בו מלה להזהיר להעולם
 שהוא בדוק ומנסה, ולכן שומר נפשו ירחיק ממנו.

קמד) פְּרוּשׁ:

דַּע כִּי הַזְהַר הַזֶּהִיר לְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִרְצוּ לִילָף אוֹ לִילָף
 לְהַשְׁרָרָה לְהַשְׁתַּדֵּל אִיזָה דְּבַר שְׁצָרִיף לוֹ, אִם יִפְגַּע בְּצֵאתוֹ מִבֵּיתוֹ כְּלֵי
 רִיקָם אֲזִי לֹא יִלָּף בְּאוֹתוֹ יוֹם לְדַרְךָ וְלֹא לְשָׁרְרָה, וְהִבִּיא הַזְהַר רָאָה
 מֵאֵלֶיהוּ הַנְּבִיא שְׁאָמַר לְשׁוּנְמִית: "הִישׁ לָךְ מָה בְּבֵית וְתֹאמַר אֲסוּף שְׁמוֹן".
 אָמַר הַנְּבִיא: הֵא בְּדוּדֵי יְחוּל עֲלֶיךָ בְּרַכָּה מִמָּה שְׁכַתּוֹב: "כְּשִׁמּוֹן הַטוֹב וְגוֹ'
 שְׁיוֹרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צָוָה ה' אֶת הַבְּרָכָה", מָה שְׁאִין כֵּן עַל כְּלֵי
 רִיקָם שָׁם אֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה וְכוּ'. וְלִכֵּן צְרִיכִין גַּם כֵּן לְהַסִּיר כְּלֵים רִיקִים
 מֵהַשְּׁלַחֵן בְּשַׁעַת בְּרַכַּת הַמְּזוּן, וְדִי בְּאִזְהָרָה זוּ.

באותו יום לְדַרְךָ וְלֹא לְשַׁרְרָה, וְהֵבִיא הַזֶּהָר רֵאָיָה מֵאֲלֵיהֶוּ
הַנְּבִיא שָׁאֵמֵר לְשׁוֹנְמִית (מְלָכִים ב ד ב) "הַיֵּשׁ לָךְ מָה בְּבֵית
וַתֵּאמֶר אֲסוּף שָׁמֶן". אָמֵר הַנְּבִיא הָאֵ בּוֹדָאֵי יְחוּל עֲלֵיךָ
בְּרָכָה מִמָּה דְכַתִּיב (תְּהִלִּים קלג ב ג): כְּשָׁמֶן הַטּוֹב וְגו' שְׂיִוְרֵד
עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שֵׁם צְוֶה ה' אֶת הַבְּרָכָה, מֵה שְׂאִין כֵּן עַל
כְּלֵי רִיקָם תִּמְן לִית בְּרָכְתָּא וְכו'. וְלִכֵּן צְרִיכִין גַּם כֵּן
לְהִסִּיר כְּלִים רִיקִים מֵהַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַפְתַּת הַמְּזוּזָן, וְדִי
בְּאִזְהָרָה זו.

הַתְּלִמִּיד חָכֵם צְרִיךְ לִכְבֹּד אֶת כָּל הָאָדָם

מז. הַנְּלָמֵד מִזֶּה הַפֶּרֶק הוּא, דְּהַקְבָּלַת אֲוֹרְחִים הוּא גְדוּל
מֵהַקְבָּלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וְהַשְּׂנִית - כְּשִׁרְוָאָה אָדָם אִיזָה
דְּבַר מַצּוּהָ, שְׁצָרִיף לְאֹזֵר כְּגַבּוֹר חֲלָצִיו לְקִימָנָה וְלַעוֹרֵר גַּם
אַחֲרִים לְהַחְזִיק הַמַּצּוּוֹת, ג' צְרִיף הָאָדָם לְזַהֵר, אָף שֶׁהוּא
חָשׁוּב וְלִמְדוֹן, צְרִיף לְנַהֵג כְּבוֹד בְּכָל אָדָם.

סדר הלימוד ליום **יט אייר** [יום 226 בשנה]

חֲכָמִים נִהְגוּ כְבוֹד בְּכָל אֶחָד וְלֹא גָבַה לְבָם בְּנִשְׂאוֹתָם

יז. וְרֵאָיָה מִרְבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא שְׁנֵהֲגוּ כְבוֹד בְּהֵוּא טִיעָא
דְּהוּי שְׁמוֹ חֲנָן [פְּרוּשׁ: בְּאוֹתוֹ סוּחַר שְׁהִיָּה שְׁמוֹ חֲנָן],
וְלְבִסוּף בְּרַכּוּ גַם כֵּן אוֹתוֹ, וְלֹא נִהְגוּ גְאֻנָּה בְּנִשְׂאוֹתָם.

יח. גַּם צְרִיף הָאָדָם לְהַזְהֵר בְּד' דְּבָרִים שְׁפַתְבְּתִי בְּשַׁעַת
הַמְּנַהֵג סְעוּדָה, וְעַקֵּר - שְׁלֹא יְהִיָּה כְּלֵי רִיקָם עַל
הַשְּׁלַחַן בְּשַׁעַת בְּרַפְתַּת הַמְּזוּזָן, וְאִזּוּ יִמְלֹא בְּרַפְתַּת ה' בְּכוֹס
הַבְּרָכָה, כִּי שֵׁם צְוֶה ה' אֶת הַבְּרָכָה.

פרשת בחוקותי

א. אָמְרוּ רבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה בְּמִסְכַּת אָבוֹת (פרק ג, מִשְׁנָה טו): "וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדוּן וְהִכָּל לְפִי רַב הַמַּעֲשֶׂה". הִנֵּה הַגָּאוֹן אֲדוֹנֵי אָבִי הָרַב הַמְּפָרָס מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי אֶהְרֵן שְׂמוּאֵל קֵאִידֵנוּוָאר זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה פֶּרֶשׁ עַל פִּי דְאִיתָא בְּגִמְרָא דְקִדּוּשֵׁין (דף מ' עמוד ב'), תְּנִי רַבְנָן: לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ חֲצִיּוֹ חֵיב וְחֲצִיּוֹ זְכָאִי, עֲשֶׂה מִצְוָה אַחַת – אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת, עֶבֶר עֲבָרָה אַחַת – אוֹי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם לְכַף חוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ט, יח): "וְחוֹטָא אֶחָד יֵאבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה" וְכו'.

בְּשֵׁם אָבִיו, בְּאוֹר מֵאֵמֶר "בְּטוֹב הָעוֹלָם נִדוּן"

ב. וְהִנֵּה קָשָׁה בְּדִבְרֵי רבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה קְשִׁיּוֹת מִשֶּׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, דְּהַקְשָׁה: מִפְּנֵי מַה יֵּשׁ צְדִיק וְטוֹב לוֹ וְצְדִיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ רָשָׁע וְרַע לוֹ, וְהִיאֵךְ אֶמְרִינָן, דְּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדוּן, לְזֶה בָּא בְּעַל הַמֵּאֵמֶר לְתַרְץ קְשִׁיּוֹת מִשֶּׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, דְּהִכָּל הוּא אַחַר רַב הַמַּעֲשֶׂה, אִם כֵּן, אִפְלוּ הָאָדָם הוּא צְדִיק גְּמוּר וְעוֹשֶׂה עֲבָרָה בְּשַׁעַת שֶׁהָעוֹלָם הוּא מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה; חֲצִיּוֹ זְכִיּוֹת וְחֲצִיּוֹ עוֹנוֹת, וְהוּא מְכַרֵּעַ לְכַף חוֹבָה, אֲזִי הוּא צְדִיק וְרַע לוֹ, וְכֵן לְהַפּוֹךְ, אִם רָשָׁע עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשַׁעַת שֶׁהָעוֹלָם מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה, וְאִם כֵּן הוּא מְכַרֵּעַ אֶת הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת וּמִזְכָּה אֶת הָרַבִּים, אֲזִי הוּא רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, וְלִכְּן דִּיקִינָן, וְהִכָּל הוּא לְפִי רַב הַמַּעֲשֶׂה, וְקַל לְהַכִּין, וְזֶהוּ דִּבְרֵי פִי חֲכָם חָן.

סדר הלימוד ליום כ אייר [יום 227 בשנה]

הַכְבוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא הוּא לְפִי רַב הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁעָשָׂה הָאָדָם
ג. וְלִי נִרְאָה כִּי בְּעוֹלָם הַזֶּה הָאָדָם נִדוֹן לְפִי רַב הַמַּמּוֹן,
 וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (עִירוּבִין פו עמוד א):
 רַבִּי הִיָּה מְכַבֵּד עֲשִׁירִים, כִּי כָּל הַכְבוֹד הַמְדַמָּה שֵׁישׁ עֶכְשָׁו
 בְּעֵתִים הַלְלוּ, הוּא תּוֹלָה הַכֹּל בְּעֶשֶׂר, וְהַכֶּסֶלִים מְבִיאִים
 רְאִיָּה מֵרַבִּי שֶׁהִיָּה מְכַבֵּד עֲשִׁירִים, אָבֵל אֵינָם יוֹדְעִים
 שֶׁרַבְנוּ הַקְדוֹשׁ הִיָּה גַם כֵּן מְכַבֵּד לְעֲנִיִּים לוֹמְדֵי תוֹרָה, כִּי
 הֵמָּה בְּעֲלֵי הַמַּעֲשֵׂה, וּבְעוֹלָם הַבָּא חוֹלְקִין כְּבוֹד לְפִי רַב
 הַמַּעֲשֵׂה, שֶׁהֵם הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְלֹא לְפִי רַב הַמַּמּוֹן. וְזֶהוּ
 הַפְּרוּשׁ בַּגְּמָרָא: "וּבְטוֹב הָעוֹלָם נִדוֹן" – כִּנְזָכַר לְעֵיל, אָבֵל
 הַפְּרוּשׁ שֶׁל "וְהַכֹּל לְפִי רַב הַמַּעֲשֵׂה" – רוֹצֵה לוֹמַר, שֶׁהֵן
 הַתְּלַמִּידֵי חֻכְמִים שֶׁהֵם בְּעֲלֵי מַעֲשֵׂה.

בְּעוֹלָם הַבָּא יִתְאוּהָ הַעֲשִׂיר לְרֹאוֹת כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַתְּלַמִּיד חֻכֵּם, אָבֵל לֹא
 יִזְכֶּה לָזֶה

ד. וְלִכֵּן יֵשׁ הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לְכָל אִישׁ, אֲשֶׁר גַּם כֵּן זָכָהוּ
 ה' בְּעֶשֶׂר וְהוּא רַב אוֹ נֶגִיד בַּקְּהֵלָה וּבַמְדִינָה, אֵל יִקַּל
 בְּשִׁבִיל עֲשָׂרוֹ בְּכַבּוּדֵן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים לְאַנְהֶגָא בְּהוֹן
 קְלָנָא [פְּרוּשׁ: לְנַהֵג בָּהֶם בְּזִיווֹן], חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וַיַּחֲשֹׁב תְּמִיד,
 שֶׁאֲמָנוֹת בְּעֲלֵי תוֹרָה הוּא לְמַעַלָּה מִכָּל אֲמָנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
 וְכָל מִי שֶׁמֵתְכַבֵּד בְּקִלּוֹן חִבְרוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ, שֶׁמֵתְנַשֵּׂא
 בְּאֲשֶׁר שֶׁהוּא רֹאשׁ, וְאֵינוֹ מְסַבֵּיר פְּנִיִּים יְפוֹת לְכָל הָעַם
 הַנִּצְצָבִים עָלָיו, עַל זֶה עֲתִידִין לְתַן אֶת הַדִּין וְלִהְיוֹת
 כְּבוֹשִׂים תַּחַת רַגְלֵיהֶם, וְשֵׁם יִתְאוּהוּ לְרֹאוֹת בְּאוֹר שְׁלֵהֶם
 וְלִיהְנוֹת מִמֶּנָּה, אָבֵל תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מִרֹאוֹת בְּכַבּוּדֵן.

אוי להם להמבזים תלמידי חכמים

ה. והנה בכמה מקומות האדם מזוהר, ודינו הוא קשה, בשביל שמבזה בעלי תורה, והכרוז מכריז בכל יום (אבות פרק ו משנה ב): אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. על פן יראה האדם לחלק כבוד לתלמיד חכם, באשר שהקדוש ברוך הוא חפץ בכבודו, ויהיה זהיר לגדל ולרומם כבודם ותפארתם של בעלי תורה, ואף אם פסא האדם הוא בין הגדולים תשים אל לבך, שפסא של תלמידי חכמים גדול מפסאך.

חביבותו של חזקיהו מלך יהודה לתלמידי חכמים, וכן של אנטונינוס לרבנו הקדוש

ו. וכמו שמצינו (כתובות דף ק"ג עמוד ב', מכות דף כ"ד עמוד א'): בחזקיהו מלך יהודה עליו השלום, כשהיו באים אליו תלמידי חכמים היה עומד מכסאו ויצא לנגדם, והיה מחבקם ומנשקם ואמר לו: "רבי רבי, אבי אבי, רכב ישראל", וכן היה אומר אנטונינוס קיסר לרבנו הקדוש (עבודה זרה דף י עמוד ב): הלואי הייתי מצע תחתיה בעולם הבא. ומי שמנהיג נשיאותו ברמה בשביל להרבות כבודו, אזי רמה תאכלהו ולעפר יורד כבודו.

סדר הלימוד ליום **כא אייר** [יום 228 בשנה]

להזהר בכבוד רבו כמו בכבוד אביו ואמו

והעקר, שצריך האדם להזהר בכבוד רבו כמו בכבוד אביו ואמו, וצריך להתפלל עבור רבו ועבור

אָביו וְאָמוֹ, וְכֵה יֹאמֶר בְּקִצָּהָ: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם יִהְיֶה רַעוּא
 מִן קְדָמָךְ [פְּרוּשׁ: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ], שְׁתַּתֵּן חַיֵּי אַרְיֵכִי
 וּמְזוּנֵי רֵיחֵי וְסִיעָתָא דְשִׁמְיָא לְאַבִּי מוֹרִי וְאִמִּי מוֹרְתִי
 וּלְרַבּוֹתַי וּלְכָל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי לְאַרְיֵכוֹת יָמִים יִהְיוּ לְרְצוֹן
 אִמְרֵי פִי וְגו' . וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַשְׁלִיךְ מֵדַת הַגְּאוּהָ
 וּלְהַחְזִיק בְּמֵדַת הָעֲנָוָה.

מקצת מן הגאווה מעטרת את התלמיד חכם

ז. וְאַף דְאָמַר רַב חֲזִיא בְּרַב אֲשֵׁי אָמַר רַב (סוּטָה דָף ה' עמוד
 א'): תְּלַמִּיד חָכֵם צָרִיךְ לִהְיוֹת לוֹ גְּאוּהָ אֶחָד מִשְׁמִינֵית
 שְׁבַשְׁמִינֵית וּמַעֲטָר לִיהָ כְּסָאֶסְאָה לְשַׁבְּלַתְאָא^{קמ"ה}, שְׁמַעְתִּי
 הַפְּרוּשׁ בְּשֵׁם הַגְּאוּן הָרַב מוֹרְנוֹ וְוֹאֲלָף אַב בֵּית דִּין דְקָהֳלַת
 קְדָשׁ פּוֹזְנָא ז"ל, דְאָמַר שְׁכּוֹנַת רַבִּי חֲזִיא הִיא בְּזָה,
 שְׁאֲדַרְבָּהּ, שְׁתַּלְמִיד חָכֵם צָרִיךְ לִהְיוֹת עָנּוּ, וְלָכֵן אָמְרוּ
 אֶחָד מִשְׁמִינֵית שְׁבַשְׁמִינֵית, דַּע כִּי הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל ע"ב
 הַיּוֹצֵא מִפְּסוּקִים (שְׁמוֹת יד יט כ כא): וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט, כְּאֲשֶׁר
 הוּא מְסֻדָּר בְּזֹהַר פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח (דָף נ"ב ע"א ר"ע א"ע)
 בְּרַתִּיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה [פְּרוּשׁ: בְּכַתֵּר עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ] תְּמַצָּא
 בְּשׁוּרָה שְׁמִינֵית אֶחָד מִשְׁמוֹנָה שְׁמוֹת שְׁבָה תַּבַּת עָנּוּ,
 וְקַל לְהַבִּין, וּשְׁפָתַיִם יִשְׁקוּ.

קמה) פְּרוּשׁ:

תלמיד חכם צריך שיהיה בו מעט גאווה - אֶחָד מִשְׁמִינֵית שְׁבַשְׁמִינֵית -
 ומעטרת אותו כְּסָאֶסְאָה לְשַׁבְּלַת - הענפים שבראש השבלת הנראים
 כמו מחטים ארפים עומדים, המעטרים את השבלת.

כה"ת	אכ"א	לל"ה	מה"ש	על"ם	סי"ט	יל"י	וה"ו
הק"ם	הר"י	מב"ה	יו"ל	הה"ע	לא"ו	אל"ד	הז"י
הה"ו	מל"ה	י"י	נל"ך	פה"ל	לו"ו	כל"ו	לא"ו
וש"ר	לכ"ב	או"ם	רי"י	שא"ה	יר"ת	הא"א	נת"ה
י"ז	רה"ע	הע"ם	אנ"י	מנ"ד	כו"ק	לה"ח	יח"ו
מ"ה	עש"ל	ער"י	סא"ל	יל"ה	וו"ל	מ"יכ	הה"ה
פו"י	מב"ה	ני"ת	ננ"א	עמ"ם	הח"ש	דנ"י	וה"ו
מח"י	ענ"ו	יה"ה	ומ"ב	מצ"ר	הר"ח	י"ל	נמ"ם
מו"ם	ה"י	יב"מ	רא"ה	חב"ו	אי"ע	מנ"ק	דמ"ב

המתנגאָה פֿאלו עוֹבד עבֹדָה זָרה, וְהגָאָוה גּוֹפֵה הוּא תִקְרָבֶת עבֹדָה זָרה

ח. וְהִנֵּה לְפִי דַעְתִּי בַמָּה שְׁאָמַר רַבִּי חִזְיָא הוּא הָעֲנִין בְּרַמְזוֹ, שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת עָנוּ, וְלֹא אָמַר זֶה בְּפִרוּשׁ, אֲלֵא אָמַר הַלְשׁוֹן: צָרִיךְ לְהִיּוֹת נוֹהֵג שְׁמִינִית שְׁבַשְׁמִינִית, כִּמְיִנְרָאָה מְזֵה דְבָא לְרַמְזוֹ שְׁאֶפְלוּ הֵכִי יֵאוּת

קמו) פרוש בלשון קדש:

נְרָאָה מְזֵה שְׂבָא לְרַמְזוֹ שְׂאָף עַל פִּי כֵן רְאוּי לְתַלְמִיד חֲכָם לְהִגַּב בְּעַצְמוֹ קִצְתַּת חֲשִׁיבוֹת, וְכַנְאַמַּר: וּמַעֲטָרָא לִיָּה כְּסִאָסָאָה לְשִׁבְלֵתָא [כְּפִרוּשׁ הַנ"ל], וְעַל זֶה אָמַר רַב נַחְמָן אַחַר קָרַ: אֲנִי אֵינִי רוֹצֵה לֹא מִמְּנוֹ וְלֹא מִקְצָתוֹ. פִּרוּשׁ: אֵין אֲנִי חַפֵּץ אָף בְּסִלְסוּל וְנִדְנוּד שׁוּם גָּאָוָה אֶפְלוּ מַעֲט מִן הַמַּעֲט, וְרַמְזוֹ בְּאַמִּירְתוֹ בְּנַעֲלָם שֶׁל מִמְּנוֹ וּמִקְצָתוֹ, רְצָה לוֹמַר מִהַשׁוּרָה הַשְּׁמִינִית וּמִמִּקְצַת מִהַשֵּׁם הַשְּׁמִינִית וְכֹל זֶה מְרַמְזוֹ לְמַעֲט הַגָּאָוָה בְּכֹל אֶפְשָׁרִי אֶפְלוּ בְּמַעֲט שְׁבַמַּעֲט הַנְרַמְזוֹ בְּמִלַּת לֹא מִנְיָה וְלֹא מִקְצָתֶיהָ, וְעַל זֶה סִיָּם מוֹר זוּטָרָא מִהוּ שְׁקֵתוֹב: "תוֹעֵבַת ה' כָּל גְּבוּה לֵב" אֶפְלוּ כָּל מִשְׁהוּ מִשְׁמַע, וְהַטַּעַם הוּא מִפְרָסָם כָּל הַמַּתְגָּאָה פֿאלו עוֹבד עבֹדָה זָרה וְהַגָּאָוָה הוּא תִקְרֻבוֹת עבֹדָה זָרה, כְּמוֹ שְׂאֲכַתֵּב לְקַמּוֹן בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיא.

לְתַלְמִיד חָכֵם לְנֶהֱגַ בְּעֵצְמוֹ קֶצֶת סְלִסּוּל, וְכִדְאֲמַרְיֵן:
 וּמַעֲטָרָא לִיהַ כְּסָאֲסָאָה לְשִׁבְלֵתָא, וְעַל זֶה אָמַר רַב נַחֲמָן
 אַחַר כֵּן (סוֹטָה שׁס): אֲנָא לֹא בְעֵינָא לֹא מְנִיָּה וְלֹא מְקַצְתִּיהַ.
 פְּרוּשׁ – אֵין אֲנִי חֲפֵץ אֶף בְּסְלִסּוּל וְנִדְנוּד שׁוּם גְּאוּהַ אֶפְלוּ
 מְעַט מְזַעִיר, וְרָמַז בְּאֲמִירָתוֹ בְּנַעֲלָם שֶׁל מְנִיָּה וּמְקַצְתִּיהַ.
 רוּצָה לוֹמַר, מִהַשׁוּרָה הַשְּׁמִינִית וּמִמְקַצַּת מֵהַשֵּׁם
 הַשְּׁמִינִית, וְכֵל זֶה מְרָמַז לְמַעַט הַגְּאוּהַ בְּכֹל אֶפְשָׁרִי, אֶפְלוּ
 בְּמַעַט דְּמַעַט, הַנְּרָמַז בְּמִלַּת לֹא מְנִיָּה וְלֹא מְקַצְתִּיהַ, וְעַל
 זֶה סִיִּים מַר זוֹטְרָא מְאִי דְכָתִיב (מְשָׁלִי טז ה): "תּוֹעֵבַת ה' כָּל
 גְּבוּהַ יֵלֵב" – אֶפְלוּ כָּל דְּהוּ מְשַׁמַּע, וְהַטַּעַם הוּא מְפָרְסֵם –
 כָּל הַמְתַּנְּאָה כְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה (סוֹטָה דף ד עמוד ב),
 וְהַגְּאוּהַ הוּא תְקוּבוֹת עֲבוּדָה זָרָה, כְּמוֹ שְׂאֲכָתֵב לְקַמְּן
 בְּסִיעֵתָא דְשְׁמִיָּא.

סדר הלימוד ליום כב אייר [יום 229 בשנה]

מִי שֶׁנִּוְהַג בְּאַמְתָּ וּבַעֲנָנָה, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר: "וְאוּהָבִיו כְּצֵאת
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ"

מ. עַל כֵּן אֲנִי מְזַהִיר עַל מַדַּת הָעֲנָנָה, כְּמוֹ שְׂאֲמַר הַכְּתוּב
 (תְּהִלִּים מֵה ה): "צִלַּח רֶכֶב עַל דְּבַר אַמְתָּ וְעֲנָנָה צֶדֶק"
 וְגו' – פְּרוּשׁ, שִׁיְהִיָּה לְךָ עֲנָנָה שֶׁל צֶדֶק וְלֹא עֲנָנָה שֶׁל
 רְמִיָּה כְּדִי לְהִרְאוֹת פְּנִים שֶׁל עֲנָנָה בְּפְנֵי הַבְּרִיּוֹת, הֲלֹא
 אֱלֹהִים יַחְקֵר זֹאת, וְאֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת יִבֵּא בְּמִשְׁפָּט לְמִי
 שְׂאֵינּוּ נוֹהַג בְּאַמְתָּ וּבַעֲנָנָה, אֲבָל מִי שֶׁנִּוְהַג בְּעֲנָנָה וּבְאַמְתָּ
 עָלָיו נֶאֱמַר (שׁוֹפְטִים ה לֵא): "וְאוּהָבִיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּגִבּוֹרָתוֹ", אָמֵן.

פָּרָק ס"ז

א. לפי מה שכתבנו לעיל יבאר גמרא (מגילה דף ל"א עמוד א') : אמר רבי יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדלתו של הקדוש ברוך הוא וכו'. הפרוש הוא כף, לפי עניות דעתי, כי כבר כתבנו לעיל, דשם ענ"ו הוא שם שמינית שבשמינית, והנה זה הוא מבאר, דשם הגדול הנקרא "חס"ד" הוא גימטריא ע"ב, וזהו שאמר רבי יוחנן : מקום שאתה מוצא גדלתו של הקדוש ברוך הוא, רוצה לומר, שם הגדול, שהוא שם המפרש שהוא בחס"ד, בע"ב שמות, שם אתה מוצא ענותנותו של הקדוש ברוך הוא, רוצה לומר, שם הוא מרמז דהקדוש ברוך הוא הוא ענו, וקל להבין.

הדרך למדת הענוה

ב. ועקר ענותנותו של האדם צריך להיות במתון כף מעשיו, ולהתבונן אם לא פגם, חס ושלום, בכבוד הקדוש ברוך הוא ובכבוד הבריות, ומדת הגאונה היא המהירות, שמרגיל האדם לדבר דברים רעים וחסאים לה, ומדה זו עברה גוררת עברה, גורם חמוד ממון באמרו : הרבה מעלות יש בי, ועל כרחך מקים בי (תהלים קה טו) : "אל תגעו במשיחי", ולא תגע בי יד, ומכל שכן בממוני ובנכסי. וזהו אי אפשר כי אם ליושב יחידי, בלתי שכנות בני אדם סביביו.

הגאונה גורמת להלבנת פנים

ג. גם עברה של גאונה הוא גורם שמלבין את חברו ברבים, כי הבעל גאונה מדקדק על כבודו כחוט

השְׁעָרָה, וְגַם זֶה אֵי אֶפְשֶׁר בְּנִגְיַעַת כְּבוֹד שֶׁל הַמִּתְגָּאָה, וּבְמַעַט מְזַעֵיר מִתְרַגֵּז, וְלִבּוֹ בּוֹעֵר כְּאֵשׁ שֶׁל גֵּיהֵנִם, וּמְחַרֵּף וּמְבַזֶּה וּמְלַבֵּין אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וְקִיָּמָא לָן (בְּבֵא מְצִיעָא דָּף נט עמוד א): "כָּל הַמְּלַבֵּין אֶת פְּנֵי חֲבָרִים בְּרַבִּים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא".

סדר הלימוד ליום כג אייר [יום 230 בשנה]

אין להאמין לבעל גאונה

ד. גם גורם ערפוב השכל בתורה ובתפלה. ומה נספר בְּחִסְרוֹן מִדַּת הַגְּאֹנָה, הֲלֹא קִצְרָה הִירִיעָה. הַגְּאֹנָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר דְּבָרִים שֶׁהֵם גְּנֻבַת דַּעַת, כְּגוֹן שְׂאֵמֶר מִפְּנֵי הַגְּאֹנָה לְבְרִיּוֹת: לְכַבּוֹדָּךְ אֲנִי עוֹשֶׂה, וְכֵן וְכֵן אֲנִי אֶעֱשֶׂה, וְלִבּוֹ בַּל עֵמוּ.

ה. ובוא וראה מה דאיתא בזהר פְּרֻשַׁת וַיֵּצֵא (דף קמ"ח עמוד א - דף קמ"ט עמוד א) עַל דְּקִדּוּק הָאָמֶת וַיֵּשֶׁר, קמ"ז רַבִּי יִצְחָק הוּי יְתִיב קַמִּיהַ חַד מְעַרְתָּא, אַעְבַּר חַד בַּר נֶשׁ וּתְרִין בְּנִין עַמִּיהַ וְהָהּ אָזִיל, אָמַר הֵבֵן אֶחָד לְאַחֵיו: דָּא תְּקַפָּא דְּשִׁמְשָׁא מִסְטָרָא דְּדָרוּם אִיהוּ, וְעֲלָמָא לֹא אֲתַקִּים אֱלָא עַל רוּחַ, וְרוּחַ אִיהוּ קִיּוּמָא שְׁלִימָא דְּכָל סֵטֶר, וְאַלְמָלָא רוּחַ לֹא יְכִיל עֲלָמָא לְאַתְקִימָא וְכוּ'.

קמז) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי יצחק ישב לפני מערה. עברו לפניו אדם ושני בניו עמו. אמר אחד הבנים לאחיו: "כחה וגבורתה של השמש הם מצד דרום, והעולם אינו מתקיים אלא על הרוח, והרוח הוא הקיום השלם של כל הצדדים, ואלמלא הרוח לא יכול היה העולם להתקיים."

תא חזי, בשעתא דיחדו שבטי יה ואמרו: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" כדין אתחבר יעקב אבוהון עם שבטי יה ואמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" (רוצה לומר: אם בעל נפש אתה תבין הענין, כי מדת החסד אשר נכללת בה מדת הגבורה, שהוא תקפא דשמשא, ועל ידי כן ממתיקין הדינים שבגבורה, והכל הוא על ידי מדת האמת של יעקב).

ו. קמט אמר רבי יצחק: אשתתף בהדיהו ואשמע מאי קאמרי. אזיל בהדיהו ושמע מניהו כמה רזין דאורייתא, עין שם. בכה רבי יצחק וכו', אמר האי בר נש לרבי יצחק: זיל לאורחך ואנא איזיל למתא להולא דברי. אמר רבי יצחק: השתא אית זמנא למיהך לאורחי לחודיה, הואיל שאומרים לי בפרוש שלא אלך עמהם, ולא זמינא לי לבי להולא.

רבי צדוק התענה ארבעים שנה לבטל גזרת חרבן ירושלים

קמח) פרוש הזהר בלשון קדש:

בשעה שיחדו שבטי קה את השם ואמרו: 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' - ענה כנגדם יעקב אביהם ואמר: 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' (אם בעל נפש אתה תבין הענין, כי מדת החסד, אשר בה נכללת מדת הגבורה, שהיא חזק השמש על ידי התפללות החסד בגבורה, ממתיקים את הדינים שבגבורה, והכל הוא על ידי מדת האמת של יעקב).

קמט) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר רבי יצחק: "אלנה אותם ואשמע מה הם אומרים". הלך עמם ושמע כמה מסודות התורה. בכה רבי יצחק וכו'. אמר אותו אדם לרבי יצחק: "לך לדרךך ואני הולך עתה לשמחת בני". אמר רבי יצחק: "עכשו הוא הזמן לילך לבדי, היות שאדם זה אומר לי בפרוש, שלא אלך אתם, ואינו מזמין אותי לשמחת החתונה של בנו".

ז. **כִּי־אֵזַל רַבִּי יִצְחָק וּסְדֵר מַלְיָן אֲלֵיךְ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי.** אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: וְדַאי שְׁפִיר קָאָמְרוּ וְאֲלֵיךְ הֵן בְּנוֵי דְרַבִּי צְדוּק חֲלָשָׁא, וּמַאי טַעְמָא הֵיָּה נִקְרָא חֲלָשָׁא, דְאַרְבַּעַיִן שָׁנִין הָוִי בְּתַעֲנִית עַל יְרוּשָׁלַיִם דְּלֹא יִתְחַרֵּב בְּיוֹמֵיהּ, וְהָוִי פְּרִישׁ עַל כָּל מְלָה וּמְלָה דְאוּרִיתָא רְזִין עֲלָאִין.

ח. **כִּי־אֵזַל הָוִי יוֹמֵי זְעִירָן שְׁפָגַע רַבִּי יִצְחָק לְהָאִי רַבִּי צְדוּק וּבְנוֹ הֶקְטָן,** אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִצְחָק: אֲנִי הוּא בְּרִיךְ אוֹחְרָא, אָמַר לֵיהּ: עֲבִידְנָא לֵיהּ הִלּוּלָא, וְאַשְׁתָּאֵר אֲצֵל אֲשֵׁתוֹ. אַחַר כֶּף שָׂאל אוֹתוֹ: מַאי טַעְמָא לֹא זְמִינַת לִי לְהִלּוּלָא דְבְרִיךְ, אָמַר לֵיהּ: חֲזִיךְ, דְּלֹא זְמִינְךָ לְהִלּוּלָא דְבְרִי בְּגִין תְּלַת מַלְיָן: א' דְּלֹא יִדְעֵנָא כֶּף דִּילְמָא אַנְתָּ גְבָרָא רַבָּה וְאַפְגַּם בִּיקְרָךְ. שְׁנִית - דְּלְמָא אַנְתָּ אֵזִיל בְּבַהִילוֹ לְאוּרִחְךָ וְלֹא אֲטַרַח לְךָ.

קנ) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

נכנס רבי יצחק אל רבי שמעון בן יוחאי והרצה לפניו דברי תורה אלו, ששמע בדרך. אמר רבי שמעון: "ודאי יפה הם דורשים, והם בניו של רבי צדוק החלש". ומדוע נקרא 'החלש'? משום שארבעים שנה שרוי היה בתענית על ירושלים, שלא תחרב, והיה דורש על כל מלה ומלה שבתורה סודות נפלאים.

קנא) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

לא עברו ימים רבים עד ששוב פגש רבי יצחק את רבי צדוק ואת בנו הקטן. שאלו רבי צדוק: "היכן הוא בנך האחר?" השיב לו: "הוא נשא אשה ונשאר אצל אשתו". אחר כך שאלו רבי יצחק: "מדוע לא הזמנת אותי לשמחת נשואי בנך?" השיב לו רבי יצחק: "חזירי, שלא הזמנתיך לחתונת בני משום שלש סבות: שלא הכרתיך, וחסשתי שמא אדם גדול אתה ואפגע בך. חשבתני, שאולי ממהר אתה לדרךך.

סדר הלימוד ליום **כד אייר** [יום 231 בשנה]

ז. כַּיְנוּטְעַם הַשְּׁלִישִׁי הוּא - דְּלֹא תַכְסֵּף קַמִּיהַ חֲבוּרָה דִּילָן, דְּכָל אֵלִין דְּאַנוּן אַכְלִין בְּפִתּוּרָא דְחֻתָּן וְכֻלָּהּ, כְּלֵהוּ יְהִיבִי מִתְּנֹת וּבְזֻבִזִין לְהַחֲתֵן, וְאוּלֵי אַנְתָּ גְבַר מְסַכְּנָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִצְחָק: מַאי שְׁמָךְ, אָמַר לֵיהּ צְדוּק זוטא, בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא - אָמַר רַבִּי יִצְחָק - אוּלִיפְנָא מִינֵיהּ תְּרִיסַר רְזִין דְּאוּרִיתָא, עַד כְּאֵן.

דורות הראשונים היו דוברים אמת

י. נִלְמַד מִזֶּה הַמַּעֲשֶׂה, שְׁאֲמְרוּ שְׁדוּרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ אוֹמְרִים בְּפִיהֶם כְּאֲשֶׁר הָיָה הָאֱמֶת בְּלִבְכֶם, וּמֵה מְאֹד הוּא מְשַׁבַּח הַדְּבוּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדֹאִיתָא בְּזֵהָר פְּרֻשַׁת פְּקוּדֵי (דף רסד עמוד ב), כַּיְ"כִי יֵשׁ מִשְׁחִיתִים מִיְחָדִים אֲשֶׁר הֵם תַּחַת שְׁלִטוֹן שֶׁל אֶף וְחֻמָּה, וְהֵמָּה מְמַנִּים לְשִׁמְעַע דְּבָרִים שֶׁל כָּל אֵלִין דְּמַחְיָכִין בְּמַלְיָן דְּאוּרִיתָא אוּ בְּמַלְיָן שֶׁל יִרְאָה וּמוֹסַר.

קנב) פרוש הזהר בלשון קדש:

וכדי שלא תתבייש בפני מפרנו, מאחר שנהוג אצלנו, שכל האוכלים על שלחנם של החתן ושל הפלה נותנים להם מתנות, ואולי עני הנך, ואין בכוונך לתת - ותתבייש".

שאלו רבי יצחק: "מה שמך?" אמר לו: "צדוק הקטן". "באותה שעה - אמר רבי יצחק - "למדתי ממנו תריסר מסודות התורה".

קנג) פרוש הזהר בלשון קדש:

יש משחיתים מיחדים אשר הם תחת שלטון של אף וחמה, והמה ממננים לשמעע דברים של כל אלו הלועגים לדברי תורה או לדברי יראה ומוסר.

ענש המדברים סרה נגד תלמידי חכמים

יא. וכן הם מיחדים לשמע דברי כת המדברים איזה גנות, חס ושלום, על איזה תלמיד חכם או על איזה אדם כשר, ובאלו הדברים גורמים, שהנחשים מפשיטים מעליהם את העור שלהם והוא כואב להם וצועקים בקול גדול, עד שמעוררים את הנחשים המשחיתים העומדים בחדרי גיהנם הנקרא בור, וגם הם מפשיטים עורם מעליהם וצועקים, עד שמעוררים לנחש סמא"ל אשר הוא ממנה עליהם וקשקשת שלו הוא מנח לפניו, ואז פורחים משחיתים ומחבלים היוצאים מקשקשים דילה [פרוש: מקשקשים שלו], ומהם מתעוררים גזרות רעות, וכל זה הוא על ידי דבור של דפי כנזכר לעיל.

סדר הלימוד ליום כה אייר [יום 232 בשנה]

ענש המקלל עצמו בכעס או זורק כלי בחמתו

יב. וכן יש משחיתים מיחדים הנקראים (איוב ג ז) "אוררי יום" (זהר שם דף רסו עמוד א), והם ממנים על מי שמקלל עצמו באיזה שבועה או שמקלל עצמו בכעס, ונוטלין האי קללה ומקרבין אותה אל (ישעיה כז א) "נחש עקלתון", כת של סמא"ל, ועל ידי כך הוא מקטרג ומעורר צרות רבות ורעות, וכן יש משחיתים על המגזם גזומים, שהם לא כדת תורתנו הקדושה, או שזורק כלי בחמתו, אזי אותן הממנים נוטלין אותן דברים רעים ומעלים אותן לבית ועד שלהם ואומרים (זהר שם דף רסג עמוד ב): קיידא קרבנא דפלגיא דקריב לון, ומכריזין כרוז:

(בראשית יד כא) "וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם אֶל אַבְרָם וְגו', בְּשָׁעָה שֶׁהִנְשָׂמָה יוֹצֵאת מֵהַגּוֹף שֶׁל צְדִיק וְעוֹבְרֵת עַל פְּתַחַהּ שֶׁל גֵּיהֶנֶם וְרוֹצֵה לְקַרְא שָׁם אֶל ה' בְּקוֹל תְּפִלָּה, כִּי גָדוֹל כּוֹחַם שֶׁל צְדִיקִים שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּתָן יִנָּתֵן לָהֶם רְשׁוּת לְהוֹצִיא רְשָׁעִים בְּחֻזְקָה מִגֵּיהֶנֶם, אֲזִי עוֹמֵד שֶׁר שֶׁל גֵּיהֶנֶם שֶׁהוּא נִקְרָא "מֶלֶךְ סְדוּם", עוֹמֵד לִנְגַד נִשְׁמַת הַצְדִּיק שֶׁנִּקְרָאת א"ב ר"ם, שְׁלֹא יִתְפַּלֵּל עַל זֹאת, כִּי אִם כֵּן מֵה הוּא אֲמַנְתּוֹ וְחָשִׁיבְתוֹ שְׁנוּטָלִים מִיָּדוֹ מֵה שֶׁכָּבֵר נִמְסָר אֶצְלוֹ.

מזו. וְאוֹמֵר הַמֶּלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שֶׁר שֶׁל גֵּיהֶנֶם, אֶל הַצְדִּיק: הִנֵּה אֶתְּה צְדִיק מֵה לָךְ לְהוֹצִיא אוֹתָן הֶרְשָׁעִים שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וְהַעִיזוּ פְּנֵיהֶם לִנְגַד תְּלִמִּיד חֶכֶם, עַל כֵּן הֵן שְׁלֵי רְשָׁעִים הֵם וַיֵּאבְדוּ, אָכֵן אִף כְּשֶׁחֲטָאוּ הִרְבֵּה, וּלְבִסוּף כְּשֶׁשָׁמְעוּ לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וְקִבְלוּ דְבָרֵי תְּלִמִּידֵי חֶכְמִים, אִף שֶׁלֹּא עָשׂוּ תְּשׁוּבָה כָּלֵל, נִקְרָאִים רְכוּשׁ שֶׁל הַצְדִּיק, שֶׁמִּחְזִירֵן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְמוֹטֵב אוֹתָן הֶרְשָׁעִים קַח לָךְ מִגֵּיהֶנֶם, וְרֵאוּיֵין הֵם לְצֵאת עַל יְדֵי תְּפִלָּתָן, וְלִכֵּן כְּתִיב: "וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדוּם" - שֶׁהוּא שֶׁר שֶׁל גֵּיהֶנֶם. "אֶל אַבְרָם" - שֶׁהוּא רְמֵז לְנִשְׁמַת הַצְדִּיק הַנִּקְרָא אַבְרָם, שֶׁהִנְשָׂמָה הוּא חֶלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל, הַנִּקְרָא א"ב ר"ם וְנִשְׂא. "תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ" - רוֹצֵה לֵאמֹר, נִפְשׁוֹתֵן שֶׁל הֶרְשָׁעִים, שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים, אֶלֹא הָיוּ מְלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי חֶכְמִים וְחִדּוֹתֵם. "וְהִרְכוּשׁ קַח לָךְ" - רוֹצֵה לֵאמֹר, אוֹתָן רְשָׁעִים אֲשֶׁר שָׁמְעוּ לְקוֹל דְּבָרֵי הַמוֹכִיחִים בְּשִׁמְחָה וְלֹא הָיוּ מְלַעֲיָגִים, נִקְרָאִים רְכוּשׁ שֶׁל צְדִיקִים. קַח לָךְ וְהַצִּילֵם מִדִּינָה שֶׁל גֵּיהֶנֶם.

סדר הלימוד ליום **כו אייר** [יום 233 בשנה]

צָרִיף לְכַסּוֹת בְּטִלִית אֶת הָרֹאשׁ וְרַב הַגּוֹף

יז. אַז נִשְׁבַּעַת לּוֹ נִשְׁמַת הַצַּדִּיק שְׁלֵא לִקַּח מֵאוֹתָן הָרָשָׁעִים שֶׁהֵן חֵלֶק שֶׁל שׁוֹר גִּיהֲנָם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל חֲכָמִים, וְזֶה שְׁאָמַר הַכָּתוּב (שם כב): "וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדוּם הֲרִימוֹתֵי יָדַי אֶל ה' אֵל עֲלִיוֹן" – בְּשִׁבּוּעָה, שְׁלֵא אֶתְפַּלֵּל בְּעַד אוֹתָן הָרָשָׁעִים אֲשֶׁר הָיוּ מְלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וְהָיוּ מְבִישִׁין תַּלְמִיד חֲכָם, וְזֶה שְׁאָמַר הַכָּתוּב: "וְלֹא אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ" – לְאוֹתָן הָרָשָׁעִים אֲשֶׁר הָיוּ הַמוֹכִיחִים מְכַרְיִזִים לַפְּנִיָּהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהוּא עוֹרֵרם וְהוֹכִיחֵם לְמוֹטָב, וּפְרָשׁוּ לָהֶם דְּרָכֵי גֵן עֵדֶן וּשְׂכַר עוֹלָם הַבָּא, וּפְרָשׁוּ גַם כֵּן מִשְׁפָּטֵי גִיהֲנָם, וְהִקְשׁוּ עָרְפָם לְבִלְתִּי קַחַת מוֹסֵר.

יח. וְלָכֵן אָמַר, חֲלִילָה לִי "אִם אֶקַּח מַחוּט וְעַד שְׁרוּף נַעַל" – רָמַז גַּם כֵּן בְּזֶה, בְּאוֹתָן הָרָשָׁעִים שֶׁהָיוּ מְזוֹלְזָלִים בְּמַצּוֹת צִיצִית וְהוֹלָכִים בְּלִי צִיצִית לְגִמְרֵי, וְאָף אִם יֵשׁ לָהֶם אַרְבַּע כַּנְּפוֹת בְּשַׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע וְתַפְּלָה, אֵינָם יוֹצְאִים בְּזֶה שְׂאִינוֹ מְכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרַב גּוֹפּוֹ. "עַד שְׁרוּף נַעַל" – שְׂאִין מְדַקְדָּקִים בְּהִנָּחַת תַּפְּלִין, שֶׁיְהִיוּ הָרְצוּעוֹת שְׁחוּרוֹת וְיִהְיוּ בְּלִי שׁוּם קֶשׁוּר, שֶׁהָרְצוּעָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּחִתִּיכָה אַחַת וְלֹא בְּב' וּג' חֲתִיכוֹת, וְרֵאִיתִי הָעוֹלָם מְקַלֵּין בְּזֶה, אֲבָל עֲנֵשׁ הָעוֹבְרִים וּמְזוֹלְזָלִים בְּמַצּוֹת צִיצִית וְתַפְּלִין וּמְלַעֲיָגִין עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וּמְזוֹלְזָלִין אֶת הַתַּלְמִיד חֲכָם וְלִצְוֹרְבָא מְרַבְּנָן [פְּרוּשׁ: וְלִתְלַמִּיד חֲכָם], כִּי הֵם חֵלֶק שֶׁלָּךְ וּבְרִשׁוֹתָךְ שֶׁל מֶלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שׁוֹר שֶׁל גִּיהֲנָם.

סדר הלימוד ליום כז אייר [יום 234 בשנה]

המלעיגים על דברי חכמים מתיסרים בגיהנם יותר מכל הרשעים י"ט. ואמר רבי יהושע בן לוי: זמנא חדא [פרוש: פעם אחת] פגעתי סמוך לשער הגיהנם, שמעתי קול כרוז אותן הרשעים שהיו מלעיגים על דברי חכמים, והיו נדונים ביסורים קשים יותר מכל הרשעים, ושמעתי קול מר ויללה מאד וצועקים: וי, וי, דברי תורה ודברי יראה שמענו ולא הטינו און היטב ולשים על לבנו, אוי ואבוי, דברי חכמים שפרשו לנו שכר וענש שמענו ולא קימנו דבריהם, ובתוך כך שמעתי קול שאומרים אלי: בר לנאי, בר לנאי, לך לאורחך [פרוש: בן לוי, בן לוי, לך לדרךך], ובאתי כמזכיר אותך שלא תפתח פיה בשום תפלה בעד כחות הנדונים בגיהנם ולילך ולהתפלל בעדם, הלא כתיב עליהם (מלאכי ג כא), שיהיו אפר תחת כפות רגלי הצדיקים, עד כאן לשון הזהר.

צריך לזכר תמיד שכל העולם הזה הוא הבגד

ב. על כן לא יקל האדם בעיניו, ויזכר את מעמדו בעולם השפל שהוא הבגד וריק, והוא להוט אחר עסקיו ומחיתו בכדי שישכח לגמרי עבודת בוראו ותברך שמו ברוך הוא, ולא ישים אל לבו לקבע ללמד שיעור אחד בתמידות, ואם אין ביכלתו ללמד בעצמו, אזי יקבע לו זמן שישמע לקול המוכיחים אותו, אז ישמע באזנו ויתחרט, ושבו ורפא לו.

רק תורה ומצוות מגינים עליו בעולם העליון

כא. ויזכר שסוף האדם הוא למיתה, ואי אפשר לו

לְהַפְטֵר מֵהַדִּין הָעֲלִיּוֹן זֹלַת תּוֹרָה וּמִצְוֹת הַמְּגִינִים עָלָיו,
וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם יִתְבוּנָן הָאָדָם תְּכַף בְּקוּמוֹ, בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה
נַפְשׁוֹ עַל חַטָּאת נַעוּרָיו וּפְשָׁעָיו וַיֵּאָנַח בְּשִׁכְרוֹן לֵב.

אָפֵן הָאָנְחָה עַל הַחַטָּאִים

כב. וְכָתְבוּ בְעֲלֵי מוֹסֵר, כְּשֶׁהָאָדָם נֵאָנַח עַל חַטָּאָיו, יֹאמֵר
אֵל לְבוֹ: לְבִי, לְבִי, אֲשֶׁר הוּא קָשָׁה כְּאֶבֶן וּבִלְתִּי נִמְס
מֵרַב מְרִיף הַקָּשָׁה, בְּזִכְרָךְ, וְאִם נַעֲשִׂיתָ בְשִׁבִּיל
הַחַטָּאִים וּפְשָׁעִים כְּבִרְזֵל וְכִאֲבָנִים, אִף עַל פִּי כֵן רְאוּי לָךְ
לְהַפְתֵּחַ מֵרַב אֲנַחוּתִי, הַמְּשַׁבֵּרֵת הָרִי בְרִזֵּל וְהָרִי אֲבָנִים.

סדר הלימוד ליום **כח אייר** [יום 235 בשנה]

יותר טוב להתאנח בעולם הזה על החטאים

כג. הַטּוֹב לָךְ לְהִמָּתִין עַד כִּי תִפְתַּח לָךְ שׁוֹחָה בְּמָקוֹם צָר
וְאָפֵל בְּקִבְרֵךְ, כִּי אַז תּוֹלַע קָטָן יִפְתַּח מוֹרְשֵׁי לְבָבְךָ
וַיִּבְדֵּק הַיֵּטֵב כָּל חֲדָרֵי לְבָבְךָ, וַיַּחֲפֹשׂ מְזוֹנוֹ בְּכָל קְרִבֵי מַעֲיָךְ,
וַיֵּצֵא יֵצֵא וַיֵּשׁוּב כְּבַעַל הַבַּיִת בְּאַפְדָּנוֹ [פְּרוּשׁ: בְּאַרְמוֹנוֹ].

אמנם יותר טוב לך להפתח עתה אל גְּנוּחֵי וּיְלֵלָה עַל
חַטָּאִי וּפְשָׁעֵי אֲשֶׁר הִרְבִּיתִי הִלְכָתִי אַחֵר תֵּאֲנוֹת
לְבִי, וּמָה אַעֲשֶׂה לְיוֹם הַפְּקָדָה, כִּי יִבְקֹשׁ חֲשׁוֹבוֹנִי? וּמָה
אָשִׁיב עַל עוֹוֹנִי?

כד. וְהִנֵּה כְּאֲשֶׁר יַחֲשֵׁב הָאָדָם כֵּן וַיִּשְׁלִיךְ אֶת גְּאוֹתוֹ
וַיִּשְׁמַע לְקוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים וַיִּקְבַּע עֵתִים לַתּוֹרָה
בְּכָל יוֹם, אַזִּי אָפֵלוֹ שְׁלֵא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, יוֹכֵל לְהִרְפֹּא עַל
יְדֵי תִפְלַת נִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים.

כה. ומִכָּל שֶׁכֶּן כְּשִׁיתְעוֹרֵר בְּעֲצֻמוֹ לְשִׁמְעַ לְדַבְרֵי הַמּוֹרִים
 דְּרַכֵּי צְדָק וַיַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי זֶה תְּשׁוּבָה, אֲזִי מַעֲלֹתוֹ
 גְּדוּלָּה מְאֹד, וַיִּנְצַל מֵעֲנָשִׁים הַמָּרִים וְקָשִׁים הַנּוֹזְכָרִים לְעִיל,
 זוֹלַת שְׁכָרוֹ אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵקֶב שְׁכָרוֹ, "מָה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר
 צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ" (תהלים לא, ט), אָמֵן.

פְּרִשְׁת בַּמִּדְבָּר פָּרָק ט"ז

א. כְּתִיב (דְּבָרִים ו, ז) "וּשְׁנַנְתֶּם לְבַנְיָךְ" וְגו', אֲזַהְרֶה לְאָב
 שְׁמִחֵיב לְלַמֵּד בְּעֲצֻמוֹ עִם בְּנוֹ וּלְחַדֵּד אוֹתוֹ בְּפִלְפוּלָא,
 שְׁלֵא יִהְיֶה בְּנוֹ טַפֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וְאִם הָאָב אֵינוֹ בַּעַל תּוֹרָה,
 אֲזִי הוּא מְצִינָה "וְדַבְרַתְּ בָּם" - שְׂיִדְבֵּר עַל לֵב הַמְּלַמְּדִים
 שְׂיִלְמְדוּ עִם בְּנָיו, וַיְדַרְיָךְ בְּנָיו בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וּבְדַרְיָךְ אַרְיָךְ,
 וּבְכֻלָּן יִדְקְדַק הָאָדָם הַיֵּטִב שְׁלֵא יַעֲבֹר עַל הַתּוֹרָה, חֵס
 וְשָׁלוֹם, אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא. "בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ" - צְרִיךְ
 לְהַתְּנַהֵג בְּבֵיתוֹ בִּירְאָה וּלְהַנְהִיג בְּנֵי בֵיתוֹ שְׂיִהְיֶה בֵיתוֹ
 פְּתוּחַ לְעַנְיִים, וְשְׁלֵא יִהְיֶה בֵיתוֹ רְגִיל בְּדַבְרִים שֶׁל לְשׁוֹן
 הָרַע, וְלֹא יִשְׁמַע בְּבֵיתוֹ שׁוֹם קָלְלָה וּשְׁבוּעָה.

יַעֲקֹב אֲבִינוֹ הָיָה מוֹכֵן לְדוֹרוֹן, פִּיּוּס וּמְלַחְמָה עַל כֵּן טוֹב לְאָדָם שְׂיִכִּין
 עֲצֻמוֹ גַּם כֵּן לֵג' דְּבָרִים אֵלוֹ

"וּבְלִכְתֶּךָ בְּדַרְיָךְ" - יַעֲסֵק בַּתּוֹרָה כְּפִי יְכַלְתּוֹ וַיִּתֵּן צְדָקָה
 לְפִי יְכַלְתּוֹ, כְּמוֹ שְׂמְצִינוּ בְּיַעֲקֹב אֲבִינוֹ, שְׁהָיָה
 מוֹכֵן לְדוֹרוֹן וּלְפִיּוּס וּלְמְלַחְמָה: לְדוֹרוֹן - זֶה מִתְּנּוֹת
 עַנְיִים, דְּאֶקְרִי דוֹרוֹן לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כַּנּוֹזֵךְ בְּזַהַר כְּמָה
 פְּעָמִים, וּלְפִיּוּס - זֶה תְּפִלָּה, לְרִצּוֹת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחַנּוּנִים, וּלְמְלַחְמָה - הֵינּוּ מְלַחְמַת הַתּוֹרָה,

וּבִזְהָרָה הָיָה מְתִישׁ כַּח שֶׁל עֲשׂוֹ הַרְשָׁע וְשֶׁר סְמָא"ל. עֵינַי שָׁם
בְּזִהָר פְּרֻשֵׁת וְאֶתְחַנֵּן (עמוד תקי"ג בְּסוּף הָעֲמוּד) (דף רסט עמוד א).

"וּבְשִׁבְבֵךְ" - לְהִתְנַהֵג בְּקִדְשָׁה לְיַחַד שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּקִרְיַאת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ, וְיִקְדָּשׁ
עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ.

"וּבְקוֹמָךְ" - לְהִזְדַּרֵּז לְעַמֵּד וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְתַן שִׁירוֹת
וּתְשֻׁבָחוֹת לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
שְׁהִחְזִיר לוֹ נְשֻׁמָּתוֹ, וְאַחַר כֵּךְ יַעֲסֹק בְּטִיב הָעוֹלָם
בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאַמוּנָה.

ג. עַל כֵּן טוֹב לְאָדָם שְׂיִכִּין עֲצָמוֹ גַּם כֵּן לְג' דְּבָרִים
הַנִּזְכָּרִים לְעִיל: לְדוּרוֹן וּלְפִיּוֹס וּלְמִלְחָמָה. דוּרוֹן הוּא
מִתְנַהֵג לְעֲנִיִּים קָדָם הַתְּפִלָּה - שֶׁהִיא הַפִּיּוֹס, וְאַחַר כֵּךְ יִקְבַּע
עֲתִים לְתוֹרָה - שֶׁהוּא הַמִּלְחָמָה.

סדר הלימוד ליום כט אייר [יום 236 בשנה]

רבי אליעזר מגלה לרבי עקיבא סתרי תורה

וַיֵּמָר לִי לְהַעֲרִיךְ גְּדֹל מַעְלַת מְלַחֲמַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּזִהָר פְּרֻשֵׁת וַיֵּרָא (דף צ"ח עמוד א) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:
כִּי־כִשְׁחָלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הָאִי יוֹמָא עָרַב שַׁבַּת הָיָה

קנד) פרוש הזהר בלשון קדש:

זו הקרבן שפלוגי הקריב לנו, ומכריזין כרוז: וי לאותו פלוגי, שנטה אחר
אל זר ועבד לאל נכר וכי'.

קנה) פרוש הזהר בלשון קדש:

כשחלה רבי אליעזר הגדול, אותו יום ערב שבת היה, והושיב לימינו את

וְאוֹתֵיב לִימִינֵיהּ הוֹרְקְנוּס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגֵלָה לִיהּ עֲמִיקְתָּא
וּמִסְתְּרָתָא, וְעָאלוּ קַמֵּיהּ חֲכָמֵי הַדּוֹר וְאוּלֵיט לְהוּ עַל דְּלֹא
אַתּוּ לְשִׁמְשָׂא לֵיהּ, בְּכָה רַבִּי עֲקִיבָא וּבִקְשׁ מֵאֲתוּ שְׂיִלְמַד
אַיְזָה דְּבַר עֲמוּ קֳדָם מוֹתוּ.

ד. פִּתְחָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, וְאַתָּא אִשׁ וְאַסְחָר
לְתַרְוֵיהוֹן, אָמְרוּ חֲכָמֵי הַדּוֹר: לֵית אָנָּן חֲזִינָן לְמַשְׁמַע
דָּא. נִפְקוּ וְעָמְדוּ בְּפִתְחַי הַחוּצָה וְכוּ', וְהָוֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוּלִּיף לְרַבִּי עֲקִיבָא ג' מֵאוֹת הֶלְכוֹת בְּבִהְרַת עֲזָה, וְאַחַר
כֶּף אוּלִּיף לֵיהּ סוּדוֹת בְּשִׁיר הַשִּׁירִים וְכַד הָוֵי מְטִי לְפָסוּק
(שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ה): "סִמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת רַפְדוּנֵי בְּתַפּוּחִים כִּי
חוּלַת אֶהְבָּה אָנִי", לֹא הָוֵי יָכוֹל רַבִּי עֲקִיבָא לְמַסְבֵּל,
וְאַרְיִם קָלִיָּה בְּכִיָּה וְלֹא הָוֵי מְמַלֵּל מְדַחִילוּ דְשְׂכִינְתָּא
דְּהָוֵי תַמְזָן.

פ. וְאַחַר כֶּף הַשְּׁבִיעֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁלֹא
יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מִן שִׁיר הַשִּׁירִים, כִּי

הוֹרְקְנוּס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגֵלָה לוֹ סַתְרֵי תוֹרָה, נִכְנְסוּ אֵלָיו חֲכָמֵי הַדּוֹר, קָלַל
אוֹתָם עַל שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְשִׁמְשׁוֹ. בְּכָה רַבִּי עֲקִיבָא וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיִלְמַד עֲמוּ
אַיְזָה דְּבַר קֳדָם מוֹתוּ.

קנו) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֳדָשׁ:

פִּתְחָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, יִצְאָה אִשׁ וְהִקִּיפָה אוֹתָם. אָמְרוּ חֲכָמֵי
הַדּוֹר: "אֵין אָנּוּ רְאוּיִים לְשִׁמְעַי דְּבַרֵּי תוֹרָתָם". יִצְאוּ וְעָמְדוּ בְּפִתְחַי הַחוּצָה
וְכוּ', וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְלַמֵּד לְרַבִּי עֲקִיבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֶלְכוֹת בְּבִהְרַת עֲזָה,
וְאַחַר כֶּף לְמַד אוֹתוֹ סוּדוֹת בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְפָסוּק: "סִמְכוּנֵי
בְּאֲשִׁישׁוֹת רַפְדוּנֵי בְּתַפּוּחִים כִּי חוּלַת אֶהְבָּה אָנִי" - לֹא הָיָה יָכוֹל רַבִּי עֲקִיבָא
לְסַבֵּל, הָרִים קוּלוֹ וּבְכָה, וְלֹא יָכַל לְפִתְחָא פִּיּוּ מִפְּחַד הַשְּׂכִינָה שְׂשִׁרְתָּהּ שָׁם.

קנז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֳדָשׁ:

וְאַחַר כֶּף הַשְּׁבִיעֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם פְּסוּק

היכי דלא לחרב עלמא, כי העולם אין כדאי להשתמש בסוד שיר השירים שהיא קדש קדשים, לבתר זה נפיק רבי עקיבא וזלגו עינוהי דמעין ואמר: וי לעלמא דאשתאר יתום מנך רבי אליעזר, ואחר כך עלו חכמי הדור ודברו עמו, וכשראה רבי אליעזר שהוא קרוב ליציאת נשמתו, הניח ידיו על לבו ואמר: עלמא עלאה, נהירו ובוצינא יגזו בך. שתי תורות ישתכחון יומא דין מן עלמא דין, ובאותו הפעם לא היה רבי עקיבא אצלו, ושאלו ליה חכמי הדור: סנדל של יבום מקבל טמאה או לאו, אמר רבי אליעזר: טהור, ויצאה נשמתו בטרהרה.

י. כהן במוצאי שבת בא רבי עקיבא לבקרו, ומצאו שמת רבי אליעזר קרע ללבושיה ובכה וכו', והיה צונח ואמר: שמיא, שמיא, אמרו לשמשא ולסיהרא, דנהירו דהוי יתיר מנהון והא אתחשף.

אחד מן שיר השירים, כי אהרת העולם יחרב, שאין העולם כדאי להשתמש בסוד שיר השירים, שהיא קדש קדשים. לאחר מכן יצא רבי עקיבא כשמעיניו זולגות דמעות ואמר: "וי לעולם שנסאר יתום ממך רבי אליעזר", ואחר כך נכנסו חכמי הדור ודברו עמו, וכשראה רבי אליעזר שהוא קרוב ליציאת נשמתו, הניח ידיו על לבו ואמר: "עולם העליון, האור והארה יגזו בך. שתי תורות ישתכחו היום הזה מן העולם הזה". ובאותו הפעם לא היה רבי עקיבא אצלו. ושאלו אותו חכמי הדור: "סנדל של יבום מקבל טמאה או לאו?" אמר רבי אליעזר: "טהור". ויצאה נשמתו בטרהרה.

קנח) פרוש הזהר בלשון קדש:

במוצאי שבת בא רבי עקיבא לבקרו ומצא את רבי אליעזר שמת, קרע את בגדיו ובכה וכו', והיה צונח ואומר: "שמים, שמים, אמרו לשמש וללבנה - שהאור אשר היה מאיר עוד יותר מהם - נחשף."

סדר הלימוד ליום א סיון [יום 237 בשנה]

הָאָדָם צָרִיף לְהִתְפַּלֵּל שְׂיָמוּת מִיַּתַּת נְשִׁיקָה

אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: בְּשַׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוּצָה לְצֵאת מֵהַגּוֹף, אֲזִי הִיא בְּשִׁמְחָה מִחֲמַת הַבְּטָחוֹן שֶׁיִּקְבַּל שָׂכָר בְּעוֹלָם הַבָּא, וּכְשֶׁרוּצָה הַשְּׂכִינָה וּמִלְאָכִין קְדִישִׁין וְנִשְׁמוֹת צַדִּיקִים קְדוּשִׁים הוֹלְכִין לְקַרְאָתָהּ לְלוֹת אֶת הַנְּשָׁמָה, אֲזִי הִיא יוֹצֵאת בְּמְרוּצָה מֵהַגּוֹף אֲשֶׁר הִיא שָׁם וּמְשַׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה נֶגֶד הַשְּׂכִינָה (עין שם בַּמְדְּרָשׁ הַנּוֹעֵלִם וְתִמְצָא נַחַת).

עַל כֵּן צָרִיף הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה כְּשִׁיבּוֹא יוֹם קִצּוֹ שֶׁתּוֹבֵא הַשְּׂכִינָה אֵלָיו וְיָמוּת מִיַּתַּת נְשִׁיקָה, מִיַּתַּת שֶׁל שִׁיבָה טוֹבָה, וּכְשֶׁהַשְּׂכִינָה בָּאָה אֵלָיו, אֲזִי שֶׁלְשָׁה כְּתוּת מִלְאָכִים עִמָּה: אַחַת אוֹמַרְת שָׁלוֹם וְכוּ'.

פָּרָק ס"ח

א. כְּתִיב (מְשָׁלִי כ, כז) "נִרְ ה' נִשְׁמַת אָדָם", פָּרַשׁ בְּזֵהָר פָּרַשַׁת מְשִׁפְטִים (דָּף צ"ט עמוד ב') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, "נִר" הוּא רְאִשֵׁי תְבוּת: נִשְׁמָה רוּחַ, דְּאֲנוּן מְאִירִין כְּחֵדָא, וְנִשְׁמָה אִיְהִי קְדִישָׁא מְאֹד, [פְּרוּשׁ: שֶׁהֵם מְאִירִים כְּאֶחָד, וְהַנְּשָׁמָה הִיא קְדוּשָׁה מְאֹד] עַל כֵּן הִיא מִתְעַטֶּפֶת בְּרוּחַ דְּגַמַּת מְלָבוּשׁ. וַיֵּשׁ עוֹד בְּאָדָם וְהוּא בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ וְהוּא לְמַטָּה מִהַרוּחַ, כִּי הַנְּשָׁמָה שְׂרוּי בְּמַחַ, בְּמִקּוֹם הַנְּחַת תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, וְהַרוּחַ בְּלֵב נֶגֶד תְּפִלִּין שֶׁל יָד הַשְּׂמְאֵלִית, וְהַנֶּפֶשׁ הִיא בְּכַבֵּד שֵׁישׁ בּוֹ רְבוּי דָם, וּכְנֶגֶד הַנֶּפֶשׁ צִוָּה הַקְּדוּשׁ

ברוך הוא לקיים מצות ציצית כדי שיהיו השלשה מצוות הנזכרים מאירים לכל חלק נפש רוח נשמה.

כל טפי דמים שבגוף המה במנון ובמשקל לפני הקדוש ברוך הוא, וכל אברי גידי האדם המה לעבד עבודת השם יתברך

ב. וידוע מאמרי רבותינו זכרונם לברכה (סוטה פ"ק יז עמוד א), כי במצות ציצית יש חוט אחד של תכלת, משום דתכלת דומה לרקיע וכו' ולכסא הכבוד, ועל כן מצות ציצית הוא חוט אחד של תכלת לקדש הנפש בכבוד, לפי שעקר הדם והכעס הוא בכבוד, ולכן כב"ד הוא חסר וא"ו מכבו"ד השמים, וכשהאדם נזהר בנפשו לבלתי לחטא בה, הרי הוא משעבד גם הנפש תחת הקדשה בשלמות. אשרי לו ואשרי חלקו, כי כל טפי דמים שבגוף המה במנון ובמשקל לפני הקדוש ברוך הוא, וכל טפי דמים וכן אבריו וגידיהו של האדם המה לעבד עבודת ה'.

סדר הלימוד ליום **ב סיון** [יום 238 בשנה]

י"ח חליות בשדרה כנגד י"ח ברכות בתפלה

ג. פי יש באדם י"ח חליות בשדרה, שהן נגד י"ח ברכות בתפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, וכל טפת זרע היוצא דרך ח"י חליות לבטלה, אזי הענש הראשון, שתפלתו בי"ח ברכות אינם מרצים ומקבלין אצל הקדוש ברוך הוא, פי הזרע הוא בא ממח, מן המקום שהנשמה הטהורה שרויה שם, אזי הוא מוסר הקדשה בידיים למקום טנופת הסטרא אחרא, ומכל שכן כשאדם מוציא זרע במקום טמאה, בנדה או בארמית או בנשים האסורות לו מן התורה.

"הרשעים כִּים נגרש"

ד. וְכֹל מִי שְׁאִינוּ נִזְהָר בְּחֵטָא זֶה וּמִגְרָה יֵצֵר הָרַע בְּנִפְשֵׁיהּ, וּמְכַל שְׁכַן אוֹתָן שְׁמֵדְבָרִים דְּבָרֵי נְבִלוֹת בְּפִיהֶם עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (ישעיה נז כ): "וְהָרְשָׁעִים כִּים נִגְרָשׁ" וּמִקְרָא מְלֵא הוּא (בראשית לח, ז): "וַיְהִי עַר רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְיֹתֵהוּ ה'" עַל שֶׁהוֹצִיא זָרְעוֹ לְבִטְלָה.

וְהִנֵּה אֶעֱתִיק לָךְ בְּקִצְרָה הַצָּרִיף לְעִנְיָנֵנוּ מֵהַ שְׁמָצָאֵתִי בְּסִפֵּר "נְחֻלַת יְהוֹשֻׁעַ", שֶׁחִבֵּר הָרַב מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׂיל הַכֹּהֵן, בֶּן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי שְׁלֵמָה ז"ל מִקְרָאקָא, שֶׁהָיָה אַב בֵּית דִּין וְרֹאשׁ מְתִיבְתָא בְּקֵהֶלֶת קֹדֶשׁ בְּאַסְקֵעוּיץ וְאַחַר כֵּךְ הוּא נִתְקַבֵּל לְמוֹרָה צָדֵק בְּקֵהֶלֶת קֹדֶשׁ רַעֲכַנִיץ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, בְּפִרְשַׁת מְשַׁפְּטִים (שְׁמוֹת כב כח): "מְלֹאֲתָךְ וְדַמְעָךְ לֹא תֵאָחֵר בְּכוֹר בְּנִיךָ תִתֵּן לִי", וּפִרְשׁ רַש"י ז"ל: "מְלֹאֲתָךְ" - אֱלוֹ הַבְּכוֹרִים, 'וְדַמְעָךְ' - זו הַתְּרוּמָה וְאִינִי יוֹדֵעַ מֵהוּ לְשׁוֹן דְּמַעַ', עַד כָּאֵן לְשׁוֹן רַש"י ז"ל, וּכְדִי לְיִשָּׁב הַנְּזַכָּר לְעִיל צָרִיף לְיִשָּׁב גַּם כֵּן פְּסוּק הַקּוֹדֶם, וְגַם צָרִיף עֵיוֹן, דְּרַש"י ז"ל כִּתְבֵּ דְלֹא יָדַע לְשׁוֹן דְּמַעַ וְכוּ', וּבְמִסְכַּת תְּמוּרָה דָּף ד' (עמוד א) פִּרְשׁ רַש"י: "דְּמַעָךְ" - זֶה תְּרוּמָה, לְפִי שֶׁהִיא מְדַמְעַת וְעוֹלָה בְּאַחַד וּמֵאָה מְפִיק לָהּ קָרָא בְּלְשׁוֹן דְּמוּעַ, וְעוֹד יֵשׁ לְעִין בְּתוֹסְפוֹת: "וְדַמְעָךְ" - זֶה תְּרוּמָה, לְפִי שֶׁהִיא מְדַמְעַת וְעוֹלָה בְּאַחַד וּמֵאָה, לְפִי פְרוּשׁ רַש"י, וְלֹא נִהִירָא [פְרוּשׁ: וְלֹא נִרְאָה], דְּזֶה אֵינוֹ אֱלָא מְדַרְבָּנָן, וְהָרַב רַבִּי מִשֶּׁה מְפונָטוּיָא פִּרְשׁ, דְּלִכְךָ קָרָא לְתְרוּמָה "דְּמַעַ", לְפִי שְׁנוּהֶגַת בְּלַח, וּבְכוֹרִים אֵינוֹ אֱלָא בִיבֵשׁ, עַד כָּאֵן, וְעַל

כְּרַחֵף מְכַרַח לומר, דְּהִתּוֹסְפוֹת פְּרָשוּ, דְּלִשׁוֹן דְּמַעְפָּה הוּא מְלִשׁוֹן דְּמַעוֹת, (ועינן ב"מאיר נתיב" ועינן בְּרַקְנִטִי) דְּפָרְשוּ גַם כֵּן "דְּמַעְפָּה" - לִשׁוֹן דְּמַעוֹת, "לֹא תֵאָחֵר" - כְּמוֹ הַטְפִּין הַיּוֹרְדִים מִן הָעֵינָן.

סדר הלימוד ליום ג סיון [יום 239 בשנה]

אזְהַרְתָּ הַתּוֹרָה עַל פְּגַם הַבְּרִית

ה. וְהִנֵּה אֵיתָא בְּשׂ"ף פְּרָשַׁת כִּי תֵצֵא (דף נה): "כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֶהְיֶיבָה וְהָאֶחָת שְׁנוּאָה" וְכוּ' (דְּבָרִים כֹּא טו) - יֵשׁ לְפָרֵשׁ פְּרָשָׁה זֹו עַל אֲשֶׁתוֹ שֶׁל אָדָם וְעַל לִילִית הָרִשְׁעָה, הֵן שְׁתֵּי נָשִׁים, וּלְפִי שְׂאָחַד מְנִי אֶלְף נֶצוּל מַחְטָא זֶה שֶׁל הוֹצָאָת שׂ"ז לְבִטְלָה, בָּאָה הַתּוֹרָה לְהַזְהִיר, שְׁלִפְחוֹת טְפָה רֵאשׁוּנָה יִשְׁמַר אוֹתָהּ, וְזֵהוּ "וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכוֹר לְשְׁנוּיָאָה" - כְּדִי שְׂכִיּוֹם הַנְּחִילוֹ אֶת בְּנָיו" - שְׁהוּא יוֹם הַמִּיתָהּ, יִהְיֶה נִזְכָּר עַל אוֹתָן שְׂדִין וְרוּחִין וְלִילִין, שְׂבָאִין מֵאוֹתָן טְפוֹת שׂ"ז לְבִטְלָה, וְקִרְאָם הַזֵּהָר (חֶלֶק א דף ג נד עמוד ב), שְׁהֵן הֵן נִגְעֵי בְנֵי אָדָם, וּבְעַת קְבוּרָתוֹ רוֹצִים לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ וְאִינָן יְכוּלִין, לְפִי שְׂמַתְגַּבֵּר עֲלֵיהוֹן בֵּן הַבְּכוֹר.

לְהַתְפַּלֵּל בְּדַמְעוֹת

ו. וְזֵהוּ סוּד הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קִיט, קלו) "פְּלָגִי מִיַּם יָרְדוּ עֵינַי עַל לֹא שְׂמָרוּ תוֹרָתְךָ", וְלֹא אָמַר 'שְׂמָרְתִּי', אֶלָּא לֹא "שְׂמָרוּ" תוֹרָתְךָ. פְּרוּשׁ: הָעֵינַים יְדַמְעוּ דְּמַעָה, מִפְּנֵי שְׂפָגְמוּ בְּרֵאֵיהָ, הָעֵינָן רוֹאֶה וְהֵלֶב חוֹמֵד וְכֹל מַעֲשֵׂיָהּ - הַכֹּל הִיא בְּגָרָם רֵאֵיתָ הָעֵינָן, שְׂמַכִּיא הָאָדָם לִיְדֵי קָרִי,

והדמעות הן תקון קרי, כי הזרע בא ממח, וגם הדמעות באין מן המח, לכן צריך האדם להתפלל דוקא בדמעות, וכן כשהוא מתאבל על חרבן בית המקדש ועל אדם כשר שמת.

שמחה של מצוה - ואבלות על חרבן בית המקדש, מכניעים כוחות הטמאה

ז. ואיתא בזהר (חלק ב דף קעח.: חלק ג דף ס:) ובכתבי האר"י (עץ חיים שער מט דף קיג:) שאותן שתי זונות שהיו בימי שלמה (מלכים א ג טז) המה מחל"ת ולילי"ת, למחלת יש לה תע"ח מחנות כמנין מחל"ת, ולילי"ת יש לה ת"פ מחנות כמנין לילי"ת, ובשמחה של מצוה מכניע האדם למחל"ת ומחנותיה, וכשמתאבל האדם לצורך מצוה אז הוא מכניע הלילי"ת, וזהו נראה לי פרוש הפסוק (קהלת ז ב): "טוב ללכת אל בית אכל מלכת אל בית משתה" כי באבלות הוא מכניע שתי כתות יותר.

סדר הלימוד ליום ד סיון [יום 240 בשנה]

רמז בהבאת הכפורים - לבטל את שתי הקליפות "מחלת" ו"לילית" ח. והנה ידוע שהבאת כפורים הייתה בשמחה גדולה, כמו שאמרינן במסכת כפורים (פרק ג משנה ג ד), שהחליל היה מכה לפניהם ודברו הלויים בשיר, ולזה נראה לומר, דלכן אמר הכתוב: "מלאתך" - זו כפורים שמביאים אותה בשמחה, ודמעך" - זו דמעות, ובזה הוא מכניע שתי נשים: מחל"ת ולילי"ת, שלא יהיה רשות להם להחטיאך, ואם כן - בכור בניך תתן לי" - בקדשה,

שְׁהִיא טְפָה רֵאשׁוּנָה, לְכֵן סִמַּךְ לִיה - "וְאֲנָשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּן לִי" - כִּי מִי שֶׁשׁוּמֵר הַבְּרִית נִקְרָא "קִדּוּשׁ", לְכֵן מִי שֶׁפָּגַם בַּבְּרִיתוֹ, יִרְאֶה לְהוֹרִיד דְּמָעוֹת בְּתַפְלָתוֹ, וְאִזּוּ הוּא מְכַנֵּיעַ הַנִּגְעֵי בְּנֵי אָדָם, כִּי שְׁעָרֵי דְמָעוֹת לֹא נִנְעָלוּ (בְּרִכּוֹת לב עמוד ב), וְכֵן מְצִינּוּ בְּדוּד הַמֶּלֶךְ עֲלָיו הַשָּׁלוֹם שֶׁאָמַר (תְּהִלִּים ו ז) : "מִטְּתִי בְּדִמְעָתִי עֲרָשֵׁי אִמָּסָה", וְאוֹמֵר (שֵׁם מִב ד) "הֲיִתָּה לִי דְמְעָתִי לְחֵם" וְכוּ'.

אֲזַהֶרָה גַם לְנָשִׁים לְזַהֵר מִהַרְהוּרִים רָעִים, וְתוֹעֵלֶת קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה

מ. הִנֵּה הָאָר"י ז"ל הִזְהִיר גַּם כֵּן לְנָשִׁים לְקָרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה, כִּי קְרִיאַת שְׁמַע מְבַטֵּל נִגְעֵי בְּנֵי הָאָדָם, וְכִמוֹ שֶׁהָאֲנָשִׁים הֵן מְצִוִּים עַל עֲוֹן קְרִי, שֶׁלֹּא יִהְרָהּרוּ בַּיּוֹם כְּדִי שֶׁלֹּא יִבֹּאוּ לִידֵי טְמָאָה בְּלִילָה, כִּף הַנָּשִׁים מְצוּוֹת לְבַלְתִּי לְהַרְהֵר הַרְהוּרִים רָעִים, וְקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה הוּא תְקוּנַת קְרִי, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ, וְזוֹ דְבָרִי פִי חֶכֶם חֵן.

א. יֵשׁ לוֹמֵר, דְּנוֹכַל לְפָרֵשׁ הַכְּתוּב: "כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים אַחַת אֲהוּבָה" - שֶׁהִיא מְחַל"ת, שֶׁהִיא נִרְאִית לְבְנֵי אָדָם מְקַשְׁטֵת, וְתָמִיד הִיא בְּמַחּוּל וּבְשָׁחוּק, וְהַשְּׁנוּאָה הִיא לִילִי"ת הַרְשָׁעָה, שֶׁהִיא תָּמִיד מְיַלְלֶת וְעוֹסֶקֶת בְּבִכְיָה, לֹא יוֹכֵל לְבַכֵּר אֶת בֶּן הַבְּכוֹר, שֶׁהוּא נוֹלָד מֵאִשְׁתּוֹ הָרְאוּיָה לוֹ, כִּי צָרִיף הָאָדָם לְזַהֵר תָּמִיד עַל כָּל פְּנִים טְפָה רֵאשׁוּנָה שֶׁיִּדְבֵּק בְּאִשְׁתּוֹ.

אם ימהר לעשות תשובה יהיה טוב לו

י. וְכֵל מִי שֶׁנִּכְשַׁל, חָס וְשָׁלוֹם, בְּעוֹוֹן זֶה יַעֲיֵן לְעִיל פְּרָק ב' וְלִקְמֵן פְּרָק ס"ט וּפְרָק ע', וַיִּמְהַר בְּתִשְׁבּוּבָה, וְאִזּוּ טוֹב יִהְיֶה לוֹ אֲמֵן סָלָה.

פרשת נשא פָּרַק ט"ט

א. צָרִיךְ הָאָדָם לְדַעַת, כִּי הַמַּחֲל"ת הַנִּזְכָּרַת לְעִיל בְּפָרֶק ס"ח, הִיא וְכַת שְׁלָה, לְפַעֲמִים הִיא נִרְאִית לְפָנֵי הָאָדָם אֲף בְּהֶקִּיץ, וְהִיא נִרְאִית אֵלָיו כְּאִלוּ הִיא אִשָּׁה יָפָה וּמִרְאִית לוֹ פָּנִים שׁוֹחֲקוֹת, וְשׁוֹחֲקַת עִם הָאָדָם וּמִיִּלְדַת בָּנִים מִמָּנּוּ הַנִּקְרָאִים (הוֹשַׁע ה' ז) "בָּנִים זָרִים", (לְשַׁעֲיָה א ד) "בָּנִים מִשְׁחִיתִים", וּלְבִסּוּף הִיא הוֹרֶגֶת אוֹתוֹ וְאֵת זָרְעוֹ וְכָל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִהַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה בְיַמֵּינוּ וְאוֹמֵר לָךְ אִיזִי גּוֹפָא דְעֵבְדָא כֶּךָ הָיָה:

סדר הלימוד ליום ה סיון [יום 241 בשנה]

מַעֲשֶׂה נוֹרָא מַעִיר פּוֹזְנָא

ב. כִּי בְשַׁנַּת תמ"א וְתמ"ב לְאֶלְף ה' הָיָה בֵּית אָחָד שֶׁל אֲבָנִים עוֹמֵד בְּרַחוּב הַגָּדוֹל בְּקַהֲלַת קְדָשׁ פּוֹזְנָא, אֲשֶׁר הַמֶּרְתֵּף בְּתוֹךְ הַבַּיִת הָיָה סָגוּר וּמְסֻגָּר, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לִילֶךְ שׁוֹם אָדָם לְתוֹךְ הַמֶּרְתֵּף, וַיְהִי הַיּוֹם, הֵלֶךְ לְשֵׁם בְּחֹר אָחָד לְתוֹךְ הַמֶּרְתֵּף, וְכִמוּ רְבִיעִית שְׁעָה מְצֻאָהּ אֲנָשֵׁי הַבַּיִת לְהַבְּחוֹר שׁוֹכֵב עַל מִפְתֵּן הַמֶּרְתֵּף מֵת, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים סִבַּת מִיתָתוֹ, וְאַחַר מִיתַת הַבְּחוֹר הַנִּזְכָּר לְעִיל, כְּמוֹ שֶׁתִּי שָׁנִים, בָּאוּ הַחִיצוֹנִים לְתוֹךְ (הַפִּיר הַיּוֹד) שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, וְכִשְׁהָיוּ אֲנָשֵׁי הַבַּיִת מְכִינִים מְזוֹן לְבִשָּׁל עַל הַכִּיָּרָה, הָיוּ מוֹצְאִין בְּקִדְרוֹת תוֹךְ הַמַּאֲכָל עֶפֶר וְאֶפֶר, עַד שֶׁלֹּא הָיָה רָאוּי הַמַּאֲכָל לְאָכֹל.

הַחִיצוֹנִים בִּלְבָלוּ אֶת הַדָּרִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת

ג. וְאַחַר כֶּךָ הָיָה יָד הַחִיצוֹנִים מִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁבָּאוּ גַם כֵּן לְתוֹךְ הַדִּירָה שֶׁהָיוּ דָרִים שֵׁם הַבְּנֵי אָדָם, וְהָיוּ

לוקחין הכלים והמנורות שהיו בחדר תלויים לנוי, והיו זורקין את הכלים והמנורות על הארץ, אבל לא היו מזיקין לשום אדם, רק היו מבלבלים את האנשים הדרים שם, ואחר כך היו באים החיצונים לכל חדרי הבית, עד שנכנס אימתן על אנשים הדרים בבית, ובעל כרחם הכרחו לעזב את הבית ולעקר דירתם משם, והיתה יללה גדולה בקהלת קדש פוזנא, ויתיעצו הקהל יחד להתופח איך ומה לעשות, ועשו פעולות מן הכמרים הנקראים ייע"ז וויט"ר, ולא יכלו לעשות שום פעולה לגרש את החיצונים.

אין רשות לחיצונים לשלט במקום דירת בני אדם, אלא במקום חרבה ושממה, ורחמנא לצלן

ד. ואחר כך שלחו שליח מיוחד אחר הבעל שם המפרסם בדורו, הנקרא מורנו הרב יואל בעל שם מקהלת קדש זאמושט, והנה תכף אשר בא הרב מורנו יואל ז"ל, התחיל להשביעם בשמות הקדושים, שיודיעו לו מאיזה סבה הם באים לבית זה, אשר היא בית דירה לבני אדם, והחיצונים - אין להם רשות לדור במקום הישוב, כי אם במקום הטנוף או במדבר. והשיבו שהבית הזה הוא שיף להם לחלוטין על פי דין ודת התורה.

ה. והתרצו החיצונים שיבואו לפני בית דין הצדק שבקהלת קדש פוזנא, ואחר יום או יומים היו הדינים דקהלת קדש הנזכר לעיל הולכים עם הרב רבי יואל בעל שם, והיו יושבים בבית דין, והיו שומעים קול שאחד טוען, אבל לא ראו הבית דין שום תמונת צורה מהחיצונים.

ו. והתחיל אחד מן החיצונים לטען, כי היה איש אחד דר בבית, שהבית היה שיך לו בימים הקדמונים, ושמו היה כף וכף, והיה האיש הנזכר לעיל צורף, והיה דר עם שדית אחת, והוליד בנים זרים ובנים משחיתים וגם הוליד מאשתו גם כן בנים, והאיש צורף הנזכר לעיל היה לו אהבה יתרה ונפשו קשורה בנפשה של שדית, ולפעמים היה מכרח לבטל תפלתו ולצאת מבית הכנסת לעשות רצון השדית הנזכר לעיל.

סדר הלימוד ליום ו סיון [יום 242 בשנה]

ז. ופעם אחת היה האיש צורף הנזכר לעיל מסדר סדר בלילה ראשונה של פסח כסדר היהודים בכל תפוצות ישראל, ובתוף הסעודה קם האיש הצורף מן השלחן והלך לבית הכפא, ואשתו היהודיה עשתה כמחריש לו, והלכה תכף אחריו לראות מה הוא עושה בבית הכפא, וראתה דרך החור לבית הכפא, והנה היה חדר יפה עומד שם וגם שלחן היה מלא מכלים של כסף וזהב ומטה מצעת בכל מיני יפוי, ובתוף המטה היתה אשה יפופיה מאד ערמה, והצורף הנזכר לעיל היה מדבק עמה במטה, ומרב הפחד של האשה היהודית הלכה לביתה סרה וזועפת, ואחר כך כמו רביעית שעה בא גם בעלה הצורף, והאשה היהודית לא דברה מאומה עד כעת מחר, הלכה האשה היהודית לבית הרב הגאון הגדול מורנו שעפטל זכרנו לברכה, וספרה לו כל המארעות הנזכרים לעיל, ושלח הרב אחר הצורף, והודה הצורף, שיש לו אשה זרה, אשר היא לא מזרע האדם, ואז כתב לו הרב קמיע

אָחַד בְּשִׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, עַד שֶׁהִכְרַח הַצּוֹרֵף לְעֹזֵב הָאִשָּׁה
הַזֶּה הֵיּא מִן הַחִיצוֹנִים.

טענות החיצונים שהירושה שיכת אליהם

ח. וְקִדְּם מוֹתוֹ בָּאָה אֵלָיו הַחִיצוֹנִית וּבִכְתָּהּ לְפָנָיו, אֵיךְ
יִנִּיחַ אוֹתָהּ וּבְנִיָּהּ, וְאַחֵר כִּף הָרֵאָתָה לוֹ פָּנִים
שׁוֹחֲקוֹת וּנְשָׁקְתוֹ וְחִבְּקָה אוֹתוֹ, עַד שֶׁהִתְרַצָּה לָהּ לִתֵּן לָהּ
וּלְזֶרְעָה חֵלֶק בְּנַחֲלָה שְׁלוֹ, וְנָתַן לָהּ הַמֶּרְתֵּף אֲשֶׁר הָיָה לוֹ
בְּבֵית. וְאַחֵר זְמַן נִשְׁתַּרְבֵּב מִלְחָמוֹת בְּמַדִּינוֹת פּוֹלִין מִן
שְׁנַת ת"ח עַד שְׁנַת תי"ח, וּמֵת הָאִישׁ הַצּוֹרֵף בְּמִלְחָמָה
הֵיּא הוּא וַיּוֹרְשׁוּ, וְעָתָה אֵין לוֹ שׁוֹם יוֹרֵשׁ, וְאַנְחָנוּ
הַחִיצוֹנִים הַיּוֹרְשִׁים, וְלָנוּ יֵשׁ חֵלֶק בְּנַחֲלַת אָבִינוּ, עַד כָּאֵן
הַטְּעֵנוֹת שֶׁל הַחִיצוֹנִים. וְהַשִּׁיבּוֹ הָאֲנָשִׁים הַדְּרִים בְּבֵית,
שְׁאַנְחָנוּ בְּכֶסֶף מְלֵא קְנִינּוֹ הַבַּיִת מִן הַצּוֹרֵף וּמִיד בָּאֵי
כחו, וְאַתֶּם הַחִיצוֹנִים אֵינֶם נִקְרָאִים זֶרַע בְּנֵי אָדָם, וְעוֹד
שְׁאַמְכֶם הַשְּׂדִית הֵיּתָה כּוֹפֶה לְהַצּוֹרֵף בְּעַל כְּרָחוּ לְדוֹר
עָמָה.

ז. וַיֵּצֵא פְּסָק מֵהַבַּיִת דִּין, שְׁאֵין לְהַחִיצוֹנִים שׁוֹם דִּין
וּדְבָרִים וְלֹא שׁוֹם חֵלֶק בְּהַבַּיִת הַנִּזְכָּר לְעֵיל, כִּי עֵקֶר
דִּינְתֶם הוּא בְּמַדְבָּר וְלֹא בִישׁוּב, וְאַחֵר הַפְּסָק הַשְּׂבִיעֵ הָרַב
רַבִּי יוֹאֵל בְּעַל שֵׁם לְהַחִיצוֹנִים, שֶׁהִכְרָחוּ לְצֵאת מֵהַבַּיִת
וְאֵף מִן הַמֶּרְתֵּף לְמָקוֹם יַעֲרוֹת וּמַדְבָּרוֹת.

הַרִי לָךְ רֵאִיָּה בְּרוּרָה, שֶׁהַעֲוֹן הַזֶּה גּוֹרֵם כְּשֶׁהָאָדָם נִדְּבַק
בְּלִילִית אוֹ בַשְּׂדִית מִן כֶּת מַחֲלַת, אֲזִי נַעֲקֵר הוּא מִן
הָעוֹלָם וְגַם מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֵין לוֹ שׁוֹם זְכָרוֹן בְּעוֹלָם.

סדר הלימוד ליום ז סיון [יום 243 בשנה]

השומר עצמו מפגם הברית אשרי לו ואשרי לנשמתו

י. על כן יתרחק האדם מן הזנות, כדי שלא יבוא אליו שדית בדמות אשה, ותדבק, חס ושלום, בו או בזרעו, וגורם רעה לעצמו. והגודר עצמו בגדר ערוה ומדבק באשת נעוריו שהיא כגפן, אז אשרי לו ואשרי לנשמתו, שלא נתן כחו לזרים, רק יהיה האדם נזהר מלהוציא זרעו לבטלה, ואם גיע אליו, חס ושלום, חטא זה על ידי אנס, אזי יראה תקף לתקן את הפגם בתשובה, ואז טוב לו יהיה סלה.

פֶּרֶק ע'

א. בריש פרשת צו כתיב (ויקרא ו ב): "זאת תורת העלה היא העלה על מוקדה" - פרש רש"י ז"ל: "אין צו אלא לשון זרוז. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס" עד כאן לשונו, והנה פרוש רש"י צריך לבאור, מה כונת רש"י ז"ל לדרש דרוש זה דוקא בפרשה זו ולא בשאר פרשיות שבתורה, והנראה לפרש על פי הגמרא דאמרינן (ברכות כו עמוד ב): תפלה - כנגד קרבנות תקנום, תפלת שחרית - נגד תמיד של שחרית, מוספים - נגד קרבן מוסף, תפלת מנחה - נגד תמיד שבין הערבים, תפלת ערבית - כנגד איברים ופדרים שלא נתעכלו על גבי המזבח ונתפקעו מעל גבי מזבח, שזהו הירך התורה להכהנים להחזיר האברים ופדרים על גבי המזבח, ולכן ה"ה האש של המזבח יוקד כל הלילה.

סדר הלימוד ליום ח סיון [יום 244 בשנה]

בתפלת מעריב צריך האדם לכוון להחליש כח הסטרא אחרא

ב. וְהֶעֱנִין הוּא מְבַאֵר בְּזֵהָר פְּרָשֶׁת תְּרוּמָה (דף קל עמוד א),
 כִּי הָעֵשֶׂן שֶׁל כָּל הַקְּרָבָנוֹת הִיָּה עוֹלָה בְּמִישׁוֹר, מֵהַ
 שְׂאִין בֶּן הָעֵשֶׂן שֶׁל אֲבָרִים וּפְדָרִים שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל גְּבִי
 הַמִּזְבֵּחַ, כְּשֶׁחֻזְרִין וּמַעְלִין אוֹתָן עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ מִבְּעָרֵב,
 הִיָּה הָעֵשֶׂן מִתְעַקֵּם וְהוֹלֵךְ לְצַד צְפוֹן, אֲשֶׁר שֵׁם דִּירַת
 הַסְטְרָא אַחְרָא, וּמִן הָעֵשֶׂן הַהוּא הֵם יוֹנְקִים, וְלֹא יוֹכְלוּ
 לְקַטְרֵג עַל יִשְׂרָאֵל, כִּיטוֹכְשֶׁהִיָּה הָעֵשֶׂן הַהוּא הַנּוֹזֵק מִתְעַקֵּם
 לְאוֹתוֹ צַד צְפוֹן וְעָאֵל לְחַד נוֹקְבָא דְּבִצַּד צְפוֹן, כֹּף
 הַחֲבוּרוֹת שֶׁל סְטְרָא אַחְרָא הֵיוּ יוֹדְעִים מִהָעֵשֶׂן, וְהֵיוּ
 מִתְאַסְּפִים כָּלֵם לְשֵׁם, וְרֹאשׁ אֶחָד מִמֶּנָּה עַל כָּלֵם, וְשֵׁשִׁים
 אֶלֶף רַבּוּא מִחֲנוֹת שֶׁל קְלִיפּוֹת עִמָּהֶם, וְכָלֵם הֵיוּ
 מִתְאַסְּפִים יַחַד לְסִטְר צְפוֹן וְקִיָּמִים עַל פְּתַח חֲדָא דְּאַקְרִי
 "קְרִי", כִּי מֵהַהוּא פְּתַח דְּאַקְרִי קְרִי נִפְקִין כָּל מְקַטְרָגִים
 עַל יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה כְּתִיב (ויקרא כו כא-כח): "וְאִם תִּלְכוּ עִמִּי
 קְרִי וְהִלַּכְתִּי אִף אֲנִי עִמָּכֶם בְּחִמַּת קְרִי", וְהֵן הֵן הַקְּלִיפּוֹת

קנט) פרוש הזהר בלשון קדש:

וכשהיה העשן ההוא הנוזק מתעקם לאותו צד צפון ונכנס לנקב אחד
 שבצד צפון, כל החבורות של סטרא אחרא היו יודעים מהעשן, והיו
 מתאספים כלם לשם, וראש אחד ממנה על כלם, וששים אלף רבוא
 מחנות של קליפות עמהם, וכלם היו מתאספים יחד לצד צפון ועומדים
 על פתח אחד שנקרא "קרי", כי מאותו פתח שנקרא "קרי" יוצאים כל
 המקטרגים על ישראל, ועל זה כתיב: "ואם תלכו עמי קרי והלכתי אף
 אני עמכם בחמת קרי", והן הן הקליפות אשר משם יוצאים ומעופפים
 בלילה ומתראים לבני אדם בלילה ושוחקים עמהם עד שמוציאין קרי.

אֲשֶׁר מִשָּׁם נִפְקִין וּפְרָחִין וְשֹׁאטִין בְּלִילָה וּמִתְחַזְּזִין לְבְנֵי הָאָדָם בְּלִילָה וְשׁוֹחֲקִין עִמָּהֶם, עַד שְׁמוֹצִיאִין קָרִי, וְהֵנָּה הָעֵשֶׂן הַנּוֹזֵךְ לְעֵיל הוּא מְזוּן לְאוֹתָן הַמְקַטְרְגִים, שִׁישְׂאָרוֹ בַּמָּקוֹם וְלֹא יִתְפַּשְׁטוּ עַל הָעוֹלָם, וּכְנֻגָד זֶה תִּקְנוּ תְּפִלַּת עַרְבִית, בְּאֲשֶׁר כְּתוּב הַנּוֹזְכִים יוֹצְאִים מֵעַרְב רֶב, וְעַל כֵּן נִקְרְאָת "תְּפִלַּת עַרְב" לְהַתִּיש כַּח הַנּוֹזְכִים, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְכַוֵּן הַיָּטִב בְּתְּפִלַּת עַרְבִית כְּדֵי לְהַתִּיש כַּח הַסְטֵרָא אַחֲרָא הַנּוֹזֵךְ לְעֵיל, וּבִיּוֹתֵר בְּפֶרֶט בְּגִלוּת הַמֵּר הַזֶּה.

צָרִיךְ לְזַהֵר בְּפִירוּרֵי פֶת כְּדָמִיוֹן אַבְרֵי עוֹלָה שְׁנִתְּפַקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמְּזַבַּח ג. וְהֵנָּה צָרִיךְ אָנִי עוֹד לְהַקְדִּים לָךְ הַקְּדָמָה אַחַת, מֵה שְׁמֻצָּאֵי בִּסְפֵר "שְׁנֵי לוֹחֹת הַבְּרִית" (ע' שֶׁעַר הָאוֹתִיּוֹת אוֹת ק קִדְשַׁת הָאֲכִילָה דָף נג), דְּהַזְהִיר הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יִשְׁעִיָּה הַרְוִיץ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָה, שְׁצָרִיךְ כָּל אָדָם לְזַהֵר מְאֹד בְּפִירוּר שֶׁל פֶּת כְּדָמִיוֹן אַבְרֵי עוֹלָה שְׁנִתְּפַקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמְּזַבַּח, וְכִמוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים מְזַהְרִין לְהַחֲזִיר אַבְרִים וּפְדָרִים שְׁנִתְּפַקְעוּ מֵעַל גְּבֵי הַמְּזַבַּח, כְּדֵי שְׁלֹא יִהְיֶה שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים נְהַנִּין מִן אוֹתָן אַבְרִים וּפְדָרִים, רַק יִנִּיקְתָּן הִיא מִן הָעֵשֶׂן הַמִּתְעַקֵּם וְנוֹטָה לְצַד צְפוֹן, כִּף הַפִּירוּרֵי פֶת - צָרִיךְ הָאָדָם לְהַזְהֵר בָּהֶם שְׁלֹא יִשְׁלִיכֶם לְאַרְץ, וּבְפֶרֶט מְפִירוּרֵי שִׁיּוּרֵי הַמוֹצִיא, שֶׁהֵן דְּגַמַּת אַבְרִים שֶׁל עוֹלָה, וְנִקְרְאִים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, שֶׁהוּא קִדְשׁ קִדְשֵׁים. (עִין מֵה שְׁכַתְּבִיתִי בַּחֲבוּרֵי הַגְּדוּל הַנִּקְרָא "עֶפֶר הָאֵילִים" בְּפֶרֶשֶׁת צו וְתִמְצָא נַחַת, עִין שָׁם)

סדר הלימוד ליום ט סיון [יום 245 בשנה]

ד. ומי שאינו נזהר בפרורי פת, אזי באה לילית שהיא גימטריא ת"פ, שהיא בהפוך אתון פ"ת עם ת"פ

כחות שְׁלָה, וְשׁוֹרָה בְּבֵית הָאִישׁ הַהוּא, עַד שֶׁמְבִיאָה אוֹתוֹ לְיַד עֲנִיּוֹת. וְלִכֵּן נִרְאָה לִי דְזָהוּ כְּנֵת הַמְּסוֹרָה "זֹאת תֹּרַת הָעֵלָה הִיא הָעֵלָה" (ויקרא ו ב) וּכְתִיב "הוּא הָעֵלָה" וְלִכְאוּרָה הוּא תְּמוּנָה, וְלִפִּי מָה שֶׁכְּתַבְתִּי אֶתִּי שֶׁפִּיר דָּהוּא סוּד גָּדוֹל, הִיא הָעוֹלָה - קָאִי עַל לִילִי"ת הַרְשָׁעָה, שְׁרוּצָה לִיהְנוֹת מִן פְּרוּרֵי פ"ת, שֶׁהִיא גִּימְטְרִיאַת"פ, שֶׁהוּא מְמַנָּה עַל הָעֲנִיּוֹת וְדִלוֹת, וְהוּא הָעוֹלָה - קָאִי אֲאֲבְרִי עוֹלָה שְׁנַת־קָרְבוֹ עַל גְּבֵי הַמְּזַבַּח.

וְלִכֵּן נִרְאָה לִי פְרוּשׁ רַש"י ז"ל דְּרוּשׁ זֶה שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּיוֹתֵר הַכְּתוּב צְרִיף לְזָרוּ בְּמָקוֹם חֶסְרוֹן כִּיס, דְּוָקָא בְּפִרְשָׁה זו, דְּקָשָׁה לְרַש"י ז"ל, הִקְרִי הוּא "הִיא הָעֵלָה" וְהַכְּתִיב הוּא "הוּא הָעֵלָה", אֲלָא עַל כְּרַחֲךָ צְרִיף לֹאמַר כְּדִפְרַשְׁתִּי לְעִיל, דְּ"הוּא הָעֵלָה" - קָאִי אֲקַרְבְּנוֹת וְ"הִיא הָעֵלָה" - קָאִי אֲפִרוּרֵי פת, וְלִכֵּן בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לֹאמַר: בְּיוֹתֵר צְרִיף הַכְּתוּב לְהִזְהִיר בְּמָקוֹם שֵׁישׁ חֶסְרוֹן כִּיס, לְפִי דְלִילִי"ת הִיא מְמַנָּה עַל הָעֲנִיּוֹת וְדִלוֹת.

מִי שֶׁדוֹרֵף עַל פְּרוּרֵי פת נַעֲשֶׂה עֲנִי, רַחֲמֵנָא לְצַלָן

ה. כַּמְעַשָּׂה דְהוּבָא בְּחֻלִּין (דף קה עמוד ב): קס"א אָמַר אַבְיִי: מְרִישׁ הָהוּא אָמִינָא הָאִי דְכִנְשֵׁי נְשׁוֹרָא, מְשׁוּם נְקִיּוֹת הוּא (רוצָה לֹאמַר, דְּכִנְשֵׁי נְשׁוֹרָא שְׁמַכְבְּדִין פְּרוּרֵי הַפֶּת, כִּן פֶּרֶשׁ רַש"י ז"ל). אָמַר לִי מַר: מְשׁוּם דְקָשָׁה לְעֲנִיּוֹת.

קס) פְּרוּשׁ בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

אָמַר אַבְיִי - מוֹתַחֲלָה הִיִּיתִי אוֹמֵר, שֶׁזֶה שְׁמַכְבְּדִים אֶת פְּרוּרֵי הַפֶּת בְּבֵית הוּא מְשׁוּם נְקִיּוֹת. אָמַר לִי רַבִּי, שֶׁהוּא מְשׁוּם שֶׁקָּשָׁה לְעֲנִיּוֹת.

"וי לזה שהוציא אותנו מבית"

קסא **האי** גברא דהנה מהדר עליה שד דעניותא, ולא הנה
 יכול ליה, דקא זהיר אנשורא (רוצה לומר, שהיה הבעל
 הבית נזהר מאד בפרורי הפת) יומא חד כרן רפתא על פני השדה,
 ונפלו פרורים של הפת על גבי עשבים, ואי אפשר היה לו
 ללקט כל הפרורים, אמר השד דעניותא: השתא ודאי נפל
 בידי. בתר דאכיל, איתי מרא, עקרינהו לכולא ושדא
 לנהרא (פרש רש"י, שקל מרא, שקורים בלשון אשכנז שאוב"ל ולקח
 הקרקע עם העשבים ועם הפרורים וזרק למיא), שמע קלא דהווי
 אמרי: וי, וי, דאפקי להאי גברא מביתו".

ולבן נראה לי דזהו כונת רש"י שדרש דרוש זה דוקא
 במצוה זו בפרשת העולה, שהיא קרי וכתוב: "הוא
 העלה", "היא העלה" - כיון דרמזי נמי אליל"ית שהיא
 ממנה אעניות, ולכן אמר: ביותר צריך הכתוב לזרז
 במקום שיש חסרון כיס, שהפרורי פ"ת - כל מי שלא
 נזהר בהן וזורקן לחוץ, מביא לידי עניות ודלות, ולכן לא
 פרש רש"י דרוש זה כי אם דוקא במצוה זו. וקל להבין
 ונכון הוא, ולפי עניות דעתי היא כונת אמתית.

קסא) פרוש בלשון קדש:

מעשה באיש אחד שהיה מחזר עליו שר העניות, ברצותו להביאו לידי
 עניות, ולא הנה יכול לו, מפני שהיה זהיר ביותר בפרורי הפת. יום אחד
 כרן פת מעל פני השדה, ונפלו פרורים מהפת על גבי עשבים, ולא היתה
 לו אפשרות ללקט את כל הפרורים שנפלו. אמר השד של עניות: "עתה
 בודאי יפל בגדי". כשגמר האיש לאכל הביא מעדר, עקר את העשבים
 עם הקרקע שתחתיהם, לקחם יחד עם הפרורים וזרקם לנהר. שמע קול
 שהיה אומר: "אוי, אוי, שהוציאני אדם זה מביתי!"

סדר הלימוד ליום י סיון [יום 246 בשנה]

בפרורי המוציא יש קדשת אברי העולה

ז. ולכן צריך האדם להזהר שלא ישליך פרורי הפת, וכל שכן פרורין של המוציא, שיש בהן קדשת אברי העולה, ולכן נראה לי, דלילי"ת עם ת"פ מחנות שלה היא ממנה על הקרי, על פן צריך האדם להתפלל, שלא יבוא לידי קרי, ויתרחק מהרהורים רעים המביאים האדם לידי קרי.

עצות להנצל מעוון הברית

ובוא וראה עצה הגונה, שאתן לכל מי שירא וחרד לדבר ה' שינצל מעוון קרי, ענין ראשון כבר פתבתי בפרק ב', שיציר האדם קדם שיישן בדיוקנו של אביו, עין שם. וסגלה שנית היא, שיעשה טבעת מכסף טהור, ויחקק עליו אלו השמות שקבלתי מהאיש הקדוש, מורנו יואל בעל שם זכרנו לברכה מקהלת קדש זאמושט.

ח. ואלו הן: "שד"י צמרכ"ד אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם דיונסי"ם יוה"ך אדנ"י", ואחר עשיה והחקיקה של הטבעת כסף יטביל הטבעת במקוה ארבעים סאה, ואחר כך יוכל לשאת על ידו ויוכל לילך בכל מקומות, ויהיה לבו בטוח שינצל מעוון זה, וישכן וישכב לבטח על משכבתו בלי שום מכשול ועוון.

פרשת בהעלתך פֶּרֶק ע"א

א. "ויבא עד חברון" (במדבר יג, כב). ופרש רש"י: "מלמד שיהלך כלב על קברי האבות להתפלל שם שיהיה

נצול מעצת מרגלים". ומכאן נתפשט המנהג יפה שבִּישְׂרָאֵל, שְׁאַנְחֵנוּ הוֹלְכִים עַל קְבְרֵי אָבוֹת לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם שְׁמַת בּוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ.

נשמות הצדיקים מרגישים בצער בני ישראל, ומתפללים בעדם
ב. ואף אם הוא במקום אחר באותו הפעם ב"אר-צייט" ואינו במקום ששוכב שם אביו או אמו, מכל מקום כשהולך על שאר קברי ישראל להתפלל, מכל מקום מתעוררים כל הנשמות שבגן עדן באותה התפלה, וסדנא דארעא חד הוא, [פרוש: וגוף הקרקע אחד הוא] שהקדוש ברוך הוא גזר כן להיות נפשות הצדיקים מצויין על הקברות לטובת ישראל, שיהיו שומעין לתחנונות ותפלות ישראל הבאים להתפלל על הקברות. וכל מי שיש לו איזה צער - יבוא אל קברי אבותיו או שאר קברים ויודיע צערו להנפשות.

ג. כי בעת שהנשמות ונפשות שומעין תפלתן של החיים המתפללין על צערן, אז עולין לרוחות שבגן עדן (זהו חלק ב דף קמא עמוד ב), והרוחות עולין אל חדרי גן עדן אשר שם נשמות הקדושות, ומעוררין האבות שבארץ ישראל, ושם משתחוים לפני כסא הכבוד ומתפללין על החיים.

סדר הלימוד ליום יא סיון [יום 247 בשנה]

הנשמה בוכה ומתאנחת על שלא זכתה לכנס לגן עדן
ד. אכן כשהנשמה אינה זוכה עדן למקומה בגן עדן העליון, והיא עדן נדחית מחוץ לפרגודא קדישא [פרוש: מחוץ לפרוכת הקדש המבדלת בין מקום

השְׁכִינָה] וְנָדָה וְנָעָה, אַזִּי גַם הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ נָע וְנָד, וּבְכָל פַּעַם בָּאָה הַנֶּפֶשׁ וְרוּחַ בְּתוֹךְ הַקָּבֶר וְרוּאָה הַגּוֹף מְסֻבָּב בְּתוֹלָעִים וּפְּתוּחַ וְתוֹלָעִים מְקַשְׁקְשִׁים בּוֹ וּקְרָבִיו וּבְנֵי מַעְיו מְלֵאִים רָמָה וְתוֹלָעָה, אַז הַנִּשְׁמָה מֵתֵאבְּלֶת עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (איוב יד כב): "וְנִפְשׁוּ עָלָיו תֵּאבְּלוּ".

שְׁכָרָן שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׂזוּכִים לְעוֹלָם הַבָּא

ה. מֵה שֶׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהַגּוֹף קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, אַזִּי מֵתֵעַכֵּל הַבֶּשֶׂר עַל יְדֵי הָעֶפֶר, וְאֵז נַעֲשֶׂה גּוֹפוֹ וּבִשְׂרׁוֹ עֶפֶר וְאֶפֶר תִּכְף, וְאֵינוֹ סוֹבֵל שׁוֹם צַעַר שֶׁל תוֹלָעִים וְרָמָה – זֶהוּ שְׂכָר גּוֹפוֹ. וְשְׂכָר הַנִּשְׁמָה – בְּגֵן עֵדֶן הָעֵלְיוֹן עוֹלָה מִיָּד, וְכֵן הָרוּחַ לְגֵן עֵדֶן הַתַּחְתּוֹן, וּבְכָל שְׂבַת וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ עוֹלָה הָרוּחַ לְגֵן עֵדֶן הָעֵלְיוֹן אֲשֶׁר שָׁם הִיא הַנִּשְׁמָה, וּבִהְיוֹת אֹר וְזִיו הַטָּהוֹר יוֹרֶדֶת לְמַטָּה בְּמוֹצָאֵי שְׂבַת וְיוֹם טוֹב וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ, וְאֵז עוֹלָה הַנֶּפֶשׁ וּמְקַבֶּלֶת גַּם כֵּן מֵהָאֹר וּמֵהַזִּיו הַטָּהוֹר שֶׁקֶבֶל הָרוּחַ לְמַעְלָה מִנִּשְׁמָה שְׂבָגָן עֵדֶן הָעֵלְיוֹן.

הַנִּשְׁמוֹת עוֹמְדוֹת מִקְבְּרֵיהֶן וְנוֹתְנוֹת שְׂבַח וְהוֹדָאָה לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ

ו. וְאֵז הַנֶּפֶשׁ יוֹרֶדֶת וְנִכְנָסֶת תּוֹךְ הַקָּבֶר וְנוֹטְלֶת צִיּוֹר הַגּוֹף שֶׁהָיוּ בְּחִיּוֹתָן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְצִיּוֹר הַזֶּה עוֹמְדִין מִמֶּשׁ בְּגוֹפוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּחִיּוֹתָן, וְעוֹמְדִים עַל הַקָּבְרִים וְנוֹתְנִים שְׂבַח וְהוֹדָיָה לְאֵל יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל גְּדֹל מַעְלוֹת אֹר הַנִּשְׁמָה, וְזִיו פְּנִיָּהֶם מְאִירִים בְּאֹר גְּדוֹל, וְאֵז מְרַבֵּין בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּצִיּוֹרָן מִמֶּשׁ עִם הָעֲצָמוֹת מְרַקְמוֹת וּמְגַלְמוֹת כַּדְמִיּוֹן הַגּוֹף.

המתים משבחים להשם יתברך - בכל מוצאי שבת ויום טוב
וראש חודש

ז. ואלו הִיָּה רְשׁוֹת לְבַנֵּי אָדָם לְרֵאוֹתָן, הֵיוּ רוֹאִים אוֹתָם
בְּכָל מוֹצְאֵי שַׁבָּת וּמוֹצְאֵי רֵאשׁ חֹדֶשׁ וַיּוֹם טוֹב
בְּדַמְיוֹן גּוֹפּוֹת עַל הַקְּבָרִים וְאוֹמְרִים שִׁיר וְשַׁבַּח, וְזֶהוּ
שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב (תהלים לה י'): "כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרָנָה ה' מִי
כְמוֹךָ", 'אוֹמְרִים' אֵין כְּתִיב כָּאן, אֲלָא "תֹּאמְרָנָה",
שְׁאוֹמְרִים הַמַּתִּים שִׁירָה וְשַׁבַּח בְּכָל מוֹצְאֵי שַׁבָּת וַיּוֹם
טוֹב וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ.

סדר הלימוד ליום יב סיון [יום 248 בשנה]

כְּשִׁמְגִיעַ לְאָדָם פְּתֹאוֹם מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת, יֵדַע שְׂאֵז
הִיא עֵת רְצוֹן לְהַתְּפַלֵּל

ח. וְגַם צְרִיף לְהוֹדִיעַ - בְּעוֹד הָאָדָם בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, אֲזַ
הַנְּשָׂמָה מְעוֹרְרַת אֶת לְבוֹ שֶׁל אָדָם לְדַבֵּר ה', כִּי זֶה
קְבֻלָּה הִיא בְּיַדֵּי מַסְפָּרִים קְדֻמוֹנִים. וְדַע, כִּי בְּכָל עֵת
שְׂיָבוֹא פְּתֹאוֹם מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה בְּלֵב שֶׁל אָדָם, מִחֻשְׁבָּה שֶׁל
שְׂמִחָה וְאַהֲבָה לְדַבְרֵי תוֹרָה אוֹ מִצְוָה, אֲזִי תִדַּע, שְׂאֵז הוּא
עֵת רְצוֹן שֶׁתְּהִיָּה מִתְּפַלֵּל, וְזוֹ הַתְּפִלָּה דְּבוּקָה תְּכַף בְּהִיכַל
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְאֲשֶׁר שֵׁישׁ
לְפַעֲמִים עֵת וְזִמְן שֶׁנִּפְשׁוּ שֶׁל אָדָם עֲגוּמָה עָלָיו - קְרוֹב
הַדְּבָר, שֵׁישׁ אֵיזָה גְזֵרָה רָעָה, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל הָאָדָם אוֹ
עַל קְרוֹבָיו אוֹ גְזֵרָה רָעָה עַל כָּל הָעוֹלָם, כִּי עַל פִּי רַב
כְּרוֹזִים יוֹצְאִים וּמְעוֹרְרִין לְכַבוֹת הָאָדָם, כִּי הֵלֵב יוֹדַע
מֵרַת נִפְשׁוֹ, אִף שְׂבִאֲזוּנָיו לֹא שָׁמַע, וְעַל כֵּן אִם יִתְעַצֵּל
הָאָדָם וְלֹא יִתְפַּלֵּל תְּכַף, אֲזִי הַגְזֵרָה מִמְשַׁמֶּשֶׁת וּבָאָה, עַל

כַּן יִזְרוּ הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ וַיִּתְפַּלֵּל לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּדַמְעוֹת כְּפִי כָחוּ.

מַעֲשֵׂה מַרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וּבְנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁבִטְלוּ גִזְרֵה רְעָה
ז. כַּמְבָּאָר בַּזְהַר פְּרֻשַׁת קְדוּשִׁים (דף טו עמוד א) : קְסִיבְדִּיּוֹמָא
חַד הָהוּא יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אֶתְרַעָא דְלוּד. זְקַף
עֵינוּי וַחֲזָא שְׁמַשָּׂא דְנַהִיר וְאַסְתִּים נַהוּרָא, וְאַהֲדַר נַהִיר
וְאַסְתִּים נַהוּרָא, וְאַהֲדַר נַהִיר וְאַסְתִּים נַהוּרָא, וְהָהוּא כֵּן ג' **ג'**
פְּעָמִים. אֲדַהֲכִי אֶתְחַשִּׁיךְ נַהוּרָא וְאַתְחַזִּי בְּשְׁמַשָּׂא אוֹכְמִי
וִירוֹקָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה: תָּא
אַבְתְּרָאִי וְנַחְמִי, דְּהָא וּדְאִי גִזְרָה אֶתְגַּזֵּר, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּעֵי לְאוֹדְעָא לָן, דְּוִדְאִי ג' יוֹמִין תְּלִיא גִזְרָה דְאַתְגַּזֵּר
לְעֵלָא, עַד דְּאוֹדִיעָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקָא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב (עֲמוֹס ג ז) : "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם
גְּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדֵּי הַנְּבִיאִים".

י. קְסִיבְדִּיּוֹמָא דְהוּוּ אֶזְלִי עֵאלוּ בְּהוּא כְּרַם. חָמוּ חַד חוּרָא
דְּהוּוּ אֶתִּי, וּפּוֹמִיָּה פְּתוּחַ וּמְלַהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא.

קסב) פְּרוּשׁ הַזְהַר בְּלִשׁוֹן קְדוֹשׁ:

שְׁיֹם אַחַד הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי יוֹשֵׁב בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר לוּד. נִשָּׂא עֵינוּ
לְמַעְלָה וְרָאָה אֶת הַשָּׁמֶשׁ מְאִירָה וְנִסְתָּם אוּרְהָ, וְחִזְרָה וְהִאִירָה וְנִסְתָּם
אוּרְהָ, וְחִזְרָה וְהִאִירָה וְנִסְתָּם אוּרְהָ. כֵּן הָיָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. בְּתוֹךְ כֵּךְ נַחֲשָׁךְ
הָאוּר וְנִרְאָה בְּשָׁמֶשׁ מְרָאָה שְׁחוּר וִירוֹק. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנוֹ: בּוֹא אַחֲרַי וְנִרְאָה, שְׁהֵרִי בְּוִדְאִי נַגְזְרָה גִזְרָה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוּצָה לְהוֹדִיעֵנוּ, כִּי וּדְאִי שְׁלֹשָׁה יָמִים תְּלוּיָה גִזְרָה שְׁנִגְזְרַת לְמַעְלָה, עַד
שְׁמוֹדִיעַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב: "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים
דְּבַר כִּי אִם גְּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדֵּי הַנְּבִיאִים".

קסג) פְּרוּשׁ הַזְהַר בְּלִשׁוֹן קְדוֹשׁ:

בְּעוֹד שְׁהִיּוּ הוֹלְכִים נִכְנְסוּ בְּכַרְם הַהוּא. רָאוּ נַחֲשׁ אַחַד בָּא, וּפְּתוּחַ

וְאַחִיד יְדִיה בְּרִישֵׁיה דְחוּיָא, וְחַמָּא דְהוּה חוּיָא מְרַחֵשׁ
 בְּלִשְׁנֵיה (רוצֵה לומר, דְהִנְחֵשׁ הִיָּה מְרַמֵּז לְעוֹרֵר לְהִנְחֵשׁ הַקְּדָמוֹנִי, שֶׁהִיא
 סְמָא"ל וְלִילִית הִרְשָׁעָה, שְׂיִתְעוֹרְרוּ דִינִים קָשִׁים עַל הָעוֹלָם), אָמַר לִיה
 רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְחוּיָא: חוּיָא, זֵיל וְאִימָא לְהֵאֵי
 חוּיָא דְאַתְקָרִי נְחֵשׁ עֲלִיוֹן, דְהָא רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי
 בְּעֵלְמָא שְׂכִיחַ.

סדר הלימוד ליום יג סיון [יום 249 בשנה]

רבי שמעון בן יוחאי הגן בחיים חיותו על כל העולם, שלא ישלטו
 מזיקים ומשחיתים, חס ושלום

יא. כִּסְדֵי עֵילִיָּה רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְרִישֵׁיה דְהֵיָא נְחֵשׁ
 לְחַד נּוֹקְבָא דְעַפְרָא וְאָמַר: גּוֹזְרָנִי בְּשֵׁם, דְכָשֵׁם דְתַתָּא
 אַתְחִזִּיר לְנוֹקְבָא דְעַפְרָא, כֶּךָ עַלָּאָה יְתַחֲזֵר לְנוֹקְבָא
 דְתַהוּמָא רַבָּא, רַחֵשׁ רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּצְלוֹתֶיהָ עִם

ולוהט בארץ בעפר, החזיק רבי שמעון בן יוחאי בראש הנחש, וראה
 שהיה הנחש מרחש בלשונו, והוא סימן שהנחש מרמז לעורר להנחש
 הקדמוני, שהוא סמא"ל וליילית הרשעה, שיתעוררו דינים קשים על
 העולם. אמר רבי שמעון בן יוחאי לנחש: "נחש, לך ואמר לנחש ההוא
 שנקרא נחש העליון, שרבי שמעון בן יוחאי נמצא בעולם".

קסד) פרוש הזהר בלשון קדש:

הכניס רבי שמעון בן יוחאי את ראשו של הנחש לנקב אחד שבעפר
 ואמר: גוזרני בשם, שכשם שהנחש התחתון חזר לנקב שבעפר, כך הנחש
 העליון יחזר לנקב של התהום הגדול, ולא יקטרג עוד בעולם. לחשו
 תפלה רבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר.

בתוך תפלתם שמעו קול אחד שהיה אומר: "פסקי גזרות הפנסו חזרה
 למקומכם הראשון, כי המזיקים והמשחיתים אינם יכולים לשרות בעולם,
 מפני שרבי שמעון בן יוחאי בטל אותם".

רבי אלעזר. עד דהוו מצלי, שמעו חד קלא דהוי אומר:
 פוטקרא דקטפא עולו לאתריכו, קטפירי דבוריני לא
 שראן בעלמא, דהא רבי שמעון בן יוחאי בטיל להון.
 (פרוש: דהוי יוצא בת קול על אותן ממנים דיכולין לעשות הזק לעולם, שיהיו
 מקרחים לעיל למקום הראשון, במקום אשר שוכנים במדברות, כיון דרבי
 שמעון בן יוחאי הוא עדין קים בעולם הזה, וזכותו מגינה מפני הפרעניות).
 בדורות הללו שאין לנו צדיקים כרבי שמעון בן יוחאי, צריכים יראי
 ה' להתפלל על דורך

יב. ודע, אף שעכשו בזמן הזה אין לנו בדור כמו רבי
 שמעון בן יוחאי שיוכל לבטל הגזרות רעות, מכל
 מקום חסדי ה' לא תמנו על כל דור נדור, ומיד שנגזרה
 איזה גזרה למעלה, רחמנא לצלן, מיד שלוחי מעלה
 מכריזים ומשמיעים הקול והכרוז על ידי תינוק ותינוקת,
 והן מתנבאין ואינם יודעים מה מתנבאים. גם הקדוש
 ברוך הוא מעורר לב הכשרים ויראים, שיתפללו על
 דורך, והתעוררות בא מעצמותן, ובעת אשר איזה רעות
 מתעוררות, אז מלאכי דינים משוטטים ומכריזים, וחצי
 דינים נשלחים ומביאים איזה חלשה לעולם או שאר
 ענינים רעים בר מנן.

כמה דברים שצריך האדם לזהר, כדי להנצל מכל רע, רחמנא לצלן
יג. ואז טוב לאדם שלא להראות כל כך בחוץ תדיר,
 כדאיתא בזהר פרשת נח (דף סט עמוד א): "כסיה" כיון שנתן

קסה) פרוש הזהר בלשון קדש:

כיון שניתנה רשות למשחית, אזי נתנת רשות לאותו שליח לפגוע
 באנשים שמהלכין תמיד ברחובות ובשוקים, חס ושלום.

רְשׁוֹת לַמִּשְׁחִית, אָזִי לְהָאֵי שְׁלוּחָא רְשׁוֹת לַפְגַּע בְּאַנְשֵׁי דְמַהֲלֵכִין תְּדִיר בְּרַחוּבוֹת וּבְשׁוּקִים, חֶס וְשָׁלוֹם". וְלִכְן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה לְהִנְצִל מִכָּל רַע, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְצָרִיךְ הָאָדָם לְזַהֵר שְׁלֹא לְהִזְכִּיר שְׁמוֹ בַתְּפִלָּתוֹ, דְּכִיּוֹן דְּמִזְכִּיר שְׁמוֹ, אִזּוֹ מְשַׁגְּיחִין לְעֵין עָלָיו בְּמַעֲשָׂיו, וְכֵן יִמְצָאוּ מְקַטְרָגִים דִּינִזְקֵי לֵיהּ [פְּרוּשׁ: שְׂיִזְיָקוּ לוֹ], חֶס וְשָׁלוֹם.

סדר הלימוד ליום יד סיון [יום 250 בשנה]

כְּאִשְׁרֵי מִתְפַּלֵּל לֹא יִתְפַּלֵּל רַק עֲבוּר עֲצֻמוֹ, אֶלֶּא שְׂיִכְלַל עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל

יד. וְהִבִּיא הַזְהַר רְאָיָה, שְׂאֵמֵר אֱלִישָׁע הַנְּבִיא לְשׁוֹנְמֵית (מְלָכִים ב ד יג): כְּסִי"הֵיִש לָךְ לְדַבֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ" - דָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהֵהוּא יוֹמָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַזֵּי, דְּכַדִּין אַקְרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא "מֶלֶךְ הַקְּדוּשׁ" ו"מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט", "וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת" - לָא בְּעִינָא דִּידְכֵרוֹן שְׂמִי שְׂיִשְׁגִּיחוֹן בֵּי, אֶלֶּא "בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת". תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּרַגְזָא הַזֵּי בְּעִלְמָא, לָא אֲדַכֵּר שֵׁם נַח, כִּיּוֹן דְּדִינָא אֲתַעְבֵּר, כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ח א): "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח" הַשְׁתָּא אֲדַכֵּר שֵׁם נַח.

קסו) פְּרוּשׁ הַזְהַר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

"הֵיִש לָךְ לְדַבֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ" - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַזֵּה, שְׂאִזּוֹ נִקְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא "מֶלֶךְ הַקְּדוּשׁ" ו"מֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט", "וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת" - אִינִי רוֹצֵה שְׂיִזְכִּירוּ שְׂמִי בְּמִיחָד, אֶלֶּא "בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת". בּוּא וְרָאָה, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִיא רַגְזָא בְּעוֹלָם, לֹא הִזְכִּיר שֵׁם נַח, כִּיּוֹן שְׂעֵבֵר הַדִּין, כְּתוּב: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח" - עַכְשָׁו הִזְכִּיר שֵׁם נַח.

אם האדם מביט אל הסוף, בודאי יצליח בתורה ובמעשים טובים
ויבוא לחיי עולם הבא

זו. וְכֹל זֶה לְהוֹדִיעַ כִּי הָאָדָם נִדוֹן בְּמִשְׁקָל, וְלִכְלֹל מִעֲשֵׂה
טוֹב יֵשׁ מִלֵּיץ טוֹב, וְלִכְלֹל עֲנִיָּן רַע יֵשׁ מִקְטָרֵג. אֲשֶׁרִי
מִי שְׂאוֹהֵב אֶת נַשְׁמָתוֹ יוֹתֵר מִגּוֹפּוֹ, וְעוֹשֶׂה עוֹלָם הַזֶּה
טָפֵל, וְעוֹלָם הַבָּא עֶקֶר, וּבְכֹל יוֹם וַיּוֹם צוֹפֵה וּמִבִּיט אֶל
הַסּוֹף, שְׂסוֹף אָדָם לְמוֹת, וְאָז בּוֹדְאֵי יִצְלִיחַ בְּתוֹרָתוֹ
וּבְמַעֲשָׂיִם הַטּוֹבִים, שְׂיָבוֹא לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא.

פָּרָק ע"ב

א. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (שַׁבַּת דף קיט עמוד ב), כִּי
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם עַל הַבַּל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת בֵּית רַבֵּן.
וּמִכָּאֵן תִּרְאֶה, שְׁגָדוֹל שְׂכָר הַמְּלַמְדִין עִם הַתִּינוּקוֹת, וּבְכֹל
מְקוֹם שֶׁתִּינוּקוֹת לוֹמְדִים אֶצֶל רַבָּם, שֶׁם הַשְּׂכִינָה מְצוּיָה
וְשׁוֹרָה שָׁם.

תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן בּוֹקְעִים רְקִיעִים בְּשַׁעַת לְמוּדָם

ב. כִּדְאִיתָא בְּזֵהָר פְּרֻשַׁת לָךְ לָךְ (זֵהָר חֲדָשׁ דְּף לֵב עֲמוּד א):
כִּסְיֵרְבִי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, כִּד הָוָה אֶתִּי לְמַחְמֵי עוֹלָמְיָא
בְּבֵי רַב, הָוָה אָמַר: אֲזִילְנָא לְמַחְמֵי אִפִּי שְׂכִינְתָא. וּמָה

קסז) פְּרוּשׁ הַזֵּהָר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי כְּשֶׁהָיָה מוֹגִיעַ לְרֵאוֹת הַנְּעָרִים בְּבֵית רַבֵּן, הָיָה אוֹמֵר:
אֲנִי הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וּמָה שֶׁדִּיק וְאָמַר: כְּשֶׁהָיָה בָּא לְרֵאוֹת
הַנְּעָרִים בְּבֵית רַבֵּן, כִּי כֵן מְנַהֵג אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה, כְּשֶׁהָיוּ פְּנוּיִים מִן הַמְּלָאכָה,
הָיוּ הוֹלְכִים אֶל הַמְּלַמְדִים כְּדִי לְקַבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְעַל כֵּן צְרִיף הָאָדָם
לְזָהָר שֶׁכָּל הַהוֹלֵךְ לְשֵׁם לְבֵית הַמְּלַמְדִים, שֶׁם הָאֵם - שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה -

שְׁדִיק וְאָמַר: כִּד הוּא אֲתִי לְמַחְמֵי עוֹלָמְיָא בְּבִי רַב, כִּי כֵן מְנַהֵג אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה כְּשֶׁהֵיוּ פְּנוּיִין מִן הַמְּלָאכָה, הֵיוּ הוֹלְכִים אֶל הַמְּלַמְדִים כְּדִי לְקַבֵּל אִפִּי שְׂכִינְתָא. וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְזָהֵר, שְׁכַל הַהוֹלֵךְ לְשֵׁם לְבֵית הַמְּלַמְדִים, שֶׁשֵׁם הָאֵם - דִּהִיא שְׂכִינְתָא - רוֹבֶצֶת עַל הַבָּנִים וּפּוֹרְשֶׁת כְּנַפֵּי שְׂכִינָה עַל גְּדֵי הַצֶּאֱזַן, וּבַהֲבַל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת בּוֹקְעִים רְקִיעִים וְאוֹרִים.

למוד התורה עם תינוקות של בית רבן, מציל את המלמד מענש הגיהנם

ג. על כן צריך המלמד לשום אל לבו, שֶׁהַשְׂכִּינָה שׁוֹכֶנֶת אֲצֵלוֹ, וַיַּעֲשֵׂה מְלֶאכֶתוֹ בְּאַמוּנָה, בְּלִי רְמִיָּה, בְּאֶשֶׁר שֶׁהוּא מְלֶאכֶת שָׁמַיִם, וַיִּרְאֶה שֶׁיְהִיָּה הַחֲדָר אֲשֶׁר לוֹמְדִין שֶׁשֵׁם הַתִּינוּקוֹת נָקִי וְטָהוֹר מְכַל לְכֻלָּהּ, וַיִּקְיָם (דְּבָרִים כג טו):
 "וְהָיָה מַחְנִיךָ קְדוֹשׁ" כִּי זֶה נִקְרָא מַחְנֵה שְׂכִינָה.

סדר הלימוד ליום טו סיון [יום 251 בשנה]

ד. וְאֵיתָא בְּזוּהַר חֲדָשׁ (שם): כִּסְיֵי רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי - פָּגַע בֵּיהּ אֶלְיָהוּ, וְהוּי אֶלְיָהוּ מִתְחַזֵּי אֵלָיו

רוֹבֶצֶת עַל הַבָּנִים וּפּוֹרְשֶׁת כְּנַפֵּי שְׂכִינָה עַל גְּדֵי הַצֶּאֱזַן, וּבַהֲבַל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת בּוֹקְעִים רְקִיעִים וְאוֹרִים.

קסח) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי אלעזר בן רבי שמעון בן יוחאי - נראה אליו אליהו הנביא בדמות זקן וילד קטן הולך לפניו. המקום בו נראה אליהו הנביא לרבי אלעזר היה ליד נהר גדול והצרכו שניהם לעבר את הנהר לשפתו השניה. אמר רבי אלעזר לאליהו הנביא: "סבא, שים את הילד על כתפי האחת

כְּדָמוֹת סָבָא, וְתִינּוֹק קָטָן הֵלֶךְ לְפָנָיו, וְהָיָה מַעֲבֵר הַנֶּהָר
 גָּדוֹל לְאַעֲבְרָא לְהֵךְ גִּיסָא. אָמַר לִיה: סָבָא, רַמְיָא לְהָאֵי
 יְנוּקָא עַל כְּתַפְּאֵי בְּחַד גִּיסָא, וְאַתָּה – עַל כְּתַפְּאֵי גַם כֵּן
 בְּהָאֵי גִיסָא, וְאַעֲבִיר לְכוּן מַעֲבְרָא דְנִהָרָא רַבָּא הַדִּין,
 אָמַר לִיה: לָא מְאִרֵי דְדָרְרָא אַתָּה? וְלֹא תוּכַל לְאַעֲבְרָנָא
 (רוּצָה לומר: שְׂאֵמֵר לוֹ, רְאִיתִי שְׂאֵתָה הוּא תַלְמִיד חֲכָם, וְתֵשׁ כְּחַף מַחְמַת
 לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת (יִשְׁעִיָּה כח כט): "תּוֹשִׁיָּה", שְׂמַתְשֵׁת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם
 (סְנֵהֲדָרִין כו עמוד ב)).

קסט אָמַר לִיה: סָבָא, סָבָא, אֵי אַתְּפֵשׁ אוֹתְךָ וְרַבֵּיא הַדִּין
 בְּתַרֵּי יְדֵי, אַרְיִמִית יִתְכוּן פְּלַגוֹת מִיל אַחוּרֵי
 הַנֶּהָר, וְשְׂאֵמַרְתָּ לִי, שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָאת "תּוֹשִׁיָּה" וּמַתְּשֵׁת

וְאַתָּה עֲלָה עַל כְּתַפֵּי הַשְּׁנִיָּה וְאַעֲבִיר אֶתְכֶם אֶת הַנֶּהָר". אָמַר לוֹ אֱלִיהוּ
 הַנְּבִיא: "הָאֵם אֵינְךָ מְגֹדְלֵי הַדּוֹר בְּתוֹרָה? – לֹא תוּכַל לְהַעֲבִירֵנִי (כְּלוּמָה,
 מִכִּיּוֹן שֶׁתַּלְמִיד חֲכָם גָּדוֹל הֵנָּךְ וְדַאי תֵּשׁ כְּחַף מַחְמַת לְמוֹד הַתּוֹרָה, הַנִּקְרָאת 'תּוֹשִׁיָּה'
 עַל שֵׁם שְׂמַתְשֵׁת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם)".

קסט) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

עָנָה לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: "סָבָא! אוּכַל לְשַׂאת אוֹתְךָ וְאַת הִגֵּד הַזֶּה בְּשֵׁתֵי יְדֵי
 לְמַרְחָק שֶׁל חֲצִי מִיל אַחֲרֵי הַנֶּהָר. וּמָה שְׂאֵמַרְתָּ, שְׂוַדַּאי הַתּוֹרָה שְׂעִסְקַתִּי
 בָּהּ הַתִּישָׁה כַּחֲזֵי – אֵין הַדְּבָר כֵּן, הִיּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָאת גַּם 'רְפוּאָה', כְּמוֹ
 שְׂנֵאָמַר: 'רְפֹאוֹת תְּהִי לְשֶׁרֶף וְלְכָל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא'. וּבְאַמַּת שְׂתִיתִי הַרְבֵּה
 מִמִּשְׁקָה רְפוּאוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּחַזְקַתִּי". לְקַחֵם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עַל כְּתַפְּיוֹ
 וְהַעֲבִירֵם אֶת הַנֶּהָר.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: "גָּדוֹל כַּחֲזֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּבְזָכוֹת הִגֵּד
 הַזֶּה לֹא אֶעֱזֹב אוֹתְךָ וְלֹא אֶתֵּן רְשׁוֹת לְשֶׁר שֶׁל גִּיהֵנָם לְגַעַת בְּךָ, וְאַכְנִיסֶיךָ
 לְעוֹלָם הַבָּא בְּכַחֲזֵי שֵׁישׁ לִי שָׁם".

אָמַר לוֹ אֱלִיהוּ הַנְּבִיא: "רַבִּי כְּחַף גָּדוֹל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְדוּמָה
 אַתָּה לְשֵׁמֶשׁ וְכוּ".

כחו של אדם, והלא התורה נקראת אסותא, שנאמר (משלי ג ח): "רפאות תהי לשרך וגו', (שם ד כ): "ולכל בשרו מרפא". אף אני שתיתי מהתורה יומין סגיאין כמאן דשתי מילין דאסותא, ואישר חילי. נטיל להון ואעברינון על כתפוי, אמר ליה: סבא, סבא, חילי סגיא בעלמא הדין ובעלמא דאתי, ובגין רביא הדין לא אשבק לך ולא אתן רשות לשר של גיהנם לגע בך, ואנא עיל לך לעלמא דאתי בתקף חילי דאית לי תמן, אמר לי: רבי, רבי, חילך וסגיאה בעלמא הדין ובעלמא דאתי, ואת דמין כהאי שמשא" וכו'.

צריכין להתפלל על התינוקות של בית רבן

ו. ובהיות פי גדול שכר כח למוד התינוקות, והבל פיהם עושים הרבה פעלות טובות והצלות מגזרות רעות וקשות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה סה כ): (בראשית כז כב) - "הקול קול יעקב", בזמן שהקול של תינוקות מצפצפים בכתי מדרשות ובכתי כנסיות של יעקב - אין הידים ידי עשו לבוא עלינו, חס ושלום, בגזרות רעות ושמדות. על כן צריכין אנו גם כן להתפלל על התינוקות של בית רבן ועל יונקי שדים, שהקדוש ברוך הוא יסוכםם בצל כנפיו וישמרם מכל עינא בישא [פרוש: עין רעה] ומכל חלי ופגעים רעים, שינצלו מן אסכרה שבא אל התינוקות מחמת חסרון אור הלבנה, ולכן כתיב (בראשית א יד) "מארת" - חסר וי"ו.

סדר הלימוד ליום טז סיון [יום 252 בשנה]

סדר היום כשמוזליכים את התינוק לבית הספר - על ההורים לכסות את התינוק שלא יראה דברים טמאים

ז. ובהגיע הזמן לתת התינוק לבית הספר ללמד אצל המלמד - ישכים האב בבקר ויקיץ את הילד ויוליכנו בעצמו לביתו של רבו, ואף אם האב הוא זקן וגדול או פרנס ורב - לא יהיה לו בוששה בזה שמוליך את בנו פעם ראשונה לבית רבו של תינוק. ויתן שבח והודיה להקדוש ברוך הוא, שזכה אותו לזכות את בנו להכניסו תחת כנפי השכינה, ומחייב האב או האם לכסות התינוק תחת בגדו בהליכתו, שלא יסתכל התינוק בשום דבר טמא בעולם.

ח. ואחר שמביא התינוק לבית המלמד, יתן האב התינוק לתוך חיקו של המלמד על שם הכתוב (במדבר יא יב): "כאשר ישא האומן את היונק", (הושע יא ג): "ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו", ומביאין הלוה שכתוב עליו האל"ף בי"ת, ויקרא המלמד לפני התינוק א"ב ג"ד ה"ו וכו', ואחר כך: תשר"ק צפע"ם נמל"ך יטח"ז והדגב"א, ואחר כך יאמר התינוק כל אות ואת אחר המלמד, ואחר כך יקרא המלמד הפסוק (דברים לג ד): "תורה צוה לנו משה" וגו', ואחר כך פסוק ראשון של ויקרא, והתינוק יענה אחר כל תבה ותבה.

נכון להתענות בו ביום, ואחר התענית יעשה סעודה לעניים ויתן צדקה כפי היכלת

מ. ואחר כך יתן מעט דבש על הלוה, וילחך התינוק הדבש שעל גבי האותיות, ואחר כך יקח האב התינוק

וְיִשְׁכְּבוּ לְבֵית בְּאֶפְסָן שְׁלֹא יֵרְאֶה הַתִּינוּק שׁוֹם דְּבַר טָמֵא,
 וְטוֹב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא תִגַּע שׁוֹם אִשָּׁה נְדָה בְּהַתִּינוּק,
 וְלִכְן נִכּוֹן הוּא לְהַתְעַנּוֹת בּוֹ בַּיּוֹם אֲבִיר וְאִמּוֹ שֶׁל הַתִּינוּק,
 וַיִּתְפַּלְלוּ אֶל אֱלֹהִים שֶׁבְּשֵׁמִים שִׁיְהִי הַיּוֹלֵד מְצַלַּח בְּתוֹרָה
 וּבִירְאָה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים לְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, וְלַעֲת
 עָרֵב, אַחַר הַתְעַנּוּת, יַעֲשֶׂה סְעוּדָה לְעַנְיִים וַיִּתֵּן צְדָקָה לְפִי
 מִסַּת יָדוֹ, וְאִזּוֹ בּוֹדָאֵי יִהְיֶה לֵב הָאֵב בְּטוֹחַ, שִׁירְאֵת ה' יִהְיֶה
 עַל אוֹתוֹ הַתִּינוּק, וְדִי בְּאַזְהָרָה זֹה.

סדר הלימוד ליום יז סיון [יום 253 בשנה]

שְׁכַר הַמְגִדֵּל יָתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ

י. וְמָה מְאֹד גָּדוֹל שְׁכָר שֶׁל אוֹתָם הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵם
 חֲשׂוֹכֵי בָנִים, לְגַדֵּל יְתוּמִים בְּתוֹךְ בֵּיתָם, וַיִּשְׁגִּיחוּ
 עֲלֵיהֶם לְנַהֲגֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל כְּאֵלּוֹ יִלְדָם, וְאִם יִכְלַת בְּיָדוֹ
 לְהוֹשִׁיב לומְדֵי תוֹרָה בְּבֵיתוֹ וּלְפָרְנָסָם, שִׁיְהִי בֵיתוֹ מְלֵא
 תוֹרָה, פְּשִׁיטָא – אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ. וְכֵן מְצִינוּ בְּרִשׁ"י
 ז"ל (שֶׁלְשַׁלַּת הַקְּבֵלָה עֲרֵךְ רִשׁ"י דף מט), שֶׁבְהִיּוֹתוֹ גּוֹלָה מִן גְּלוּת
 צָרַפֶּת, הָיָה מִתְאַכְסֵן בְּבֵית עֲשִׂיר פְּרָנָס אֶחָד, וְהָיָה
 הָעֲשִׂיר הַפְּרָנָס מִפְּצִיר בּוֹ שִׁיתְעַכֵּב בְּבֵיתוֹ וַיִּלְמַד תוֹרָה,
 וְלָרֵב הַפְּצָרְתוֹ וּבִקְשַׁת הָעֲשִׂיר, הָיָה רִשׁ"י ז"ל מְחַבֵּר סֵפֶר
 אֶחָד, וְהָיָה נִקְרָא הַסֵּפֶר הַנִּזְכָּר לְעֵיל עַל שֵׁם הָעֲשִׂיר
 "הַפְּרָנָס", וְכוּנַת רִשׁ"י ז"ל הָיָה לְגַדֵּל וּלְכַבֵּד אֶת שְׂאֵר
 בְּעֵלֵי גּוֹמְלֵי חֲסָדִים.

יא. וְאֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר בּוֹחֵר וּבוֹרֵר מְקוֹם יָפֵה וְנֹאֵה
 בְּבֵיתוֹ כְּדִי לְלַמֵּד שָׁם, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי

בְּבֵית שְׁלוֹמֵדִים בּוֹ תוֹרָה, וְגָדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד בֵּית זֶה
לְעֵתִיד, בְּעֵת שְׁיִקְבְּצוּ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל, אֲזִי יִקְבְּצוּ גַם כֵּן כָּל
בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת וּבְתֵי כְנִסְיוֹת לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי לְצַבִּי
תַּפְאֶרֶת, אָמֵן.

פְּרִשְׁת שֶׁלַח פָּרָק ע"ג

א. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבָרְכָה (עירוובין סה עמוד א) : קע"לא
אֵיבְרֵי לֵילָה אֶלָּא לְגַרְסָא". גָּדוֹל כְּבוֹד הַבַּיִת אֲשֶׁר קוֹל
תוֹרָה נִשְׁמָע בּוֹ, כִּי הָעֵנָן הוּא כֹה, כְּשֶׁאָדָם יֵשֵׁן עַל מִטָּתוֹ,
אֲזִי נִשְׁמָתוֹ נִפְקֶת מִנִּיה, וְאֲזִי הִיא אֶסְהִידִית בְּאָדָם כָּל מָה
דְּעָבִיד בְּהָהוּא יוֹמָא, וְדָנִין אֶת הַנְּשֻׁמָה בֵּין טַב לְבִישׁ, כִּי
בְלֵילָה בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה יוֹשְׁבִים בְּדִין.

הַנְּשֻׁמוֹת יוֹצְאוֹת וּמַעֲיָדוֹת עַל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁעָשׂוּ בַיּוֹם

ב. קע"א וּבִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה, כִּיּוֹן שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ נִכְנָסָה לְמִקּוּמָהּ, אֲזִי
יֵשׁ מְמֻנָה מְכַרִּיז כְּרוּזָא דְרָךְ י"ב שְׁעָרִים (זהר חלק א דף

קע) פְּרוּשׁ בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

לֹא נִבְרָא הַלֵּילָה אֶלָּא לְלִמּוּד הַתּוֹרָה. גָּדוֹל כְּבוֹד הַבַּיִת אֲשֶׁר קוֹל תּוֹרָה
נִשְׁמָע בּוֹ, כִּי הָעֵנָן הוּא כֹה, כְּשֶׁאָדָם יֵשֵׁן עַל מִטָּתוֹ, אֲזִי נִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת
מִמֶּנּוּ, וְאֲזִי הִיא מַעֲיָדָה בְּאָדָם כָּל מָה שֶׁעָשָׂה בַיּוֹם הַהוּא, וְדָנִים אֶת
הַנְּשֻׁמָה בֵּין טוֹב לְרָע, כִּי בְלֵילָה בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה יוֹשְׁבִים בְּדִין.

קעא) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

וּבִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה, כִּיּוֹן שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ נִכְנָסָה לְמִקּוּמָהּ, אֲזִי יֵשׁ מְמֻנָה מְכַרִּיז כְּרוּז
דְרָךְ י"ב שְׁעָרִים, אֲשֶׁר הֵם נִפְתָּחִים כְּשֶׁהַחֲמָה יוֹצֵאת לְזֵרָה, וְנִסְגָּרִים
כְּשֶׁהַחֲמָה שׁוֹמֶעֶת כָּל הַלֵּילָה, וְאֲזִי כָּל אוֹתָם מְמֻנִים מְלֹאכִים שֶׁהֵם מְמֻנִים
עַל שְׁמִירַת הָעוֹלָם, כֹּלָם מִתְאַסְּפִים לְמַעְלָה, וְהַשְּׁעָרִים רַחֲמִים נִנְעָלִים,

צב עמוד א), אֲשֶׁר הֵם נִפְתָּחִים כְּשֶׁהַחֲמָה יוֹצֵאת לְזֶרֶחַ, וְנִסְגָּרִים כְּשֶׁהַחֲמָה שׁוֹקֵעַת כָּל הַלֵּילָה, וְאִז כָּל אֲנוּן מִמְּנִים מְלֹאכִים דְּאֲנוּן מִמְּנִים עַל שְׁמִירַת הָעוֹלָם, כְּלָם מִתְכַּנְּשִׁין לְעֵלָא, וְהַשְּׁעָרֵי רַחֲמִים נִנְעָלִים, וְהַבְּתֵי דִינִים מִתְעוֹרְרִין, וְעוֹמְדִין מְלֹאכִים הַמְּמַנִּים עַל הַתְּקִיעוֹת וְתוֹקְעִין, וְזֶהוּ סִימּוֹן, שְׁיַעֲמְדוּ מְלֹאכִים בְּחֻצֵי הַלֵּילָה, הַמְּיַחֲדִים לִזְמַר שִׁירָה, וְאִז תִּכְפַּף מִתְעוֹרְרִים הַמְּלֹאכִים וְעוֹמְדִין בְּאִימָה וּבִירְאָה, בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה, וּמְשׁוֹרְרִים וּמְזַמְרִים קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאִז בְּתַחֲלַת הַלֵּילָה, בְּנֵי נֶשֶׁא נִימִין עַל עַרְסִיהוֹן, וְנִשְׁמוֹתֵיהֶן נִפְקִין וּמְעִידִין עַל עוֹבְדֵיהוֹן דִּי בִימָמָא וְעוֹמְדִין בְּדִין.

סדר הלימוד ליום יח סיון [יום 254 בשנה]

הַשְּׂכִינָה וְהַצְדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן שׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה שְׁלוֹמֵד הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה - וּמְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ לְלַמֵּד בְּקוֹל, כְּדִי שְׁיִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּמִרוֹמִים

עֵיבֵיבְחָצוֹת הַלֵּילָה אֲתַעַר רִיחַ צְפוֹן, רִיחַ חֲזָק, וְקָם חַד מְמַנָּה וּבְטִישׁ בֵּיהּ בְּשַׂרְבִיטָא, וְהָרוּחַ שְׂכִיף,

וְהַבְּתֵי דִינִים מִתְעוֹרְרִים, וְעוֹמְדִים מְלֹאכִים הַמְּמַנִּים עַל הַתְּקִיעוֹת וְתוֹקְעִים, וְזֶהוּ סִימּוֹן, שְׁיַעֲמְדוּ מְלֹאכִים בְּחֻצֵי הַלֵּילָה, הַמְּיַחֲדִים לִזְמַר שִׁירָה, וְאִז תִּכְפַּף מִתְעוֹרְרִים הַמְּלֹאכִים וְעוֹמְדִין בְּאִימָה וּבִירְאָה, בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה, וּמְשׁוֹרְרִים וּמְזַמְרִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִז בְּתַחֲלַת הַלֵּילָה, בְּנֵי אָדָם יִשְׁנִים עַל מִטּוֹתֵיהֶם, וְנִשְׁמוֹתֵיהֶם יוֹצְאוֹת מִגּוֹפָם וּמְעִידִים עַל מַעֲשֵׂיהֶם שְׁעֵשׂוּ בְיוֹם וְעוֹמְדִים לְדִין.

קעב) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

וּבְחָצוֹת הַלֵּילָה מִתְעוֹרֵר מִצַּד צְפוֹן, רִיחַ חֲזָק, וְקָם מְמַנָּה אֶחָד וּמְכָה בּוּ בְּשַׂרְבִיטוֹ, וְהָרוּחַ נִשְׁקָטָה, אִז מִתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם

וְכִדִּין אֶתְעַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַשְׁתַּעֲשָׂא עִם צְדִיקָא,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר השירים ח יג): "הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים חֲבָרִים
מְקַשְׂבִּים לְקוֹלָךְ הַשְּׂמִיעַנִי וְגו'."

אשריהם ואשרי חלקם

ג. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד עַל אוֹתָן
הָאֲנָשִׁים הָעוֹמְדִים בַּלַּיִלּוֹת לְעִבּוֹדָתוֹ, וּמְשַׁמֵּר אוֹתָן
מִכָּל פְּצָעִים וּפְגָעִים רָעִים, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר (תהלים מב ט):
"יּוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי". וּבּוֹדָאֵי יִמְשֵׁךְ
עָלֵיו חוּט שֶׁל חֶסֶד וְאוֹר גְּדוֹל מְנַטִּיעוֹת שְׁבָגָן עֵדָן מֵאוֹתוֹ
הַמְּקוֹם הַנִּקְרָא "נַחַל קְדוּמִים", וְחִלְקוֹ מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְאַחַר
מֹתוֹ בַּמְּקוֹם מְנוּחָה וְשִׁמְחָה, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ.

אל יקל בעיניך למוד התורה בלילה

ד. עַל כֵּן אֵל יִהְיֶה קַל בְּעֵינֶיךָ לְמוֹד הַתּוֹרָה בַּלַּיִלּוֹה,
וְקִדְמוּנֵינוּ וְזִכְרוֹנָם לְבִרְכָה, הֵיוּ מִתְחַכְּמִים וְהֵיוּ עוֹשִׂים
סִימָנִים לְכוּן חֲצוֹת הַלַּיִלּוֹה לְקוֹם וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, כְּדִי
לְהִתְחַבֵּר כַּחֲדָא [פְּרוּשׁ: כְּאֶחָד] עִם צְדִיקִים שְׁבָגָן עֵדָן
הַשּׁוֹמְעִים תּוֹרָה מִפִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדַמְצִינוּ בַּזֶּהר
שֶׁם דָּף צב עמוד ב - צו עמוד ב):

עירי רבי אבא ורבי יעקב הוו אזלו מטבריה לכפר טרשא
ונתאכסנו אצל אשפיזא. כד בעו למשכב, אמר

הצדיקים, זהו שכתוב: "הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים חֲבָרִים מְקַשְׂבִּים לְקוֹלָךְ
הַשְּׂמִיעַנִי וְגו'."

קעג) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי אבא ורבי יעקב הלכו מטבריה לכפר טרשא והתארחו באכסניה

רבי אבא למריה דביתא: אית הכא תרנגולא? אמר ליה
האשפיזא: אמאי? אמר ליה: אצטריכנא למיקום
בפלגות ליליא.

ה. קעדאמר ליה: לא אצטריכנא, דהא אית לי סימנא
אחרא, דהדין טקלא דקמי ערסי מלינא מיא, ונטוי
טיף טיף, בפלגות לילה ממש אתרוקן כלהו מיא
ואתגלגל האי קטפא (דהיינו טקלא) ואשתמע קלא בכל ביתא,
וכדין הוא פלגות ליליא (פרוש: שהיה כלי מים תלוי לפני מטתו, והוי
עשוי כגלגל, וכלי זה היה נוטף טיף טיף, וכדרך שעושין במדינה זו (האור
וערג), עד שהוציא כל המים שבפלי עד חצות. וכל זמן
שהיו מים, אפלו מעט מזעיר, קאי אקמייהו, וכשנגמרו
כל הטפין לצאת, אזי נתהפך הגלגל ונפול למטה, ונהפך
הפלי, והיה מרעיש וצועק ונשמע קולו, עד שהקיצו אותן
האנשים שהיו בחדר ההוא), והיה שם באותו הבית חד

אחת. כאשר רצו לשכב לישון, פנה רבי אבא אל בעל האכסניה ושאלו:
"יש לכם כאן תרנגול?" שאלו בעל האכסניה: "לשם מה לך תרנגול?"
ענה לו רבי אבא: "רוצה אני לקום בחצות".

קעד) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר לו בעל הבית: "אין אני נזקק לתרנגול כדי להתעורר, שכן יש לי
כלי מורה שעוה ליד מטתי. כלי זה הנו גלגל מלא מים ולו חור בתחתיתו
והמים נוטפים מתוכו מעט מעט. כאשר מתרוקן הפלי לגמרי, מתהפך
הוא, מתגלגל ומשמיע קול רעש גדול, עד שמתעוררים כל דרי הבית.
כלי זה התקנתי לצרכו של זקן אחד, המתעורר מדי לילה בחצות כדי
לעסק בתורה."

אמר רבי אבא: "ברוך ה', ששלחני לאכסניה זו!"

סָבָא דִּהְוָה קָם בְּכָל פְּלָגוֹת לִילָא וְאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיתָא, וּבְגִין דָּא עֵבִיר הָאֵי, אָמַר רַבִּי אָבָא: בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דִּשְׁדַּרְנֵי הֶכָא.

סדר הלימוד ליום יט סיון [יום 255 בשנה]

ט"ד "חצות לילה אקום להודות לך"

ו. כְּשִׁיבוֹבְהִיגֵיעַ זְמַן חֲצֵי הַלַּיְלָה, קָמוּ כָּלֵהוּ וְהָוֵי עֶסְקֵי בְּאוּרִיתָא וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אָבָא לְתַרְיֵן בְּנוֹהֵי, הָעֲנִינְךָ הַשְׁכָּר דִּהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשֶׁע עִם צְדִיקִים וְעִיל בְּפְלָגוֹת לִילָה לְגַן עֵדֶן, וְלִכְּן אָמַר דָּוִד (תהלים קיט סב): "חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ", אָמַר רַבִּי אָבָא: וְדָאֵי שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ, אָבָל מָנָא לָךְ הָא? אָמַר לִיה: כֶּךָ לְמַדְתִּי מִן סָבָא אַחְרָא.

ז. כְּשִׁיחַוָּתוּ הָוָה אָמַר לְהוּ: בְּתַחֲלַת שַׁעֲתָא קְמִיתָא דְלִילָה, כָּל הַדִּינִים דְּלַתְתָּא מַתְעַרְיֵן וְאַזְלִין וְשֹׁאטִין בְּלִילָה,

קעה) פרוש הזהר בלשון קדש:

בְּהִיגֵיעַ חֲצוֹת הַלַּיְלָה קוּמָה כָּל הַחֲבֵרָא לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה. הַסְּבִיר רַבִּי אָבָא לְשַׁנֵּי בְּנָיו אֶת עֲנִין חֲצוֹת הַלַּיְלָה, בּוּ נִכְנַס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַן עֵדֶן וּמְשַׁתְּעֵשֶׁע שָׁם עִם הַצְּדִיקִים, לִכְּן אָמַר דָּוִד הַמְּלֹךְ: "חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ".

אָמַר רַבִּי אָבָא: "וְדָאֵי יָפָה אַתָּה אוֹמֵר, אוּלָם מְנַיֵן לָךְ זֹאת?" עָנָה אוּתוּוּ זְקוּ: "כֶּךָ לְמַדְתִּי מִזְקֵן אַחֲרִי".

קעו) פרוש הזהר בלשון קדש:

עוֹד אָמַר הַזְּקֵן: "בְּתַחֲלַת הַלַּיְלָה מַתְעוֹרְרִים הַדִּינִים וְשֹׁטִים בְּעוֹלָם, וּבְחֲצוֹת לַיְלָה מְמַשׁ מַתְעוֹרְרַת הַשְּׁפָעְתוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגַן עֵדֶן וְהַדִּינִים מְסַתְּלָקִים מִן הָעוֹלָם, וְכָל הַהֲשַׁפְּעוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת בְּאוֹת בְּחֲצֵי הַלַּיְלָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'וַיַּחֲלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה' וַיְהִי בְּחֲצֵי הַלַּיְלָה'.

ובפֿלגות לילָה מִמָּשׁ, אַתְּעַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן,
 וְדִינֵין דְּלִתְתָּא לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְכָל נְמוּסִין דְּלַעְלָא לָא
 אֲשַׁתְּכּוּחוּ אֲלָא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, דְּכְתִיב (בְּרַאשִׁית יד טו):
 "וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה", (שְׁמוֹת יב כט): "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה".
 וְכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּתּוֹרָה מְצִינוּ הַכִּי, דְּוֹד הַמְּלָךְ קָרְיָה
 לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲצוֹת לַיְלָה מִמָּשׁ (רוּצָה לוֹמַר: הַיּוֹדְעִים סוּד
 שְׁהַנוּקְבָא הַנְּקֵרָא מֵדַת לַיְלָה, יוֹצֵאת מֵאַחֲרֵי חֲדוּחֵי, דְּהֵינּוּ מִמְּחֻצֵיחוּ, וְעַל פִּן
 דְּוֹד הָיִי קָרִי לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "חֲצוֹת לַיְלָה", וְזֶהוּ שְׂדֵיק בְּזַהַר, דְּאִיהוּ חֲצוֹת
 לַיְלָה מִמָּשׁ. וְזֶה סוּד גְּדוּל, וְאִין מְגַלִּין אוֹתוּ אֲלָא לְצַנוּעִין וְלִיּוֹדְעֵי ח"ן),
 וּמְלָכוֹת בֵּית דְּוֹד נְקֵרָא מֵדַת לַיְלָה, וְעַל פִּן קָם דְּוֹד
 בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּדְכְתִיב: "חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ
 עַל מִשְׁפְּטֵי צְדָקָךְ", וְסוּד מִשְׁפָּט וְצְדָקָה גַם כֵּן יְדוּעַ לְמַבִּין
 מְדַעְתּוֹ אוֹ לְמִי שְׂיֵשׁ קַבְלָה בְּיָדוֹ דְּמַהֲנִי דִינֵין נְפָקִין, דִּינָא
 דְּמְלָכוּתָא דִּינָא. אֲתוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יַעֲקֹב וְנִשְׁקוּהוּ וְכוּ'.
 פ"א אֲדָהֱכִי אֲתִי הָאִי יְנוּקָא וְשָׂאִיל: אֲמַאי כְּתִיב "חֲצוֹת
 לַיְלָה"? (רוּצָה לוֹמַר: מֵאַחַר דְּקָאִי אֲנוּקְבָא דְּנְקֵרָא חֲצוֹת

ובכמה מקומות בתורה רמזו ענן זה של 'חצות הלילה'. דוד המלך קרא
 להקדוש ברוך הוא בחצות הלילה, ליוֹדְעִים סוּד הַכְּנָה לְמָקוֹם שְׁבוּ
 מִתְחִילָה קוֹמַת הַנְּקֵבָה מֵאַחֲרֵי הַזְכָּר וְהוּא מֵהַחֲזָה וְלִמְטָה, כְּלוֹמַר
 מִמְּחֻצֵי גוֹף הַזְכָּר, לְכֹן קָרָא דְּוֹד לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא 'חֲצוֹת לַיְלָה'. וְזֶהוּ
 שְׂדֵיק בְּזַהַר, שֶׁהוּא חֲצוֹת לַיְלָה מִמָּשׁ וְזֶהוּ סוּד גְּדוּל, שְׂאִין מְגַלִּים אוֹתוֹ
 אֲלָא לְצַנוּעִים וְלִיּוֹדְעֵי ח"ן, וּמְלָכוֹת בֵּית דְּוֹד נְקֵרָא מֵדַת לַיְלָה. עַל פִּן
 קָם דְּוֹד בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: 'חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל
 מִשְׁפְּטֵי צְדָקָךְ'. וְסוּד 'מִשְׁפָּט וְצְדָקָה' גַם כֵּן יְדוּעַ לְמַבִּין, שְׂמַדִּינִים אֵלוֹ
 'מִשְׁפָּט וְצְדָקָה' מִקּוֹר הַעֲנָן 'דִּינָא דְּמְלָכוּתָא - דִּינָא'. בְּאוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי
 יַעֲקֹב וְנִשְׁקוּ לְזָקֵן עַל דְּבָרֵי הַנְּפִלְאִים.

קעז) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

לילה, ומדת חצות אינו משמע שהוא מדת לילה לגמרי, אלא פי אם מחצית שבמדת לילה). אמר: הָא אַתְמָר, בְּפִלְגוֹת לַיְלָה מַלְכוּת דְּשִׁמְיָא אַתְעַר (פרוש: ואם פן כְּבַר מְבַאֵר, דְּמַשּׁוּם הִכִּי צְרִיךְ שְׂיִהִי נִקְרָאת "חצות לילה", דְּאִיהוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַנּוֹכַח לְהַרְאוֹת דְּאִזּוּ מִתְגַּלְהַ מַלְכוּתָא דְּשִׁמְיָא הַנִּקְרָא "זְעִיר" וְהַבּוֹן). אַמְרַהּ הָאִי יְנוּקָא: אֲנָא שְׂמַעְנָא מְלָה, פִּתַּח הָאִי יְנוּקָא וְאָמַר: מֵאַחַר דְּבַחְצוֹת מִתְגַּלִּין הַחֻסְדִּים, וְעַל פֶּן בְּאוֹתוֹ הָעֵת יֵשׁ דִּין וְרַחֲמִים, וְעַל פֶּן נִקְרָא אִזּוּ חֻצוֹת לַיְלָה, פִּלְגוֹת דִּינָא הִיא, דְּנִהִירָא אֲנַפְהָא בְּסִטְרָא דְּחֻסְדִּי. קָם רַבִּי אַבָּא וְשׁוּי יְדִיו עַל רִישָׁא דְּהָאִי יְנוּקָא וּבְרַכִּיהּ.

סדר הלימוד ליום כ סיון [יום 256 בשנה]

החייב להכין כסא לאלהיו הנביא קדם ברית מילה

ח. ע"פ פתח רבי אבא ודרש סודות נפלאות בעניני דמילה ואמר, דבשעה שמכניס האב את בנו למול ערלתו,

והנה קם ילד ושאל: "מדוע כתוב 'חצות לילה'?" והתבונן בשאלתו, שהרי הזקן הסביר שחצות מרמז לנקבה, היוצאת מאחורי חזה הזָכֵר, והנקבה היא מדת לילה ממש ולא חצות לילה.

ענה לו הזקן: "הרי אמרנו, שבחצות הלילה מתעוררת מלכות השמים, המרמזת להקדוש ברוך הוא הנקרא 'זעיר'."

אמר הזלד: "ואני כף שמעתי: היות שבחצות לילה מתגלים החסדים ובאותו הרגע משמשים ביחד דין ורחמים, לכן נקרא אותו רגע 'חצות לילה', שהוא רק חצי דין, שהרי הפנים כבר מוארים באור החסד".

קם רבי אבא הניח ראשו על ראש הילד וברכו.

קעח) פרוש הזהר בלשון קדש:

פתח רבי אבא ודרש סודות נפלאים בקשר לברית מילה ואמר: "בשעה

בְּהֵיחֵא שְׁעֵתָא קְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילֵיהּ
 וְאָמַר: חֲמוּ פְּמִלְיָא דִּילִי, מַה בְּנֵי חֲבִיבִין עֲבָדִין בְּעֵלְמָא,
 בְּהֵיחֵא רְגַעָא מְזַדְּמָן אֲלֵיהּ הִנְבִּיא וְטָאס עֲלָמָא בְּד'
 טָאסִין וְאִזְדְּמָן תַּמָּן. וְעַל דָּא תְּנִינָן, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְתַקְנָא
 כְּרִסְיָא לְאֲלֵיהּ, וְהוּא סְלִיק וְאַסְהִיד קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דִּישְׁרָאֵל הֵן מְקִימִין בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְכוּ'.

מ. קַעֲטָא דְהֵכִי הָיִי נְהוֹרָא. קָמוּ רַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי יַעֲקֹב וּבְעוּ
 לְמִיזֵל, אָמַר לְהוּ הָאִי גִבְרָא: בְּמַאי דְעֵסְקִיתוּ בְּחֻצוֹת
 לֵילָה אֲשַׁתְּלִימוּ. אָמַר: מַאי הוּא? אָמַר לְהוּ: דְתַחֲמוּן
 לְמַחַר אֲנָפוּי דְמַאֲרִיָּה קִימָא (בעל ברית, שהוּא אֲלֵיהּ הִנְבִּיא),
 דְהָא דְבִיתָאֵי בְּעֵאת בְּעוֹתָא דָּא מְנַיְכוּ (על הברית מילה), וּגְזַר

שְׁמַכְנִיס הָאֵב אֶת בְּנוֹ לְמוֹל עֲרַלְתּוֹ - בְּאוֹתָהּ שְׁעָה קוֹרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְפַמְלִיא שְׁלוֹ וְאוֹמַר: "רְאוּ מַה עוֹשִׂים בְּנֵי הַחֲבִיבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה!",
 בְּאוֹתוֹ רְגַע מְזַדְּמָן אֲלֵיהּ הִנְבִּיא לְמַקוֹם הַבְּרִית. בְּמַהִירוֹת מְגִיעַ הוּא
 לְשָׁם, שְׁהָרִי בְּאַרְבַּע טִיסוֹת עוֹבֵר הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם, לְכֵן לְמַדְּנוּ שְׁבַעַת
 עֲרִיכַת הַבְּרִית צְרִיךְ הָאָדָם לְהַכִּין כְּסָא לְאֲלֵיהּ הִנְבִּיא. לְאַחַר הַבְּרִית
 מְתַיַצֵּב אֲלֵיהּ הִנְבִּיא לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַעִיד, שִׁישְׁרָאֵל שׁוֹמְרִים
 אֶת בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ."

קעט) פרוש הזהר בלשון קדש:

בִּינְתִימִים עָלֶה הַשְּׁחַר וְרַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי יַעֲקֹב רְצוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכָּם. פְּנָה
 אֲלֵיהֶם בְּעַל הַבְּרִית וְאָמַר: "אֶת הַתּוֹרָה בְּהַ עֲסַקְתֶּם בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה יֵשׁ
 לְכֶם הַזְּדֻמְנוֹת לְקַיִם!" שְׁאֵלוּהוּ: "לְמַה תִּרְמָזְנָה מִלוֹתִיךָ?"

עָנָה לָהֶם: "מַחַר תּוּכְלוּ לְזַכּוֹת לְרֵאוֹת אֶת מְלֶאךָ הַבְּרִית - אֶת אֲלֵיהּ
 הִנְבִּיא, וְאֲשַׁתִּי מִבְּקוּשַׁת מִכֶּם לְהַשְׁאֵר אֶתְנִי לְבְרִית הַמִּילָה שְׁתַּעֲרֹךְ מַחַר".
 אָמַר רַבֵּי אַבָּא: "לְבַקְשׁוֹתְכֶם זֶה, שֶׁהִיא בְּקוּשַׁת מִצְוָה וְרֵאִית פְּנֵי הַשְּׂכִינָה
 לֹא נוֹכַל לְסַרְבֵּי". הַמְתִּינִי הַצְּדִיקִים כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּלֵילָה הַזֶּמִּין בְּעַל הַבֵּית
 אֶת אוֹהָבָיו וְכָל הַחֲבוּרָה עֲסַקָה בַּתּוֹרָה כָּל הַלֵּילָה.

קִימָא דְבִרְא דְאִתְיַלְדַת לִי, יְהִיָּה לְמַחַר הַלּוּלָא דִילֵיהּ, אֲמַר
 רְבִי אָבָא: בְּעוֹתָא דְמַצָּוָה אִיהוּ, וּלְמַחְמֵי אֲנָפוּי דְשְׂכִינָה.
 אוּרִיכוּ (פרוש: המתינו) כָּל הָהוּא יוֹמָא. בְּהַאי לֵילָה כְּנַשׁ הָאִי
 גְבִרָא כָּל אַנּוּן רַחֲמִין, וְאַחַר הַסְּעוּדָה הַשְּׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵיתָא,
 וְלֹא הָוֵי מֵאֵן דְנָאִים.

בלילה שלפני הברית מילה צריך היילד שמירה מן המחבלים
 י. כפי שהובא שם בזהר דהענין, כי באותו הלילה שלפני
 המילה צריך היילד שמירה מעלה מן אותן המחבלין,
 שלא יזיקו להיולדת ולהולד, ועל כן המנהג שקורין
 (בלשון אשכנז "וין נאכט" ובלשון פולין "ואכט נאכט") ולומדין כל
 הלילה, אז מקיים הכתוב (אסתר ח טז): "לילהודים היתה
 אורה" - זו תורה (מגילה טז עמוד ב), "וששון" - זו מילה,
 "ויקר" - זו תפלין. והזהר הביא באריכות, שהאיש
 הקדוש הנזכר לעיל, כנס כל אוהביו לומדי תורה, שהיו
 גורסין כל הלילה.

התורה מגנת ומצלת מכל נזק שבועולם

יא. כפי וכן הוא ראוי לעשות לנו גם כן באותו הלילה, כי
 התורה היא מגנת ומצלת מכל חבול ומכל נזק

קפ) פרוש הזהר בלשון קדש:

טעם ענין זה להיות נעור בלילה שלפני הברית ולעסק בתורה - מבאר
 שם בזהר, שהוא משום שהתינוק צריך בלילה זה שמירה יתירה מן
 המזיקים, לכן המנהג, שלומדים כל הלילה ומקיימים בזה את הפסוק:
 "לילהודים היתה אורה" - זו תורה, "וששון" - זו מילה, "ויקר" - זה תפלין.
 והזהר הביא באריכות, שאותו זמן קדוש כנס את כל אוהביו והם למדו
 כל הלילה.

קפא) פרוש הזהר בלשון קדש:

בְּעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן אָמַר בַּעַל הַבְּרִית: בְּמָטוּ מַנִּיכּוֹ, לִימָא
מְלָא חֲדָתָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְהָיוּ מְחַדְשִׁין דְּבָרֵי תוֹרָה
בְּעֵינֵי דְמִילָה, וְכֹנְנָתוּ הָיָה, שְׂדֵבְרֵי תוֹרָה הוּא תוֹעֵלַת
גְּדוּל לְשִׁמְרַת הַנִּלְדָּה וְלְשִׁמְרַת הַיּוֹלְדָת.

סדר הלימוד ליום כא סיון [יום 257 בשנה]

על ידי התורה שלומדים בלילה קדם הברית - מתגלה אליהו הנביא
וזה גורם טובות וישועות לישראל

יב. כפינועוד הביא הזהר, שעל ידי התורה שעוסקים
בלילה של (ויז נאכט), אליהו מתגלה בהארות גדולות

וכן ראוי לנו לנהג, כי התורה מצלת מכל נזק שבעולם. בעל הבית בקש
מכל אחד מן האורחים לומר דבר חדוש בתורה, וחדשו דברי תורה בעיני
מילה. וכוננתו היתה, שדברי תורה הוא תועלת גדולה לשמירת הנלד
ולשמירת היולדת.

קרב) פרוש הזהר בלשון קדש:

עוד מובא שם בזהר, שעל ידי התורה שלומדים בלילה שלפני המילה,
מתגלה אליהו הנביא בהארות גדולות וגורם הרבה טובות וישועות
לישראל. אחר כך שאל רבי אבא את בעל הבית ואת הזקן שעמו: "מאחר
שהנכם כה חכמים, מדוע יושבים אתם במקום בודד זה?" השיב לו בעל
הבית: "כצפור נודדת מן קנה, פן איש נודד ממקומו". במקום זה זכינו
ללמד תורה בשלום, ואין אנו יודעים אם במקום אחר נזכה לך, ובפרט
שקום זה מסגל ללמוד תורה. בכל חצות לילה קמים אנו ועוסקים
בתורה עד הבקר, וכשמאיר הבקר, מתבשמים אנו מריחות השדות
ונהרות המים שבסביבה, ומתרחבת דעתנו להבנת התורה, וזו מתבהרת
ויושבת בלבנו. גזרה מן השמים היא לנו שנגור דוקא במקום זה, וכמה
חשובים וגדולים נפטרנו בזמן האחרון על שלא עסקו בתורה פראוי, לכן
עוסקים אנו ימים ולילה בתורה, וזכות המקום מסייעת לנו בזה. וישבו
החכמים עד שהאיר היום.

שֶׁל רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה גּוֹרֵם הַרְבֵּה טוֹבוֹת וִישׁוּעוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אָמַר רַבִּי אֲבָא לְהַבְעֵל הַבֵּית וְלֵהֲאִי סָבָא מְאַחַר דְּאֵתוֹן חֲכִימִין טוֹבָא, מִפְּנֵי מָה אַתָּם יִתְבִּין הֲכָא? אָמַר הַבְעֵל הַבֵּית: אִי צְפָרִין יִתְעַקְרוּ מֵאַתְרֵיהּ, לֹא יִדְעִין לְאֵן טָאסִין, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מְשָׁלִי כו ח): "כְּצַפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ", וְכֵן אִם אָנוּ עוֹקְרִין דִּירְתְּנוּ מִכָּאן שֶׁהוּא מְקוֹם מוֹכֵן אֲצִלְנוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה, לֹא נִדְעָ לְאִיזָה מְקוֹם יְהִיָּה הַיְשׁוּב שְׁלָנוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי מְקוֹם זֶה הוּא מוֹכֵן וּמְסַגֵּל אֵלֵינוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְאַתְרָא דָּא זְכִי לָן בְּאוֹרֵיתָא, וְהֲכִי אָנִן נוֹהֲגִין: בְּכָל פְּלָגוֹת לִילָה עֲסָקִין בְּאוֹרֵיתָא עַד צְפָרָא, וְכַד צְפָרָא אֲתִי, רִיחֵי חֲקֵלָא וְנִהְרֵי מֵיָא נִהְרֵי לָן אוֹרֵיתָא וְאַתִּישְׁבַת בְּלַבְנָא, וְיִגְזֹר דִּין הוּא מְשַׁמֵּים, דְּמִכְרָחִים אָנוּ לְדוֹר בְּהֵאִי אֲתֵר, וְכְמָה סְרַכִּין בְּעֲלֵי תְרִיסִין אֲסִתְלָקוּ הֲכָא, (פְּרוּשׁ: דְּהֵיוּ מֵתִין בְּאוֹתָן הַיָּמִים) עַל דְּלֹא עֲסָקוּ בְּאוֹרֵיתָא, וְכַדִּין אֲשַׁתְּדְלוּתָא דִּילָן יוֹמָא וְלִילָיָא בְּתוֹרָה, וְאַתְרָא דָּא קָא מְסִיעַ לָן, וְהוּוּ יִתְבִּין עַד דְּנִהֲרִי יִמָּא.

פְּנֵי רַבִּי אֲבָא הָיוּ כְּאֵשׁ לְהִבָּה מֵרַב חֲדוֹת הַתּוֹרָה

יג. כִּפְיֵינוּן דְּהָיוּ הַתְּחִיל לְנִהַר יִמָּא, אָמְרוּ לְאֵנוּן דְּרַדְקֵי, דִּיפְקוֹן וְיַחְמֵי אִי נִהֲרִי יִמָּא, וְאַחַר כֵּן כָּל חַד לִימָא

קפג) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

מִשְׁהֵאִיר הַיּוֹם, פְּנֵי לְכַמְּהָ יְלָדִים, שֶׁיִּצְאוּ לְרֵאוֹת, אִם אֲכֹן כְּבֹר הָאִיר הַיּוֹם, וּבִקְשׁוּ מֵהֶם לֹמֵר דְּבְרֵי חֲדוּשׁ לְכַשְׁיַחְזְרוּ מִשְׁלִיחוֹתָם. רְאוּ הַיְלָדִים שֶׁהֵאִיר הַיּוֹם, וּבָא הַרְאֵשׁוֹן וְאָמַר: "הַיּוֹם עֲתִידָה לְרַדֵּת אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם!" בָּא הַשְּׁנִי וְאָמַר: "וּבְבֵית זֶה!" הוֹסִיף הַשְּׁלִישִׁי: "זְמַן אַחַד עֲתִיד לְהַשְׁרֵף

מֵלֵא חֲדָתָא. נִפְקוּ וַחֲמוּ דְהוּי נְהִיר יִמָּא, אָמַר חַד
 יִנוּקָא: זְמִין הָאֵי יוֹמָא אָשָׂא מְלַמְעֵלָה, אָמַר יִנוּקָא
 אַחְרָא: וּבְהַךְ בֵּיתָא, אָמַר יִנוּקָא תְּלִיתָאֵי: סָבֵא חַד הֶכָּא,
 הוּא מְזֻמֵּן לְאַתּוּקְדָא בְּנוּרָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא: רַחֲמֵנָא
 לְשִׁזְבוֹן, תּוּהָא, וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, אָמַר: קוּטְרָא דְהוּרְמָנָא
 בְּאַרְעָא אַתְפֹּס (פְּרוּשׁ: קֶשֶׁר וְתַקְף הַרְשׁוּת מְלַמְעֵלָה נִתְפַּס בְּאַרְצָא. רוּצָה
 לִזְמַר, שְׁהִיוּ יוֹדְעִים שְׂיִרְד אֵשׁ מִהַשְּׁמַיִם בְּבֵית הַהוּא), וְכֵן הוּי, דְּבַהֲהוּא
 יוֹמָא חֲמוּ חֲבֵרְיָא אִפִּי דְשְׁכִינְתָא וְאַסְתַּחֲרוּ בְּאַשָׂא (פְּרוּשׁ:
 הָאֵשׁ מִהַשְּׁכִינָה הֵיחָדָה מְסַבֶּכֶת אוֹתָם), וְרַבִּי אַבָּא אֲתֵלֵהט פְּנִיו
 בְּנוּרָא מִחֲדוּתָא דְאוּרִיתָא.

סדר הלימוד ליום כב סיון [יום 258 בשנה]

אליהו הנביא אמר הפסוק: "אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך" וגו'
 יד. לפי תאנא: כל ההוא יומא לא נפקו כלהו מביתא
 ואתקטר בקטרא, והוי חדאין במלין חדתין, כאלו

באש זו! אמר רבי אבא: "הרחמן יצילנו!" נדהם רבי אבא, ולא יכול
 לדבר. אמר: "נראה, שהגזרה כבר נרשמה בארץ, שאמנם כך יהיה, שתירד
 אש לבית". ואכן כך היה: עסקו החברים בתורה וזכו לראות את פני
 השכינה, שסובבה אותם באש, ופניו של רבי אבא נתלהטו מאותה אש
 מחמת שמחת התורה.

קפד) פרוש הזהר בלשון קדש:

ולמדנו: כל אותו היום לא יצאה אותה חבורה קדושה מן הבית. הם עסקו
 בתורה ושמחו בחדושיה כאלו קבלוה עתה מסיני. בשעה שהביאו את
 התינוק לבית הפנסת, שמעו את קולו של אליהו הנביא, שהכריז ואמר:
 "אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך".
 בפסוק זה רמזו סוד גדול, שיש בו, בפסוק זה ארבעים ושנים אותיות

קבלו יהוא יומא אורייתא מטורא דסיני, והיו שומעין קול בשעה שהיו מביאין התינוק לבית הכנסת, שהיה אליהו הנביא אומר פסוק (תהלים סח, ה): "אשר"י תבחר ותר קרב"ש ישכ"ן חצרי"ך נשבע"ה בטו"ב בית"ך קדו"ש היכל"ך", והוא סוד גדול, שיש בפסוק זה מ"ב אותיות, דהן סוד שם של מ"ב, וסודו אין מגלין אותו אלא לצנועין, ויש בפסוק זה עשרה תבות, כנגד זה כתב הזהר: באמירת פסוק זה בשעת המילה, מעטרים עשר חפות להתינוק הנמול לעולם הבא.

אשרי לאדם שפול בנו בשמחה

טו. כפי'ואחר כך פתח חד ינוקא ואמר: תאנא - כל מאן דקריב בריה לקרבנא - פאלו קריב כל קרבנין דעלמין קמי קדשא בריה הוא. בגין כך בעי לסדרא מדבחא במאנא חד מליא ארעא, למגזר עליה האי קימא ברית קדישא, ואתחשב קמי קדשא בריה הוא פאלו אדבח עליה עולה, וקרבניה הוא ריח ניחוח וכו'. בגין כך זכאה

כנגד שם של מ"ב, וסודו אין מגלים אלא לצנועים. יש בו בפסוק זה, עשר תבות כנגד עשר חפות, המעטרות את התינוק הנמול לעולם הבא.

קפה) פרוש הזהר בלשון קדש:

אחר כך פתח ילד אהד ואמר: "למדנו: כל המקריב את בנו לקרבן, פאלו הקריב את כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא. לכן צריך בעל הברית לסדר מזבח לפני הקדוש ברוך הוא - כלי מלא עפר - כדי לחתוך עליו את הערלה, ודבר זה נחשב לפני הקדוש ברוך הוא פאלו הקריב קרבן עולה לפניו, וקרבנו הוא ריח ניחוח. בשל כך אשרי מי שמקים את ברית המילה בשמחה לפני ה', וצריך הוא לשמח כל אותו היום."

חולקיה מאן דקריב האי קרבנא בחדוה קמי קדשא בריך
הוא, ובעי למחדי כל האי יומא.

כפי אמר רבי אבא: זכאן אתון בעלמא הדין ובעלמא
דאתא, ועליכון אתמר (דברים ד, ד): "ואתם
הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום", והוי שמחין
כל היום בחדוה דמצוה ובחדוה דאורייתא, והאי תינוק
שנולד - הביא בזהר, שהיה רב אידי בר יעקב,
שהזכר התנא בגמרא (תגינה ה עמוד ב), בריך ליה רבי
אבא ואזיל לאורחיה.

מזו. כפיכד אתי רבי אבא לגבי רבי שמעון בן יוחאי, הוי
דחיל למימר דברים האלו ששמע מהנהו חסידים
ומפי התינוקות הנזכרים לעיל, לפני רבי שמעון בן
יוחאי, דלא יתענשון על ידוי (פרוש: שהיה מתירא רבי אבא לגלות

קפו) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר רבי אבא: "אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא! עליכם נאמר: ואתם
הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום!" שמחו החברים כל אותו היום
בשמחת המצוה ובעסק התורה, ואותו תינוק שנמול - הובא בזהר, שהוא
הוא רבי אידי בן יעקב התנא, הנזכר בגמרא. לבסוף ברכם רבי אבא ויצא
לדרכו.

קפז) פרוש הזהר בלשון קדש:

משנכנס רבי אבא לפני רבי שמעון בן יוחאי פחד לגלות לו את סודות
התורה, ששמע מבני החבורה, שישבו במקום הבודד ההוא, כדי שלא
יגזר רבי שמעון עליהם שיגלו ממקומם למען תתפרסם תורתם ברבים,
ואחר כך ספר רבי אבא לפני רבי שמעון בן יוחאי כל המעשה הנזכר
לעיל, אמר רבי שמעון בן יוחאי: "כל אלו הדברים הטובים היו גנוזים
אצלך ולא אמרת לי, גוזר אני עליך שכל שלשים יום אלו ישתכח הלמוד
ממך והרי כתוב: 'אל תמנע טוב מבעלי' וכו'".

זו הענין לפני רבי שמעון בן יוחאי, שלא יגזר רבי שמעון בן יוחאי עליהון שיהיו גולין למקום אחר, כדי שתתפרסם תורתם ברבים, כדי שרבים ילמדו תורה מהם), ואחר כך ספר רבי אבא לפני רבי שמעון בן יוחאי כל המעשה הנזכר לעיל, אמר רבי שמעון בן יוחאי: כל הני מלי מעליותא הוו טמירין גבך, ולא אמרת לי?! גזרני עלך, דכל תלתין יומין אלין תתנשי התלמוד ממך. והא כתיב (משלי ג, כז): "אל תמנע טוב מבעליו" וכו', עין שם באריכות.

סדר הלימוד ליום כג סיון [יום 259 בשנה]

עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי

יז. על כן צריך האדם לזהר לקום בחצות הלילה לעבודת בוראו ולעסק בתפלה ובלימוד התורה איש כפי השגתו, ולעשות התורה קבע ומשא ומתן עראי, ויראה האדם כשיזכה לבן זכר לנהג כמו שכתבתי לעיל, כי לא דבר ריק הוא להציל נפש מישראל ולהדביק ישראל בשכינה, כמה דאת אמר (דברים ד ד): "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום", אז צדקתם עומדת לעד אמן.

— פֶּרֶק ע"ד —

א. איתא בזהר פרשת נח:

קפח"ר רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי אזלי מאושא ללוד, אמר רבי יוסי לרבי אלעזר, אפשר דשמעת מן אבוך

קפח) פרוש הזהר בלשון קדוש:

רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי הלכו מאושא ללוד. פנה רבי יוסי לרבי אלעזר

רבי שמעון בן יוחאי, מאי דכתיב (בְּרֵאשִׁית ל"ב ב): "וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים", מאן אנון הוּו? אָמַר לִיה: לָא יִדְעָנָא וְכוּ'.

ב. קפטיעד דהוּו אַזְלִין, חמו חד מערתא, שְׁמַעו חד קלא דאמר: תרין עוזלין דאילתא עבדו קדמי רעותא דניחא לי, ואנון הוּו משריתא קדישא שפגעו בייעקב והלכו לפניו, אתרגיש רבי אלעזר ואתער בנפשיה (לשון התעוררות וחדרה) ואמר: רבון דעלמא, כן אורחוי?! טב לן דלא נשמע, שמענא דא ולא ידענא.

המלאכים שפגשו את יעקב אבינו עליו השלום היו אברהם ויצחק ^{כ"א} **אתרְחיש** להו נסא, ושמעו קלא דאמר אברהם ויצחק הוּו, נפל רבי אלעזר על פניו, חמא דיוקניה

ושאלו: "אולי שמעת מאבירי, רבי שמעון בן יוחאי, פרוש על הפסוק: 'וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים'? מי הם מלאכים אלו?" אמר לו: "איני יודע".

קפט) פרוש הזהר בלשון קדש:

בעודם הולכים, ראו מערה אחת ושמעו קול בוקע מתוכה ואומר: "שני עפרי האילה עשו לי נחת רוח, והם הם המלאכים הקדושים, שלוו את יעקב והלכו לפניו.

התרגש רבי אלעזר ואמר: "רבון העולם! כזו היא דרךך?! מוטב היה לולא שמענו קול זה, שהרי הקול סתם, ולא פרש מי הם אותם מלאכים, והשאיננו בספקות גדולים יותר מאשר לולא שמענו אותו!"

קצ) פרוש הזהר בלשון קדש:

התרחש להם נס, והם שמעו קול נוסף שאמר: "אותם מלאכים - אברהם ויצחק היו". מרב התרגשות נפל רבי אלעזר על פניו. בנפלו על פניו ראה את דמות דיוקנו של אביו ואמר לו: "שאלתי, מי היו אותם מלאכים,

דַּאֲבִיו, אָמַר לִיה: אֲנָא שְׂאִילְנָא, מִי הוּוּ הַמְּלָאכִים, וְהַשִּׁיבוּ לִי: אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הוּוּ, שְׁהִם נִזְדַּמְנוּ לִילְךָ לְפָנֵי יַעֲקֹב בְּכָרְחוּ מִפְּנֵי לְבֵן הָאֲרָמִי. וְאַף דִּי־יִצְחָק הָיָה עֲדִין קָיָם מְכַל מְקוּם נִשְׁמָתוֹ פְּרָחָה מִמְּנוּ וְעָלָה לְמַעְלָה בְּשַׁעַת עֲקֵדָה וְאַתְחַבֵּר עִם נִשְׁמַת אַבְרָהָם, וְאַזְלוּ לְפָנֵי יַעֲקֹב, וְזָה שְׂאֵמַר הַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לֹא, מֵב): "אֱלֹקֵי אָבִי אֱלֹקֵי אַבְרָהָם וַיִּפְתַּח יִצְחָק הָיָה לִי".

סדר הלימוד ליום כד סיון [יום 260 בשנה]

על האדם להזהר ממוחשבות רעות שמביאות אותו לעברות חמורות, רחמנא לצלן

ג. כַּיֵּינְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, לֹא לִיעֲקֹב לְבַד הָיָה מְזַדְּמֵן נִשְׁמוֹת צְדִיקִים, אֲלֵא לְכָל יִרְאָ שְׁמִים מְזַדְּמֵנִין לוֹ נִשְׁמוֹת צְדִיקִים לְהַצִּילוֹ מִן הַרְהוּרֵי עֵבְרָה, וּמְכַל שְׁכָן מְהַעֲבֵרָה עֲצָמָה, מַה שְׂאִין כֵּן אִם אָדָם הוּא מְהַרְהֵר בְּהַרְהוּרֵים רַעִים, הֵן בְּעִיר וְהֵן בְּשָׂדֵה וְהֵן בְּבַיִת, מְזַדְּמֵן

שלוו את יעקב, והשיבו לי מן השמים, שהם היו אברהם ויצחק, שנזדמנו ליעקב, כְּאִשְׁרֵי בְּרַח מִפְּנֵי לְבֵן הָאֲרָמִי. לְמַרְוֹת שֵׁי־יִצְחָק הָיָה עֲדִין בַּחַיִּים, פְּרָחָה נִשְׁמָתוֹ מִמְּנוּ עוֹד מִשַּׁעַת הָעֲקֵדָה וְהַתְּקַשְׁרָה עִם נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וְשָׁנְיָהֶם לוֹ אֵת יַעֲקֹב. זֶה שְׂאֵמַר הַכְּתוּב: 'אֱלֹקֵי אָבִי אֱלֹקֵי אַבְרָהָם וַיִּפְתַּח יִצְחָק הָיָה לִי'".

קצא) פרוש הזהר בלשון קדש:

ואמר רבי שמעון בן יוחאי: "לא רק ליעקב היה מזדמן נשמות הצדיקים, אֲלֵא לְכָל יִרְאָ שְׁמִים מְזַדְּמֵנִים הֵם כְּדִי לְהַצִּילוֹ מִעֵבְרָה, אוֹלָם אִם מִטְּמֵא הָאָדָם אֵת עֲצָמוֹ בְּהַרְהוּרֵים רַעִים בְּעִיר, בְּבַיִת וּבְשָׂדֵה - מְזַדְּמֵן לוֹ מִזִּיק אֶחָד וְשָׁמּוֹ חַנִּי"א, וְהוּא נִדְּבַק בּוֹ וּמְבִיא לִידֵי חֲטָא חַמּוּר, שֵׁי־פָגַם פְּגָם גָּדוֹל בְּנִשְׁמָתוֹ, עָלָיו יִתְחַרֵּט בְּסוּף יָמָיו, וְקָשָׁה יְהִיָּה לוֹ לְתַקְּנוֹ.

אֵלָיו מִזִּיק אֶחָד, חֲנִי"א שְׁמִיָּה, וְהוּא מְמַנֶּה עַל זֶה
הַהוֹלֵךְ וּבַהֲלִיכָתוֹ הוּא מִחְשָׁב מִחֲשָׁבוֹת רְעוֹת וְזוֹרוֹת
וְנִזּוֹק הוּא מֵאֵלָיו, וְהַמִּזִּיק נִזְקֵק לוֹ וְאִינוֹ סוֹר מִמֶּנּוּ, עַד
שֶׁמֵּבִיאוּ לְיַדִּי חֲטָא חָמוֹר וַיִּפְגַּם בְּנִשְׁמָתוֹ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ
הָרַבִּים, פָּגַם מְאֹד, אֲשֶׁר יִתְחַרֵּט בְּסוֹף יָמָיו, וַיְהִיָּה פְּסִידָא
דְּלָא הָדָר [פְּרוּשׁ: וַיְהִיָּה הַפְּסֵד שְׁאִינוֹ חוֹזֵר, דִּהְיִינוּ - שְׁאִי
אֶפְשָׁר לְתַקְּנוֹ].

בְּכֹל מְקוֹם שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ יֵשׁ מְסִיעִין לְמִחְשָׁבוֹתָיו לְטוֹב אוֹ לְרָע,
חַס וְשָׁלוֹם

ד. כַּיְיָ לְמַעַן תִּדְעַ עַי כִּי בְּכֹל מְקוֹם שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ שָׁם יֵשׁ
מְסִיעִין לְמִחְשָׁבוֹתֶיךָ, הֵן לְרָעָה וְהֵן לְטוֹבָה. וְאַחַר כֵּן
שְׂאִיל רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָבִיו: מָה אָנֹכִי
לְעֹלָמָא דְאַתִּי, אָמַר לֵיהּ: אָנָּה וְאַנְתָּ נִשְׁתַּעֲשַׁע עִם דָּוִד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, קָם רַבִּי אֶלְעָזָר. עַד דִּהְוָה חָמוֹ לֵיהּ דְּאִנְפוּהִי
נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא, אָמַר לֵיהּ: מַלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְתָּא, אָמַר
לֵיהּ: זַכָּאִין צְדִיקִים שְׁמַתְחַבְּרִין עִם צְדִיקִים בְּסוּד (תְּהֵלִים
צא יא): "כִּי מִלְּאֲכָיו יִצְוָה לֵךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכֹל דְּרַכִּיךְ".

קצב) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

לְכוּ עַל הָאָדָם לְדַעַת, שֶׁבְּדַרְךְ שְׁמִכּוֹן הוּא אֶת מִחְשָׁבוֹתָיו, כֵּן יְסִיעוּהוּ מִן
הַשְּׂמִים בֵּין לְרָעָה וּבֵין לְטוֹבָה."

אַחַר כֵּן שְׂאֵל רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָבִיו: "מָהוּ חִלְקִי
לְעוֹלָם הַבָּא?" הִשִּׁיב לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: "אֲנִי וְאַתָּה נִשְׁתַּעֲשַׁע עִם דָּוִד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל". קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְשִׂמַח, עַד שֶׁהֵאִירוּ פָּנָיו כְּשִׁמְשׁ.

שְׂאֵלוֹהוּ: "הָאֵם שְׁמַעְתָּ דְּבַר חֲדוּשׁ בְּתוֹרָה, שְׂכַה שְׂמַח הַנֶּדֶךְ?" - הִשִּׁיבוּ:
"אֲשִׁרְיָהֶם הַצְּדִיקִים, שְׁמַתְקִשְׁרִים עִם הַצְּדִיקִים בְּסוּד 'כִּי מִלְּאֲכָיו יִצְוָה
לֵךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכֹל דְּרַכִּיךְ'".

גם אם אָסַף מִמּוֹן הַרְבֵּה, לֹא יִהְיֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר מִדִּי
 ה. עַל כֵּן, בֶּן אָדָם, בֶּן אָדָם, לְמַעַן ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּלְמַעַן
 נִשְׁמָתְךָ הַטְּהוֹרָה הַחֲצוּבָה מִתַּחַת כְּסֵא כְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ,
 רֵאָה דְרָכֶיךָ וַחֲכָם לְיִשְׂרָאֵל דְרָכֶיךָ, וְסוֹר עֵינֶיךָ מִרְאוֹת בְּרָע,
 וְתִרְגְּלֵךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּדַבָּרִים קְדוֹשִׁים, כְּמוֹ שְׁכַתְּבֹתִי בְּפָרֶק ב' /
 לְעֵיל, וְלֹא תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ קִנְיָה בְּשָׁל אַחֲרַיִם, וּבְשִׁבִיל
 כֵּן תִּנְצַל מִגָּזֵל וּמִמּוֹן שְׂאִינוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְתִתְנַהֵג בְּסֹדֵר נְכוּן
 אִף אִם אָסַפְתָּ מִמּוֹן הַרְבֵּה, וְלֹא תִתְעַנֵּג בְּמִמּוֹנְךָ הַרְבֵּה,
 וְאֵל תִּרְבֶּה בְּזוֹלָלוֹת וְסוּבָאוֹת, רַק תִּמְיֵד יְהִיו מַחֲשַׁבוֹתֶיךָ,
 שְׂאֵתָה צְרִיךְ לְתַן דִּין וַחֲשָׁבוֹן עַל מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ, וּמְכַל
 שֶׁכֵּן עַל מַעֲשֵׂיךָ הָרָעִים וְטוֹבִים.

בְּעוֹלָם הָעָלְיוֹן אֵי אֲפָשֶׁר לְהַעֲלִים וּלְהַכְחִישׁ מַעֲשִׂים הָרָעִים, כִּי
 הַמַּלְאָכִים שְׂמֵלִיִם אֵת הָאָדָם מְעִידִים עָלָיו

ו. וְאִם תֹּאמַר, פֶּן תּוּכַל לְהַעֲלִים וּלְכַחֵשׁ - הֲרֵי הָעֵדִים
 עוֹמְדִים, הֵן הֵן הַמַּלְאָכִים הַמְּלוּיִן לְאָדָם, בָּאִים
 וּמְעִידִים בְּאֵיזָה יוֹם וּבְאֵיזָה מְקוֹם נַעֲשֶׂה הָעֲבָרָה אוֹ
 הַמִּצְוָה, וּבְאֵין וּמִטְפָּחִין עַל פְּנֵיו וְאוֹמְרִים לוֹ: רָשָׁע, אֵיךְ
 נִשְׁאַף לְבָךְ לְכַחֵשׁ וּלְשַׁקֵּר אֵת פְּנֵי בּוֹרְאֶךָ?! הֲלֹא הַכֹּל גְּלוּי
 לְפָנָיו, וְהוּא יוֹדֵעַ כָּל מַחֲשַׁבוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם וְהוּא בּוֹחֵן
 לְכַבּוֹת וְחוֹקֵר כְּלִיּוֹת.

סדר הלימוד ליום כה סיון [יום 261 בשנה]

כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב יְהִי חָשׁוּב בְּעֵינֶיךָ

ז. עַל כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לִידַע בְּכֻלּוֹ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הוּא מְדַקְדֵּק עִם בְּרִיּוֹתָיו אֲפֵלוֹ עַל דְּבוּר קָל, וּמְכַל

שָׁפֶן עַל הַמַּעֲשֵׂה, וְהִרְבֵּה שְׁלוּחִין וְדִינִים קָשִׁים יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַפְרֵעַ מִמִּי שְׁאִינוֹ עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ. עַל כֵּן כָּל מַעֲשֵׂה הַטּוֹב יִהְיֶה יָקָר בְּעֵינֶיךָ, אִם הוּבָא דְרָךְ מִצּוּה לְיָדֶךָ - תִּשְׁמַח מֵאֲשֶׁר בָּא לְיָדֶךָ מִצִּיאָה שֶׁל אָבֶן טוֹב, וְתִתֵּן שִׁבַח לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שִׁזְכָּה אוֹתָךְ וְהִבִּיאָךְ לְיַדֵי אֵיזָה מִצּוּה.

תהא זרזי לקים מצוה שנוחשבת "כמת מצוה"

ח. ובפרט אם יזדמן לך איזה מצוה שאין לה מהדרין, תהיה מהזרזים ומקדימין במצוה בכל יכלתך בגופך ובמאדך ובנשמך, כי האי מצוה שאין לה מתעסקים, נקראת "מת מצוה" שאין לו מתעסקים, ואתה תחזיק בה ותזכה בה, ובזה תגביה ותרים קרן של מצוה זו ממש כמו שהקדוש ברוך הוא מרים מאשפות עני ואביון, ואותו המצוה תהיה לך מליץ ופרקליט ישר בפני הקדוש ברוך הוא, אף שנגזר על אותו האדם איזה גזר דין, חס ושלום, המצוה ההיא נזקפת ועומדת לפני בית דין של מעלה, עד שמבטל הגזר דין, ועל זה נאמר (איוב לג, כג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו" וגו'.

אם האדם עוסק בתורה לשמה - שר הפנים מכבדו ומדליק לפניו נרות עשויות מהוד והדר

ז. ועל אחת כמה וכמה אם האדם עוסק בתורה לשמה, שהיא מבחרת מכל המצוות, אזי יהיה שכרו כפול ומכפל, ובשעת פטירתו אז מט"ט שר הפנים וכל פמליא של מעלה מלוין אותו ומלבישין את הצדיק בכל מיני בגדים דיקר ומעטרין ליה בעטרין, ושר הפנים מדליק

לְפָנָיו גְּרוֹת הָעֲשׂוּיִין מֵהוֹד וְהֶדָר מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה, וְעַל זֶה הִתְפַּלֵּל דָּוִד הַמֶּלֶךְ וּמָשָׁה רַבֵּינוּ (תהלים קטז, ט): "אֶתְהַלֵּךְ לְפָנָי ה' בְּאוֹר הַחַיִּים".

י. עַל כֵּן יִתְפַּלֵּל הָאָדָם תָּמִיד שְׂיֻצֵּל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַב רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו מִכָּל מִינֵי עוֹוֹן וּפְשָׁע וּפְעֻלַּת שָׂוָא, רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִדְרִיכֵהוּ בְּדַרְךְ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַל הַרְחָמִים יִשְׁמַע לְקוֹל הַמִּתְחַנֵּן אֵלָיו בְּלֵב נִשְׁפָּר, וַיִּתֵּן לְהָאָדָם לֵב בְּשָׂר וְכֹשֶׁר, וְחֶפֶץ ה' בְּיָדוֹ יִצְלִיחַ, אָמֵן.

סדר הלימוד ליום כו סיון [יום 262 בשנה]

פְּרַשַׁת קִרְח

פְּרַשַׁת קִרְח

א. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (שְׁבַת דף קי"ח עמוד ב): אֲלֵמְלֵי שְׁמֵרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁבַת רְאוּשׁוֹנָה לֹא הָיָה שׁוֹלֵטִין בָּהֶם אִמָּה וְלָשׁוֹן, וְאֲלֵמְלֵי מְשֻׁמְרִין יִשְׂרָאֵל ב' שְׁבַתוֹת מִיָּד הֵן נִגְאָלִין כִּי מִצּוֹת שְׁבַת הִיא שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת רַבָּה כה יב), וְכָל הַמְּעַנֵּג אֶת הַשְּׁבַת נוֹתֵנִין לוֹ נַחְלָה בְּלֵי מִצְרַיִם (שְׁבַת דף קי"ח עמוד ב).

וְהִנֵּה רְאִיתִי מְנַהֵג בִּישָׂא בְּרַב תְּפוּצוֹת מְדִינוֹת הָאֵלּוּ, שֶׁהֵן מְזוֹלְזָלִים בְּכַבוֹד יוֹם הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא שְׁבַת.

שְׁלֹשָׁה מְעִידִין זֶה עַל זֶה: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁבַת וְיִשְׂרָאֵל

ב. בְּרֵאשׁ רְאִיתִי רַבִּים שֶׁהוֹלְכִים כָּל עָרֹב שְׁבַת וְעָרֹב שְׁבַת בְּכַתְּמֵי אֲשַׁפִּיזוֹת וְאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עַד

שְׁמֵשֶׁת־כָּפָרִים כְּשִׁכְרוּתוֹ שֶׁל לוֹט, וְאַחַר כֵּן בָּאִין לְבֵיתָם, וּמֵרֵב הַשְּׁכָרוֹת אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת קִדּוּשׁ הַיּוֹם כְּרְאוּי, וְקִיָּמָא לָן: שְׁלֹשָׁה מְעִידִים זֶה עַל זֶה, וְאֵלוֹ הֵן: הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשַׁבַּת וְיִשְׂרָאֵל, וּגְמִירֵי (שְׁבוּעוֹת דָּף ל עמוד א): כָּל הַמְּעִיד, צְרִיךְ לְהַעֲיֵד מְעַמָּד, וְהַשְּׁכוּר אֵין יָכוֹל לַעֲמֵד אֶפְלוֹ עַל רַגְלָיו, הֵיִיטֵב בְּעֵינָי ה' שְׂיִבּוֹא שְׁכוּר לְהַעֲיֵד עָלָיו שֶׁהוּא אֶחָד וּמְיֻחָד, וְעַל שַׁבַּת שֶׁהוּא שְׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל הַתְּרֵי"ג מִצְוֹת?! עַל כֵּן שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מִזֶּה הַמְּכַשׁוּל, כִּי עֲנָשׁוֹ גָּדוֹל מְאֹד.

מכשולות גדולים אצל בני הכפרים

יעוד מְכַשׁוּל שְׁנֵי, שְׁבִנֵי הַכְּפָרִים הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת בְּמִקְוֹמוֹת שְׂאִין לָהֶם חוֹמָה וּמְחִיצָה, וְהֵן מְטֻלְטָלִין מִרְשׁוֹת הַיַּחֲדָד לְבֵתֵי עֲרָלִים וּמִבֵּתֵי עֲרָלִים לְבֵתֵיהֶן, וּמוֹרִין הֵתֵר לַעֲצָמָן בְּאֶשֶׁר שֶׁהוּא יַחֲדָד בְּעִירוֹ, וְאֵין יִשְׂרָאֵלִים אַחֲרֵים דָּרִים אֶצְלוֹ בְּקִבְעוֹת - אֵין הַגּוֹי אוֹסֵר עָלָיו, אֲבָל טוֹעֵין הֵן, וְאֵינָם יוֹדְעִים הַדִּין עַל בְּרִיּוֹ, כִּי קִיָּמָא לָן (שְׁלַח ערוך ארח חיים ריש סימן שפב): כִּיִּן דְיִשְׂרָאֵל אֶחָד דָּר בְּמִקְוֹם יַחֲדָדִי, מִתֵּר לְטֻלְטֵל בְּכָל הָעִיר הַהִיא - בְּעִיר אֶשֶׁר לָהּ חוֹמָה וּדְלָתִים וּמִקְפֵּת כְּרְאוּי, וְאִזּוֹ אוֹתָהּ הָעִיר הִיא נִחְשָׁבֶת לוֹ כְּאַרְבַּע אַמוֹת, וּמִתֵּר לוֹ לְטֻלְטֵל בְּכָל אוֹתָהּ הָעִיר, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת, וּמִכָּל שְׁכֵן בְּכְפָרִים - אֵין לְשׁוּם יִשְׂרָאֵל הֵתֵר לְטֻלְטֵל אֶפְלוֹ מִפְּתַח בֵּיתוֹ וְלַחוּץ, כִּי אִסּוּר גָּמוּר הוּא. לְכֵן כָּל הַיָּרָא אֶת דְּבַר ה' צְרִיךְ לְהוֹדִיעַ אֶת יוֹשְׁבֵי כְּפָרִים, וּבְפָרְט לְהַאָרְנֵדְרֵי"ס, שֶׁהִיא לָהֶם חֲתִיכָה דְאִסּוּרָא [פְּרוּשׁ: וּבְפָרְט בְּעֵלֵי בֵתֵי מְרֻזַח,

שְׁהִיא לָהֶם חֲתִיכַת אֲסוּרָה לְטַלְטַל שׁוּם דְּבַר בְּכַפְּרִים
וּבְעָרֵי הַפְּרָזוֹת.

סדר הלימוד ליום כז סיון [יום 263 בשנה]

שְׁלֵא לְדַבֵּר דְּבָרֵי חַל בְּשַׁבַּת - וּבַפֶּרֶט בְּבֵית הַכְּנֶסֶת

ג. שְׁלִישִׁית - רָאִיתִי מְנַהֵג בְּיוֹשְׁבֵי כְּפָרִים הֶרְחוּקִים זֶה מִזֶּה, וּבְשַׁבַּת בָּאִים לְמַנְיִן עֲשָׂרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל "בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלִךְ" (מְשָׁלִי יד כח) - מְלָכוּ שֶׁל עוֹלָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבָאִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהֵם עוֹסְקִים בְּהַבְלֵי עוֹלָם וּמְסֻפְּרִים אֶחָד לַחֲבֵרוֹ אִיךְ שֶׁקָּנָה סוּסִים בְּמִקַּח הַשְּׁוֹהַ אֶצֶל עַרְל אֶחָד, וְזֶה מְסֻפֵּר שֶׁקָּנָה פָּרָה אַחַת וּשְׂאֵר בְּהֵמוֹת, וְכָל דְּבָרֵיהֶם הוּא בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן שֶׁל חַל, וְקִימָא לָן (שַׁבַּת קִיג עֲמוּד ב): "וְדַבֵּר דְּבָר" (יִשְׁעִיָּה נח ג) - שְׁלֵא יִהְיֶה דְּבוּרְךָ בְּשַׁבַּת כְּשֶׁל חַל, וּבַחַל אֵין רוֹאִין אֶחָד לְשׁוּנִי, רַק בְּשַׁבַּת בָּאִים לְמַנְיִן, וְהֵם עוֹסְקִים בְּכָל: בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבְמִשְׁאֵל וּמִתֵּן, אֲזוֹ טוֹב הָיָה לָהֶם לְשַׁבַּת בֵּית בְּכַתִּיָּהֶם וְלִישָׁן עַל מִטָּתָן, כְּדִי שְׁלֵא יִדְּבֵרוּ דְּבָרֵי חַל בְּשַׁבַּת, וּמְכָשׁוּל זֶה הוּא מְצוּי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בָּרַב בְּנֵי יוֹשְׁבֵי כְּפָרִים.

וְעוֹד נִגַּע אֶחָד נִרְאֶה לִי, שֶׁבְּקִצַּת מְקוֹמוֹת הוֹלְכִין כְּמוֹ ב' וְג' שְׁעוֹת מַעִיר לְעִיר לְמַנְיִן וְאוֹמְרִין דִּישׁ תְּחוּם שַׁבַּת, וְאֲנִי יוֹדֵעַ בְּעֶצְמִי שֶׁהוּא ג' אוֹ ד' תְּחוּמֵי שַׁבַּת, עַל כֵּן אֲנִי מִזְהִיר - בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא קִבְּלָה בְּיַדִּי אֲנִישֵׁי הַיּוֹשְׁבִים, שֶׁהִתִּיר לָהֶם אֵיזָה מוֹרָה צָדֵק שֶׁהוּא מְפָרְסֵם וּמְדַד הָרַב בְּעֶצְמוֹ הַתְּחוּם - אֲזוֹ מִתֵּר לִילֵךְ בְּשַׁבַּת, אֲבָל

לא יסמוך על איזה מלמד או על מי שאינו יודע להורות אסור והתיר, כי בעוונותינו הרבים, בדור הזה רבו המתירים על האוסרים מחמת חנפה או מחמת נתינת ממון שחד שנותנין לו, והוא מתיר אסורים - אסור דאורייתא. על כן יראה כל אחד ואחד להסיר מכשול מעליו, ולא ילך ממקום למקום, עד שיהיה לו רשות מן הרב המדינה שלו.

אסור יחוד נוהג גם בישראל, וכל שכן עם אמות העולם

ד. הרביעי - ראיתי מכשול גדול באנשי ישובים ובקצת הקהלות, שישראל קדושים הם ומכוננין לכבד את יום השבת בכל מה דאפשר לו, והמה שולחים בשר לצלות לבית האופה הערל, באשר שאין תנורים מצויין במדינות האלו אצל היהודים, ושתיים רעות עושין בכבוד זה:

חדא [פרוש: אחד], ששולחים הבשר לצלות על ידי בתולה יחידית לבית האופה, ועוברים אסור יחוד, שאסור זה הוא אסור אפלו בישראל, כי דוד המלך ושמואל הנביא, עליהם השלום, היו גוזרין גזרה זו, והיו אוסרין ליחד שום זכר ונקבה.

סדר הלימוד ליום כח סיון [יום 264 בשנה]

ה. על כן השומר, שהיא הבתולה, צריכה שמירה מפני היחוד, והיאך תשמר הבשר הצלי!?

ועוד אסור שני הוא, כיון דאין ישראל מסייעו להערל, אין לתבשיל זה או לצלי שום התר בעולם. כי הוא אסור מדאורייתא משום בשול גוים. ולא כל עלמא מר

בר רב אשי נִינהו [פרוש: לא כָּלָם הם תלמידי חכמים
 כִּמְר בֶּן רַב אֲשִׁין], שִׁיודְעִין דִּין זֶה, וּמְכַל שְׁכַן בְּנֵי
 הַיְשׁוּבִים שֶׁהֵן נִכְשָׁלִים, בְּעִוְוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּעִוְוֹן זֶה,
 וְאוֹכְלִים אֶסוּר דְּאוֹרֵיתָא, כִּי לֹא מִצְּאֵתִי שׁוּם פּוֹסֵק דְּפִסְק
 הֵתֵר בְּזֵה הַדִּין, דְּבִשׁוּל גּוֹיִם הוּא אֶסוּר אִף דִּישְׂרָאֵל עֹמֵד
 עַל גְּבִיר, כִּינֵן דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּ מְסִיעָהּוּ, הוּא אֶסוּר גָּמוּר,
 וּבְמִכְשׁוּל זֶה, בְּעִוְוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִכְשָׁלִים בְּרַב מְדִינֹת
 פּוֹלִין וְלִיטָא, שִׁישׁ לְהֵן מְשָׂרְתוֹת עֲרֻלוֹת, וְהַמְשָׂרְתוֹת
 מִבְּשָׁלוֹת בְּלִי סִיוַע יִשְׂרָאֵל.

ו. על פן אֲנִי מִזְהִיר לְהִסִּיר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכְשׁוּל זֶה
 מִבֵּיתוֹ, וְלֹא יִשְׁלַח בְּתוֹלָה וְאִשָּׁה בִּיחִידוֹת, וְאִם שְׁלַח
 לְבֵית הָאוֹפֶה, אֲזִי יִרְאֶה לְחַתּוֹת בְּגִנְזָלִים אוֹ לְהָשִׁים הַצְּלִי
 בְּעִצְמוֹ לְבֵית הַתְּנוּר, כְּדִי שְׁלֹא יָבוֹא לִיְדֵי אֶסוּר דְּאוֹרֵיתָא,
 חֵס וְשְׁלוֹם. וְכָל הַנְּזָהֵר בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים שְׁכַתְּבֵתִי, יִהְיֶה
 שְׂכָרוֹ כְּפוּל וּמִכְפָּל, וְיִזְכֶּה לְנַחֲלָה בְּלִי מִצָּרִים, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (יִשְׁעִיָּה נח יד): "וְהֵאֲכִלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ". אָמֵן, כֵּן
 יִהְיֶה רְצוֹן.

⇐ פָּרָק ע"ו ⇐

א. אֶסוּר יֵין נִסְךָ הוּא יְדוּעַ וּמְפָרְסֵם, שְׁמֵשָׁה רַבִּינוּ
 וְשִׁבְעִים זְקֵנִים שְׁבָדוּרוֹ גָּזְרוּ עַל סֵתֵם יֵינִם שֶׁל נִכְרִים,
 כְּדִי שְׁלֹא יָבוֹאוּ יִשְׂרָאֵל לִיְדֵי זְנוּת כְּמוֹ שְׁחָטְאוּ בְּשֵׁטִים
 בְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי (בְּמִדְבָּר כה א), שְׁנִהְרָגוּ מִחַמַּת חָטָא זֶה כ"ד
 אֶלְף מִן יִשְׂרָאֵל, וּבְעֲלֵי הַמְקַבְּלִים הִחְמִירוֹ בְּאֶסוּר זֶה
 וְהַפְּלִיגוּ בְּעִנְשׁ מִי שְׁשׁוֹתִים סֵתֵם יֵינִם.

חטא הרבים תלוי במכשילים

ב. והנה רב מדינות הללו, במקום שעושין יין, הן מקלין בשתיית יין נסך, ולא עוד שהן מוכרין סתם יינם לשארי אנשים כשרים שבִּישְׂרָאֵל במקום יין כשר, וגורמין רעה גם לאחרים, וחטא הרבים תלויין באנשים החטאים האלה בנפשותם.

חמר אסור יין נסך

ג. על כן מטל על הרבנים ודינים שבמדינות לגזור בגזרות נח"ש על אותן האנשים שעושים יין, שמשה שֶׁהִתְחִיל הַיַּיִן לְמִשְׁךְ אֶל תוֹךְ הַבּוֹר, אִם יִהְיֶה שֶׁם מִגַּע נְכָרִי, אִז הַיַּיִן הוּא אֲסוּר גָּמוּר.

ד. על כן צריכין שמירה מעלה לבלתי להכשל בעוון זה, ועל הרבנים הוא מטל שלא לתן כתב הכשר, עד שבוֹדָאֵי יוֹדַע בְּבוֹר שֶׁנַּעֲשָׂה הַיַּיִן בְּהַכְּשָׁר.

סדר הלימוד ליום **כט סיון** [יום 265 בשנה]

ראשי תבות "נסך" - נ'שים ס'וסים כ'סף

ה. והנה סוד יין נסך הוא אזהרה שצוה הקדוש ברוך הוא ג' מצוות למלך, וצוה (דברים יז טז - יז) : "לא ירבה לו נשים, ולא ירבה לו סוסים, ולא ירבה לו כסף", כי ראשי תבות נס"ך הוא : נ'שים, ס'וסים, כ'סף, והן הן שלשה דברים שהמלך הוא מזהר שלא להרבות, ומכל שכן שאר בני אדם, שהן מזהרים שלא להרבות נ'שים, ס'וסים, כ'סף, שהן ראשי תבות נס"ך.

השׁוֹתָה יִין נֶסֶךְ בְּבֵתִי עִפּוּ"ם - נִכְשַׁל גַּם בְּעֵרִיזוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ
 ו. וְהִנֵּה בַחֲטָא נְשִׁים הִרְבָּה בְּנֵי אָדָם הֵן נִכְשָׁלִין וְהוֹלְכִין
 לְנְשִׁים זָרִים. וְדַע, כִּי מִי שֶׁהוּא שׁוֹתָה יִין נֶסֶךְ בְּבֵית
 הָאֲשִׁפְיזוֹת שֶׁל עֲרָלִים, הוּא נִכְשָׁל גַּם כֵּן בְּעוֹוֹן נְשִׁים
 זָרוֹת, כִּי עֲבָרָה גּוֹרְרֶת עֲבָרָה (אֲבוֹת פָּרָק ד' מִשְׁנָה ו), וְהוּא עוֹבֵר
 עַל לָאו "לֹא יִרְבֶּה נְשִׁים", וְהוּא נוֹתֵן זֶרְעוֹ כְּסוֹסִים שֶׁהֵן
 שְׁטוּפֵי זָמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (יחזקאל כג כ): "וְזָרְמַת
 סוֹסִים זָרְמַתָּם", כִּי הַזָּנוּת הוּא מַעֲשֵׂה בַהֲמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּסוּטָה (דף יד עמוד א): "הִיא עֹשֶׂתָה
 מַעֲשֵׂה בַהֲמָה לְפִיכֶךָ הַבִּיאָה הַסּוּטָה קָרְבָן שֶׁל קִמַּח
 שְׁעוֹרִים וְשְׁעוֹרִים הוּא מְאָכֵל בַּהֲמָה".

חמוד אסורי עריות, רחמנא לצלן, מביא את האדם לידי עניות, שלא
 יהא לו אפלו חתיכת לחם, חס ושלום

ז. וּלְפִי זֶה רְמַז גָּדוֹל הוּא בְּמִלַּת יִין נֶסֶךְ לְרַמֵּז, מִי שֶׁהוּא
 שׁוֹתָה יִין נֶסֶךְ, אֲזִי עוֹבֵר עַל לָאו "לֹא יִרְבֶּה לוֹ נְשִׁים",
 וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ זֶרְעוֹ כְּסוֹסִים, וְאַחַר כֵּן יָבוֹא לִיְדֵי עֲנִיּוֹת
 וְדִלוֹת מִמֶּשׁ עַד כְּכַר לְחֵם, וּמִמִּילָא "לֹא יִרְבֶּה לוֹ כֶּסֶף",
 כִּי נֶסֶךְ הוּא רֵאשִׁי תְבוּת: נְשִׁים, סוֹסִים, כֶּסֶף, עַל כֵּן
 יִרְאֶה הָאָדָם לְהִתְרַחֵק מֵעוֹוֹן זֶה.

השׁוֹתָה יִין נֶסֶךְ יתגלגל בחמור

ח. וְשָׁמַעְתִּי מִפִּי מוֹרֵי הַגָּאוֹן אָבִי זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁשָּׁמַע
 מִפִּי הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יַעֲקֹב תַּעֲמָרְלִישׁ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה,
 שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּעוֹוֹן יִין נֶסֶךְ, עַל כְּרַחוּ אַחַר כֵּן יִהְיֶה
 מְגֻלָּל בַּחֲמוֹר, כִּי לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן, כִּי תַרְגוּם שֶׁל
 יִין הוּא חֲמַר.

על כן יראה האדם ויפריש עצמו מאסור זין נסך ומיזין שרף שעושים משמרים של זין נסך, שהוא גם כן אסור כמו זין נסך, וכל הפורש מאסור זה, נקרא קדוש, וקדוש יאמר לו.

סדר הלימוד ליום ל סיון [יום 266 בשנה]

פְּרָשַׁת ע"ז

פרשת חקת

א. כתיב בפרשת ויקרא (ה, א) "ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה וגו'. פסוק זה נדרש בזהר פרשת ויקרא (דף י"ג עמוד א'), דקאי [פרוש: שסובב] על נשמת האדם, אשר טרם יורדת הנשמה לגוף לעולם הזה, מוליכין את הנשמה באלף ושמונה עולמות, שתראה יקר וכבוד של תלמידי חכמים שעסקו בעולם הזה בתורה ולמדו לשם שמים, וכל דרכם וכל ענינם היו לשם שמים, והיו מתנהגים במדת הענוה, ומושכם בכבוד, ואור פני הצדיקים מאירים כזהר הרקיע, ועל ראשם חפות מאבנים טובות מאד. ואז אומרים להנשמה: ראה בכבודן של צדיקים שיושבים בגן עדן, אם אתה תנהג בטוב כמו אלו הצדיקים - תזכה גם כן אתה ליקר ותפארת הזה, ואחר כך מביאים הנשמה לפני הקדוש ברוך הוא ומלבישים אותה לבוש דיקר בצורת הגוף ודיוקנא דהאי עלמא [פרוש: לבוש כבוד בצורת הגוף והפרצוף שבועלם הזה].

אומרים אל הנשמה: הננו עושים לך כל הכבוד הזה על מנת שתהיה צדיק

ב. ואז הנשמה נהנית מזיו השכינה, ומעטרין לה בכמה עטרין [פרוש: בכמה כתרים] ואומרים לה: הננו עושין לך כל הכבוד הזה על מנת שתהיה צדיק, ותהיה יראת ה' על פניך, ומשביעין אותה בשמא דמלכא קדישא דלא תחטא [פרוש: בשם המלך הקדוש שלא תחטא], ומתרין בה כמה התראות, ואחר כך היא משתחוית נגד הקדוש ברוך הוא, ואחר כך יורדת לגוף לעולם הזה, ואם האדם הוא צדיק - הוא טוב. ובאם שאין אדם עושה רצונו של מקום - אזי התורה היא מתמיה על אותו הרשע ואומרת: "ונפש כי תחטא" - בתמיה, הלא שמעה הנפש קול האלה וקול השבועה שהיו משביעין אותה במרום קדם שירדה לגוף האדם, הרי התרו בך בכמה התראות כנזכר לעיל.

על כל החטאים יכול האדם לשוב ולהתודות

ג. אמנם אף על פי כן אל תתיאש מן העולם הבא, רק ראה לתקן מה שאתה פוגם, ועל אותן החטאים שאדם זוכר על ידי ראיה, שאתה מסתכל בזה החטא או שאתה זוכר או ידעת. וזה הפרוש של (שם) "או ראה או ידע" - על כלם תוכל לשוב בתשובה שלימה והתודה בדמעות על כל חטא ועוון. ו"אם לא יגיד" כל החטא להתודות עליו קמי [פרוש: לפני] הקדוש ברוך הוא קדם המיתה, אז "ונשא עונו" ותסבל ענש וצער של גיהנם ושאר ענשים כשתפל בידי אכזרים, וכל זה גרמת לך בעצמך.

סדר הלימוד ליום א תמוז [יום 267 בשנה]

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲמִיד שְׁלוּחִים בְּרַקיע שְׁמֹכְרִיזִים: שׁוּבוּ בָּנִים
 ד. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא מְלַךְ רַחֲמִים, וּבָרַב חֶסֶדְו עַל
 בְּרִיּוּתוֹ הוּא הַעֲמִיד מִמְּנִים וּשְׁלוּחִים בְּרַקיע,
 שְׁמֹכְרִיזִים בְּכָל יוֹם: אֲתַעְרוּ בְּנֵי עֲלָמָא לְקַמֵּי מַלְכָּא
 קְדִישָׁא! אֲתַעְרוּ וְחוּסוּ עַל עֲצֻמְכֶם וְחוּסוּ עַל בְּנִיכֶם!
 [פְּרוּשׁ: הִתְעוֹרְרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ!
 הִתְעוֹרְרוּ וְחוּסוּ עַל עֲצֻמְכֶם וְחוּסוּ עַל בְּנִיכֶם!] וּמִפְּנֵי כֶּךָ
 כִּמְהָ פְּעָמִים יָבּוּא פְּתָאוּם יִרְאֶה וְחִרְדָּה בְּלִב הָאָדָם לְזִכֹּר
 עַל יוֹם הַמִּיתָה כְּדֵי שְׁיִתְחַרֵּט עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים, וְהִירָא
 וְחִרַד לְדַבֵּר ה', מִתְגַּבֵּר וּמִתְחַזֵּק לִילָךְ בְּדַרְךָ טוֹבִים, וְאֵז
 הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ מִתְעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִי שְׁיִישׁ
 לוֹ לֵב אֲבִיר וְקִשָּׁה עֲרָף, אֵזִי תַכְּף אַחַר הַחֲרָטָה שֶׁב אֶל
 קִיא צוֹאָה לַעֲשׂוֹת עֲבֵרוֹת כְּמִנְהֶגוֹ, וְאֵז כִּמְהָ חֲטִילוֹת שֶׁל
 מַלְאָכֵי חֲבָלוֹת אוֹרְבִים עָלָיו לְהַדְבִּק בּוֹ לְהַשְׁטִין אוֹתוֹ
 שְׁיִלַךְ בְּדַרְךָ הַפּוֹשְׁעִים וְהַמוֹרְדִים, וּמִבִּיאִין אוֹתוֹ לְכִמְהָ
 מִדּוֹת רָעוֹת: לְהִיּוֹת אַכְזוֹר, וּמַלְעִיג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים, כָּל
 דְּרָכָיו בְּכַעַס, וְאִינוּ חָס עַל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, וְאַחַר כֶּךָ
 מוֹשְׁלִין הַמַּלְאָכֵי חֲבָלוֹת עַל אוֹתוֹ הָאָדָם, עַד שְׁמִבִּיאִים
 עָלָיו כִּמְהָ קְלָקוּלִים וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם בְּעֲגֻנַּת רַע.

על ידי מעשיו הרעים מוסר האדם את עצמו לידי הסטרא אחרא
 ה. וּפְתָאוּם יָבּוּא עַל אוֹתוֹ הָאָדָם אֵיזָה פְּגַע רַע, שְׁכָל
 רוֹאִיו תִּמְהִין עַל סִבּוֹתוֹ הָרַע, וְכָל זֶה הוּא בְּשִׁבִיל
 שְׁמֹסֵר עֲצָמוֹ בְּמַעֲשָׂיו הָרָעִים בְּיַד הַסְטְרָא אַחְרָא, כִּי
 הַמְשַׁחִיתִים הַמְּמַנִּים עַל סִבּוֹת הָרָעוֹת, אוֹרְבִים וּמְצַפִּים

מְתִי יַעֲשֶׂה הָאָדָם אֵיזָה חֲטָא וְעוֹן, וְאֶפְלוּ חֲטָא קַל
וַיִּפֹּל בַּיָּדָם.

מעשה מימי האר"י זכרונו לברכה

ו. כְּדַמְצִינוּ בִּימֵי הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה (שְׂכַחֵי הָאֲרִיז"ל),
שְׁהִיָּה לֹו תְלַמִּיד זָקֵן וּגְדוֹל הַדּוֹר, הֲלֵא הוּא רַבֵּי חַיִּים
וַיִּטַּל זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, שְׁהִיָּה פַעַם אַחַת בְּבֵית הַמְדַרְשׁ שֶׁל
הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, הִבִּיאוּ לְפָנָיו אִשָּׁה אַחַת שְׁהִיָּתָהּ
חוֹלָה בְּחֵלֵי רַע, וְהָיָה כְּדַמְיוֹן פֶּגַע רַע, וְלֹא יָדְעוּ מֵהוּ
הַרְעָה אֲשֶׁר פִּגְעָה בָּהּ, אִם יֵשׁ רוּחַ אֲצִלָּה אוֹ שֵׁד אוֹ שְׂאֵר
מַקְרָה, וְאָמְרָה הָאִשָּׁה לְפָנֵי הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, שְׁהִיָּתָהּ
בְּרִיאָה וְחַזְקָה, בְּלִי כְּאֵב, רַק לְפַעְמִים נִהְפְּכָה לְדַמְיוֹן אָדָם
שִׂישׁ בּוֹ פֶּגַע רַע.

סדר הלימוד ליום **ב תמוז** [יום 268 בשנה]

הרוח הוא שקרן וכזבן - ועל כן צריך להתנהג עמו בחכמה

וּרְאָה הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה הַדֹּפֵק שֶׁלָּהּ וְאָמַר, שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ
בָּהּ רוּחַ אֶחָד בֶּר מִנָּן, וְשִׁלְחָה אֶל בֵּיתָהּ. וְלַעֲרַב
צִנָּה הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה לְהִרְבּ מוֹרְנוּ הָרַב רַבֵּי חַיִּים
וַיִּטַּל זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, שִׁילַף אֶל הָאִשָּׁה וַיּוֹצִיא הָרוּחַ
מִמֶּנָּה, וְאָמַר לֹו הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה: רָאה וְהִתְחַכֵּם נֶגֶד
הָרוּחַ, כִּי הוּא שֶׁקֶרֶן וְכִזְבָּן גְּדוֹל, וְכִשְׂאֵתָה תִשְׂאֵל לֹו עַל
שְׁמוֹ יִהְיֶה מְשַׁקֵּר ג' פְּעָמִים, וְהַגִּיד לֹו הָאֲר"י זְכוּרוֹנוֹ
לְבִרְכָה כְּפִנְתַּת הַשְּׁמוֹת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הָרוּחַ. וְהִלַּךְ הָרַב
רַבֵּי חַיִּים וַיִּטַּל זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת לְבֵית הָרוּחַ.

הרוח אָמַר לְרַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל: אֵינְנִי רֹאֵי לְרֵאוֹת פְּנֵיךָ

וְקִדְמָם שְׁנַכְנַס הָרַב רַבִּי חַיִּים הַנּוֹזֵכֶר לְעֵיל, אָמַר הָרוּחַ
לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָעוֹמְדִים עָלָיו: תִּרְאוּ, שְׂיָבוֹא
לְכָאן הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטַּל לְהוֹצִיא אוֹתִי מִן הָאֲשָׁה, אָבֵל
אֵין אֲנִי מִתִּירָא מִמֶּנּוּ, וְאֵין לִי פֶחַד מִמֶּנּוּ, וְדַבּוּר זֶה הָיָה
מְדַבֵּר בְּקוֹל רֶם וּבְעִזּוֹת מִצַּח כְּדֶרֶךְ שֶׁל הָרוּחַ, וְכֹל זֶה הָיָה
קִדְמָם בִּיאַת מוֹרְנֵי הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל, וְאַחַר כֵּן, כְּשֶׁבָא
מוֹרְנֵי הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל לְתוֹךְ הַחֹדֵר, וּמִיד כְּשֶׁרָאָה
הָרוּחַ פְּנֵיו שֶׁל הָרַב מוֹרְנֵי הָרַב רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל, מִיד
הִתְחִיל לְרַתֵּת, וְקָם לְפָנָיו, וְנָפַל מֵרֵב הַמּוֹרָא עַל פְּנָיו,
וְאָמַר הָרוּחַ: רַבִּי, אֵין אֲנִי כְּדַאי לְרֵאוֹת בְּפָנֶיךָ הַקְּדוֹשׁ,
וְאַחַר כֵּן שָׁאֵל הָרַב אֶת הָרוּחַ: מִי אַתָּה? וְהַשִּׁיב: פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי, וְהָיָה שְׂקָר בְּפִיו. וְאַחַר כֵּן שָׁאֵל הָרַב אוֹתוֹ פַּעַם
שְׁנִית, וְשָׁקַר וְכַחֵשׁ בוֹ עַד פַּעַם שְׁלִישִׁי. וּבפַּעַם הָרְבִיעִי
הִתְחִיל וְהִגִּיד אֶת שְׁמוֹ הָאֱמֵתִי.

וְאֵין הִתְחִיל מוֹרְנֵי הָרַב רַבִּי חַיִּים לְהִזְכִּיר אֵיזָה שְׁמוֹת
קְדוֹשִׁים, וְהִתְחִיל הָרוּחַ לְדַבֵּר קְשׁוֹת וּבְעִזּוֹת מְאֹד
מְאֹד וְאָמַר: הִנְנִי יוֹצֵא מִיד! וְכֹנֶנֶת הָרוּחַ הָיָה לְצֵאת
דֶּרֶךְ בֵּית הַנּוֹשֵׁט וְדֶרֶךְ הַצּוֹאֵר, וְהָיָה רוֹצֵה בְּדַעְתּוֹ לְנַקֵּב
הַסִּימָנִים מִן הָאֲשָׁה, וְהָיָה רוֹצֵה לְכַבּוֹת כָּל הַנְּרוֹת
שֶׁבָאוֹתוֹ הַחֹדֵר וְלְהִזִּיק אֵיזָה נְפִשׁוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם בְּהַחֹדֵר,
וְהָרַב מוֹרְנֵי רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל הַבִּין אֶת כּוֹנֶנְתּוֹ
וּמַחְשַׁבְתּוֹ הָרַע וְאָמַר לוֹ: רְצוֹנִי שֶׁתִּלְךָ אֶתָּה דֶּרֶךְ
אֲצַבֵּעַ קִטְנָה שֶׁל הַרְגֵל הַשְּׂמָאל שֶׁל הָאֲשָׁה, וְאָמַר
הָרוּחַ, שְׂכָךְ יַעֲשֶׂה.

סדר הלימוד ליום **ג תמוז** [יום 269 בשנה]

בלילה עת שליטת החיצונים, רחמנא לצלן, והדינים והרוחות מתגברים אז, חס ושלום

והרב מורנו הרב רבי חיים ויטאל הבין שהוא שקר, כי כונת הרוח הזו היא דוקא להמית להאשה, מיד גזר עליו חרם ונדוי ושמתא שלא יצא עכשו כלל, כי ראה הרב שאם יצא הרוח עכשו מחמת ההשבעות ושמתות, אזי בודאי תמית האשה, והניח הדבר כך והלך להתפלל ערבית לבית האר"י זכרוננו לברכה, ואחר התפלה ספר מורנו הרב רבי חיים ויטאל להרב האר"י זכרוננו לברכה כל המעשה הנזכר לעיל.

והשיב האר"י זכרוננו לברכה: זה ארע לך בשביל שהלכת בלילה אל הרוח, ולא מבעוד יום, קדם הלילה, כמו שאמרתי לך, כי בלילה הוא שליטת החיצונים ודינים, והרוחות מתגברים באותו הפעם, ואין אותו זמן גורם לפעל פעלות נגד הרוח בלילה, ואחר כך אמר האר"י זכרוננו לברכה למורנו הרב רבי חיים ויטאל: לך לשלום, והלך עמו מעט דרך הדלת, מה שלא היה עושה כן לשאר תלמידים.

בעוון מסירת ממון של ישראל ביד עפ"ם, רחמנא לצלן - נעשה רוח ולמחרתו, אחר התפלה, הלך הרב מורנו הרב רבי חיים ויטאל להשביע את הרוח, והכרח הרוח לצאת דרך אצבע קטנה של רגל האשה, והיו האנשים ונשים רואין את הרוח, שנדמה להם כמו חוט של אש, והיה דולק וצועק ובוכה על מעשיו. ואחר כך שאל הרב

מורנו הרב רבי חיים ויטאל את הרוח, מפני מה ארע לך כף שנעשית רוח, ומה חטא היה בידו, והשיב, שהוא היה מסור מפרסם, והיה מוסר ממון של ישראל ביד עכו"ם, ואחר כך היה שואל, מפני מה היה לו רשות לילך לתוך האשה הזו ולנוח בתוכה.

והשיב, שהממנים שלו נתנו לו רשות לבוא לתוך האשה, כי הוא היה שוכב על העפר שעל גבי הפירה ומכל מקום לא היה לו רשות לבוא לתוך שום אדם, עד שפעם אחד באתה האשה הזאת להכין אש ועצים לבשל מאכלים ליום השבת, והיתה האשה משוררת זמרים של נבול פה, והיה לו רשות לבוא אליה, וזה שלשה שנים רצופים אשר הוא שוכן בתוכה, עד כאן המעשה.

סדר הלימוד ליום ד תמוז [יום 270 בשנה]

כל שכן שמי שעושה בידיו עברות - שחייבים עליהם כרת, חס ושלום, נענש ביותר

ז. על כן יראה האדם ויציר בנפשו, כמה הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הבריות: ומה המסור הזה, שלא חטא אלא בפיו ובשפתיו, שהיה מדבר דלטורין על בני ישראל, בעוון הזה נעשה רוח, ומכל שכן העושה עברה בפעל, עברות שהן חייבי כריתות או ארבע מיתות דין או המחלל שבת בפרהסיא על אחת כמה וכמה.

מי שחטא בידיו או באחד מאבריו, יש רשות לרוחות ומזיקים לשלט עליו, חס ושלום

ומה האשה הזאת, שהיתה עוסקת במצות הכנת מזון לשבת, ועל ידי שהיתה מזמרת זמרים של נבול

פָּה, בָּא אֵלֶיהָ הַרוּחַ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִי שֶׁחָטָא
בַּפֶּעַל, אָזִי יֵשׁ רְשׁוּת לְהַמְזִיקִים וְהַרוּחוֹת לְהַזְיק לוֹ.

הַמְבַדִּיל עֲצָמו מִן הָעֵבֶרָה, מְסִיעֵין אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם

ח. עַל כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לְהַתְפַּלֵּל לְפָנַי קוֹנוֹ
לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִכָּל פֶּשַׁע וְעוֹוֹן, וְלֹא יִרְגִיל אָדָם לְדַבֵּר
נְבִלּוֹת פֶּה, וּכְשֵׁיגִיעַ עַת וּזְמַן שֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּעֲצָמוֹ
לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אָף כִּי הַשָּׁעָה תִּהְיֶה עוֹבְרָת, אֵל יִתְחַרֵּט
עַל הַתְּשׁוּבָה שֶׁכָּבַר עָשָׂה. רַק יִחְזִיק תָּמִיד בְּעֲבוּדַת ה',
וְהִבָּא לְטַהֵר מְסִיעֵין אוֹתוֹ, וְאָז טוֹב לוֹ יִהְיֶה סְלֵה.

פָּרָק ע"ח

א. שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם כָּתַב בְּקִהְלֵת (א, יד):
"רְאִיתִי אֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה
הַכֹּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ", פְּרוּשׁ - אוֹתֵן הַמַּעֲשִׂים שֶׁהֵבֵל
שָׁלָהֶם הוּא דְבָרֵי שֶׁמֶץ וְדָפִי (זֶה־רַק ב' דף נט עמוד א) - הֵבֵל
כִּזָּה אֵינּוּ עוֹלָה לְמַעְלָה מִהַשָּׁמַשׁ בְּמַעְלוֹת עֲלִיוֹנוֹת, אֲלֹא
אֲזִיל וְשֵׁט [פְּרוּשׁ: הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט] תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כִּי לְכָל
עֲנִינִים שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ הֵבֵל, וּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ הֵבֵל בְּדַבּוּר, כֵּן יֵשׁ
הֵבֵל בְּמַעֲשָׂה, וְאִם יֵשׁ הֵבֵל שֶׁל מִצְוָה, אָזִי מִיָּד אוֹתוֹ
הֵבֵל עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וּמִתְעַטֵּר לְמַעְלָה וְנַעֲשֶׂה
סְגוּר קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְאִם הָאָדָם מְדַבֵּר דְּבָרֵי
שָׁוָא, אָזִי הֵבֵל שֶׁל פְּעֵלָה זֶה אֲזִיל וְשֵׁט בְּעֵלְמָא, וּמִיָּד
כְּשֶׁתִּצָּא נִשְׁמָתוֹ שֶׁל זֶה הָאָדָם, אָזִי אוֹחֵז הֵבֵל בְּנִשְׁמָתוֹ
וְזוֹרְקֵהוּ כַּמָּה פְּרִסָּאוֹת וּמִיָּסֵר אוֹתוֹ מֵאֵד.

סכנה גדולה לדרש ברבים אודות חטא אדם הראשון או מכירת יוסף או של שאר חסידים

ב. וזה שאמר שלמה המלך: "וראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח", פרוש - אותן המעשים שהכל שלהם אינו עולה למעלה מהשמש במעלות עליונות, אלא אזיל ושט תחת השמש, אזי הוא גורם רעה לעצמו, ובפרט מי שהוא פוגם בדבורו ודובר דברים של פעור על חברו בחנם, אזי הבל זה מקטרג. ומכל שכן כשאדם מוציא דבה ודורש ברבים, ובאים לידי שגיאה ודורשים בחטא אדם הראשון או בחטא מכירת יוסף ובמעשה דוד ובת שבע, והמה מפליגים בחטאם שלא כדת, והתורה כסוהו, אי אתה רשאי לפרסם, אף שהדרשן כון לאמת, מכל מקום עתיד לתן את הדין, ומכל שכן אם הדרשן בודה מלבו ובקש לתלות בוקי סריקי [פרוש: כדים רקים. רוצה לומר - דברי הבל שאין בהם טעם. (רש"י עבודה זרה לז:)] באדם הראשון, יציר כפו של הקדוש ברוך הוא או בהשכבטים, שכטי זה או בדוד המלך עליו השלום ובדומיהן, שהן חסידי עליון.

סדר הלימוד ליום ה תמוז [יום 271 בשנה]

אדם הראשון בקש מרבי שמעון בן יוחאי שלא יגלה את חטא עין הדעת יותר ממה שנתגלה בתורה הקדושה

ג. והנה אציג לך מאמר אחד, מה שכתוב בזהר חדש, פרשת בראשית (דף כ"ד עמוד א') וזה לשונו:

כִּי תִּנּוּ רַבְּנָן, כְּשִׁחְלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, עָאלוּ לְגַבְיָה
 רַבִּי פְּנַחֲס בֶּן יֵאִיר וְרַבִּי חִזְיָא וְרַבִּי אֲבָהוּ. אָמְרוּ
 לִיה: מֵאֵן דְּהוּא קְיוּמָא דְעֵלְמָא שְׁכִיב, אָמַר לְהוּ: לָא בֵּית
 דִּינָא דְעֵלְא מְעִינִין בְּדִינָאי, דְּהָא אָנָּא חֲדָאי דְלָא אָנָּא
 אֲתִיְהֵב לְמִלְאָכָא וּלְדִינָא דְלְעֵלְא, דְּאָנָּא לָאו כְּשָׂאָר בְּנֵי
 נְשָׂא, אֶלָּא הָאִי דִּינָא דִּילִי – קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִיה לִיה,
 וְלָא בֵּית דִּינָא. וְהִינּוּ דְאָמַר דָּוִד מֶלֶכָא (תְּהִלִּים מֵג א):
 "שִׁפְטֵנִי אֱלֹהִים" וְגו', וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר (מְלָכִים-א ח נט):
 "לְעִשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עֲמוֹ" – מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ
 בְּלַחֲדוּדֵי, וְלָא אַחֲרָן.

כַּאֲשֶׁר מְגִיעַ עֵתוֹ שֶׁל הָאָדָם לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, זְקוּק אֶז
 לְרַחֲמֵי שָׁמַיִם

ד. כִּי דְהָא תַנִּינָן, כְּשִׁאָדָם שׁוֹכֵב, בֵּית דִּינָא דְלְעֵלְא
 מְסַתְּפְלִין בְּדִינוֹי, אֵית מְנַהוּן דְנִטִּין לְכַף זְכוּת, וְאֵית מְנַהוּן

קצג) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

תַּנּוּ רַבְּנָן: כְּשִׁחְלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, נִכְנְסוּ לְבַקְרוּ רַבִּי פְּנַחֲס בֶּן יֵאִיר
 וְרַבִּי חִזְיָא וְרַבִּי אֲבָהוּ. אָמְרוּ לוֹ: "מִי שֶׁעָלִיו עוֹמֵד הָעוֹלָם עֲשׂוֹי לְפַל
 לְמִשְׁקַב", עָנָה לָהֶם: "דִּינֵי שְׁלֵי אֵינּוּ מְסוּר לְבֵית דִּין שְׁבַשְׁמַיִם. שְׁמַח אָנִי,
 שְׂאֵינִי נִמְסָר לִידֵי מְלָאךָ וְלִידֵי בֵּית דִּין, שְׁהֲרִי אָנִי אֵינִי כְּשָׂאָר בְּנֵי הָאָדָם,
 אֶלָּא דִּינֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ דֵּן אוֹתוֹ, וְלֹא בֵּית הַדִּין שְׁבַעוֹלָמוֹת
 הָעֵלְיוֹנִים. זֶה שְׂאֵמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: 'שִׁפְטֵנִי אֱלֹהִים' וְכו'. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר:
 'לְעִשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עֲמוֹ' – מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ לְחוּד, כְּשִׂאִין אַחַר
 עֲמוֹ.

קצד) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

שְׁהֲרִי לְמַדּוּ: כְּשִׁאָדָם נּוֹפֵל לְמִשְׁקַב, בֵּית הַדִּין שְׁבַשְׁמַיִם מְתוּבָּנִים בְּדִינוֹ:
 יֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף זְכוּת, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף חוּבָה, כִּיּוֹן שְׁמוּצָאִים
 בְּאָדָם עֲבָרוֹת. וְאֵלּוּ כְּשִׁנְמָסָר דִּינוֹ שֶׁל אָדָם לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ,

דְּנִטִין לְכַף חוּבָא, כִּינּוּן דְּחִזְזִין חוּבָא בְּבַר נֶשׁ, וְכַד דִּינָא
הָוָה קַמֵּיהּ קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לֹא נִפִיק אִינְשׁ לְמַהוּי בְּהַהוּא
דִּינָא בַר טַב. מַאי טַעְמָא? דְּהָא תַנִּינָן: מְכַלּוּי (פְּרוּשׁ: מַדּוּת)
דְּמִלְכָּא עַלְאָה נְטוּי לְזַכּוּתָא תְּדִיר, הוּא כְּלִיָּה צַד רַחֲמֵנוּת,
וּבִידוּי לְשַׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים קל
ד): "כִּי עֲמַף הִסְלִיחָה" – וְלֹא עִם אַחַר. וּבִגִּין כֶּף בְּעֵינָא
קַמֵּיהּ דְּהוּא יְדוּן דִּינָא, וְאַנָּא אָעִיל תְּרִיסַר אַבְבֵי דְּעֵלְמָא
דְּאִתִּי דְּלֹא אַעֲבֵרוּ לוֹן בַּר אַבְהֶתָּא, וְלֹא אִית מֵאן דִּימְחָא
בִּידֵי. וְעוֹד, דְּלֹא אַתְּבַע רְשׁוּתָא.

סדר הלימוד ליום ו תמוז [יום 272 בשנה]

שְׁמַעְנּוּ קוּל מְדַבֵּר אֵלֶיךָ, אָבֵל לֹא יִדְעֵנוּ מִי הוּא

ה. כִּי־אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי מְלָה, וְחִמּוֹן בְּבֵי מְרַעִיָּה
דְּלֹא הָוָה תַּמְן. תְּוַהוּ, וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא מְדַחִילוּ רַבָּא

אִין קוּ הַדִּין נוֹטָה אֵלָא לְזַכּוּת וּלְטוּבָה. מַדּוּעַ? שְׁהָרִי לְמַדְּנּוּ: מַדּוּתֵיךְ שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיזוֹן נוֹטוֹת לְזַכּוּת תְּמִיד, שְׁהָרִי כְּלוּ רַחֲמִים, וּבִידוּ לְמַחֵל עַל
חֻטְאִים וְעוֹנוֹת. עַל זֶה כְּתוּב: "כִּי עֲמַף הִסְלִיחָה" – וְלֹא עִם אַחַר. לְכֹן
מִבְּקַשׁ אֲנִי מוֹה', שְׁהוּא יְדוּן דִּינִי, וְאַנִּי אֶכְנַס לְעוֹלָם הַבָּא בְּתַרִּיסַר שְׁעָרִים,
שֶׁלֹּא נִכְנַס בְּהֵם אָדָם חוּץ מִן הָאָבוֹת, וְאִישׁ לֹא יִמְחָה בְּיַדִּי, וְעוֹד: שֶׁלֹּא
אַצְטַרֵּף לְבַקֵּשׁ רְשׁוּת עַל כֶּף."

קצה) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קְדֵשׁ:

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי מְלָה – וְנִעְלַם מִן הָעֵינַן. תְּמַהוּ מִבְּקַרְיוֹ, וְלֹא
יְכִלוּ לְפַצּוֹת פִּיָּהֶם מִחֲמַת הָאִימָה, שֶׁנִּפְלְהָ גְּלִיָּהֶם. תוֹף כְּדִי כֶּף עָלָה
בְּאִפְסֵם רִיחַ חִזֵּק וְנִפְלָא שֶׁל בְּשָׂמִי גֹן עֲדוֹן, וְכַחֲזִיתֵיהֶם שָׁבוּ אֵלֵיהֶם, עַד
שֶׁרָאוּ אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן מְדַבֵּר. לְאַחַר זֶמַן שֶׁאֵלֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן: "רִאִיתֶם
מִשְׁהוּ?" עָנָה לוֹ רַבִּי פְּנַחֶס: "לֹא. אֵלָּא כְּלָנוּ תְּמַהֲנּוּ שְׁנַעֲלַמְתָּ מַעֲיִנּוּ זְמַן
רַב, וְכַשְׁשִׁבְנוּ וְרִאִינוּךָ, הִרְחַנּוּ רִיחֹת גֹּן עֲדוֹן וְשְׁמַעְנֵנוּ מְדַבֵּר עִם מִשְׁהוּ,

דְּהוּי עֲלִיהוֹן, עַד דְּהוּוּ יְתָבִי, סְלִיק לֹון רִיחִין דְּבוּסְמִין
 סְגִיאִין, וְכָל חַד וְחַד מְנַהֵן אֲתִישֵׁר חִילִיה, עַד דְּהוּי חָמוּ
 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְהוּי מְמַלֵּל מְלִין, וְלֹא הוּי חָמָאן
 בַּר מְנִיָּה, לְבַתֵּר עֲדָן אָמַר לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי:
 חֲמִיתוֹן מִיָּדִי, אָמַר לִיה רַבִּי פְּנַחֶס: לָא, אֶלֶּא כְּלָנוּ תְּוַהִין
 עַל מַה דְּלֹא חֲמִינָא לָךְ בְּבִי מְרַעְדָּ זְמַן רַב, וְכַד חֲמִינָן לָךְ,
 סְלִיק לָן רִיחִין וּבוּסְמִין דְּגַן עֲדָן וּשְׁמַעְנָא קְלָךְ מְמַלֵּל, וְלֹא
 יִדְעָנָא מִי מְמַלֵּל עִמָּךְ, אָמַר לֹון: וְלֹא שְׁמַעְתוֹן מְלָה
 אוֹחְרָנִי בַר מְדִידִי, אָמְרוּ לִיה: לָא.

הוא בקש ממני שלא אגלה חטאו לבני אדם יותר ממה שכתוב בתורה
 ו. כִּי־אָמַר, תְּמִיּהָנָא עַל רַבִּי פְּנַחֶס דְּלֹא חָמָא, דְּאָנָא חֲמִית
 לִיה כְּעַן בְּהַהוּא עֲלָמָא לְתַתָּא מְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנִי, וְכַעַן
 שְׁדַרוּ בְּדִילִי מְלַעֲלָא וְאַחֲזוֹן לִי אֲתַרָּא דְּצַדִּיקָא לְעֲלָמָא

ולא ראינו עם מי. שאֵלם רבי שמעון: ולא ראיתם איש מלבדי? ענו
 לו: "לא".

קצו) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

אמר: "תמיה אני על רבי פנחס, שלא ראה, שהרי ראיתי את מקומו
 בעולם הבא למטה ממחיצת רבי אלעזר בני. למעשה, קראו לי מן
 העולמות העליונים והראו לי את מקום מושב הצדיקים בעולם הבא, ולא
 מצאתי לי מקום מתאים אלא במחצתו של אחיה השילוני. וקבעתי את
 מחצתי לעתיד לבוא, וליווני נשמותיהם של שלש מאות צדיקים,
 ובראשם אדם הראשון, שישב עמי ובקשני, שלא אגלה את חטאו יותר
 ממה שגלתה התורה והעלימה את ענינו במעשה עץ הדעת. אמרתי לו:
 "הרי כבר גליתי חטאך לתלמידי! אמר לי: 'מה שגלית לתלמידיך - טוב
 עשית, אבל אבקשך לא לפרסמו לשאר בני אדם, שהרי חס הקדוש ברוך
 הוא על כבודי והעלים את חטאי על ידי ספור עץ הדעת'".
 קרב אל רבי שמעון אלעזר בנו ושאלו: "אבא, מהו חלקי לעולם הבא",

דַּאֲתִי, וְלֹא אֲתִישׁר בְּלִבָּאֵי דּוּכְתָאֵי בְּרַעַם אַחֲרֵיהּ הַשִּׁילוּנִי,
 וּבְרִירְנָא דּוּכְתָאֵי וְאֲתִינָא, וְאֲתוּ עִמִּי תְּלַת מְאוֹת נְשָׁמוֹת
 דְּצַדִּיקָא וְלֵעֲלֵא מְנַהוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, דְּהוּי יְתִיב גְּבָאֵי
 וְהוּי מְמַלְל עִמִּי, וּבַעַא דְּלֹא אֲתַגְּלִי חוּבִיָּה לְכָל עֲלָמָא, בְּרַעַם
 מְאִי דְּאֲמַרְהּ הַתּוֹרָה בְּגִינֵיהּ, וְאֲתַכְּסִיָּא בַּהֵיא אֵילְנָא דְּגִן
 עֲדָן, וְאֲנָא אֲמִינָא לֵיהּ, דְּהָא לְחַבְרִיא גְּלִינָא כְּבָר, אֲמַר:
 הָאֵי דְּגִלְזִין לְחַבְרִיא טַב וְשִׁפְיר עֲבַדִּית, אֲבָל לֹא לְשִׁאֲרָא
 עֲלָמָא. מְאִי טַעֲמָא? דְּחַס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְקָרִיָּה,
 וְלֹא בְּעֵי לְפָרְסָמָא הַהוּא חוּבָה אֲלֵא בַּהֵיא אֵילְנָא דְּאֲכַל
 מְנִיָּה וְכוּ'. קָרִיב לְגַבִּיָּה רַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיָּה, אֲמַר לֵיהּ: אָבֵא,
 מָה אָנָּא הָתֵם? אֲמַר לֵיהּ: זַכָּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי, זְמַן סִגְיָא
 יְהֵא דְּלֹא תִתְקַבֵּר גְּבָאֵי, אֲבָל בַּהֵיא עֲלָמָא דּוּכְתָא דִּידִי
 וְדוּכְתָא דִּידְךָ בְּרִירְנָא וְכוּ'.

למוד שלא לדבר בגנותו של אדם הראשון, חס ושלום
 ז. מכאן תראה, שלא טוב עושין הדרשנים שדורשים
 בפרהסיא בבתי כנסיות ובתי מדרשות ואומרים
 בפמבי ברבים, בפני עמי הארצות, בדרוש שלהם, אדם
 הראשון מין היה ועבר על עבודה זרה, גלוי עריות
 שפיכות דמים וכיוצא בזה, היתכן לעשות כן, לומר על
 יציר כפול של הקדוש ברוך הוא, שהוא היה צדיק גמור.
 ובאדם הראשון היו תולין כל הנשמות של דורי דורות,
 אותן נשמות הרשעים שהיו תלויין בו בנשמתו של אדם
 הראשון או באחת מאבריו - הן היו החוטאים, והיו

ענה לו רבי שמעון: "אשרי חלקך, בני! זמן רב יעבר עד שתקרב אלי,
 אבל בעולם הבא כבר הכנתי את מקומי ואת מקומך".

נחפזים וממהרים לחטא, אבל אותה הנשמה שהיתה מיחדת לאדם הראשון, לא חטאה כלל, כי היא היתה קדש קדשים.

ומבאר שם בזהר חדש, שיש סכנה גדולה לבעל הדרשן, כשידרש איזה גנאי על אדם הראשון, פן יקים בו (שמות יט כא): "ונפל ממנו רב".

סדר הלימוד ליום ז תמוז [יום 273 בשנה]

התורה חסה על כבודן של צדיקים, ואפלו על כבוד הרשעים, ומי שמדבר בשבח אדם הראשון, זוכה לאריכות ימים ושנים

ח. על כן ראוי לגער בהעושין כן, כי אין הקדוש ברוך הוא חפץ באלו הקורים תגר על עמו ישראל ועל נשמת הצדיקים, והתורה חסה על כבודן של רשעים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין נד עמוד א. תנחומא בלק ט): "ואת הבהמה תהרגו" (ויקרא כ טו) - שלא יאמרו הבריות פלוני נכשל בבהמה זו. עד כאן לשונו.

על כן יראה האדם לצדד על חטא אדם הראשון לטובה וכן על חטא העגל ומכירת יוסף, והאוחז במדת המזכירים לשבח, מאריך ימיו ושנותיו, אמן.

פרק ע"ט

פרשת בלק

א. כתיב (תהלים כד, ג-ו): "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים וגו', "זה דור דורשיו מבקשי פניו יעקב סלה", ופרוש הדבר כמו שכתוב בזהר

(חלק א דף צו במדרש הנעלם), שְׁבִזְמַן שֶׁהַצְדִּיק נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, וְנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה, וְהִיא קְרוּבָה לְעוֹלָמוֹת שְׁלֹפְנֵי כֶסֶף הַכְּבוֹד, אֲזִי אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב אָבִינוּ: בְּנֵי חֲבִיבֵי, אֲשֶׁר אֵתָּה סִבְלַת יְסוּרִים בְּעִבּוּר גְּדוּל בָּנִים – הִנֵּה פְלוֹנֵי בֶן פְלוֹנֵי זֶה הַצְדִּיק בָּא לְעֲלֹמָא הַדִּין [פְּרוּשׁ: לְעוֹלָם הַזֶּה], וְהוּא מְהַדֵּר וּמְפַאֵר בְּכַמָּה קְשׁוּטִין וּבְכַמָּה הַדוּרִין שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְיָאוֹת [פְּרוּשׁ: וְיָפָה] הוּא לָךְ לְצֵאת לְקִרְאָתוֹ וּלְקַבְּלוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְחִדּוּהַ וּלְתַן לוֹ שְׁלוֹם, וְאֲנִי בְּעֵצְמִי וּבְכְבוֹדֵי אֵלֶיךָ עִמָּךְ לְקַבֵּל פָּנִים שֶׁל – פָּנִים הַמְּאִירוֹת וּמְסִבִּירוֹת בְּתוֹרָה וּבִירְאָה.

סדר הלימוד ליום ח תמוז [יום 274 בשנה]

כֹּל הַנְּשָׁמוֹת מְקַבְּלִים פְּנֵי הַצְדִּיק, וּמְכַרְזִים לְפָנָיו "בְּרוּךְ בּוֹאֵךְ לְשְׁלוֹם", **ב.** וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "מִבְּקֵשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֵלָה", 'מִבְּקֵשׁ' אֵין כְּתִיב כָּאן, אֲלָא "מִבְּקֵשֵׁי", דְּהֵינּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יַעֲקֹב, וּמִי רוֹאֶה אֵלוֹ יוֹצְאִים וְלֹא יֵצֵא לְקִרְאָתוֹ, וְאִזּוּ מִתְאַסְּפִים כַּמָּה כְּתוּת וְיוֹצְאִים כָּל כַּת וְכַת אֲצֵל שְׁעַר אֶחָד שֶׁעוֹבְרַת שָׁם הַנְּשָׁמָה שֶׁל הַצְדִּיק, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם וְאוֹמְרִים: שְׁלוֹם, אֵתָּה שְׁלוֹם, וּלְתוֹרְתֶךָ שְׁלוֹם, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי יוֹלְדֶתְךָ, לָךְ בּוֹא אֶל חֲדָרֶיךָ, וְחִפּוֹת נָאִים מוֹכְנִים לָךְ, וּבְכָל יוֹם מְכַרְזִים בְּכָל רְקִיעִין, שְׁלֹא יִתְעַסְקוּ בְּשׁוּם לְמוֹד, כִּי אִם בְּתוֹרָה זֹו שֶׁחֲדָשׁ זֶה הַצְדִּיק בְּחַיָּו, וּמְקַרִּין לְפָנָיו כָּל חֲדוּשָׁיו כְּדַמְיוֹן שְׁקוּרִין הַכְּתָבָה לְפָנֵי הַחֶתֶן וְכֻלָּה תַּחַת הַחֶפֶה. וְלִי נִרְאֶה, דְּזֶהוּ הַרְמֵז שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת

ו עמוד ב) : קצו "אגרא דבי הלולא, מלי", הינו מלין דאורייתא דיליה. וכל ראשי בני הישיבה של מעלה נוטלין הני חדושים ומודיעין לשאר פתות וחבורות הצדיקים, ומזכירין שמו של הצדיק, וכלן פותחין את פיהם ואומרים: "ברוך מתוך לשלם".

פתות הצדיקים מנחמין את הצדיק - שלא יהיה שרוי בצער על עזבו את עולם השקר

ג. ואחר כך מביאין אביו ואמו ומעטרין להון בכמה עטרין בגין בנם הצדיק [פרוש: ומעטרים אותם בכמה פתרים בשביל בנם הצדיק], וגם קדם יציאת נשמתו מקדימין גם כן פתות צדיקים ובאים לקראת נשמתו בעודו בחייו, ובאין אצלו לחדרו ומסבבים הצדיקים את מטתו ומביאין עמהם בוסמין [פרוש: בשמים] וריחין של גן עדן, והוא זוכה ורואה אותן ונותן להם שלום, והן משיבים לו שלום ואומרים לו: צדיקא חביבא ברא קדישא [פרוש: צדיק חביב, בן קדוש] להקדוש ברוך הוא, אל ירע לך בשביל פרידתך מעולם הזה, אשר העולם הזה הוא שוא ושקר, ובנפשו יביא לחמו, ולפעמים מחמת קיום נפשו פוגם בנשמתו, ונעשה חלול השם על ידו, אבל העולם הבא בגן עדן הוא יום

קצו) פרוש בלשון קדש:

השקר של הבאים אל בית חתנות הוא על הדבורים שמשמחים בהם את החתן, הינו דברי התורה שלו, וכל ראשי בני הישיבה נוטלים אלו החדושים ומודיעים לשאר פתות וחבורות הצדיקים, ומזכירים שמו של הצדיק, וכלם פותחים את פיהם ואומרים: "ברוך בואך לשלום".

שָׁפְלוּ טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לְסַכֵּן נַפְשׁוֹ, וְאִין שׁוּם חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ, וְאוֹמְרִים הַצְדִּיקִים: עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַכֹּל הַבֵּל וְרַעוּת רוּחַ.

מוֹדִיעִים לְהַצְדִּיק קִדְּם הַסְתַּלְקוּתוֹ, שְׁעוּד מְעַט יִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה

ד. עַל פֶּן תִּכְיֶין לָךְ הַדְרָךְ הַטּוֹבָה וְהַמְּאִירָה בְּאוֹר הַבְּהִיר לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא. וְכַמָּה חֲפוּת וְכַמָּה חֲדָרִים מְלֵאִים כָּל טוֹב מוֹכְנִים לְכַבּוּדְךָ, עַל כֵּן בָּאנוּ לְהוֹדִיעַ אוֹתְךָ כִּי לְשַׁעֲבָה קִלְהָ תָּבוֹא אֶל בֵּית שְׂמֻחָתְךָ וְתָבוֹא מְאַפְּלָה לְאוֹרָה וְתַעֲמַד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתִשָּׁב בֵּין חֲבוּרוֹת צְדִיקִים וְתִזְכֶּה לִוְמַר שִׁירָה לְפָנַי רְבוּן עֲלֵמָא [פְּרוּשׁ: אֲדוּן הָעוֹלָם], וְאָז תִּרְאֶה שְׂיִפֶּה קֶרֶת רוּחַ שְׁעָה אַחַת בְּגֵן עֵדֵן מְכַל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה (אֲבוֹת פָּרָק ד' מִשְׁנָה יז). וְכַשְׁשׁוּמַע הַצְדִּיק דְּבָרִים הָאֵלוּ, אָז הוּא בְּשֻׂמְחָה וּמְקַבֵּל עָלָיו הַמִּיתָה בְּשֻׂמְחָה, וְעַל זֶה תִּקְנֶנוּ לִוְמַר "יְהִי רְצוֹן" שֶׁהוּא בְּמַעֲמָדוֹת בְּיוֹם שְׁנֵי, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "וְתוֹצִיאֵנִי מִשְׁלוֹם אֶל שְׁלוֹם", כְּוֹנֵת תְּפִלָּה זוֹ, שְׂאֲזַכֶּה לְמִיתַת הַצְדִּיקִים הַנִּזְכָּרִים.

סדר הלימוד ליום ט תמוז [יום 275 בשנה]

כָּל חֲסִיד יִתְפַּלֵּל שְׁלֵא יִשְׁלְטוּ עָלָיו מְשַׁחִיתִים, חַס וְשְׁלוֹם

ה. וְ"עַל זֶה יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד לְעֵת מְצֵא" (תְּהִלִּים לב ו) - זֶה יוֹם הַמִּיתָה (בְּרִכּוֹת ח עֲמוּד א), רוּצָה לִוְמַר, שְׂיִתְפַּלֵּל שְׂיָבוֹאוּ לְקִרְאוֹתוֹ כְּתוּת וּמְחִנּוֹת צְדִיקִים קְדוּשִׁים וְטַהוּרִים, כְּדֵי שְׂיִלְךָ עִמָּהֶם וְיִתְעַטֵּר בִּינֵיהֶם בְּשֻׂמְחָה

וּבְחֻדוֹהָ סִגְיָא [פְּרוּשׁ: גְּדוּלָּהּ]. "רַק לְשֹׁטֵף מִיַּם רַבִּים
אֲלִיוֹ לֹא יִגְיֵעוּ" (תהלים שם) - הַמָּה "הַמִּיַּם הַזְּדוֹנִים" (שם
קכד ה) - כְּתוּת הַמְשֻׁחִיתִים וּמַחְבְּלִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְאִינָם
זוֹכִים לְרֵאוֹת בְּאוֹר הַשְּׂכִינָה, מַה שְּׂאִין כֵּן נִשְׁמַת הַצְּדִיק
- מִי יָכוֹל לְסַפֵּר כְּבוֹדוֹ.

וּבּוֹא וּרְאֵה מַה שְּׂכָתוֹב שָׁם בַּזְהַר (שם עמוד ב): בְּיַחְדוֹד
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּסָּא כְבוֹד לְיַעֲקֹב אַבְיָנוּ
לְיֹשֵׁב עָלָיו בְּשַׁעַה שֶׁהַצְּדִיק בָּא לְעוֹלָם הַבָּא, וּכְשֶׁרוֹאֶה
הַנְּשֻׁמָּה כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה, מְבָרַכְתּוֹ וּמְשַׁבַּחַת לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וּמְשַׁתַּחֲוִית לְפָנָיו וְנוֹתַנְתּוֹ שְׂבַח וְהוֹדְיָה עַל גְּדֻלַּת הַיְקָר
וְכְבוֹד שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ, וְאִז הַנְּשֻׁמָּה מְתַפְּלֶלֶת גַּם כֵּן עַל הַגּוֹף,
שֶׁיִּשְׁכֵּן לְבַטַּח, בְּלִי עֲנֹשׁ חֲבוּט הַקֶּבֶר, וְאוֹמֶרֶת מְזֻמּוֹר
ק"ד: "בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' וְכֹל קֶרְבִּי אֶת שֵׁם קְדָשׁוֹ" וכו'.

וּבִיּוֹן שְׁשׁוּמְעִין שְׂאָר הָאֲבוֹת - אַבְרָהָם וַיְצַחֵק, אִז אֵף הֵן
הוֹלְכִין לְקִרְאָת הַצְּדִיק, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יח ב):
"וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו", וְזֶהוּ נִשְׁמַת הַצְּדִיק, כִּי הַזְהַר
מְכַנֶּה אֶת נִשְׁמַת הַצְּדִיק בְּשֵׁם אַבְרָהָם, "וַיִּרְא אַבְרָהָם" -
דָּא הִיא הַנְּשֻׁמָּה, "וְהִנֵּה שְׁלֵשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו" - זֶהוּ
נִשְׁמַת אַבְרָהָם, יְצַחֵק וַיַּעֲקֹב וְכְבוֹד הַשְּׂכִינָה עִמָּהֶם, וּמִיד:
"וַיִּרְץ אַבְרָהָם" - שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, "לְקִרְאָתָם מִפְּתַח הָאֵהָל
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה" - נִגְדַת הַשְּׂכִינָה, וּמְתַפְּלֶלֶת הַנְּשֻׁמָּה (שם ג):
"וַיֹּאמֶר אֲדָנִי אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ". רוֹצֵה לֹמַר,
שֶׁהַנְּשֻׁמָּה מְבַקֶּשֶׁת מֵאֵת הַשְּׂכִינָה, שֶׁתִּלְךְ הַשְּׂכִינָה עִמָּה
לְלוֹת אוֹתָהּ עַד שְׁעָרֵי גֵן עֵדֵן וְלִנְטֵר וְלִשְׁמֹר לָהּ מִכָּל
הַמְקַטְרָגִים, עֵינַן שָׁם בַּזְהַר בְּאַרְיִכוֹת.

סדר הלימוד ליום י תמוז [יום 276 בשנה]

מֵאֵד חֲבִיב בְּעֵינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כַּאֲשֶׁר מְזַכְרִין זְכוֹת אָבוֹת
הַקְּדוֹשִׁים וְשָׁל מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים, וְשֶׁאֵר נְבִיאִים

ו. וְמָה מְאֹד חֲבִיב בְּעֵינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִי שְׂרָגִיל
וּמְזַכֵּיר תְּמִיד זְכוֹתָן שֶׁל שְׁלֹשֶׁה אָבוֹת, וְכֵן זְכוֹתָן שֶׁל
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמֵרִים וְשֶׁאֵר נְבִיאִים וְחֲסִידֵי עֲלִיוֹן, כִּי כָל
הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים שְׂמֵחִים בְּרֵאוּתָן מְעֲשִׂים טוֹבִים
בְּאֵדָם, וְזְכוֹתָן מְאִיר עֲלֵינוּ תְּמִיד. וְכֹדַאֲתָא בְּזֵהר חֲדָשׁ
פְּרֻשַׁת בְּרֵאשִׁית (דף יט עמוד א):

מְעֲשֶׂה נוֹרָא בְּרַבֵּי יוֹסִי שְׁפָגַשׁ תִּינוּק וְחָשַׁב עָלָיו שֶׁהוּא שָׂד,
חַס וְשָׁלוֹם

ז. כִּי־תִנּוּ רַבָּנָן: זְמַנָּא חֲדָא הוּוּ אַזִּיל רַבֵּי יוֹסִי בְּאוּרְחָא,
פָּגַע בֵּיהּ רַבֵּי יְרֵמְיָהּ, וְאַזְלוּ כַּחֲדָא. פָּגְעוּ בְּחַד טוּרָא,
וְהָאֵי טוּרָא דְחִיל עֲלִיהוֹן מְאֹד, אָמַר רַבֵּי יוֹסִי לְרַבֵּי
יְרֵמְיָהּ: גִּימָא מְלִין דְּאוּרִיתָא וְאַחַר כֶּף גִּיזִיל, פְּתַח וְאָמַר
(יְרֵמְיָהּ ל' ע'): "וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב" וְכוּ'. עַד דִּהוּוּ

קצח) פרוש הזהר בלשון קדש:

פַּעַם אַחַת הִלֵּךְ רַבֵּי יוֹסִי בְּדַרְךָ. פָּגְשׁוּ רַבֵּי יְרֵמְיָהּ, וְהֵם הִמְשִׁיכוּ בְּדַרְכָּם
יַחְדוּ. הִגִּיעוּ לְהַר אֶחָד מְאֵים וּמְפַחֲדִים. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי לְרַבֵּי יְרֵמְיָהּ: "הֲבָה
וְנַעֲסַק בַּתוֹרָה וְאַחַר כֶּף גִּלְךָ". פְּתַח וְאָמַר: "וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב"
וְכוּ'.

בְּלִקְתָּם בְּדַרְךָ שָׁמְעוּ קוֹל יְלָד, הַהוֹלֵךְ וּבּוֹכָה בְּהַר. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי: "בּוֹא
גִּלְךָ אֵלָיו, וְאֵינִי פּוֹחַד מִמֶּנּוּ, שְׁהֵרִי שְׁנֵינִי: הַשָּׂד נִרְאָה לְאֶחָד וּמִזִּיקוֹ,
וְלִשְׁנַיִם נִרְאָה - וְאֵינִי יּוֹכֵל לְהִזְיֵקָם". הִלְכוּ לְכוּוֹן הַיְלָד. כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ אֵלָיו,
פָּנָה אֵלָיו רַבֵּי יוֹסִי: "בְּנֵי אֲדוֹן הָעוֹלָם אֲנַחְנוּ, וְאֵינֵנוּ פּוֹחַדִים מִמֶּךָ!",
מִשְׁשֹׁמֵעַ הַיְלָד כֶּף, הִבִּין שְׁחוֹשְׂדִים הֵם בּוֹ כִּי שָׂד הוּא.

אָזְלִי, שְׁמָעוּ חַד קָלָא דִּינוּקָא בְּטוּרָא, דִּהוּה אָזִיל וּבְכִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: נִיזִיל לְגַבְיָה דְלָא מְסַתְּפִינָא, דִּהָא תַנּוּן: הַשֵּׁד - לְחַד מִתְחַזִּי וּמְזִיק, לַתְּרִי - אַתְחַזִּי וְלֹא מְזִיק. אָזְלוּ לְגַבֵּי יְנוּקָא. כַּד מָטוּ לְגַבְיָה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּנֵי דְמֶאֱרִי עֲלֵמָא אֲנִן וְלֹא מְסַתְּפִינָא מִנָּךְ. כַּד שָׁמַע הֵהוּא יְנוּקָא מְלֵא דָא, הָיָה מְשִׁיג בְּדַעְתּוֹ דְּאוּמְרִים כֵּן דְּחִישׁוּ שְׁמָא שֵׁד הוּא.

התינוק אמר להם דבר תורה שאמר אביו קדם הסתלקותו

ח. כִּיטְאָמַר הֵהוּא יְנוּקָא: יְהוּדָאֵי אֲנִי, וְכֵר בְּרִיָּה דְרַבִּי חִיָּא רַבָּא אָנָא, וְהוּי אַבָּא מוֹלִיף לִי פְּסוּקֵי דְשִׁיר הַשִּׁירִים וּפְּסוּקֵי בְּרֵאשִׁית, וְאַבָּא מִית, וְגַנְבוּ לִי גַנְבִים, וְהִכְרַח אֲנִי לְהִיּוֹת מְשֻׁרַת אֲצֵלָם, וְאַעֲרַקִּינָא בְּהֵהוּא טוּרָא, וּבְכִינָא עַל דָּא דְלֵא יְדַעֵי אָנָא לִילָךְ וּלְפָנוֹת לְבֵית אֲמִי.

י **בְּכָה** רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר: וַי, בְּרִיָּה דְרַבִּי חִיָּא רַבָּא יִיזִיל בְּלַחְדוּרֵי כְּדִין, נְטָלִין לִיהָ בִּידוּי וְאָזְלוּ, אָמַר רַבִּי

קצט) פרוש הזהר בלשון קדש:

פנה ואמר להם: "יהודי אני וכן בנו של רבי חי' בר אבא הנני, ואבי למדני את 'שיר השירים' ואת 'בראשית' - ונפטר. לאחר פטירתו גנבו אותי גנבים והכריחו אותי לשמש אצלם כמשרת. לבסוף הצלחתי לברוח להר זה. בוכה אני משום שאיני יודע את הדרך לבית אמי".

ר) פרוש הזהר בלשון קדש:

בכה רבי יוסי ואמר: "וי! בנו של רבי חי' בר אבא ילך לו כף, בודד ועזוב!" נטלו אותו עמם והלכו. אמר רבי יוסי: "אמר, בני, מה למדת עם אביך בפרשת בראשית?" אמר לו הילד: "בפסוק: 'יהי מארת ברקיע השמים' עסקנו". שאלו רבי יוסי: "וימה אמר לך אביך בפרשה זו?" השיב הילד: "כף אמר לי אבא: שלשה רועים טובים היו לישראל במדבר: משה, אהרן ומרים; בזכות משה ירד המן לישראל, בזכות אהרן היו ענני כבוד

יוסי: אימא ברי, מאי הוית לעית עם אבוך בפּרשת בראשית? אמר ליה התינוק: בפסוק (בראשית א יד): "יהי מארת ברקיע השמים" הוינא לעי, אמר ליה רבי יוסי: מאי אמר לך אבוך בפּרשה דא? אמר ליה התינוק: כּף אמר אבא, שלשה רועים טובים היו לישראל במדבר: משה ואהרן ומרים, ובזכות משה הוי יורד מן לישראל, ובזכות אהרן היתה ענני כבוד, ובזכות מרים היתה הבאר, ואף לאחר דמיתו אהרן ומרים, זכותן היתה עומד לישראל, כי מגדל אהבת הקדוש ברוך הוא חקק דיוקניהון של משה ואהרן ומרים ברקיע לאנהרא זכותיהון על ישראל, ועליהם אתמר (בראשית שם יז): "ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ". אתו רבי יוסי ורבי ירמיה ונשקוהו והלכו עמו ג' מילין, והיו נושאין אותו על כתפיהון וקרו עליה (ישעיה נד יג): "וכל בניך למודי ה'" וכו'.

סדר הלימוד ליום יא תמוז [יום 277 בשנה]

על כן צריך לידע, כי כל אנון דיוקנין קדישין דחקק פרוש: אותן הצורות קדושות שחקקן [הקדוש ברוך הוא להאיר זכותן על ישראל, כמו כן מסתכלין כל אנון דיוקנין ונותנין השגחה על ישראל, אם ישרים הם

ובזכות מרים - הבאר. אף לאחר מותם עומדת זכותם לישראל, שהרי הקדוש ברוך הוא חקק דמות דיוקנם ברקיע להאיר מאור זכויותיהם על ישראל. עליהם נאמר: "ויתן אתם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ". באו רבי יוסי ורבי ירמיה, נשקוהו, הלכו עמו שלשה מילין, נשאוהו על כתפיהם וקראו עליו: "וכל בניך למודי ה'" וכו'.

בְּמַעֲשֵׂיהֶם אוּ לְאוּ, כִּי הִרְבֵּה עֲדִים וְהִתְרְאוֹת מוֹכְנִים
וְעֵרוּכִים מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹרֵר לְכַבוֹת בְּנֵי הָאָדָם,
כְּדֹאִיתָא בְּזִהְרַ פְּרֻשְׁתַּ פְּקוּדֵי (דף רכ עמוד א) :

יא **כַּמָּה** אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּכְלָא בְּאוֹרְחֵיהּ
דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, קָלָא
נְפִיק וְאֶכְרִיז: אֶסְתַּמְרוּ בְּנֵי עַלְמִין, טְרִיקוּ כְּנֵי חוּבֵי, פֶּן
תִּלְקוּ בְּרֻשְׁתָּא דְתַפִּיס, [פְּרוּשׁ: סִגְרוּ בַּפְּנִיכֶם שְׁעָרֵי
הָעוֹנוֹת וְהִזְהֵרוּ שְׁתַּרְחִיקוּ מֵהַמְּצוּדָה הַפְּרוּסָה לְבְנֵי אָדָם
הַחוּטָאִים, פֶּן תִּלְכְּדוּ בַּמְּצוּדָה רְעָה], עַד דְּלֹא יִתְפַּסְּוּ
רְגְלֵיכוֹן בַּהֵוּא רֻשְׁתָּא. וְי לֹון דְּנַפְלִין לְתַמָּן, וְלֹא יִנְהַרְוּן
בְּנֵהוּרָא דְגַנְיֻזֵי לְצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעַל כֹּל דְּבוּר
וּמַעֲשֵׂה אֶתְפַּקְדָן מְמַנִּים לְמַעְלָה הֵן לְרַעָה הֵן לְטוֹבָה,
וְאַשְׁרֵי מִי שְׁדַבְּרוּ מְמַלָּא אֲוִירָא דְעֵלְמָא בְּדַבְּרֵי תוֹרָה
וּבִירָאת ה'.

על האדם לזכור שהקדוש ברוך הוא רואה כל מעשיו, אפלו שבסתר
מ. על פן צריך האדם לקח כל אלה הדברים ולשום אל
לבו, ויחשב תמיד שעיני ה' המה משוטטים תמיד

רא (פרוש הזהר בלשון קדש:

כְּמָה יֵשׁ לְאָדָם לְדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּדַרְכֵי הַשָּׁם, שְׁהֲרֵי בְּכָל יוֹם וְיוֹם, קוּל
יֹצֵא וּמְכִרִיז: הַשְּׁמֵרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, לְבַל תַּחֲטְאוּ, סִגְרוּ שְׁעָרֵי הָעוֹנוֹת, פֶּן
תִּלְכְּדוּ בַּמְּצוּדָה הַרְעָה הַלּוֹקֶדֶת אֶת הַחוּטָאִים, וְעֵשׂוּ תְּשׁוּבָה, כְּדֵי שְׁלֹא
תִתְפַּשׂוּ בְּרֻשְׁתָּא. אוּי לְהֶם שְׁנוּפְלִים לְשָׁם, וְלֹא יֵאִירוּ בְּאוּר הַגְּנוּזֵי לְצַדִּיקִים
לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל כֹּל דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה יֵשׁ מְמַנִּים בְּשָׁמַיִם - הֵן לְרַעָה הֵן
לְטוֹבָה, וְאַשְׁרֵי מִי שְׁדַבְּרוּ מְמַלָּא אֶת אֲוִיר הָעוֹלָם בְּדַבְּרֵי תוֹרָה וּבִירָאת
ה'.

בְּכָל הָאָרֶץ, וְזֶהוּ כָּלֵל גָּדוֹל: אֵל תַּעֲשֶׂה דָבָר בְּסֹתֵר מֵהַשָּׁמַיִם מִתְבַּיֵּשׁ לַעֲשׂוֹת בְּגִלְיֵי, וְהִ' הוּא אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, בְּרֵאוֹתוֹ שֶׁפּוֹנֵתָךְ לְשֵׁם שָׁמַיִם לִילֶךְ בְּדַרְךְ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר, הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכָיו לְפָנֶיךָ לְהַצִּילְךָ מִכָּל חַטָּא וּמִכָּל דְּבָרִים רָעִים. וְאִם יֵאָרֶע לְךָ אֵיזָה הַזֶּקֶן אוֹ מִקְרָה תִּקְבַּל בְּאַהֲבָה, כְּמוֹ שֶׁהָאֲרֶכְתִּי לַעֲלִיל.

סדר הלימוד ליום יב תמוז [יום 278 בשנה]

לא יעלה על לב האדם מחשבת "כחי ועוצמי די", אלא יתלה כל הצלחתו בחסד השם יתברך

י. וְאִם תִּצְלִיחַ בְּמַעֲשֶׂיךָ בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן, וּפְרִנְסָה שְׁלֶךָ הוּא בְּהַרְוָחָה, אֵל תֹּאמַר חֲכַמְתִּי עִמְדָה לִי, כִּי צָרִיךָ לִידַע, כִּי "לֹא לְחַכְמִים לֶחֶם" (קהלת ט יא), וְכִי הַכֹּל מֵאֵת אֱלֹהִים הוּא, וְעַל כָּלֵם תִּתֵּן שְׂבַח וְהוֹדָיָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת מ עמוד א): "בְּרוּךְ הוּא יוֹם יוֹם" (תהלים סח כ). וּבְכָל יוֹם תֵּן שְׂבַח וְהוֹדָיָה לְאֵל לְפִי פְּעֻלָּתוֹ הֵן לְטוֹבָה הֵן לְרָעָה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וּבְגִלְלֵי זֶה יִבְרַכְךָ ה' מִצִּיּוֹן, וּבְכָל מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ, אָמֵן.

פֶּרֶק פ'

א. אָמְרוּ עַל הַקְדוּשׁ הָאֲרָ"י ז"ל, שֶׁבִימְיוֹ הָיָה נוֹפֵל פָּחַד גָּדוֹל עַל הָרָשָׁעִים, בְּעֵבּוֹר שֶׁכְּשָׂרָאָה אוֹתָן, הָיָה מִגִּיד לָהֶם כָּל פְּרִטֵי הַעֲבֻרוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהָיָה חוֹטֵא מִזְמַן חַמְשִׁים שָׁנָה, וְאֶפְלוּ אִם אָדָם הָיָה מְהַרְהֵר עֲבָרָה בְּלִבּוֹ, הָיָה מִגִּיד לָהֶם. וְהָיוּ הָרָשָׁעִים בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ מִפְּנֵי

הבוֹשָׁה, שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל בָּהֶם וַיִּגִּיד פִּשְׁעָם. וְעַל זֶה יֵשִׁים אָדָם אֶל לְבוֹ, אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹשָׁה וּכְלָמָה מִפְּנֵי יְלוּד אִשָּׁה אֲשֶׁר רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו וּמְכִיר חֲטָאִיו, עַל אַחַת כִּמָּה וּכְמָה שְׁצָרֶיךָ בּוֹשָׁה בַעֲת בּוֹאוֹ לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִפְנֵי כֹסֵא כְבוֹדוֹ, וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגִּיד לוֹ מֵה שָׁחוּ, וְעַדִּים מְעִידִים עָלָיו, וַיְדִי אָדָם בְּעֲצָמוֹ כּוֹתֵבִין כָּל מַעֲשָׂיו, מֵה יַעֲשֶׂה הָאָדָם בְּיוֹם פְּקֻדוֹ, וּמִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה לָבוֹא לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ יִתְבָּרַךְ, פֶּן יִפֹּל בְּיַדִּי אַכְזָרִים בְּצִאת נִשְׁמָתוֹ, וַיְבוֹא נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם בְּמָקוֹם אֶפֶל וְעַמֵּק שְׁלֹא יִרְאֶה עוֹד, עַד שִׁיתְעוֹרֵר עָלָיו אֵיזָה פְּרָקְלִיט שֶׁל זְכוּת אוֹ מִיּוֹצְאֵי חֲלָצָיו שִׁיְהִיו עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כְּדַמְצִינוּ הַרְבֵּה שְׁלֹא נִצְלוּ מִיַּדִּי הַמִּשְׁחִיתִים בַּר מִנָּן, כִּי אִם בְּזֶה הַזְּכוּת.

מַעֲשֶׂה נוֹרָא מִמְדַּרְשׁ הַנְּעֵלָם

ב. וּכְדֹאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ הַנְּעֵלָם פֶּרַשְׁתָּ לָךְ לָךְ (זהר חֲדָשׁ דִּף ס עמוד א): וַיִּגְבְּרָא חַד אֲזִיל לְבֵי טוּרֵי קַרְדִּינָא (פרוש, הרי אַרְרֵט), הוּא וַתְּרִין חַכְמִינַן עַמִּיָּה, וַחֲמוּ גַמְיִן בְּקִיעֵין, וְאִשָּׁא וַתִּנָּנָא נְפִיק מִן גַּמְיִן, וַשְּׁמַעוּ חַד גְּבַרָא דְאָמַר: וַי, וַי,

רב (פרוש הזהר בלשון קדש:

אָדָם אֶחָד הֵלֵךְ בְּהַר אַרְרֵט יַחַד עִם עוֹד שְׁנַי חַכְמִים, בְּדַרְכָּם רָאוּ נְקִיָּם בְּקוֹעִים, וְאֵשׁ וְעָשָׁן מִתְמַר מֵהֶם, גַּם שָׁמְעוּ אִישׁ אֶחָד הָאָמַר: "וַי, וַי!" אָמְרוּ: "וַדַּאי מָקוֹם זֶה הוּא מֵאֶחָד הַמְּקוֹמוֹת שֶׁבְּגֵיהֶנּוּם". יָשְׁבוּ בְּמָקוֹם וְנִמְנְמוּ, וּבְחִלּוּמָם שָׁמְעוּ קוֹל אֲנַחָה מֵאָדָם אֶחָד, שֶׁהִיא מְאֻסָּף קוֹצִים חֲבִילוֹת גְּדוּלוֹת, וְהִיא נוֹשֵׂא עַל כַּתְּפָיו, וּשְׁנַי מְמַנִּים מֵהֵגִיהֶנּוּם הוֹלְכִים אַחֲרָיו, וְהִיוּ מְדַלְּקִים הַחֲבִילוֹת בְּאֵשׁ וְשׁוֹרְפִים אוֹתוֹ בְּהִלְכָתוֹ, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ הִיא צוֹעֵק בְּקוֹל מַר: "וַי, וַי!"

אָמְרוּ: וַדַּאי אֶתֶר דָּא מְדוּכְתִּיָּה דְגִיְהֵנִם הוּא. יְתִבִי תַמָּן
וְאֲדַמּוּךְ, וְשִׁמְעִין קוּל אֲנַחְהּ מִן חַד גְּבַר דִּהְוִי מְאֹסֶפָה
קוֹצִים חֲבִילוֹת גְּדוּלוֹת, וְהָיָה נוֹשֵׂא עַל כְּתָפָיו, וְשִׁנֵּי
מְמַנִּים מִן גִּיְהֵנִם הוֹלְכִים אַחֲרָיו, וְהָיוּ מְדַלִּיקִין הַחֲבִילוֹת
בְּאֵשׁ וְשׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּהַלִּיכְתּוֹ, וְהָיָה גְבַרָא הָוִי צוֹעֵק בְּקוּל
מַר: וַי, וַי.

סדר הלימוד ליום יג תמוז [יום 279 בשנה]

ענשו של החוטא לאחר מיתתו

וְהַמְּמַנִּים הָיוּ מְשִׁיבִין אוֹתוֹ: אִם הָיִיתָ מְשַׁגֵּיחַ עַל חֶסֶד
שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּךְ, כְּמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִם שְׂאֵר צְדִיקִים שְׁנוֹתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לָהֶם שְׁנֵי מְלֶאכִים לְשֹׁמֵר אוֹתָם, כְּמָה דָּאֵת אָמַר
(תהלים צא יא): "כִּי מְלֶאכְיוֹ יַצִּיחַ לָךְ לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ" -
אִז הָיִיתָ נֹצוֹל מִהָעֲנָשׁ הַזֶּה, וְאַתָּה עֹזְבֵת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ,
וְלֹא שֹׁמְרֵת אֵת הַתּוֹרָה, וְעֹשֵׂית אֵת רְצוֹן יֵצֵר הָרָע,
וְנִתְחַבְּרֵת עִם כְּתוּת שֶׁל רְשָׁעִים הַנִּקְרָאִים (ישעיה לג יב):
"קוֹצִים כְּסוּחִים" וּבְקוֹצִין כְּאֵלוֹ הֵן שׁוֹרְפִין אוֹתָךְ.

מרב יסוריו אין הפת זוכר את שמו

ג. יֵאָמֵר הָאִי גְבַרָא יְהוּדָאי לְהֵהוּא חִיבָא: מֵאֵן אֲנִתָּ?
אָמַר לִיה: יְהוּדָאי אָנִי, וְהִרְבָּה חֲטָאִים וּפְשָׁעִים

רג) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר אותו יהודי לרשע: "מי אתה?" אמר לו: "יהודי אני, והרבה חטאים ופשעים עשיתי, ושכחתי שמי, וממננים של הגיהנם אנים רוצים לגלות

עֲשִׂיתִי, וְשָׁכַחְתִּי שָׁמַי, וּמִמְנִים דְּגִיהֲנָם אֵין רוֹצִין לְגַלוֹת
 לִי אֶת שָׁמַי, וְגַם אֲנִי שָׁכַחְתִּי אֶת שָׁמַי מִתּוֹךְ הַיִּסּוּרִים
 קָשִׁים, מָרִים וְרָעִים.

דְּנִים אֶת הַנְּשֻׁמָּה חֲמוּשָׁה פְּעָמִים בְּמַעַת לַעַת

וְחַמְשָׁה פְּעָמִים דְּנִים אוֹתִי בְּשֶׁרְפָה: בְּכָל יוֹם ג' פְּעָמִים,
 וּבְכָל לַיְלָה ב' פְּעָמִים, לְפִי שְׁעַבְרָתִי עַל ה'
 עֲרִיּוֹת שְׁבַתֹּרָה. וְאַחַר כֵּן שָׁאל אוֹתוֹ הָאִי גִבְרָא [פְּרוּשׁ:
 אוֹתוֹ הָאִישׁ], מֵאַיְזָה מְקוֹם הוּא, וְהַשִּׁיב, שֶׁהוּא מְגַלִּיל
 הָעֲלִיּוֹן שְׁבָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַנִּיחַ בֵּן קָטָן בְּמְקוֹם אֶחָד בְּגַלִּיל
 הָעֲלִיּוֹן, וְאַחַר כֵּן אָמַר לוֹ: הֲרַבָּה חֲטָאֲתִי, וּמִלֶּאֱךָ אֶחָד
 מִתְחַלָּה הָיָה דֵּן אוֹתִי בַּיִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים יוֹתֵר מִשֶּׁרְפָה
 זו, וּמִלֶּאֱךָ הַמְּמַנָּה עַל הַקְּבָרוֹת אָמַר לִי בְּשַׁעַת הַדִּין:

טוב לחוטא שיודה על חטאיו

ד. אוי למי שנשבע על התורה לקיים אותה - ולא
 קיים, אוי לידיים ששמשו בדברים האסורים, אוי
 לרגלים שהלכו לדברים האסורים, ובשעת ההכאה,
 שהיו מכין בי באכזריות, היו אומרים לפני כל פְּרָטִי
 חֲטָאִים שְׁעַשִׂיתִי, וְגַם אֲנִי אָמַרְתִּי: אָמֵת, כֵּן וְכֵן
 עֲשִׂיתִי, כִּי לֹא יִכְלָתִי לְשַׁקֵּר, כִּי נִשְׁמָתִי וּמִלֶּאֱכִים
 הַמְּמַנִּים עַל נִשְׁמָתִי הָיוּ עוֹמְדִים וּבִיָּדָם כְּתָבִים, וְשֵׁם
 נִרְשָׁם כָּל פְּרָטִי דְּבָרִים וּפְרָטִי עֲבֻרוֹת שְׁעַשִׂיתִי, וְיָדִי
 הִיא חַתוּמָה תַּחַת הַכְּתָבִים.

לִי אֶת שָׁמַי, וְגַם אֲנִי שָׁכַחְתִּי אֶת שָׁמַי מִתּוֹךְ הַיִּסּוּרִים קָשִׁים, מָרִים
 וְרָעִים".

ה. יִדְאָזִיל הַאי יְהוּדָאי לְגַלִּיל הָעֵלְיוֹן וְשָׂאִיל בְּכָל אֶתְר
 אֵית הָכָא גְבַר דְּמִית מְקָרֹב, וְשָׂבִיק חַד יְנוּקָא? אָמְרוּ
 לֵיהּ: אֵין, יְנוּקָא דָּא אָזִיל בְּבֵית מְטַבְּחָא, וְאִיהוּ רָשָׁע
 כְּאֲבוּהֵי. אָזִיל הַאי גְבַרָא לְבֵית מְטַבְּחָא וְאִשְׁגַּח בְּהַהוּא
 יְנוּקָא וְחָזִי לֵיהּ דְּהוּי מְצַחֵק עִם הַנְּעָרִים בְּבֵית מְטַבְּחָא.
 אָמַר לֵיהּ הַאי יְהוּדָאי: בְּנִי, זִיל עֲמָדִי. אָזִיל עָמִיה וְאִלְבִּישׁ
 יְתִיה, וְיַהִיב לֵיהּ לְרַב אֶחָד דְּהֵנָּה אוּלְיָף לֵיהּ אוּרְיָתָא,
 וְלַמַּד הַרְבֵּה עִם הַנְּעָר, עַד דְּהוּי בְּחוּר חָשׁוּב שְׁבַתְלַמִּידִים,
 וְאַחַר כֵּן הָיָה לוֹמַד עִמּוֹ הַהִפְטָרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָיָה
 מְתַפְּלַל עִם הַצְּבוּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאַחַר כֵּן נִתְחַכֵּם עוֹד עַד
 שְׁהִיו קוּרִין לוֹ רַבִּי.

סדר הלימוד ליום יד תמוז [יום 280 בשנה]

בְּכַח הַבֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהוֹצִיא אֶת אָבִיו מִן הַגִּיחֹם
 ו. יִיְהוּאֲחֵר כֵּן בָּא אוֹתוֹ רָשָׁע בְּחִלוּם לְהַאי יְהוּדָאי וְאָמַר
 לֵיהּ: רַבִּי, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְנַחֵם אוֹתְךָ כְּאִשְׁרֵי

רד) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

הַלֵּךְ אוֹתוֹ יְהוּדִי לְגַלִּיל הָעֵלְיוֹן וְשָׂאֵל בְּכָל מְקוֹם: "הֲאֵם יֵשׁ כָּאֵן אֶדָם
 שְׁמַת בְּזִמְן הָאֶחְרוֹן וְהַשְּׂאִיר אַחֲרָיו תִּינוּק אֶחָד?" אָמְרוּ לוֹ: "כֵּן, תִּינוּק זֶה
 הַהוּלֵךְ לְבֵית הַמְטַבְּחִים, וְהוּא רָשָׁע כְּאֲבִיו". הַלֵּךְ הַיְהוּדִי לְבֵית הַמְטַבְּחִים.
 הִסְתַּפֵּל בְּתִינוּק וְרָאָה אוֹתוֹ מְצַחֵק עִם הַנְּעָרִים בְּבֵית הַמְטַבְּחִים. אָמַר לוֹ
 הַיְהוּדִי: "בְּנִי, בּוֹא עֲמָדִי". הַלֵּךְ וְהִלְבִּישׁוֹ, וְנִתְנָה לְרַב אֶחָד שְׁלַמְדוֹ תוֹרָה.
 לְמַד הַרְבֵּה הַרְבֵּה עִם הַנְּעָר, עַד שְׁנֵהֵי בְּחוּר חָשׁוּב שְׁבַתְלַמִּידִים, וְאַחַר כֵּן
 הָיָה לוֹמַד עִמּוֹ הַהִפְטָרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָיָה מְתַפְּלַל עִם הַצְּבוּר בְּבֵית
 הַכְּנֶסֶת, וְאַחַר כֵּן נִתְחַכֵּם עוֹד עַד שְׁהִיו קוּרִים לוֹ "רַבִּי".

רה) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

וְאַחַר כֵּן בָּא אוֹתוֹ רָשָׁע בְּחִלוּם לְיְהוּדִי וְאָמַר לוֹ: "רַבִּי, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

נחמתני, כי בשעתא דאמר ברי הפטרה בקהל, פקעו לי
 מן דינא קשיא, ובשעתא דהוי מתפלל ואמר קדיש, קרעו
 גזר דיני מפל וכל, ובשעתא דאתחכם ברי וקרין ליה רבי,
 אתעטרו לי בכתרא דצדיקיא, ובשבילך זכינא להאי יקר,
 זכאה חולקך דאיתת יתי לחיי עולם הבא, זכאה חולקך
 בעולם הזה, וזכאה חולקך בעולם הבא.

צריך אדם להשגיח מאד על בניו ללמדם תורה ויראת שמים, כי בכח
 הבן לזכות את אביו לעולם הבא

ז. וכן מצינו (פלה רבתי פרק ב) גם כן מעשה ברבי עקיבא
 שפגע באדם רשע, והיו משחיתים דנין אותו הרשע
 ביסורים, עד ששאל רבי עקיבא אותו, אם יש לו בן,
 והשיב, שיש לו בן במקום פלוני, והלך רבי עקיבא לאותו
 המקום ולמד עם בנו קדיש, ואחר כך אמר "אמן" והא
 שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא", מיד נחלץ אותו
 הרשע מהצרה, ונתגלה לרבי עקיבא וגלה, כי התר הוא
 מיסורים דיליה [פרוש: מיסורים שלו]. פתח רבי עקיבא
 ואמר (תהלים קלה יג): "ה' זכרך לדור ודור", ומזה הוא
 התעוררות אל האדם, שישים עינו והשגחתו הגדולה על
 בניו ללמדם בתורת ה' ולהדריכם ביראת ה', כי ברא
 מזכה אבא [פרוש: כי בן מזכה אב].

ינחם אותך כמו שאתה נחמת אותי, כי בשעה שאמר בני הפטרה בקהל, הפקיעו אותי מדין קשה, ובשעה שהיה מתפלל ואמר קדיש, קרעו גזר דיני מפל וכל, ובשעה שנתחכם בני וקראו לו 'רבי', עטרו אותי בכתרים של צדיקים, ובכותף זכיתי אני לכבוד הזה. אשרי חלקך שהבאת אותי לחיי עולם הבא, אשרי חלקך בעולם הזה, ואשרי חלקך בעולם הבא.

סדר הלימוד ליום טו תמוז [יום 281 בשנה]

על ידי שהבן אומר קדיש ו"אמן יהא שמיה רבא" בכל כחו, מכניסין את אביו ואמו לגן עדן

ח. ומי שמת לו אביו או אמו יזהר אותו הבן לומר קדיש ו"אמן יהא שמיה רבא" בכל כחו, כי באמירתו הוא מביא למעלה נשמת אביו לגן עדן העליון, ולא כיש המקלין בקדישים, שהוא בעיניהם כאחוכי וטלולי [פרוש: כשחוק והתול], וממש הן מלגלגין על אמירת הקדיש, ולא יודעים שכל מעשי שמים וארץ תלויין באמירת הקדיש, כי "אמן יהא שמיה רבא" מברך לעל"ם ולעלמ"י עלמ"א הם כ"ח אותיות, וכנגד זה יש כ"ח אותיות בפסוק ראשון שבתורה (בראשית א א): "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" - בסוד (תהלים קיא ו): "כ"ח מעשיו הגיד לעמו", וכן פסוק ראשון שבעשרת הדברות הן כ"ח אותיות (שמות כ א): "וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר". ולכן היה מצוה רבינו יהודה חסיד, כשמתחיל הש"ץ קדיש יאמרו הקהל פסוק "וידבר אלהים" וגו', ואחר כך "אמן יהא שמיה רבא", וסודו מבאר בספר "מגלה עמקות" אפן רי"ב, עין שם.

שלא להשמיט תבות באמירת הקדיש

ט. על כן צריך האדם האומר קדיש אחר אביו ואמו לומר בכונה גדולה הקדיש, וגם מחיב האבל לומר גם כן: "אמן יהא שמיה רבא" וכו'. ולא כיש עמי הארצות

שְׂאוּמְרִים רַק "וְאָמְרוּ אָמֵן", וְאַחַר כֵּן מִתְחִילִין תַּכְרָף "יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח", אֲלָא צְרִיךְ הָאֵבֶל לומר גַּם כֵּן "יְהֵא שְׂמָה רַבָּא", כִּי עַקֵּר הַקְדִּישׁ הוּא בְּאִמְרַת "אָמֵן יְהֵא שְׂמָה רַבָּא", וּבְזֵה הוּא עוֹשֶׂה נְחִת רוּחַ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ, וּמִי שְׂאִין לוֹ בְּנִים - עָלָיו מְטֵל לְגַדֵּל יְתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּלְגַדְלוֹ לְתוֹרָה וְלְעִבוּדַת ה', כִּי פֶן וְאוֹלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ שֶׁל הַיְתוֹם הֵיוּ רְשָׁעִים, וְעַל יְדֵי בְנוֹ הַיְתוֹם מְזַכֶּה אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ, אֲזִי יֵשׁ לְהַמְגִדֵל שְׂכָר הַרְבֵּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

י. אֲבָל מִי שֶׁמְגַדֵּל יְתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ כְּדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ עֶבֶד - לֹא דֵי שְׂאִינוֹ מְקַבֵּל שְׂכָר עַל מְצוּהַ זוֹ, אֲלָא אֶפְלוּ עֲנָשׁוּ מְרַבָּה, כִּי כֶּשֶׁם שֶׁבָּרָא טָבָא מְזַכֶּה אָבָא, כֵּךְ בָּרָא בִישָׂא הוּא גוֹרֵם דְּמַעֲנָשִׁין אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ [פְּרוּשׁ: כִּי כֶּשֶׁם שֶׁבֶן טוֹב מְזַכֶּה אָבִיו, כֵּךְ בֶּן רַע גוֹרֵם שְׁעוֹנָשִׁים אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ], וְכֹל זְמַן שֶׁאָבִיו וְאִמּוֹ קִיָּמִים, וְלֹא הֵיוּ מוֹכִיחִין אֶת בְּנֵם, לְכֵן ע׃וֹן בְּנִים פּוֹקֵד עַל אָבוֹת, אֲבָל מִי שֶׁמְנִיחַ בֶּן קָטָן, וְאַחַר מְגַדֵּל אוֹתוֹ - אֲזִי אֵין מְעַנְשִׁין אֶת אָבִיו, כִּי אִם אֶת הָאִישׁ הַמְגַדֵּל, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים כד טז): "אִישׁ בְּחָטָאוֹ יוֹמְתוֹ".

יא. עַל כֵּן אֲצִיג לָךְ פֶּרֶק מִיחָד שֶׁמְדַבֵּר בְּעֵנִין גְּדוֹל בְּנִים, שֶׁהָאֵב מְצוּהַ עַל בְּנוֹ לְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ, וְהַבֶּן הוּא מְצוּהַ לְקַיֵּם דְּבָרֵי אָבִיו, כְּדִי שְׂלֹא יֵאמְרוּ בְּשִׁבְלֵוֹ (עֵין סְנֵהֲדִרִין נב עמוד א): אָרוּר שְׂזֵה יְלָדוֹ, אָרוּר שְׂזֵה גְדָלוֹ, וְאִזּוּ יִלְךְ בְּלֵי כְּסוּפָא [פְּרוּשׁ: בּוֹשָׁה] לְעוֹלָם הַבָּא, אָמֵן.

סדר הלימוד ליום טז תמוז [יום 282 בשנה]

פָּרָשַׁת פִּנְחָס

פָּרָשַׁת פִּנְחָס

א. אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (פְּרָשָׁה ה ט):
כְּשֶׁחָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּחָטָא אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת,
נִתְקַלְלָו הַנְּחָשׁ וְחֹהָה, וְהָאָדָמָה נִתְקַלְלָה עֲבוּר אָדָם
הָרֵאשׁוֹן כְּדִכְתִּיב (בְּרֵאשִׁית ג יז): "אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוּרָךְ"
- לְפִי שֶׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִבְרָא מִן הָאָדָמָה. מְשַׁל לְבָן שְׂיוּצָא
לְתַרְבוֹת רָעָה, אָזִי הַבְּרִיּוֹת מְקַלְלִין אֶת הַשָּׂדִים שֶׁהִתִּינוּק
יִנֵּק מֵהֶן וְאִמְרִין: לֵיט בִּיזְיָא דְהֵדִין מְנִיקְתָּא [פְּרוּשׁ:
וְאִמְרִים: אֲרוּרִים הַשָּׂדִים שֶׁל הַמִּינֵקַת הַזֶּה].

טעם שֶׁהַבְּרִיּוֹת מְקַלְלִין אֶת הָאֵם שֶׁל הֵבֵן הָרַע וְלֹא אֶת הָאָב
וְהֵנָּה יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּזֵה הַמִּדְרַשׁ, הֲלֹא אָדָם הָרֵאשׁוֹן
נִבְרָא גַם כֵּן מֵהָעֲלִיוֹנִים (מִדְרַשׁ רַבָּה שֵׁם פְּרָשָׁה יב ח),
וְלָמָּה נִתְקַלְלָה הָאָדָמָה לְבַד שֶׁהִיא מֵהַתְּחַתּוֹנִים, וְלָמָּה
לֹא נִתְקַלְלָו הָעֲלִיוֹנִים גַּם כֵּן בְּחָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן?
וְהַנֶּרְאָה בְּעֵינֵי לְתַרְץ, כִּי עֲנִין בְּרִיאַת אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה
עַל יְדֵי דְכַר וְנוֹקְבָא [פְּרוּשׁ: זְכָר וְנִקְבָּה] (עֵין זִהַר חֲדָשׁ דָּף
מט וְזִהַר חֲדָשׁ בְּרֵאשִׁית דָּף כא), כִּי הָאֶרֶץ - מְסֻטְרָא דְנוֹקְבָא
[פְּרוּשׁ: מְצַד הַנְּקֵבָה], וְהַנְּשֻׂמָּה בְּתוֹךְ הָאָדָם הִיא
מְסֻטְרָא דְדְכוּרָא [פְּרוּשׁ: מְצַד הַזְּכָר], כִּי הַנְּשֻׂמָּה אֵינָה
מְסִיתָה לְאָדָם שְׂיַחְטָא, כִּי אִם הַחֲמֹר שֶׁנִּבְרָא מִן הָאָדָמָה
הוּא הַמְּסִיתָ וּמְדִיחַ לְהַחְטִיא הָאָדָם שֶׁהוּא עֹפֵר מִן
הָאָדָמָה, וְלָכֵן נִתְקַלְלָה הָאָדָמָה שֶׁהִיא מִן הַתְּחַתּוֹנִים,

ולא נתקללו העליונים שבא הנשמה מהם, כי הנשמה אינה חוטאת כלל.

ב. וזהו שהבריות אמרין: ליטא הדין ביזיא דהדין מניקתא, ולא מקללין האב, כי אם האם, כי זה הוא כלל גדול (מגילה י עמוד ב): כל אשה שהיא צנועה במעשיה ובמחשבותיה - זכתה שיצאו ממנה נביאים וחסידים ואנשי מעשה, וראיה מתמר. וכל אשה אשר איננה צנועה במעשיה או שיש לה מחשבות רעות וזרות, אזי יוצאי חלציה הולכים אחריה כי רחלא בתר רחלא אזלא (כתובות סג עמוד א) [פרוש: כבשה אחר כבשה הולכת]. ולכן נראה לי, דמחמת זה כתוב בתורה (תהלים קג, יג) "כרחם אב על בנים". ולמה לא כתיב 'כרחם האם על בנים'? כי טבע הזכר אשר הוא אוהב את בנו, הוא מיסרהו, כמו שאמר (משלי יג, כד): "חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר", כי כל איש אשר ייסר את בנו, הוא אוהב לבנו, כמו שהאריך במדרש רבה פרשת שמות (פרשה א א), עין שם.

סדר הלימוד ליום יז תמוז [יום 283 בשנה]

הבן יוצא לתרבות רעה, חס ושלום, על ידי אמו

ג. מה שאין כן האשה היא רפת לב, ואינה רוצה שהאב יכה את בנו או המלמד, ובעוד שתינוק קטן - אמו נותנת לו כל חפצו וכל משאלות לבו, ואחר כך כשיגדל הנער הוא מבקש למודו [פרוש: הרגלו], ואחר כך יוצא לתרבות רעה, והכל הוא בגרמא דאשה.

וּרְאִיָּה שְׁמַעְתִּי מַעֲשֵׂה נִפְלֵא, שֶׁהַרְמַב"ן ז"ל כָּתַב בְּסִפְרוֹ דְרוֹשׁ אֶחָד וְאָמַר: כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהִמִּיר דָּתוֹ וְעוֹבֵד אֵיזָה עֲבוּדָה זָרָה מִן הָאֱמוּנוֹת - אֲזִי צָרִיךְ לִידַע, שְׁאוֹתוֹ הֵבֵן אֵינּוּ מְזַרְעֵ יִשְׂרָאֵל הוּא, כִּי בּוֹדָאֵי הוּא מְזַרְעֵ הָאֱמוּנוֹת אוֹ בֶן תְּמוּרָה, וְלֹא הָיוּ יָמִים מוֹעָטִים עַד שֶׁהִמִּיר בֶּן אֶחָד מִבְּנֵי הַרְמַב"ן אֶת דָּתוֹ, וְאָז שָׁלַח הָאֲפִיפִיּוֹר אַחֵר הַרְמַב"ן וְאָמַר: רְאֵה הַדְּרוֹשׁ שֶׁלְּךָ שְׁנֵדָפְסִי מִקְרוֹב - וְעַתָּה נִכְשַׁל זְרַעְךָ בְּדַבְרֶיךָ.

וְאִזּוֹ הֵלֶךְ הָרַב הַרְמַב"ן ז"ל לְבֵיתוֹ סָר וְזָעַף, וּכְשֶׁבֵּא לְבֵיתוֹ, הָיָה יוֹשֵׁב וּבּוֹכָה עַל הָאָרֶץ וְהָיָה מְסַגֵּף בְּסִגּוּפִים גְּדוֹלִים, וְהָיָה יוֹתֵר מְצַעֵר עַל הַדְּרוֹשׁ שֶׁהִדְפִּיס, יוֹתֵר מְצַעֵר בְּנֵוֹ שֶׁהִמִּיר דָּתוֹ, וְלֹא הָיָה אוֹכֵל וְשׁוֹתָה כְּמָה יָמִים, עַד שֶׁבָּאָה אֲשֶׁתוֹ אֵלָיו וְהִיָּתָה מְדַבְּרַת עַל לְבוֹ שֶׁלֹּא יְהִיָּה בְּצַעֵר, כִּי פַעַם אַחַת הִיָּתָה הוֹלֶכֶת לְבֵית הַטְּבִילָה, שֶׁהָיָה רְחוֹק מִבֵּיתָהּ, כְּשֶׁהָיָה לַיְלָה, הִיָּתָה רוֹצָה לִילֶךְ לְבֵית בַּעֲלָהּ - אִזּוֹ רָאָה שֶׁר אֶחָד אֶת הוֹד יִפְיָה, וְצָוָה הַשָּׂר לְעַבְדּוֹ שֶׁיִּקְחוּ הָאִשָּׁה לְבֵיתוֹ, וְהָיָה הַשָּׂר מְאַנֵּס אוֹתָהּ, וּמְמַנּוֹ הַתְּעַבְרָה, וְאִם לֹא תֵאֱמִינּוּ לִי, הָרִי יֵשׁ אֲצַבֵּעַ שְׁלוֹ עַדִּין בְּיָדִי, שֶׁגֵּרַסְתִּי בְּשָׁנֵי אֶת הָאֲצַבֵּעַ שְׁלוֹ.

וּכְשֶׁשָּׁמַע הָרַב הַרְמַב"ן ז"ל אֶת דְּבָרֵי אֲשֶׁתוֹ, אָז קָם מִהָאָרֶץ וְהָיָה שֶׁמַּח שְׂמֵחַ שְׂמֵחָה גְּדוֹלָה וְאָמַר לְאֲשֶׁתוֹ: נַחֲמַתְנִי, אִזּוֹ תִּכְף אֶזְרַךְ כְּגֹבְרֵי חֲלָצִיו וְהִלֵּךְ לְהָאֲפִיפִיּוֹר וְסִפֵּר לוֹ דְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְתִכְף שְׁלַח הָאֲפִיפִיּוֹר לְאוֹתוֹ הַשָּׂר, וּבָא אֵלָיו, וְהָיָה עַל יָדוֹ בֵּית הַיָּד שְׁקוֹרִין הַעֲנֻטֵי שִׁי"ךְ, וְצָוָה הָאֲפִיפִיּוֹר לְהִסִּיר הַהַעֲנֻטֵי שִׁי"ךְ מֵעַל יָדוֹ

- וְלֹא רָצָה הַשֵּׁר. וְאִזְ צָוָה הָאֱפִיפִיּוֹר לְעִבְדָּיו לְהִסִּיר בֵּית הַיָּד, שְׁקוֹרִין הַעֲנֻט־שֵׁי"ן, בְּחֻזְקָה מֵעַל יָדוֹ אִזְ רָאָה הָאֱפִיפִיּוֹר שֶׁחָסַר אֶצְבַּע אֶחָד מִיָּדָיו, וְשָׁאַל אוֹתוֹ: מַה טִּיבָה שֶׁל אֶצְבַּע זוֹ? אִזְ הוֹדָה הַשֵּׁר, שֶׁפַּעַם אַחַת הָיָה מְאַנֵּס אִשָּׁת אִישׁ אַחַת מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיְתָה הָאִשָּׁה גוֹרֶסֶת אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּשֵׁנֶיהָ, אִזְ אָמַר הַרְמַב"ן: רָאָה שֶׁהַתּוֹרָה שָׁלְנוּ הִיא אֲמַת, וְדִבְרֵי חֲכָמִים וְדִבְרֵי ה' הֵן אֲמַת.

סדר הלימוד ליום יח תמוז [יום 284 בשנה]

הכל תלוי באשה

ד. עַל כֵּן מִן הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה נִלְמַד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּאִשָּׁה, כִּי לְפַעְמִים יֵשׁ אָדָם רָשָׁע, וְיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה צְנוּעָה - יְהִי לוֹ בָּנִים טוֹבִים, צְדִיקִים וְיֹשְׁרִים, וְלְפַעְמִים יֵשׁ אָדָם צְדִיק, וְיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה רָעָה - וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים רָשָׁעִים. עַל כֵּן צְרִיכָה כָּל אִשָּׁה לְרְאוֹת לְהַדְרִיף אֶת בְּנֵיהָ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים, וְלֹא לְחוּס עַל בְּנֵיהָ כְּשֶׁהִמְלִיךָ אוֹ בַּעֲלָהּ מְכָה אֶת בְּנָהּ.

וְכָל אִשָּׁה צְרִיכָה לִקַּח רְאִיָּה מִן בֵּת שָׁבַע, אִשָּׁת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, אִמּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלֵיהֶם הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיְתָה בְּעֶצְמָהּ מְכָה אֶת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּנָהּ כְּשֶׁהָיָה יוֹשֵׁן פַּעַם אַחַת ג' שָׁעוֹת עַל הַיּוֹם, וְהָיָה מִפְּתָחוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִתּוֹנִים תַּחַת מְרֹאֲשׁוֹתָיו (וַיִּקְרָא רַבֵּה פְּרָשָׁה יב ה), כְּמֵאֲמַר הַכְּתוּב (מִשְׁלֵי לא א): "דִּבְרֵי לְמוֹאֵל אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ".

אֲשֶׁרֵי הָאֵב וְהָאֵם שְׂמֻדְרִיכִים אֶת בְּנֵיהֶם לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר וְאֲשֶׁרֵי הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה אֲשֶׁר מְדַרְיִכִין אֶת בְּנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב, וְאִזְ יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁמְחוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פָּרָק פ"ב

א. אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ, בְּשָׂבִיל אַרְבַּעַה דְּבָרִים נִגְאָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמְצָרִים: (א) בְּזִכּוֹת נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת. (ב) וּבְשָׂבִיל שְׁלֹא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם. (ג) וּבְשָׂבִיל שְׁלֹא שָׁנוּ אֶת לְשׁוֹנָם. (ד) וּבְשָׂבִיל שֶׁהָיוּ תּוֹלִין בְּטַחוּנָם בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵמוֹ שֶׁהִיָּתָה גְאֻלָּה רֵאשׁוּנָה, כֵּן תִּהְיֶה גְאֻלָּה אַחֲרוֹנָה.

גְאֻלָּה הָאֲחֲרוֹנָה תִּהְיֶה בְּזִכּוֹת נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת

וְאִם כֵּן הָרִי לְפָנֶיךָ, שְׂבִיבוֹת נָשִׁים תִּהְיֶה גַם כֵּן הַגְאֻלָּה אַחֲרוֹנָה. עַל כֵּן צָרִיכִין הַנָּשִׁים לִהְיוֹת צְנוּעִין יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים, וְלֹא יִלְכוּ אַחַר שְׂרִירוֹת לָבָם בְּהַלִּיכָהּ בְּמַלְבוּשֵׁיהֶן כְּחֻקַּת הָעֶרְלִים, כְּמוֹ שֶׁרְאִיתִי עֹכָשׁוֹ בְּזִמְן קֶצֶר חֲדָשִׁים מְקָרוֹב בָּאוּ, רַבּוֹ הַמִּתְפָּרְצִים שֶׁהוֹלְכִין בְּמַלְבוּשֵׁיהֶן כְּמוֹ בְּנוֹת הָעֶרְלִים, וְאִין שׁוֹם הַכָּר בֵּין יְהוּדִית לְעֶרְלִית וְגוֹרְמִין הַרְבֵּה רָעָה בְּעוֹלָם.

אַחַד - שְׂמֵכְשִׁילִים אֶת רַב בְּנֵי אָדָם לְתַן עֵינֵיהֶם בְּהֵן וּבְמַלְבוּשֵׁיהֶן, וְקִימָא לָן (עֲבוּדָה זָרָה כ עמוד ב), דְּאָסוּר לְהִסְתַּכַּל אֶפְלוּ בְּכַגְדֵי צְבֻעוֹנִים שֶׁל אִשָּׁה.

שְׁנִית - שְׂמֵטִילִין קִנְיָה וְשִׁנְאֵת הָאֲמוֹת, אֲשֶׁר נוֹשְׂאִין עֵין בָּנוּ בְּשָׂבִיל שֶׁהוֹלְכִין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַתֵּר חֲשִׁיבוֹת מִשְׂרֵי הָאֲמוֹת, וְאֲנַחְנוּ בְּגִלוֹת הַמֶּר, אֲשֶׁר עַל פִּי הַדִּין רְאוּי לָנוּ לִילֵךְ שְׁחוּרִים וּלְהִתְעַטֵּף שְׁחוּרִים וּלְהִתְאַבֵּל עַל אֲרִיכוֹת הַגְּלוּת וְעַל חֲרַבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעַל אַחֲיוֹנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּתְוַנָּיִם בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָהּ, וְלֹא דִי

שָׂאִין אָנוּ מֵתֹאבְלִים, אֲלֵא מוֹסִיפִים חֲטָא עַל פְּשַׁע, שְׁהוֹלְכוֹת נְטוּיֹת גְּרוֹן וְעָרֶם עַד בֵּית דִּדְיָהָן, מִי יוּכַל לְסַפֵּר גְּדֹל הָעֲנָשׁ שְׁלָהֶם, אֲשֶׁר הִמָּה מְעַכְבוֹת הַגְּאֻלָּה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים.

שְׁלִישִׁית - הִמָּה גּוֹרְמִים לְבַעֲלֵיהֶם רָעָה, לְמִי שָׂאִין יָדוֹ מִשְׁגָּת לְהַלְבִּישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ כְּמוֹ הַחֲבֵרָה שְׁלָה, הָאִשָּׁה מְיַלְלֶת וּמְקַלְלֶת אֶת בַּעְלָהּ, עַד שְׁצָרִיךְ בַּעְלָהּ לְקַח בַּהֲקֵפָה אוֹ לַעֲשׂוֹת שְׂאָר אִסּוּר בְּמִמּוֹן חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁהִכְרַח לַעֲשׂוֹת לְאִשְׁתּוֹ גַּם כֵּן בְּגָדִים נָאִים שֶׁל פְּרִיצוֹת כְּמוֹ לְאַחֲרֵת, וְאַחַר כֵּךְ כְּשָׂאִין יָדוֹ מִשְׁגָּת לְשֵׁלֶם, אֲזִי נִתְפָּס בַּעְלָהּ אוֹ בָּא לְיַדֵּי שְׂאָר חֲרָפוֹת וּבְזוּיִים. עַל כֵּן צְרִיכָה כָּל אִשָּׁה הַכְּשֵׁרָה וְצָנוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל לִרְאוֹת לְהִיּוֹת הַלוֹכָה בְּצַנִּיעוֹת וְלֹא בַּפְּרִיצוֹת, כְּדִי שְׁתִּהְיֶה זּוֹכָה לְצֵאת מִמְּנָה נְבִיאִים וְחֹסִידִים.

סדר הלימוד ליום יט תמוז [יום 285 בשנה]

הַמְשַׁנָּה אֶת שְׁמוֹ - גּוֹרֵם רָעָה לְגוֹפוֹ, לְנִשְׁמַתּוֹ וְלְכָלל יִשְׂרָאֵל, הוּא עֲתִיד לַתֵּן אֶת הַדִּין וְעֲנָשׁוֹ מִרְבָּה

וְהַזְכוּת הַשְּׁנִי שֶׁנִּגְאָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמְצָרִים - שְׁלֹא שָׁנוּ אֶת שְׁמֵם, וְעַכְשָׁו בְּדוֹר הַזֶּה רְאִיתִי אֶת (הַעֵם), הַמְתַּפְּרָצִים בָּעַם, שְׁהוֹלְכִין בְּמַלְבוּשֵׁיהוֹן כְּחֻקֹּת הָאֲמוֹת, וְגוֹרְמִים עוֹד רָעָה לְגִלְחַת אֶת זְקָנָם וְעוֹבְרִים עַל חֻמְשָׁה לְאוּזֵן, כִּי חֻמְשָׁה פְּאוֹת הֵן בְּזֻקָן הָאָדָם, וְעַל כָּל פְּאָה וּפְאָה חֵיב בְּפָנָי עֲצָמוֹ (מִכּוֹת דָּף כ עמוד א, תּוֹרַת כֹּהֲנִים יט עד), וְעַל

יְדֵי זֶה לַפְעָמִים אֵין מְכִירִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא יְהוּדִי, וּכְשׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ מַה שְּׁמוֹ, הוּא מְכַנֵּה שְׁמוֹ בְּשֵׁם אֶחָד מִשְׁמוֹת הָאֲמוֹת, וְלַפְעָמִים כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ עִם אֵיזֶה שָׂרִים בְּדֶרֶךְ שְׂאִין מְכִירִין אוֹתוֹ, אָזִי נִכְשָׁל גַּם כֵּן בְּאֲכִילוֹת טְרֵפוֹת וּבִשְׂתִית יַיִן נֶסֶךְ, כִּי עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה, וּמִצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה (אֲבוֹת פָּרָק ד מִשְׁנָה ב), וְלֹא דֵי שֶׁהוּא גּוֹרֵם רָעָה לְגוֹפוֹ וּלְנַשְׁמָתוֹ, אֲלֵא הוּא גּוֹרֵם רָעָה לְכָלֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְפִי שִׁשְׁנָה אֶת שְׁמוֹ, עַל כֵּן עֲתִיד לִתֵּן הַדִּין מִי שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן, וְעֲנָשׁוֹ הוּא מְרַבָּה.

צְרִיךְ הָאָדָם לְלַמֵּד עִם בְּנָיו כְּשֶׁהוּן קְטָנִים כֹּל דְּבַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

ב. הַזְכוּת הַשְּׁלִישִׁית הִיא - שֶׁנִּגְאָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם בְּזְכוּת שְׁלֹא שָׁנוּ אֶת לְשׁוֹנָם, וְעִכְשָׁיו רְאִיתִי מִכְשׁוֹל גָּדוֹל אֲשֶׁר צָפוֹן בְּרַב הַמְדִינָה, אֲשֶׁר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הִרְבָּה בְּנֵי אָדָם עוֹשִׂין שְׁלֹא כַּהֲגוֹן, וְהוּא זֶה, כִּיּוֹן דְּקִימָא לָן (סְפָרֵי עֲקָב מו), שֶׁצְרִיךְ הָאָדָם לְלַמֵּד עִם בְּנָיו כְּשֶׁהוּן קְטָנִים כֹּל דְּבַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, כְּדֵי שְׁיָבוֹא בְּנוֹ וַיִּרְגִּיל עֲצָמוֹ בַּקֹּדֶשׁ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וַיְחַדְּשִׁים מִקְרוֹב בָּאוּ, שֶׁמְרַגְלִין הַקְטָנִים לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן צָרְפַת וּבִשְׂאָרֵי לְשׁוֹנוֹת, וּכְשֶׁיִּגְדֵל הַנַּעַר, אֵין אָבִיו שֵׁם עַל לֵב שְׁיִלֵּךְ בְּנוֹ לְבֵית הַמְדִרָשׁ, כִּי אִם הַשְּׂגָחָתוֹ הוּא לִילֵךְ לְבֵית הַלְמוּד לְשׁוֹן צָרְפַתִּי וּשְׂאָר לְשׁוֹנוֹת. אִף דְּקִימָא לָן (סְנֵהֲדָרִין יז עֲמוּד א) דְּסֵנְהֲדָרִין הֵיוּ יְכוּלִין לְדַבֵּר בְּשִׁבְעִים לְשׁוֹן, מִכָּל מְקוֹם הֵיוּ לוֹמְדִין הַלְשׁוֹנוֹת דְּרִךְ עֲרָאִי וְלֹא דְרִךְ קִבְעִי, מַה שְׂאִין כֵּן עִכְשָׁיו, עוֹשִׂין הַלְשׁוֹן צָרְפַת וְלוֹעֵז עֲקָר, וְהַלְמוּד הַתּוֹרָה - עֲרָאִי.

סדר הלימוד ליום **כ תמוז** [יום 286 בשנה]

אָחַד מֵאַלְפֵי יֵשׁ לֹו בְּטַחֹן בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת

ג. הַזְכוּת הַרְבִּיעִי שֶׁנִּגְאַלֹו אֲבוֹתֵינוּ הִיָּה - שֶׁהִיוּ תּוֹלִין בְּטַחֹנָם בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, שֶׁאֶחָד מִן הָאֲלֵף הוּא תּוֹלֶה בְּטַחֹנוֹ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי רַב הָעוֹלָם תּוֹלִין בְּטַחֹנָם בְּמִמּוֹן וּבִכֵּן אָדָם שָׂאִין לוֹ תְּשׁוּעָה, וְזֶהוּ הַגֵּרָם שֶׁרוֹאִין אֶת הָעֲנִיִּים שֶׁהֵמָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁפִלוּת, וְהַעֲשִׁירִים נוֹטְלִים שְׂרָרָה לְעֶצְמָן, וְהַעֲנִי הוּא כְּקוֹץ בְּעֵינָיו, וְעַל יְדֵי זֶה אֵין אִישׁ שֶׁם בְּטַחֹנוֹ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם כַּת הַחֲנֻפָּה הִיא גּוֹבֵרֶת, שֶׁתּוֹלִין בְּטַחֹנָם בְּעֲשִׁירִים, וּמְכַל שְׂכֵן שָׂאִין מִזְכִּירִין חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְגַלּוּת הַמֵּר וְאֲרִיכוּת הַגָּלוּת, וְאֵין שֶׁם עַל לֵב לְהַתְּפַלֵּל עַל זֶה.

הַבוֹטְחִים בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת מִתְאַבְּלִים עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

וְאֵלֹו הִיָּה שֶׁם בְּטַחֹנוֹ עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיָּה תְּמִיד לְנֶגֶד עֵינָיו לְהַתְּאָבֵל עַל חֶרֶבֶנוֹ שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעַל אֲרִיכוּת הַגָּלוּת. עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַשִּׁיג בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹא לְעַכֵּב הַגְּאֻלָּה, וְלַתְּלוֹת בְּטַחֹנוֹ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בְּזְכוּת אַרְבָּעָה דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל נִזְכָּה לְגֻאֻלָּה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן

וְכָל הַזְהִיר בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעִיל שֶׁנִּגְאַלֹו אֲבוֹתֵינוּ - יִזְכָּה לְמַהֵר וּלְקָרֵב אֶת גְּאֻלַּתְנוּ. וְכַגְּאֻלָּה הִרְאֵנוּהָ תְּהִיָּה גְּאֻלָּה אַחֲרוֹנָה, שֶׁבְּזְכוּת אַרְבָּעָה דְּבָרִים הָאֵלֶּה תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן.

פֶּרֶק פ"ג

פְּרֻשַׁת מִטּוֹת

א. אַחַד מִדְּרָכֵי הַיְרָאָה הוּא דְלֹא לְאַנְהָגָא קְלָנָא [פְּרוּשׁ: שְׁלֹא לְנַהֵג בְּזִיווֹן] בְּשׁוּם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם עַל חֲנָם, וּכְמוֹ שְׂמֻזְהִיר עַל זֶה בְּזִהָר פְּרֻשַׁת יְתָרוֹ (דָּף סח עֲמוּד ב), שְׁכַל הַנְּבִרָאִים הֵן מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִלְיָן הֵן צָרְכֵי הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן לֹא יִהְרַג אָדָם שׁוּם בְּרִיָּה עַל חֲנָם, וְאֶפְלוּ דְבַר הַמְּזִיק לְבְרִיּוֹת, כְּגוֹן נַחֲשׁ וּשְׂמָמִית, אִם אֵינוֹ רוֹדֵף אַחֲרָיו לְהִזְיקוֹ. (וְעַיֵן לְעֵיל בְּחֵלֶק רֵאשׁוֹן מֵה שְׂכַתְבְּתִי בְּפֶרֶק י"ח).

סדר הלימוד ליום כא תמוז [יום 287 בשנה]

נְשִׁיכַת הַנְּחָשׁ עַל פִּי צוּוֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ

ב. וּבּוֹא וּרְאֵה מֵה דְאִיתָא שָׁם בְּזִהָר פְּרֻשַׁת יְתָרוֹ (שָׁם):
 "וּרְבֵי אֶלְעָזָר הָיוּ אֲזִיל בְּאוּרְחָא וְהָיוּ אֲזִיל עֲמִיה רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי חִיָּא. חֲמוֹ חַד חוּיָא, קָם רַבִּי חִיָּא וּבְעֵי

רו) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְהָיָה הוֹלְכִים עִמּוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי חִיָּא, רָאוּ נַחֲשׁ אַחַד, קָם רַבִּי חִיָּא וּרְצָה לְהַרְגוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי חֲזַקְיָה: "עֲזֹב, אַל תַּהַרְג אֶת הַנְּחָשׁ". אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּא: "וְהֵלֵא דְבַר רַע הוּא, שֶׁהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם", אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: "הֲרִי כְּתוּב: 'אִם יִשֹּׁף הַנְּחָשׁ בְּלֹא לַחֵשׁ וְאִין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְּשׁוֹן' - אִין הַנְּחָשׁ נוֹשֵׁף לְבָן אָדָם אֶלָּא אִם כֵּן לוֹחֲשִׁים לוֹ מִלְּמַעְלָה וְאוֹמְרִים לוֹ: 'לֵךְ הֲרַג פְּלוּנִי', וּמֵה שְׁנוֹשֵׁף וּמִמִּית לְפַעְמִים - הוּא עַל פִּי צוּוֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן לְפַעְמִים מִתְרַחֵשׁ גִּס לְבַנֵּי אָדָם עַל יְדֵי נַחֲשׁ, וְהַכֵּל תְּלִיָּה בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַכֵּל הֵם מַעֲשֵׂי יְדָיו, וְנִצְרָכִים לְעוֹלָם, וְאֵלוֹ לֹא הָיָה בְּהֵם צָרָף לְעוֹלָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הָיָה עוֹשֶׂה אוֹתָם, וְלָכֵן עַל הָאָדָם לְהִזְהָר לֹא לְנַהֵג בְּזִיווֹן בְּמַעֲשֵׂי יְדָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא".

לְמַקְטְלֶיהָ, אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי חֲזַקְיָה: שְׂבוּק לִיה, לָא תִקְטְלִינִיה, אָמַר לִיה: וְהֵלֵא מְלֵא בִישָׁא אִיהוּ, דְקָטִיל בְּנֵי נְשָׂא? אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר: וְהָא כְּתִיב (קֹהֵל י יא): "אִם יִשָּׁךְ הַנְּחָשׁ בְּלֹא לְחַשׁ וְאִין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְשׁוֹן" – לָא נִשְׁיךְ חֲוִיָּא לְכַר נֶשׁ עַד דְלַחֲשִׁין מְלַעְלָא וְאָמְרִין: זִיל קָטִיל לִיה לְפִלְגְנִיא. וּמַה דְנִשְׁךְ וּמִמִּית לְפַעְמִים הוּא עַל פִּי צוּוֵי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן לְפַעְמִים אֶתְרַחֵשׁ נֶסָא אָף עַל יְדֵי נָחָשׁ לְבְנֵי נְשָׂא, וְכִלְהוּ בִידָא דְקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְלִיא, וְכִלְהוּ אִינְהוּ עוֹבְדֵי יְדוּי, וְאֶצְטְרֵךְ עֲלֵמָא בְהוּ, וְאִי לָא דְאֶצְטְרֵךְ לֹוֹן לְעֵלְמָא, לָא עֵבִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹן. וְעַל דָּא לָא בְעֵי בַר נֶשׁ לְאַנְהָגָא קְלָנָא בְּמֵלִי דְעֵלְמָא, שְׂאֵלוּ הַבְּרִיּוֹת עוֹבְדֵיהוֹן דְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ההורגים חיות ועופות טמאות שלא לצורך עתידין לתן את הדין
 ג. ועל כן בודאי עתידין לתן את הדין אותן בני אדם
 המורים חצים ובליסטראות (שקורין ביקסיין) אחר עופות
 וחיות טמאות שלא לצורך כלל, כי אם ללמד קשת
 גבורים, והורגים בעלי חיים חנם, ואין מדרכי ישראל
 עדת קדש, לעשות רעה לשום בריה חנם, ולא לדבר שיש
 בו חיות לבד, אלא גם לאילנות ועשבים ושאר גדולי
 קרקע, שכלן נבראו לצורך, ולכן אין לנהג בהם בזיון
 שלא לצורך.

יש לנהג כבוד גם באילנות ועשבים

ד. ובוא וראה מה שכתב הזהר פרשת יתרו (דף פ עמוד
 א): "תנאי: אמר רבי יוסי: זמנא חדא אזילנא
 באורחא, והוי רבי חיא ברי עמי. עד דהוי אזלי,

אֲשַׁכְּחָנָא חַד גְּבַר דִּהְוֵי לְקִיט עֲשָׁבִים בְּחַקְלָא, קָרִיבָנָא לְגַבְיָהּ, אָמִינָא לְהָאֵי בַר נָשׁ: בַּר נָשׁ, לְמָה לָךְ הֲנִי קְשָׁרִין דְעֲשָׁבִים הָאֵלוּ? לֹא זְקִיף רִישִׁיהּ וְלֹא אָמַר מִיּוֹדֵי. אֶהְדַּרְנָא שְׁנִית וְשְׁאִילְנָא לִיהּ, וְלֹא אָמַר מִיּוֹדֵי. אָמִינָא לְרַבֵּי חִיָּא בְרִי הָאֵי אֵינִשׁ שְׁטִיָּא הוּא אוֹ חֲרִשׁ אוֹ חֲכִימָא יְתִיר מִנָּה. יְתִיבָנָא גַבְיָהּ וְחִמִּינָא לִיהּ דְלִבְתָּר דְלִקִּיט הָעֲשָׁבִים, כְּסִיָּהּ לְהָעֲשָׁבִים בְּעַלְי גְּפָנִים.

סדר הלימוד ליום כב תמוז [יום 288 בשנה]

ה. ייִאָמַר הָאֵי גְבַרְא לָן: חִמִּינָא דְגַבְרִין דִּיהוּדָאִין אַתּוֹן, וִיהוּדָאִין אָמְרִין דְאַנּוֹן חֲכִימִין יְתִיר מִשְׁאָר בְּנֵי נָשָׂא,

רז) פרוש הזהר בלשון קדש:

למדנו: אמר רבי יוסי: 'פעם אחת הלכתי בדרך עם רבי חי'א בני, והנה בדרכנו נקלענו באדם אחד, המלקט עשבים בשדה. התקרבו אליו ואמרתי לו: 'לשם מה אוסף אתה חבילות עשבים אלו?' ואדם זה לא הרים את ראשו ולא ענה לי מאומה. חזרתי על שאלתי, אולם הוא לא השיב לי. אמרתי לבני רבי חי'א: 'אדם זה או שוטה הוא או חרש או חכם יותר מאתנו'. ישבנו על ידו והתבוננו במעשיו. ראינו, שאחרי שלקט את העשבים, פסה אותם בעלי גפנים.

רח) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר אדם זה: 'רואה אני, שיהודים אתם, ויהודים חושבים, שחכמים הם משאר בני אדם. אמנם לולא חסתי עליכם, הרי אמורים הייתם להיות מרחקים מבני אדם פאותו טמא, המרחק מבני אדם (פלומר, טמאים כמצורעים), שהרי רואה אני, שהתקרבתם אל עשב ארסי אחד, וארסו חדר לגופכם, כך שעתידים הנכם ללקות בצרעת למשך שלשה ימים. אמנם יש לי רפואה עבורכם: אכלו מפולי בר אלו, הגדלים בשדה זה – ותרפאו'.

אִי לֹא דְהוּינָא חִיס עֲלֵיכוּ הַשְׁתָּא, הֵוִיתוּן רַחֲקִין מִבְּנֵי
 נִשָּׂא כַּמְסָאבָא דְרַחֲקִין לִיה מַכְלָא (רוצה לומר: דהויתון כמצרע
 מחלט ומסגר), דַּחְמִינָא חַד עֲשָׂבָא דְהוּי קָרִיב לְגַבִּיכוּן אָעִיל
 לְגוֹפִיכוּ, וְתַהוּן מְצַרְעִים תְּלָתָא יוֹמִין, וְהַשְׁתָּא אָנִי אוֹמֵר
 לְכוּן רְפוּאָה: אָכִילוּ אֲלִין תּוּמֵי בְרָא הַגְּדַל בְּשָׂדָה זֶה
 וְתַתְרַפְּאוּן, עַבְדִּינָן הָכִי וְאֲכִלִין הֵנִי תּוּמֵי בְרָא דְהוּי שְׂכִיחֵי
 תַמָּן, וְאַחַר כֶּךָ אֲדַמְכְּנָא אָנִי וּבְרִי, וְהוּי זַעֲה יוֹצֵאת מִנָּן
 כַּמָּה שְׁעוֹת, וּלְבַתֵּר אֲתַעֲרֵנָא, אָמַר הָאִי גַבְרָא: אֲלַהֲכוּן
 עִמְכוּן, דְּאֲשַׁכְּחַתּוּן יְתִי, וְאָנִי אֲזַמִּין לְכוּן וְאָגִיד לְכוּן, דְּהָא
 אֲסוּתָא דְגוֹפִיכוּן עַל יְדֵי אֲשַׁתְּלִים.

סגלת העשבים

ו. יטוהווינא אזלין עמיה, אמר לן האי בר נש: חמיתון
 דלא זקיפנא עיני ולא רישאי ולא מלילנא בהדיכו.

אָכִלוּ רַבֵּי יוֹסֵי וּבְנוֹ מִקְטַנְיּוֹת הַבֵּר, עַד שֶׁנִּפְלָה עֲלֵיהֶם תַּרְדֵּמָה. בְּשַׁנְתָּם
 פִּלְט גּוֹפִם זַעֲה רַבָּה בְּמִשְׁךָ כַּמָּה שְׁעוֹת, לְאַחַר מִכֵּן הִתְעוֹרְרוּ כְּשֶׁהֵם
 בְּרִיאִים וּשְׁלֵמִים. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ אָדָם: 'אֲלַקִּיכֶם בְּעִזְרְכֶם, שְׁמַצַּאתֶם
 אוֹתִי, וְאָנִי אֲזַמִּין אֶתְכֶם לְבֵיתִי וְאֶגְלָה לְכֶם מִסּוּדוֹת הָעֵשְׂבִים, כִּינּוּן
 שֶׁרְפוּאֲתֶכֶם הִיָּתָה עַל יְדֵי.'

טו) פרוש הזהר בלשון קדש:

הִלְכְנוּ עִמּוֹ. אָמַר לָנוּ אוֹתוֹ אָדָם: 'רְאִיתֶם, שְׁלֹא הִרְמִיתִי אֶת רֹאשִׁי וְלֹא
 זָקַפְתִּי אֶת עֵינַי אוֹ אֶת רֹאשִׁי וְלֹא דִבַּרְתִּי עִמְכֶם מְאוּמָה, כְּשֶׁפָּנִיתֶם אֵלַי
 בְּרִאשׁוֹנָה, הַסִּבֵּה לְכַף הַיָּא, שְׂאֲבֵי הִיָּה יוֹדַע בְּחֻכְמַת הָעֵשְׂבִים יוֹתֵר מִכָּל
 בְּנֵי הַדּוֹר, וּמִמֶּנּוּ לְמַדְתִּי אֶת סּוּדוֹת הָעֵשְׂבִים כָּלֶם, וְכֹל הַשְּׁנָה מִתְּגוֹרֵר
 אָנִי בַחוּץ, בְּשָׂדָה. וְאוֹתֶם הָעֵשְׂבִים שֶׁרְאִיתֶם, אֲשֶׁר אוֹתֶם פְּסִיתִי בְּעִלֵי
 גִּפְנִים - הֵם מְאוּתוֹת עֹשֵׁב אֲרִסִי, שֶׁהָרַעִיל אֶתְכֶם וְלַקְטוֹתִי מְאוּתוֹת עֹשֵׁב.
 זְקוּק אָנִי לוֹ מִשׁוּם שֵׁישׁ לִי מְקוֹם בְּצַפּוֹן בֵּיתִי, אֲשֶׁר שָׁם נוֹבַע מַעֲיָן, וְעֵלְיוֹ
 מִנְּחוֹת אֲבָנֵי רַחִים כְּבִדּוֹת, וּמְאוּתוֹן רַחִים יוֹצֵא מִדֵּי פַעַם אִישׁ זַעִיר בַּעַל

משום דְאָנָא חֲכִים בְּעֶשְׂבִין מְכַל בְּנֵי דְרָא, וְאוּלִּיפְנָא
מְאָבוּי אוּרְחוּי דְכָל עֶשְׂבִין, וְאָנָא בְּכָל שְׂתָא מְדוּרָא
בִּינֵיהוּ, וְהָאֵי עֶשְׂבָא דְחִמִּיתוּן שְׁפִסִּיתִי הָעֶשְׂבִים בְּעֵלִי
גְפָנִים, בְּאֶשֶׁר שָׁיֵשׁ בְּעֶשְׂבִים עֶשֶׁב, וְהָאֵי עֶשֶׁב קָרִיב הָיָה
לְגַבֵּיכוּן, הָיִיתִי נָסִיב מְנַהוּן, בְּאֶשֶׁר שְׁבַבִּיתִי אֵת מְקוּם
אָחַד, וְהוּא לְצַד צְפוּן, וְשֵׁם מַעֲיָן אָחַד, וְרַחֲיָא שָׁם,
וּמַהֲהוּא רַחֲיָא נְפִיק חַד גְּבַר בְּתַרִּין רִישֵׁין וְחַרְבָּא שְׁלִיפָא
בִּידוּי, וּבְכָל יוּמָא קָא מְצַעַר לָן. וְאָנָא לְקִיטְנָא הָאֵי עֶשְׂבָא
וְכּוּי, וְזִילוּ אַבְתָּרָאִי.

ז. ייעד דהוינא אזלי באורחא, מאיך לחד נקבא בעפרא,
ושוי מהאי עשבין לנקבא, נפיק חד חויא ורישיה
דיליה סגיא. נטיל חד סנטירא (פרוש, חבל) וקטיר ליה
להנחש כחד גדא. דחילנא, אמר לן: זילו אבתראי. עד
דמטינא לבייתה, חמינא ההוא אתר בחשוכא בתר חד
כתלא. נטיל חד שרגא ודליק דליקא סביב ההוא רחיא,

שני ראשים, וחרבו שלופה בגדו, והוא מנראני ומפחידני, ואני מלקט עשב
זה כדי לסלקו משם. בואו אחרי וראו כיצד אתגבר עליי.

רי) פרוש הזהר בלשון קדש:

בדרך הליכתנו לביתו, התכופף האיש לעבר חור שבאדמה ושם מעט
מאותו עשב על פי החור. עד מהרה יצא מן החור נחש בעל ראש גדול
ומאיים. הזדרז האיש, הוציא חבל מתרמילו ועקד בו את הנחש כגדי.
פחדנו, אוילם הוא אמר לנו: 'בואו אחרי!' עד שהגענו לביתו.

הוביל אותנו אותו אדם לפנה חשוכה בביתו, המסתרת על ידי קיר. הוא
נטל גר והעלה אש סביבות המקום. הזהיר אותנו האיש: 'אל תפחדו
ממה שתראו, ואל תוציאו הגה מפיקם!' הזדרז האיש והתיר את הנחש
מקבליו.

אָמַר לָן: מִמַּאי דְתַחֲמוּן לָא תְדַחֲלוּן וְלָא תִשְׁתַּעֲוִן מִיַּדִּי, אַדְהֵכִי שְׂאֲרֵי חוּזָא מְקַטְרוּי (פרוש, רוצה לומר, התיר הנחש מקשריו שקשר אותו).

ח. ויאוקטיר בקסטרא מההוא עשבא ושוניה ברישיה דחוזא. עאל חוזא בחד עינא דרחיא ושמענא קלא, דכל אתר מזדעזעא. בעינא למפק, אחיד גברא בידנא ואמר לן: לא תדחלוון, קריבו גבאי, אדהכי נפיק חוזא שתיית דמא, נקט האי גברא מההוא עשבא ושוניא ברישיה כבקדמיתא. עאל בההוא עינא דרחיא, ולשעה מועטת חמינא דנפקין מההוא עינא חד גברא בתרין ראשין.

סדר הלימוד ליום כג תמוז [יום 289 בשנה]

ז. וייחוזיא שרי סביב הערף, והוי האי גברא בתרין ראשין אמר: זקיטא, זקיטא, (פרוש: דהוי קרי לגריא קלה,

ריא) פרוש הזהר בלשון קדש:

וקשר על ראשו מאותו עשב מפלא. תחת השפעת העשב מהר הנחש להפגס לעין הרחמים - החור, שסביבו מסתובבת האבן הכבדה. פאשר נכנס הנחש לאותו החור, נשמע קול צוחה, שזעזע את המקום. רצינו לגרר משם, אולם האיש אחז בגדינו ועכב אותנו באמרו: 'עמדו לידי ואל תפחדו'.

לאחר זמן מה יצא הנחש מחור הרחמים, כשהוא שותת דם. לקח האיש מעט מן העשב וקשרו בראש הנחש כבתחלה. בהשפעת העשב נכנס הנחש שוב לחור הרחמים. לאחר זמן מה ראינו כיצד מחור הרחמים יוצא אדם בעל שני ראשים.

ריב) פרוש הזהר בלשון קדש:

כשהנחש פרוץ על ערפו. קרא אותו אדם בעל שני ראשים: 'זקיטא!

זְקִיטָא שְׁמִיָּה, וְהָאֵי בְרִיָּה קְלָה קְטִיל לְחוּיָא) וְאַחַר כֵּן אָמַר לְרַע מְזֻלוּ שְׁהִיָּה נוֹלָד בְּמָקוֹם הַזֶּה, שְׁאִינוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּלוּם מִחֲמַת שְׁגָבַר עָלָיו יָד שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שְׁהִיָּה בְּקִי בַּעֲשָׂבִים, וְצֻחוּ: וַי, וַי, לְאִימָא דְלַהּ הוּא אַתְרַא אוֹבִיל לִיָּה. אַדְהִכִּי אַתְעַקַּר רַחֲיָא מֵאַתְרֵיהּ וַנִּפְקוּ גַבְרָא בְתַרִּין רֵאשִׁין וְהָהוּא חוּיָא, וַנִּפְלוּ תַרְוֵיהּ וּמִיתוּ.

שְׁלֵא לְצַעַר שׁוּם בְּרִיָּה - אֶפְלוּ עֵשֶׂב אוֹ צוּמַח

י. וַיֵּאמֶר לֶן הָאֵי גַבְרָא: דָּא הוּי חִילָא דְעֵשֶׂבָא דְאַנָּא לְקִיטָנָא קַמִּיכוּ, וּבְגִין כֵּן לֹא אֲשַׁתְּעִינָא בְּהַדִּיכוּ וְלֹא נְקִיטָנָא וְזַקְפָּנָא רִישָׁאֵי בְּשַׁעְתָּא דְקַרִּיבְתוּ גַבְאֵי, אָמַר הָאֵי גַבְרָא: אֱלוּ הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נֶשָׂא כָּל מַה דְנִטְעַתְּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכָל מַה דְאַשְׁתַּכַּח בְּעַלְמָא, יִשְׁתַּמּוּדְעוּן

זְקִיטָא! (הוא התפנו לקרא לעזרתו חיה, הנקראת בשם זה, ותכונתה להרג נחשים.)
אחר תנה אותו בעל שני ראשים את רע מזלו על שאמו הולידה אותו
וקבעה את משפנו במקום מקלל זה, אשר בו שוכן בעל בית, הבקי
בעשבים, ובכוחם גובר הוא עליו. עד מהרה נעקרו הרחיים ממקומם,
ומהם יצאו האדם בעל שני הראשים והנחש ונפלו האדם והנחש כאחד
פגרים מתים.

ריג) פרוש הזהר בלשון קדש:

אמר בעל הבית: 'זהו כחו של אותו עשב, שלקטתי בשדה, וכדי לשמר
את סגולותיו המיוחדות לא דברתי אתכם מאומה ולא הרמתי את ראשי
כאשר נגשתם אלי'.

אמר אותו האיש: 'אלו היו בני אדם יודעים את החקמה שנטע הקדוש
ברוך הוא בארץ ובכל דבר הנמצא בעולם, היו מכירים את פח רבונם
בחקמתו הגדולה. אבל הסתיר הקדוש ברוך הוא את החקמה מבני אדם,
כדי שלא יסוו מדרכי ה', בבטחם בחקמה וישפחו את רבונם, חס
ושלום'.

חילא דמאריהון בחוכמתא סגיאין. אכל לא טמיר הקדוש ברוך הוא חכמתא דא מבני נשא אלא בגין דלא יסטון מאורחיה, ולא יהיו רחיצן בההיא חכמתא וינשון ליה, חס ושלום.

ומכל זה ילמד האדם ויתבונן, אשר נתן אלהים שכל ודעת בלבו, דאם כן האזהרה שלא לצער שום בריה, ואפלו שלא להקל בעשבים ובצמחים שאין בהם חיות, על אחת כמה וכמה שלא לנהג בזיון אדם בחברו, שהן בני אברהם, יצחק ויעקב.

המדבר בגאווה נגד אחד מישראל, הדבור נחקק בפנקס של מעלה **יא.** ואף אם נתן אלהים לאדם עשר ונכסים וממשלה – יזהר ביותר דלא ינהג, חס ושלום, בשביל כן בזיון בעדת ה', צאן קדשים, כי כל דבור אשר ידבר האדם בגאווה ובוז נגד שום ישראל, אותו הדבור כתוב ורשום מיד בפנקס של מעלה, ועוון זה חקוק ושמור, עד שצריך האדם לסבל דין הקשה.

סדר הלימוד ליום **כד תמוז** [יום 290 בשנה]

העוסק בתורה ובגמילות חסדים הקדוש ברוך הוא אוהב אותו בעולם הזה ובעולם הבא

יב. וכל שכן מי שמבזה לתלמידי חכמים, אזי ענשו הוא כפול ומכפל, כדאיתא בזהר פרשת פקודי (דף רמז עמוד ב), דאלו המלאכים הנקראים "שרפים", הם ממנים לענש וליסר האדם בעולם הזה ובעולם הבא, ובפרט אם

אָדָם מְבִישׁ לְבַר נֶשׁ דְּאֹלִיף מְנִיָּה אַפְלוּ מְלָה חָדָא
 דְּאוּרִיתָא [פְּרוּשׁ: אִם אָדָם מְבִישׁ לְבָן אָדָם שְׁלָמַד מְמַנּוּ
 אַפְלוּ רַק דְּבַר אֶחָד בְּתוֹרָה], וְאִינוּ נוֹהֵג בּוּ כְבוֹד וַיִּקְרָ.
 וּמְכַל שְׁפָן שְׁהַמְלֵאכִים מְעַנְשִׁין לְמִי שְׁעוֹשֶׂה אֵיזָה שְׂרוּת
 בְּתַלְמִיד חָכָם, אִם לֹא שְׂיַדַע בְּעַצְמוֹ שְׁמַחַל הַתְּלַמִּיד חָכָם
 עַל כְּבוֹדוֹ, וְכָל אָדָם צָרִיךְ לְקַח רְאִיָּה מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהוּא מְלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וּבַחֲרָ בְּנוֹ מְכַל עִם וְלִשׁוֹן
 וְקָרָא לָן (שְׁמוֹת ד כב): "בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל", (דְּבָרִים ז ו): "עִם
 סִגְלָה", (עֵצִי דְּבָרִים לב טו, יִשְׁעִיָּה מֵד ב): "עֲדַת יִשׁוּרוּן", וְאִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין עוֹשִׁין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם וְהוֹלְכִין אַחַר
 שְׂרִירוּת לְבָם, וְתַמִּיד עוֹסְקִין בְּמִשְׁאָ וּמִתְּנִין וּבַהֲנֹאוֹת
 הָעוֹלָם הַזֶּה - מַה יַעֲשֶׂה הָאָדָם נַחַת רוּחַ בְּזֵה לְהַבּוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא עוֹד אֵף לְפַעְמִים הוּא מִתְּפַלֵּל וּמִנִּיחַ תְּפִלִּין
 וְצִיצִית, וּמִתְּפַלֵּל בְּמַהֲרֵי רֵדְךָ הַעֲבַרְתָּ פֶה, וּבְלָבוֹ
 מַחְשָׁבוֹת זְרוּת, וְתַכְף אַחַר הַתְּפִלָּה הוּא לְהוֹט אַחַר
 אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, וְעַל אָדָם כְּזֵה אָמַר הַפְּתוּב (תְּהִלִּים ז טו):
 "הָרָה עָמַל וַיֵּלֶד שָׁקֵר", וּפְתָאוּם הַמּוֹת בָּא, וְאִין צִיָּדָה
 וּמְזוֹן לְפָנָיו.

אָבֵל מִי שְׁמַבְלָה זְמַנּוֹ בְּגַמְלֵלוֹת חֲסָדִים וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה,
 אַזִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַפְּתוּב (יִרְמְיָה לֹא יט): "הִבֵּן יִקְרִי
 לִי אֶפְרַיִם אִם יֵלֶד שְׁעִשׁוּעִים כִּי מֵדִי דְּבָרֵי בּוּ זְכוֹר אֲזַכְּרֶנּוּ
 עוֹד". וְאִם כֵּן, אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת הַצְּדִיקִים
 וְקָרָא אוֹתָם (דְּבָרִים יד א): "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם", מְכַל
 שְׁפָן שְׁבַנֵי אָדָם צָרִיכִין לְאֹהֵב אֶת הַצְּדִיקִים, וְאִז שְׁכַרְן
 יִהְיֶה כְּפוֹל וּמְכַפֵּל אִמֵּן.

פְּרִשְׁת מִסְעֵי **פָּרַק פ"ד**

א. כְּתִיב (עובדיה א ד): "אם תגביה כנָשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכְבִים שִׁים קִנְף מִשָּׁם אֹרִידֶךָ נָאִם ה'" וגו', עַל דְּרָף הַלְצָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק, רַק נִקְדִּים גְּמָרָא דְּבִרְכוֹת (דף ו עמוד ב): מֵאֵי דְכְּתִיב (ישעיה ג יד): "וְאַתֶּם בְּעֶרְתֶּם הַכֶּרֶם גִּזְלַת הָעֲנִי בְּבִתְיֶכֶם" - כִּיּוֹן שְׁהוּא עָנִי - הֵיאָךְ יְכוּלִין לְגַזֵּל אֶת הָעֲנִי, כִּיּוֹן שְׁאִין לְעֲנִי שׁוּם דְּבָר, אָמַר רַבִּי חֲלָבוּ: אָמַר רַב הוּנָא: כִּיּוֹן שְׁהָעֲנִי נוֹתֵן שְׁלוֹם, וְלֹא הַחֲזִיר לוֹ שְׁלוֹם, נִקְרָא גִזְלָן, עֵין שָׁם.

סדר הלימוד ליום **כה תמוז** [יום 291 בשנה]

הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם נִכְשָׁלִים בְּזֶה שְׁאִין מַחֲזִירִין שְׁלוֹם לְעֲנִי וְכַדּוּמָה **ב.** וְהִנֵּה הָעוֹוֹן זֶה, רְאִיתִי שְׂרָבִים נִכְשָׁלִים בּוֹ. כְּשֶׁאָדָם בִּינוּנִי נוֹתֵן שְׁלוֹם לְעָשִׂיר, אָזִי הָעָשִׂיר הוּא מַחֲזִיר פְּנִיו מִמֶּנּוּ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעֲנִי הוּא נוֹתֵן שְׁלוֹם - אָזִי אֵינוֹ רוֹצֵה לְהִבִּיט בְּפְנָיו שֶׁל הָעֲנִי, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ עֵינוֹ אֵינָה רוֹאֶה, וְאֵזְנוֹ אֵינָה שׁוֹמַעַת, וְאִם כֵּן לְפִי הַגְּמָרָא הַנּוֹכַח לְעֵיל נִקְרָא גִזְלָן.

וְכָל זֶה הוּא מִפְּנֵי גְאוּוֹה יִתְרָה שֵׁישׁ לוֹ לְאָדָם, שְׁאִינוֹ רוֹצֵה לְהָשִׁיב לְאָדָם בִּינוּנִי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְאָדָם עָנִי וְאֲבִיוֹן, וּמִרַב הַגְּאוּוֹה שֶׁל הָעָשִׂיר הוֹפֵךְ פְּנָיו לְצַד אַחֵר, וּמִחֲמַת זֶה הָעֲנִי הוּא מְבִישׁ וְהוֹפֵךְ פְּנָיו לְצַד אַחֵר, וְדוּמָה הַדְּבָר בְּעֵינֵי כְּאִלוֹ הֵן נִשְׂרָשׁ לֹא שְׁנֵי רְאשִׁים, רֵאשׁוֹ אֶחָד מִהֶפֶךְ פְּנָיו לְצַד אַחֵר, וְרֵאשׁ הַשְּׁנַי מִהֶפֶךְ פְּנָיו לְצַד אַחֵר, וְעַל אָדָם בְּעַל גְּאוּוֹה כְּזֶה נֹאמַר: "אם תגביה כנָשֶׁר

– מָשֶׁם אֹרִידָךְ נָאִם ד' וְגו', כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהֵימ וַיִּדְעַ כָּל הַנְּסִתְרוֹת, הוּא מְשִׁיל בְּעַלְי הַעֲשִׂירִים שְׁעוֹשִׁין כֶּן, וּמַגְבִּיחַ שְׁפָלִים – הֵן הָעֲנִיִּים, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה סְלָמוֹת, זֶה הָעֲנִי יִהְיֶה בְּקָרֵב יָמִים עֲשִׂיר, וְהָעֲשִׂיר – יַעֲנִי.

כְּשֶׁמְחִזֵּיר שְׁלוֹם לַחֲבֵרוֹ – הַלְּבָבוֹת מֵתְקַרְבוֹת זֶה לְזֶה

ג. עַל כֵּן אֲנִי מְזַהֵיר לְכָל בַּר דַּעַת לְהִסִּיר מִכְּשׁוֹל זֶה מֵעַל פָּנָיו, לְהַשִּׁיב לְכָל אָדָם, כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ שְׁלוֹם, יַחֲזִיר וַיִּתֵּן לוֹ שְׁלוֹם, אֲזִי הַלְּבָבוֹת יִהְיוּ קְרוּבוֹת. מֵה שָׂאִין כֶּן כְּשֶׁהָעֲשִׂיר אֵינוֹ שֶׁם לְבוֹ לְפָנוֹת אֶל הָעֲנִי, אֲזִי צַעֲק יִצְעַק הָעֲנִי בְּמַר לְבוֹ אֶל ה', וּבּוֹדָאֵי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹל הָעֲנִי, כִּי חֲנוּן הוּא.

וְהִנֵּה רְאִיתִי, שֵׁישׁ בְּנֵי אָדָם עֲשִׂירִים, וּמַחֲמַת עֲשָׂרוֹ הוּא בְּעַל גְּאוּהָ, וְהִנֵּה בְּנֵי אָדָם, שֶׁהֵן חֲכָמִים גְּדוּלִים, וּמַחֲמַת חֲכָמָתוֹ שְׁעֵמְדָה לוֹ הוּא בְּעַל גְּאוּהָ – מִכָּל מְקוֹם, עַל אוֹתָן אֲנָשִׁים יֵשׁ לִי לְלַמֵּד זְכוּת, שֵׁישׁ לָהֶם קִצַּת גְּאוּהָ מַחֲמַת עֲשָׂרִים אוֹ מַחֲמַת חֲכָמָתָם, אֲבָל אֲנִי כּוֹעֵס עַל אוֹתָן אֲנָשִׁים שָׂאִינָן מִיַּחְסִים, וְאֵין לָהֶם תּוֹרָה וְחֲכָמָה, וְאֵין לָהֶם עֲשָׂר – לָמָּה וְעַל מָה יִהְיֶה לָהֶם הַגְּאוּהָ!?

לְקָרֵב הָעֲנִיִּים וּלְהַחֲזִיר לָהֶם שְׁלוֹם, וְאִזּוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ

ד. עַל כֵּן, אַחֲרֵי וְרַעֲי, סוּרוֹ סוּרוֹ מִן דְּרָכֵי הַגְּאוּהָ וְתִרְאוּ לְדַבֵּר עִם כָּל אָדָם וּלְקָרֵב הָעֲנִיִּים, וּבִפְרָט שְׁצָרִיךְ לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְעֲנִיִּים, וּמִכָּל שְׂכָן מְחַיֵּב לְהַחֲזִיר לוֹ

שָׁלוֹם, וְאָז עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן.

סדר הלימוד ליום כו תמוז [יום 292 בשנה]

פָּרָק פ"ה

א. בְּחִמְלַת ה' יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל הָאָדָם, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ
מִחֲזִיר הַנְּשָׁמוֹת לְבְנֵי הָאָדָם לְגוֹפֶס, אֲשֶׁר בְּלִילָה
הָאָדָם יֵשֶׁן עֵיף וַיִּגַע וְדוֹמָה לְפָגַר מֵת, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרַב חֲסָדָיו מִשְׁלִיךְ שָׁנָה וְתַרְדֵּמָה כְּדִי לְהַפִּיג עַל יַדֵּי
הַשָּׁנָה גִּיעֵת הַגּוֹף וְטַרְדַּת הָאֲבָרִים וְכִשְׁל הַמְתַּנִּים, וְאֲבָרָיו
וְעֲצָמוֹתָיו יַחֲלֹץ לְזֵרוּזֵי גִרְמִיָּה [פְּרוּשׁ: לְזֵרוּז עֲצָמוֹ],
וּבְיָדָיו אֵין כּוֹנֵת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדִי לְזַרְזוֹ אֶת הַגּוֹף
לְעִבְרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲלֵא לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁלֵא לְקַשֵּׁר הַבֵּית יָד שֶׁל יָד שְׁמָאֵל כְּדִי לְשַׁעֲבְדוֹ לְמִצְוֹת תְּפִלִּין

ב. וְעַל כֵּן גַּם הָאָדָם יִבִּין וַיִּשְׁכִּיל לְמַלְאוֹת רְצוֹן הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְתַכְף וּמְיָד בְּקוֹמוֹ יִטְהַר וַיִּקְדַּשׁ יָדָיו וּפְנָיו
בְּנִטְיָלָה, וְלֹא יֵלֶךְ ד' אַמּוֹת בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם, וְאַחַר כֵּךְ
כְּשֶׁלּוֹבֵשׁ אֶת בְּגָדָיו, יִזְהַר לְהַנִּיחַ בֵּית זְרוּעֵ שֶׁל יָד שְׁמָאֵל
לְבִלְתִּי לְקַשֵּׁר אֶת בְּגָדוֹ וּכְתַנֵּת שְׁלוֹ סְבִיב בֵּית הַיָּד
בְּחוּטִים אוֹ בְּשִׁלְבוֹת אוֹ בְּקַרְסָיו. וְהַטַּעַם, כְּדִי לְהִרְאוֹת
שְׁעֵבִיד שֶׁל יָד שְׁמָאֵל לְמִצְוֹת תְּפִלִּין.

וּבְכָבֵד הַזְכַּרְתִּי לְעֵיל, שֵׁישׁ זְמַן וְעַת רְצוֹן בְּשַׁעַת שְׁלוֹבֵשׁ
בְּגַד שֶׁל צִיצִית לְהַתְּפַלֵּל עַל הַצֵּלַת קַנְאָה וְשִׁנְאָה
וְכַעַס, עַל כֵּן רָשַׁמְתִּי כָּאֵן אֵיזָה פְּסוּקִים, אֲשֶׁר הֵם קְבֻלָּה

בְּיַדִּי מִן מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יוֹסֵף, בֶּן הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יוֹדֵל זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, שֶׁפְּסוּקִים אֵלוֹ הִמָּה מְסֻגָּלִים לוֹמַר אוֹתָם דְּרַךְ תִּפְלָה אַחַר בְּרַכַּת צִיצִית וְאֵלֵינוּ הֵן:

"כָּרָאתִי בְּכָל לַב עַנְנֵי ה' חֲקוּף אֶצְרָה" (תהלים קיט קמה).

"נִדְרָבוֹת פִּי רִצָּה נָא ה' וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי" (שם שם קח).

"אֲנִי וְרַחֲמֵיךָ עוֹלָמִים אַחֲסֶה בְּסֵתֶר כְּנַפְיֶיךָ סֵלָה" (שם סא ה).

"תְּחַיֵּלְנִי מִדְּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי תִרְנֵן לְשׁוֹנֵי צִדְקָתְךָ" (שם נא טז).

"שְׁוִיתִי ה' לְנֶגְדֵי תְמִיד כִּי מִיְמֵנִי בַל אֲמוֹט" (שם טז ח).

"נִדְרַע בִּיהוֹדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׁמוֹ" (שם עו ב).

"אֲשָׂא כְנָפֵי שָׁחַר אֲשַׁכְּנֶה בְּאַחֲרֵית יָם" (שם קלט ט).

"תִּהְיֶיךָ יְיָ לְעִזְרוֹנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בְּחַרְתִּי" (שם קיט קעג).

"תַּחֲסִדֶּךָ ה' מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲקוּף לְמַדְנִי" (שם שם סד).

"נִאֹר אַתָּה אֲדִיר מִהַרְרֵי טָרֶף" (שם עו ה).

"מִכָּפַל פְּשָׁעֵי הַצִּילְנִי חֲרַפְתָּ נָבַל אֵל תִּשְׁיַמְנִי" (שם לט ט).

"כִּפְחִסְדֶּךָ חִינֵי וְאֲשַׁמְרֶה עֲדוֹת פִּיךָ" (שם קיט פח).

"עֵינֵי תְמִיד אֵל ה' כִּי הוּא יוֹצִיא מְרִשֶׁת רַגְלִי" (שם כה טו).

"סִעֲדֵנִי וְאֲשַׁעֵה וְאֲשַׁעֵה בְּחֲקוּף תְּמִיד" (שם קיט קיז).

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׁלֵא אֲכַעֵם וְשְׁלֵא אֲכַעִסְךָ. רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, וּפְנֵי לְמַדְתָּ עֲנוּהַ וּלְמַדְתָּ

הַכְנֵעָה, וְדַרְךְ שֶׁקָר הָסֵר מִמֶּנִּי, וְתוֹרַתְךָ חֲנֻנִי, הַדְרִיכֵנִי
בְּאַמְתְּךָ וַיַּחַד לְבָבִי לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, הַגָּבוּר
וְהַנּוֹרָא, בְּכָל לְבָבִי וּבְכָל נַפְשִׁי וּמֵאָדָּי.

סדר הלימוד ליום **כז תמוז** [יום 293 בשנה]

וּתְפִלָּה זו היא מסגלת להתפלל תכף אחר לבישת
הטלית קטן, ומועלת להנצל מכעס ומקנאה
ומשנאת חנם, והרמז נרמז בראשי התבות של הפסוקים
הנזכרים. והכונה של לבישת ציצית ותפלין, הלא המה
כתובים על ספר הישר, הוא ספר הזהר, פרשת שלח לה
(דף קעד עמוד ב), וכל אחד ואחד לפי שכלו יוכל לכוון כראוי,
ונכון ויפה מאד לנהג כן, וצריך האדם להניח ציצית
ותפלין בביתו, כדי שיצא מפתח ביתו משלם ומעטר
בציצית ותפלין. ומי שיש לו שהות, יעמד אצל המזוזה
ויכוון להשלים פרשת ציצית המחסרת במזוזה. ואחר כך
יניח ידו על המזוזה ויעביר ידיו על עיניו ויתפלל:

ג. רבונו של עולם, הסר ממני תרהורים, ואנצל היום ובכל
יום מחטא ופשע בזכות שלשה מצוות האלו, אשר הם
שלשתן יחד, והן מזוזה ותפלין וציצית, ואנצל מעון תרע
ומכל בשות.

וכה יאמר בעמדו אצל פתח המזוזה בטלית ותפלין:
"שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, יחיד ומיוחד, יחד
לְבָבִי לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוּר וְהַנּוֹרָא בְּכָל
לְבָבִי וּבְכָל נַפְשִׁי.

וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר שְׁמוֹנֶה הֵהי"ן שֶׁבְּ"אֲשֵׁרֵי תְּמִימֵי דָרְךְ"
 (תהלים קיט לג-מ). **וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר פְּסוּק (מְשַׁלֵּי יח י):**
"מִגְדוֹל עוֹ שָׁם ה' בּוֹ יְרוּיָן צַדִּיק וְנִשְׁגָב". (תהלים קכב ד):
"שִׁבְטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'", וְלִכְן אוֹמְרִים
 פְּסוּקֵי הֵהי"ן שֶׁבְּתַמְנֵי־אָפִי, לְפִי שֶׁהֵן מִתְחִילִין בְּאוֹת
 ה"א וּמְסִימִין בְּאוֹת יו"ד, וְהֵן אוֹתִיּוֹת י"ה, כִּי אוֹתִיּוֹת
 י"ה הֵן עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן (בַּמִּדְבָּר כו ז): **"הָרְאוּבֵנִי",**
וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר:

ד. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַצִּילֵנִי וּמְלַטֵנִי וּפְדֵנִי מִכָּל חַטָּא וּפְשַׁע
וְעוֹוֹן בְּזָכוֹת שְׁלִשָּׁה מִצְוֹת הַנּוֹכְרִים, "כֵּן ה' חֲסִיתִי אֵל
אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצַדִּיקְתָּהּ פְּלַטֵנִי" (תהלים לא ב). ויִכְנֹן בְּזֶה
 הַפְּסוּק, שֶׁמִּתְחִיל בְּאוֹת ב', וּמְסִים בְּאוֹת יו"ד, שֶׁהֵן רְמֵז
 לִ"ב שִׁבְטִים וְיֹאמֶר:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּזָכוֹת י"ב שִׁבְטִים שֶׁמְרַנֵּי וְהַצִּילֵנִי
מִכָּל חַטָּא וּמִכָּל מִיּוֹנֵי עֵינַי הֲרַע, שְׁלֵא יִשְׁלַט בִּי
וְלֹא בְּרַעֲוִי וְרַעֲוִי עַד עוֹלָם, וְלֹא יִשְׁלַט עֵינַי הֲרַע לֹא
בְּמַאֲדֵנוּ וְלֹא בְּנוֹפְנוּ, "ה' יִשְׁמַר צַאֲתֵי וּבּוֹאֵי לְחַיִּים
וְלִשְׁלוֹם מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם", "ה' צִלִּי עַל יַד יְמִינִי" נִדְרָעָה
וְנִדְרָפָה לְדַעַת אֶת ה'", "נִכְוֹן כְּשֶׁחֶר מוֹצֵאוֹ", "לֹא יִתְנַצֵּב
אִישׁ בְּפָנֵיכֶם, פְּחַדְכֶם וּמוֹרָאֲכֶם וְתֵן ה' אֱלֹהֵיכֶם עַל פְּנֵי
כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ בָּהּ פֶּאֶשֶׁר דַּבַּר לְכֶם", "מִכְשַׁפָּה
לֹא תִחַה" וְלִכְלֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחַרֵן כָּלֵב לְשׁוֹנוֹ",
"אִתָּה הֲרֵאִיתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד
מִלְּבָדוֹ".

סדר הלימוד ליום **כח תמוז** [יום 294 בשנה]

וְאַחַר כֶּף כְּשִׁילָךְ לְרָחוּב, יִכּוֹן לְהִרְהֹר תָּמִיד בַּמְצוּוֹת,
כְּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְעִיל בְּפָרֶק שְׁנִי, וְאֶפְלוּ כְּשֵׁרוֹאָה
הַשְּׁלֵג, יִחְשַׁב שֶׁהוּא אֶחָד מֵד' מְרֵאוֹת נִגְעִים, וּמְכַל שְׁפָן
כְּשִׁיפָגַע בְּבַעֲלֵי חַיִּים, יִנְהַג כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם. עֵינֵי שָׁם
פָּרֶק שְׁנִי.

ה. קוּדֵם שֶׁיִּכְנַס לְבֵית הַכְּנֶסֶת יֹאמֶר "זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים
יְבוֹאוּ בוֹ" (תהלים קיח כ), וּתְפִלָּה זוֹ מוֹעֵלֶת לְהַנְצִיל
מֵרוּחוֹת רָעוֹת וּמְכַשְׁפִּים וּמוֹעִיל עַל גְּדֹל הַצְּלַחַת מִשָּׂא
וּמִתָּן, וּתְפִלָּתוֹ הִיא עוֹלָה לְמַעְלָה תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד,
יִי וְשִׁנֵּי מִלְּאֲכִין קְדִישִׁין מוֹכְנִים לְלוֹוֹת לְמֵאן דְּנַפְיָךְ מִתְרַע
בֵּיתָא מְעֻטָּף בְּצִיצִית וּתְפִלִּין בְּרִישִׁיה (זהר חלק ג דף שא עמוד
א), וְהֵנִי מִלְּאֲכִין מְבָרְכִין לִיה, וְלֹא יִהְיֶין רְשׁוֹת לְמִקְטָרְגָא
דְּאִיהוּ קָאִים אֶפִּיתְחָא, דְּלֹא יְכִיל לְאַתְנַזְקָא, וְאַחַר כֶּף
יֹאמֶר, "זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יְבוֹאוּ בוֹ". וְאַחַר כֶּף יִלְךְ
לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְיִתְפַּלֵּל לְא-ל שִׁיְהִיה לּוֹ פְּרֻנְסָתוֹ בְּרוּחַ וְלֹא
בְּאֶסּוּר וְיִהְיֶה מִתַּחַת יַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יִהְיֶה
מְסוּרִים בְּיַד בֶּשֶׂר וְדָם.

הָאֲדָם מְעוֹרֵר בְּמַעֲשָׂיו לְטוֹב אוֹ לְרָע, חֵס וְשְׁלוֹם

ו. בּוֹא וּרְאֵה מַה שֶׁכָּתַב הַזֹּהַר פְּרָשַׁת לֶךְ לֶךְ (דף פו עמוד ב

רִיד) פְּרוּשׁ הַזֹּהַר בְּלִשׁוֹן קְדִישׁ:

וְשִׁנֵּי מִלְּאֲכִים קְדוֹשִׁים מוֹכְנִים לְלוֹוֹת לְמִי שִׁיּוֹצֵא מִפְּתַח בֵּיתוֹ עֲטוּף
בְּצִיצִית וּתְפִלִּין עַל רֵאשׁוֹ, וְאֵלּוּ הַמְּלָאֲכִים מְבָרְכִים אוֹתוֹ, וְאֵינָם נוֹתְנִים
רְשׁוֹת לְמִקְטָרְגַּי הַעוֹמֵד בְּפִתַח לְהַזִּיקוֹ.

- פח עמוד א): רטו"ר רבי אלעזר הוי אזיל לבי חמוהי, והווי אזלי עמיה רבי חיא רבי יוסי ורבי חזקיה, אמר רבי אלעזר: הא חמינא דאין התעוררות מלמעלה אלא על ידי התעוררות דלתתא, והכונה - להתחיל בעסקי מצוות בחבה, ואז תבוא השכינה לפרס גדפהא עליהו, והווי עסקי באורייתא, עד דהווי אזלי, אערע בהון רבי ייסא וחד יהודאי גביה, פתח האי יהודאי (תהלים כה א): "לדוד אליך ה' נפשי אשא". אמאי לא כתיב: 'מזמור לדוד'? אלא בגין דרגיה קאמר, שפונתו היא להעלות נשמתו אל מקום קדשה עליונה אשר שרשו משם, אמר רבי אלעזר לרבי ייסא: חמינא, דשכינתא קאתית ואתחברנא וכו'.

סדר הלימוד ליום כט תמוז [יום 295 בשנה]

רטו"ר אמר רבי אלעזר: מה שמך? אמר ליה: יועזר, אמר ליה: יועזר ואלעזר - חדא מלה הוא. יתבו

רטו (פרוש הזהר בלשון קדש):

רבי אלעזר הלך לבית חמיו, כשרבי חיא, רבי יוסי ורבי חזקיה מלוים אותו בדרכו. אמר רבי אלעזר: "רואה אני, שאין הברכה שורה מלמעלה אלא על ידי התעוררות בני האדם מלמטה, והכונה היא, שיש להתכונן לעסקי המצוות ולהתחיל לעשותם בחבה - אז תבוא השכינה לפרס כנפיה על בני האדם".

החלו בני החבריא לעסק בדברי תורה. עוֹדֵם הולכים, פגשו את רבי ייסא, ועמו יהודי. פתח אותו היהודי ואמר: "דוד המלך אומר בתהלים: 'לדוד אליך ה' נפשי אשא', ומדוע אין הוא פותח ב'מזמור לדוד'? אלא שדוד המלך התכונן לעלות את נשמתו לשרשה לקדשה עליונה".

אמר רבי אלעזר: "רואה אני, שמאחר שעסקנו בתורה, כבר שרתה עלינו השכינה".

כַּחֲדָא גְבִי חַד טַנְרָא, וְחַדֵּשׁ הָאֵי יוֹעֶזֶר כַּמָּה חֲדוּשֵׁין וְרִזִין דְּאוּרִיתָא.

ז. י"אמר ליה: מָה עֲבַדְתָּ? אָמַר ליה: מְקַרֵי דְרַדְקֵי אָנָא בְּאַתְרָאי, וְהִשְׁתָּא אַתָּא רַבֵי יִיסָא דְכַפֵּר חֲנָן לְדוּכְתָאי, וְסָלִיקוּ לִי הַנְּעָרִים מִגְבָּאי וְאוּתִיבוּ לֹחַן לְגַבֵּיהּ, וְהוּי יְהִיבִין לִי בְנֵי מִתָּא אַגְרָא כַּהֵאי זְמָנָא דְרַדְקֵי הוּוּ גְבָאי, וְאִסְתַּכְּלָנָא בְּנַפְשָׁאי, דְּלֹא אֶתְחַזִּי לִי לְאַתְהֵי מְנִיְהוּ לְמַגְנָא, וְאַגְרִינָא גְרַמָּאי בְּהַדֵי הָאֵי חַכִּים, אָמַר רַבֵי אֶלְעָזֶר: בְּרַכְּאָן דְּאַבָּא אֶצְטְרִיכוּ הָכָא, קָמוּ כְּלֵהוּ וּבָאוּ לְפָנֵי רַבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְהוּוּ לְעִין בְּאוּרִיתָא קָמֵי רַבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי.

מי שאינו נוטל ידיו פראוי נענש גם בעולם הזה

ח. י"היומא חד הוּוּ עֶסְקֵי בְּנִטְלַת יָדִים, אָמַר רַבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: כָּל מֵאן דְּלֹא נָטִיל יָדָי כְּדָקָא יָאוּת - אָף

רטז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

שאל רבי אלעזר את אותו יהודי: "מה שמך?" ענה לו: "יועזר". אמר רבי אלעזר: "יועזר ואלעזר שרש אחד הם". ישבו יחדו על סלע אחד ויועזר חדש כמה חדושים ונגלה מסודות התורה.

ריז) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

שאלו רבי אלעזר: "ממה הנך מתפרנס?" השיב לו: "אני מלמד תינוקות בעירי. אמנם משהגיע רבי ייסא מכפר חנן לעירי, מסרו לו את משרתי והמשיכו לשלם לי את משרתיי כמקדם. אמנם לא רציתי להנות מהם בחנם, ולכן הפכתי למשמשו של רבי ייסא". אמר רבי אלעזר: "ברכותיו של אבא נחוצות כאן (לברך את יועזר בפרנסה)".

קמו כלם ובאו לפני רבי שמעון בן יוחאי ועסקו בתורה בבית מדרשו.

ריח) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

יום אחד עסקו בבית המדרש בהלכות נטילת ידים. אמר רבי שמעון בן

על גב דאתענשא לעלא, אתענשא גם כן לתתא, ענשא דלתתא דגרים ליה מסכנותא. ומאן דנטיל ידוי כדקא יאות, גרים לגרמיה ברכאין דלעלא, דשראן על ידוי ואתברך בעשרא, לבתר אקדים רבי שמעון בן יוחאי ויחמוי ליה לההוא יועזר, דנטיל ידוי במיא כדקא יאות ונטיל בשעורא סגיא במים. אמר רבי שמעון בן יוחאי דרך תפלה: מלא ידיך מברכותיך - וכך הוי, מההוא יומא ולהלאה אשכח סימא (פרוש אוצר), והוי לעי באורייתא כל יומא, והוי יהיב מן סימא צדקה לעניים ופרנסה בסבר פנים יפות. קרי עליה רבי שמעון בן יוחאי (ישעיה מא טז): "ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל".

להזהר שלא ליהנות מממון שאינו ביושר

ז. נלמד מזה המעשה שצריך האדם לדקדק בשכר טרחא דיליה [פרוש: טרחה שלו], שיהיה שכרו בעלמא דין [פרוש: בעולם הזה] לא על חנם, שהרי החסיד הנזכר, יועזר שמו, הוי יהבי ליה [פרוש: היו נותנים לו] ממון מעצמם, ואפלו הכי לא רצה ליהנות למגנא [פרוש: בחנם] מהם, כי רצה ליהנות מיגיע כפו

יוחאי: "כל מי שאינו נוטל ידיו פראוי - למרות שענשו שמור לו לעולם הבא, יענש גם בעולם הזה, וענשו - עניות; ומי שנוטל ידיו פראוי - גורם לעצמו ברכות עליונות, השורות על ידיו, והוא מתברך בעשר".

לאחר מכן ראה רבי שמעון, כיצד נוטל יועזר ידיו במים בשעור רב. אמר רבי שמעון בן יוחאי בדרך תפלה: "מלא ידיך מברכותיך" - ואכן כך היה: יועזר מצא אוצר, וממנו התעשר. הוא עסק בתורה במשך כל היום ונתן מאוצרו צדקה לעניים בסבר פנים יפות. קרא עליו רבי שמעון בן יוחאי: "ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל".

דוֹקָא בְּמִמּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַאוֹת שְׂלֵא לִיְהִנּוֹת מִמִּמּוֹן שְׂאִינוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְגַם צָרִיךְ כָּל אָדָם לְזַהֵר בְּנִטְלַת יָדַיִם – הֵן בְּמַיִם רְאוּשׁוֹנִים וְהֵן בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים – וְאִזּוֹ יָקִים בּוֹ: "מֵלֵא יָדֶיךָ מִבְּרֻכּוֹתֶיךָ", וְיִשְׁלַח בְּרֻכָּה וְהִצְלַחָה בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו, וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִצְלִיחַ.

סדר הלימוד ליום א אב [יום 296 בשנה]

פְּרִשְׁת וְאַתְחַנּוּן

א. "כִּי אָקַח מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁפֶט" (תהלים עה ג). דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אָמַר כֵּן, עֲבוּר שְׂרָאָה שְׂלֵא דְרַכְּנוּ כְּדַרְכֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא מְנַהֲגֵנוּ כְּמְנַהֲגֵם, שְׂבִיוֹם חֲגִיגָהּם אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין וּמְשַׁתְּכָרִין וְעוֹסְקִים בְּמַחּוֹלוֹת בְּבִתֵּי אוֹשְׁפִיזוֹאוֹת וּפּוֹעֲלִין פְּעֻלוֹת לֹא טוֹבוֹת, מֵה שְׂאִין כֵּן יִשְׂרָאֵל, אִף עַל פִּי שְׂאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין וּשְׂמַחִין בְּשִׂמְחָה שֶׁל מְצוּהָ, הֵם עוֹסְקִים חֲצִי הַיּוֹם בְּתַפְלָה וּמְאִירִיכִין בְּפִיּוּטִים וְאַחַר כֵּךְ לוֹמְדִין תּוֹרָה.

וְזָהוּ נִרְמָז בְּתַבַּת "מִיִּשְׂרָאֵל". לְכֵן דָּוִד אָמַר: "אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁפֶט", מ' שֶׁל "מִיִּשְׂרָאֵל" רוֹמֵז ל'מ' יוֹם שְׁנַתְּנָה הַתּוֹרָה, וְאִף שִׂישְׂרָאֵל עוֹסְקִים גַּם כֵּן בְּשִׂמְחַת שְׂבִת וּבְשִׂמְחַת יָמִים טוֹבִים – אֵינָם מְבַטְלִין ג' תְּפִלוֹת: ש"חֲרִית, מ"נְחָה, ע"רְבִית, וְעַלִּיהֶם רוֹמֵז אוֹת ש' שֶׁל "מִיִּשְׂרָאֵל", וְלִפְעָמִים כּוֹתְבִין הַשִּׁי"ן בְּד' רְאִשִׁים כְּזֶה: ש', שְׁהֵן רְמָז לְד' תְּפִלוֹת: ש"חֲרִית, מ"וֹסֶף, מ"נְחָה, ע"רְבִית, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂאֵנוּ מוֹסִיפִים פִּיּוּטִים וְשִׁירוֹת שֶׁל קְרוֹב"ץ, שְׁהֵן רְאִשֵׁי תַבּוֹת (תהלים קיח טו): ק"וֹל ר"נָה

ו"ישועה ב"אֱהִי צ"דיקים. וְזֶהוּ נִרְמָז בְּאוֹתוֹת רַי"ש וַיּו"ד שֶׁל "מִישְׁרַיִם", שֶׁהוּא רִנָּה וְיִשׁוּעָה, וְס' סְתוּמָה שֶׁל "מִישְׁרַיִם" מְרַמֵּז עַל הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, שֶׁנִּרְמָז בְּס' סְתוּמָה שֶׁל "לְסֻרְבָּה הַמְּשֻׁרָה" (ישעיה טו), לומר לך, שֶׁאֵף עַל פִּי שְׁאֵנוּ שְׁמַחִים וְשָׂשִׂים בְּחַגִּינוּ, אֵף עַל פִּי כֵן אָנוּ מִתְפַּלְלִים עַל הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, שֶׁיְהִיָּה שְׂמֵחָה שְׂלֵמָה, כְּשִׁישְׂמַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

הפיוטים יש בהם סודות נפלאים והחיוב לאמרם

ב. וַאִתָּא בִזְהַר פְּרִשְׁתָּ אָמַר (דף צד עמוד א), כְּשִׁישְׁרָאֵל מְשַׁבְּחִין תְּחִלָּה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתִשְׁבָּחוֹת וּבְזִמְרוֹת בְּבִתֵּי כְּנָסוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת וְאַחַר כֵּן בְּאֵים לְבֵיתָם וּמְסֻדְרִים בְּתֵיהֶם וְשִׁלְחָן שְׁלֵהֶם וְאוֹמְרִים, שֶׁהַכֹּל הוּא לְכָבוֹד שַׁבָּת וְלְכָבוֹד יוֹם טוֹב - אֲזַ פּוֹתְחִין מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת וְאוֹמְרִים (תהלים קמד טו): "אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂכָכָה לוֹ". עַל כֵּן לֹא יְהִיָּה קָל בְּעֵינֶיךָ בְּאִמְרַת פִּיּוֹטִים שֶׁל קְרוֹב"ץ, וְחִיּוּב עַל כָּל אָדָם לומר הפיוטים בְּשִׂמְחָה וּבְכֹונָת הַלֵּב בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה, כִּי בְּכָל פִּיּוֹט וּפִיּוֹט יש סודות נפלאים. וְלֹא יִהְיוּ הַפִּיּוֹטִים דוֹמִין עֲלֶיךָ כְּמִשָּׂא, כִּי הַפִּיּוֹטִים נִתְחַבְּרוּ עַל פִּי עֲצַת מִלְּאֲכֵי מַעְלָה, שֶׁנִּגְלוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּלִירִי שֶׁסִּדֵּר הַפִּיּוֹטִים עַל פִּי א"ב ג"ד וְעַל פִּי תִשְׁר"ק, כִּי כֵן מְזַמְרִין וּמְשַׁבְּחִין לְמַעְלָה, וְקִבְּלָהּ בְּיַדֵּי מַפִּי זְקָנִים וּמַפִּי חֲסִידִים: מִי שֶׁמְקַל בְּאִמְרַת קְרוֹב"ץ וְאוֹמֵר שְׂאִינוּ חִיּוּב כָּל כֵּן לְאִמְרָם - אֵינוּ מְאָרִיךְ יָמָיו, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי כָּל הַיְחִידִים שֶׁחִבְּרוּ הַפִּיּוֹטִים, הֵיוּ גְדוּלֵי הַדּוֹר וְאֲנָשֵׁי מַעֲשָׂה, אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לָהֶם כְּמָה נְסִים בְּחַיֵּיהֶן וּבְמִיתָתָן.

סדר הלימוד ליום **ב אב** [יום 297 בשנה]

מעשה נורא מרבי שלמה גבירול

ג. וכדמצינו בגדול הדור אחד, הנקרא רבי שלמה גבירול זכרוננו לברכה, שהיה בקי בחכמת הקבלה ובדקדוק וחקר הרבה פיוטים, ומרב חכמתו נתקנאו בו שונאי ישראל, וארב עליו ישמעאל אחד והרגו וקברו בגן שלו אצל אילן תאנה, והתאנה חנטה פגיה קדם זמנה ועשתה פרות תאנים גדולים ויפים מאד, ויתמהו כל יושבי העיר.

ד. והדבר בא אל מלך ישמעאלים, וירא המלך הפרות, ויתמה. וישלח המלך אחר הישמעאלי הנזכר לעיל, ושאל אותו, איך התחכם לעשות פעלה לבשל הפרות קדם זמנם, ומרב הפחד לא יכול הישמעאל להשיב אל המלך, כי היתה הסבה מאת ה', והיה מצוה המלך ליסר אותו ביסורים קשים ומרים, עד שהכרח הישמעאלי להודות, והודה שמאותו היום שהרג את היהודי רבי שלמה גבירול, התחיל האילן לעשות פרות קדם זמנו. וצוה המלך לתלות את הישמעאלי הרוצח על אותו האילן.

לכונן את שמו של המחבר בשעת אמירת הפיוט

הבלל העולה - פי כל העדה, עדת ה', כלם קדושים וגדולי הדור תקנו הפיוטים, ולכן טוב לכונן אל הרמז שם המחבר הפיוט או המחבר את הסליחה, ויכונן שיעמד זכותו, שיעלה לרצון אמירת שבח המחבר, פי יש נחת רוח לאותו המחבר כשאומרים פיוטו או סליחה שלו בכונה, ובפרט בשבת ויום טוב, שאז הנשמות עולין עם

תְּפַלְתֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאֲזִין תְּפִלְתְּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַטַּעַם שֶׁל הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת בְּשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, כִּי הוּא עֵת רְצוֹן לְנֹדֵד בְּשַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב לְצַדִּיקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נְשָׁמוֹת וְלִהְיוֹת כְּרִים וְלִהְתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם שְׂיִהְיוּ נִפְשׁוֹתֵן צְרוּרוֹת בְּצְרוּר הַחַיִּים.

סדר הלימוד ליום ג אב [יום 298 בשנה]

הַמְנַהֵג לְהַזְכִּיר נְשָׁמוֹת בְּיוֹם טוֹב

ה. וּמְנַהֵג יָפֵה הוּא לְהַזְכִּיר נְשָׁמוֹת וְלִהְתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, וּבִפְרָט שְׂצָרִיךְ לְהַזְכִּיר נְשָׁמוֹת אֲבוֹתָיו וְרַבּוֹתָיו בְּעִבּוּר שְׁהַרְבִּיצוּ תוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַעֲמִידוּ תְּלִמִּידִים הַרְבֵּה, וְלֹא יֹאמְרוּ: "בְּעִבּוּר שְׂאֲנִי נוֹדֵד צַדִּיקָה בְּעַד הַזְכָּרַת נְשָׁמָתָם", שְׂמָא חַס וְשְׁלוֹם, יַעֲכַב בְּתַשְׁלוּמֵי הַנֹּדֵד שְׁנֹדֵד, וְאִז תְּהַפֵּךְ אֵלָיו אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה שְׁנֹדֵד צַדִּיקָה בְּעִבּוּרָה לְמַקְטָרָה.

מִצְאָתִי כְּתוּב בְּשֵׁם מְהַרִּי"ל ז"ל (מְנַהֵגֵי מְהַרִּי"ל, הַגְּהוֹת לְהַלְכוֹת יוֹם כְּפוּר), וְשָׁמַעְתִּי טַעַם הַגּוֹן, לְמָה מְזַכְרִין נְשָׁמוֹת בְּמַדִּינוֹת פּוֹלִין בְּאַחֲרוֹן שֶׁל יָמִים טוֹבִים, דַּע, כִּי אַחַת מֵעֲשָׂרָה נְסִים שֶׁהָיוּ בְּמַקְדָּשׁ, הוּא שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל הָיוּ נִכְנָסִים לְבֵית הַמַּקְדָּשׁ ג' פְּעָמִים בְּשָׁנָה: בַּחֲג הַמִּצּוֹת וּבַחֲג הַשְּׁבוּעוֹת וּבַחֲג הַסֻּכּוֹת, וְהָיוּ עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמְשַׁתְּחוּיִם וְרוֹחִים (אֲבוֹת פָּרַק הַ מְשָׁנָה ה), וְזֶהוּ הָיָה נֶגֶד הַטַּבַּע, וְהָעֲנִין כָּךְ, כִּי כָּל רֶגֶל וְרֶגֶל הָיוּ בָּאִים נְשָׁמוֹת אֲבָרָהֶם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, לְבֵית הַמַּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה עִם כָּל נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְהַמַּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה הָיָה מְסַתְּלָק, וְהָיָה

המקדש של מעלה יורד למטה, ומקדש של מעלה הוא
רוחני, ולכן היה יכול לקבל כל כלל ישראל.

ולכן עכשו שחרב הבית בעוונינו, צריכין אנו להזכיר
נשמות אבותינו הקדושים בכל רגל ורגל, כדי
שיהיה זכותם עומדת לנו ולזרענו עד עולם, אמן.

⇐ פַּרְק פ"ז ⇐

א. איתא בספר רזיאל: הרשעים - אף בפתחו של גיהנם
אינם חוזרים, ויכולין לחטא ולהעניש כענין של רוח
נבות היזרעאלי, לכך נותנין צדקה בעד נשמות המתים,
ואז נשמות המתים הם פרקליטים גדולים, כשמקיים
האדם את הנדר שנודר בעד הזכרת נשמתו, ואז הקדוש
ברוך הוא ישלח ברכה במעשה החיים, וכל זה הוא אם
לא יאחר ולא יעכב נדרו.

המקביל פני רבו ברגל כאלו קבל פני השכינה
ואחר יציאת בית הכנסת טוב לאדם להקביל פני רבו
ברגל, והוא כאלו מקבל פני השכינה (מכילתא פרשת
יתרו יח יב). ועל ידי קבלת פנים, שמקבל פני רבו ברגל, אז
באה לו הארה של ניצוץ קדשה כדמיון נשמה יתרה,
ואחר כך ילך לביתו לאכל ולשתות ולשמח עם אשתו
ובניו. וצריך האדם לחלק מנות יפות לעניים.

סדר הלימוד ליום **ד אב** [יום 299 בשנה]

ביום טוב הקדוש ברוך הוא מביט בעניים אם יש להם די צרכם
ב. ודע, שמצאתי כתוב בזהר פרשת בראשית (בהקדמה דף

י עמוד ב): ריש"רבי שמעון אמר: כל מאן דחדדי במועדדיא, ולא יהיב חולקיה להקדוש ברוך הוא - ההוא רע עין אקרי, והשטן שונא אותו, ותכף בא השטן ומקטרג עליו וסליק ליה מעלמא, וכמה עאקו על עאקו מסבב ליה, בגין דהנהו מסכני הן חולקיה דהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא בעי למחדי למסכני, וסליק הקדוש ברוך הוא ביומין אלין למחמי לאנון מאנין תבירין דיליה, ואם הקדוש ברוך הוא חמא דלית ליה למסכני למחדי, אזי בוכה הקדוש ברוך הוא ובעי למחרב עלמא.

וכי לא על מדת החסד בראתי את העולם

ג. יינאז באין כל פמליא של מעלה קמי קדשא בריהו הוא ואמרין: רבונו של עולם, רחום וחנון אתקריאת, יתגלגלו רחמיך על בניך, אמר הקדוש ברוך הוא להן:

ריט) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי שמעון אמר: "כל השמח במועדים, ואינו נותן לקדוש ברוך הוא את חלקו, נקרא 'רע עין', והשטן שונא אותו, מקטרג עליו, רוצה לסלקו מן העולם ומגלגל עליו צרות על גבי צרות; משום שהעניים הם חלקו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא חפץ לשמח את המסכנים, ודוקא במועדים רוצה הוא לשמח את העניים, שהם 'הפלים השבורים' שלו. וכשרואה הקדוש ברוך הוא, שאין לעני במה לשמח את לבו במועדים - הוא בוכה ורוצה להחריב את העולם.

רכ) פרוש הזהר בלשון קדש:

כשרואים הפלאכים כך, מתכנסת כל פמליא של מעלה ואומרת: 'רבונו של עולם! רחום וחנון נקראת, יתגלגלו רחמיך על בניך!'
עונה להם הקדוש ברוך הוא: 'וכי לא על חסד עומד העולם? והרי כתוב: 'עולם חסד יבנה', ואין אני רואה שום חסד, שנעשה בעולם.'

וכי לא על חסד אתבריא את עלמא? דכתיב (תהלים פט ג):
 "עולם חסד יבנה" - ואין אני רואה שום חסד שנעשית
 בעלמא, אמרו מלאכי השרת: הא קושטא דהאי פלוני
 ופלוני דאכיל ורוי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני, ולא
 יזיב לון מידי, מיד אתי האי מקטרג ותבע רשות לרדף
 אבתריה. ובכל סעודה דחד די בר נש, האי מקטרג אתא
 וחמוי: אי האי בר נש אקדים טיבו למסכני או יש מסכני
 בביתא, אז האי מקטרג אתפרש מהאי ביתא ולא עאל
 תמן, ואי לא - עאל תמן, וחמוי ערבוביא דחדון בלא
 מסכני, אזי סליק לעלא ומקטרג עליו. הרי לך התעוררות
 גדולה בזה.

אין להקדוש ברוך הוא נחת רוח, מסעודה שאינה שמחה של מצוה
 ד. ועל פי הרב מתהוים ריבות וקטטות בסעודות, אף
 שהן סעודות של מצוה, במקום שאין שם דברי תורה
 ובמקום שאין שם עניים, כי מה יש נחת רוח להקדוש
 ברוך הוא במסבות של אכילה ושתיה, ואין בתוכם
 שמחה של מצוה?! ועל אחת כמה וכמה כשהשמחה היא
 מערפבת בהרהורים רעים, כגון שבמסכה אחת יושבים
 אנשים ונשים, בחורים ובתולות, בחדר אחד, ועל ידי כן

עונים מלאכי השרת ואומרים: 'אמנם נכון שפלוני ופלוני אוכלים ושותים
 ושבעים, ויכלו לתת גם לעניים - ואין הם נותנים להם מאומה!' מיד נצב
 ובא המקטרג ומבקש רשות לרדף אחרי אותו פלוני. ובכל סעודה בה
 שמח האדם, בא המקטרג לראות; והיה אם הקדים אותו אדם לתת לעני
 או שארח עני על שלחנו - אזי מסתלק המקטרג מן הבית; ואם לאו -
 נכנס המקטרג לבית ורואה כיצד שמחים בעלי הבית, ואינם נותנים דבר
 לעניים - מיד הוא עולה למעלה לקטרג עליהם".

באים מכשולים גדולים, ובמחולות רוקדים אנשים עם נשים ביחד, ואינם יודעים שהשטן עם הרבה מזיקים רוקדים לפניהם, ולשמחה כזו מה זו עושה?! ועוון זה הוא מצוי, בעוונותינו הרבים, ברב מדינות פולין וליטא.

סדר הלימוד ליום ה אב [יום 300 בשנה]

על כן כל איש הירא את דבר ה', יראה לישוב אנשים בפני עצמם, כדי להתרחק מהעברה וכדי שלא יערבב השטן את השמחה של מצוה, וכתיב (משלי יד י'): "בשמחתנו אל יתערב זר". (ופרוש כי "זר" הוא השטן, כמה דאף אמר (שמות לד יד): "לא תשתחוה לאל זר" שהוא שטן). ויראה מכל סעודת מצוה לתן חלק לעניים (כמו שכתבתי לעיל באריכות בפרק י', עין שם).

לאחר פטירת האדם כל תענוגי עולם הזה היו כלא היו

ה. ויחשב כל אדם בלבו, הלא סוף אדם למות, ובעת פרידת הנשמה מהגוף, אשר הגוף צמוק ויבש וצפד עורו על בשרו ועצמיו עששו, ותולעים שולטים בהגוף, אז יחשב, איזה התענוגים והעדוניהם שהתעדין בשרו מהם, היו כלא היו, ולא נשאר שום לחלוףית של רב אכילה ושתיה, ויבש הוא כעץ, והעוון מרב אכילה ושתיה שאינו של מצוה - נשאר חקוק, ונרשם בגוף ועצמות מה שקלקל על ידי שרירות לבו ונפשו אחר תאוות לבו, ומרב האכילה מחשבתו אינה זכה וצלולה, ואינו יכול לברך את ברכת המזון בכונה, וזהו הפסד גדול, כשהוא מברך ברכת המזון בלא כונה. ובוא וראה מה שכתוב בזהר

(ויקהל דף ריח עמוד ב): ויבא כל מאן דמברך ברכת המזון כדקא יאות, בחדוה, ברעוהא דלבא - כד סליק להווא עלמא, אַתָּר אַתְתְּקַנָּא לִיהּ בְּגוּ רִזִין עֲלֵאִין בְּהִיכְלִין קַדִּישִׁין.

תַּכְּף לְנִטִּילַת יָדַיִם - בְּרַכָּה, וַיְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּזוֹן תַּכְּף אַחַר מַיִם אַחֲרוֹנִים ו. וְעוֹד כִּי מְבַאֵר בְּכַמָּה דוּכְתִין [פְּרוּשׁ: בְּכַמָּה מְקוּמוֹת] בְּזוֹהַר, כִּי הַסְטָרָא אַחֲרָא קָאִים עַל שְׁלַחָנָא דְּבַר נֶשׁ [פְּרוּשׁ: עוֹמֵד עַל שְׁלַחָנוּ שֶׁל אָדָם], וְצָרִיף לַתָּן לוֹ חֲלָקוּ בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, עַל כֵּן צָרִיף לְזוֹהַר מְאֹד, שְׁלֵא יְהִיָּה שָׁם הַסְטָרָא אַחֲרָא כְּשִׁמְתַּחֲלִין לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּזוֹן, וּכְשִׁאוּמְרִים: "הַב לָן וּנְבָרַךְ" - אָזִיל [פְּרוּשׁ: הוֹלֵךְ] הַסְטָרָא אַחֲרָא. וְעַל כֵּן הִזְהִירוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרַכָּה (בְּרַכּוֹת מֵב עֲמוּד א): תַּכְּף לְנִטִּילַת יָדַיִם - בְּרַכָּה, דְּקָאִי אִזְהִרָהּ זו, שְׁאִין צָרִיכִין לְהַפְסִיק בֵּין נִטִּילַת יָדַיִם מִיַּם רֵאשׁוֹנִים לְבְּרַכַּת הַמּוֹצֵיא, וְכֵן אִין מְפַסְיָקִין בֵּין נִטִּילַת מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבְּרַכַּת הַמְּזוּזוֹן, וְאֶפְלוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה הַזִּהִיר הָאֲר"י ז"ל (שַׁעַר הַמְּצוּוֹת פְּרָשַׁת עֲקֵב דָּף מֵה), שְׁלֵא לְהַפְסִיק בֵּין מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבְּרַכַּת הַמְּזוּזוֹן. וּפְעַם אַחַת הָיָה בָּא חָכָם אֶחָד - אִישׁ קָדוֹשׁ מִתְּלַמִּידֵי רַבִּי מִשֶּׁה קוֹרְדוּוֹרִיר - אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ הָאֲר"י ז"ל, וְהָאֲר"י ז"ל קִבֵּל אוֹתוֹ בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת.

ז. וּבִשְׁעַת הַסְּעוּדָה הַשְּׂגִיחַ הָאֲר"י ז"ל עָלָיו, שְׁאִינוּ אוֹכְלִין כְּדָרְךָ הַבְּרִיאִים, וְרָאָה בּוֹ, שְׁהָיָה לוֹ כְּאֵב בְּאֶחָד

רכא) פְּרוּשׁ הַזֶּהר בְּלִשׁוֹן קָדֵשׁ:

כָּל מִי שֶׁמְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּזוֹן פְּרָאוּי, בְּשִׁמְחָה, וּבְכֹנֶנֶת הַלֵּב - לְאַחַר פְּטִירָתוֹ נִתְּתָפוּן לוֹ מְקוֹם בְּסוּדוֹת עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּהִיכְלוֹת הַקָּדוֹשִׁים.

מֵאֲבָרָיו, וְשָׁאַל הָרַב הָאֲרָ"י ז"ל לְאוֹתוֹ הָאוֹרַח, לְמָה אֵינוֹ אוֹכֵל, וְהָשִׁיב לוֹ הָאוֹרַח, כִּי זֶה יָמִים רַבִּים אֲשֶׁר הִפְתָּה שְׁלוֹ כּוֹאֵב לוֹ בִּיּוֹתֵר, וְאָז הִסְתַּפֵּל בּוֹ הָאֲרָ"י ז"ל וְאָמַר לוֹ: בּוֹדָאי אַתָּה הֵייתָ מִפְּסִיק בֵּין מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבִרְכַּת הַמְּזוֹן, אָמַר לוֹ: כֵּן הוּא, שְׂרָגִיל הִיָּה לְלַמֵּד פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת בֵּין הַנְּטִילָה לְבִרְכַּת הַמְּזוֹן, וְהָיִי סְבִירָא לִיה [פְּרוּשׁ: וְהוּא הִיָּה סוֹבֵר], דְּדַבְרֵי תוֹרָה צָרָךְ סְעוּדָה הוּא, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה (אָבוֹת פֶּרֶק ג מִשְׁנָה ג): "כָּל שְׁלַחַן שָׂאִין אוֹמְרִים עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה - כְּאֵלוֹ אֲכָלוּ מִזְבְּחֵי מֵתִים".

סדר הלימוד ליום ו אב [יום 301 בשנה]

"תַּכְּף" אוֹתִיּוֹת "כְּתָף"

אָמַר לִיה הָאֲרָ"י ז"ל: לְכֵן בָּא אֵלֶיךָ הַפֶּאֵב דְּוָקֵא בְּכְתָף, שְׁעֵבְרַת עַל דְּבַרֵי חֲכָמִים שְׂאֲמָרוֹ: תַּכְּף לְנְטִילַת יָדַיִם - בְּרִכָּה, וְ"תַכְּף" הוּא אוֹתִיּוֹת "כְּתָף". וְנִתֵּן הָאֲרָ"י ז"ל עֲצָה לְהַחְסִיד, שְׂיִקְבֵּל עָלָיו שְׁלֵא לְהַפְּסִיק בְּנְטִילָה - אֲזִי יִרְפָּא מֵהַחֲלִי. עַד כָּאן.

הַמְּבַרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן וְאוֹמֵר שִׁירַת הַיָּם בְּכּוֹנֵנָה, יִזְכֶּה לְרֵאוֹת פְּנֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

ח. הָרִי לָךְ, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵק עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְכָל מַעֲשָׂיו הוּא בְּחֻשְׁבוֹן, בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְהוּא הַדְּבָר שְׂזַכְרֵנוּ: כָּל מִי שְׁלֵא בְּרוּךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּכּוֹנֵנָה, הָרִי דֵר סֵטְרָא אַחֲרָא עַל שְׁלַחְנוּ, וְכָל מִי שְׂמְבָרֵךְ בְּכּוֹנֵנָה, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַת בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן לְעֵתִיד לְבוֹא מִפִּי דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כְּשִׁיעֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָרִיסְטוֹן

[פרוש: סעודה] לצדיקים לעתיד לבוא (עין פסחים קיט עמוד ב), פי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר שום בריה, אפלו שכר שיחה נאה (מסכת נזיר דף כג עמוד ב), וכן מצינו בזהר פרשת תרומה (דף קלב עמוד א): ויבכל מי שאומר שירת הים בכונה, זוכה לראות פני מלך המשיח מעטר בהאי כתרא דאתעטר הקדוש ברוך הוא בשעה שעברו ישראל את הים וזכו לשבחא ההיא שירה תמן.

ז. ויביהא רעוא קמיה קדשא בריך הוא, דבגין שירתא קדישא דאמרי ישראל בהני שני ימים סיומא דפסח, נזכה לראות פני מלכנו מעטר בכתרא האמור לעיל, ונזכה לשורר ההוא שירתא בעדת צדיקים במהרה בימינו אמן, מורי ורבי מורנו הרב רבי יוסף זכרוננו לברכה (יסוד יוסף פרק פ"ז).

סדר הלימוד ליום ז אב [יום 302 בשנה]

פ"ח פ"ח

א. "החדש הזה הוא לכם" (שמות יב ב) - "לכם" הוא אותיות "מלך", לרמז שהחדש ניסן הוא מלך וראש

רכב) פרוש הזהר בלשון קדש:

כל מי שאומר שירת הים בכונה, זוכה לראות פני מלך המשיח מעטר באותו הכתר שנתעטר הקדוש ברוך הוא בשעה שעברו ישראל את הים וזכו לשבח את השירה הזאת שם.

רכג) פרוש בלשון קדש:

ויהי רצון לפני הקדוש ברוך הוא, שבזכות השירה הקדושה שאמרו ישראל באלו שני הימים בסיום של חג הפסח, נזכה לראות פני מלכנו

לְכָל הַחֲדָשִׁים. וַיֵּשׁ לַתָּן טַעַם, כִּי י"ב צְרוּפֵי הַיּוֹי"ה הֵן, וְעַל כָּל חֲדָשׁ מֵאִיר נִיצוֹץ צְרוּף הַיּוֹי"ה, וְעַל חֲדָשׁ נִסָּן מֵאִיר שֵׁם הַיּוֹי"ה כְּפִשׁוּטוֹ וְכִכְתָּבוֹ: יְהו"ה. וְכִשְׁמַתְחִלָּף לְצְרוּפֵיו, הוּא מוֹרָה עַל קִצְתָּ מְנִיעַת רַחֲמִים גְּמוּרִים, מֵה שְׂאִין כֵּן שֵׁם יְהו"ה בִּישָׁר וְכִסְדָּר, אֲזוּ הוּא מוֹרָה עַל רַחֲמִים גְּמוּרִים. וּבִשְׂבִיל כֵּן הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מִתְּפַלְלוֹת בְּחֲדָשׁ נִסָּן עַל הַחַיִּים, כְּדֵי שֶׁהַשֵּׁם הַיּוֹי"ה יִהְיֶה מֵאִיר עַל יִשְׂרָאֵל בְּהַשְׁקָפָה שֶׁל רַחֲמִים.

בְּחֲדָשׁ תִּשְׁרֵי מִתְּפַלְלִים עֲבוּר הַנְּשָׁמוֹת, הוֹלְכִים לַקְּבָרִים וְנוֹתְנִים צְדָקָה עֲבוּרָם וְעֲבוּר הַחַיִּים

ב. וְכֵן בְּחֲדָשׁ תִּשְׁרֵי מִתְּפַלְלִים הַמֵּתִים עַל הַחַיִּים, אֲף עַל פִּי שְׂאֵז מֵאִיר שֵׁם אֶחָד מִי"ב צְרוּפִים עַל חֲדָשׁ תִּשְׁרֵי, שְׂאֵינוּ מְעוֹרֵר רַחֲמִים גְּמוּרִים, מְכַל מְקוֹם עַל יְדֵי קוֹל הַשׁוֹפָר מְעוֹרֵר רַחֲמִים, וּבִמְה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים וְאוֹמְרִים (מוֹסֵף לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה): "בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים". וּבְאֶשֶׁר כִּי מְדָה בְּמְדָה לֹא בְטִלָּה לְעוֹלָם - מְטַל עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת חֲטִיבָה מוֹל חֲטִיבָה לְהַתְּפַלֵּל גַּם כֵּן עַל הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, כְּמוֹ כֵּן הַנְּשָׁמוֹת מִתְּפַלְלוֹת עֲלֵינוּ. וְהִנֵּה בְּחֲדָשׁ תִּשְׁרֵי חַיִּיב זֶה מְטַל עֲלֵינוּ, שְׂאֵנוּ הוֹלְכִים בְּכָל עָרֵב רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעָרֵב יוֹם הַכְּפוּרִים עַל הַקְּבָרִים לְהַתְּפַלֵּל וְנוֹתְנִין צְדָקָה עֲבוּר הַחַיִּים וְעֲבוּר שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם. אֲכֵן בְּחֲדָשׁ נִסָּן, בְּעֲבוּר הַיּוֹי"ה מֵאִיר בְּחֲדָשׁ נִסָּן בְּרַחֲמִים גְּמוּרִים,

מְעַטֵּר בְּכֶתֶר הָאִמּוֹר לְעִיל, וְנוֹזֵקָה לְשׁוֹרֵר אֶת הַשִּׁירָה הַהִיא בְּעֵדַת צְדִיקִים בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן.

על פן אסור בניסן להתענות, אבל אין המנהג בניסן לילך על בית החיים להתפלל על הקברים ולומר תחנונים כמו בשאר ימים, כדי שיהיה החדש ניסן כלו קדש.

בי"ב ימים ראשונים של חדש ניסן, אומרים בכל יום פְּרַשְׁת נְשִׂיאָא אַחַד מִי"ב נְשִׂיאִים שֶׁל חֲנֻכַּת הַמְּזֻבָּח

ג. וּבִזְזָה נַעֲשִׂים חֲטִיבָה מוֹל חֲטִיבָה לְנִשְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַנִּזְכָּרִים, עַל כֵּן נִכּוֹן מְאֹד לְקַיֵּם דְּבָרֵי פֶה קְדוֹשׁ, מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יִשְׁעִיָּהוּ סַג"ל, בְּעַל סֵפֶר "שְׁנֵי לִוְחֹת הַבְּרִית" (חֶלֶק ב רִישׁ מִסְכַּת פְּסָחִים) לְקֵרוֹת מִיּוֹם רֵאשׁ חֲדָשׁ נִיֶּסָן דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ נְשִׂיאָא אַחַד מִי"ב נְשִׂיאִים שֶׁל חֲנֻכַּת הַמְּזֻבָּח, הַפְּתוּכָה בְּפְרֻשַׁת נְשִׂיאָא, וְאַחַר שִׁיקְרָא בְּכָל יוֹם נְשִׂיאָא שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם יֹאמֵר תְּפִלָּה קְצָרָה, "יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתֹּאִיר הַיּוֹם בְּחֻסְדֶּךָ הַגָּדוֹל עַל נַשְׁמֹתַי קְדִישׁוֹ, דְּמַתְּחֵדְשִׁין בְּצַפְרִים וּמְצַפְצְפִין בְּשִׁבְחֵינוּ וּמְצַלֵּאִין עַל עַמָּא קְדִישָׁא יִשְׂרָאֵל, רַבּוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּכְנִים וְתַעֲיֵל תְּנַד צַפְרִים קְדִישִׁין, לְאַתֵּר קְדִישָׁא, דְּאַתְמַר עֲלֵיהּ: עֵין לֹא רְאַתָּה אֱלֹהִים וּזְלַתָּה, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתַי, שְׂפָאָם אֲנִי עַבְדְּךָ מִשְׁבֵּט (פְּלוּנֵי) שֶׁקְרָאתִי בְּתוֹרָתְךָ פְּרָשָׁה שֶׁל הַנְּשִׂיאָא הַיּוֹם, אֲנִי יְאִירוֹ נָא עָלַי כָּל נִיצוּצֵין קְדִישִׁין וְכָל הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַכּוֹלֵלוֹת בְּקַדְשַׁת זֶה הַשְּׁבֵט, וְאַתְּחִי מְלַבֵּשׁ בְּקַדְשַׁת זֶה הַשְּׁבֵט לְחִבּוּן וְלְהַשְׁבִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבִנְרָאתְךָ לְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיִּי, אֲנִי וְרַעֲי וְרַעֲי וְרַעֲי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם". וְכֵה יֹאמֵר דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְהוּא מְנַהֵג בְּשֵׁר וְיִשֵּׁר, וְנִכּוֹן הוּא.

סדר הלימוד ליום ח אב [יום 303 בשנה]

יתן צדקה קדם קריאת הנשיא

ובְהִיּוֹת כִּי הִצְדָּקָה הִיא תְּבָלִין לְכָל הַתְּפִלוֹת, כְּמוֹ שֶׁהַתְּבָלִין הוּא טוֹב לְכָל מְאֹכֵל לְהַמְתִּיק אֶת הַמְּאֹכֵל, כִּן הִצְדָּקָה הוּא טוֹב קִדְּם הַתְּפִלָּה שְׁאָדָם מִתְּפַלֵּל עַל נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת כְּאֲמֹר. וּבִלְבָד שְׂיִתֵּן אָדָם הִצְדָּקָה עֲבוּר הַנְּשָׁמוֹת, עַל כֵּן קִדְּם שְׂיִתְחִיל לְקִרְוֹת פְּרִשֶׁת הַנְּשִׂיא שְׁבָכֵל יוֹם וַיּוֹם מִן רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן וְאֵילָף עַד יוֹם י"ב בְּנִסָּן - יִתֵּן אוֹ יִדַּר אֵיזָה דְּבָר כְּפִי הַשְּׁגָת יְדוֹ לְצִדְקָה, וּבִצְדָּקָה זֶה הוּא מְזַכֵּה כָּל אוֹתוֹ הַשְּׁבֵט.

וְעוֹד יֵשׁ לִתֵּן טַעַם לְשִׁבַּח עַל מַה שֶׁכָּתַבְתִּי, שֶׁמִּתְּפַלְלִין הַנְּשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּחֹדֶשׁ נִסָּן דְּוָקָא עַל חֵי בְּנֵי אָדָם, כִּי יְדוּעַ מַה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת ל"ג עמוד א, פְּסָחִים קִיב עמוד ב): מְרַחֵיקִין מִן שׁוּר שְׁחוֹר בְּחֹדֶשׁ נִסָּן, מְטַעַם שֶׁהַשְּׁטֵן מְרַקֵּד בֵּין קַרְנָיו, וְהַעֲנִין הוּא כָּתַב הָרַב הָאֲר"י ז"ל (שַׁעַר הַגְּלוּלִים הַקְּדָמָה כ"ב דף כ"ב, סֵפֶר הַלְּקוּטִים פְּרִשֶׁת בְּחֻקֵּי): "כִּי בֵימֵי נִסָּן מִתְחִילִין הַדְּשָׁאִים לְהַצְמִיחַ וּלְפָרַח בְּאֶרֶץ, שְׂיֻכַּל הַשׁוּר לְאָכֵל מִמֶּנּוּ".

סדר הלימוד ליום ט אב [יום 304 בשנה]

על ידי אכילת בשר או עשבים בכשרות, מתקנים הנשמה שמגלגלת בהם

ובְהִיּוֹם, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַפִּים, רַב הָעוֹלָם נִכְשָׁלִים בְּחֻטָּאִים וּבִפְשָׁעִים: קִצְתָם נִכְשָׁלִין בְּדַבְרָם דְּבָרֵי לְשׁוֹן הָרַע וְלִיצְנוּת, וּקִצְתָם - בְּמַחְשְׁבוֹת רָעוֹת,

וּקְצַתֶם חוּטָאִים בְּגוֹפֶן. וְהִנֵּה יֵשׁ ג' מִיַּי עֲוֹנוֹת: עֲוֹן, פֶּשַׁע, חֲטָאָה. וּבְכֹל יוֹם, חֲדָשִׁים לְבִקְרִים, מִתְחַדְּשִׁים לְחֻבָּה, וְהָעֲוֹנוֹת מְכַרְעִין הַזְּכִיּוֹת, וּבַעֲבוּר פֶּן הַנְּשָׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִן בְּנֵי אָדָם בְּמוֹתָם, נִדְחִים הֵן מִחוּץ לְפָרְגוּדָא קַדִּישָׁא [פָּרוּשׁ: לְפָרוּכַת הַקֹּדֶשׁ הַמְבַדֵּלַת בֵּין מְקוֹם הַשְּׂכִינָה] וַיּוֹרְדִים מִטָּה וּסְגוּרִים בְּקַרְקַע הָעוֹלָם, וְכֹאֲשֶׁר הַדְּשָׁאִים וְהַעֲשָׂבִים מִתְחִילִין לְצֵאת מִן הָאָרֶץ, אִזּוֹ נִשְׁמוֹת הַרְשָׁעִים מִתְדַבְּקִין בְּהַעֲשָׂבִים כְּדֵי שִׂיאֲכֻלֵּיהֶם בְּעֵלֵי חַיִּים, וְאַחַר כֵּן כְּשִׂיאֲכֹל הָאָדָם אֶת הַבֶּשֶׂר אוֹ אֶת הַעֲשָׂבִים, אִם הוּא כֶּשֶׁר, עַל יְדוֹ הוּא מִתְקַן אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא מְגַלְגֶּלֶת בְּעֵשֶׂב אוֹ בְּבֶשֶׂר וּמְקַרְבֵּין אֶת הַנְּשָׁמָה לַקֹּדֶשׁ עַל יְדֵי בְרָכָה, וְאִזּוֹ הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדְחָיִן יּוֹצְאִין מֵאֶפְלָה לְאוֹר גְּדוֹל.

וְהִנֵּה טְבַע הַשּׁוֹר, שֶׁהוּא אוֹכֵל דְּשָׁאִים הַרְבֵּה, וְאִזּוֹ מִתְכַנְּשִׁין בְּקַרְבּוֹ אֵלֵינוּ הַנְּשָׁמוֹת הַדְּחוּיִין, וּבְזִמְנֵיהֶם מְסַגְּרִים בְּאָרֶץ נְתוּסָף בְּשׁוֹר עֲנוּת וּגְבוּרָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, וְאִזּוֹ הוּא מוֹעֵד לְהַזִּיק, וּבְפָרֵט שׁוֹר שְׁחוֹר, כִּינּוּן שֶׁהַשְּׁחֵרוֹת מוֹרָה בְּלֹאוֹ הֵכִי עַל הַהֶזֶק.

וּלְבָן נְכוּן הוּא לְהַתְּפַלֵּל עַל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדְחוֹת, וּבְפָרֵט עַל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁמִּתְדַבְּקִין בְּעֲשָׂבִים, שְׂאִיִן עוֹלִין מֵהֶרָה לְמְקוֹם הָרְאוּי לְמַצָּא לָהֶם מְנוּחָה נְכוּנָה.

וּלְבָן צְרִיף הָאָדָם לְהַתְּפַלֵּל בְּכֹל חֲדָשׁ נִיסָן בְּאֶמְרוֹ (שְׁחִרִית בְּרַכַּת יוֹצֵר): "הַמְּאִיר לְאָרֶץ וּלְדָרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים", יְהַרְהַר, שְׂאִיר עָלֵיהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמִים לְהַעֲלוֹתָם עִם הַנְּשָׁמוֹת הַנִּדְחָיִם, הַנִּרְמָזִים בְּתַבַּת "אוֹר",

כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הָאָר"י ז"ל (לקוטי תורה בראשית דף ו, ספר הלכותים בראשית דף א) בַּפְּסוּק (בראשית א ג): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר".

וְהִנֵּה לֹא בַחֲנֹם הַשֵּׁטֶן מְרַקֵּד בֵּין קַרְנָיו שֶׁל הַשּׁוֹר, כִּי עָקַר גְּאֹת הַשּׁוֹר הוּא בְּקַרְנָיו, כְּמוֹ הַתְּרַנְגּוֹל שִׁישׁ לוֹ גְּאֹה בְּכַרְבֵּלָתוֹ, וְלִכֵּן מֵצֵא הַשֵּׁטֶן שֵׁם מְקוֹם לְחִנּוּתוֹ, מְקוֹם הַגְּאֹה. וְזֶהוּ תוֹכַחַת מְגֵלָה עַל כָּל בְּעָלֵי גְאֹה, הַמְתַּגָּאִים בְּשִׁבִיל עֶשְׂרָם אוֹ בְּשִׁבִיל חֻכְמָתָם אוֹ בְּשִׁבִיל יְחוּסָם אוֹ בְּשִׁבִיל לְמוּדָם, יְהִי מֵה שִׁיְהִיָּה, אִף אִם הֵם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, מְכַל מְקוֹם אִם יֵשׁ בָּהֶם מִדַּת הַגְּאֹה, אֲזִי הֵם מְרַכְּבֵה לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְזֶהוּ הָאוֹת מֵה שְׁנוֹזֵר, שֶׁהַשֵּׁטֶן מְרַקֵּד בֵּין קַרְנָיו שֶׁל שׁוֹר שְׁחוֹר, שֶׁשֵּׁם מְקוֹם הַגְּאֹה.

וּלְפִי זֶה נִרְאֶה לִי שֶׁמִּפְנֵי כֶּךָ אֵיתָא בְּפָרָק שִׁירָה (פָּרָק חֲמִישִׁי), שֶׁהַשּׁוֹר אוֹמֵר שִׁירָה בְּכָל יוֹם (שְׁמוֹת טו א): "אֲשִׁירָה לָהּ כִּי גָאָה גָאָה" וְגו', רוֹצֵה לֹאמַר, שֶׁהוּא מוֹדֵה וּמְשַׁבַּח לָהּ, כִּי לוֹ נָאָה הַגְּאֹה וְהַגְּדֵלָה, וְלֹא - לְבָנֵי אָדָם, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים צג א): "ה' מִלֶּךְ גְּאֹת לְבִישׁ".

סדר הלימוד ליום י' אב [יום 305 בשנה]

ד. וּבַהֲיוֹת שֶׁכָּל הַחֲדָשׁ נִסָּן הוּא יְמֵי רְצוֹן, עַל כֵּן מְקַדֵּמִין הַנְּשֻׁמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת לְהַתְּפַלֵּל בְּעֵדְנֹו, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (שֵׁם טז א): "לְקַדְּוִשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָל חִפְצֵי בָם", וְתַמִּיד הַנְּשֻׁמוֹת מְצַטְעָרִים בְּצָרוֹת בְּנֵי אָדָם, וְכִשְׁאִיזָה גְזֵרָה נִגְזְרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי הֵן

מקדימין לתפלה, אך שאין להם רשות לגלות ולהגיד בפרוש לבני אדם, רק לפעמים באים בחלום ולהגיד ברמז וכיוצא בו.

מעשה מרבנו יחיאל אבי הרא"ש ז"ל

ובכח שִׁמְצִינוּ (שְׁלֹשֶׁת הַקְּבֵלָה עֲמוּד קֶלֶט) בְּרַבְּנוּ יַחֲיָאֵל, אָבִיו שֶׁל רַבֵּינוּ אֲשֶׁר ז"ל, שֶׁהָיָה לוֹ חֵבֶר בְּעִירוֹ, וְהָיָה גַם כֵּן חֶסֶד גָּדוֹל, וְהָיוּ אוֹהֲבִים מְאֹד זֶה לָזֶה, וְהָיוּ זִקְנִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה מַפְלְגִים בַּתּוֹרָה וּבַחֲסִידוֹת, וְנִשְׁבְּעוּ יַחַד, שֶׁהָרֵאוּ שׁוֹן שְׂבִינֵיהֶם שְׂמִימֹת תַּחֲלָה, יָבֹא בַחֲלוֹם לְחַבְרוֹ לְהַגִּיד לוֹ דְרָכֵי מִיתָה וְהַלּוּךְ הַנְּשָׂמָה.

ה. וְהָיָה הַיּוֹם, נִפְטָר חֵבֶרוֹ שֶׁל רַבֵּינוּ יַחֲיָאֵל, וּבְהִיוֹתָם בְּבֵית הַחַיִּים, קָדַם הַקְּבוּרָה, עָמַד רַבֵּינוּ יַחֲיָאֵל וְאָמַר אֶל הַקְּהָל: שְׂמְעוּ רַבּוֹתַי, כִּי כֹךְ וְכֹךְ נִשְׁבְּעֵנוּ יַחַד אֲנִי וְחַבְרֵי הַמָּטָל עֲכָשׁוּ לְפָנַי מֵת, וְלָכֵן אֲנִי מְזַכֵּיר לוֹ בְּפָנֵיכֶם שְׂיָקִים אֶת שְׁבוּעָתוֹ, וְאִזּוֹ רְאוּ כָּל הָאֲנָשִׁים שְׂאוֹנוֹ שֶׁל הַמֵּת הָיָה מְזַדְעָזַע מְעַט, וַיִּפְתָּחוּ אֶת אֲרוֹנוֹ, כִּי סְבוּרִין הָיוּ שֶׁהַחַיָּה הַמֵּת הַנִּזְכָּר לְעֵיל, וְאִזּוֹ רְאוּ רַק עֲפַעְפִּיּוֹ מִתְנוּדָדִים. וְאָמְרוּ כָּלֶם פֶּה אֶחָד, שֶׁזֶה הוּא סִימָן בְּקָרִיצַת עֵינָיו שְׂאִין יָכוֹל לְהַגִּיד לוֹ מְאוּמָה, וְאִף עַל פִּי כֵן לְאַחַר ל' יוֹם בָּא הַחֲסִיד הַמֵּת וְנִרְאָה לוֹ בַחֲלוֹם לְהִרְבֵּי רַבֵּינוּ יַחֲיָאֵל, וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיִמְחַל לוֹ עַל שְׁבוּעָתוֹ, כִּי אֵין לוֹ רְשׁוֹת לְהַגִּיד מְאוּמָה, עַד כָּאֵן הַמַּעֲשֵׂה.

בחדש ניסן צריכין להתעורר כמו בחדש תשרי ולהשמר מפל
מדות רעות

ו. הפלל העולה, כי בחדש ניסן צריכין אנו להתעורר כמו
בחדש תשרי, ועל כן כתיב (שמות יב כא): "משכו וקחו

לְכֶם צֹאן׃ וְגו', וּדְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (מְכִילֵתָא פְרָשַׁת בֵּא יֵא עַד): מִשְׁכּוֹ יְדִיכֶם מֵעֲבוּדָה זָרָה וּמִשְׁאָר מִדּוֹת הָרַעוֹת שֶׁהֵן דּוּמִין לְעֲבוּדָה זָרָה, וְאֵלוֹ הֵן: מִדַּת הַגְּאֻוָּה וְגִסּוֹת רוּחַ, וְהַמַּעֲלִים עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, וְלִשׁוֹן שֶׁקָּר - הָעֲבֻרוֹת הָאֵלוֹ הֵן נִחְשָׁבִים כְּאֵלוֹ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה.

על כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ מֵרַת נַפְשׁוֹ וּמִדּוֹתָיו הָרַעוֹת, צָרִיךְ לְהִסִּיר הַמְּכַשׁוֹל מֵעֲלָיו קִדְּם בִּיאַת חַג הַפֶּסַח, וּכְבָּר אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (רֵאשׁ הַשָּׁנָה טו עֲמוּד ב), שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְטַהֵר עֲצֻמוֹ בְּרִגְלֵי בְּטָהֳרַת הַגּוּף וּבְטָהֳרַת הַנֶּשְׁמָה, וּבְזִכוּת זֶה נִזְכָּה כָּלֵנוּ לְטָהָרָה וּלְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וְאֵלֵיהּ הַנְּבִיא אָמֵן, מוֹרֵי וְרַבֵּי מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יוֹסֵף ז"ל (יְסוֹד יוֹסֵף פֶּרֶק פ"ג).

סדר הלימוד ליום יא אב [יום 306 בשנה]

פֶּרֶק פ"ט

פְּרָשַׁת עֶקֶב

א. "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת" (שְׁמוֹת יב, יז). רְאוּי לְהִתְבּוֹנֵן, לְמַה אָמְרָה הַתּוֹרָה בְּמִצְוָה זוֹ לְשׁוֹן שְׁמִירָה, כִּי לְשׁוֹן שְׁמִירָה נוֹפֵל עַל עֲנִיֵן הַצָּרִיךְ שְׁמִירָה מִפְּנֵי לְסֻטִּים אוֹ גְּנָבִים.

אֲמָנָם דַּע, כִּי בְּהוֹצִיא ה' אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּנִסִּים גְּדוֹלִים וּנְפִלְאִים וְהִפִּיל תַּחֲלָה הַשָּׁר שֶׁל מִצְרַיִם עִם שְׂאָר שְׂרֵי הָאֲמוֹת, כְּדִי שְׁלֹא יוּכְלוּ הַשְּׂרֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם לְקַטְרֵג, וְעַדִּין יֵד שְׂרֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדִים עָלֵינוּ בְּקַטְרוּגֵיהֶם, וְחוֹרְקִין הָאֲמוֹת שְׁנִייהֶם עָלֵינוּ, אֲבָל בְּהִגִּיעַ הַחַג הַקָּדוֹשׁ,

הוא חג הפסח, מתנוצצים ומתעוררים עלינו לקטרג ומבקשים לגרם רעה על עמא קדישא [פרוש: עם קדוש].

אכילת מצה מכניעה את הסטרא אחרא והמקטרגים

ב. אבל הקדוש ברוך הוא צוה לנו באזהרת אכילת מצה, והמצוה ההיא מכרעת הסטרא אחרא והמקטרגים שלא יוכלו לקטרג עלינו, דמיון מזוזה שבבית ושם שד"י כתוב עליו מבחוץ, והואיל והדבר כן, צריכה עסה של המצות שמירה גדולה מפני סטרא אחרא, שלא יהיה להחיצונים שום דבקות, חס ושלום, וכל מקום שנאמר בתורה "חמץ" - מרמז על סטרא אחרא, והיא דכתיב "מחמצת" - מרמז על נוקבא בישא [פרוש: נקבה רעה] של סטרא אחרא, דהיא לילי"ת הרשעה וסמא"ל.

ולבן צריכין אנו לשמר את המצות משום חמוץ, ונופל על זה לשון שמירה: "ושמרתם את המצות", כמו שהכרח אדם לשמר עצמו מפני הגזלנים וחמסנים, הבאים אליו להרגו ולקחת את נפשו וכל אשר לו, כי היא קלפה תקיפא [פרוש: קלפה חזקה], זה הוא סוד חמץ ומחמצת, ועל האי קלפה נאמר (תפלת ראש השנה): "וכל הרשעה כלה כעשן תכלה" וכו'. וחלילה להיות להם דבקות בקדשה העליונה אפלו כמלא נימא, כמו שאמר הכתוב (דברים יג יח): "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם", ולכן אסור חמץ הוא במשהו.

ג. ונכון ללמד את ישראל בהיותן מגעילין ומלבנין את הכלים מפני החמץ, שיכונו, שכמו כן יבער הקדוש ברוך הוא היצר הרע והרשעה, שהיא הלילי"ת, מן

הָאָרֶץ, וּבְטוּחִים אָנוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר
גְּלוּלִים מֵהָאָרֶץ.

סדר הלימוד ליום יב אב [יום 307 בשנה]

כְּמוֹ שְׂמֹגְרָדִים הַשְּׁלַחְנוֹת וְהַכְּתָלִים מִחֲשֵׁשׁ חֲמוּץ, כֵּן יִגְרַד הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּגָעִים הַבָּאִים מִסְטֵרָא אַחְרָא, וְנִזְכָּה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה
וּמִנְחָהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הִיא, לְגַרֵּר שְׁלַחְנוֹת וְסַפְסָלִים
וּכְתָלִים מִפְּנֵי חֲשֵׁשׁ חֲמוּץ, וְהִ' יִתְבָּרַךְ - עֵינָיו
פְּקוּחוֹת עַל כָּל מַעֲשֵׂה בְנֵי יִשְׂרָאֵל, עֲדַת סִגְלָתוֹ, קְדוּשֵׁים
בְּנֵי קְדוּשִׁים, אֲשֶׁר כָּל טְרַחְתָּם הוּא לְבַעוֹר חֲמִץ כָּל יְמֵי
חַדָּשׁ נִסָּן, וּכְמוֹ כֵּן יִגְרַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל
הַנְּגָעִים הַבָּאִים מִסְטֵרָא אַחְרָא וּמִקְטְרוּגָם, וּמִכַּח זֶה אָנוּ
סוֹבְלִים גְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, וּבִהְיוֹת כִּי כָל עַנְיָנֵי טְרַח שֶׁל חַג
הַמִּצּוֹת הַקְּדוּשׁ הוּא בְּאֵהָבָה וּבְשִׂמְחָה, וְלִכֵּן צְרִיכִין
יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹר עֲצָמָן מִלֵּב רַגֵּז, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא יִהְיֶה רִיב
וּמִצָּה וּמִחֻלְקַת בֵּינֵיהֶם.

יְדַדְקֵן שֶׁהַמְּעוֹת שֶׁקוֹנָה בָּהֶם צְרִכֵי הַחַג, לֹא יִהְיֶה בָּהֶם חֲשֵׁשׁ גָּזֵל
אוֹ אִסוּר אַחֵר

ד. וְכָל מָה שִׁיקְנָה לְצַרְךָ בֵּיתוֹ, יֹאמֵר בְּפִיו, שְׂאֲנִי קוֹנָה
זֹאת לְצַרְךָ הַחַג הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂצָרֶיךָ הָאֲדָם
לְהַזְהֵר שְׁלֵא יִהְיֶה בְּמַעוֹתָיו מָה שִׁיקְנָה לְצַרְךָ הַחַג הַקְּדוּשׁ
שׁוּם גָּזֵל אוֹ פְּרוּטָה מְשֻׁאָר אִסוּרִים, כִּי אִם לָאוּ נוֹתֵן כַּח
לְסֵטְרָא אַחְרָא, שִׁיְהִיָּה לָהֶם חֵלֶק בְּקִדְשָׁהּ, וְקִימָא לָן
(פְּסָחִים ל עֲמוּד א) דְּחִמְץ אוֹסֵר בְּמִשְׁהוּ.

וּבִהְיוֹת הָעֵת לִילֶךְ אֶל הַמַּיִם לְשֹׂאב מַיִם שֶׁל מִצָּה אוֹ
מַיִם שֶׁל מִצְוָה - אִף שֶׁהוּא רַב וּפְרָנָס וְנִגְיֵד

בְּיִשְׂרָאֵל, לֹא יִקְפִיד עַל כְּבוֹדוֹ מִלְּמַנַּע לַיְלָךְ בְּעַצְמוֹ לְשֹׂאב
 מִי מְצָה, וּמִכָּל שְׂכָן מַיִם שֶׁל מְצָנָה. וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 יִזְדַּרְז בְּשִׂמְחָה שֶׁל מְצָנָה, שְׂיִזְכְּהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּחַיִּים לְשֹׂאֵיבַת מַיִם שֶׁל מְצָה וּמְצָנָה לְשָׁנָה הַבָּאָה
 וְלְשֹׂאב מַיִם בְּשָׁשׂוֹן מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה, כְּשֶׁנִּזְכָּה לְרֵאוֹת
 בְּעֵינֵינוּ מַיִם חַיִּים מִבְּאֵרָה שֶׁל מְרִים הַנְּבִיאָה, וַיִּבְחַר כְּלִים
 נְקִיִּים, שֶׁלֹּא יְהֵא בָהֶם שׁוֹם לְכָלוּף, לְשֹׂאב בָּהֶם מִי מְצָנָה,
 וַיִּקַּח שְׁנֵי כְּלִים לְב' לִילוֹת לְכָל לַיְלָה כְּלֵי מִיָּחָד, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּהֱגַ הַחֲסִיד מִהַר"ל ז"ל (מְנַהֲגֵי מַהַר"ל פֶּסַח הַלְכוֹת מַיִם דְּמִצּוֹת).

וְגַם רְאִיתִי נוֹהֲגִין לְהַרְבֵּה גְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵיוּ שׁוֹאֲבִים
 מַיִם הָיוּ לוֹקְחִים כְּלֵי קָטָן, וְהָיוּ סוֹפְרִים בְּכָל פַּעַם
 שֶׁיִּשְׁפֹּף הַמַּיִם: א' ב' ג' ד' ה' ו' - עַד שֶׁהָיוּ סוֹפְרִים כָּל
 כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת אוֹתִיּוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם. וְכֵן יַעֲשֶׂה לְתוֹךְ כְּלֵי שְׁנֵי שָׁל מִי
 מְצָנָה הַשִּׁיךְ לַיְלִיל הַשְּׁנִי.

סדר הלימוד ליום יג אב [יום 308 בשנה]

להעמיד מים שלנו במקום נקי שאין שם לכלוף

וְאִם הוּא אֵישׁ זָקֵן אוֹ שֵׁישׁ לוֹ אֵיזָה חֲלֵי וְאֵינוּ יְכוּל לַיְלָךְ
 בְּעַצְמוֹ לְשֹׂאב מַיִם, אֲזִי יִמְתִּין וַיִּשְׁמַר עַל פֶּתַח
 בֵּיתוֹ, וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁנוֹשְׂאִין מַיִם שֶׁל מִי מִצּוֹת - יְרוּץ
 לְקַרְאֲתָם וַיִּקְחֵם וַיִּשְׂאֵם לְבֵיתוֹ.

וְכֵן נִהְגוּ הַרְבֵּה גְאוּנִים, כְּשֶׁהָיוּ רוֹאִים שֶׁמְבִיאִים לְבֵיתָם
 מַיִם שֶׁל מְצָנָה, הָיוּ רְצִים לְקַרְאֵת הַמַּיִם הַקְּדוֹשִׁים
 וְהָיוּ נוֹשְׂאִים עַל כַּתְּפֵיהֶם וְהַכְּנִיסוּ לְבֵיתָם, וְהָיוּ נִזְהָרִין

לְהַעֲמִיד הַמַּיִם בַּמָּקוֹם נָקִי, שְׁאִין שָׁם לְכַלּוֹף וְסִרְחוֹן,
 וְטוֹב מְאֹד שְׁלֹא תִגַּע בַּמַּיִם אֲשֶׁה נִדְּהָ, וַיְהִיו הַמַּיִם מְכַסִּים
 בַּמְטַפַּחַת נִקְיָה, בְּלִתֵּי שׁוֹם לְכַלּוֹף כִּי הַגְּלוּי הוּא אָסוּר
 מִצַּד הַנֶּחֱ"שׁ וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא.

שְׁלֹא לְדַבֵּר אִזּוּ עִם בְּנֵי אָדָם אֶלָּא בַלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

ה. וּכְשֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְשֹׂאב מַיִם לְמִצְוָה, וְכֵן בַּחֲזָרְתּוֹ עִם
 הַמַּיִם שְׂאוּבִים, לֹא יְדַבֵּר עִם שׁוֹם אָדָם כִּי אִם בַּלְשׁוֹן
 הַקֹּדֶשׁ, כִּי עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ עָלָיו בְּפִתְחֵי יִשְׂרָאֵל. וְקִדְּשׁ שְׂיִשְׂאֵב
 מַיִם, יִרְחֹץ יָדָיו תַּחֲלָה, וְאַחֲרַי כֶּף יְבָרֵךְ עַל בְּדִיקַת חֲמִץ.

וּבְקַבְלָהּ הִיא בְּיַדֵּי מִן רַבּוּתִי, שֶׁהִיוּ מִצְוִיִּם לְהַנִּיחַ חֲמִץ
 בַּעֲשָׂרָה מְקוֹמוֹת, נֶגֶד עֶשֶׂר מְכוֹת שֶׁהִבִּיא
 הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוִיִּם, וְכִנְגֵד עֲשָׂרָה דִּינִים
 שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהִיָּה עֲתִיד לְבַעַ"ר וּלְנַעַ"ר וּלְכַרוֹת
 וּלְהַמַּ"ם, לְהַרְוֹס וּלְעַקוֹר וּלְנַתּוֹץ וּלְנַתּוֹשׁ וּלְכַלּוֹת
 וּלְקַעַקַ"ע בִּיצְתָם שֶׁל מִצְרֵי יִשְׂרָאֵל.

אַרְצֵי יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֶׁת בְּעֶשֶׂר קִדְּשוֹת

ו. וְכִנְגֵד זֶה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא מְקַדֵּשׁ אֶת אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר קִדְּשוֹת, כְּדֹאִיתָא בְּפִרְקָא קַמָּא דְּמַסְכַּת
 כְּלִים (מִשְׁנָה ו'), וְצָרִיךְ שְׂיִבְדֵק בְּעִיּוֹן רַב, וְלֹא בְּדֶרֶךְ עֲרָא,
 וְכִמּוֹ שְׁחוּפֵשׁ וְגוֹרֵר חֲמִץ מִחוּרִים וְסִדְקִים עַל יְדֵי אוֹר הַנֵּר
 שֶׁל שְׁעוּה שְׂבִידוֹ, כֵּן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יְבַעַר כָּל זִהְמַת
 סְטֵרָא אַחֲרָא, אֲשֶׁר עֲתִיד הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַטְמִן וּלְהַחֲבֵא
 מִפְּנֵי אוֹר הַשְּׂכִינָה, אֲשֶׁר יוֹפִיעַ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַפֵּשׁ
 יְרוּשָׁלַיִם בְּנֵרוֹת, וְאִזּוּ יִתְבַטַּל וְיִתְבַעַר הַיִּצָּר הָרַע וְכָל

הסֵטְרָא אַחְרָא מִן הָעוֹלָם, וַיִּטְהַר כָּל הָאָרֶץ בְּעֶשֶׂר קִדְשוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן. מוֹרֵי וְרַבֵּי מוֹרְנוּ הָרַב רַבֵּי
יוֹסֵף זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה (יְסוּד יוֹסֵף פָּרָק פ"ד).

סדר הלימוד ליום י' אב [יום 309 בשנה]

פָּרָק צ'

א. בְּעָרֵב פֶּסַח, שֶׁהוּא י"ד בְּנִיסָן, יִשְׁכֵּים בְּהַשְׁכָּמָה, כְּדֵי
שְׁלֹא יִהְיֶה נִכְשָׁל, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, בְּאֲכִילַת חֶמֶץ אַחַר ד'
שְׁעוֹת שֶׁל הַיּוֹם, וְהַתְחַלַּת הַיּוֹם הוּא מַעֲמוּד הַשַּׁחַר,
וְעַמּוּד הַשַּׁחַר הוּא כְּשֶׁהֲרָקִיעַ הַתְּחִיל לְהֵאִיר בְּקוֹ לְבָן מִצַּד
מִזְרָח מְתוּחַ לְאֲרָכוֹ בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם וְזֶהוּ עַמּוּד הַשַּׁחַר (כֹּן
הוּא מִבְּאֵר בְּרַמְב"ם (בְּפֵרוֹשׁ הַמִּשְׁנֵיּוֹת בְּרִכּוֹת פָּרָק א מִשְׁנָה א) וּבְפֵרוֹשׁ
הָרַב בַּעַל "תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב" (ש"ס), וְכֵן עֲקָר).

וְרַבִּים בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים מְקַלִּים מְאֹד, שְׂאוּכְלִין חֶמֶץ
אַחַר ד' שְׁעוֹת, אוֹי וְאַבּוֹי עַל חֶטָּא גְדוֹל כְּזֶה,
שְׂעוּבָרִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּמִזִּיד, וְהֵם, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, בְּכָלֵל
(קִהְלַת י ח): "פּוֹרֵץ גְּדָר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ", וּבַחֲנָם מְכַנְיִסִין אֶת
עַצְמָן לְעֵנֶשׁ גְּדוֹל כְּזֶה. וְזֶהוּ בְּדוּק וּמְנַסָּה וְהוּא קִבְּלָהּ
בְּיָדֵי מִן רַבּוֹתֵי, מִי שֶׁמְקַל לְאֲכֹל חֶמֶץ אַחַר ד' שְׁעוֹת, לֹא
יִפְטָר מִסִּבָּה גְדוֹלָה בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, וְאִם לֹא יַעֲבֹר עָלָיו שׁוֹם
סִבָּה כְּזֶה הַשָּׁנָה, אֲזִי יֵשׁ לוֹ לְדַאֵג יוֹתֵר, שְׂבוּדָאֵי מְאֻסְפִים
עָלָיו עֲנֻשִׁים קָשִׁים לְהַאֲבִידוֹ בְּפַעַם אַחַת מִהָעוֹלָם בְּאִיזָה
סִבָּה רָעָה, עַל כֵּן כָּל הָאִישׁ הַיָּרֵא וְחָרָד לְדַבֵּר ה', יִזְהַר
בְּאִסּוּר זֶה, בְּאֲשֶׁר שָׁפָל דְּבָרֵי חֲכָמִים זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה הֵן
כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

שלא יחשב האדם אודות הנאות הגוף

ב. וראיתי רבים, אשר הם להוטים אחר גרונם וממלאים כרסם ברבוי מאכלים בשחרית בערב פסח, ואחר כך שותין עד שמשתכרין, בעבור זה, בהגיע הזמן לאפית מצות של מצוה, באים שכורים לעזר לאפית מצוה ואפית המצוה, ואין דעתם מתישבת עליהם לתת לבם אל קדשת המצות, וזולת זה הן נכשלים שמוכרים חמץ לערלים שאינם מוכרים החמץ כראוי, ואין מכירתן שוה כלום, וכל זה הוא בגרם שהם להוטים אחר גרונם ושרירות לבם.

ולכן צריך להיות מנהג ישראל הכשרים, עדת עם קדש, שכל ענינם וכל מעשיהם צריכין להיות בצדק ובהשכל ובדעת, בקדשה וטהרה ובאימה וביראה, לטהר את הנשמה, ולא יכון להנאת הגוף. ובפרט בעסק מצוות החג הזה אשר המה עסוקים, ויש בו אסור כרת.

סדר הלימוד ליום **טו אב** [יום 310 בשנה]

המטריח עצמו בהכנת חג הפסח, הורג את המזיקים

ג. ויש קבלה בידי, כל טרח שאדם מטריח את עצמו לכבוד יום טוב של פסח, והוא עיף ויגע בהטרח, אזי בעסק זה הוא הורג כל המזיקים הנקראים "נגעי בני אדם", והעוסק בטרדת המצוה של ימי הפסח, הוא מתקן התקון של הוצאת שכבת זרע לבטלה, והלב יודע מרת נפשו, שכמעט אחד מאתנו לא נצול מחטא זה, על כן מטל על כל אחד ואחד מישראל לתקן מאי דאפשר, וה'

כָּרַב רַחֲמֵיו וְחִסְדָּיו יִקְבַּל מַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל
עֲמוּ וַיִּמְהַר עָלֵינוּ לְגַאֲלָנוּ.

לטבל בערב יום טוב לכבוד החג

ד. וְחִיב כָּל אָדָם לְטַהֵר עֲצָמוֹ בְּרַגְלָא (ראש השנה טז עמוד ב),
זֶהוּ וַדָּאי אֵין הַפְּרוּשׁ שְׂיִטְהַר עֲצָמוֹ בְּרַגְלָא מִמַּשׁ דְּוָקָא,
אֶלָּא צָרִיךְ לְטַהֵר עֲצָמוֹ קֳדָם כְּנִיסַת הָרַגְלָא, כְּדִי שְׂיִקְבַּל
הָרַגְלָא בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ, וְסוּד הָרַגְלָא הוּא קִדְשַׁת הַשָּׁם
הַיְיָ בְּמַלְאוֹ עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן ע"ב כְּזֶה: יו"ד, ה"י, ו"ו,
ה"י, וְשֵׁם אֱהִי"ה עוֹלָה בְּמִסְפַּר קס"א, וְקס"א וְע"ב הֵן
גִּימְטְרִיא "רַגְלָא", וְזֶהוּ הַסוּד שְׂיִטְהַר שְׁנֵי שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
שֶׁהֵן קִדְשַׁת הָרַגְלָא.

וְהָרַב הָאֲר"י ז"ל כָּתַב (שער הפונות, ענין השנויים שבין שבת ליום
טוב, דף עח), שֶׁבְּשַׁעַת הַטְּבִילָה יִכּוֹן לְקַבַּל הָאֲרוֹת
שְׁנֵי שְׁמוֹת אֱהִי"ה הַיְיָ, כִּי זֶהוּ הַסוּד שְׂחִיב אָדָם
לְטַהֵר עֲצָמוֹ בְּרַגְלָא, וְאֵם הוּא זָקֵן אוֹ חָלֵשׁ אוֹ חוֹלָה, לֹא
יִסְכֵּן נַפְשׁוֹ בְּמִצְוָה זוֹ, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָפֵץ
שְׂיִבּוֹאוֹ בְּנֵי אָדָם לִיְדֵי סִכְנָה, אֶלָּא יוּכַל לְטַהֵר עֲצָמוֹ
בְּתַשְׁעָה קַבִּין בְּמִים שְׂאוּבִין אוֹ יֶרֶחַץ גּוּפוֹ מִחֲגוּרָה
וּלְמַטָּה, וְגַם זֶה יִקְבַּל בְּרִצּוֹן לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְאַחַר כֵּן יִרְאֶה הָאָדָם לְעַסֵּק בְּהַלְכוֹת פְּסַח בְּתוֹרָה מֵאֵי
דְּאִפְשָׁר.

מצוה לרחץ גופו במים חמין קדם שיטבל לכבוד החג

ה. וְהָרַב הַגְּאוֹן מוֹרְנוֹ הָרַב רַבִּי יִשְׁעִיָּה סג"ל בְּסִפְרָא "שְׁנֵי
לוֹחֹת הַבְּרִית" כָּתַב: קֳדָם הַטְּבִילָה מְצוּה לְרַחֵץ גּוּפוֹ

בְּחַמִּין, וּבְכָל עָרֵב יוֹם טוֹב נִכּוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּבִפְרֹט בְּעָרֵב פֶּסַח, כִּי בַהֲיִוֹת זֶה הָעֲנִיָּן מְבֹאֵר בְּזֵהר וַיִּקְרָא (דף צה עמוד ב), שְׂבִיּוֹם י"ד בְּנִיטָן כְּשִׁמְבַעֲרִים הַחֲמִץ בְּשֶׁרְפָה, יִכּוֹן כִּי אֲזֵה הוּא בֶן חוֹרִין, וְהוּא יֵצֵא מִשְׁעֲבֹד הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא הַשָּׂטָן, הַמוֹשֵׁל עָלֵינוּ בְּגֵלוֹת הַמֶּר הַזֶּה, וְעַתָּה בְּשֶׁרְפַת הַחֲמִץ, מוֹרָה שְׂיִבְעֵר גַּם הַיֵּצֵר הָרַע מִהָעוֹלָם, וְאֲנַחְנוּ נִהְיֶה כְּלָנוּ קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכֵנוּ ה', וְכָל הַקְּלָפוֹת וְהַרְשָׁעָה כְּלָה יִתְבַטְּלוּ מִהָעוֹלָם, וְאֲזֵ "יְהִיֶה ה' אֶחָד וְשְׂמוֹ אֶחָד" (זְכָרְיָה יד ט).

סדר הלימוד ליום טז אב [יום 311 בשנה]

כְּשִׁמְבַעֲרֵי אֶת הַחֲמִץ יוֹצֵא מִשְׁעֲבֹד הַיֵּצֵר הָרַע

וּלְבָן הַבַּעוֹר חֲמִץ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיטָן, שְׂאֵז הַלְּבָנָה בְּמִלּוּאָה, וְאִין לְקָלְפוֹת שׁוֹם שְׂלִיטָה עַל הַתִּינּוֹקוֹת, שְׂרוֹצִין הַקְּלָפוֹת לְעוֹרֵר דִּין עָלֵיהֶם בְּחֻלִּי הַנִּכְפָּה בַּר מִנָּן, כִּיּוֹן שֶׁהַלְּבָנָה הִיא בְּמִלּוּי, מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁהַלְּבָנָה הִיא בְּחֶסְרוֹנָה, אֲזִי יֵשׁ שְׂלִיטַת הַקְּלָפוֹת לְהַיֵּצֵר לַתִּינּוֹקוֹת בְּחֻלִּי הַנִּזְכָּר לְעִיל, וְלָכֵן כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א יד): "יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ" – חֶסֶר וַי"ו, וְלֹא כְּתִיב 'מְאֹרוֹת' בְּוַי"ו, וְלָכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְכַוֵּן בְּשַׁעַת הַבַּעוֹר, שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה בְּכַח גָּמוֹר וְגוֹבֵר עַל הַקְּלָפוֹת.

מִנְהַג יְפֵה לְשַׂרְף עֲצֵי הַהוֹשָׁעֲנָא עִם הַחֲמִץ

ו. וְלָכֵן רְאִיתִי מִנְהַג יְפֵה לְשִׁים עֲצֵי הַהוֹשָׁעֲנָא עַל הָאֵשׁ שְׂשׁוֹרְפִין בּוֹ הַחֲמִץ, וַיֵּשׁ בּוֹ טַעַם כְּמוֹס, וְטַעַם הַנִּגְלָה

הוא כמו שפכתבו הפוסקים בכמה מקומות וידו"הואיל ואתעביד בהו מצוה חדא נעביד בו מצוה אחריתי", הכלל העולה, כי בעור חמץ מורה על החרות מסטרא אחרא. ואם פן חיוב גדול באותו הפעם שצריך לרחץ בחמין, כדרך השבויים היוצאים מבית השבי, מרחיצין אותן בחמין, ואחר כך יתעסק בעשית ובאפית המצות כדי להכניס עצמו בקדשה העליונה. ויעשה בשמחה ובחדוה המצות של מצוה לצרוך סדר ב' לילות, וזה יחוד להקדוש ברוך הוא ושכינתיה.

ח"ב לשמח בליל הפסח

בדאיתא בזהר ויקרא שם, וזה לשונו: וידו"בגין כך, ישראל קדישין מתקנין ליחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה ביתא, כל ההוא יומא וכו', דהא בההוא לילה זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח, הדא הוא דכתיב (שמות יב מב): 'הוא הלילה הזה'."

ובהצעת השלחן והסבה שעושין, שמצירין ומיפין ההסבה כדרך כל מנהג ישראל הקדושים, עקר פונה צריך לתקן ההסבה לכבוד הקדוש ברוך הוא ושכינתיה, ועל פן חלילה וחלילה לתקן ההסבה על ידי

רכד) פרוש בלשון קדש:

משום שנעשה בהם מצוה אחת נעשה בהם מצוה אחרת.

רכה) פרוש הזהר בלשון קדש:

לכן ישראל קדושים מתקנים בית ליחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כל יום ארבעה עשר בניסן, מפני שבלייל פסח מתעורר זוג עליון וקדוש, וזה שכתוב: "הוא הלילה הזה".

שִׁפְחָה נִכְרִית, כִּי אִם דּוֹקָא יִשְׂרָאֵלִית, וּמָה טוֹב מְאֹד עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵלִית הַטְּהוֹרָה מִטְּמֵאת הַנְּדָה, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂיֹתֵר טוֹב עַל יְדֵי בְּתוּלָה יִשְׂרָאֵלִית שְׁלֹא רָאֲתָה נְדָה עֲדוּן, פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא טוֹב וּמִשְׁבַּח יוֹתֵר.

סדר הלימוד ליום יז אב [יום 312 בשנה]

ז. וְאִיתָא בְּזֵהר פְּרָשְׁת וַיִּקְרָא (שׁס): יב"ד דְּבִעֵי לְמַחְדֵי בַּהֲהוּא לִילָה, בְּגִין דְּחִדּוּתָא מִשְׁתַּכַּח לְעֵלָא וְתַתָּא, וְעַל כֵּן צְרִיף לומר שירות ותשבחות של אותו הלילה בשמחה ובגילה, ולא להראות שום לב רגז, וכן מזהיר הזהר בכמה מקומות (חלק ב דף מ: רב): יב"ד דְּחִיבָא הוּא עַל בַּר נֶשׁ לְאַשְׁתַּעֲי בִּיצִיאת מְצָרִים, וּבַהֲהוּא סְפוּרָא, כּוּנֵס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילִיה וְאוֹמֵר לְהוּ: זִילו וּשְׁמַעוּ סְפוּרָא דְּשַׁבְחָא דְּקָא חֲדָאן בְּרִזָּא דְּפִרְקָנָא דְּמַאֲרִיהוּן. כְּדִין אֲתִין וְאוֹדִין לִיה לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל

רכו) פרוש הזהר בלשון קדש:

שְׁצִרִיף לְשִׁמּוֹחַ בְּלִיל חַג פֶּסַח, מִפְּנֵי שֶׁהַשְׂמִיחָה מְצוּיָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

רכז) פרוש הזהר בלשון קדש:

שְׁחִיב עַל בֶּן אָדָם לְסַפֵּר בִּיצִיאת מְצָרִים, וּבְזִמְנֵן סְפוּר יְצִיאת מְצָרִים אוֹסֵף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת כָּל הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ וְאוֹמֵר לָהֶם: "לְכוּ שְׁמַעוּ סְפוּר הַשְּׁבַח, שְׁבִנֵי שְׂמֻחִים בְּסוּד הַגָּאֵלָה שֶׁל רְבוּנָם". אַז בְּאִים כָּלֵם לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמוֹדִים לוֹ עַל כָּל הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת, וְכָל פְּמִלְיָא שֶׁל מַעַלָּה מוֹדִים לוֹ עַל הָעַם הַקְּדוּשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּאַרְץ, הַשְּׂמֻחִים בְּשִׂמְחַת הַגָּאֵלָה שֶׁל אֲדוּנָם. אַז מוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה לְמַעַלָּה, וַיִּשְׂרָאֵל נוֹתְנִים, כְּבִיכּוֹל, כַּח לְאֲדוּנָם בְּסְפוּר יְצִיאת מְצָרִים, וְכָל הַעוֹלָמוֹת יִרְאִים מִפְּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כָּל אוֹתָן נִסִּין וּגְבוּרָן, וְכָל פְּמִלְיָא דְלַעֲלָא אוֹדָאן לִיהַ עַל
 עֲמָא קַדִּישָׁא דְאִית לִיהַ בְּאַרְעָא, דְחִדָּאן בְּחִדְוֵה דְפְרַקְנִיָּה
 דְמֵאַרְיֵהוּן, כְּדִין אֲתוּסְף חִילָא וּגְבוּרָתָא לְעֲלָא, וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּהֵהוּא סְפוּרָא יְהִיבִין חִילָא לְמֵאַרְיֵהוּן, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
 דְחִלִּין מִקְמֵיהַ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא". הִנֵּה רוֹאֵה גְדֹל הַשְּׁבַח
 שֶׁל סְפוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם.

מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְזִכֹּר הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

ח. עַל כֵּן יִרְאֶה לְאֹמֵר הַהֲגָדָה בְּמִתְנֵן וְלֹא לְאֹמְרוֹ
 בְּמֵהִירוֹת, וְאֵל יִהְיֶה דוּמָה עָלָיו לְמִשָּׂא, חֶס וְשָׁלוֹם.
 וְדַע לָךְ, כִּי מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְהִיּוֹת לְכָל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל לְזַכֵּרוֹן תְּמִיד כָּל יְמֵי חַיָּיו, הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, וּבְהִגִּיעַ יוֹם זֶה, מְחַיֵּב לְסַפֵּר
 חֲסֵדֵי ה' לְבָנָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכֶּתוּב (שְׁמוֹת יג ח) : "וְהִגַּדְתָּ
 לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא וְגו'".

וְעַל זֶה בָּא עָלֵינוּ הַמִּצְוָה שֶׁל סְפוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל
 שָׁנָה וְשָׁנָה וּבְכָל דוֹר וְדוֹר בְּלִיל פֶּסַח, כִּי בְזִכּוֹת זֶה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְרֹשׁ כְּנַפְיוֹ תְּמִיד עָלֵינוּ לְהַצִּיל אוֹתָנוּ
 בְּכָל הַמְקוֹמוֹת וּבְכָל הַדְּרָכִים, וַיַּעֲשֵׂה לָנוּ נְסִים וּנְפִלְאוֹת.
 אֲבָל מִי שֶׁהִגְדָּה דוּמָה עָלָיו לְמִשָּׂא וְאוֹמֵר בְּעַל כְּרַחוּ אוֹ
 בְּעֲצָלוֹת וּבְלֵי שְׂמִחָה וְכוּנַת הַלֵּב, אֲזִי אֵינוֹ זוֹכֵה לְהַעֲשׂוֹת
 לוֹ נֶס כְּשֶׁהוּא בַּמְקוֹם הַסְּכָנָה. וְהֵנָּה קִצְרֵתִי בְּעַנְיָן זֶה, וְעֵין
 בְּאַרְיֵכּוֹת בְּסַפֵּר "שְׁנֵי לַוַחּוֹת הַבְּרִית" (חֶלֶק ב מַסַּכַת פְּסָחִים).

וּבְהִגִּיעַ לוֹמֵר (הֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח) : "מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי
 עֲקִיבָא" - יְכוּן לְמָה שֶׁכָּתַב הָאֲר"י ז"ל (פְּרִי עֵץ

חיים, שער חג המצות, פרק ז), שֵׁישׁ לְמַעַלָּה שׁׁע נְהוֹרִין הַבְּאִים
 מִב' שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "מִי אֵל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא
 עוֹן וְעוֹבֵר עַל פְּשַׁע" וְגו', וְשֶׁל (שְׁמוֹת לֵד 1): "ה' אֵל רַחוּם
 וְחַנוּן", כִּי ב' פְּעָמִים אֵל כְּזֶה: אֶלְף לְמִדָּ בְּמִלּוּאָם,
 הֵן גִּמְטְרִיא שׁׁע, וְשׁׁע נְהוֹרִין אֵלוֹ מְקַבְּלִין נְשִׁמוֹת
 בְּעֲלֵי תוֹרָה, שְׁלוֹמְדֵי תוֹרָה לְשֵׁם שְׁמַיִם וְהֵם בְּעֲלֵי יִרְאָה,
 וְאֵז מְאִירִים עַל רֵאשִׁים שׁׁע נְהוֹרִין הַנְּזַכְּרִים, וְעוֹד מ"ה
 כְּמִנְיֵן שֵׁם הַיּוֹי"ה בְּמִלּוּאָה כְּזֶה: יו"ד, ה"א, וָא"ו, ה"א,
 וּמ"ה נְהוֹרִין בְּאֵין לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִצַּד הַיִּרְאָה שֶׁלָּהֶם,
 וּבִדְאֵי תַנְאִים וְאִמּוֹרָאִים הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ מְשַׁלְּמִים
 בְּתוֹרָה וּבִירְאָה.

וְאֵל זֶה מְרַמֵּז תְּבוֹת מ"ה שׁׁע, שֶׁהֵן בְּהַפּוֹךְ אֶתְוֹן
 "מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא" וְכו'. כִּי
 מַעֲשֵׂה הֵן אוֹתוֹת מ"ה שׁׁע נְהוֹרִין, שִׁיאִירוּ עָלֵינוּ
 בְּזִכּוֹת הַתַּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים.

סדר הלימוד ליום יח אב [יום 313 בשנה]

להגביה את הכוס קדם אמירת "והיא שעמדה"

מ. וְדַע עֲנִין גְּדוֹל כְּתַב הָאֲר"י ז"ל (סדור רבי אשר דף שז),
 כְּשִׁמְגִיעַ בְּאִמִּירַת הַהֲגָדָה לְ"וְהִיא שְׁעֵמְדָה לְאִבּוֹתֵינוּ"
 וְכו' עַד תַּבַּת "וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם", יִגְבִּיָּה
 הַכּוֹס כְּשִׁיתְחִיל לומר "וְהִיא שְׁעֵמְדָה", דְּתַבַּת "וְהִיא"
 קָאֵי אֲשַׁכְּנָה, שֶׁהִיא תָּמִיד עִמָּנוּ בְּגִלוּת, וְאִמּוֹת הָעוֹלָם
 וְהַשָּׁטָן עוֹמְדִים לְכַלּוֹתֵנוּ בְּגִזְרוֹת קָשׁוֹת, וְהַשְּׁכִינָה עִמָּנוּ

לְבַלְתִּי לְהִיּוֹת כְּלִים, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, עַל יְדֵי צָרוֹת וּגְזֵרוֹת
שֶׁמִּבְקָשִׁין לַעֲשׂוֹת רְעָה עִמָּנוּ.

מִשֶּׁה רַבְּנֵנוּ הֵרַג אֶת הַמִּצְרִי עַל יְדֵי אֲמִירַת שֵׁם

י. וְעוֹד דַּע עֲנִיָּן נִכּוֹן לְפִי דַעְתָּנוּ, כִּי לְפִי הַנִּרְאָה, בַּעֲת
שֶׁהֵרַג מִשֶּׁה רַבְּנֵנוּ אֶת הַמִּצְרִי, זֶה הִיָּה הַתְּחִלַּת מַפְלָה
וּנְפִילַת מִצְרַיִם, וּמֵאֵז הַתְּחִיל לְהַתִּישׁ כַּח שֵׁר שֶׁל מִצְרַיִם,
כִּי הָרַב הָאֲרָ"י ז"ל כָּתַב בְּכַתְּבֵיו (לְקוּשֵׁי תוֹרַה דִּף נה, שַׁעַר
הַפּוֹסְקִים דִּף כו) דַּמִּשֶּׁה רַבְּנֵנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, הֵרַג לְמִצְרֵי בְּשֵׁם
אֶחָד מִן ע"ב שְׁמוֹת, וְהוּא שֵׁם הַנִּקְרָא יכ"ש וְיוֹצֵא
מִפְּסוּק (שְׁמוֹת ב יד): "מ"י שְׁמ"ךְ לְאִי"ש שֵׁר וְשׁוֹפֵט", כִּי
הַשֵּׁם הַזֶּה הוּא מְשֻׁפָּל וְנוֹקֵם עַל מִצְרַיִם, וְעַל שֵׁם זֶה רָמַז
דְּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים ז ט): "שְׁפִטְנֵי י"הו"ה כְּ"צִדְקֵי" - שְׁרוּמֵז
בְּרֵאשֵׁי תְבוֹת שֵׁם יכ"ש. וּבְהִיּוֹת כִּי עָלִינוּ חַיִּיב לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, עַל כֵּן נִרְאָה לִי, דְּשֵׁם זֶה הוּא מְרָמֵז
בְּרֵאשֵׁי תְבוֹת שֵׁל (שְׁמוֹת יב מב): ל"ל שְׁמוֹרַיִם שֶׁהוּא
גִּימְטְרִיא שֵׁם יכ"ש.

וְלִיל זֶה נִקְרָא "לִיל שְׁמוֹרַיִם", לְפִי שֶׁהוּא מְשֻׁמֵּר מִן
הַמִּזִּיקִים (פְּסָחִים קט עמוד ב), וְלִכֵּן אֵין אָנוּ קוֹרִין
קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִיל זֶה, לְהִרְאוֹת שְׁאָנוּ מְאֲמִינִים בְּהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מִכָּל הַמִּזִּיקִים וּפְגָעִים בְּב'
לִילוֹת דְּפֶסַח, בְּאֲשֶׁר שֶׁהַשֵּׁם הַנּוֹזֵכֵר לְעִיל, הוּא מְכַנִּיעַ כָּל
עוֹשֵׂה רְשָׁעָה, וְלִכֵּן חַיִּיב עָלִינוּ רַק לְהִרְבוֹת בְּסִפּוּר יְצִיאַת
מִצְרַיִם, וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר, הָרִי זֶה מְשַׁבַּח, מוֹרֵי וְרַבֵּי
מוֹרְנוּ הָרַב רַבֵּי יוֹסֵף ז"ל (יְסוּד יוֹסֵף פָּרָק פד - פה).

סדר הלימוד ליום יט אב [יום 314 בשנה]

פְּרָשַׁת צ"א

פְּרָשַׁת רֵאשִׁי

א. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר (תְּהִלִּים פד, ד): "גַּם צְפוּרַם מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ" וְגו', בְּוִדְאֵי לֹא לְחִנָּם אָמַר דָּוִד כֵּן, וְלֹא עַל סֵתֶם צְפוּרַם אָמַר הַכִּי, דְּמֵאֵי רְבוּתָא אֵיכָא, [פְּרוּשׁ: אָמַר כֵּן, כִּי מֵה חֲדוּשׁ יֵשׁ] שְׁצְפוּרַם מִצָּאָה בֵּית, וְצְפוּרַם דָּרוֹר מִצָּאָה קֵן לָהּ?

אָבֵל הָעֵנִיָּן הוּא מְבֹאֵר בְּזֵהָר פְּרָשַׁת בְּלֶק (דף קצו עמוד ב), וְכִי הָעוֹלָמוֹת וְחֲדָרִים שְׂיֵשׁ לְמַעְלָה בְּגֵן עֵדֶן אֲשֶׁר הַצְּדִיקִים יוֹשְׁבִים שָׁם, מְסֻדְרִים בְּתֵלֶת שׁוּרִין, וְכֵהֲנָן שׁוּרִין יֵשׁ חֲדָרִים וְהִיכְלוֹת מְלֵאִים צְדִיקִים, אֲשֶׁר עֲלִיהֶם נֹאמַר (יִשְׁעִיָּה סד ג): "עֵינִן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ",

רכח) פְּרוּשׁ הַזֵּהָר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

כִּי הָעוֹלָמוֹת וְחֲדָרִים שְׂיֵשׁ לְמַעְלָה בְּגֵן עֵדֶן אֲשֶׁר הַצְּדִיקִים יוֹשְׁבִים שָׁם, מְסֻדְרִים בְּשֵׁלֶשׁ שׁוּרוֹת, וּבְאֵלוֹ הַשׁוּרוֹת יֵשׁ חֲדָרִים וְהִיכְלוֹת מְלֵאִים צְדִיקִים, אֲשֶׁר עֲלִיהֶם נֹאמַר: "עֵינִן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ", וְהַצְּדִיקִים יוֹשְׁבִים בְּכַבּוּד וּגְדֻלָּה וְעֶטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וּבֵין אֵלוֹ שׁוּרוֹת, שָׁם מְטִילִים נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר עֵדֶן לֹא זָכוּ כָּל כֵּף כְּמוֹ אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵי עַל מְקוֹמָם, אָכֵן גַּם הַטִּיּוֹל אֲשֶׁר מְטִילִים בֵּין הַשׁוּרוֹת, הוּא לָהֶם לְעֵנֵג גְּדוֹל וְיֵשׁ לָהֶם נַחַת רוּחַ, וְעֲלִיהֶם נֹאמַר: "גַּם צְפוּרַם מִצָּאָה בֵּית" - אֵף שֶׁהֵם בֵּין הַשׁוּרוֹת, אֵף עַל פִּי כֵן מִצְאוּ גַם שָׁם בֵּית וּמְקוֹם מְנוּחָה מְעֻנָּג זֶה, וְמֵה שְׁקָרָאִם "צְפוּרַם" הוּא שְׁבִשְׁבִיל שְׁבַחְדָּשׁ נִיסוֹן הַצְּפָרִים מִתְחִילִין לְצַפְצֹף, כֵּן בְּגֵן עֵדֶן הַנִּשְׁמוֹת מִתְלַבְּשִׁים בְּדַמוֹת צְפָרִים בְּחֲדָשׁ נִיסוֹן, וּבְכָל בְּקוֹר וּבְקוֹר הֵם מְצַפְצְפִים צְפָרִים, וְהַצְּפָצוּף הַזֶּה, הוּא שְׁבַח לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתַפְלָה עַל חַיֵּי בְּנֵי הָאָדָם, מִפְּנֵי שְׁבִימִים אֵלוֹ, עִם שְׂרָאָל כְּלוֹ מִתְעַסְקִים בְּמִצְוֹת וְעוֹשִׂים רְצוֹן קוֹנָם.

והצדיקים יושבים ביקר וגדלה ועטרתיהן בראשיהם, ובין הני שורות, שם מטילין נשמות הצדיקים אשר עדין לא זכו כל כף כף כמו אותן הצדיקים שהם יושבין על מקומם, אכן גם הטיול אשר מטילין בין השורות, הוא להם לענג גדול ויש להם נחת רוח, ועליהם נאמר: "גם צפור מצאה בית" - אף שהן בין השורות, אפלו הכי מצאו גם שם בית ומקום מנוחה מהאי ענג, ומאי דקראן "צפור" הוא שבשביל שבחדש ניסן הצפרים מתחילין לצפצף, כן בגן עדן הנשמות מתלבשים בדמות צפרים בחדש ניסן, ובכל בקר ובקר הם מצפצפים כצפרים, והאי צפצופא, שבחא דקדשא בריך הוא הוא וצלותא על חיי בני נשא, בגין דאלין יומין, ישראל כלהו מתעסקין במצוות ועבדין פקודין דמארי עלמא.

מי שאזכה להעמיד בנים תלמידי חכמים, אזכה להיכלות גבוהים יותר מן הצדיקים

רבנן! אנון צדיקים דיתבי לגו בהיכלין טמירין, דאתמר עליהון: "עין לא ראתה". ונקראים "דרור",

רבט) פרוש הזהר בלשון קדש:

ואותם צדיקים היושבים בפנים בהיכלות נסתרים, שעליהם נאמר: " עין לא ראתה", הם נקראים "דרור", שיש להם דרור וחרות מכל, והם "מן לה" - כל אחד מיוחד לבוא למדורו המוכן לו בגן עדן. ואם תאמר: במה זכו אותם הצדיקים, שיושבים בפנים בהיכלות הנסתרים, יותר מאותם צדיקים שמטילים בין השורות? לזה אומר: "אשר שתה אפרוחיה את מזבחותר ה' צבאות" - פרוש, אותם הצדיקים שבהיכלות נסתרים, גרמה להם הזכות שזכו להעמיד בנים תלמידי חכמים, העוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, שהוא נגד שני מזבחות שבמקדש.

דְּאִית לְהוּן דְּרוּר וְחֵרוּת מְכֻלָּא, וְאַנּוּן "קָן לָהּ" - מִיַּחַד לְבוּא לְמַדּוּר, כְּמוֹ קָן מְתַקֵּן וּמוּכָן הַיֵּטֵב. וְאִי תִימָא: בְּמֵאֵי זְכִין אַנּוּן צְדִיקִים, דִּיתְבִּין לְגוּ בְּהִיכְלִין טְמִירִין, יוֹתֵר מְאַנּוּן צְדִיקִים שְׁבִין הַשּׁוּרוֹת? לָזֶה אָמַר (תְּהִלִּים פד שם): "אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיהָ ה' צָבָאוֹת" - פְּרוּשׁ, אַנּוּן דְּבְהִיכְלִין טְמִירִין, גְּרַם לָהֶם אֲשֶׁר זָכוּ לְהַעֲמִיד בְּנִים תַּלְמִידֵי חֻכְמִים, הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וּבַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּהּ, שֶׁהוּא נֶגֶד שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת שֶׁבְּמִקְדָּשׁ.

יְלוּתֵלֶת זְמַנִּין בְּשִׁתָּא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעא בְּהַנָּךְ צְדִיקָא, וּפְתַחִין לְהוּ הִיכְלָא חַד, דְּתַמְן עוֹשִׁין עֲטוּרוֹת לְעֵטֵר בְּהֶם מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ לְעֵתִיד לְבוּא.

סדר הלימוד ליום כ אב [יום 315 בשנה]

כָּל הַמְּלָאכּוֹת שֶׁל אֶפְיַת הַמִּצּוֹת יִהְיוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵלִים וְהִנֵּה נִזְכָּר לְעִיל, דְּבַחְדָּשׁ זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּמִצּוֹת: לְבַעַר חֻמְץ וְהַגְעֵלָה וּלְבוֹן וְהַדָּחָה וְעֵרוּי וּבְדִיקוֹת חֻטִּין בְּנֶפֶשׁ וְהַטְחִינָה וְהַלִּישָׁה וְהַעֲרִיכָה וְהַרְקוּד וְהָאֶפֶיָה, וְהַסֵּק הַתְּנוּר - כָּל עֵסֶק נֶחֱשָׁב לְמִצְוָה מִיַּחַדָּת, וְעַל כֵּן יִשָּׂר וְכָשֵׁר שְׁלֵא לְעֲשׂוֹת שׁוּם מְלָאכָה מְּלָאכּוֹת הַנִּזְכָּרִים עַל יְדֵי עֲרֵלִים כִּי אִם עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵלִים

(ל) פְּרוּשׁ הַזֶּה בְּלִשׁוֹן קַדְשׁ:

וְשִׁלְשׁ פְּעֻמִּים בְּשָׁנָה, רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, וּפּוֹתְחִים לָהֶם הִכָּל אֶחָד, שְׁשֵׁם עוֹשִׂים עֲטוּרוֹת לְעֵטֵר בְּהֶם מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ לְעֵתִיד לְבוּא.

וּבְהִיּוֹת כֵּן רְאוּי לְהִדָּר אַחַר עֲשִׂית הַמְצֻוֹת בְּחֻדְשׁ
הַזֶּה, וְכָל הַיָּרָא לְדַבֵּר ה' יִחְשַׁב בְּעֵין שְׁכָלוֹ,
אִיךָ לְחֻדֵשׁ אֵיזָה דְבַר תּוֹרָה, כִּי גַם זֶה נִכְלָל בְּדַבְרִים
קְדוּשִׁים שֶׁל מֵאִמֵּר הַנּוֹזֵק, שֶׁבְּחֻדֵשׁ זֶה מִתְעַסְקִים
בְּמְצֻוֹת. וְשִׁפִּיר מִתְפָּרֵשׁ הַכְּתוּב (שְׁמוֹת יב ב): "הַחֻדֵשׁ הַזֶּה
לְכֶם" - לְטַהֵר נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אם אינו יוצא ידי חובתו במצות צדקה, הקדוש ברוך הוא דן את
העולם על התבואה שנתן בשנה שעברה

וּצְרִיכִין לַתֵּן צְדָקָה וּפְרִנְסָה לְעַנְיִים, כִּי בַפֶּסַח נְדוּנִים עַל
הַתְּבוּאָה (ראש השנה טז עמוד א), וְאֵיתָא בְּזֵהָר חֻדֵשׁ
פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית (דף יח עמוד ב): וְלֹא "בַּפֶּסַח נְדוּנִים עַל
הַתְּבוּאָה. וּפְרִיךָ: מֵאֵי קָא מְשַׁמַּע לָן? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: עַל
הַתְּבוּאָה מִמֶּשׁ, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק: בְּשָׁנָה שֶׁעֲבָרָה נָתַן לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּבוּאָה כְּדֵי סְפוּקָא לְעֵלְמָא, וְהִנֵּה
כְּשֵׁרוּאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַבְּרִיּוֹת לֹא יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבְתָן
בְּעֲשִׂית הַצְּדָקָה נִגְדַּד הַשְּׁפַע הַטּוֹב שֶׁנָּתַן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בַּתְּבוּאָה, וְהַבְּרִיּוֹת לֹא נִתְּנוּ מִעֲשֵׂר כַּהֲגֹן, וְלֹא יִהְיֶי
מִנֵּיהֶם לְמִסְכָּנָא כַּהֲגֹן וְלִיתְמִי וְלֹא לְמִנָּה - כִּד אָתְיָא פֶּסַח,

רלא) פרוש הזהר בלשון קדש:

בפסח נדונים על התבואה. ומקשה: "מה מלמדנו?" אמר רבי יצחק: "על
התבואה ממש", שאמר רבי יצחק: "בשנה שעברה נתן הקדוש ברוך הוא
תבואה לפי צרך העולם, והנה כשרואה הקדוש ברוך הוא שהבריות לא
יצאו ידי חובתם בעשית הצדקה כנגד השפע הטוב שנתן להם הקדוש
ברוך הוא בתבואה, והבריות לא נתנו מעשר כהגון, ולא נתנו מזה לעני
כהגון וליתומים ולא למנות - כשבא פסח, דן הקדוש ברוך הוא לכל
העולם על התבואה שנתן להם בשנה שעברה".

דַּאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכֹל עֲלָמָא עַל הַהוּא תְּבוּאָה
 דִּיהֵיב לְהוּ בִּשְׂתָא דְעֵבְרָה.”

עַל כֵּן יִתְבוּנֵן הָאָדָם הַיֵּטֵב בְּכֹל חֲדָשׁ נִיסָן, אִם יֵצֵא יָדָי
 חוֹבָתוֹ הַיֵּטֵב בְּמִצְוֵה שֶׁל צְדָקָה נֶגֶד הַהִשְׁפָּעָה שֶׁקֵּבֵל
 מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּשָּׁנָה שֶׁעֵבְרָה. וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
 מְטָל עַל רְאֵשֵׁי עֲדַת עִם קֹדֶשׁ לְהִתְבוּנֵן הַיֵּטֵב עַל הַשָּׁנָה
 שֶׁעֵבְרָה, וּמְכַל שָׁכֵן עַל הַשָּׁנָה הַבָּאָה, בְּפֶרֶט לְצַרְךָ חַג
 הַגְּדוּל הַקְדוּשׁ כְּמוֹ חַג הַפֶּסַח, שֶׁצָּרִכִי הָעוֹלָם הֵן מְרַבִּים,
 וְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂוִים הֵן בְּתַקְוָה הַנֶּס - עָנִי וְעָשִׁיר יַחְדָּו,
 מַחְיָבִים בְּמִצְוֹת וּמְרוּר וְד' כּוֹסוֹת וְשָׂאָר צָרִכֵי יוֹם טוֹב.

סדר הלימוד ליום **כא אב** [יום 316 בשנה]

ובוא וּרְאָה מַה שֶׁכָּתֵב הַזֹּהַר פְּרֻשֶׁת בְּשִׁלַּח (דף סא עמוד א),
 עַל הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׂגָחַת עֲנִיִּים וְאַבְיוֹנִים: וְלִבְאֵמֶר
 רַבִּי חֵיָא: תַּמְהֵנָּא עַל הָאֵי קָרָא (תהלים סט לד): "כִּי שׁוֹמֵעַ
 אֶל אֲבִיוֹנִים ה'“, וְכִי אֵל אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחֲרָא?
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּגִין דְּאַבְיוֹנִים קְרוּבִין הֵן יוֹתֵר לְמַלְכָּא,

לב) פְּרוּשׁ הַזֹּהַר בְּלִשׁוֹן קֹדֶשׁ:

אָמַר רַבִּי חֵיָא: "תַּמָּה אֲנִי עַל הַפֶּסוּק: 'כִּי שׁוֹמֵעַ אֵל אֲבִיוֹנִים ה' - הָאֵם
 רַק אֵל הָאֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ ה' וְלֹא אֵל אַחֲרִים?" עָנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן: "הַפֶּסוּק
 אוֹמֵר כֹּה, מִשׁוֹם שֶׁהָאֲבִיוֹנִים קְרוּבִים יוֹתֵר אֵל ה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: 'לֵב נִשְׁבֵּר
 וְנִדְכָּה אֲלָקִים לֹא תִבְזֶה'. אֵין לָךְ בְּעוֹלָם שְׁבוּר לֵב כְּעִנִּי". עוֹד אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: "בּוֹא וּרְאָה: כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְרָאִים לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בַּגּוֹף וּבַנְּפֶשׁ; וְאִלוֹ הָעִנִּי, שְׂגוּפֵי שְׁבוּר, מִתְרָאֵה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּנַפְשׁוֹ בְּלִבְד, לְלֹא לְבוּשׁ הַגּוֹף; וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרוֹב לְנַפְשׁ יוֹתֵר
 מֵאֲשֶׁר לְגוֹף".

דְּכַתִּיב (שם נא יט): "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה",
 וְלִית לָךְ בְּעֶלְמָא דְאִיהוּ תְבִיר לְבָא כְּמִסְכְּנָא. וְאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: תָּא חֲזִי, כָּל אֲנוּן בְּנֵי עֶלְמָא אֲתַחֲזִין
 קָמִיהּ קִדְשָׁא בְרִין הוּא בְּגוּפָא וְנִפְשָׁא, וּמִסְכְּנָא לָא
 אֲתַחֲזִי אֶלָּא בְּנִפְשָׁא בְּלַחֲדוּי, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרִיב
 לְנִפְשָׁא יְתִיר.

רלב ומסכנא חד הוי בשבכותיה דרבי ייסא, ולא הוי מאן
 דאשגח ביה, והוא הוה אכסרף (רוצה לומר,
 שהיה בישן גדול). יומא חדא חלש האי מסכנא מחמת הדחק.
 עאל לגביה רבי ייסא, שמע חד קלא מן השמים דאמר:
 טילקא, טילקא, (פרוש, כי הגלגל הוא טילקא. רוצה לומר, שהעניויות
 הוא גלגל החזור בעולם (שבת קנא עמוד ב)).

רלד והנה בזה המקום אשר שמה גלגל הנשמות
 הפורחות, מאותו המקום יצאה בת קול

רלב) פרוש הזהר בלשון קדש:

עני אחד גר בשכונתו של רבי ייסא, ואיש לא עזר לו, ואלו הוא התבייש
 לבקש תמיכה. יום אחד התעלף אותו עני מחמת הרעב. נכנס רבי ייסא
 לבקרו, ושמע בת קול שקראה: "טילקא! טילקא!" (שהוא גלגל החזור
 בעולם, כי העניויות היא גלגל חוזר).

רלד) פרוש הזהר בלשון קדש:

ומקום זה - גלגל הנשמות - אשר משם פורחות הנשמות לעולם, יצאה
 בת קול ואמרה: "הנה נפש העני פרה והגיעה אלי בטרים יגיע יומו: וי,
 וי לבני האדם, שלא נמצא אחד מהם, שיצאג להשיב את נפשו!"
 מייד השקה רבי ייסא את העני המתעלף במי גרוגרות ובתרופות - וזעה
 הפרשה מפני העני, ונפשו שבה אליו.
 שאלו רבי ייסא, מה ארע לו. השיב העני: "חייך רבי, נפשי יצאה מגופי,

וְאָמְרָה כֵּן: הָא נִפְשָׁא פְּרַחָה גְּבָאֵי, וְלֹא מְטוּ יוּמָא. וַיִּ, וַיִּ, לְכַנֵּי נִשְׂא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נִפְשִׁיה לְגַבִּיה. אַז שְׂדָא רַבִּי יִיסָא בְּפּוּמִיָּה דְּהָאֵי מִסְכְּנָא מִיָּא דְּגַרְגְּרִין אֲפּוּתָא דְּקוֹנָטָא (פְּרָשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים, שָׁנְתָן לוּ מִים שְׁנַתְּבִשְׁלוּ בְּהֵם אֵלּוּ הַשְּׂרָשִׁים עִם וְעוֹד עֲשׂוּבִים שֶׁל רְפוּאוֹת, שֶׁהַשּׁוֹתָה מִים שְׁנַתְּבִשְׁלוּ בְּהֵם אֵלּוּ הַשְּׂרָשִׁים עִם הַגְּרוּגְרוֹת, גּוֹרְמִים שֶׁחֹלָה מִזִּיעַ וּמִתְרַפָּא) אֲתַבְּקַע זַעְה בְּאֲנַפּוּי וְתַב רוּחִיה לְגַבִּיה, לְכַתֵּר אֲתָא וּשְׂאִיל לִיה, אָמַר: חִיָּה רַבִּי, נִפְשִׁי נִפְקַת מִנִּי, וּמְטוּ נִפְשָׁאֵי קַמִּיה כְּרִסִּיה דְּמַלְכָּא וּבְעִית לְמַהוּי תַּמָּן, אֲלֹא דְּבַעֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַכָּאָה לָךְ וְאַכְרִיזוּ עֲלֶיךָ: זְמִין הוּא רַבִּי יִיסָא לְסַלְקָא רוּחִיה וּלְאַתְקַשְׂרָא בְּחַד אֲדָרָא קַדִּישָׁא, דְּזְמִין חֲבָרְיָא לְאַתְעָרָא תַּמָּן, וְהָא אֲתַקִּינוּ תְּלַת כְּרִסִּיא דְּקַמִּין לָךְ וּלְחַבְרָךְ, מַהֵהוּא יוּמָא הוּוּ מִשְׁגִּיחִין בֵּיה בְּנֵי נִשְׂא וְנַתְּנוּ לוּ כְּדֵי צְרַכּוּ.

סדר הלימוד ליום **כב אב** [יום 317 בשנה]

וְהִיא יְתוּ: מִסְכְּנָא אַחְרָא אַעְבַר קַמִּיה דְּרַבִּי יִצְחָק וְהוּה פְּלַג מְעָה כֶּסֶף בִּידוּי, אָמַר לִיה לְרַבִּי יִצְחָק: אֲשָׁלִים

והביאו את נשמתו לפני פסא הכבוד, ורציתי להשאיר שם, אלא שהקדוש ברוך הוא רצה לזכותך במצוה, והכריזו עליך בשמים: 'עתידי רבי ייסא להתזיר לעני את נפשו, ובזכות זו עתיד להכלל בגרן המושב הקדוש, בה יתאספו החברים לחדש חדושי תורה'. הנה התקינו שלש פרסאות לכבוד מושב זה עבורך ועבור חבריך". מאותו יום כבר השגיחו בני העיר על עני זה וספקו לו כל צרכו.

רלה) פרוש הזהר בלשון קדש:

ועוד מעשה: עני אחד עבר לפני רבי יצחק, ובידו חצי מעה כסף. הוא בקש מרבי יצחק נדבה, כדי שיוכל לקנות כפר לחם עבורו ועבור בני

לִי וְלִבְנֵי וְלִבְתֵּי נַפְשָׁאִין, אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק: הָאִידָא אֲשֶׁלִּים
נַפְשֵׁיכוֹ, דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח גְּבָאִי רַק פְּלַג מְעָה? אָמַר לִיה
הָאִי מְסַכְנָא: הָדָא אֲשֶׁלִּמְנָא בְּפִלְג אַחְרָא דְאִית לִי.
אֶפְקִיָּה וְיִהִיב לִיה. אַתְחִזִּיאֵוּ לְרַבִּי יִצְחָק בְּחֶלְמָא, דְּהוּה
אֶעֱבַר בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא וּבְעָאן לְמַשְׁדִּיָּה בְּגוּיָה, וְיִהִיב
יְדֵיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּהוּא אוֹשֵׁיט יְדוּי לְקַבְלִיָּה,
וְאִתִּי הָאִי מְסַכְנָא וְאֶפְקִיָּה וְאֲשַׁתְּזִיב. כַּד אַתְעַר, נָפַל
בְּפוּמִיָּה הָאִי קָרָא (תְּהִלִּים מֵא ב): "אֲשָׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלֹטְהוּ ה'".

תְּרִי לָךְ כְּמָה אוֹזְרוֹת שְׁצָרִיכִין לְהִזְהַר בְּעֵנִיִּים. וּבְפִרְט
גְּבָאִי צְדָקָה צָרִיכִין לְרִאוֹת לְקִנּוֹת חֲטִיִּים וְלִטְחֹן
וְלִשְׁלַח הַקֶּמַח לְעֵנִיִּים, שְׂאֵז הַנְּאָתָן קְרוּבָה, וְיִוֹתֵר שְׂכָר יֵשׁ
לְהַגְבָּאִים כְּשִׁשׁוּלְחִים קֶמַח וּבְשָׂר לְעֵנִיִּים, וְכַדְמְצִינוּ
בְּאֶבָּא חִלְקִיָּה בְּפִרְק ג' דְּמַסְכַּת תְּעֵנִית (דף כג עמוד א):

וְיִלּוּ "דְּתָוִי צָרִיכִין עֲלֵמָא לְמַטְרָא, שְׁדֵרוּ רַבְּנָן לְגַבִּיָּה. אָמַר
לְדְבִיתָהּ: סֵלִיק לְאַגְרָא לְמַבְעֵי רַחֲמֵי, אֶפְשָׁר

ביתו. אמר לו רבי יצחק: "פיצד אוכל לספק לכם לחם, ואין בידי אלא
חצי מעה פסוף?" השיב לו העני: "חצי מעה יש אף לי, ועם חצי המעה
שליך אוכל לקנות מזון".

הוציא רבי יצחק את חצי המעה ונתן לעני. הראו לו בחלום, פיצד עובר
הוא ליד חוף הים וכמעט נופל למים העמקים. נסה רבי יצחק להושיט
ידו לרבי שמעון בן יוחאי, שעמד על החוף ולא הצליח, עד שבא אותו
עני וחלצו וקר נצל. כאשר התעורר רבי יצחק, נפל בפיו הפסוק: "אשרי
משפיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'".

רלו) פרוש הגמרא בלשון קדש:

וכמו שמצאנו ברבי חלקיה בגמרא תענית, שהיו צריכים לגשם. שלחו

שְׂתִרְצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֲתִי מְטָרָא, וְלֹא נַחְזִיק
 טִיבוּתָא לְנַפְשָׁאִין. סְלִיקוּ לְאַגְרָא, קָם אִיהוּ בַחְדָּא זְוִית
 וּדְבִיתָהוּ בַחְדָּא זְוִית וּבְעוּ רַחֲמֵי. סְלִיקוּ קְדִים עֲנְנֵי מְזוּית
 דְּדְבִיתָהוּ, וּבְאוּתוּ הַפְעֵם אֲתוּ רַבְנָן לְבַקֵּשׁ לוֹ שְׂתִתְפַּלֵּל עַל
 מְטָרָא. וְכִי נַחֲתִית מְטָרָא, אָמְרוּ: יִדְעָנָא, דְּמְטָרָא מַחֲמַת
 מִר הוּא דְאֲתָא, אֲכַן מְאִי טַעְמָא קְדִים סְלִיק עֲנְנָא הָאִי
 מְזוּית דְּדְבִיתָהוּ הָוִית עוֹמְדַת, אָמַר לְהוּ: מְשׁוּם דְאֲתָתָא
 שְׂכִיחָא בְּמִתָּא וּבְבִיתָא, וּמְקָרַב הַנִּיטָא לְעֵנִי. (וּפְרַשׁ רַש"י:
 דְּמְקָרַב הַנִּיטָא, פְּרוּשׁ, שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת לְעֵנִי לֶחֶם וְקַטְנִיּוֹת וְכִיּוּצָא בְהֵן, כְּדִי שְׁלֵא
 יְהִיָּה לְעֵנִי טַרַח בְּהֵם, אֲכַל - אָמַר אַבָּא חִלְקִיָּה - אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם מְעוֹת).

כְּשִׁנּוֹתָן לְעֵנִי לֶחֶם לְאָכַל וּבִשָּׁר וַיֵּין, מְקָרַב אֶת הַנְּאֲתוּ, וּזְכוּתוֹ יוֹתֵר
 גָּדוֹל מִשְׁנּוֹתָן לוֹ מְעוֹת

**הַרְי לָךְ, שְׁכָל כְּמָה דְּנוֹתְנִין לְעֵנִי מְעוֹת, אֵין זְכוּתוֹ גָּדוֹל
 כָּל כְּךָ כְּמוֹ כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן לְעֵנִי לֶחֶם וּבִשָּׁר וַיֵּין, כְּדִי
 שְׁלֵא יְהִיָּה טַרַח לְקִנּוּת, וַיְהִיָּה מְקָרַב הַנְּאֲתוּ.**

הַחֲכָמִים שְׁלוּחִים לְרַבֵּי חִלְקִיָּה, שְׂתִתְפַּלֵּל עַל יְרִידַת גְּשָׁמִים. לְפָנֵי
 שְׂבִקְשׁוּהוּ הַשְּׁלִיחִים אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "נַעֲלָה לְעֵלְיָה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, אוּלַי
 יִתְרַצָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיּוֹרִיד גְּשָׁמִים, וְלֹא יַחְזִיקוּ לָנוּ טוֹבָה עֲבוּר זָה".
 עָלוּ לְעֵלְיָה. עֲמִד הוּא בְּזוּית אַחַת וְהַתְּפַלֵּל, וְאִשְׁתּוֹ - כְּנַגְדוֹ בְּזוּית הַשְּׁנֵיָה.
 הַקְדִּימוּ הָעֲנָנִים לְבוֹא מִן הַזְּוִית, שְׂאִשְׁתּוֹ עֲמְדָה בָּהּ.

לְאַחַר שְׂנִיד מִן הָעֵלְיָה, בְּקִשְׁוֵהוּ הַשְּׁלִיחִים, שְׂתִתְפַּלֵּל עַל הַגְּשָׁם, וְהוּא
 עָשָׂה עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ עָלוּ הָעֲנָנִים גַּם בְּלַעֲדֵי תְּפִלָּתוֹ. אָמְרוּ לוֹ הַשְּׁלִיחִים:
 "יִדְעִים אָנוּ שְׂמַחֲמַת תְּפִלָּתְךָ הַתְּעַנְנוּ הַשָּׁמַיִם, אֲלֵא שְׂרוּצִים אָנוּ לְשֵׂאל
 אוֹתְךָ: מַדּוּעַ הַקְדִּימוּ הָעֲנָנִים לְבוֹא דוֹקָא מִן הַזְּוִית שְׂבָה עֲמְדָה אִשְׁתְּךָ
 בַּתְּפִלָּה", עָנָה לָהֶם: "מְשׁוּם שֶׁהָאִשָּׁה נִמְצְאָת בְּבֵית וְנוֹתֶנֶת לֶחֶם וּמְזוּן
 לְעֵנִי - דְּבָרִים, שֶׁהֵעֵנִי נִהְיָה מֵהֶם מִיָּד; וְאֵלוֹ אֲנִי נוֹתֵן לוֹ מְעוֹת, וְחֵיב הוּא
 לְטַרַח וְלְקִנּוּת בְּהֵן מְזוּנּוֹת.

מנהג טוב לחלק קמח לעניים

על פן מנהג הטוב לחלק קמח לעניים, ואף שהטרח הוא יותר על הגבאים, בשביל פן השכר יותר, והלא כפר אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא ח עמוד א): "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" (דניאל יב ג) - אלו הגבאי צדקה.

והנראה לפי שכלי, למה נמשלו הגבאי צדקה לכוכבים? כי ענין הכוכבים הוא להאיר בלילה, ולא ביום, כי שרגא בטיהרא לא מהני (חלין ס עמוד ב), [פרוש: גר בצהרים אינו מועיל, כי אינו מוסיף אור] וכן הגבאים מיחדים להאיר במקומות האפלות - וזהו מקום העניות ודלות. ובאותן המקומות יראו הגבאים לתן אור והשגחה בשימת עין ובעין פקוחה לטובה, ואיך ומה לעשות.

סדר הלימוד ליום כג אב [יום 318 בשנה]

מה שנזכרים לעניים הוא חלקו של הקדוש ברוך הוא

ואשרי הגבאי צדקה שעוסקין בעצמן בעסק מצוה רבה לקנות חטים מהמבחר והטוב, כי חלק עניים הוא חלק גבוה, וזהו הסוד (דברים יא יב): "וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה". (ופרש רש"י, פרשת ראה שם): מלמד שימן להעניים חלק המבחר, כי חלק העני הוא חלק ה', וכמו שכתבתי כמה פעמים בפרקים הקודמים (בפרק י ובפרק פז), עין שם.

מטל על הגבאים להשגיח בצרכי העניים

והנה ראיתי מכשול גדול במדינות פולין בין הגבאים, שכל אחד מחזיק חדש אחד, ומדי חדש בחדשו

יש גבאי אחר, ובהגיע חֹדֶשׁ נִסָּן וְחֹדֶשׁ תְּשֵׁרֵי אֲשֶׁר צָרְכֵי הָעֲנִיִּים הֵם מְרַבִּים, מוֹצִיאִים שָׂאֵר הַגְּבָאִים אֶת רֵאשֵׁם מַעֲסָק הַגְּבָאוֹת וְאוֹמְרִים לְהָעֲנִיִּים הַבָּאִים לִפְנֵיהֶם: מַה לָּכֶם אֵלַי?! הֲלֹא יֵשׁ גְּבָאֵי הַחֹדֶשׁ לְפָנַי, וְעָלְיוֹ הוּא מְטַל לְצֵאת יְדֵי חוֹבְתוֹ בְּחֹדֶשׁ זֶה, וְהַעוֹשֶׂה כֵּן הוּא מְכַעֵר מְאֹד, וְהֵלֵא עַל כָּל הַגְּבָאִים הַדְּבָר מְטַל לְעַבֵּד עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ בְּכֶסֶף יִשְׂאוּ, וּמַה יַעֲשֶׂה הַגְּבָאֵי חֹדֶשׁ? לְפַעְמִים אֵין יִכְלֹת בְּיָדוֹ לְהִלוֹת מִכִּיסוֹ לְמַעוֹת צְדָקָה, וְאֵין לוֹ שׁוּם מַעוֹת בְּכִיס שֶׁל צְדָקָה, וְאִם כֵּן, הֲרֵי עֲבוֹדָה זוֹ, עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, הוּא נֶחֱשָׁב כְּעֲבוֹדַת מֶלֶךְ בְּשׂוֹר וְדָם הַמְטַל עַל אִישׁ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ וְשֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ וְחֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ, וְאֵין אוֹתוֹ אִישׁ יוֹכֵל לֹאמֹר: הֲרֵי פְטוּר אֲנִי בְּחֹדֶשׁ זֶה, וְעָלִי הַמְּלֶאכֶה לְגַמֵּר בְּחֹדֶשׁ אַחֵר, וְלָמָּה יַעֲשֶׂה כֵּן, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּעֲבוֹדַת מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!?

עַל כֵּן צָרִיכִין כָּל הַגְּבָאִים לַעֲשׂוֹת אֲסֵפָה וּלְפַקֵּחַ וּלְעֵין הַיֵּטֵב בְּצָרְכֵי הָעֲנִיִּים וְאֲבִיוֹנִים, וּבְגִלּוֹל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַךְ ה' אוֹתָם בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וַיִּזְכְּנוּ לְרֵאוֹת בְּנֵין צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, אָמֵן, כֵּן יְהִי רְצוֹן, מוֹרֵי וְרַבִּי, מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי יוֹסֵף זְכוֹרְנוּ לְבִרְכָה (יְסוּד יוֹסֵף פָּרָק פ"ו).

— פָּרָק צ"ב —

א. מֵאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל צִנְהָ לְסַפֵּר תְּשֻׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם מִמְחֶרֶת הַפֶּסַח עַד חַג הַשְּׁבִיעוֹת, שֶׁהוּא יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, שֶׁהוּא יוֹם הַחֲמִשִּׁים, וְהַטַּעַם הוּא מְבָאֵר (זֶהר חֵלֶק ג' דף צו עמוד א), כִּי כִשְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת מִצְרַיִם,

נִשְׁתַּקְעוּ בְקִלְפָה בְּמִ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה, וְאֶלְמְלֵי הָיוּ יִשְׂרָאֵל
שָׁם עוֹד יוֹם אֶחָד אַחַר ט"ו בְּנִיטָן - הָרִי אָנוּ וּבְנִינוּ וּבְנֵי
בְנֵינוּ מְשַׁעֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרְעָה.

סדר הלימוד ליום כד אב [יום 319 בשנה]

בְּכָל יוֹם בָּאנוּ מִמְדַּרְגָּה לְמְדַרְגָּה בְּמִ"ט שְׁעָרֵי קִדְשָׁה

ב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסְדָּיו הוֹצִיאָנוּ
לְחַרוֹת וְנָתַן לָנוּ הַתּוֹרָה אַחַר מִסְפַּר חֲמִשִּׁים יוֹם,
דִּהְיִינוּ שָׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל סוֹפְרִים מִ"ט יוֹם, חוּץ מִיוֹם שְׁנַתְנָה
בוֹ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם בָּאנוּ מִמְדַּרְגָּה
לְמְדַרְגָּה בְּמִ"ט שְׁעָרֵי הַקְדְּשָׁה, שֶׁהֵן שְׁעָרֵי בֵינָה, וְלִכֵּן
צָוָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְסַפֵּר לָנוּ שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, כְּדִין
אֲשֶׁה נִדְּהָ שְׁסוּפֶרֶת ז' יְמֵי נְקִיִּים לְנִדְתָהּ, וְאַחַר כֵּךְ הִיא
טְהוּרָה לְבַעֲלָהּ.

זְכוּ לִכְנֹס לְשַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל שְׁעָרֵי בֵינָה

ג. כֵּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר, שֶׁהָיָה לָהֶם דִּין טְמֵאָת הַנִּדָּה
מִקְלָפוֹת מִצְרַיִם, וְהָיוּ מְכַרְחִים לְסַפֵּר שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת
תְּמִימוֹת. וְאִיתָא בְּמַדְרָשׁ רַבָּה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ל ח): כָּל מְקוֹם
שֶׁנֶּאֱמַר "תְּמִים" אוֹ "תְּמִימוֹת" - הַשְּׁלִים לְמַדַּת שָׁבוּעוֹת
שִׁבְעָה, שֶׁהֵן מִ"ט יוֹם. וְג' יְמֵים קִדְּם מִתַּן תּוֹרָה הָיָה מִצְוֹת
הַגְּבֻלָּה, וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְטַהְרִין אֶת עַצְמָן כְּמוֹ אֲשֶׁה
הַמְטַהְרֵת לְבַעֲלָהּ אַחַר עֵת נִדְתָהּ, וּבַיּוֹם הַחֲמִשִּׁים זְכוּ
יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִס בְּשַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל שְׁעָרֵי בֵינָה, וְשַׁעַר
הַחֲמִשִּׁים נִקְרָא (בְּרֵאשִׁית ב ט): "עֵץ הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן."
וְאֵף כִּי יֵשׁ שְׁנֵי דַעוֹת (רֵאשׁ הַשָּׁנָה יא עֲמוּד א) - פְּלוּגְתָא רַבִּי

אֲלֵיֶעָזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אִי בְּנִיֶסֶן נִבְרָא הָעוֹלָם אִי בְּתַשְׁרִי
 נִבְרָא הָעוֹלָם - בֵּין לְמַר וּבֵין לְמַר סְבִירָא לִיה דְּבַפְעַל
 בְּנִיֶסֶן נִבְרָא הָעוֹלָם, וּמִתְחִילִין אָנוּ לְמִנּוֹת הַחֲדָשִׁים מִן
 רֵאשׁ חֲדָשׁ נִיֶסֶן, שֶׁהוּא רֵאשׁ לְחֲדָשִׁים, וְאִם כֵּן, פֶּסַח הוּא
 חַג הָרֵאשׁוֹן, וְחַג שְׁבוּעוֹת הוּא חַג הָאֲמָצְעִי, וְחַג הַסֻּכּוֹת
 הוּא חַג הָאֲחֵרוֹן.

סדר הלימוד ליום כה אב [יום 320 בשנה]

חג שבועות (בארץ ישראל) הוא יום אחד - לרמז: שהקדוש ברוך הוא
 אחד וישראל הם עם אחד בארץ ישראל

ד. וְאִם כֵּן לָכֵן נִקְרָא שְׁבוּעוֹת "עֵץ הַחַיִּים שְׁבִתוֹךְ הַגֶּזֶן"
 (זהר שם דף צו עמוד א), לְפִי שֶׁהוּא אֲמָצְעִי, וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת
 הוּא שְׁבַחָא דְאֹרִיֶתָא, שְׁבַחָא דְכֻלָּא, [פְּרוּשׁ: שְׁבַח
 הַתּוֹרָה, שְׁבַח הַכֹּל] וְלָכֵן נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּהַאי יוֹמָא דְוָקָא,
 כִּיּוֹן דְּתוֹרָה נִקְרָאת "עֵץ הַחַיִּים שְׁבִתוֹךְ הַגֶּזֶן", וְלָכֵן נִרְאָה
 לִי, דְעַל זֶה כָּתַב הַזֵּהר פְּרֻשַׁת אָמַר (שם), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:
 "וּבְיוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'
 בְּשִׁבְעַתִּיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם" (בַּמִּדְבָּר כח כו) - רַבִּי
 שְׁמַעוֹן פִּתַּח (דְּבַרֵי הַיָּמִים א טז ל): "אֲזוּ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנַי
 ה' כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ", וְקָשָׁה לְכַאוֹרָה, לְמָה דְרֵשׁ
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הַמִּקְרָא הַזֶּה כָּאֵן? אֲלֵא נִרְאָה לִי,
 דְשִׁפּוּר דְרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי "אֲזוּ יִרְנְנוּ כָּל עֲצֵי
 הַיַּעַר", דְּכָל עֲצֵי יַעַר הַלְּבָנוֹן נִקְשְׁרִים בְּעֵץ הַחַיִּים שְׁבִתוֹךְ
 הַגֶּזֶן וּכְמוֹ שְׁכַתְּבָתִי לְעֵיל.

וְהִנֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהִרְאוֹת חֲבַתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 נֶגֶד כָּל הָאֲמוֹת וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן בַּמִּדְבָּר, כְּמוֹ

שְׁאֵמַר הַכֹּתוֹב (שְׁמוֹת טז ד): "הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם", וְצִוָּה אוֹתָנוּ לְהַקְרִיב שְׁעוּרִים לְקִרְבַּן בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת. וְיִזְכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל (זֵהר שָׁם), דִּקְדָּשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּדִיק לְהוֹן בְּקִרְבַּן שְׁעוּרִים, כְּדִין סוּטָה שֶׁהֵבִיֵּא קִרְבָּנָה מֵאֶכֶל בְּהֵמָה, כִּף צִוָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהֵבִיא קִרְבַּן שְׁעוּרִים, אֲבָל הָאִי שְׁעֵתָא אֶקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל "נִעְשָׂה" לְ"נִשְׁמַע" (שְׁמוֹת כד ז), וְאֶשְׁתַּכְּחוּ כֻּלָּן זִכְאִין, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד ז): "כֻּלְּךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ". וְאֵתְמַר עֲלֵיהּ (מְשָׁלִי לא י): "אֵשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא", וְ"אֵשֶׁת חֵיל הִיא עֲטֹרַת בַּעֲלָהּ" (שָׁם יב ד). וְלִכְן קָרָא הַזֵּהר (שָׁם עמוד ב) הַמְּנַחֵה חֲדָשָׁה (בַּמִּדְבָּר ה יח): "מְנַחַת קְנָאוֹת", וְלִכְן נִקְרָאת (וְיִקְרָא כג טז): "מְנַחֵה חֲדָשָׁה", וְחֲדוּשָׁה - שְׁנַעְשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּרִיָּה חֲדָשָׁה בְּיוֹם מִתַּן תּוֹרָה, כְּאִשָּׁה סוּטָה דְהִיא טְהוֹרָה, דְהִיא "נִקְתָּה וְנִזְרַעָה זָרַע וְטְהוֹרָה הִיא" (בַּמִּדְבָּר ה כח), כִּף הָיוּ יִשְׂרָאֵל טְהוֹרִין אַחַר מַעֲשֵׂה הַקִּרְבָּן שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת. וְלִכְן חַג הַשְּׁבוּעוֹת יוֹם אֶחָד לְרַמֵּז שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא אֶחָד, וְיִשְׂרָאֵל הֵן גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא, לְרַמֵּז שִׁישְׂרָאֵל תְּלוּיִין בְּאַחַדוֹתוֹ, לְרַמֵּז עַל יַעֲקֹב הַחַיִּים דְּמִיחַד לְכֻלְהוֹ אֵילָנִי דְגֵן עֵדֵן לְקִשְׂרָא בִּיחּוּדָא שְׁלִים [פְּרוּשׁ: שְׁמִיחַד לְכָל אֵילָנוֹת שְׁבַגְן עֵדֵן לְקִשְׂרָם בִּיחּוּד שְׁלָם].

רלז) פְּרוּשׁ הַזֵּהר בְּלִשׁוֹן קְדָשׁ:

אֲשֵׁרִי חֲלֻקִיָּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַק אוֹתָם בְּקִרְבַּן שְׁעוּרִים, כְּאִשָּׁה סוּטָה שֶׁהֵבִיֵּא קִרְבָּנָה מֵאֶכֶל בְּהֵמָה, כִּף צִוָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהֵבִיא קִרְבַּן שְׁעוּרִים, אֲבָל בְּשַׁעָה שֶׁהַקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל "נִעְשָׂה" לְ"נִשְׁמַע", וְנִמְצְאוּ כָלֶם צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׁאֵמַר: "כֻּלְּךָ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ", וְעֲלֵיהֶם נֵאמַר: "אֵשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא", וְ"אֵשֶׁת חֵיל הִיא עֲטֹרַת בַּעֲלָהּ" וְכוּ'.

סדר הלימוד ליום כו אב [יום 321 בשנה]

במ"ט ימים יצאו משערי טמאה ונכנסו למ"ט שערי בינה
ולבן כתוב בזהר פְּרַשְׁת אָמַר (דף צז עמוד א), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:
 וּלְהַ"וּסְפָרְתֶם לְכֶם מִמְּחַרַת הַשְּׁבַת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם
 אֶת עֹמֵר הַתְּנוּפָה" (ויקרא כג טו). כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
 הוּוּ בְרִשׁוֹתָא אַחְרָא, וְהוּוּ אַחֲדוּוּ בְּמִסְאָבוּתָא, כְּאַתְתָּא דָּא
 דִּיתְבַּת בְּיוֹמֵי דְמִסְאָבוּתָא. בְּתַר דְּאַתְגְּזֵרוּ בְּמִצְרַיִם, עָאֵלוּ
 בְּחוּלְקָא דְקִדְשָׁה דְאַתְקְרִי "בְּרִית", וּפְסִיק מְנִיְהוּ
 מְסָאָבוּתָא, כְּדָא אַתְתָּא דְפִסְקָה מְנָה מִסְאָבוּתָא. בְּתַר
 דְאַתְפְּסְקוּ מְנִיְהוּ, מַה כְּתִיב: "וּסְפָרְתֶם לְכֶם מִמְּחַרַת" וְגו',
 כְּמוֹ שְׁכְתוּב גַּבֵּי אֵשֶׁה (שם טו כח): "וּסְפָרָה לָהּ שְׁבַעַת
 יָמִים" - כֶּן אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, מִכָּאֵן
 וְלֵהֲלָאָה חֲשַׁבְנָא: "וּסְפָרְתֶם לְכֶם" - לְכֶם דִּיקָא, לְעֲצָמְכֶם,
 כְּדִי שְׂיֵהִיו תְּמִימוֹת בְּטְהָרָה הַנִּי מ"ט יוֹמֵי נֶגְד מ"ט
 שְׁעָרִים דְּהוּי יִשְׂרָאֵל בְּטְמָאָה, בְּמִסְאָבוּתָא דְעַבְדָּה זָרָה
 שֶׁל מִצְרַיִם.

רלח) פרוש הזהר בלשון קדש:

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה". כְּשֵׁהִיו
 יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הָיוּ בְרִשׁוֹת אַחְרַת, וְהָיוּ מְחֻזְקִים בְּטְמָאָה, כְּאַשֵׁה
 הַיּוֹשֵׁבֵת בְּיַמֵּי טְמֵאתָהּ, לְאַחַר שְׁמָלוּ אוֹתָם בְּמִצְרַיִם, נִכְנסוּ לְחֶלֶק הַקְּדוֹשׁ
 הַנִּקְרָא "בְּרִית", וּפְסָקָה טְמֵאתָם, כְּאוֹתָהּ אֵשֶׁה שְׁפָסְקָה מִמְּנָה טְמֵאתָהּ,
 לְאַחַר שְׁפָסְקָה מֵהֶם, מַה כְּתוּב: "וּסְפָרְתֶם לְכֶם וְגו'", כְּמוֹ שְׁכְתוּב עַל
 אֵשֶׁה: "וּסְפָרָה לָהּ שְׁבַעַת יָמִים" - כֶּן אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 מִכָּאֵן וְלֵהֲלָאָה חֲשַׁבּוֹן לְטְהָרָה: "וּסְפָרְתֶם לְכֶם" - לְכֶם דְּוָקָא, לְעֲצָמְכֶם,
 כְּדִי שְׂיֵהִיו תְּמִימוֹת בְּטְהָרָה, אוֹתָם מ"ט יוֹמֵי נֶגְד מ"ט שְׁעָרִים שְׂהִיו
 יִשְׂרָאֵל בְּטְמָאָה, בְּטְמֵאת עַבְדָּה זָרָה שֶׁל מִצְרַיִם.

ה. וביום החמשים פסקו מישראל זהמתן, ונכנסו לשער הנ', שהוא סוד חמשים שערי בינה, והיו כלן טהורים, והאי יומא [פרוש: והיום הזה] שהוא יום חמשים, היה יום קדוש וטהור, ובו ביום יצאו ישראל לחרות מן המלאך המות ומחלקיות.

אשרי הלומד בליל שבועות

על פן ראוי ונכון לכל איש הירא וחרד לדבר ה', שילמד כל הלילה של חג השבועות כפי התקון שחברו תלמידי האר"י ז"ל, ויעסקו בתורה ובנביאים ובכתובים ובמשניות וקצת מאמרי הזהר.

ז. ויש נוהגים לעשות התקון בב' לילות של שבועות, ואשרי האיש אשר יעשה כזאת, ובהתעוררות דלתתא [פרוש: של מטה] הוא מעורר קדשת עליון לאתחברא [פרוש: לחבר] יחוד עליון באורות ובשפע גדול, ובזכות זה ישפיע הקדוש ברוך הוא גם פן עלינו אור חדש, ונזכה כלנו לאורו, אמן.

פרשת שופטים ❦ פָּרָק צ"ג ❦

א. אמר רבי יוחנן (בברכות דף לא עמוד א): אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר (תהלים קכו ב): "אז ימלא שחוק פינו", אמרו עליו על רבי שמעון בן לקיש, שלא מלא שחוק פיו מכי שמע מרבי יוחנן רביה.

ב. והענין הוא פי השם יתברך ברא באדם לב וכבד וטחול, הלב הוא למעלה באמצע, והכבד – מתחתיו מצד ימין, והטחול מתחתיו מצד שמאל. הכבד הוא

מִרְמָזוֹ עַל שְׂרֵשׁ שֶׁל עֲשׂוֹ הַנִּקְרָא "אָדוֹם", לְפִי שֶׁהַכָּבֵד כָּלוּ דָם, וְלִכְן נִקְרָא עֲשׂוֹ "אָדוֹם", וְתַבְשִׁילוֹ אָדָם, וְהַשֵּׁר שָׁלוֹ הוּא אָדָם, וְכָלוּ דִין. וְהַטְּחוּל הוּא מִרְמָזוֹ עַל לִילִי"ת הַרְשָׁעָה. וְהֵלֵב מִרְמָזוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, עִם קְדוּשָׁה, כִּי קְדוּשִׁים הֵם לְאֱלֹהֵיהֶם. וְעַל כֵּן לֹא נָטַל כָּל כֶּךָ דָּמִים כִּי אִם הַבְּרוּר וְהַזָּךְ, דָּם טָהוֹר, מִבְּחִין בֵּין דָּם לְדָם - בֵּין דָּם נָדָה לְדָם טָהוֹר. מֵה שָׂאִין כֵּן הַכָּבֵד - שׂוֹאֵב לְגַבִּיּה [פְּרוּשׁ: אֲצִלוֹן] כָּל דָּם טָמֵא, וְאִינוֹ מִבְּחִין בֵּין דָּם לְדָם, וְהַכָּבֵד הוּא תָּמִיד בְּכַעַס.

סדר הלימוד ליום כז אב [יום 322 בשנה]

הפועס כֵּאלוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים

ג. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוּנוֹם לְבִרְכָה (וְהַר חֶלֶק א דף כז עמוד ב, ובחלק ג' דף קעט עמוד א): "כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה", כִּי כִּבְרַתְּבִיתִי, כִּי הַכַּעַס הוּא מִצַּד הַכָּבֵד, כִּי הוּא כַחַשׁ שֶׁל סַמָּא"ל שֶׁנִּקְרָא "אֱלֹהִים אַחֲרִים", וְהַטְּחוּל הוּא מִצַּד לִילִי"ת, שֶׁדִּרְכָּהּ לְהַתְּרֹאוֹת לְבָנֵי אָדָם בְּלִילָה בְּחֵלוֹם וּבְהַקִּיץ כְּדַמוֹת אִשָּׁה, עַד שֶׁגִּנְרַמְתָּ שְׂיִצָּא מִמֶּנּוּ זָרַע לְבִטְלָה, וְלִכְן הַטְּחוּל שׁוֹחֵק (בְּרִכּוֹת סא עמוד ב). וּבְהִיּוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, אָזִי הָיָה מֵאִיר לְיִשְׂרָאֵל שְׁנֵי אֹרוֹת מְשֻׁנֵּי עוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר (בְּרִאשִׁית א ג): "יְהִי אֹר וְיִהְיֶה אֹר" וּמִשְׁרֵשׁ הָעוֹלָמוֹת הָאֵלוֹ הֵן נִשְׁמוֹת הָאֱמָהוֹת רַחֵל וְלֵאָה, אֲשֶׁר בָּנוּ שְׁתֵּי הֵן בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהֵם הֵיוּ מְכַנְיָעִים אֶת הַסַּמָּא"ל וְזוּגְתוֹ לִילִי"ת, שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם שׁוֹם שְׁלִיטָה לַעֲשׂוֹת רָעָה לְיִשְׂרָאֵל, וּשְׁנֵי פְעָמִים "אֹר" גִּימְטְרִיא "שְׁחוֹק", מֵה שָׂאִין כֵּן כְּאֲשֶׁר נִחְרַב הַבַּיִת, גָּרְמוּ

הַעֲוֹנוֹת שֶׁהָאוֹרוֹת שֶׁל מַעֲלָה נִסְתַּלְקוּ, וְאֵז גָּבְרוּ שְׁתֵּי הַקְּלָפוֹת הַנִּזְכָּרוֹת, אֵזִי הִיא שׁוֹחֶקֶת בְּנוֹ, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְלִכֵּן אֵין שְׂמִיחָה וְשִׂחוֹ"ק בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכִשְׂיָבוֹא מְשִׁיחֵנוּ - "אֵז יִמְלֵא שִׂחוֹ"ק פִּינוּ". וּמִכַּאֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְדַעַת אֵיךְ לְרַצּוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, שֶׁלֹּא לְהִרְאוֹת שׁוֹם פְּנִים שׁוֹחֶקוֹת עֲכָשׁוּ בַשַּׁעַת הַחֲרֻבָּן, כִּי אֲסוּר לָנוּ לְשַׁחֵק, וְאִם הָאָדָם אֵינוֹ נִזְהָר בְּזֶה, אֵזִי הוּא נוֹתֵן כַּח לְטַחֹל לְשִׂחוֹק, וּמִתְגַּבְּרִין הֵב' קְלָפוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעֵיל.

החייב להתאבל על חרבן הבית וגלות השכינה, כפיכיל ד. ולא מלוי שחוק לביד אסור, אלא גם שאר שמחות שאינן של מצוה אסור, ואפלו שמחה של מצוה אין להרבות בהם כלל. וכמבאר בדברי חכמינו זכרונם לברכה, ראה מה שכתב הזהר פרשת תזריע (דף מה עמוד ב):

יל"ט" רבי חיא ורבי יוסי הוו אזלי באורחא, כד מטו חד חקל, חמו חד דפטירא דקיטפא (פרוש: עץ של אפרסמון) שהיה בדרך לצד ימין, אמר רבי יוסי: עטיפא עטיפא דקטרא בעיני שכיח (פרוש: כסוי עשן של שרפת אש חרבן בית המקדש שכיח לפני עיני צדיקים הזוכרים תמיד את חרבן בית המקדש).

סדר הלימוד ליום כח אב [יום 323 בשנה]

וְלִבָּן אֵין רְשׁוּת לְהִסְתַּפֵּל בְּשׁוֹם שְׂמִיחָה מִיוֹם שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, רָאֵה כַּמָּה גְדֹל הַחַיּוֹב לְהִתְאָבֵל עַל

רלט) פרוש הזהר בלשון קדש:

רבי חיא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, כשהגיעו לשדה אחד, ראו בדרך

חֲרַבְּן הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ וְעַל שְׁפִיכַת דָּמַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְצָרִיךְ אָדָם לומר (תהלים קלז): "עַל נְהִירוֹת בְּכָל", וְלִשְׁפֹךְ דַּמְעוֹת עַל חֲרַבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְ"שִׁיר מְזֻמֹּר לְאַסָּף" - סִימָן פ"ג בַּתְּהִלִּים - עַל הַרִיגַת הַצַּדִּיקִים, כִּי שְׁעָרֵי דַמְעוֹת לֹא נִנְעָלוּ (בְּרָכוֹת ל"ב עמוד ב) וְאֵין נִמְחָקִים לְעוֹלָם, וְיֵשׁ בְּרָקִיעַ מְמַנֶּה אֶחָד, שֶׁמִּקְבֵּל אוֹתָן דַּמְעוֹת, וְהוּא גַם כֵּן מְמַנֶּה עַל הַתְּפִלוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן בְּדַמְעוֹת, וְהוּא מְלַאֵךְ מִן שָׁרֵי הָאוֹפָנִים, וְשֵׁמוֹ יִרְחֵמֵא"ל (זֶהר חֶלֶק ב דף רמ"ה עמוד ב), וְהוּא שׁוֹלֵט עַל שֵׁשׁ מֵאוֹת חִיּוֹת, יִמְאֲנוֹן דַּמְעֵין אַחֲרֵינוּן וְהוּא אוֹתָן דַּמְעוֹת "הֵן אֲרָאֲלֵם צַעְקוֹ חֲצָה מְלֵאכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן" (ישעיה לג ז), וְאֲנוּן דַּמְעֵין דִּישְׁדוּן עַל זַכָּאֵין כַּד מִסְתַּלְקִין מֵעֲלָמִין - כְּלָהוֹן נְטִילֵי לֹון רְתִיכִין עֲלָאֵין וְעָרְבֵי לֹון בְּאֲנוּן דַּמְעֵין דְּאוֹשְׁדָן עַל חֲרַבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב (שם כ"ה ח): "וּמְחָה ה' אֱלֹקִים דַּמְעָה מֵעַל כָּל פְּנִים", מֵאֵן אֲנוּן "פְּנִים"? אֲנוּן אֵלֵין רְתִיכִין קַדִּישִׁין עֲלָאֵין, וּבִתֵּר כֵּן (שם): "וְחִרְפַת עֲמוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי פִי ה' דִּבֵּר".

לצד ימין עץ אפרסמון. אמר רבי יוסי: עטיפה עטיפה של עשן מצוי בעינינו...

רמ) פרוש זהר בלשון קדש:

ואלו דמעות אחרות, והוא אותן דמעות "הן אראלם צעקו חצה מלאכי שלום מר יבכיון", ואלו דמעות הנשפכות על הצדיקים כשמתלקים מן העולם, את כל הדמעות לוקחות המרכבות העליונות ומערבבות אותן באותן דמעות שנשפכו על חרבן הבית, ועל זה כתוב: "ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים" - מי הם "פנים"? הן אותן מרכבות קדושות עליונות, ואחר כך: "וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי פי ה' דבר".

הַבְּלָל כִּי תִדְרֶיךָ צָרִיךָ הָאָדָם לְהִתְעוֹרֵר בְּלֵב מֵרַע לְגִלוֹת
הַשְּׂכִינָה וּלְהִתְאַנַּח עַל אַרְיכוֹת הַגְּלוֹת הַמֵּר, וְלֵשִׁים אֶל לְבוֹ, כִּי בִהְיוֹתֵנוּ עַל אֲדַמְתָּנוּ, וְהַשְּׂכִינָה הִיְתָה
שׁוֹרָה בֵּין הַכְּרוּבִים - הֵיִינוּ מִקְבָּלִים הָאָרֶה בְּכָל יוֹם, וְהָיוּ
יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים (דְּבָרִים כו יט): "עַם קָדוֹשׁ לַה'", וְהֵיִינוּ
קְרוּבִים אֶל הַשְּׂכִינָה וְאֵל הַקְּדוּשָׁה, וְהַקְּלוֹת הָיוּ נִחְבָּאִים
וְדַחֲפוּפִים בְּעַמְקֵי תְהוֹם, מֵה שְׂאִין פֶּן עֲכָשׁוּ, יִשְׂרָאֵל הֵן
נִדְחָפִים וְנִסְחָפִים, מִפְּזָרִים בְּכָל פְּנוֹת וְקִצּוֹת הָאָרֶץ,
וּמְכַנְיָעִים עֲצָמָם בְּגִלוֹת בְּהַכְנָעָה גְדוֹלָה נִגְדָּ כָּל אִמָּה
וְלִשׁוֹן וְחוֹלְקִין לָהֶם כָּל הַכְּבוֹד.

ה. וְהַלִּילִית הִיא מַחֲסִיכַת וְשׁוֹחֲקַת וַיֵּשׁ לָהּ הַנְּאָה גְדוֹלָה
בְּרֵאוֹתֶיהָ שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵן מְכַנְיָעִין עֲצָמָן נִגְדָּ הָאֲמוֹת,
אֲשֶׁר מִמָּשׁ מְקִים בָּנוּ (תְּהִלִּים מֵד כו): "כִּי שָׁחָה לְעַפְרָ
נִפְשָׁנוּ", וּמִמָּשׁ אֲנַחְנוּ לְמִרְמָס תַּחַת כְּפוֹת רַגְלֵיהֶם, וְאֲנַחְנוּ
לָהֶם לְעַבְדִּים וְלִשְׁפָחוֹת, וְכָל טֶרְחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וַיִּגִיעַ כַּפֶּן
נוֹשָׂאִים עֵינַי קִצַּת מִן אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּיִשְׂרָאֵל וְלִוְקָחִים בְּיַד
חֲזָקָה מִיָּדָם, וְאֲנַחְנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מְכִים וְנִהְרָגִים וְנִשְׁחָטִים
וְנִשְׂרָפִים עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְהִיאךָ לֹא יֵשִׁים אָדָם אֶל לְבוֹ
כָּל מִי שִׁירָאת אֱלֹהִים נוֹגַע בְּלְבוֹ, לְכוֹן בַּתְּפִלָּתוֹ בְּמִקְוֹמוֹת
הַשְּׂכִינָה לְגֵאֶלֶת יִשְׂרָאֵל, שִׁיִּגְאֲלוּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיַּד
אֲמוֹת הָעוֹלָם לְמַעַן שְׂכִינַת כְּבוֹדוֹ.

סדר הלימוד ליום **כט אב** [יום 324 בשנה]

המצטער על גלות השכינה, זוכה לכתר תורה

ו. וְקַבְּלָה אֲמִתִּית הִיא בְּיָדֵי, "כָּל מִי שֶׁבְּלָבוֹ תִּדְרֵי צַעַר עַל

גלות השכינה - זוכה לכתר תורה", ודע מה שכתב האר"י ז"ל (אור צדיקים עמוד העבודה פרק יז), על מורנו הרב רבי אברהם הלוי שחבר ה"תקוני שבת", שהיתה דירתו בצפת, תבנה ותכונן במהרה בימינו, ובכל חצות לילה היה קם וסובב כל הרחובות של יהודים, ונתן קולו בקול מר ואמר: אחינו בית ישראל, הלא ידוע לכם, שהשכינה בעוונותינו הרבים בגלות, ובית מקדשנו היה לשרפת אש, וישראל הם בגלות המר וסובלים יסורים, ענויים קשים ומרים, ונהרגו כמה חסידים וחסידות, בחורים ובתולדות, זקנים עם נערים בארבע מיתות בית דין, ונתלין ונדונין במיתות קשות ומשנות, ואתם שוכבין על מטותיכם בהשקט ובטח.

רבי אברהם גלגול של ירמיה הנביא

ז. קומו ונצעק אל ה' אלהינו, שהוא מלך רחום וחנון, אולי ישמע ה' את קול תפלתנו, וירחם על עמו, שארית פלטת ישראל, והיה החסיד צועק, ולא נתן מנוחה לכל בני העיר, והיו קמים כלם בשעה חדא לבתי מדרשות, והיו אומרים התקון חצות, ואחר כך היו לומדין איש איש כפי השגתו, יש מהן היו עוסקין בדברי קבלה ובזהר, ויש מהן היו עוסקים בגמרא ובמשניות, ויש מהן היו עוסקים בתורה ונביאים וכתובים, ואחר כך היו אומרים פזמונים ובקשות עד אור היום והיו מעוררים רחמים". והרב האר"י ז"ל היה מפליג בחסידותו ואמר על החסיד הלוי ז"ל, שהוא היה גלגול של ירמיהו הנביא.

סדר הלימוד ליום א אלול [יום 325 בשנה]

דמוות אשה בלבושים שחורים

ח. ופעם אחת אמר לו האר"י ז"ל: דע כי שלמו ימיה, והגיעו ימיה למוות, אם לא שתעשה תקנה אחת שאלמדה, ואם תעשה תקנה זו, אזי תחיה עוד כ"ב שנים, וזו היא התקנה שלך, שתלך לירושלים, ושם תלך להתפלל לפני הכתל המערבי ותשפך תחנונתך, ותזכה לראות השכינה, ואז הלך החסיד לביתו וסגר עצמו ג' ימים וג' לילות בתענית שק ואפר, ואחר כך הלך החסיד לירושלים ובא לפני כתל המערבי בתפלה ובתחנונים ובבכיה גדולה, ואחר כך ראה על גבי הכתל צורה דגמת אשה מלבשת שחורים, ותכף מרב פחדו נפל על פניו ארצה והיה צועק ובוכה בבכי גדול ואמר: אוי לי! שראיתך בכך אוי! אהה על נפשי! והיה מאריך בבכיה וזעקות, והיה ממרט שערות ראשו עד שנתעלה וירדם.

ז. ואז ראה בחלום שבאה אליו השכינה בכגדים נאים ואמרה: התנחם, בני אברהם, כי יש תקנה לאחריתך, וישובו הבנים לגבולם, כי אשיב את שבותם ורחמתי אותם. וייקץ וישא את רגליו וחזר לצפת ובא אל האר"י ז"ל, ותכף אמר האר"י ז"ל: אני רואה בך שזכות לראות פני השכינה, ומעתה תהיה בטוח, שתחיה עוד כ"ב שנים. וכן הוי, שהחסיד היה חי אחר זה המעשה כ"ב שנים.

ומהחסיד הנזכר לעיל, יראה כל אדם לעשות כן, לקום בחצות הלילה או קדם אור הבקר להתאבל על חרבן בית המקדש ועל הריגת הקדושים, ואחד

המַרְבֵּה, וְאֶחָד הַמַּמְעִיט – וּבְלִבְד שְׂיִכּוֹן לְבוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלֹא יַעֲשֶׂה זֹאת שְׂיִתְפָּאֵר בְּפָנֵי הַבְּרִיּוֹת, כְּדִי שְׂיִשְׁכְּחוּ אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת, שֶׁלֹּא דֵי שֶׁהוּא לֹא מְקַבֵּל שְׂכָר עַל זֶה, אֲלֵא גַם מְקַבֵּל עֲנֵשׂ גְּדוֹל, וּמִי שֶׁהוּא מְכוּן לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲזִי עָלְיוֹ הַכְּתוּב הוּא אוֹמֵר (קִהְלֵת ח, ה): "שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יִדַּע דְּבַר רַע", וַיִּזְכֶּה לְרֹאוֹת בְּבִנְיָן צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם, אַמֵּן. מוֹרֵי וְרַבֵּי מוֹרְנוּ הַרְבֵּ יוֹסֵף ז"ל.

⚡ פָּרָק צ"ד ⚡

א. כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מֵג יד): "כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהַ וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים", בְּפָסוּק זֶה נִתְבָּאֵר גְּדוֹל אַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּשְׁתַּתַּף בְּצָרְתָן וַיִּרַד עִמָּהֶם לְגָלוֹת. וּכְמוֹ שֶׁהִיָּה בְּמִצְרַיִם, דְּכְתִיב (שְׁמוֹת א א): "הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב", "אֵת" – לְרַבּוֹת הַשְּׂכִינָה, וּבִסְוֹד שְׁאֵמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית מו ד): "אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךָ" וְגו', וּבְגָלוֹת בְּבִלְ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מֵג יד): "לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהַ", וְ"בְּכָל צָרְתֶם לֹו צָר" (שֵׁם טו ט), שֶׁבְּכָל גָלוֹת הוּא קָשָׁה יוֹתֵר מְגָלוֹת מִצְרַיִם.

סדר הלימוד ליום ב אלול [יום 326 בשנה]

אם רגיל להתאבל על צער השכינה, ובא עליו צער, חס ושלום, יסבל
המשא בלא חשש

ב. וּבִזְהַר (חֶלֶק ב דף ב עמוד ב) אֵיתָא, רַבֵּי "אֵמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: מֵאֵן דְּמַרְגִּיל עֲצָמוֹ בְּצַעֲרָא דְשְׂכִינְתָא אַף

עַל גַּב דְּבָא עֲלִיו צַעַר, יִסְבַּל מִשְׂאוֹי הַזֶּה וְלֹא חַיֵּשׁ, אֲבָל
מֵאֵן דְּלֹא מִרְגִּיל עֲצָמוּ בְּצַעֲרָא דְשִׁכְיִנְתָּא וְצַעֲרָא דְיִשְׂרָאֵל,
רַק כָּל יוֹמִין הוּא בְּתַפְנוּקִין וְעִדּוּנִין שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה – כִּיּוֹן
דְּאֲתִיָּא עֲלִיו אֵיזָה צַעַר, דָּא אֵיהּ צַעַר שְׁלִים. וְעַל דָּא
אֲצִטְרִיךְ כָּל אֶחָד לְמַכְפִּי כֹּד יִשְׂרָאֵל הֵן בְּצַעֲרָא בְּגָלוּתָא.

ג. וּמִיָּהֲנָה בְּגָלוּת בְּכָל הַיּוֹם צַעֲרָא שְׁלִים, דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל
בְּתַפְנוּקִין, כְּדַכְתִּיב (אֵיכָה ד ב): "בְּנֵי צִיּוֹן הִיקָרִים
הַמְסֻלָּאִים בְּפֹז" וְגו', וְהִשְׁתָּא הוּוּ נַחְתִּין בְּגָלוּתָא וְרַחֲמִים

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: מִי שְׂמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַצְטַעַר בְּצַעַר הַשִּׁכְיָנָה
- אַף עַל פִּי שְׂבָא עֲלִיו צַעַר, יִסְבַּל מִשְׂאֵא הַזֶּה וְאֵינּוּ צָרִיךְ לְדַאג. אֲבָל
מִי שְׂאֵינּוּ רְגִיל לְהַצְטַעַר בְּצַעַר הַשִּׁכְיָנָה וְצַעֲרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, רַק כָּל יְמֵי
הֵם בְּתַעֲנוּגִים וּמַעֲדוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּיּוֹן שְׂמֻגֵיעַ אֵלָיו אֵיזָה צַעַר, זֶה
הוּא צַעַר הַשְּׁלָם, וְעַל זֶה צָרִיךְ כָּל אֶחָד לִבְכוֹת כְּפִי־יִשְׂרָאֵל הֵם בְּצַעַר
הַגָּלוּת.

רמב (מב) פרוש הזהר בלשון קדש:

וְהִנֵּה בְּגָלוּת בְּכָל הַיּוֹם צַעַר שְׁלָם, שֶׁהֵיּוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַגָּלוּת מִתְעַדְדִּים
בְּתַעֲנוּגִים, כְּדַכְתִּיב: "בְּנֵי צִיּוֹן הִיקָרִים הַמְסֻלָּאִים בְּפֹז" וְגו', וְעַכְשָׁו הֵם
יֹרְדִים לְגָלוּת וְרַחֲמִים עַל צְוֹאֲרֵיהֶם וְיַדֵּיהֶם מְהַדְקִים לְאַחֲזֵרֵיהֶם. וּכְשֶׁהֵיּוּ
הוֹלְכִים בְּגָלוּת, קָרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא שְׁלוֹ וְאָמַר: "לְמָה בְּנֵי
בְּגָלוּת וְאַתֶּם כָּאן?! קוּמוּ רְדוּ כְּלַכֶּם לְבָבְל, וְאַנִּי עִמָּכֶם!" זֶהוּ שְׁפָתוֹב: "כֹּה
אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כְּלָם", מִי הֵם "בְּרִיחִים"?
אֵלוּ כָּל הַמְּרַקְבוֹת וְהַמְחַנּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּבְשַׁעָה שֶׁיִּרְדוּ לְבָבְל, נִפְתְּחוּ
הַשָּׁמַיִם וְרוּחַ הַקְדוֹשׁ שָׂרְתָה עַל יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא, וְאָמַר יְחֻזְקָאֵל לְיִשְׂרָאֵל:
"הֲרִי אֲדוֹנְכֶם כָּאן, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וּמְרַקְבוֹתָיו, שֶׁהִגִּיעוּ לְדוֹר עִמָּכֶם."
וְלֹא הָאֲמִינוּ לוֹ יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁסִּפֵּר לָהֶם יְחֻזְקָאֵל כָּל מַה שֶׁרָאָה בְּנִבְיָאָה,
שְׁפָתוֹב: "וְאַרְאָ וְהִנֵּה רוּחַ" וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: "בְּאוֹתָהּ שַׁעָה
שִׁמְחוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחָה שְׁלָמָה, כִּיּוֹן שֶׁרָאוּ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא
עִמָּהֶם".

עַל צוֹאֲרֵיהוֹן וַיִּדְהוֹן מִהֶדְקִין לְאַחֲרֵיהֶן, וְכַד הוּוּ אֲזַלִּין
בְּגִלוּתָא, קָרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ
וְאָמַר: לְמָה בְּנֵי בְּגִלוּתָא וְאַתּוֹן הֵכָא?! קוּמוּ חוּתוּ
כְּלָכוֹן, וְאַנָּא עִמְכוֹן, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (יִשְׁעִיָּהּ מִג יד): "כֹּה
אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּכֻלָּהּ וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כְּלָם",
מֵאֵן "בְּרִיחִים"? אֲלִין כָּל רְתִיכִין וּמְשַׁרְיָן עֲלֵאִין, וְכַד
נַחְתוּ, אֲתַפְתְּחוּ וּשְׁרִיאַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא,
אָמַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל: הָא מְאָרִיכוֹן הֵכָא, וְכָל חִילָא דְשְׁמִיא
וְרִתִּיכוֹי, דְאַתּוּ לְדוֹר עִמְכוֹן. וְלֹא הִימְנוּהוּ יִשְׂרָאֵל, עַד
דְּאָמַר לְהוּ יְחֻזְקָאֵל כָּל מַה דְחָמִי בְּנַבּוּאָה, שְׁנֵאמַר
(יְחֻזְקָאֵל א ד): "וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ" וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יֹחָאי: בְּהָאֵי שַׁעְתָּא חָדוּ יִשְׂרָאֵל חֲדוּתָא שְׁלֵמָה, שְׂרָאוּ
דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא עִמְהוֹן. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוּ, עֵינֵן שָׁם
פְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית.

סדר הלימוד ליום ג אלול [יום 327 בשנה]

וְהִנֵּה בְּכָל דוֹר יֵשׁ צְדִיקִים שְׁמִקְבָּלִים עֲלֵיהֶם בְּאַהֲבָה
רַבָּה לְמַסַּר נַפְשָׁם עַל קְדֻשַׁת הַשֵּׁם, אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה (זֵהר שָׁם דָּף ה עמוד ב): רַבִּי אֱלִמְלִי יוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל
חֲבִיבוּתָא דְיִשְׂרָאֵל, דְּרַחֲמִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְתַהוֹן, הוּי
שׁוֹאֲגִים כְּכַפִּירִים לְרִדְף אַחֲרָיו.

(רמג) פְּרוּשׁ זֵהר בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

אלו עם ישראל היה יודע עד כמה חביבים הם לפני הקדוש ברוך הוא,
ועד כמה אהבתו עליהם - היו שואגים פאריות לרדף אחריו, והיו רצים
אחרי קיום המצוות ומוסרים נפשם לשמור דרכיו.

עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל עָלָיו עַל הַגְּלוּת
 בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד, וּבִפְרָט בְּגְלוּת הַמֶּר הַזֶּה אֲשֶׁר כָּמָה
 נִפְשׁוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם וְאִינֶם יוֹדְעִים דְּבַר מָה,
 וּפְתָאוֹם בָּא עֲלֵיהֶם עֲלִילוֹת שְׁקָרִים מֵה שְׂמַעְלִילִין עֲלֵיהֶם
 עֲלִילוֹת שְׁקָר, וְנִלְקַח הָאִישׁ מֵאַשְׁתּוֹ וּמִבְּנָיו וּבְנוֹתָיו
 וּמִבֵּית אָבִיו, וְנִשְׁלַךְ לְמָקוֹם אֶפֶל בֵּין נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים,
 וְהָאִמָּה הִרְשָׁעָה מֵעַמִּידֵין עֲדוּת שְׁקָרִים לְהָעִיד, וְיוֹשְׁבֵי
 מִשְׁפֵּט מִצּוּרִים לְדוֹן אֶת הַיְהוּדִים בְּעֵנּוּיִים קָשִׁים וּמְרִים,
 וְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו כְּשֶׁהֵן שׁוֹמְעִין אֶת הַצַּעַר, אֲזִי בּוֹכִים
 וְצוֹעֵקִים אֶל ה' וְאֵל הַקֹּהֵל, אוֹלֵי יוֹכְלוּ בְּהַשְׁתַּדְּלוּת לְפָטֵר
 אֶת הַתְּפוּסִים, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, עִם קְדוּשַׁת הַם, זָרַע רַחֲמָנִים -
 פּוֹשְׁטִין אֶת מַלְבוּשֵׁיהֶם וְנוֹתְנִים מְעוֹת לְפָדוֹת נִפְשׁוֹת
 הָאֲבוֹנוֹנִים מִמִּיתָה קָשָׁה וְחִמּוּרָה, וְלִפְעָמִים כָּל הוֹן לֹא
 יוֹעִיל, וְכָל הָעַם בּוֹכִים לְמִשְׁפַּחֹתָם בְּשִׂמְעָם מִשְׁפֵּט
 הַחִמּוּר וְהָעֵנּוּיִים הַקָּשִׁים, בְּשִׂרְפַת גְּפֻרִית וְאֵשׁ עַל לִבָּם
 שֶׁל קְדוּשִׁים, וְקֹדֶם הַמִּיתָה מְעַנִּין אוֹתָן בְּמִסְמְרוֹת
 תְּקוּעִים תַּחַת הַצְּפָרְנִים וּמִנְעָלִים שֶׁל בְּרָזֶל. אוֹי! מִי יוֹכֵל
 לְסַפֵּר גְּדֹל הָעֵנּוּיִים?! וְלִפְעָמִים חוֹתְכִין הַלְשׁוֹן מֵאַחֲרֵי
 הַצּוּרָר וְחוֹתְכִין הַבְּרִית קֹדֶשׁ בְּעוֹדָנוּ בְּחַיִּים, וְאַחַר כֵּן
 חוֹתְכִין הַבֶּטֶן וְלוֹקְחִין הַלֵּב וְהַכֶּבֶד וְהָרָאָה, וְאַחַר כֵּן
 חוֹתְכִין אוֹתוֹ לְד' חֲלָקִים, וְאֵף עַל פִּי כֵן הַקְּדוּשִׁים סוֹבְלִין
 יְסוּרִים כְּאֵלוֹ, וְאֵף עַל פִּי כֵן אִינֶם רוֹצִים לְהַמִּיר דָּתָם.
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל הַצּוּרָה מִן הַקְּדוּשִׁים וְנוֹתֵן בְּתוֹךְ
 הַפּוֹרְפִירָא שְׁלוֹ, כְּדֵי שְׂיִנְקֶם לְעֵתִיד נִקְמַת דָּם עֲבָדָיו
 הַשְּׂפוּךְ בְּחַנּוּם, שְׁנוּטְלִין הָאֲמוֹת הַנְּשָׁמוֹת מִן הַקְּדוּשִׁים
 בְּעֲלִילוֹת שְׁקָרִים.

וְעַל כָּל הַצַּעַר הַזֶּה יִדּוּ כָּל הַדְּוִים, וְכָל בֶּרַי שְׂרָאֵל מִחֵיב לְקַבֵּל עָלָיו בְּאַהֲבָה, בְּאֵם שְׂיִזְדַּמֵּן לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, סִבָּה כְּזוֹ, וְעַל צַעַר כְּזֶה הַשְּׂכִינָה מִיִּלְלָת, וְכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁל מַעְלָה מְלֵאִים בְּכִיּוֹת וְאַנְחוֹת עַל נַפְשׁוֹת הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵן דְּגַמַּת קָרְבָן לַה' וְרִיחַ נִיחּוֹחַ, בְּאֲשֶׁר שֶׁהֵן מִיַּחַדִּים אֶת לֶבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים וּמוֹסְרִים עֲצָמָם עַל קִדְשֵׁי שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לְיַחְוֵד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ.

סדר הלימוד ליום ד אלול [יום 328 בשנה]

וְתַרְעֵ, דְאִיתָא בְּזֵהַר, פְּרַשְׁתָּ בְּרֵאשִׁית (דף לח עמוד ב), כִּי בַהֲיָכַל הָרְבִיעִי מִשְׁבַּעַה הַיְכָלוֹת דְּלַמְעָלָה, שָׁם יוֹשְׁבֵינָא אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם וְכָל הַהֲרוּגִים שְׁמָסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדְשַׁת הַשָּׁם, וּבַהֲיָכַל הַשְּׁנַיִ יֵשׁ מַחֲצִיזָה לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלַמְּשִׁיחַ, וְשָׁם יֵשׁ בְּכִיָּה גְדוּלָּה עַל חֲרַבְנָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם וְהַרְיַגַּת הַצַּדִּיקִים, וּמְשִׁיחַ צִדְקָנוּ נַחֲת [פְּרוּשׁ: יוֹרֵד] לְהִיכָל הָרְבִיעִי, וְשָׁם מִתְחִיל לְהַזְכִּיר בְּפְרוּטְרוּט כָּל הַקְּדוּשִׁים שְׁמָסְרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת עַל קִדְשַׁת הַשָּׁם, וּמִתְחִיל מְשִׁיחַ לְבָכוֹת בְּכִיָּה גְדוּלָּה, וּמִתְקַבְּצִין שָׁם כָּל נְשִׂאִים מְזַרְע בֵּית דָּוִד וְאוּחְזִין אוֹתוֹ וּמְנַחֲמִין אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְחִיל לְבָכוֹת עוֹד פְּעַם שְׁנִית בְּקוֹל גְּדוֹל. יַמְיָוְהוּא קָלָא סָלִיק לְמַעְלָה לְמַעְלָה וּמִתְעַכֵּב שָׁם עַד רֵאשׁ חֲדָשׁ, וְאָז נַחֲת הוּא קָלָא,

(מד) פרוש הזהר בלשון קדש:

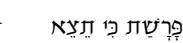
ואותו הקול עולה למעלה למעלה ומתעכב שם עד ראש חדש, ואז יורד הקול, ויורדים עמו כמה אורות שמאירים לכל ההיכלות, והרבה מיני

וּנְחַתִּין עִמֵּיהּ כַּמָּה נְהוּרִין דְּמֵאִירִין לְכָל הַהִיכְלוֹת,
 וְהִרְבֵּה מִיְנֵי רְפוּאוֹת יוֹרְדִים עִם הַקּוֹל לְהַנִּי קְטוּלִין וּבְנֵי
 מְרַעֲזִין וּמְכֹאֹבִין דְּסְבָלֵי יְסוּרִים. וּכְדִין לְבִישׁ מְשִׁיחַ הָאִי
 פּוֹרְפִירָא, דְּחֻקִּיקִין וּרְשִׁימִין תַּמָּן כָּל אֲלִין קְטוּלִין,
 וְסָלִיק עִם הָאִי פּוֹרְפִירָא לְמִידָן יַת הַרְצָחָנִים וְהַגְזֵלָנִים,
 וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין לְמַלְבֵּשׁ הַהוּא לְבוּשָׁא
 דְּפוֹרְפִירָא לְעֵתִיד, דְּכֹתִיב (תהלים קי ו): "יְדִין בְּגוֹיִם מְלֹא
 גִּוִּיּוֹת". עַד דִּי אָתָּא וּנְחִים לֹון וּנְחַתִּין עִמֵּיהּ נְהוּרִין
 וְעֵדוּנִים, וְכַמָּה מְלֹאכִים וּרְתִיכִין עִמֵּיהּ, וְכָל מְלֹאךָ
 עֵתִיד לְלַבֵּשׁ כְּמוֹ הָאִי פּוֹרְפִירָא, דְּאִית בְּהוּן דִּיוֹקְנָא
 דְּהֵרוּגִין, וְאַחַר כֵּן הוּלֵךְ מְשִׁיחַ עִם רַבֵּי עֲקִיבָא וְחֻבְרִיו
 לְאַתְרֵי דְּאִין עֵין יוֹכֵל לְרְאוּת זוּלַת אֱלֹהִים, וְתַמָּן מְרַאָּה
 לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְדֹל הַשְּׂכָר שֶׁל הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְסֻרוֹ
 נַפְשָׁם - וּמְשִׁיחַ מְקַבֵּל תְּנַחוּמִין. עַל כֵּן רְאוּי לְכָל אִישׁ
 מְזַרַע יִשְׂרָאֵל לְהִתְאוּנֵן וּלְבַכּוֹת עַל גְּדֹל הַחֶרֶבֶן וְעַל גְּדֹל
 עַל הַגְּלוּת.

רְפוּאוֹת יוֹרְדִים עִם הַקּוֹל לְהֵרוּגִים עַל קְדֻשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְעַל הַחוּלִים
 וְעַל בְּעֵלֵי הַיְסוּרִים. אַז לּוּבֵשׁ הַמְּשִׁיחַ אֶת הַבְּגָד, שֶׁחֻקִּיקִים וּרְשׁוּמִים עָלָיו
 הַהֵרוּגִים עַל קְדֻשַׁת הַשֵּׁם, וְעוֹלָה עִם הַבְּגָד לְדוֹן אֶת הַרוּצְחִים וְהַגְזֵלָנִים,
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֵתִיד לְלַבֵּשׁ הַבְּגָד לְעֵתִיד לְבוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "יְדִין
 בְּגוֹיִם מְלֹא גִוִּיּוֹת". עַד שֶׁהַמְּשִׁיחַ בָּא וּמְנַחֵם אֶת נַשְׁמוֹת הַהֵרוּגִים, וְיוֹרְדִים
 עִמּוֹ אוֹרוֹת וְתַעֲנוּגִים, וְכַמָּה מְלֹאכִים וּמְרַכְּבוֹת עִמּוֹ, וְכָל מְלֹאךָ עֵתִיד
 לְלַבֵּשׁ כְּמוֹ הַבְּגָד הַזֶּה, שֶׁיֵּשׁ עָלָיו צוּרוֹת הַהֵרוּגִים, וְאַחַר כֵּן הוּלֵךְ מְשִׁיחַ
 עִם רַבֵּי עֲקִיבָא וְחֻבְרִיו לְמִקוֹם שֶׁהָעֵין אֵינָה יְכוֹלָה לְרְאוּת רַק הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְשֵׁם מְרַאָּה לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְדֹל הַשְּׂכָר שֶׁל הַקְּדוּשִׁים
 שֶׁמְסֻרוֹ נַפְשָׁם - וּמְשִׁיחַ מְקַבֵּל תְּנַחוּמִים.

המתאבל על חרבן בית המקדש יזכה לראות בנחמת ישראל ד. ומה מאד יפה לכל איש להתאבל ולהתפלל על הארץ בעפר ואפר, ובפרט מיום י"ז בתמוז ואילך, שהן ימי האבלות, שצריכים אנו להתאבל ומכל שכן ביום של תשעה באב, שהוא יום מבוכה ויום צער. ובעונותינו הרבים, ראיתי מכשול גדול ברב מדינות, שבאים אנשים לבית הכנסת, ולא די שאין אומרים קינות בבכי ובקול מר, אלא עוסקים בשחוק וקלות ראש ושמחים ושוחקים בפה מלא, כאלו הם שמחים בשמחת תורה, ואין זוכרים אחריתם שיהיה מרה, וענשם גדול, וכל אותן האנשים לא יזכו לראות בנחמות ישראל כשיבוא משיחנו. ועל הרבנים ופרנסי הדור ודיני ישראל מטל עליהם למחות בידי פושעי ישראל, השמחים אל גיל ביום צרה ומבוכה, וצריכין לקנס אותם בקנסות וראויין להחרים אותם. אבל מי שמתאבל תמיד על החרבן בית המקדש ואריכות הגלות ומצער עצמו בצערן של ישראל - יזכה לראות הנחמה בביאת משיחנו ולראות קנאת ה' צבאות ולשמח בבנין בית המקדש ובירושלים עיר הקדש, כמו שאמר הכתוב (ישעיה סו י'): "שישו אתה מושל כל המתאבלים עליה", אמן, מורי ורבי מורנו הרב רבי יוסף ז"ל.

סדר הלימוד ליום ה אלול [יום 329 בשנה]

פרשת פי תצא פָּרָק צ"ד

א. "ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות על כן קרא שם המקום סכות" (בראשית לג יז), מנהגן של

ישראל תורה היא מה שאנו נוהגים בבוֹאנו לְבַתִּינו תִּכְף
 אחר יציאתנו מבית הכְּנֶסֶת אחר יום כּפּוּר, אָנוּ עוֹסְקִין
 בְּמִצְוֹת סְכָה, דּוֹקָא תִּכְף וּמִיד, מְצַאֲתִי טַעַם הַגּוֹן בְּדִרְשׁוֹת
 שֶׁל הָרַב רַבִּי שְׁלֵמָה מוֹלְכוֹ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, שֶׁכָּתַב טַעַם
 הַגּוֹן, לְמָה יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים דּוֹקָא בְּמִצְוָה זוֹ תִּכְף אַחַר יוֹם
 כּפּוּר וְלֹא בְּמִצְוָה אַחֲרָת, וּפְרַשׁ הָרַב הַנּוֹזֵכֶר לְעִיל דְּהַעֲנִין
 הוּא כֶּף: לְפִי שִׁצְוָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירִים
 בְּיוֹם הַכּפּוּרִים, שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעִזָּאוֹל,
 וְהִכְהִין הַגָּדוֹל הִיָּה מִתּוֹדָה עַל הַשְׁעִיר שֶׁשָּׁלַח לְעִזָּאוֹל אֶת
 כָּל עוֹנוֹתָם וּפְשָׁעֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכֶּתוּב (וַיִּקְרָא טו כב):
 "וַנִּשָּׂא הַשְׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עוֹנֹתָם", וּבִזְוָה הִיָּה כִּפְרָה
 גְּדוֹלָה לְיִשְׂרָאֵל, וּכְמַעֲשֵׂה שְׁאֲרֵעוֹ לְאֲבוֹתֵינוּ יִרְשׁוּ הַבָּנִים
 כְּנִגְדָן אִיזָה מִצְוָה.

בי הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים הָיוּ סִימָן לְבִנְיָהֶם, וּמָה כְּתִיב
 לְמַעַלָּה מִהַעֲנִין (בְּרֵאשִׁית לג טז): "וַיִּשָּׁב עֲשׂוֹ לְדַרְכוֹ
 שְׁעִירָה", וְאַחַר כֶּף כְּתִיב (שם יז): "וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכָתָה",
 בָּאָה הַתּוֹרָה לְרַמֵּז, מֵאַחַר שֶׁעֲשׂוֹ, שֶׁהוּא הִיָּה אִישׁ שְׁעִיר,
 נָסַע לְדַרְכוֹ לְשְׁעִיר לְטַל חֶלְקוֹ מִקְּרִבָּן הַשְׁעִיר שֶׁנִּשְׁלַח
 לְעִזָּאוֹל - וַיַּעֲקֹב נָסַע לְסְכוֹת וְעָסַק בְּמִצְוָה, אֵף אֲנַחְנוּ אַחַר
 יוֹם הַכּפּוּרִים שֶׁשָּׁלַחְנוּ שְׁעִיר לְעִזָּאוֹל, אָנוּ עוֹסְקִים בְּמִצְוֹת
 סְכָה דּוֹקָא וְלֹא בְּשׁוּם מִצְוָה אַחֲרָת, דְּבָרֵי פִי חֶכֶם חַן. וְאֲנִי
 אוֹסִיף בָּה טַעַם לְשִׁבַח.

בְּיוֹם הַכּפּוּרִים אֵין לְשָׁטָן וְלִילִי"ת שׁוּם שְׁלִיטָה

ב. כִּי זֶה הוּא יְדוּעַ, שֶׁהַשָּׁטָן וְלִילִי"ת וְהָאֲמוֹת, שׁוֹלְטִין
 עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִקְטָרְגִים תָּמִיד עַל יִשְׂרָאֵל, עַם

קדוש, ומבקשים תמיד להרע ולהצר לישראל, ולילית
 שהיא גימטריא ת"פ, באשר שיש לה ת"פ מחנות שהן
 מקטרגים על ישראל, וידוע לכל, שביום הכפורים אין
 לשטן ולילית שום שליטה על ישראל, כמו שאמרו
 רבותינו זכרונם לברכה (יומא כ עמוד א): "השטן גימטריא
 שס"ד, ובשנה הוא שס"ה ימים, הוא רמז שהשטן אין לו
 שליטה ביום הכפורים, כי אם שס"ד יום שהוא שאר
 ימות השנה. וכנגד זה צוה לנו הקדוש ברוך הוא מצות
 סכה, ולכן כתיב (ויקרא כג ד): "בחמשה עשר יום לחדש
 השביעי הזה חג הסכת שבעת ימים לה" - "סכת" -
 כתיב חסר וי"ו, כי "סכת" הוא גימטריא ת"פ, שהוא
 בקדשה, כי "סכת" הוא מכניע לקלפת לילית שהיא
 גימטריא ת"פ, וכל המקים מצות סכה כראוי, הוא מבטל
 כח וממשלה של ליליית הרשעה, ולכן נראה לי, כיון
 דביום כפור אין להשטן ולילית שום שליטה על ישראל,
 ותכף אחר יום כפור מתחילין לקטרג מחדש על ישראל.
 לכן ישראל קדושים הם עוסקים במצות "סכת", שהוא
 גימטריא ת"פ, תכף אחר יום כפור, כדי לבטל הקטרוג
 של לילית הרשעה, כי כל מצוה שהוא גימטריא ת"פ
 מבטל קלפת ליליית, כמו שכתב הרב גלאנטי על הפסוק
 בישעיה (א כא): "מלאתי משפט ועתה מרצחים" - דע,
 שהיו בירושלים ת"פ בתי כנסיות, ועם הבית המקדש היו
 תפ"א כמנין "מלאתי". ואחר כך כשחרבה ירושלים,
 נתגברה הלילית ומחנותיה, והיתה הורגת בישראל עם
 כחול הים, ולכן נתקיים "ועתה מרצחים", בעוונותינו
 הרבים.

סדר הלימוד ליום ו אלול [יום 330 בשנה]

מצות סָכָה חשובה מאד בעיני הקדוש ברוך הוא

ג. על פן מצות סָכָה אל יהא קל בעיניך כי "סוכה" כולל שני שמות: ה"ס כ"ו ה"ס - גימטריא אדנ"י, וכ"ו - גימטריא שם הוי"ה, ובמצות סָכָה שמקימין ישראל כראוי וכהלכותיה, הם נותנים כח וגבורה לפמליא של מעלה, כי "סוכה" - גימטריא צ"א, כמנין "מלאך". ולכן אנו מתפללים (ערכית ברכות קריאת שמע): "ופרס עלינו סוכת שלומך", כי בזכות הסָכָה שאנו מקימין אותה, יהיה השם שלם, וכסא הכבוד יהיה שלם, מה שאין פן בעולם הזה, אין השם שלם, כדכתיב, (שמות יז טו): "כי יד על כס יה" ואין הכסא שלם, מה שאין פן לעתיד יהיה השם והכסא שלם.

ולכן יצוה הקדוש ברוך הוא לעתיד, כשיבואו האמות ויאמרו להקדוש ברוך הוא: תנה לנו גם פן התורה ואנחנו מקימין אותה. והקדוש ברוך הוא יהיה משיב להם: מצוה קלה יש לי וסָכָה שמה, לפי שאין בה חסרון כיס, מיד כל אחד ואחד עושה סכתו וכו', והקדוש ברוך הוא מקדיר החמה עליהם, וכל אחד ואחד מבעט ויוצא ועל אותה שעה כתיב (תהלים ב ד): "יושב בשמים ישחק" ואין שחוק לפני הקדוש ברוך הוא כאותו היום, שנאמר: "יושב בשמים ישחק". עין באריכות מסכת עבודה זרה (דף ג עמוד א).

והנה קשה, למה הקדוש ברוך הוא יהיה מצוה לאמות העולם שיקימו דוקא מצות סָכָה, ולא מצוה

אחרת? אבל לפי מה שכתבתי לעיל אתיא שפיר [פרוש: עולה יפה], דכיון דאף על פי שמצות סכה היא קלה בעיני הבריות, אבל בעיני הקדוש ברוך הוא גדולה מאד, כי "סכת" היא גימטריא ת"פ, ומצוה זו היא מכניעת הקלפה של לילי"ת שהיא גימטריא ת"פ, ולעתיד הקדוש ברוך הוא יעביר את הגלולים מן הארץ, שהיא לילי"ת וכל המחנות שלה. והקדוש ברוך הוא יהיה מכניע אותן על ידי מצות סכה דוקא, ואז יהיה שם הוי"ה שלם, וכסאו יהיה שלם.

ולבן אנו מתפללים: "ופרס עלינו סכת שלומך", כי סכת שלם יהיה עוד הפעם, שיהיה ת"פ בתי כנסיות בירושלים, ועם המקדש שיהיה לעתיד, יהיה תפ"א - כמנין "מלאתי משפט", ו"ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד ט).

סדר הלימוד ליום ז אלול [יום 331 בשנה]

הזהירות במצות סכה

ד. לכן צריכין אנו להזהר בקדשת סכה, שהיא כוללת שתי שמות, הוי"ה ואדנ"י, ובפרט שכל זמן שהסכה היא נעשית כהלכתה ובטהרה, שלא יעשה אותה במקום מטנף - אז הסכה היא מרכבה להקדוש ברוך הוא ושכנתיה, וסכה היא במקום בית המקדש מעט, כי בית המקדש נקרא "סכת שלם". ולא כדעת המקילין בסכה, שיש עליהן מצות סכה כמשאוי גדול, והן באים לסכה ומברכין ברפת המוציא וברפת הסכה במהירות ובמרוצה,

ואחר כך הולכין חוץ לסֶפֶה. ודומין הפת הזו להאמות, שיהיו לעתיד מבעטין בסֶפֶה, ולא עוד שהן מברכין ברכת הסֶפֶה לבטלה, שהן מברכין "לישב בסֶפֶה", הן סוברים שיש שבין בסֶפֶה מעט, ואחר כך יש רשות להן שילכו מחוץ לסֶפֶה, אבל באמת טועין הן בדעתם, שפרוש "לישב בסֶפֶה" הוא עכוב, כמו שפרש רש"י (ויקרא יב ד. דברים ט ט): אין ישיבה אלא לשון עכבה.

לבן אני מזהיר לכל בר דעת, שלא יהיה נכשל בעוון זה, כשיבוא לסֶפֶה לאכל, אזי יראה לישב שם עד אחר אכילתו, כדי שלא יעשה ברכה לבטלה, ולא יהיה בכלל מבעט במצוה זו, ואז אנחנו נהיה זוכין לסֶפֶה של לויתן, כמו שאמר הכתוב (ישעיה ד ו): "וסֶפֶה תהיה לצל יומם", והקדוש ברוך הוא יסתירנו בצל כנפיו בספת שלם לעולמים. אמן, כן יהי רצון.

סדר הלימוד ליום **ח אלול** [יום 332 בשנה]

פָּרָק צ"ד

א. להודות ולהלל יתברך שמו הקדוש והגדול על הגם הגדול שעשה הקדוש ברוך הוא לאבותינו בימים ההם, בימי אנטיוכוס הרשע, מלך יון, שעשה כמה רעות לעם ישראל, וה' ברחמיו וברב חסדיו אשר בכל עת לבש בגדי נקם (עין לעיל פרק צ"ד), ועל ידי חשמונאי ובניו נהרגו שני שרי צבאות של יון: האחד נקרא שמו "בגריס", והשני - "נקנור", וכל חיליו של מלך יון נמסרו בידי ישראל, וכן יאבדו כל אויבי ה'.

ב. ואחר כך באו בני חשמונאי לבית המקדש, ולא מצאו כי אם צלוחית אחת של שמן, אשר היתה חתומה בטבעת של כהן גדול, אשר באותה צלוחית היו מושחין בו מלכי ישראל, וכל כהן גדול שהיה טעון משיחה נמשח באותו פך של שמן המשיחה, והיה בה כי אם כשעור הדלקת יום אחד, ואלהי השמים אשר שכן שמו במקדש, עשה נס, שהיה השמן ההוא דולק שמונה ימים, עד שהצרכו הכהנים לטהר עצמן ז' ימים, ואחר כך ביום השמיני, הצרכו לעשות שמן שהוא נעשה בטהרה. על כן הכרח השמן שהיה על פי הנס, להדליק שמונה ימים עד עת הטהרה. על כן לזכרון הנס הזה לא ימוש מישראל בכל דור ודור לעשות שמונת ימי חנכה ולהדליק נרות, שהן נרות של מצוה.

בכל אחד מהנרות יש קדשה נפלאה

ג. ובהרבה מקומות מצינו שחביבין לפני הקדוש ברוך הוא נרות של מצוה, כמו שאמר הכתוב (ישעיה כד טו): "באורים כבדו ה'". וכל הנר הדלוק לדבר מצוה - יש בו קדשה נפלאה גדולה אין שעור, ואלו היינו זוכים להשגות רוח הקדש, היינו מברכים ומבינים ומשיגים על ידי מצות הדלקת הנרות של מצוה - עתידות, דהנר של מצוה מתנבא כמו נביא המתנבא על פי ה'.

על ידי נר של מצוה פתחו למהרש"ל שערי אור

והרב הגאון מהרש"ל ז"ל כתב בהקדמת ספרו הנקרא "ים של שלמה", וזה לשונו: "פעם אחד בא לידי על ידי נר של מצוה כאלו הראו לי מן השמים ונתנו לי

הַרְמָנָא [פְּרוּשׁ: רְשׁוּת] וְאִמִּיץ כַּח מַרְקִיעַ וּפְתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי
אֹרְהָ, עַד כָּאן.

ד. וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי מוֹרֵי עַל פִּי קִבְלָהּ, שֶׁהֶעֱנִין הוּא כָּךְ,
כְּשֶׁהָיָה הָרַב רַבִּי שְׁלֹמֹה לּוֹרִיא ז"ל לֹמֵד וְחֹבֵר הַסֵּפֶר
"יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה", אֲרַע לוֹ שֶׁהָיָה לוֹ רַק גֵּר קֶטֶן דּוֹלֵק לְפָנָיו,
וְהָיָה זְמַן קָרוֹב לְהַכְבוֹת - וְהָיָה דּוֹלֵק כְּמָה שֶׁעוֹת יוֹתֵר
מִשְׁלֶשָׁה וְאַרְבָּעָה גֵרוֹת שְׁלֵמִים, וְזֶה הֶעִיד עָלָיו תְּלִמִּידוֹ
וְנִכְדּוֹ, וְזֶה לְשׁוֹנֵם: "בְּעַל הַנֵּר הַכִּיר בְּנֵרוֹ וּבִנְסוֹ כִּי ה'
עֲמוּ", עַד כָּאן. וְזֶה אֲרַע לְהַגְאֹן הַנִּזְכָּר לְעִיל גַּם מִמֶּשׁ כְּנִס
שֶׁל שְׁמֵן הַקֶּדֶשׁ שֶׁבְּצִלוֹחֵת הַקְּדוּשָׁה שֶׁבְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ,
זְכוּתוֹ יַעֲמֵד לָנוּ, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי יוֹלְדָתוֹ.

סדר הלימוד ליום ט אלול [יום 333 בשנה]

מנר של מצוה נמשך קדשה עליונה

הַבָּלָל הָעוֹלָה, בְּכֹל גֵּר שֶׁל מִצְוָה - נִמְשָׁךְ בּוֹ קְדוּשָׁה
עָלְיוֹנָה, וּמְעוֹרֵר לְמַעַלָּה הַדִּלְקַת בּוֹצִינִין קְדִישִׁין
[פְּרוּשׁ: הַגֵּרוֹת הַקְּדוּשִׁים]. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר בְּתַקּוּנִים (תַּקּוּן
כֵּט דף עג עמוד א): "דְּקָאֵי [פְּרוּשׁ: שְׁעֵמֵד] אֵלֵיהּ אַחֲוֵי
כוֹתְלֵי שְׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי וְאָמַר:
"לִיקוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וַיְדַלִּיק בּוֹצִינִין קְדִישִׁין דְּלַעְלָא"
[פְּרוּשׁ: יַעֲמֵד הַמְּאוֹר הַקְּדוּשׁ וַיְדַלִּיק הַגֵּרוֹת הַקְּדוּשִׁים
שֶׁל מַעְלָה].

מה שנשאר מנר של מצוה אין להשתמש בו לדברי הל

ועל כֵּן מִנְהַג הַמִּדְקָדְקִים, שֶׁגֵּר הַדּוֹלֵק לְשֵׁם מִצְוָה,
וְנִשְׁאָר מִמֶּנּוּ - מְצַנִּיעִין אוֹתוֹ שְׁלֵא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ

דְּבַר חַל, כִּי אִם דְּוָקָא דְּבַר מְצוּהָ, וּבִפְרָט גַּר הַדּוֹלֵק לְלַמַּד
 בּו תּוֹרָה. וַיֵּשׁ הַרְבֵּה עֲנִינִים תּוֹעֵלֶת לְנִשְׁמָה עַל יְדֵי גֵרוֹת
 שֶׁל מְצוּהָ, וְהִנֵּה בְּנֵרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה הַבָּאִים לְזִכְרוֹן תְּקֵף הַגֵּס
 הַגָּדוֹל, שֶׁהֵן גֵּרוֹת קְדוּשִׁים, וּמְקַדְּשִׁין בְּקִדְשָׁה עֲלֵאָה
 [פְּרוּשׁ: בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה] וּמְרַאֲיֵן עַל גֵּרוֹת וּמִדּוֹת
 הָעֲלִיוֹנוֹת אֲשֶׁר הֵם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְלַהֲבִים בְּגִבּוֹרָה לְפַעַל
 דִּין בְּהַרְשָׁעִים.

מִקַּל מְצוּהָ וּנְבִרָאִים מְלֹאכִים

וְעַל כֵּן כָּתַב הָרַב מֵהַר"ל סַג"ל, שֶׁנִּכְוֵן הוּא לְטַל יְדָיו
 קִדְּם שְׂיִבְרַךְ עַל הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה, אַךְ מִפְּנֵי שְׁלֹא
 יִחָשֵׁב כְּיִהְיֶא, עַל כֵּן כָּתְבוּ הָאֲחֵרוֹנִים שְׂרָאוֹי הוּא
 לְהִבִּיא עֲצָמוֹ לְיַדֵּי חַיִּיב נְטִילָה, כְּדֵי שְׂיִטַּל יְדָיו אַחַר כָּף
 קִדְּם הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת, וַיְדוּעַ, כִּי כָּתַבְתִּי לְעִיל, פֶּרֶק י"ד,
 שֶׁכָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שְׂאָדָם עוֹשֶׂה, נוֹלְדִים וּנְבִרָאִים
 מְלֹאכִים קְדוּשִׁים מְמַנֶּה, וְלִכְל מְצוּהָ שֶׁנְּבִרָאִים מְמַנֶּה
 מְלֹאכִים, הֵן נִקְרָאִים מְחַנֵּה שֶׁל מְצוּהָ זוֹ. וְזֶהוּ פְּשׁוּט,
 שֶׁכָּל מְצוּהָ שֶׁמְבָרְכִין עָלֶיהָ, מִתְּפַנְּשִׁין [פְּרוּשׁ: נְאֻסְפִים]
 אֲלֶיהָ אוֹתָן הַמְּלֹאכִים וְעוֹמְדִין סְבִיבוֹת הַמְּבָרְךְ וְשׁוֹמְעִין
 הַבְּרָכָה וְעוֹנִין אָמֵן, וְרָמַז לְדָבָר: "מְלֹאָךְ" הוּא גִימְטְרִיא
 "אָמֵן", וְלִכֵּן כְּשִׁישְׂרָאֵל עוֹנִין בַּבְּרָכָה אוּ בְּקִדּוּשׁ
 וְאוֹמְרִים אָמֵן, יְכַוְּנוּ לְאוֹתָן הַמְּלֹאכִים שְׂיַעֲנוּ אָמֵן, כִּי
 "אָמֵן" גִּימְטְרִיא "מְלֹאָךְ".

וְהִנֵּה בַּבְּרָכָה רֵאשׁוּנָה שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה יֵשׁ י"ג תְּבוֹת, וְצָרִיךְ
 לְכוּן, שֶׁהֵן מְעוֹרְרִים י"ג מִדּוֹת רַחֲמִים, וְכֵן יֵשׁ י"ג

תבות בַּבְּרָכָה שְׁנֵיהָ, שֶׁהֵן מְעוֹרָרִים י"ג מְדוֹת רַחֲמִים,
וְשִׁתִּיהֶן יַחַד הֵן כ"ו תבות כַּנִּגְדָּ שֵׁם הַיְי"ה.

סדר הלימוד ליום י' אלול [יום 334 בשנה]

חֲבִיבָה מְצוּהָ בְשַׁעֲתָהּ, עַל פֶּן יֵשׁ לְבָרָךְ בְּשִׂמְחָה עַל הַנְּרוֹת

וַיְבִינְךָ הַיֵּטֵב בַּבְּרָכוֹת שֶׁל הַדְּלֵקָת הַנְּרוֹת לְאַמְרֵם מִתּוֹךְ
שִׂמְחָה, בְּאֲשֶׁר הַמְצוּהָ הִיא חֲבִיבָה בְשַׁעֲתָהּ לְזִמְן
פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה. וְלִכְבוֹד הַמְּלָאכִים קַדִּישֵׁן הַבָּאִים
לְהַבִּית בְּשִׁבִיל מְצוּהָ זוֹ, יִדְּלִיק הַנְּרוֹת כִּשְׁהוּא לְבוֹשׁ בְּבִגְד
עֲלִיוֹן, כְּמוֹ שֶׁהוּלָךְ לְבֵית הַכְּנִסֶּת. וְצָרִיךְ לְהַדְּלִיק תְּכָף
בְּכַנִּיסַת הַלַּיְלָה, כִּי מְצוּהָ הַבָּאָה לְיָדְךָ אֵל תַּחֲמִיצְנָה
(מְכִילְתָא פְּרַשְׁת בֵּא יב יז).

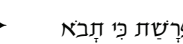
וְהִנֵּה מִסְפַּר הַנְּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה הֵן ל"ו, וְשִׁמוּנָהּ שְׁמֹשִׁים,
וּמְנַהֲגֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הִיא שֶׁהַמְּנַהֵג לַתָּן אֶת
הַשֶּׁמֶשׁ הַמְּדֻלֵּק לְמַעַלָּה מֵהַנְּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה, וְרִמּוֹ לְדָבָר
(יְשַׁעְיָה ו ב): "שֶׁרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לּו". (מְצִאתִי כְּתוּב בְּסִפֵּר
מִהַר"ל, מְנַהֲגִים הַלְכוֹת חֲנֻכָּה). וְאִם כֵּן לְפִי זֶה יֵשׁ קִדְשָׁה גְדוּלָּה
גַּם כֵּן בַּנְּרוֹת שֶׁל הַשֶּׁמֶשִׁים, אֲשֶׁר הֵן יוֹתֵר קִצַּת גְּדוּלִים מִן
הַנֵּר שֶׁל חֲנֻכָּה.

ו. שֶׁהַנֵּר הַשֶּׁמֶשׁ הוּא דִּגְמַת הַכֶּהֵן שֶׁהִיָּה מְדֻלֵּק גְּרוֹת
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְדִגְמַת שְׂרָפֵי מַעַלָּה הַמְּדֻלֵּקִין בּוֹצִינִין
קַדִּישֵׁן, שְׂיֵאִירוּ פָּנֵי כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמִכָּאֵן תִּרְאֶה
הַפָּגַם הַגְּדוֹל הַזֶּה שֶׁרְאִיתִי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁרֹב הָעָם
נוֹהֲגִים שְׁלוֹקְחִים גַּר הַשֶּׁמֶשׁ מִן הַנְּרוֹת וְעוֹשִׂין לְאוֹרוֹ
עֶסְקֵי חַל, וּמִכָּל שָׂכָן עֲתִידִין לַתָּן אֶת הַדִּין מֵהַעוֹוֹן פְּלִילִי

שְׁמֵשֶׁחֶקִין בְּאֹר הַשֶּׁמֶשׁ בְּקִלְפִים שְׁקוּרִין קְאֲרְטִיין או
בְּקִבְיֹאוֹת שְׁקוּרִין וְעַרְפִּי"ל, וְאִינֵם יוֹדְעִים שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ הֵם
קֹדֶשֶׁה יְתָרָה יוֹתֵר מִנֶּר חֲנֻכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַגָּאוֹן
מְהַר"ל ז"ל הֶרְמֵז: "שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ" - רוֹצֵה
לוֹמֵר, שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ עוֹמְדִים מִמַּעַל לְהַל"ו גְּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה.

ז. עַל כֵּן הַמְזוּזָל בְּמִצְוֶה זוֹ - בְּדַאי עָנְשׁוּ יִהְיֶה קֶשֶׁה
מְאֹד, וְכָל מִי שֶׁמְדַקְדֵּק בְּמִצְוֶה זוֹ וְאִינוּ מְזִיז אֶת
הַשֶּׁמֶשׁ מִמְּקוֹמוֹ, יִזְכֶּה לְרֵאוֹת גְּרוֹת הַעֲתִידִין לְהַדְלִיק
בְּבֵית קֹדְשָׁנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

סדר הלימוד ליום יא אלול [יום 335 בשנה]

פְּרֻשַׁת כִּי תִבֵּא פָּרַק ז"ז

א. תַּעֲנִית אֶסְתֵּר הִקְבַּע עַל סִמְךָ דְּאִיתָא בְּגַמְרָא (מְגִילָה דְּ
ב עמוד א): "י"ג בְּאֶדְר זְמַן קַהְלָה לְכָל הַיָּא", וּפְרָשׁוּ
הַמְּפָרְשִׁים (רא"ש ש שם סִימָן א. ר"ן דף א), שֶׁהַכָּל מִתְכַּנְּשִׁין
לְתַעֲנִית אֶסְתֵּר, וּבָאִים בְּנֵי הַכֹּפְרִים לְמַנֵּן לוֹמֵר הַסְּלִיחוֹת
וְתַחֲנוּנִים, לְפִי שְׁבוּ בַיּוֹם נִקְהְלוּ לַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם וְהָיוּ
צְרִיכִים רַחֲמִים, עַל כֵּן הִקְבַּע יוֹם זֶה לוֹמֵר סְלִיחוֹת
וְתַחֲנוּנִים. וּבְנֵי הַכֹּפְרִים מְחַיְבִים לְהַקְדִּים וּלְבֹא לְיוֹם
הַתַּעֲנִית אֶסְתֵּר וּלְהַשְׁתַּתֵּף עִם אַחֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִמְרַת
סְלִיחוֹת, כִּי כֵן הַפְּרוּשׁ שֶׁל דְּבָרֵי חֲכָמִים זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה:
"ג - זְמַן קַהְלָה לְכָל הַיָּא, וְזֵהוּ חֲבִיב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הַיָּא, שְׁמֵתָאֲסָפִים הַיְחִידִים לְתוֹךְ הָעֵירוֹת, וְיִבְרַךְ עִם

הַדֶּרֶת מֶלֶךְ” (משלי יד כח), שְׁנֵקֶה־לִים לומר סְלִיחוֹת בְּקֶהֶל, ועל יְדֵי תְפִלָּה זוֹ הֵן מְעוֹרְרִים רַחֲמִים גְּדוֹלִים בְּפַמְלִיאָא שֶׁל מַעֲלָה.

עוד טעם למה שמתעניין בתענית אסתר

ב. וַיֵּשׁ עוֹד טַעַם לְתַעֲנִית אֶסְתֵּר, אֲשֶׁר גָּלָה הַמַּגִּיד לְהַרְבֵּי בֵּית יוֹסֵף ז”ל (מגיד מישורים פְּרַשְׁת וַיִּקְהַל מֵהַדוּ”ק) וְהוּא, שֶׁהַשְּׂגָחַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא תָמִיד עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן נִחְלָתוֹ וְעֵדוֹת סִגְלָתוֹ, וְהוּא חָפֵץ לְהַצְדִּיקֵם כְּדֵי לְהַנְחִילֵם שָׂכָר טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא, וְכִהְיוּם שְׂמִינִי י”ד, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂמִחִים וְשֹׁשׂוֹנִים בּוֹ עַל תִּקְוָה הַגָּס שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהֶמֶן הַרְשָׁע וּבְכַבְּדוֹ וּבְשִׂאָר שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוֹ הִיא נִקְרָאת ”שְׂמִיחָה שֶׁל מְצוּהָ”, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז”ל (מגילה דף ז עמוד ב): ”חַיֵּב אֵינֶשׁ לְבַסּוּמֵי בְּפוּרְיָא” [פרוש: חַיֵּב אָדָם לְהַשְׁתַּכֵּר בְּפוּרִים].

וְהִנֵּה יֵשׁ לְחוּשׁ, פֶּן עַל יְדֵי רַבּוּי הָאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּשְׂמִיחָה בְּאֵין יִשְׂרָאֵל לִיְדֵי חֲטָא, לְכַן הַקְּדִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתַּעֲנִית, לְפִי שֶׁהַתַּעֲנִית הִיא סִגְלָה לְהַנְצִיל עַל יְדֵי הַתַּעֲנִית מִן הַחֲטָא, וְלֹא יִהְיֶה כַח לְהַשְׁטָן וְלִילִית לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם וּלְהַבִּיאֵם לִיְדֵי חֲטָא מִחֲמַת רַבּוּי הָאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה.

וְטוֹב לְכוּן כְּשִׂיאֵמַר (סליחות לתענית אסתר): פְּזוּמֹן ”בְּמַתִּי וְכוּ”, כְּשִׂאוּמְרִים: ”שְׁמַע תְּפִלָּה וְהַעֲבֵר תְּפִלָּה” וְכוּ - צְרִיף לְכוּן, שְׁלֹא יְבוֹאוּ לִיְדֵי חֲטָא וְעוֹז, חַס וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי רַבּוּי אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּשְׂמִיחַת פּוּרִים.

סדר הלימוד ליום יב אלול [יום 336 בשנה]

ג. ועל ידי סליחות ותחנונים, שאנו אומרים בכנופיה – בזה אנו מעוררים זכות מרדכי ואסתר, כי במרדכי כתיב (אסתר יד א): "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו", והענין מבאר בזהר בראשית (תקונים תקון סט עמוד קיז), כי שארי בני אדם לא ידעין רק מה שעניניהם רואות, ששונאי ישראל, כמו הזמן וחבריו, מבקשין לעקר ביצתן של ישראל, והולכין ומתגברין ומתחדשין בכל יום ויום גזרות רעות חדשות, ומרדכי ידע תכן הדבר ומקור כח של הקלפות, שמשם יוצאים נפשות הרשעים האלו, החוטאים בנפשותם.

וזהו שאמר הכתוב, ש"מרדכי ידע את כל אשר נעשה", והתבונן כי גברה יד הקלפה מחמת החטאים של ישראל שהיו באותו הדור, עד שהצרך מרדכי סגוף גדול וזעקה בתפלה להתיש כח הסטרא אחרא ולעורר רחמים על ישראל. וכן כתיב (אסתר שם): "ויקרע מרדכי את בגדיו וישם שק" וגו'. ואסתר הצדקת אשר זכתה לרוח הקדש, ידעה גם כן תכן הדבר הנזכר, ולכן כתיב בה (שם ה א): "ותעמד אסתר בחצר המלך" וגו', ופרש הזהר (חלק ג דף קט עמוד א): אין עמידה אלא תפלה, כמה דאת אמר (תהלים קו ל): "ויעמד פנחס ויפלל", והרבתי אסתר בתפלה, עד שעלתה תפלתה למעלה, למקום קדוש ונורא הנקרא "בתי החצרות", והוא החצר שלפני בית המקדש של מעלה, אשר שם מתנוצץ שם הוי"ה.

וזהו: "ותעמד אסתר בחצר המלך" – מלך זה הקדוש

ברוך הוא, ולא כתיב 'בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ'. וכתיב בָּה
 (אֶסְתֵּר ה ב): "וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שַׂרְבִּיט הַזֶּהָב",
 וּמִשָּׁךְ עָלֶיהָ חוּט שֶׁל חֹסֵד, שֶׁהוּא בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 ומהֵלֵא לָהּ בַּלְחֻדָּה אוֹשִׁיט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שַׂרְבִּיט
 הַזֶּהָב, אֲלֵא אֶפְלוּ דַמְתַּחְבְּרִין בַּהֲדָה (זֶהֱר שָׁם דָּף מִד עֲמוּד ב),
 וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ עֲדַת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר שְׂרוּיִין בַּגּוּלָה וְסוּבְלִין צַעַר
 הַגְּלוּת לְמַעַן כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַתַּחְבְּרִין
 וּמַתְּכַנְשִׁין בְּבִתֵּי כְּנַסְיּוֹת, שֶׁהֵן נִקְרָאִים גַּם כֵּן "חֲצַר
 הַמֶּלֶךְ" - מַלְכוּת שֶׁל עוֹלָם.

על ידי סליחות ותפלות מעוררים זכות מרדכי ואסתר
ובְּיַדֵּי אֵמִירַת הַסְּלִיחוֹת וְהַתְּפִלוֹת אָנוּ מְעוֹרְרִים
אֶת מְרַדְכֵי הַצַּדִּיק וְאַסְתֵּר הַמְּלָכָה, וּבְיַדֵּי הֵם
מַתַּחְבְּרִים עִמָּנוּ בְּיוֹם הַתְּעַנִּית אֶסְתֵּר, אֲשֶׁר אָנוּ מְזַכְרִים
זְכוּתָן בְּאַמִּירָה. בִּימֵי מְרַדְכֵי וְהַדָּסָה הוֹשַׁעַת בְּנֵיָהּ. וְלִכֵּן
הַיּוֹשְׁבֵי כְּפָרִים צְרִיכִין גַּם כֵּן לִהְיוֹת בַּתְּחוּבָה קַדִּישָׁא
בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּיוֹם תְּעַנִּית אֶסְתֵּר, כִּי יוֹם זֶה הוּא מְסַגֵּל
מֵאֵד שֵׁיִקְבַּל תְּפִלָּתָנוּ בְּזְכוּת מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר.

סגלה לומר מזמור "למנצח על אילת השחר" ביום תענית אסתר
 ד. וְכֹל מִי שֶׁצָּרִיךְ רַחֲמִים עַל אֵיזָה דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ
 לַהֲתַפְּלֵל, יִקַּח פְּנָאִי לְעַצְמוֹ בְּיוֹם הַתְּעַנִּית אֶסְתֵּר,

רמה) פרוש הזהר בלשון קדש:

ולא לה בלבדֵה הוֹשִׁיט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת שַׂרְבִּיט הַזֶּהָב, אֲלֵא אֶפְלוּ
 לְכָל הַמַּתַּחְבְּרִים אֹתָהּ, וְלִכֵּן אֲנַחְנוּ עֲדַת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר נִמְצָאִים בַּגּוּלָה
 וְסוּבְלִין צַעַר הַגְּלוּת לְמַעַן כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַתַּחְבְּרִים וּמַתְּאֲסָפִים
 בְּבִתֵּי כְּנַסְיּוֹת, שֶׁהֵן נִקְרָאִים גַּם כֵּן "חֲצַר הַמֶּלֶךְ" - מַלְכוּת שֶׁל עוֹלָם.

וַיֹּאמֶר תְּחִלָּה מְזֻמָּר כ"ב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים: "לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשְּׁחָר" (יומא כט עמוד א שוחר טוב תהלים כב), וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, דְּאֶסְתֵּר הִיְתֵה נִקְרָאת "אֵילַת הַשְּׁחָר" – וְאַחַר כֵּן יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי ה' וַיִּבְקֶשׁ בְּקִשְׁתּוֹ, וַיִּזְכִּיר זְכוֹת מְרַדְּכֵי וְאֶסְתֵּר, אֲשֶׁר בְּזָכוּתָם יַעֲתֵר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּפְתַּח לוֹ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים, וַתִּקְבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּרָצוֹן.

סדר הלימוד ליום יג אלול [יום 337 בשנה]

ה. וּבִהְיוֹת שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה (מגילה דף טז עמוד ב), שְׁבַשְׁעָה שְׂבָא הֶמֶן לְמְרַדְּכֵי לְהִרְפִּיבוֹ עַל סוּס הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ יָקָר, כְּאֲשֶׁר צָוָה הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ, יִמְוָצֵא לְמְרַדְּכֵי דִיתְבִּי רַבֵּנָן קַמִּיהַ וּמַחְוֵי לְהוֹ הַלְכוֹת קַמִּיצָה. וּפְרַשׁ רַש"י, דְּדָרַשׁ מְרַדְּכֵי בְּעַנְיֵנוּ שֶׁל יוֹם, כִּי אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁשָּׂה עָשָׂר בְּנִיסָן הִיְהִי, שֶׁהוּא יוֹם הַנִּפְתּוֹת הָעֹמֵר, אֲמַר הֶמֶן: אֵתָא מְלֵא קַמְצָא קַמְחָא דִּידְכוּ וְדַחֵי עֲשָׂרַת אֲלָפִים כְּפַר כֶּסֶף דִּידִי. עַל כֵּן נִכּוֹן לַעֲסֹק בְּעַנְיֵי קַמִּיצָה בְּט"ז בְּנִיסָן, וְהַכֵּל הוּא כְּדֵי לַעֲוֹר זְכוֹת שֶׁל אוֹתָם הַצְּדִיקִים.

ו. עַל כֵּן אֶהוּבֵי, עֲדַת עִם קַדְשׁ, הַנוֹעֲדִים לְדַבֵּר ה' לְשִׁמְעַי קוֹל מְגִלָּה בְּיוֹם הַמוֹעֵד הַזֶּה, שֶׁהוּא פּוֹרִים, אֲשֶׁר

רמו) פרוש בלשון קדש:

מְצָא הֶמֶן אֵת מְרַדְּכֵי, כְּאֲשֶׁר הָיוּ יוֹשְׁבִים לִפְנֵי חֲכָמִים וְהוּא מְלַמְּדֵם הַלְכוֹת קַמִּיצָה. וּפְרַשׁ רַש"י, שְׁדָרַשׁ מְרַדְּכֵי בְּעַנְיֵנוּ שֶׁל יוֹם, כִּי אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁשָּׂה עָשָׂר בְּנִיסָן הִיְהִי, שֶׁהוּא יוֹם הַנִּפְתּוֹת הָעֹמֵר, אֲמַר הֶמֶן: "כָּא מְלֵא הָעֹמֵר קַמְצָא שְׁלָכְם וְדוּחָה עֲשָׂרַת אֲלָפִים כְּפַר כֶּסֶף שְׁלִי".

לְעֵתִיד כָּל הַיָּמִים טוֹבִים יִהְיוּ בְטָלִים, וַיְמִי פוֹרִים לֹא נִבְטָלִים (שׁוֹחֵר טוֹב מִשְׁלִי ט), צָרִיכִין אָנוּ לְהִזְכִּיר זְכוּתָן שֶׁל מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר, כִּי יוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר וַיּוֹם פּוֹרִים הֵם יָמִים שֶׁל רְצוֹן וְאַהֲבָה, לְכֵן טוֹב לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר, וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה יִקְבַּל בְּרַחֲמִים וּבְרְצוֹן אֶת תְּפִלָּתָנוּ, אָמֵן.

⚡ פָּרָק צ"ח ⚡

א. מִתְחִלַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׂאִין הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם בְּדִין. מֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? שִׁתְּףָ שֵׁם הַרְחָמִים וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית א א): "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" - בְּמִדַּת הַדִּין, כִּי מִדַּת אֱלֹהִים הוּא דִין, וְאַחַר כֵּן כְּתִיב (שֵׁם ב ד): "בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם".

וּמִצָּאתַי טַעַם הַגּוֹן, שֶׁכְּתִב הָרַב הַגָּאוֹן, בַּעַל הַמַּחְבֵּר "תּוֹרַת חַיִּים" (מִסְכַּת חֲלִין דף פו עמוד א), הָעֲנִין שֶׁהַצְּדִיקִים נִתְּפָסִין בְּעוֹן הַדּוֹר, לְפִי שֶׁהַמְּדָה שֶׁל דִּין הִיא רוּצָה לְכָלוֹת אֶת הָעוֹלָם, כְּשֶׁאִין עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא בְּרַחֲמָיו מְרַחֵם עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְלָכֵן שִׁתְּףָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִדַּת הַרְחָמִים, שֶׁהוּא שֵׁם הַיְוָה, עִם מִדַּת הַדִּין, אֲךָ מִדַּת הַדִּין הוּא מְקַטְרֵג וּמְבַקֵּשׁ שִׁיעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִין בְּעוֹלָם, מֶה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נוֹתֵן לוֹ צְדִיק אֶחָד שֶׁהוּא שָׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, וּבָזָה הוּא מְשַׁתֵּיק אֶת הַדִּין וּמַצִּיל אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֲבָל תַּכְף כְּשֶׁמֵּת צְדִיק אֶחָד, נוֹלֵד בְּמִקּוֹמוֹ צְדִיק אַחֵר, כְּסוּד (קִהֲלַת א ה): "וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ", עַד כָּאן

דְּכָרְיוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ הַרְבֵּי רַבֵּי חַיִּים שׁוֹר ז"ל בְּמִסְכַּת
שַׁבָּת, עֵינֵי שָׁם.

סדר הלימוד ליום **יד אלול** [יום 338 בשנה]

באור נפלא בפסוקים שבמגלת אסתר

ועל פי זה נראה לי לתרץ קשיא גדולה בפסוקים במגלה
(אסתר ג ה-ו): "וַיֵּרָא הֶמֶן כִּי אֵין מְרַדְכֵי כּוֹרֵעַ
וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמְלֵא הֶמֶן חֲמָה וַיִּבֹז בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד
בְּמְרַדְכֵי לְבָדוֹ וּגְו' וַיִּבְקֶשׂ הֶמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים
אֲשֶׁר בְּכָל מְלָכוֹת אַחַשְׁוֵרוּשׁ עִם מְרַדְכֵי", וְלִכְאוּרָה קָשָׁה,
מְרַדְכֵי לְבַד לֹא רָצָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת - וּבִקֵּשׁ הֶמֶן לַעֲקֹר
וְלֵאבֹד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים?

והנראה לתרץ, כי הנה ידוע, שישראל שבאותו הדור
היו חייבים כלֵיה, מפני שהשתחוּו לַעֲלָם שֶׁל
נְבוּכַדְנֶצַּר אוּ מִפְּנֵי שֶׁנִּהְנֶה מִסְעוּדָה שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע
אַחַשְׁוֵרוּשׁ. וְהֵנָּה הֶמֶן וְהַשֵּׁטֶן הָיוּ מְקַטְרְגִים עַל זֶה, וּמִדַּת
הַדִּין הָיָה נוֹתֵן שֶׁיִּכְלוּ יִשְׂרָאֵל כָּלָם, חֲלִילָה, וְלִכֵּן הָיָה הֶמֶן
מְתֵירָא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה כֵן, שֶׁיִּטַּל אֶת הַצַּדִּיק
אֶחָד שֶׁהוּא שְׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל, וְצַדִּיק אַחֵר נוֹלֵד,
וַיְהִי יִשְׂרָאֵל חַיִּים וְקַיָּמִין, וְלִכֵּן כְּתִיב: "וַיִּבֹז בְּעֵינָיו
לְשַׁלַּח יָד בְּמְרַדְכֵי" לַחֹד, כִּי בָזָה יְהִיָּה לְיִשְׂרָאֵל כְּפָרָה
בְּמִיתַת הַצַּדִּיק אֶחָד, שֶׁלְּפִי שֶׁמְרַדְכֵי הָיָה שְׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל
יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן בִּקֵּשׁ הֶמֶן וְהַשֵּׁטֶן "לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל
הַיְּהוּדִים בְּכָל מְלָכוֹת אַחַשְׁוֵרוּשׁ", וְדו"ק.

ג. וְהֵנָּה לְדַעָה שֶׁאִמְרוּ (מַגְלָה שָׁם), שֶׁיִּשְׂרָאֵל שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר
הָיוּ חַיִּיבִים כְּלֵיהָ מִפְּנֵי שֶׁנִּהְנֶה מִסְעוּדָתוֹ שֶׁל אַחַשְׁוֵרוּשׁ,

וַיִּדְלִיקָא לְמִימַר דְּמִשּׁוּם דְּקֶאֱכְלִי מֵאֲכֻלוֹת אַסּוּרוֹת
 אַתְחִיבִי, דְּהָא כְּתִיב (אֶסְתֵּר א ח) : "וְהִשְׁתִּיחַ כְּדַת אֵין אֹנִיס".
 וְהַפְּרוּשׁ לְפִי דַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה הַשְׁתִּיחַ, וְיִשְׂרָאֵל
 דְּאָסוּר לָהּ יֵין נֶסֶךְ וְיֵין שֶׁל עִבּוּרִים, לֹא הָיָה מִשְׁקִי לָהּ
 אֲלֵא מֵיֵין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְשִׁין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיוּ מוֹזְגִין
 לָהּ, וְכֵן מֵאֲכָלִים דִּהְיָ יִהְיִי לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, הָיָה בְּשׁוּל
 יִשְׂרָאֵל, דְּאֶחָד שְׁוֹרֵשׁ לֹא הָיָה אֲנִיס לָהּ לְמִיכְלִי וּלְמִשְׁתִּי
 מֵאֵי דְּאָסוּר לָהּ, וְכִדְכְּתִיב: "אֵין אֹנִיס", וְעָשָׂה כְּרִצּוֹן
 אִישׁ וְאִישׁ, אֲבָל חוֹבָא דְּלָהּוֹן הָיָה, כִּי אוֹתוֹ הִרְשַׁע כְּוֵן
 בְּסַעֲוֹדָתוֹ, שֶׁהִזְמִין יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְמַנְקִיט שְׁפַע דְּנַחֲתִית
 מְלַעֲלָא, דְּלֹא יִשְׁפִיעַ בְּשִׁכְנִיתָא אֲלֵא בְּסִטְרָא אַחְרָא, וְלִכְּן
 הִזְמִין יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְמַנְקִיט לָהּ לְסִטְרָא דִּילִיָּהּ, וְהוּא סוּד
 הַטְּלַת זְהֻמָּא, כִּיּוֹן שֶׁהִשְׁפַּע יִהְיֶה יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי
 הַסִּטְרָא אַחְרָא.

רמז) פרוש בלשון קדש:

שלא נתן לומר, שמשום שאכלו מאכלות אסורות נתחייבו, שהרי כתוב:
 "והשתיה כדת אין אונס". והפרוש, לפי דת כל אחד ואחד היתה השתיה,
 וישראל שאסור להם יין נסך ויין של עבו"ם, לא היו משקים להם אלא
 מיין של ישראל, ושמשין של ישראל היו מוזגים להם, וכן מאכלים שהיו
 נותנים להם לישראל, היה בשול ישראל, שאחשורוש לא היה כופה
 עליהם לאכל ולשתות ממה שאסור להם, וכמו שכתוב: "אין אונס",
 ועשה פרצון איש ואיש, אבל החטא שלהם היה, כי אותו הרשע כוון
 בסעודתו, שהזמין ישראל כדי לקחת השפע היורד מלמעלה, שלא
 ישפיע על השכינה, אלא על הסטרא אחרא, ולכן הזמין ישראל לקחת
 אותם לצד שלו. והוא סוד הטלת זְהֻמָּא, כיון שהשפע יִהְיֶה יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל
 עַל יְדֵי הַסִּטְרָא אַחְרָא.

וְזָהוּ עֵינֵי הַזְהָמָא שְׁמַטְלִין, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּקִדְשָׁהּ
 בְּגָלוֹת הַמֵּר הַזֶּה, עַל יְדֵי שֶׁהֵם רְאוּ שׁוֹנָה לִיְנִיקָה,
 וּמְקַבְּלִין הַשְּׁפַע עַל יְדֵיהֶם, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (אֵיכָּה א ה) : "הָיוּ
 צָרִיחַ לְרֵאשׁ". וְזָהוּ הַסּוּד בְּגַמְרָא (עֲבוּדָה זָרָה ח עֲמוּד א) :
 יִשְׂרָאֵל בְּחוּצָה לְאַרְצָא עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בְּטָהֳרָה. וְלוּלִי
 שְׁלֵא הָיוּ יִשְׂרָאֵל נְהַנִּין מִסְּעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַרְשָׁע, לֹא הָיוּ
 אוֹתוֹ הַרְשָׁע פּוֹעֵל כְּלוּם, כִּי הַקִּדְשָׁה לֹא הִיְתָה מְקַבְּלַת
 שׁוּם שְׁפַע מִסְטָרָא אַחְרָא, אֲבָל כִּינֵן דְּהָיוּ יִשְׂרָאֵל נְהַנִּין
 מִסְּעוּדָתוֹ שֶׁל אַחְשׁוּרוּשׁ, הָיוּ כְּאֵלוֹ כְּבִיכּוֹל יִנְקוּ מִסְטָרָא
 אַחְרָא, יִמְחִיבוּבָהֵי סְעוּדָתָא גְרַם לְאַטְלָא זְהָמָא בְּיִשְׂרָאֵל,
 אִף עַל גַּב דְּהָיוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין מֵאֲכָל כָּשֵׁר וּמִשְׁקִין
 דְּהִתְרָא - אִף עַל פִּי כֵן נַחֲשֵׁב לָהֶם כְּאֵלוֹ אֲכָלוּ מִסְּעוּדָה
 שֶׁל סְטָרָא אַחְרָא.

סדר הלימוד ליום טו אלול [יום 339 בשנה]

חייב זְהִירוֹת שְׁלֵא לְהַנּוֹת מִסְּעוּדַת עֲכוּ"ם

עַל כֵּן צָרִיכִין אָנוּ לְהַזְהֵר כְּשֶׁעֲכוּ"ם עוֹשִׂין סְעוּדָה, שְׁלֵא
 לִיהַנּוֹת מֵאוֹתָן סְעוּדוֹת וְכַנְזָכֵר, חוּץ אִם הָעֲכוּ"ם
 מְשַׁדֵּר [פְּרוּשׁ: שׁוֹלַח] לְיִשְׂרָאֵל חֵיזוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים
 וְכִיּוּצָא בְּהֵם לְבֵית יִשְׂרָאֵל, הוּא מְתָר, אֲבָל בְּבֵיתוֹ שֶׁל
 עֲכוּ"ם הוּא אָסוּר לְאָכַל עֲמוֹ, אִף דְּאוֹכֵל מֵאֲכָל כָּשֵׁר

(רמח) פְּרוּשׁ בְּלִשׁוֹן קִדְשׁ:

וּבְאוֹתָהּ סְעוּדָה גְרַם לְהַטִּיל זְהָמָא בְּיִשְׂרָאֵל, אִף עַל פִּי שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים
 וְשׁוֹתִים מֵאֲכָל כָּשֵׁר וּמִשְׁקִים שֶׁל הַתֵּר - אִף עַל פִּי כֵן נַחֲשֵׁב לָהֶם כְּאֵלוֹ
 אֲכָלוּ מִסְּעוּדָה שֶׁל סְטָרָא אַחְרָא.

וְשׁוֹתָהּ יַיִן כָּשֶׁר, וְכָל מִי שֶׁלֹּא נִזְהָר בְּדַבָּר זֶה, אֲזַי חָטָא וְעָנְשׁוּ גְדוֹל מְאֹד, וְהַשְׂכִּינָה בְכָה תִבְכֶּה עַל אוֹתָן אֲנָשִׁים. וְרֵאִיָּה לְדַבֵּר, שֶׁבְשִׁבִיל עֲבָרָה זוֹ הָיוּ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל חַיִּבִים כְּלָיָה בִימֵי הָמָן וְאַחַשְׁוֹרוּשׁ.

ד. וְעַל כֵּן רָצָה מְרֻדְכֵי לְבַדּוֹ שֶׁלֹּא לִיהֲנוֹת מִסְעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, כְּדֵי שֶׁבְזִכְרוֹתוֹ יִהְיוּ נִצּוּלִין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וְאַף בִּימֵי מְרֻדְכֵי רָצְתָה מִדַּת הַדִּין לִפְגַּע בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִימֵי מֹשֶׁה (בַּמְדָּבָר טז כא): "וְאֹכְלָה אוֹתָם כְּרֶגֶע", (שְׁמוֹת לב י'): "וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְדוֹל", וְרָצְתָה מִדַּת הַדִּין לְהַרְבּוֹת זֵרַעוֹ שֶׁל מְרֻדְכֵי כַּחוֹל הַיָּם, רַק מְרֻדְכֵי בִטֵּל הַגְּזֵרָה בְּתַפְלָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁבִטֵּל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הַגְּזֵרָה בְּתַפְלָתוֹ.

סדר הלימוד ליום טז אלול [יום 340 בשנה]

עוד טעם להתענות בתענית אסתר

וְזָהוּ שֶׁכְּתוּב (אסתר ד א): "וּמְרֻדְכֵי יָדַע". רָצָה לוֹמַר, שֶׁיָּדַע תִּכְנֵן הַדָּבָר, שֶׁהַגְּזֵרָה בָּאָה עַל יְדֵי הַפָּגַם הַגְּדוֹל שֶׁפָּגְמוּ בַשְׂכִּינָה עֲבוּר שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל נִהְנִין מִסְעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, וְלָכֵן (שם): "וַיִּלְבַּשׁ מְרֻדְכֵי שָׂק וְאָפַר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה", "וַיִּלְבַּשׁ שָׂק" - לְכַפֵּר עַל חָטָא זֶה וּלְהַתִּישׁ כַּחַשׁ שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, שֶׁהָיוּ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִם עֶשׂוֹ הָרָשָׁע בְּבוֹאוֹ לִיעֶקֶב אַחִיו, וְלָכֵן (בְּרֵאשִׁית לב ח): "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד" - מִהֲנִי ת' קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים שֶׁהָיוּ עִם עֶשׂוֹ, וְלָכֵן לְבַשׁ ש"ק, כִּי ש"ק הוּא גִימְטְרִיָּא ת', כְּדֵי לְהַתִּישׁ כַּחַשׁ שֶׁל עֶשׂוֹ הָרָשָׁע, וּמְרֻדְכֵי הוֹדִיעַ לְאַסְתֵּר גְּדֵל

הפגם הנעשה בסעודה של אחשורוש, ומיד כתיב (אסתר ה א): "ותלבש אסתר מלכות" - שלבשה רוח הקדש ונתנה עצה לצום ג' ימים וג' לילות כדי לבטל הזהמא שהטיל המן ואחשורוש בסעודתו, ובזה יתש כח הזהמא הנעשים על ידי אכילה ושתיה ההוא. ועל ידי הצום התיש כח הזהמא, וכנסת ישראל האירה כבראשונה. ומעתה מוכן לפנינו גם כן טעם לתענית זה, שהוא תענית אסתר, שאנו נוהגין להתענות לדורי דורות.

ה. על כן, כל אחד ואחד צריך לכוון בתענית אסתר ולהתפלל, שבאם נדבק בנו בגלות המר, שאנו מקבלין שפע על ידי שלפעמים אנו אוכלים אצל אמות העולם - וכל ישראל ערבים זה לזה, שתעמד לנו זכות מרדכי ואסתר שתקנו התענית וקבעו להתענות בו ביום י"ג באדר כדי להתיש כח האכילה שישאל אוכלין בין האמות, אזי זכות תענית אסתר יעמד לנו לשבר ולהתיש ולהסיר כח הסטרא אחרא שרוצה להדבק דוקא בקדשה, ועל ידי התענית יזדככו ויטהרו הפגם הגדול הזה.

אשרי מי שאינו נהנה מאחרים, וכל שכן מהאמות

ובל מי שנוזהר ואינו רוצה ליהנות מן אחרים, ומכל שכן מן האמות - עליו נאמר (תהלים קכח ב): "יגיע פפיה כי תאכל אשריה וטוב לך", "אשריה" - בעולם הזה, "וטוב לך" - לעולם הבא (בברכות ח עמוד א).

פרשת נצבים פָּרַק צ"ט

א. אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת מגלה (דף ז עמוד א): "מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה", על כן מבאר

במגלה זו כמה ענינים פלאים, ונזכיר דרך כלל דבר אחד, והוא, דאיתא בזהר פְּרֻשַׁת פְּקוּדֵי (דף רמט עמוד ב), שַׁיֵּשׁ חֲדָר אֶחָד לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְהַחֲדֵר אַרְבַּעַה פְּתָחִים לְד' רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְעֶשְׂרֵה מְמַנִּים לְכָל פְּתַח וּפְתַח, וְחַד מְמַנָּה עַל כָּלֶם, וְאֵהֲדִיא "ל שְׁמִיָּה, וְהוּא מְלֹאךְ אֶחָד מִן הָאוֹפָנִים, וְהוּא אוֹפֵן לְפַעַל פְּעֻלוֹת וּנְקָמוֹת עַל מִצְרֵי יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום יז אלול [יום 341 בשנה]

המלאכים שנקראים "חשמליים", עורכים מלחמה פנגד הסטרא אחרא

ב. וְהוּא אוֹפֵן עִם הָאַרְבָּעִים מְלָאכִים הַמְּמַנִּים הַנּוֹזְכִּים עוֹלִין לְמַעְלָה לְמָקוֹם אֶחָד שֶׁנִּקְרָא (מְלָכִים א יד, כח): "תָּא הֲרָצִים", וְאִז עוֹלִין עִמּוֹ מְלָאכִים הַנִּקְרָאִים "חֲשַׁמְלִיִּים", וּמְקַדִּימִין אֶת עֲצָמָן בְּמְרוּצָה וּבְזִרְיוֹת לְעֵרֹךְ מְלַחְמָה עִם שְׂרֵי הָאֲמוֹת לְנִצָּחַ אוֹתָן וְלַעֲשׂוֹת בְּהֵן נִקְמָה, וּכְשֶׁחֲטָא גּוֹרָם, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲזִי יֵשׁ רָצִים אַחֲרֵים בְּסִטְרָא אַחֲרָא, שֶׁמְקַדִּימִין בְּקִטְרוּגֵיהֶן לְשִׁלְטַ עַל יִשְׂרָאֵל וְלַהֲרַע מְזֻלָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

תפלותיהן של מרדכי ואסתר הועילה שישׁוּב יִשְׂרָאֵל מִדְּרָכָם

ג. וְזֵהוּ דְכָתִיב (אֶסְתֵּר ג טו): "הֲרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים" – מִסִּטְרָא אַחֲרָא לְעוֹרֵר גְּזֵרוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִז (שם): "וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן נְבוּכָה". וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁגְּרָמָה תְּפִלַּת מְרַדְּכֵי וְאֶסְתֵּר שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה כְּדִי לְהַעֲבִיר דַּעַת הָמֶן, וְעָלְתָה צַעֲקָתָם לְמָרוֹם, וְה' בְּרַחֲמָיו קִבֵּל אֶת תְּפִלַּת עִמּוֹ, וְנִתְגַּלָּה הַעֵת רְצוֹן, אִז (שם ח יד): הֲרָצִים רוֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ

יִצְאוּ מִבְּהָלִים, רוּצָה לוֹמַר, אוֹתָן הַמְּלֹאכִים קְדִישִׁים הֵיוּ רְצִים לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בְּהֶמֶן הַרְשָׁע, וְאִז (שם טו): "וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צָהָלָה וְשִׂמְחָה".

פְּדָאֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר לְהַזְכִּירָם כִּי מָסְרוּ נַפְשָׁם עֲבוּר יִשְׂרָאֵל ד. וְלִכְּנֵן צָרִיף לְקִרוֹת הַמְּגִלָּה מְלָה בְּמִלָּה, וְלֹא בְּמַהֲרֵרוֹת, כִּי כָּל תְּבָה וְאוֹת - יֵשׁ בָּהֶם קְדֻשָּׁה וְסוּדוֹת נְפִלְאִים, וּכְדָאֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר לְהַזְכִּיר שְׂבַחָן בְּכוּנָה, פִּינּוֹן שְׂמָסְרוּ נַפְשָׁם עֲבוּר יִשְׂרָאֵל בּוֹזְעֵקְתָן וְתַפְלָתָן, וְאַסְתֵּר הֵיִתָּה מוֹסֶרֶת נַפְשָׁה כְּשֶׁהִלְכָה לְגַבֵּי אַחֲשׁוּרוּשׁ, שְׂאֲמָרָה (שם ד טז): "וְכֹאֲשֶׁר אֲבֻדְתִּי אֲבֻדְתִּי". וְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ יִלְקוּט (אֲסִתֵּר רַמְזוֹ תַתְּרַנּוּ), שְׂאֲסִתֵּר אָמְרָה מְזִמּוֹר כ"ב שְׂבַסְפֵּר תְּהֵלִים: "אֵלֵי אֵלֵי לְמָה עֲזַבְתָּנִי", וְהָעֲנִין מְבָאָר בְּדַבְרֵי פֶה קְדוֹשׁ הָאֲר"י ז"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים שְׁעַר פְּנוּיִם פֶּרֶק ו. שְׁעַר הַכּוֹנֹת דָּף קט:), וְהוּא, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַב רַחֲמֵי וְחֶסְדֵי מְשַׁגִּיחַ וּמְבִיט לְהָאִיר וְלֹהֵשְׁפִיעַ שְׁפַע קְדֻשָּׁה מִמָּרוֹם, רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה, עַל יְדֵי שְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שְׁכָּל שֵׁם הוּא "אֵל", וְיוֹצֵא מִן הַפְּסוּק (מִיכָה ז יח): "מִי אֵל כְּמוֹד", וְשֵׁם שְׁנֵי יוֹצֵא מִן הַפְּסוּק (שְׁמוֹת לד ו): "ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן", וְשְׁנֵי פְעָמִים "אֵל" בְּמִלּוּאָם, כְּזֶה: אֵלֶּף לְמ"ד - גִּימַטְרִיאָ ש"ע, כִּי יֵשׁ לְמַעְלָה ש"ע נְהוּרִין דְּמְאִירִין [פְּרוּשׁ: אוֹרוֹת הַמְּאִירִים] בְּש"ע עוֹלָמוֹת, וְהֵן מְאִירִין לְנַשְׁמַת הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר עָסַק תְּמִיד בַּתּוֹרָה וּמִתְמִיד בְּלַמּוּדוֹ, וְהָיָה תְּמִיד דְּבוּק בַּתּוֹרָה הַנִּקְרָאת "אוֹר", וּבְמִצְוָה הַנִּקְרָאת "נֵר", וְאֵלּוּ שְׁנֵי שְׁמוֹת הֵן מְסַגְּלִין לְעוֹרֵר חֶסֶד שֶׁל אֵלּוּ ש"ע נְהוּרִין עַל יְדֵי עֲנִית אָמֵן בְּכוּנָה, כִּי כָּל הָעוֹנָה אָמֵן בְּכוּנָה

וּמְמַהֵר לְרוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשָׁבִיל עֲנִית אָמֵן, זֹכֶה לְאֵלוֹ
 שׁ"ע נְהוּרִין עַל יְדֵי עֲנִית אָמֵן, וְכָל הַמְּבֹזֶה אָמֵן, וְקָל
 בְּעֵינָיו עֲנִית אָמֵן - מְקַדְיִמִּין לְנִשְׁמָתוֹ שׁ"ע קְלָפוֹת, רַחֲמָנָא
 לְצֻלָּן, וּמוֹלִיכִין אוֹתוֹ לְחֻדְרֵי חֲשָׁף וְצִלְמוֹת, וְעַלֵּיהֶם אָמַר
 הַנְּבִיא (יְשַׁעְיָה נ ט): "עֲשׂ יֹאכְלִים". וְהִנֵּה עַל אֶסְתֵּר הַצְּדִקָּת
 הִיָּה מְאִיר אוֹתָן שׁ"ע נְהוּרִין, כִּי נִשְׁמָתָהּ הִיָּתָה מְשַׁרְשׁ
 הָאָרֶזֶה זֹ, אֲשֶׁר שָׁם מְאִירִים שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל "אֵל", שֵׁם
 אֶחָד מִ"ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם" וְגו', וְשֵׁם הַשְּׁנִי
 מִפְּסוּק: "מִי אֵל כְּמוֹךָ". וְכִשְׁהִלְכָה אֶסְתֵּר לְאַחֲשׁוּרוֹשׁ,
 הַכְּרָחָה לִילָךְ בֵּין שְׁתֵּי בֵּתֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְהִיָּה שָׁם מְקוּם
 קְלָפוֹת, וְהוֹסֵר מִמֶּנָּה הַרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהָאָרֶזֶה שֶׁל שֵׁם אֶחָד,
 שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁל "מִי אֵל כְּמוֹךָ", וְלֹא נִשְׁאָר בָּהּ כִּי אִם הָאָרֶזֶה
 שֶׁל: "ה' ה' אֵל רַחוּם", וְעַל כֵּן צָעֲקָה: "אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה
 עֲזַבְתָּנִי", שְׁעַד עֲכָשׁוּ הָיוּ מְאִירִים שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל "אֵל",
 וְעַכְשָׁו רַק שֵׁם אֶחָד.

סדר הלימוד ליום יח אלול [יום 342 בשנה]

בְּכָל מוֹעֵד וּמוֹעֵד יֵשׁ קְדָשׁוֹת וְסוּדוֹת נִפְלְאִים

ה. רְאֵה בְּעֵינֶיךָ קְדָשׁוֹת הַמוֹעֲדִים אֵלוֹ, בְּכָל מוֹעֵד וּמוֹעֵד
 יֵשׁ בָּהֶן קְדָשׁוֹת וְסוּדוֹת נִפְלְאִים, וְצָרִיךְ אֶתָּה לְדַעַת,
 כִּי יֵשׁ עוֹלָם חֻדָּשׁ לְמַעְלָה, שֶׁהוּא קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, וְאִין
 אוֹתוֹ הָעוֹלָם מִתְגַּלֶּה לְחוּץ מִחֻמַּת רַב קְדָשְׁתּוֹ, כִּי אִם
 פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, וּמִתְחִיל לְהִתְגַּלֵּת בְּהִתְחַלַּת קְרִיאַת
 מְגִלָּה, וּמִזֶּה הָעוֹלָם הִיָּה שָׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁל מְרֻדְכֵי הַצְּדִיק.
 וְצָרִיכִין אֲנִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים, שִׁיתְגַּלֶּה הָעוֹלָם הַנְּזָכָר לְעֵיל
 לְחוּץ, וְיִשְׁפִיעַ וְיֹאִיר עַל רִישֵׁי דְעַמָּא [פְּרוּשׁ: רֹאשֵׁי

הָעַם], הַמִּתְאַסְּפִים לְשִׁמְעַע מִקְרָא מְגֵלָה בְּלֵב טְהוֹר, בְּלֵב
שֶׁל כְּוִנָּה.

וְזֶהוּ כְּוִנַּת הַבְּרָכָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגֵלָה" - פְּרוּשׁ, שְׂצֻנּוּ
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא, לְעוֹרֵר כְּוִנָּה לְהוֹצִיא אוֹתָהּ הָאָרֶז
גְּדוּלָה לְחוּץ, וְזֶהוּ "עַל מִקְרָא מְגֵלָה", כְּמוֹ (בַּמִּדְבָּר י ב):
"לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמִסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת". וְעַל זֶה יַעֲנֶה הַקֹּהֵל
אָמֵן בְּכֻוִּנָּה גְּדוּלָה, וּמְאֹד מְאֹד צְרִיכִין לְעוֹרֵר בַּקְרִיאַת
הַמְּגֵלָה בְּשַׁעַת שְׁמִבְרֻךְ בְּצַבּוֹר "עַל מִקְרָא מְגֵלָה",
כְּשֶׁאוֹמֵר "עַל מִקְרָא", שִׁילְבֵשׁ חֲרָדָה וְאִימָה עַל הַמְּבָרֵךְ,
וְגַם עַל הַצַּבּוֹר בְּשִׁמְעָם הַבְּרָכָה כְּשֶׁאוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צַבּוֹר
"עַל מִקְרָא מְגֵלָה" - יִפֹּל עֲלֵיהֶם חֲרָדָה וְאִימָה וְהַכְּנַעָה
גְּדוּלָה, כִּי הוּא עוֹלָם אִים, גְּדוֹל וְנוֹרָא, וּמְאֹד הָעוֹלָם
הַהוּא יְבוֹא שְׁפַע וְנִיצוּץ קִדְּשָׁה וְטְהָרָה לְהָאִיר עַל יִשְׂרָאֵל,
וַיִּכְוֶן כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא כְּלִי מוֹכֵן לְקַבֵּל הַקִּדְּשָׁה
וְהַטְהָרָה מִזֶּה הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל רַחֲמִים יִזְכֶּה לְחַיִּים
וְחֶסֶד וְשֵׁלָא יְבוֹא יִשְׂרָאֵל לְשׁוּם מְכַשׁוֹל, וַיִּמְהַר הַקִּדּוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רַחֲמִים עָלֵינוּ לְהוֹצִיאָנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה.

סדר הלימוד ליום יט אלול [יום 343 בשנה]

טעם שְׁמִרְבִּים לְהַדְלִיק נְרוֹת בְּפוּרִים

ו. וְלִכֵּן מְרַבֵּין אָנוּ בְּנְרוֹת בְּפוּרִים, שְׁיִהְיֶה אוֹר בְּתֵי כְּנִסְיוֹת
מְלֵא בְּנְרוֹת, וְהַכֹּל הוּא רִמּוּז עַל אוֹתוֹ אוֹר גְּדוֹל מְשׁ"ע
נְהוֹרִין, וְעַל זֶה כְּתִיב (אֶסְתֵּר ח טז): "לִיְהוֹדִים הֵיְתָה אוֹרָה"
וְגו'. וּבְוֹדָי כָּל הַיָּרָא וְחֲרָד לְדַבֵּר ה', יִשְׁמַח וְיִגִּיל בְּגִילָה

וברעדה, כששומע קול הברכה "על מקרא מגלה"
 כשיוצא מפי החזן, על פן חיוב גדול עלינו לטהר את
 עצמנו במקוה קדם שילך לבית הכנסת, כדי שיהיה טהור
 לקבל אור טהור והשפע הטהור, וכל זה העתקתי מכתבי
 רבי חיים ויטאל ז"ל (פרי עץ חיים שער פורים פרק ה). והאור הוא
 דמיון קבלת נשמה יתרה, למי שיודע לכוון לעשות עצמו
 כלי מוכן לקבל קדשה העליונה, ובמדינות פולין ראיתי
 מנהג הגון, שהן מלבישין כתנת לבן ונקי ומכנסים לבנים
 קודם קריאת המגלה והולכין לבית הכנסת בבגדי שבת
 יום טוב, ובין מגלה למגלה ישראל שמחין ונותנין שבח
 והודיה על רוח והצלה שעמדה ליהודים. וצריך לחלק
 לעניים איזה דבר ולחלק מנות לאביונים. וצריך לדבר
 בדברי תורה, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה (מגלה טז עמוד
 ב): "ליהודים היתה אורה" - זו התורה, כמה דאת אמר
 (משלי ו כג): "כי נר מצוה ותורה אור".

יש ללמוד מעט קדם סעודת פורים ביום

ז. וטוב לאדם, שילמד מעט קדם שמחת סעודת פורים
 ביום, והמדקדקים נוהגים להתפלל מנחה ביום י"ד
 קדם הסעודה, ואחר כך אוכלין תבשיל אחד ומתפללין
 תפלת מעריב, שלא לאחר יותר עד הלילה, פן יבסם
 ויהיה בכלל שכור שאינו ראוי להתפלל, ואחר כך אחר
 תפלת מעריב, יגיד לבני ביתו תקף הנס שנעשה
 לאבותינו. והנה אציג לך ענין אחד מפה קדוש האר"י
 ז"ל (פרי עץ חיים פרק ו), כי צריכין אנו לדעת מחשבות המן
 הרשע, צורך היהודים, אשר נתן נפשו להיות מצר

לְיִשְׂרָאֵל בְּחֹדֶשׁ אֲדָר דּוֹקָא, וְלֹא בְשָׁאֵר הַחֲדָשִׁים שֶׁל שָׁאֵר
יָמוֹת הַשָּׁנָה.

סדר הלימוד ליום כ אלול [יום 344 בשנה]

כָּל חֹדֶשׁ מִחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה הוּא נֶגֶד צְרוּף אֶחָד מִצְרוּפֵי הַיּוֹ"ה
ח. דַּע כִּי יֵשׁ י"ב חֲדָשִׁים בְּשָׁנָה, וְהֵם נֶגֶד י"ב צְרוּפֵי שֵׁם
הַיּוֹ"ה, וְעַל כָּל חֹדֶשׁ נִתְמַנֶּה צְרוּף אֶחָד, עַד שֶׁבְּחֹדֶשׁ
אֲדָר הוּא הַצְרוּף הָאֲחֵרוֹן בְּהַפּוּךְ אֲתוֹן כְּזֶה הוּהוּ"י, שֶׁהוּא
סוּד הַדִּין, וְלָכֵן כְּשֶׁהִזְכִּיר הַמֶּן הַרְשַׁע הַשֵּׁם הַיּוֹ"ה, הִיָּה
מְזַכִּירוֹ מֵהַפּוּךְ, וְלָכֵן הִיָּה אוֹמֵר הַמֶּן (אֶסְתֵּר ה' יג): "וְכָל זֶה
אֵינְנִי שׁוֹ"ה לְי"י" – כִּי סוּפֵי תְבוּת הוּא הַצְרוּף בְּהַפּוּךְ
כְּזֶה: הוּהוּ"י, שֶׁפּוֹן לְעוֹרֵר דִּינִים כְּפוֹלִים עַל יִשְׂרָאֵל,
הָאֶחָד – שֶׁהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּהַפּוּךְ, וְהַשְּׂנִית – שֶׁהִיָּה מְזַכִּיר
הַשֵּׁם בְּסוּפֵי תְבוּת, וְלֹא בְּרֵאשֵׁי תְבוּת. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּרַחֲמָיו, אֲשֶׁר הָאֲזִין וְשָׁמַע לְתַפְלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְתַפְלַת
מְרֻדְכֵי הַצַּדִּיק וְתַפְלַת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה הַמְּכַתֶּרֶת בְּכַתֵּר
מַלְכוּת, הִיָּתָה אֶסְתֵּר בְּאֻמִּירְתָּהּ מְכַוֶּנֶת לְהַפֵּךְ מֵדַת הַדִּין
לְרַחֲמִים, כִּי כֵן פָּעַלְתָּ הַצַּדִּיקִים, שֶׁמֵּהִפְכִּין מֵדַת הַדִּין
לְמֵדַת הַרַחֲמִים, וְלָכֵן אָמְרָה הַשֵּׁם הַרְמוֹז בְּרֵאשֵׁי תְבוּת
וּבִיָּשָׁר וְאָמְרָה (שֵׁם ד'): "י"י בּוֹא ה"מֶלֶךְ וְ"הַמֶּן ה"יּוֹם אֶל
הַמְּשֻׁתָּה", כִּי בְּאוֹתָהּ סְעוּדָה הִיָּתָה מְכַוֶּנֶת לְהַפִּיל אֶת הַמֶּן
מִגְדֻלְתּוֹ לְקִים הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי כה כא): "אִם רָעַב שׁוֹנֵאָךְ
הָאֲכִילָהּ לָחֶם". וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּכִים עַל יָדָהּ.

לולֵי לֹא הִזְכִּירָה אֶסְתֵּר שֵׁם הַיּוֹ"ה בְּרֵאשֵׁי תְבוּת, לֹא הִיָּתָה יְכוּלָה
לְנַצֵּחַ אֶת הַמֶּן

ז. אָמְנָם כְּוֹנֵת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה הִיָּתָה לְהַמְשִׁיךְ רַחֲמִים

גְּמוּרִים, וְהֵשֶׁם כְּפֶשׁוּטוֹ וּבִהְיוֹתוֹ הוּא רַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי לֹא הָיָה לָא הַזְכִּירָה אֶסְתֵּר זֶה הֵשֶׁם בְּרָאשֵׁי תְבוּת, לֹא הָיְתָה יְכוּלָה לְנַצַּח אֶת הָמֶן, וְלָכֵן בְּחֻכְמָתָהּ הָיְתָה צְרִיכָה גַם כֵּן קִצַּת דִּין, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הַדִּין נוֹקֵם בְּהָמֶן, צוֹרֵר הַיְהוּדִים, וְלָכֵן כְּתִיב (אֶסְתֵּר ז ט): "כִּי רָאָה כִּי כָלֹתָהּ אֵלַי וְהָרַעֲהָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ", זֶהוּ מֶלֶךְ - מַלְכוּ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁהִיא הֵשֶׁם בְּיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים, שְׁמוּרָה רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל. אֲמַנָּם הֵשֶׁם נִרְמָז בְּסוֹפֵי תְבוּת, לְרִמּוֹז הַדִּין הָעֲלִיוֹן שֶׁיְבוֹא עַל הָמֶן וּבְנֵיו. הָרִי עַד הֵיכָן הָיְתָה כְּוִנַּת אוֹתוֹ הַרְשָׁע לְהָרַע לְיִשְׂרָאֵל. וְעָלְיוֹ נִתְקַיֵּם הַכְּתוּב (תְּהִלִּים ז טז): "בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֶהוּ", בְּרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמַן - נִלְכַּד בָּהּ. וְלָכֵן צִוְּתָה הַתּוֹרָה לְמַחֹת שֵׁם עֲמֶלֶק וְזָרְעוֹ וְזָרַע זָרְעוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבָרְכָה (סְפָרֵי דְבָרִים כה יט. מְכִילֶתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁמוֹת יז יד), שֶׁצְרִיכִין לְמַחֵק שֵׁם עֲמֶלֶק אֶפְלוּ מִן הָעֲצִים וְהָאֲבָנִים.

טעם למנהג ישראל להקיש בעת אמירת "המן"

י. וְלָכֵן מְנַהֵגֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הוּא לְהַקִּישׁ הָמֶן, כְּדֵי לְמַחֵק אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם עֲמֶלֶק, וְכָל הָרֵאשׁוּנִים וְהָאֲחֵרוֹנִים כְּתָבוּ שְׁלֹא לְבַטֵּל הַמְנַהֵג. וְהִנֵּה שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מוֹרְנוֹ הָרַב רַבִּי הָעֵשִׁיל ז"ל, שֶׁהָיָה נוֹהֵג כְּשֶׁהָיָה רוֹצֵה לְנַסּוֹת אֶת הַקּוּלְמוֹס, הָיָה כּוֹתֵב שֵׁם עֲמֶלֶק אוֹ שֵׁם הָמֶן וְזָרַשׁ, וְאַחַר כֵּן הָיָה מוֹחֵק אֶת שְׁמֵם כְּדֵי לְקַיֵּם הַמְצִוֹת עֲשֵׂה (שְׁמוֹת יז יד. דְּבָרִים כה יט): "מַחֲהָ תִמְחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלֶק", כִּי אֲנַחְנוּ מַחְיָבִים לְהִתְפַּלֵּל עַל מַחֲיַת עֲמֶלֶק, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הֵשֶׁם שְׁלֹם וְהַכֶּסֶף שְׁלֹם, וְאִזּוֹ יִתְקַיֵּם הַמִּקְרָא (יִחְזַקְאֵל

לח כג): "וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ הָעַמִּים", ו"בְּיָוֵם הַהוּא יִהְיֶה ה' וְשָׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד ט), אָמֵן. מוֹרֵי וְרַבֵּי מוֹרְנוּ הָרַב רַבֵּי יוֹסֵף ז"ל (יסוד יוסף פרק פ"ב).

סדר הלימוד ליום **כא אלול** [יום 345 בשנה]

פְּרֻשַׁת וַיִּלֶּךְ פָּרָק ק'

א. "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים יח ג). דַּע, כִּי מִדַּת הַתְּמִימוֹת הִיא מַעֲלָה הַמַּעֲלָה שֶׁבְּכָל הַמַּעֲלוֹת וּמִדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּבִנְיַ אָדָם, וְלִכֵּן כְּתִיב בְּאַבְיָנוּ יַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית כה כז): "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים" - יֵשׁ לְדַיֵּק, הֲלֹא בּוֹדָאֵי כְּמָה מַעֲלוֹת וּמִדּוֹת קְדוּשׁוֹת הָיוּ בַּיַּעֲקֹב אַבְיָנוּ, כְּגוֹן מִדַּת חֲסִידוֹת וִירָאָה וְעֲנָוָה וְקִדְשָׁה וְטָהָרָה, וְאֵין הַכְּתוּב מֵיַחַס אוֹתוֹ עַל מִדּוֹת הַלְלוֹ כִּי אִם בְּמִדָּה שֶׁל תְּמִימוֹת, כְּדַכְּתִיב: "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם", אֲלֹא מְכַרַח לוֹמַר, כִּי תְּמִימוֹת כּוֹלֵל כָּל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת.

מִי שֶׁהוּא תָם וּמְשַׁלֵּם בְּמִדּוֹת הַכְּשָׁרִים, כְּשֶׁתְּצַא נִשְׁמָתוֹ תִּשָּׁב בְּאֵהָל שֶׁל מַעֲלָה

ב. וְהֶאֱמַת הוּא כֵּן, מִי שֶׁהוּא עָנּוּ, וַיֵּשׁ לוֹ חֲסָרוֹן, שֶׁהוּא רוֹדֵף אַחַר הַמָּמוֹן אוֹ נִפְשׁוֹ חֲשָׁקָה לַעֲשׂוֹת עֲבָרָה, זֶהוּ אֵינוֹ אִישׁ תָּם בְּמַעֲשָׁיִם, וְאִישׁ כְּזֶה הוּא נִמְשָׁל לְכָלֵי נְאָה, שֵׁשׁ בּוֹ פְּגִימוֹת וּשְׂכָרִים הַרְבֵּה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. אֲמָנָם מִי שֶׁהוּא תָם וּמְשַׁלֵּם בְּכָל מִדּוֹת הַכְּשָׁרִים, וְהוּא יָרָא, אֲהוּב, רוֹדֵף צָדָקָה וְיוֹשֵׁב אֲהָלִים בְּאֵהָלֵי תוֹרָה שֶׁל מִשָּׁה וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּלִילָה - אִזּוֹ כְּשֶׁתְּצַא נִשְׁמָתוֹ, יִהְיֶה זוֹכֵה לִישָׁב

בְּאֵהָל שֶׁל מַעֲלָה, וְהֶעֱנִין הַזֶּה מִבְּאֵר בַּמְדַּרְשׁ הַנֶּעֱלָם בְּזוֹהַר פְּרֵשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה (דף קכג עמוד ב - קכה עמוד ב), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "אָמַר רַבִּי פִּנְחָס: קִדְּם שְׂיִצָּא הַצְּדִיק מִן הָעוֹלָם, בֵּת קוֹל יוֹצֵאת בְּגֵן עֵדֵן: הִכִּינוּ מְקוֹם לְפָלוּנֵי הַצְּדִיק שְׂיָבֹוא לְכָאן" וכו'. וְכִיּוֹן שֶׁהִנְשָׂמָה זוֹכָה לְכִנְס בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה, אָז מִיכָאֵל שׁוֹר הַגְּדוֹל, הוֹלֵךְ עִמָּה וּמְקַדֵּים לָהּ שְׁלוֹם, וּשְׂאֵרֵי מְלֶאכֵי הַשָּׂרֵת מִתְמַיְהִין וְשׂוֹאֲלִין (שיר השירים ג ו): "מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר" - מִן עֲלָמָא תַּתְּאָה דְּהוּא עֲלָמָא דְּחַרִּיבָא, שְׁנַקְרָא "מְדַבֵּר" נִגְדַּד עֲלָמָא עֲלָאָה, וּמִיכָאֵל, שׁוֹר הַגְּדוֹל, מִשִּׁיב (שם ו ט): "אֶחָת הִיא יוֹנְתֵי תַמְתֵּי". רוּצָה לוֹמַר, שְׂאִין מִיכָאֵל מְשַׁבַּח הַמְצִיגָה הַפְּרָטִית וּמַעֲלוֹת הַצְּדִיק בְּצִדְקוֹתוֹ, כִּי אִם אוֹמַר מַעֲלַת הַתְּמִימוֹת, שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת כָּל הַמַּעֲלוֹת וּמַדּוֹת טוֹבוֹת הַכְּשָׁרוֹת.

ג. וְכֵשֶׁם שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת בְּמַעֲשֵׂה הַתְּמִימוֹת כָּל מַדּוֹת הַכְּשָׁרִים וְיִשְׁרִים, כֵּן הַקְּדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה חוֹפֶפֶת עֲלֵיו תַמִּיד, כְּשֶׁהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה אוּ בַמְצִוּוֹת, אָזִי ד' אַמוֹת סְבִיבוּ יֵשׁ עִמּוֹ שְׁלֵמוֹת הַקְּדוּשָׁה, וּשְׁכָרוֹ הוּא גְדוֹל מְאֹד.

סדר הלימוד ליום **כב אלול** [יום 346 בשנה]

הַפְּגָם שֶׁל מִי שֶׁעוֹמֵד בְּד' אַמוֹת לְפָנֵי הַמֶּתְפַלֵּל שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה **וְדַע**, דְּאִיתָא בְּזוֹהַר פְּרֵשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה (דף קלב עמוד א): רַמְס"רְבִי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי הָוָה אָזִיל לְטַבְרַיָּה. הָוָה

(רמט) פרוש הזהר בלשון קדוש:

רבי שמעון בן יוחאי היה בדרפו לטבריה, והלך עמו רבי אבא. אמר רבי

עמיה רבי אבא, אמר רבי שמעון בן יוחאי לרבי אבא: ניזול דהא אנא חמינא דבר נש חדא ימטי השתא לגבן, ומלין חדתינ בפומיה, אמר רבי אבא: הא ידענא דבכל מקום דמר אזיל, הקדוש ברוך הוא משדר מלאכיו טאסין בגדפיהון לאשתעשעא, עד דהוו אזלין, סליק רבי שמעון בן יוחאי עינוי וחמא חד בר נש דהוי אזיל ורהיט, יתבו רבי שמעון בן יוחאי ורבי אבא, כד מטי גביהו, אמר רבי שמעון בן יוחאי: מאן אנת? אמר ליה: יהודאי מקפוטקיא אני, ואנא אזלינא לבית מדרשא דרבי שמעון בן יוחאי, דאתמנו חברין ידיעין במלין ידיעין ושרונוי לגביה, אמר ליה: אימא ברי, אמר ליה האי יהודאי: אנת בר יוחאי? אמר ליה: אנא, אמר ליה: הא אוקמינא (ברכות כז עמוד א), דלא יעבר האדם כנגד המתפללים תוך ארבע אמות, וכן (שם כז עמוד ב) לא יתפלל אינש אחורי רביה – מאי טעמיה? אמר ליה: הענין הוא כך, (אמר המעתיק: אף שלא כתבתי לשון הזהר, מכל מקום כך הוא כונת הזהר, עין שם), כי ידוע מה

שמעון בן יוחאי לרבי אבא: "גלף, פי רואה אני שיגיע עכשו אלינו אדם כשביפו חדושי תורה". אמר רבי אבא: "הנה ידעתי שכל מקום שרבי הולך, הקדוש ברוך הוא שולח מלאכים להשתעשע עמהם". הרים רבי שמעון את עינוי ורואה אדם שהיה הולך ורץ. ישבו רבי שמעון בן יוחאי ורבי אבא להמתין לו. כשהגיע עד אליהם, שאלו רבי שמעון בן יוחאי: "מי אתה?" אמר לו: "יהודי מקפוטקיא אני, ואני הולך בשליחות לבית מדרשו של רבי שמעון בן יוחאי, לשאל טעם ההלכות שלמדנו על פי סוד". אמר לו רבי שמעון בן יוחאי: "אמר בני", אמר לו אותו יהודי: "אתה הוא בן יוחאי?" אמר לו: "אני". אמר לו: "למדנו, שלא יעבר האדם כנגד המתפללים תוך ארבע אמות, וכן לא יתפלל אדם אחורי רבו, מה טעם הלכות אלו?" אמר לו: "הענין הוא כך וכך".

שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (שם ח עמוד א), "שְׂאִין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֱלֹא ד' אֲמוֹת שֶׁל הַלְכָה", וְהֵינוּ ד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם אֲדנִי שֶׁנִּקְרָאת "שְׂכִינָה קִדִּישָׁא", וְהִיא ה' אַחֲרוֹנָה שֶׁבְּשֵׁם הַרְי"ה, שֶׁנִּקְרָאת "כֹּלָה", וְעַל כֵּן נִקְרָאת ה' כֹּלָה שֶׁהֵן בְּהַפּוּךְ אֶתְּוֹן "הַלְכָה" (פרי עץ חיים, שער הנהגת הלימוד). וְזֶהוּ סוּד שֶׁל ד' אֲמוֹת שֶׁל הַלְכָה, דְּהֵינוּ יְחוד שֵׁם י-ה-ו-ה בְּתוֹךְ שֵׁם שֶׁל אֲדנִי בְּחִבּוּר כָּזֶה: יֵאֱהוּדנָה", שֶׁהוּא יְחוד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִתִּיהָ. וְלָכֵן קִדְם הַתְּפִלָּה אָנוּ מִתְחִילִים לְהַתְּפַלֵּל: "אֲדנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ", וְהַכּוֹנֵה - שֶׁהַשְּׂכִינָה תִקְבַּל תְּפִלָּתֵנוּ, דְּאִיהִי מְקַבֶּלֶת כָּל צְלוֹתֵינוּ דִּישְׂרָאֵל [פְּרוּשׁ: שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת כָּל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל], וְעַל יְדֵי הַכּוֹנֵה זֶה שֶׁמְכוּן הֵיטֵב בְּמַחְשָׁבָה בְּרוּרָה, זָפָה וּשְׁרָה, וּבִלְבַב נִכְנָע וְטָהוֹר, מִיְחָד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִתִּיהָ, וְאִז הוּא עוֹמֵד מִמֶּשׁ בְּתוֹךְ ד' אֲמוֹת שֶׁל הַקְדָּשָׁה הַלְכָה, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת הַכֹּלָה. וּבְזֶה יוֹבֵן מִמִּילָא גְדֹל הַפָּגֶם, שְׂכֵשְׂאָדָם מִפְּסִיק וְעוֹמֵד כְּנֶגֶד הַמְתְּפַלֵּל בְּתוֹךְ ד' אֲמוֹת, דְּהוּי נֶחְשָׁב שֶׁהוּא מִפְּסִיק וּמִפְּרִיד בֵּין יְחוד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִתִּיהָ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ בְּצַד הַמְתְּפַלֵּל תוֹךְ אַרְבַּע אֲמוֹת יֵשׁ לְזָהָר, אִף שֶׁהוּא מְתָר מִן הַדִּין.

סדר הלימוד ליום כג אלול [יום 347 בשנה]

גְדֹל אֲזִהְרַת תְּפִלָּה בְּכּוֹנֵה

וְהַטַּעַם דְּאֶסוּר לְהַתְּפַלֵּל אַחֲרֵי רִבִּיָּה - דְּכַךְ הוּא מְפָרְסָם מֵהַ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנוֹם לְבִרְכָה (פְּסָחִים כב עמוד ב): "אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא" (דְּבָרִים ו יג) - לְרַבּוֹת תְּלַמִּידֵי

חַכְמִים. אַמְנָם בְּעַמְדוֹ לְהִתְפַּלֵּל לֹא יָשִׁים מוֹרָא אַחַר לְנַגְדוֹ, כִּי אִם מוֹרָא הַשָּׁמַיִם, וּמִכַּאן רָאָה גַם רָאָה גְדֹל אֲזֻהָרַת תְּפִלָּה בְּכוֹנֶנָה, וּמָה לִּי לְהֶאָרִיךְ וּלְהִזְהִיר עַל זֶה, כְּכֹר הִזְהַרְתִּי בַּפְּרָקִים הַקּוּדְמִים, אֲךָ נִלְמַד מִזֶּה הַמַּעֲשֵׂה גְדֹל הַתְּמִימוֹת שֶׁהָיוּ בַּדּוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים. רָאָה גַם רָאָה, אֲךָ שֶׁהָיָה הַיְהוּדִי שֶׁלִּיחַ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: אֵימָא בְרִי, וְאַחַר כֵּן שָׁאַל הָאִי גִבְרָא, אָמַר לִיה: אַנְתָּ בֶר יוֹחָאִי? אָמַר לִיה: אֲנָא בֶר יוֹחָאִי, אֲזִי הֲבִין הָאִי גִבְרָא, שֶׁהוּא וְדָאִי לֹא יִשְׁקֵר, כִּיּוֹן שְׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: אֲנָא בֶר יוֹחָאִי. וְאַחַר כֵּן הָיָה אוֹמֵר עֶסְק שְׁלִיחוֹתוֹ, כִּי כֵן דִּין וְדַת תּוֹרַתֵינוּ הַקְּדוּשָׁה נוֹתְנַת, לְהֵיוֹת כֹּל צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו.

וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, שֶׁיְהִיָּה נֶאֱמָן בְּדַבּוּרוֹ, שְׁלֹא יִשְׁנֶה אֶת דַּבּוּרוֹ הֵן בְּמַלְי דְשְׁמַיָּא וְהֵן בְּמַלְי דְעַלְמָא, וּמְכַל שְׂכַן בְּמַשְׂא וּמִתָּן. וְאֵל תִּפְּן אֶל מְמוֹן שְׁאִינוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי עֵקֶר הַחֲסִידוֹת וְהַתְּמִימוֹת הוּא תְלוּי בְּמְמוֹן, כְּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי בַּפְּרָק נ"ב עֵינֵן שָׁם בְּאַרְיִכוֹת, כִּי מִי שְׁאִינוּ רוֹצֵה לִיְהִנּוֹת בְּמְמוֹן הָאֲסוּר אִישׁ זֶה נִקְרָא תְּמִים וְצַדִּיק.

סדר הלימוד ליום כד אלול [יום 348 בשנה]

אסור גמור להאריך בתפלה בשעה שהצבור מתפלל
וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִזְהַר, אֲךָ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְכוֹן הַכּוֹנֵנוֹת שֶׁל תְּפִלָּה עַל פִּי הַקְּבֵלָה, מְכַל מְקוֹם הוּא אֲסוּר גְּמוּר לְהִתְפַּלֵּל בְּאַרְיִכוֹת בְּשַׁעֲה שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַּלְלִין, וְכִּי

יתפלל תפלתו כפשוטו, כמו שכתב הרב הריב"ש בשאלות ותשובות שלו (סימן קנז), וזה לשונו: "ואני מתפלל כתינוק המתחיל להתפלל, רק אני מכון להבין פרוש המלות ולא יותר".

וראיה מן רבי עקיבא: כשהיה מתפלל עם הצבור, היה מתחיל ומסיים עם הצבור (ברכות דף לא עמוד א), כי היה תפלתו כפשוטו, מה שאין כן כשהיה מתפלל ביחיד - כשאדם היה מניחו בזוית זו, היה מוצאו בזוית אחרת. וזהו קבלה בידי: מי שמאריך בתפלתו יותר מהצבור - על כרחך הוא עושה לשם יהרא [פרוש: גאונה], על כן אין תפלתו נשמעת. וכן ראיתי להגאון אבי, מורנו הרב רבי אהרן שמואל קאיינדאווער ז"ל וגם לשארי רבותי, שהיו מתפללין ולא היו מאריכין כלל בתפלה, והיו מלעיגים על שארי רבנים שהיו מאריכין בתפלה יותר מדאי.

ח. וכל מי שיראת אלהים בלבבו, צריך להיות תמים עם ה' אלהיו ולהיות נקי מה' אלהים ומישראל, כדי שלא יאמרו הבריות: זהו חסיד שוטה, שמאריך בתפלתו - ויהיה בכלל מחטיא את הרבים, רק בכל דרכיך דעהו והוא יישר את דרכיך (משלי ג ו), ואז טוב לך יהיה סלה.

סדר הלימוד ליום **כה אלול** [יום 349 בשנה]

פרשת האזינו

פרשת האזינו

גדל שכר המזכירים ומזפים את הרבים

א. בזהר פרשת תרומה (דף קכח עמוד ב), הוא מפליג מגדל

שְׂכָר שֶׁל הַמוֹכִיחִים וּמְזַכִּים אֶת הַרְבִּים, שְׁמוֹנֶעֶין אֶת
הַרְבִּים מִן הַחֲטָא וּפּוֹעֲלֵין ד' דְּבָרִים:

בְּרֵאשׁ - כִּי יָדוּעַ הוּא (קִדְשֵׁין דָּף מ עמוד ב), דְּהַעוֹלָם נִדוּן
מִחֲצָה עַל מִחֲצָה, וְעוּוֹן אֶחָד הוּא מְכַרְיַע לְכָף
חוּבָה כָּל הָעוֹלָם, וּמִצְוָה אַחַת מְכַרְיַע לְכָף זְכוּת, וְעַל יְדֵי
הַתּוֹכָחוֹת שֶׁהַמוֹכִיחַ מוֹכִיחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת, אִם שָׁב אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, נִמְצָא שֶׁעַל יְדוּ הָעוֹלָם נִדוּן
לְכָף זְכוּת, וְנִמְצָא זְכוּת הַרְבִּים תְּלוּי בּוּ.

ב. שְׁנִית - הַמוֹכִיחַ מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה (ויקרא יט יז): "הוֹכַח
תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ", וְעַל יְדֵי הַתּוֹכָחָה מִתְגַּבֵּר הַקִּדְשָׁה,
וְהַסְטָרָא אַחֲרָא מְכַרַח לְהִיּוֹת מְכַנְעַ תַּחַת יַד הַקִּדְשָׁה.

הַמְזַכֶּה אֶת הַרְבִּים זוֹכֶה לְרֵאוֹת בְּנִים וּבְנֵי בָנִים יְרֵאִים וּשְׁלָמִים

ג. הַשְּׁלִישִׁית - גּוֹרֵם שְׁכָבוֹד הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
מִתְעַלֶּה וּמִתְרוֹמֵם, וּשְׂכָרוֹ יִהְיֶה, שְׂיִזְכֶּה לְרֵאוֹת בְּנִים
וּבְנֵי בָנִים יְרֵאִים וּשְׁלָמִים.

ד. הַרְבִּיעִית - כִּי לְאַחַר מוֹתוֹ מוֹלִיכִין אֶת נַשְׁמָתוֹ בְּתַלְיֶסְר
תְּרַעֲיֵי שָׁל עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְלִית מֵאֵן דִּימְחָה בִּידֵיהּ
[פְּרוּשׁ: בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר שְׁעָרִים שֶׁל עוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאֵין
מִי שְׂיִמְחָה בִּידוֹ]. וְעַלְיוֹ נֶאֱמַר (מְלָאכִי ב ה): "בְּרִיתִי הִיְתָה
אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם".

וְעוֹד שְׁנוּסָף עַל שְׂכָרוֹ שְׂכָר גְּדוֹל מְאֹד, וְהוּא זֶה, כִּי
מְלָאךְ אֶחָד וּשְׁמוֹ יְהוּדַעִי"ת, הוּא מְמַנֶּה עַל
נַשְׁמָתָן שֶׁל הַמוֹכִיחִין לְשִׁמָּה (זֶהר חֲלָק ב דָּף קכט עמוד א),

יִהְיֶה מְבִיא דְיוֹקְנִיָּה דִּהְהוּא מוֹכִיחַ, אֲשֶׁר הוּא מְזַכֵּה אֶת
הָרַבִּים בְּתוֹכָתוֹ וּמְכַרְיֵעַ אֶת הָעוֹלָם מִפָּה חוֹבָה לְכַף
זְכוּת, וּבִשְׁעָה שְׁמֵבִיא הֵהוּא מְמַנֶּה הַדְּיוֹקְנָא הַהוּא, כְּדִין
מְלָכָא קְדִישָׁא מְבַרֵךְ לֵההוּא דְיוֹקְנָא בְּכָל בְּרַכָּאן דְּנִתְבְּרַךְ
אֲבָרְהָם אָבִינוּ כַּד קָרִיב עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְעִבּוּדַת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית יב ה): "וְאַתְּ
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחֶרֶן". וּמַעְלִין לֵההוּא דְיוֹקְנָא בְּשִׁבְעִין
עָלְמִין הַגְּנוּזִים, דְּלֹא זְכוּ בְּהוּ שׁוּם בְּרַ נֶשׁ אַחְרָא, חוּץ מֵאֵן
דְּמְזַכֵּה רַבִּים עַל יְדֵי הַתּוֹכְחָה. וְאִם כֵּן, אִם כֵּן גְּדַל שְׂכַר
הַמוֹכִיחִים הוּא, קָשָׁה בְּעֵינֵי דְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, (עֲרִכִין טז
עמוד ב): תַּמָּה אֲנִי, אִם יֵשׁ בְּדוֹר הַזֶּה מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ
לְהוֹכִיחַ, וְכִי רַבִּי עֲקִיבָא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שְׂכַר הַנְּזָכָר לְעִיל?!
הָיָה לוֹ לְהוֹכִיחַ אֶת הָרַבִּים, כְּדִי שִׁיְהִיָּה זְכוּת הָרַבִּים תְּלוּי
בוֹ, וְלִדְרֹשׁ בְּרַבִּים, כִּי הוּא הָיָה מְפֻלָּג בְּדוֹרוֹ. וְהַנֶּרְאָה
בְּעֵינֵי דְרָאָה רַבִּי עֲקִיבָא גְּדַל הָעֶנְשׁ שֶׁל הַמוֹכִיחִים,
שְׁמוֹכִיחִים שְׁלֹא לְשִׁמָּה וּמְבִישִׁים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּפָנֵי רַבִּים,
עַל פִּי דְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פְּרָשַׁת בְּהַר (פְּרָשָׁה לג ה): "וְלֹא
עָצַר כַּח יְרַבְעָם עוֹד בִּימֵי אַבְיָה וַיִּגְפְּהוּ ה'" (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב יג

רג) פרוש הזהר בלשון קדש:

והוא מביא צורתו של אותו מוכיח, אשר הוא מזכה את הרבים בתוכחתו
 ומכריע את העולם מפך חובה לכף זכות, ובשעה שמביא ההוא ממנה
 הצורה ההיא, אז המלך הקדוש מברך להיא צורה בכל הברכות שנתברך
 אברהם אבינו כשקרב עובדי עבודה זרה לעבודת הקדוש ברוך הוא, כמו
 שנאמר: "ואת הנפש אשר עשו בחרן". ומעלים לצורה ההיא בשבעין
 עולמות גנוזים, שלא זכה בהם שום בן אדם אחר, חוץ ממי שמזכה את
 הרבים על ידי התוכחה.

כ), אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי: אֵת סְבוּר לֹמֵר, שְׁיִרְבְּעֶם נִגְף? ! וְהִלֵּא לֹא נִגְף אֶלָּא אֲבִיָּה! וְלָמָּה נִגְף? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עַל יְדֵי שְׁחָשְׁדָן בְּרַבִּים, הִדָּא הִיא דְכַתִּיב (שֵׁם יג ח): "וְאַתֶּם הִמּוֹן רַב וְעַמְכֶם שְׁנֵי עֲגָלֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יִרְבְּעֶם" וְכו', וּמָה אִם הַמְּלָךְ, עַל יְדֵי שֶׁהוֹכִיחַ אֶת הַמְּלָךְ כְּמוֹהוּ, עֲנִשׁוּ הַכְּתוּב - הַדְּיוּט שְׁמוֹכִיחַ אֶת הַדְּיוּט חֲבֵרוֹ - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְלָכֵן לֹא רָצָה רַבִּי עֲקִיבָא לְהוֹכִיחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת בַּפְּנֵי רַבִּים כְּדֵי שְׁלֹא לְבִישׁ אוֹתָן בְּרַבִּים. וְכָל הַמְּבִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים - אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא (בְּבָא מְצִיעָא נט עמוד א). וְלָכֵן אָמַר: תָּמָּה אֲנִי, אִם יוֹדֵעַ אָדָם בְּדוֹר הַזֶּה לְהוֹכִיחַ.

סדר הלימוד ליום **כו אלול** [יום 350 בשנה]

וְעִבְשׂוּ רְאִיתִי מוֹכִיחִים חֲדָשִׁים מְקֻרֹב בָּאוּ, וְעוֹמְדִין וְדוֹרְשִׁים בְּרַבִּים וּמְבִישִׁין אֶת הַבְּרִיּוֹת דְּרַךְ פְּרָט וְכָלֵל, וְאֵינֶם יוֹדְעִין אֶת עֲנִשָּׁן, וְה' נָתַן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים, שְׁחִבְרַתִּי זֶה הַסֵּפֶר, כְּדֵי שְׁיִקְרָאוּ בּוֹ הַבְּרִיּוֹת, וְאֵין רוּצָה אֲנִי לְבִישׁ אוֹתָן בְּרַבִּים, כִּי כָּל אִישׁ יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ בְּמָה שְׁעוֹת, וְיוֹכִיחַ לְעַצְמוֹ לְתַקֵּן אֶת הַפְּשָׁעִים וְהַחֲטָאִים, וְכְדֵי שְׁלֹא יֵאמְרוּ הַבְּרִיּוֹת: אֵין הַלּוֹמְדִים יוֹדְעִים אֶת מַעֲשֵׂינּוּ, וְאֵין חָשִׁים לְרְאוֹת אוֹתָנוּ - דַּע, כִּי בְּכָל קַהְלָה וְקַהְלָה יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׂיוֹדְעִים בְּקַלְקוּלָן שֶׁל הַבְּרִיּוֹת, אֲדָּ מִפְּנֵי הַחֲנֻפָּה שְׁגוֹבַרְת אוֹמְרִים: אוֹי לָנוּ אִם נֹאמֵר, וְאוֹי לָנוּ אִם לֹא נֹאמֵר, לָכֵן אֶת אֲשֶׁר עִם לְבָבִי עָשִׂיתִי וְכַתְּבִיתִי קֶצֶת בְּדַבְּרֵי הַגְּדָה שְׁמוֹשְׁכִין לָבָם שֶׁל הַבְּרִיּוֹת, וּבְדַבְּרֵי מְשָׁל וּמְלִיצָה,

וְאֶקְוֶה לְאֵל, שְׁעַל יְדֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה מְזַכֶּה אֲנִי אֶת הָרַבִּים,
וְזִכּוֹת הָרַבִּים יִהְיֶה תְּלוּי בִּי. וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ מִכָּל הַיּוֹדֵעַ
לְקִרּוֹת בְּזֶה הַסֵּפֶר, שְׂיִשִּׁים דְּבָרֵי כְּחוֹתֶם עַל לְבוֹ וְעַל
זְרוּעוֹתָיו, וְ"יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ ה'
צוּרִי וְגוֹאֲלִי" (תהלים יט טו).

סדר הלימוד ליום כז אלול [יום 351 בשנה]

פְּרָשָׁת ק"ב

פְּרָשַׁת וְזֹאת
הַבְּרָכָה

א. בַּמִּדְרָשׁ רַבָּה פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (פְּרָשָׁה כ יב), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:
"וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר" (בְּרֵאשִׁית ג
כא), בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר הָיָה כְּתוּב: "כְּתָנוּת אוֹר" –
בְּאֶל"ף. וְהוּא תְּמוּהָ, לְמָה דְּיוֹקָא בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר
הָיָה כְּתוּב "כְּתָנוּת אוֹר" – בְּאֶל"ף, וְלֹא בִּשְׂאֵר סְפָרֵי
תּוֹרוֹת? (עֵינֵי סֵפֶר "בְּרַכַּת שְׂמוּאֵל" שֶׁחִבֵּר הַגָּאֹן אָבִי, מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי
שְׂמוּאֵל קֵאִיִּדְנָאוּעַר ז"ל, בְּפְרָשַׁת בְּרֵאשִׁית (דף ו טור ג), עֵינֵי שֵׁם בְּשֵׁם הַגָּאֹן
מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי לֵיב צוֹנִין ז"ל מֵה שְׂכַתְּב, עֵינֵי שֵׁם).

וְהַנִּרְאָה לְתַרְץ עַל פִּי מֵה שְׁשִׁמְעֵתִי מִפֶּה קְדוֹשׁ, הֲלֹא
הוּא הָאִישׁ הָאֱלֹהִי, מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי הַעֲשִׂיל
צוּרֵף ז"ל, שְׂאָמַר בְּשֵׁם מְקַבֵּל אֶחָד דְּבַר נִפְלָא וְדָבַר נְאֻמָּה
וּמִתְקַבֵּל, וְהוּא זֶה: דַּע, כִּי צָפוּ בֶּן אֱלִיפַז בֶּן עִשׂוֹ, הִנְכַתֵּב
בְּתוֹרָה (בְּרֵאשִׁית לו טו): "אֵלוֹף צָפוּ", הִיא הַקְּלִפָּה רֵאשׁוֹנָה
שְׁבִשְׁבָעִים אַמּוֹת, וּכְנִגְדּוֹ הִיא גַם כֵּן בְּקִדְשָׁה (שְׂמוּאֵל א ט ה):
"אֶרְץ צוּרֵף". אוֹתִיּוֹת דְּדִין – כְּאוֹתִיּוֹת דְּדִין [פְּרוּשׁ: אוֹתִיּוֹת
אֵלוֹ כְּאוֹתִיּוֹת אֵלוֹ]. וְהוּא הָיָה מְלַךְ רֵאשׁוֹן, וּמִמְשַׁלְתּוֹ

הִיְתָה בַּמְדִּינָת פּוֹלִין וּמְרַמֵּז לְפִלוּנִי, כִּי פִלוּנִי הוּא אוֹתִיּוֹת פּוֹלִין, שֶׁהוּא גִימְטְרִיָּא "צָפוּ". וְלִכְּן נִקְרְאת מַלְכוּת אָדוּם "מְטְרִפּוֹלִין" שֶׁל שְׁבַעִים אַמּוֹת (מַגְלָה דָּף ו עמוד א), כִּי הַמְדִּינָה הַזֹּאת הִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת יַד הַשָּׁר שֶׁל אָדוּם, וְהִיא קִלְפָה רֵאשׁוּנָה.

וְדַע, כִּי הַקִּלְפָּה שֶׁל צָפוּ הִיא בְּאֵה מַחְמַת חֲטָא שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְחִוָּה, וְאֵילָן שֶׁאֲכַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, חֲטָה הִיָּה (בְּרֻכּוֹת דָּף מ עמוד א), כִּי חֲטָה גִימְטְרִיָּא כ"ב (תַּקּוּנֵי זֵהר, תַּקּוּן טז, דָּף לא), שֶׁפָּגַם בְּחֲטָאוֹ בְּכ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה.

וַיְדוּעַ שֶׁחֲטָא שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה בַּמְדָּה שֶׁל הוֹד, שֶׁהִיא מְדָה הַשְּׁמִינִית, וְח' פְּעָמִים כ"ב עוֹלָה גִימְטְרִיָּא קע"ו, כְּמִנְיַן "צָפוּ". וְזֶהוּ סוּד חִוָּה, שֶׁחֲטָא בָּא עַל יְדָה, כִּי הִיְתָה נִבְרְאת מִמְדַת הוֹד, שֶׁהִיא מְדָה שְׁמִינִית, וְעַל יְדָה הָיָה הַפָּגַם שֶׁל כ"ב אוֹתִיּוֹת, וְכַנֶּזֶכֶר לְעֵיל.

וְהִנֵּה הַנְּעֻלָּם מִן "חִוָּה" כְּזֶה: ח"ת וּא"ו ה"א. קח הַנְּעֻלָּם מִן "חִוָּה" בְּמִלּוּאָה כְּזֶה: ת', א"ו, א' - הוּא גִימְטְרִיָּא ת"ח. לְרַמֵּז, שֶׁבִּשְׁנַת ת"ח לְאֶלֶף הַשְּׁשִׁי יִהְיֶה תְּגֻבַּת הַקִּלְפָּה שֶׁל צָפוּ, שֶׁהִיָּה רְאוּי לְהִיּוֹת הַגְּאֻלָּה בִּשְׁנַת "בְּזֹאת יָבוֹא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (וַיִּקְרָא טז ג), וּבְאוֹתוֹ שָׁנָה הַרְבֵּה עֲקֻדוֹת הָיוּ בְּאֶרֶץ פּוֹלִין וְלִיטָא, כִּידוּעַ וּמִפְרָסִם מַגְזֵרוֹת רְעוֹת וְדִינִים קָשִׁים, הַנְּעֻשִׁים בְּאֶרֶץ פּוֹלִין וְלִיטָא בִּשְׁנַת "זֹאת", שֶׁנֶּהְרָגוּ כְּמָה רַבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם. וְהַנְּעֻלָּם מִן "זֹאת" כְּזֶה: זי"ן, אָל"ף, ת"ו וְהוּא: י"ן ל'ף ו', שֶׁהוּא גִימְטְרִיָּא "צָפוּ", שֶׁהוּא נְרַמֵּז בְּסוּד

”פְּלוּנֵי יִיִא. וְזֶהוּ הַסּוּד (יִרְמְיָה א יד) ”מִצְפוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה”,
כִּי ”צְפוֹן” הוּא גִימְטְרִיָא ”פּוֹלִין”, ”לִיטָא”, וְלָכֵן הָיָה

רנא) ידוע שנהגו לומר סליחות ביום כ' סיון, ויש נוהגים להתענות ביום זה. תענית כ' סיון קבעוהו אחינו בני פולין.

ועקר ויסוד תענית זה של כ' סיון שהיה עת צרה ליעקב, גזרות ושמדות גדולות בשנת ת"ח ות"ט לאלף הששי. ונשפך דמן של אמה קדושה הישראלית כמים המגרים ארצה, והגדולים אשר היו בארץ בדור ההוא גזרו על זה תענית וקבעו בכיה לדורות יום אחד בשנה, ועל הגזרה של שנת ת"ח ות"ט יסדו הגאונים רבותינו שהיו קרוב לזמן הנזכר לעיל סליחות שונות.

רבינו הגאון שבתי כהן (בעל הש"ך ז"ל, ונדפסו בסוף סליחות באמשטרדאם שנת תי"א. ומקדם כתב רבינו הש"ך מאמר הנקרא בשם מגלה עפה ספור מעשה הגזרות רעות שארעו, בעוונותינו הרבים, בארץ אוקרניא ואלין ופאדליא וליטא). גם רבינו בעל "תוספות יום טוב" חבר סליחות לכ' סיון ונדפס בפראג.

עין "מגן אברהם" סימן תק"פ סק"ט, דביום כ' סיון היו הרבה צרות וגזרות קשות, והרבה נוהגין לומר סליחות וזה לשון קדשו: "בשנת ת"ח נחרבו הרבה קהלות גדולות באותה השנה כמו שכתוב בסליחות שחבר בעל הש"ך על פן נוהגים להתענות בכל מלכות פולין".

ובסוף ספר הקדוש "אוהב ישראל" כתב וזה לשונו: "כ' סיון הוא התחלה עד יום פפור, אם מקים זה פראוי, אזי יוכל לקים יום פפור פראוי ונכון. וסימנו - "כי יד על פ"ס י"ה", "פ"ס" ראשי תבות כ' סיון, "י"ה" - יום הפפורים". עכלה"ק.

ובספר "ילקוט אוהב ישראל" (עמוד קסה אות נח) הביא, שכ' סיון אמרו הגאון הקדוש מאפסא זצ"ל בהתעוררות גדולה והיה דורש באותו יום דרוש גדול להתעוררות, והיו היילות והבכיות בבית המדרש אז יותר מתשעה באב.

ובספר הקדוש "ישמח משה" על מגלת אסתר כתב על פסוק (שם ט כח) "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסור מזרעם, ותכתב אסתר בת אביחל" וגו', הנה כפל הענין במלות שונות. ונראה לי על פי מה ששמעתי, פי המסורות היא ת"ו ותכתב גדולה, וח' של חו"ר גדולה הוא ת"ח, רמז שאותה הגזרה שהיתה אז ראוי להיות נכתב על שנת ת"ח והבן. ועל פי זה א"ש הרמז ששמעתי פי יד על פ"ס הוא ראשי תבות

הַגְזֵרָה דְּוָקָא בְּמַדִּינָה זֹו וּבִשְׁנַת ת"ח דְּוָקָא, וְדַבְרֵי פִי חָכָם
חָזַן. וְהִנֵּה יֵשׁ בְּיַדֵּי עוֹד דְּבָרֵי כְּבוֹשִׁים, שְׂאִין אֲנִי רוֹצֵה
לְגַלוֹתָם בְּפָנַי כָּל אָדָם, כִּי אִם לְצָנוּעִין, מֵה שֶׁקְּבַלְתִּי מִן
הָאִישׁ הָאֱלֹהִי, מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי הַעֲשִׂיל צוֹרֵף ז"ל.

וְדַע, כִּי "צָפוֹן" שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיא "פּוֹלִין", "לִיטָא", הוּא
מְנִין רַכ"ו, בְּסוּד (עַל פִּי תַהֲלִים קִיט פּה) "כָּרוּ לִי שִׁיחָה",
בְּעֲלִילוֹת שְׁקָרִים וּבַהֲרִיגַת צְדִיקִים. וּקְלָפָה שֶׁל עֲשׂוּ הוּא
יְדוּעַ בְּסַפְרִים (עֵין מְדַרְשׁ שׁוּחַר טוֹב כֵּךְ, מְדַרְשׁ שְׁמוּאֵל טו) שֶׁהוּא
נִקְרָא "חֲזִיר מִיעֵר" (תַּהֲלִים פ יד), וְלִכְן אוֹת ע' שֶׁל "עֵר"
הִיא גְדוּלָה בְּסֵפֶר תַּהֲלִים (שָׁם), לְרַמֵּז שֶׁתּוֹלִין בּוֹ כָּל הָע'
אֲמוֹת, וְהִיא ע' שֶׁל עֲשׂוּ, שְׁמַרְמֵז עַל "כְּתָנוֹת עוֹר" -
בְּעִין, שֶׁהִיא קֹדֶם הַחֲטָא "כְּתָנוֹת אוֹר" - בְּאֶלֶף, כִּיְדוּעַ

כ' סיון עד פאן שמעתי, כי שיך לזה מלחמה לה' בעמלק, כי הלא היא גזרת
עמלק, כנזכר לעיל, וישמע חכם ויוסיף לקח, דאף שהיה נגזר אז כליה, חס
ושלום, ובת"ח לא היה כליה, נראה לי שהכליה היה נגזר בדרך זה כמה
נפשות מישראל שהיו ראויים להיות ב"ג באדר ששברו אויבי היהודים,
נגזר שנפשות במנין זה יהרגו, וממילא היה כליה, חס ושלום, אחר כך
כשנחם על הרעה ומדת הדין אינו חוזר בריקניא נתן לו אלו נפשות כפזרון
כי כמה הריגות היו, כמבאר בספר "שבט יהודה", רק שנרמז ת"ח שהוא
היה הרג היותר גדול והרנוחה היה, שאם היה אז בפעם אחד היה נשפח זכר
ישראל, חס ושלום, מה שאין כן על אפן זה, ועל כן השמחה, והנה פורים
הוא על שם הפורים להרג ולאבדן, ועל כן אמר "וימי הפורים האלה" -
רצונו לומר, שנתנו להרג ולאבדן לא נעברו מתוך היהודים. רצונו לומר, לא
יפטר בלא כלום כי גבה דיליה בעוה"ר, רק ההרנוחה הוא "וזכרם" - רצונו
לומר, של היהודים. "וזכרם לא יסוף מזרעם" - כדי שלא יסוף זכר זרע
ישראל, ועל זה מפרש, והאיך זה? "ותכתב אסתר בת אביחיל" - ת' וח'
גדולה שכתבה על ת"ח כנזכר לעיל והוא פליאה בס"ד, עד כאן דבריו.

לְהַמְקַבְּלִים (עַיֵן עַץ חַיִּים, שְׁעַר מַט פְּרָק ד. סֵפֶר הַלְקוּטִים, דָּף ו.). וְלִכְן
 לְעֵתִיד יִתְקַן הַחֲטָא, וְיִהְיֶה הַסּוּד "כְּתָנוּת אוֹר" – בְּאֶל"ף,
 כְּמוֹ שֶׁהָיָה קֹדֶם חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

וְרַבִּי מֵאִיר הָיָה מְזַרְעֵ נִירוֹן קִיסָר (עַיֵן גִּיטִין דָּף נו עַמּוּד א),
 וְהָיָה מִתְחִיל לְתַקֵּן פָּגָם שֶׁל עֶשׂוֹ בְּסוּד "חֲזִיר
 מִיֶּעֶר" – בְּעִי"ן. וּכְשֶׁתִּכְתֵּב "חֲזִיר מִיֶּאֵר" – בְּאֶל"ף, הוּא
 אוֹתִיּוֹת "מֵאִיר". וּכְשֶׁיִּתְקַן עֶשׂוֹ, אֲזֵי יִהְיֶה "כְּתָנוּת אוֹר" –
 בְּאֶל"ף. וְלִכְן הָיָה בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר כְּתוּב "כְּתָנוּת
 עוֹר" בְּאֶל"ף כְּזֶה: "כְּתָנוּת אוֹר", וְקָל לְהִבִּין. וְזֶהוּ הַסּוּד:
 "חֲזִיר" הוּא גִימַטְרִיָּא רַב"ה, כְּמִנְיַן כְּרָה, וְעַם הָאֶל"ף שֶׁל
 "מִיֶּעֶר", שֶׁהוּא עֵתִיד לְהִיּוֹת "מִיֶּאֵר" – בְּאֶל"ף, הוּא רַב"ו,
 כְּמִנְיַן "כְּרוֹ לִי שׁוֹחָה". וְהָאִמּוֹת שְׁכוּרִים שׁוֹחָה תַּחְתִּינּוּ,
 יִהְיוּ לְעֵתִיד בְּטָלִין כְּשֶׁתְּבוֹא הַגָּאֻלָּה, כְּשֶׁיִּתְקַן הַחֲטָא,
 וְיִהְיוּ "כְּתָנוּת אוֹר" – בְּאֶל"ף, וְקָל לְהִבִּין.

סדר הלימוד ליום כח אלול [יום 352 בשנה]

וְהִנֵּה נַחֲזוֹר לְעִנְיָנּוּ, כִּי "מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה" (יְרֵמְיָה א יד),
 וְלִכְן כְּשֶׁתְּבוֹא הַגָּאֻלָּה, תִּהְיֶה הַגָּאֻלָּה תַּחֲלָה
 בְּמִדְיָנוֹת צְפוֹן, שֶׁהוּא פּוֹלִין, לִיטָא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ד טז) "עוֹרֵי צְפוֹן וּבוֹאֵי תִימָן", כִּי בְּתַחֲלָה יִהְיֶה
 הַתְּעוֹרְרוֹת הַגָּאֻלָּה מִצֶּד צְפוֹן, וְאַחַר כֵּן "וּבוֹאֵי תִימָן",
 וְאַחַר כֵּן יִזְכֶּה כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְרַב טוֹב הַצְּפוֹן לְצַדִּיקִים.

וְהִנֵּה כְּתַבְנוּ לְעִיל, דְּמִכַּח חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נַעֲשֶׂה מִן
 אוֹת אֶל"ף אוֹת עִי"ן, וְזֶהוּ בְּתִבּוֹת "כְּתָנוּת עוֹר",
 שֶׁהָיָה צְרִיךְ לְהִיּוֹת "אוֹר" – בְּאֶל"ף, וְלִכְן "נִרְגַּן מִפְּרִיד

אלוף (משלי טז כח), כמבאר ענין זה בכמה ספרי מקבלים (עין שני לוחות הברית חלק א, מאמר בית דוד, דף טז), והאבות תקנו חטא ופגם זה על ידי שלש תפלות: שחרית, מנחה, ערבית - שהן ראשי תבות "שמע"יב.

אברהם יצחק יעקב חיו כמנין בש"ר - וזהו הסוד "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו"

והנה ידוע (עין זהר חלק א, דף קסז עמוד א, ותקוני זהר בסופו, תקון י, דף קמז עמוד ב), שמיכח חטא אדם הראשון גברו שתי קלפות: שור וחרמור, וחרמור הוא קלפת ישמעאל, ושור הוא קלפת אדום, ותבות "אדום", "ישמעאל" הן גימטריא תק"ב, כמנין השנים שהיו האבות חיים בעולם הזה, כי אברהם היה חי קע"ה שנים, יצחק - ק"פ שנים, יעקב - קמ"ז שנים, קע"ה וק"פ וקמ"ז - צרפם יחד - יהיו תק"ב שנים, כי האבות הן בקדשה נגד הקלפה. וזהו הסוד (שמות כב ל) "ובשר בשדה טרפה"י לא תאכלו", כי "בשר" הוא גם כן גימטריא תק"ב, וקל להבין.

רנב שמ"ע בגימטריא ש'חטה, מ'קנה, ע'רוב.

רנג [אמר המעתיק: מובא בספר "ברכת אברהם" על הפסוק (במדבר כג ח) "מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'", דתבת אזע"ם ראשי תבות: א' - אלופו של עולם, ו' - רמז ליסוד קדשת ישראל, ומובא מהבעל שם טוב זצ"ל על פסוק "בזע"ם תצעד ארץ", זע"ם ראשי תבות: זביחה, ערובין, מקנאות, וגם ראשי תבות ז'עם תצעד ארץ (פי הב' הוא רק אות השמוש ואינה מגוף התבה) עולה כמנין ת"ט, רומז לגזרות ת"ח ות"ט שהיו אז גזרות פליה, חס ושלום, על אחינו בית ישראל במדינת פולין וליטא כמבאר כאן בפנים הספר.

סדר הלימוד ליום כט אלול [יום 353 בשנה]

עמלק גימטריא ר"ם

וְהִנֵּה זֶה יְדוּעַ, שְׁ"ר אֲשִׁית גּוֹיִם עִמְלָק" (במדבר כד ט), מְזַרַע עֲשׂוֹ הַרְשָׁע, וַיֵּשׁ לוֹ אַחִיזָה בְּאֵל אַחַר, כִּי "עִמְלָק" הוּא גִימְטְרִיָּא ר"מ - כְּמִנֵּינ "אֵל אַחַר" (שמות לד יד), שֶׁהוּא גַם כֵּן גִימְטְרִיָּא ר"מ, וּכְנִגְדּוֹ בְקִדְשָׁה הוּא "רוּחַ י-ה-ו-ה" (שופטים יא כט). וְהִנֵּה כְּנִגְדּוֹ שְׁתֵּי קְלָפוֹת שׁוֹר וְחִמּוֹר, יֵשׁ בְּקִדְשָׁה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דֵּהוּא יִתְגַּבֵּר עַל הַקְּלָפָה שֶׁל חִמּוֹר

וְזֶה לְשׁוֹן סֵפֶר "אֲגָרוֹת לְחֵם שְׁלֹמֹה" מֵהַגְּאוֹן מִשְׁאֲמֹלִיָּא זְצוּק"ל, דָּף דָּף מֵד עֵמוּד א (שם) אוֹת יוֹד מְשֻׁמִּיָּה דִּהִבְעַל שֵׁם טוֹב זי"ע שְׁאָמֵר עַל הַפְּסוּק חֲבִקוּק ג' "בְּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ", זַע"ם נוֹטְרִיקוֹן זְבִיחָה, עֲרוּבִין, מְקֹנָה, שְׁג' דְּבָרִים אֵלּוּ הֵם רְאִשִׁיִּים וְנִחוּצִים מְאֹד, שְׁצָרִיכִין לְיִשְׁרָאֵל, דִּהִינּוּ, שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה מְשׁוּחֵט וּבוֹדֵק יֵרָא שְׁמַיִם, וְשִׁיְהִיָּה עֲרוּבִין בְּעִיר, וּמְקֹנָה כְּשֶׁר, וְעַל יְדֵי זֶה יִצְעַד וּיקוּמֵם הָאֶרֶץ. וְלַע"ד יֵשׁ לְרַמֵּז זֶה בְּמַה שְׁכָּתוּב בְּחִידַת שְׁמִשׁוֹן שׁוֹפְטִים יד: "וּמַעַז יֵצֵא מִתּוֹק" - מְקֹנָה, עֲרוּבִין, זְבִיחָה, עַל יְדֵי אֵלּוּ נִשְׁפַּע שְׁפַע לְיִשְׁרָאֵל. וּ"ל"ר בְּפִרְשַׁת שׁוֹפְטִים "וְנִגְשׁ הַלֵּהן וְדַבֵּר אֵל הָעָם וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וְכו', וְכַתֵּב רַש"י ז"ל: אֶפְלוּ אִין בְּכֶם זְכוּת אֵלָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִבְד כְּדַאי אַתֶּם שְׁיִוְשִׁיעַ אֶתְכֶם, עִין בְּסוּטָה מִבַּ עֵמוּד א לְשׁוֹן חֲקֵמִינוּ זְכוּרָנִם לְבָרְכָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְרַש"י שָׁנָה בְּלִשׁוֹן אַחֵר. וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ, דְּנִרְמֵז בְּלַה"ק אֶפְלוּ אִין בְּכֶם אֵלָא קְרִיאַת שְׁמ"ע, נוֹטְרִיקוֹן: שְׁחִיטָה, מְקֹנָה, עֲרוּבִין, כְּדַאי אַתֶּם שְׁיִוְשִׁיעַ אֶתְכֶם. וְנִרְאֶה לְפָרֵשׁ: "בְּזַעַם תִּצְעַד אֶרֶץ", עַל פִּי מַה שְׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל (פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית) בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל דְּמַה שְׁכָּתוּב בְּפִרְשַׁת בְּחֻקֵּי "וְהָאֶרֶץ אֲזָכֹר" - רְצָה לוֹמַר, דִּהִשָּׁם יִתְבַּרַךְ יִזְכֹּר מַה שְׁהָאֶרֶץ חֲטָאָה וְשָׁנְתָה מִזְמָרוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאָמַר שְׁתּוֹצֵא הָאֶרֶץ עִץ פְּרִי עוֹשָׂה פְּרִי וְהָאֶרֶץ שָׁנְתָה וְתוֹצֵא עִץ עוֹשָׂה פְּרִי. וְזֶה מְלִיצַת זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל כְּשִׁחְטָאוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּינּוּן שְׁנִבְרָא מִדְּבַר שְׁחֲטָא, אִם כֵּן אִין חֲדוּשׁ שְׁחֲטָא הָאָדָם. עַד כָּאִן דְּבָרֵינוּ עִין שָׁם. וְזֶה "בְּזַעַם" - כְּשִׁישׁ זַעַם מֵהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֵס וְשְׁלוֹם, אַזְ תִּצְעַד אֶרֶץ, לְלַמֵּד זְכוּת עֲלֵינוּ וְהַבּוֹן].

בְּסוּד (זְכוּרָה ט ט): "עָנִי וְרוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר", וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אֶקְרִי "שׁוֹר", כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (דְּבָרִים ל ג ז): "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ".

וְהִנֵּה אֵיתָא בְּזוּהַר (עַיֵן חֶלֶק ג דף קכד עמוד ב, וְזוּהַר חֲדָשׁ רוּחַ, דף קא עמוד ב), כִּי מִבֵּין שְׁתֵּי הַקְּלִיפּוֹת הַנְּזַכְרוֹת לְעֵיל, דְּהֵינּוּ מְקַלְפוֹת שׁוֹר וְחֲמוֹר, יֵצֵא קְלִפָּה אַחַת הַנִּקְרָאת "צָפַע", כִּי "מְשַׁרְשׁ נִחַשׁ יֵצֵא צָפַע" (יִשְׁעִיָּה יד כט), וְ"צָפַע" גִּימַטְרִיָּא "עַמְלָק" - ר"מ, וְלִכְן צְרִיכִין אָנוּ לְכַתֵּב בְּסִפְרֵי תוֹרָה בְּמֵי עַפְצֵי (עַיֵן גִּיטִין דף יט עמוד א) שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת "צָפַע" בְּהַפּוּךְ אֲתוֹן, וּבְזוֹהַ אָנוּ מְכַנְיְעִין הַקְּלִפָּה שֶׁל צָפַע, מֵהַ שְׁאָנוּ כּוֹתְבִין הַסִּפְרֵי תוֹרָה בְּמֵי עַפְצִין.

וְנִחַשׁ הוּא רְאֵשֵׁי תְבוּת: נִחַשׁ, חֲמוֹר, שׁוֹר - שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ קְלִפּוֹת הֶרְאֵשׁוֹנוֹת שֶׁבְּשִׁבְעֵים אֲמוֹת. וְקְלִפּוֹת "שׁוֹר" "חֲמוֹר" - גִּימַטְרִיָּא "צָרַעַת". וְלִכְן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כ ד): הֵנִי סֹלְעִין דְּנִחַשׁ הִיא צָרַעַת [פְּרוּשׁ: אוֹתָם כְּתָמִים שֶׁבְּנִחַשׁ (שֶׁהוּא מְנַמֵּר חֲבֵרְבוּרוֹת עֲגוּלוֹת וְנִרְאָה כְּסֹלְעִים) הִיא צָרַעַת], וְלִפִּי שֶׁהַנִּחַשׁ דְּבַר לְשׁוֹן הָרַע, נִלְקָה בְּצָרַעַת.

וְהִנֵּה קְלִפַּת צָפוֹ בֶּן אֱלִיפּוֹז, בֶּן עֶשׂוֹ, שֶׁהֵשֵׁר שְׁלוֹ הוּא סֵמָא"ל וְלִילִית הִרְשָׁעָה, עֶשׂוֹ בְּקִטְרוּגָם חֲרָבִין גְּדוֹל בְּאַרְצֵי פּוֹלִין וְלִיטָא כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי לְעֵיל, וְלִקְחוּ הַשׁוֹנָאִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַסִּפְרֵי תוֹרָה שֶׁנִּכְתְּבִים בְּקִדְשָׁה עַל גְּבֵי הָעוֹר מִצַּד בֶּשֶׂר, שֶׁהוּא גִימַטְרִיָּא תַק"ב, וְלֹא עַל גְּבֵי דּוּכּוֹסוֹסְטוֹס, שֶׁהוּא מִצַּד הַשְּׁעָרוֹת, וְנִכְתְּבִי דוּקָא בְּמֵי עַפְצֵי, שֶׁהוּא נֶגֶד קְלִפַּת עַמְלָק. וְלִכְן אָמְרוּ

רבותינו זכרונם לברכה (עבודה זרה דף יח עמוד א) בספר תורה שנשרף עם רבי חנינא בן תרדיון, אותיות פורחות והקלף לחוד נשרף. וכן בגזרות פולין היו נשרפים כמה אלפים ספרי תורה, שאותיותיהן פרחו, והקלף והעפץ נשרף. והשונאים אינם יודעים, שמכח זה אין להם שום אחיזה בקדשה, כי התורה צותה (שמות כב ל) "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" – באכילה הוא אסור, אבל מתר לכתב על גבי עור נבלה וטרפה, ובזה היה להם אחיזה בקדשה, ואחר שנשרפו הספרי תורה – מאותו היום נתמעטו כח הקלפות הנזכרות לעיל, ויפריח כח שור וחמור שבקדשה, שיבואו תרין משיחין: משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, והמקדש של מעלה ירד למטה.

סדר הלימוד ליום ל אלול [יום 354 בשנה]

בית המקדש יעמד על ארבעה הרים: הר סיני, הר הכרמל, הר תבור, הר חרמון

ב. על פן כדי לסים בדברי נחמה, אכתב קצת בפנין של בית המקדש שעתידי לעמד בירושלים: יהיה שמונה עשרה מילין על שמונה עשרה מילין, ויהיה בנוי מכל אבנים טובות ויקר, ושלשה חומות יקיפוהו: אחת – חומה של כסף, ואחת – של זהב, ואחת – של אבנים טובות מאירים בכל מיני צבעונים. וכל חומה תהיה רחבה שש אמות, וחוגן לשלש חומות יהיה חומת אש סביבו, ואלף וארבע מאות ושמונה ושמונים מגדלים של אבן יקר יהיה שם, ובין מגדל ומגדל יהיה מאה ועשרים שערים, וכל שער ושער יהיה מאבן יקר, ואלפים ושלש

בְּרֻכּוֹת מִיָּם חַיִּים יֵצְאוּ מִתַּחַת הַהָרִים שְׁהֵבִית הַמִּקְדָּשׁ
 יִהְיֶה עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְהֵבִית הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה בְּנוֹי עַל אַרְבַּעַה
 הָרִים, וְאֵלוֹ הֵן: הַר סִינַי, הַר כְּרִמְל, הַר תְּבוּר, הַר חֶרְמוֹן.

בית המקדש השלישי ירד בנוי ומשכלל מן השמים

ג. וְקִרְתָּא דִּירוּשָׁלַיִם יִהְיֶה אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסָה עַל אַרְבַּע
 מֵאוֹת פְּרָסָה. וְכִשְׂיֵרֵד הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה לְמַטָּה, אֶז
 אַחַר כֶּף יִקְבֹּץ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נְפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֶז
 נִשׁוּרֵר שִׁיר חֲדָשׁ, וְיִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו, וּבְנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ
 בְּמִלְכָם, וְהַשִּׁטָּן וְהַקְּלָפוֹת יִבְטְלוּ מִן הָעוֹלָם בְּבִיאַת
 מְשִׁיחֵנוּ, כִּי הַכֹּל יִהְיֶה מְתַקֵּן, וְהַיֵּצֵר הָרַע יִהְיֶה בָטֹל, וְאֶז
 נִזְכָּה כָּלֵנוּ לְ"כֶתְנוֹת אוֹר" – בְּאֵל"ף, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר הַכְּתוּב
 (יִשְׁעִיָּה ס ט): "וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם", אֲמֵן, כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

תוכן הענינים

פרק א'

א בפרק זה מבאר מעלת החכמה שנתנה לאדם

א על ידי מעשים טובים מפאר ומרומם האדם את נשמתו

א לעשות חשבון הנפש בכל יום, אפילו לכמה רגעים בלבד,

ב איך נראה האדם בעולמו

ב הרושם המתעב שנשאר באדם מן החטא

א תשובה אמיתית מעמק הלב מועיל אפילו על עברות חמורות

ג ביותר

א הקדוש ברוך הוא פושט יד לשבים שרוצים להתקרב אליו

ג יתברך

א מה שביכולת דבור אחד בלבד לגרום למעלה - מעשה נורא

ג באשה שעמדה לפני הבית דין של מעלה

א העשירות אינה הוכחה על צדקות האדם

א אם האדם היה רואה ומרגיש מה למטה ממנו, היה כל עסקו

ד רק במעשים טובים

א סגולה ליראת שמים, לזכור תמיד מעמד הר סיני

ה כונת המזוזה

א שמירה בצאת האדם מביתו

א על ידי קריאת שמע נשמר האדם מכל עון ואשמה

פרק ב'

א בפרק זה מבאר שצריך האדם לשמור עינו מלראות

א דברים שאינם מהגנים

א צריך אדם לקדש את עינו לפי ידיעתו ולפי למודו

- על ידי הבטה על דבר שבקדשה עושה לבוש לעיניו בקדשה. מי שמסתכל על נשים זרות מכניס את עצמו לטמאה גדולה ח
- ראיה והזכחה לגדל פגם הראיה בדברים האסורים ח
- שמירת העינים מונע את האדם מכל מכשול ח
- סגלה להנצל מן החטא, שעיני האדם יתאוו תמיד להשם יתברך ט
- עצת המגיד מישרים ט
- רמז לענין דמות דיוקנו של אביו ט
- העין שמסתכלת על דברים אסורים, נענשת מרות לאחר פטירתו לא עלינו ט
- עין המסתכלת במקום האסור, מתגלגל אחר כך בעוף הנקרא "ראה", שטבעו גם כן כך י
- סבה הראשונה לחטא י
- אפילו על מה שתקנו חכמינו זכרונם לברכה לומר ברכת ברוך משנה הבריות, לא ישבע עיניו מראיה ההיא י
- אדם המסתכל על דברים טמאים, מביא על עצמו רוח טמאה יא
- להסתכל רק על דברים טובים יא
- טוב להסתכל בשמים, מעשי השם יתברך שמונעים מעשים הרעים יא
- המדקדקים במצוות מסתכלים על הרקיע בשעה שהנוכבים מתחילים להאיר, ואומרים מה רבו מעשיך ה' יב
- באשר שאין ביכולת הסטרא אחרא להסתכל באור הלבנה, מתכסה בצלה יג
- כדי שיתקבלו תפלותיו, צריך לזהר בדבורו קודם התפלה שלא ידבר דברים מיתרים יג

- מה שביכולתה של שיחה יתירה שלא בזמנה ומקום הנכון לגרום יג
- ראיה אסורה פוגמת את נשמת האדם יד
- פרק ג'** יד
- יתרחק אדם כמטחוי קשת מן הליצנים, ומבעלי לשון הרע ורכילות טו
- המדבר לשון הרע וליצנות חס ושלום - השדים שנקראים "כסילים" מרמים אותו לתוך רשתם טו
- ליצנות ולשון הרע נרשמים בספר הנקרא "פועלי און" .. טו
- במקום מחלוקת מתאספים המשחיתים רחמנא ליצלן ... טז
- המדבר בבית הכנסת, אין לו חלק באלקי ישראל טז
- חומר איסור דברים בטלים בבית הכנסת יז
- יש ממנה מיוחד שממתין לשמוע דבורים אסורים רחמנא ליצלן יז
- ירגיל את פיו לדבורי קדשה, ולדבר בלשון הקודש יח
- הרגיל בקללות ובדברי ריבות - שרש נשמתו מסטרא אחרא רחמנא ליצלן יח
- פה שאינו מדבר דבורים אסורים, נקרא פה קדוש יט
- יבחר לעצמו מקום מיוחד בבית המדרש, אצל שכן טוב וירא ה', ויתרחק משכן רע יט
- פרק ד'** כ
- מי הוא זה אשר כל למודו להתגאות כ
- על ידי הקדמות של דופי בתורה, בורא רקיעים של שקר הקרויים "תהו" וכן "שוא" כא
- "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה" כב
- כל רצונם של הדרשנים למצוא חן בעיני השומעים, ועל כן לא יזכו לשמוע את הדרוש של חדושי תורה שידרש הקדוש ברוך הוא לעתיד לבוא כג

■ הקדוש ברוך הוא ידרש טעמי התורה אשר יתן לנו לעתיד לבוא על ידי משיח צדקנו..... כג

פּרָק ה'..... כד

■ אם האדם פוגם את נשמתו, אין לה מנוחה בעולם הבא כד

■ אור העולם מלא נשמות שאין להם מנוחה בעולם העליון..... כה

■ האילנות והשדות מלאים רבבות נשמות שמתחננים לתקון..... כה

■ תפלת הצדיק שמתפלל בכונה, עולה למתחת פסא הכבוד, ושם מתדבקים אליה נשמות נדחות ועולין עמה..... כו

■ כאשר נשמת הצדיק עוברת דרך הגיהנם, מתאחזין בה נשמות האבודות ועולין עמה..... כו

■ עיניו של האריז"ל כמעט כהו מראית רבבות נשמות שעלו מקבריהם לעלות למעלה..... כז

■ תפלות הצדיקים הם תועלת גדול לנשמות הנדחות..... כז

■ הבורא יתברך הוא רב חסד, ולכן טוב להזכיר בתפלה את הנשמות הנדחות..... כז

■ צריך האדם להתפלל על הרשעים שיחזרו בתשובה..... כז

■ הלב כנגד שם הוי' והפה כנגד שם אדני'..... כח

■ תפלה בפה בלא כוונת הלב הוא חטא גדול..... כח

■ מי שמדבר אחד בפה ואחד בלב, יוצאים ממנו בנים פוקרים ומינים רחמנא ליצלן..... כט

■ הקדוש ברוך הוא משגיח על הצדיקים שלא יתקרבו אליהם הקליפות והרשעים..... ל

■ על ידי התשובה מתלבנים החטאים..... לא

■ כל אחד צריך לשוב כפי יכלתו ולהתפלל בכונה -ויתפלל

בעד חברו שישוב מדרך הרעה..... לב

פָּרֶק ו' לב

■ ההולֵךְ בַּדֶּרֶךְ וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, מְבִיא תוֹעֵלֶת לְנַשְׁמוֹת

הַנְּדָחוֹת לד

■ אֲפִילוֹ הִרְהוּר טוֹב מְבִיא עַל הָאָדָם הָאֶרֶת הַקְּדוּשָׁה

הָעֲלִיזוֹנָה לד

■ הָאוֹכֵל כֶּשֶׁהוּא עַל הַדֶּרֶךְ, יִכּוֹן מְאֹד בְּבִרְכָתוֹ לה

■ הַצְּדִיקִים מְקַפְּדִים אֶצֶל מִי יִקְבְּרוּ לה

■ הַקְּבוּר בֵּין הַרְשָׁעִים אֵין מוֹדִיעִים לוֹ סוּדוֹת הַתּוֹרָה לה

■ הַצְּדִיקִים הָרְאוּשׁוֹנִים נִהְגוּ לְקַנּוֹת קִבְר אֶצֶל אֲנָשִׁים

כְּשֵׁרִים לו

■ לְדַבֵּק רַק בִּירְאִים וְחֻרְדִים לְדַבֵּר ה' לז

פָּרֶק ז' לח

■ הַמִּתְגַּאֵה נִתּוֹן בְּיַד הַסֵּטְרָא אַחְרָא רַחֲמֵנָא לִיצְלָן לח

■ אֵין בְּמָה לְהִתְגַּאֵה, אֲפִילוֹ לֹא בַּתּוֹרָה וְחֻכְמָה לח

■ לְפַעֲמִים כְּאֲשֶׁר מְגִיעַ לוֹ הָעֵשׂוֹר, הוּא מֵת בְּפִתְעַ פְּתָאוּם וְעוֹזֵב

לְאַחֲרִים חֵילוֹ לט

■ בְּנֵי שֵׁל הָעֵשִׂיר צוֹעֲקִים וְאֵין נִעֲנִים מ

■ הִרְבֵּה בְּנֵי אָדָם שָׂרְצוּ לְהִתְחַכֵּם - הִיִּתָּה לָהֶם חֻכְמָתָם

לְמִכְשׁוֹל מ

■ חֻכְמָתוֹ לֹא תַעֲמוּד לְאָדָם נֶגַד מְלֶאךָ הַמּוֹת מא

■ עַל יְדֵי הָעֲנָוָה זָכוּ חֻכְמֵינוּ לְכַתֵּר תּוֹרָה מא

■ הַמִּתְגַּאֵה טְמֵאָתוֹ גְּדוֹלָה מִשְׁמֵאת נְבִלָה מא

■ הַגְּאוּה נוֹלְלֵת כָּל עֲבֵרוֹת שְׁבַתּוֹרָה מב

■ הָעֲנֵן יִנְצֵל מִחֻבוֹט הַקִּבְר מב

■ הָעֲנֵן הוּא מוֹדָה עַל הָאֱמֶת וּמְקַבֵּל דְּבַרֵי תוֹכְחָה מג

■ הַגְּאוּה מוֹצִיָּאָה אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם מג

■ עוֹוֹת הַמְשַׁפֵּט מִטָּה אֶת הָאָדָם מִכַּף חַיִּים לְכַף הַמּוֹת רַחֲמָנָא
 לִיצְלָן..... מד

■ בָּרַב רַחֲמֵי מִשְׁגִּיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו..... מה

■ "שׁוֹנֵא אֶחָד יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּמַרְבִּים"..... מו

■ הַמְקַלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹנֵא..... מז

■ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵשׁ כְּנַפְיוֹ עַל מִי שֶׁנִּתְקַלֵּל עַל חֲנָם..... מז

■ הַנִּתְקַלֵּל עַל חֲנָם שִׁכְרוּ הֲרֵבָה מְאֹד..... מח

■ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרִּיז עַל הַתְּשׁוּבָה בְּכָל יוֹם..... מט

פְּרָק ח'..... נ

■ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה צָרִיךְ הָאָדָם לֵהִיּוֹת דְּגֻמַּת מִלֶּאךָ -מִפְּשֵׁט מִן

הַגְּשָׁמִיּוֹת..... נ

■ הַתְּפִלוֹת נַעֲשִׂים קָרְבָן לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ..... נא

■ תְּפִלָּה בְּלֹא כְּוֵנָה כְּגוֹף בְּלֹא נְשָׁמָה..... נא

■ בַּתְּפִלָּה אַחַת כְּרְאוּי נִתְקַן הַכֹּל..... נב

■ זְמַן תּוֹרָה לַחֹדֶל וְזְמַן תְּפִלָּה לַחֹדֶל..... נב

■ צָרִיךְ הָאָדָם לַעֲשׂוֹת כָּל דָּבָר בְּזְמַנּוֹ..... נג

■ תְּפִלָּה בְּדַמְעוֹת חֲשׁוּבָה וּמְקַבֵּלַת יוֹתֵר..... נד

■ הַמְכַנּוֹן בְּעַת הַתְּפִלָּה כְּרְאוּי, לֹא יִזְקוּ שׁוֹם דְּבַר רַע..... נה

■ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה רְצוֹן יִרְאוּי..... נה

■ אֵין בְּעַל הַנֶּס מְרַגֵּשׁ בְּנֶסוֹ..... נו

■ מִמִּכָּה עֲצָמָה נִבְרָא הַרְפוּאָה..... נו

■ אֵינִי עוֹלָה עַל יְצוּעֵי טָרָם מִחֲלַתִּי לְכָל מִי שֶׁצָּעַרְנִי..... נז

■ הַבוֹטָח בַּה' חֶסֶד יְסוּבְכֵנו..... נח

■ הַסֵּכֵל חוֹשֵׁב שֶׁהֶמְמוֹן יִצִּיל אוֹתוֹ מִכָּל הַסְּבוֹת..... נח

■ הַבוֹטָחִים בַּה' לֹא יֵאָרַע לָהֶם כָּל אֹן..... נט

פְּרָק ט'..... נט

■ הַמְנַהֲיָגִים בְּגֵאוּתָם אֵינָם מְקַלִּים לַהֶעָם אֶת תְּשׁוּלוֹם הַמַּסִּים

וְהָאֲרֻנוֹנִיּוֹת..... ס

- סא המנהיג יכול לעזור הרבה לצבור
- סא צער העני בערב שבת
- סג נתבטלה הגזרה ואין עוד מה לחשוש
- סג אזהרה לעזור לעניים
- סד המקבל את יסוריו באהבה, נצול מן הגיהנם
- לחזק לבבות העניים, ולקבל את האורחים בסבר פנים
- סד יפות

פרק י'

- סה על ידי שמזמין עניים לסעודתו - קטגור נעשה סגור
- מעשה באשה אחת שלא רצתה להנשא עוד הפעם עד
- שירחם הקדוש ברוך הוא עליה
- סו "תכף כשתראהו תקום ממושבו והושיבהו אצלך ותן לו לאכל ולשתות"
- סז החסד שעושים עם העני מציל ממות
- סט כאשר אוכלים העניים על שלחנו, נחשב זאת לבעל הבית
- דגמת קרבן שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים
- ע

פרק י"א

- יש להתפלל בכל בקר שתעמד לנו זכות תורה הקדושה וזכות
- האבות
- תפלה שהיתה נהוגה על ידי חכמים קדמונים מימות רש"י
- ז"ל
- בשחרית הוא עת רצון ועת רחמים
- עב הצרה באה לפעמים כדי לעורר את בני האדם לתשובה
- עג לא ימתין האדם מלשוב עד יומו האחרון
- עג מעשה בחסיד אחד שטעה וחשב שכיון שנעשה זקן לא
- יקטא עוד
- עד

■ באתי להזהירך שלא לשנות חס ושלום מדברי חכמינו
ז"ל..... עד

■ קודם התפלה צריך האדם להיות נקי מפתמי החטא עד

■ על ידי נטילת ידיים מתרחקים הקליפות מן האדם..... עה

■ אוי לו לאדם שאינו נזהר בכבוד רבונו..... עה

■ טוב שיהיה לו פלי מוכן לרחץ ידיו בכל עת שיצטרך

לכך מחמת הנקיות..... עו

■ שלא לישב בבית הננסת סמוך לאדם רשע..... עו

■ על ידי העוונות נבראים גזלנים - שחומסים כל הממון

מהאדם רחמנא ליצלן..... עז

■ מקום שנעשה בו עברה - הוא מסכן, מחמת כח הסטרא

אחרא שנתהוה שם..... עח

■ מעשה נורא שמובא בזוהר הקדוש..... עח

■ אם אינו מתפלל אצל הרשע - בודאי תקבל תפלתו..... פ

פרק י"ב..... פ

■ יהי רצון שתסדר דבריך בפני..... פ

■ איך זכה הגה"ק רבי חיים ויטאל למדרגותיו..... פב

■ בשנות נעורי למדתי תורה בלי התמדה ולא דקדקתי

במעשים טובים..... פב

■ האריז"ל חזק אותו ואמץ את לבבו..... פג

■ בשכר שהתאווה לחדושי תורה זכה לרוח הקודש..... פג

■ חסיד שנתגלה בחלום לאשתו והיה אור גדול על שערות

ראשו וזקנו, מחמת שכל דבורו היה רק בעניני תורה

ויראה..... פד

■ חסיד שרצו להכשילו בעברה - שמע דפיקה בחלון ועל ידי

זה נצול מן החטא..... פד

פָּרֶק י"ג

פה הַמַּיִם עֲלוּלִים לְקַבֵּל טִמְאָה וּלְטַמֵּא אֶת הָאָדָם

פה יְטוּל יָדוֹ הַשְּׂמַאלִית שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחַר כֵּךְ פְּעַם

פו רְבִיעִית

פו רוּחַ הַטִּמְאָה שׁוֹרָה עָלָיו כָּל הַיּוֹם

פז הִירָא מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְהַר בְּנִטְיַלַּת יָדָיִם

פז סוּד גָּדוֹל לְטַל קוֹדֵם יָדוֹ הַשְּׂמַאלִית - וְאַחַר כֵּךְ יָדוֹ

פז הַיְמָנִית

פז הָעוֹסֵק בְּמִלְחָמַת מִצְוָה פְּטוּר מִנִּטְיַלַּת יָדָיִם אֲבָל לֹא מִמַּיִם

פז אַחֲרוֹנִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שְׂאִינוֹ עוֹסֵק בְּמִצְוָה מְחַיֵּב בְּמַיִם

פז אַחֲרוֹנִים

פח דְּרוֹרוֹת הָרְאשׁוֹנִים הֵיוּ זֵהִירִים מְאֹד שֶׁלֹּא לְשִׁתּוֹת זִגְזוֹת

פח מֵיִם אַחֲרוֹנִים מְעַבִּירִים אֶת הַזְּהֵמָא שֶׁלֹּא תִשָּׁרָה עַל

פח הָאָדָם

פח עַל יְדֵי שְׁנוֹתָן הַמַּיִם לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּדֶרֶךְ כְּבוֹד, אִין הַמְזִיקִין

פח שׁוֹלְטִין עָלָיו

פָּרֶק י"ד

פט עַל עוֹוֹן גְּנֵבָה וְגִזְלָה אִין הַחֲרָטָה מוֹעֵלַת, עַד שִׁיחֲזִיר אֶת

צ הַגְּנֵבָה אוֹ הַגִּזְלָה לְבַעֲלֶיהָ

צ הַכּוֹבֵשׁ שֶׁכָּר שֶׁכִּיר עוֹנָשׁוֹ גָּדוֹל רַחֲמָנָא לִיְצַלְךָ, וּמִקְצַר יָמָיו

צ ח"ו

צב אִין גּוֹפֵף רְאוּי לִהְיוֹת אֲצִלִּי בְּפִקְדוֹן - וּמְכַל שֶׁכֵּן נִשְׁמַתְךָ צב

צב אִין לָךְ חֲלוּל שֵׁם שָׁמַיִם גָּדוֹל מְזָה שְׂאִינוֹ מְשַׁלֵּם לְפִוְעֵלוֹ

צב שֶׁכָּר עֲבוֹדָתוֹ בְּיוֹמוֹ

צב מְכַל מִצְוָה נִבְרָא מִלְּאָךְ

פָּרֶק ט"ו

צה שְׁנֵאת חֲנָם בָּאָה עַל יְדֵי שְׁהֲרִגִיל אֶת פִּי לְקַלֵּל

- המקלל מתקלל חס ושלוס צה
- המקלל - נשמתו מסטרא אחרא ח"ו צו
- מי ששומר את פיו מלקלל ח"ו - נשמתו מסטרא דקדשה ויזכה לחיי העולם הבא צו
- המבשר בשורות טובות לתלמידי חכמים - יקבל חלקו תכף בגן עדן צו
- מי שמקלל - חוזרת אליו הקללה ח"ו ואין לה רפואה צז
- המרחיק עצמו מן המחלוקת - לא יבא לידי קללה צז
- הצעיר מבקש מחילה מהגדול ממנו צח
- מי שפוגם בכבוד רבו, יקבל נזיפה על הארץ צח
- הענוות ששורה אצל החבריא בארץ ישראל צח

פרק ט"ז צט

- העובר על החרם, נחשב כאלו עבר על כל התורה ודברי הנביאים ק
- עקר הגורם שיבוא האדם לעבור על החרם ק
- ההתרים הם לאדם נקוצים וברקנים קא
- לפעמים כבר לא מועיל החרטה קא
- ארבע רוחות שמנשבות בכל יום קא
- "מלאכי" אותיות "מיכאל" קא
- כל הברכות שהאדם מוציא אז בפיו מתקיימים קב
- הקדוש ברוך הוא מחליף את המלאכים, כדי שלא יאמרו שמלאך פלוני רפא להאדם קב
- המלאך הממנה על זה נקרא אוריאל-ל קג
- כל בני האדם ישנים אז ואין מי שיתפלל עבורם קד
- רוח צפון קשה לכל דבר אבל טוב לחולים קד
- הקדוש ברוך הוא שמח אז עם הצדיקים בגן עדן קד

■ מי שיש לו שכל טוב יקום משנתו בחצות הלילה ויעסק בתורה
עד הבקר קה

■ לכך נוצרת - לעשות נחת רוח להקדוש ברוך הוא קו

■ הקדוש ברוך הוא משגיח על ישראל בכל עת קו

■ שבועה שערים לגן עדן קז

■ שם מקום הכרובים ולהט החרב המתהפכת קז

■ עמוד של ענן ונגה המערב זה בזה קז

■ הנשמה נהנית מרב טובה הנשפע עליה קח

■ מיכאל השר הגדול מקריב הנשמה לקרבן קח

■ הנשמה שזוכה לבוא לשער השביעי, נעשית מלאך

השרת קח

פרק י"ז קט

■ האדם שגודר גדרים הוא מפרש מהחיצונים קי

■ שלא לדרך על צפירי אשה נדה קי

■ להתרחק מאד מאשה נדה קי

■ מעשה באחד שנזהר בחלומו שנכשל בעברה רחמנא

ליצלן קיא

■ השכינה שורה על האדם שמרחיק א"ע מאשתו נדה... קיא

■ י"ח ברכות כנגד י"ח חליות שבשדרה קיב

■ אם אין הפונה להוליד בנים בעלי תורה ויראה, לשוא כל

עמלו קיד

■ קדשתו של "אהבה" - אביו של רב אדא שנזכר בחז"ל בשם

"רב אדא בר אהבה" קיד

■ אהבה לא היה מדבר עם בן אדם שלא ידע אם נשמתו

קדושה קטו

פרק י"ח קיז

■ מנהג הקדמונים היה לתת שבח והודיה על כל דבר קיז

■ על ידי הנחש נצלו רבי שמעון בר יוחאי ושנים מתלמידיי קיח

■ השם יתברך מבטיח לצדיק שלא יאנה לו כל און קיט

■ אין לביש שום בריה קיט

■ על בעל הנס לתקן איזה דבר טוב קיט

■ מעשה שהציל השם יתברך לבעל שבלי הלקט קכ

■ הנר רמז לנשמה קכ

■ אסור לאדם להיות כפוי טובה קכא

■ אין להראות את העשירות בפני האמות, רק להראות פנים

מסבירות לעניי ישראל קכב

■ בזכות שמקרבם לעניים הגונים, נפקדות העקרות בזרע של

קיימא קכב

■ בכל יום דנין את הנשמות שלא פונו בשעת אמירת

הברכות קכד

■ כל מעשיו של האדם נרשמים בשמים קכד

פרק י"ט קכה

■ אם חסר אדם אפילו מצוה אחת - חוזרת נשמתו בגלגול

לעולם הזה כדי להשלים חקה קכה

■ בל יתעצל האדם בלמוד התורה וקיום המצוה בכל

יום קכה

■ שלשים יום קודם פטירתו עולה נשמתו למרום בכל

לילה קכו

■ צורת האדם נחשכת שלשים יום קודם פטירתו קכח

■ ברצותי לראות הצל שלי - אינני רואה אותו קכט

■ ברור לך מקום סמוך אלי, כמו שהיינו חברים בעולם

הזה קכט

■ הרגיל לכנס אלי, יכנס, ומי שאינו רגיל בכך, לא יכנס קכט

■ כְּאִשֶׁר מִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל אָדָם לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, אָבִיו וְקָרוֹבָיו
בָּאִים אֵלָיו, וְחֹבְרִים מִתְחַבְּרִים אֵלָיו. קל

■ רַבִּי יִצְחָק הָיָה אֶחָד מִשְׁבַּעַה עֵינַיִם שֶׁהֵאִירוּ אֶת
הָעוֹלָם. קל

■ מֵה שֶׁאָמַר אָבִיו שֶׁל רַבִּי יִצְחָק לְבָנוֹ ר"י "זַפְּאֵי בְּרִי - זַפְּאָה
בְּרִי" קלא

■ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי הִפִּיר בְּפָנָיו רַבִּי יִצְחָק שֶׁשָּׁמַע דְּבָרִים
חֲדָשִׁים. קלב

■ "וְתוֹצִיאֵנוּ מִשְׁלוֹם אֶל שְׁלוֹם" קלג

פֶּרֶק כ' קלג

■ זְכוֹת הָאָבוֹת גְּדוֹל מְאֹד, וְקִיּוּמֵינוּ תְּלוּי בְּתַפְּלָתָם. קלג

■ לְבוֹת בְּנֵי אָדָם אֲטוּמִים מִלְּהַבִּין תּוֹכֵן קִיּוֹם הָעוֹלָם. קלד

■ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם נוֹשֵׁב הָרוּחַ בְּמַעֲרַת הַמִּכְפָּלָה וּמַעוֹרֵר אֶת
הָאָבוֹת לְהִתְפַּלֵּל עִבּוֹר בְּנֵיהֶם. קלד

■ אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא שׁוֹפֵף מִיַּם עַל יְדֵיהֶם שֶׁל הָאָבוֹת. קלה

■ נְטִילַת יָדַיִם קוֹדֵם הַתְּפִלָּה, גּוֹרְמַת קְדֻשָּׁה לְאָדָם. קלה

■ סִגְלָה בַּעַת צָרָה חָס וְשָׁלוֹם לְהַזְכִּיר אֶת הָאָבוֹת בְּכוֹנֵה בַּעַת
הַתְּפִלָּה. קלה

■ מִי שְׁנוּטָה מִדֶּרֶךְ הַטּוֹב וְאִינוֹ הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי אָבוֹתָיו, יָבוֹשׁ
וְיִפְלֵם לְאַחַר פְּטִירָתוֹ. קלו

■ מִכָּל מִצְוָה נַעֲשֶׂה לְבוֹשׁ יָקָר לְהַנְשִׁמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא. קלו

■ לְבוּשֵׁי הָרוּחָנִיִּים שֶׁל הָאָדָם עַל יְדֵי מִצְוֹתָיו, מְאִירִים בְּגֵן
עֵדֶן כְּאִשֶׁר הוּא עֵדֶן חַי בְּעוֹלָם הַזֶּה. קלז

■ כָּל מַעֲשֵׂי הַצְּדִיקִים נֶחֱשָׁבִים בְּעֵינֵי הַצְּדִיקִים כְּאִין
וּכְאִפְס. קלז

■ הַצְּדִיקִים מוֹכִיחִים לָעַם וּמִתְפַּלְלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּטַּב
לֵב הָרָשָׁע לְטוֹבָה. קלז

■ כְּאֶשֶׁר נִכְנָסִים לְאֵשׁ אוֹמְרִים, וְדַאי זֶהוּ אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם, וּבִשְׁלַג
 אוֹמְרִים, הֲרִי הוּא קוֹר הַחֶרֶף קמ
 ■ מִי שְׂאִינוּ מוֹכִיחַ לְרָשָׁעִים, עוֹבֵר בְּשִׁלְשָׁה לְאוּיָן קמא
 ■ צְרִיף לְהִתְחַבֵּר עִם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וּלְהִתְרַחֵק מֵעַמֵּי
 הָאָרֶץ קמג

פְּרָק כ"א

■ הַדְּדוּק בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה הוּא גָדוֹל מְאֹד קמד
 ■ גְּדֹל הַבוֹשָׁה אִם לֹא הִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה קמד
 ■ בְּנֵי מְדוּעַ לֹא לְמַדַּת הַלְכוֹת? קמה
 ■ בְּנֵי - מְדוּעַ לֹא לְמַדַּת תּוֹרַת כֹּהֲנִים? קמה
 ■ בְּנֵי - מְדוּעַ לֹא לְמַדַּת חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה? קמה
 ■ "כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מִלֵּא" קמה
 ■ מְדוּעַ לֹא לְמַדַּת גְּמָרָא וּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה? קמו
 ■ אוֹי לוֹ בְּיוֹם הַתּוֹכְחָה קמו
 ■ אֵל יִפֹּל הָאָדָם בְּרִשְׁתַּי הַיְּאוֹשׁ ח"ו, לְחָשׁוּב הֲלֵא מִמִּילָא סוֹפֵי
 לִירֵשׁ גִּיהֶנֶם ח"ו קמז
 ■ חֲבִיב לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁמַּחְתּוֹ שֶׁל הָאֵב כְּשֶׁמִּכְנִיס אֶת
 בְּנוֹ לְעוֹל הַמְּצוּוֹת קמז
 ■ "צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן" קמז
 ■ מִי שֶׁרוֹצֵה לְהִיּוֹת טוֹב, מְקַבֵּל נְשִׁמָּה קְדוֹשָׁה קמח
 ■ הַסְּעוּדָה שְׁעֵשָׂה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי לְבָנָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּיוֹם
 שֶׁנִּעְשָׂה בֵּר מְצוּה קמח
 ■ בְּיוֹם זֶה יוֹרְדִים נְשִׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת לְבָנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר קמח
 ■ הַשְּׂמִיחָה תֵּהָא בְּשִׁלִּימוֹת קמט
 ■ הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבְגִמְלִיּוֹת חֲסִדִים וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, נִשְׁמָתוֹ
 מִתְּדַבֵּקת בְּנְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים קמט
 ■ בְּמָה יִתְדַבֵּק בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קמט

- לְאַחַר חֲצוֹת הַלַּיְלָה הוּא עֵת רְצוֹן בְּשָׁמַיִם כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִכְנָס אֶז עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן..... קנ
- כְּעֵלוֹת הַשַּׁחַר יָקוּם מִמִּטָּתוֹ - וַיֹּאמֶר שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת
לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא..... קנא
- חָבִיב קוֹל הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִשִּׁירוֹת
וְתִשְׁבַּחוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת..... קנא
- עֵינַי לֹא רְאִיתָה אֱלֹקִים זוֹלָתְךָ..... קנא
- הָעֵדוֹן מִבְּפָנַיִם וְהִגָּן מִבְּחוּץ..... קנב

פָּרֶק כ"ב..... קנב

- אוֹי לוֹ לְהַגּוֹרֵם שֶׁהַקְּדוֹשׁ תֵּהֵא מְשַׁעֲבֶדֶת לְהַטְמֵאָה רַחֲמָנָא
לִיִּצְלוֹן..... קנג
- אִיבְרֵי וְגִידֵי הָאָדָם כְּנֶגֶד תְּרִי"ג מִצְוֹת, וְעַל פְּנֵיו נִכְרִים
עוֹנוֹתָיו..... קנג
- מַעֲשֵׂה מֵהָאָרִיז"ל עִם תְּלִמִּידוֹ רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאַל ז"ל..... קנד
- גִּימ"ל הַפּוּכָה בְּגִלְל שְׁלֹא גָמַל חֶסֶד עִם אָבִיו..... קנד
- כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְקִים אִיזָה מִצְוָה, נִרְשָׁמַת בְּפָנָיו בָּאוֹת שֶׁל
אֶל"ף-בֵּי"ת..... קנד
- כְּאֲשֶׁר מִתְחַרֵּט עַל חַטָּאוֹ, מִסְלֵק הַחֶשֶׁךְ מֵעַל מִצְחוֹ..... קנה
- מִצְחוֹ שֶׁל אָדָם מְרָאָה עֲתִידוֹת..... קנה
- מַעֲשֵׂה שְׂרָאוֹ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יוֹסִי עַל מִצְחוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁעִבֵּר
בְּשׁוּגַג עֲבָרָה שֵׁישׁ בַּה נְרַת רַחֲמָנָא לִיִּצְלוֹן..... קנה
- אֶל תַּעֲנִישְׁנִי, כִּי עוֹנוֹתַי גָּרְמוּ לְכַךְ..... קנו
- עַל יְדֵי הַדְּמָעוֹת מְעִבְרִין רֶשֶׁם הָעֲבָרָה מֵהַמִּצַּח..... קנז
- שָׁמָא קָא גָרִים לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה..... קנז
- אִישׁ בְּעַר לֹא יְבִין דְרַכֵּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְנַהֵג
הָעוֹלָם..... קנז

■ הַצְדִּיקִים נֶעְנְשִׁים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי שְׂיִקְבְּלוּ שְׂכָרָם לְעוֹלָם הַבָּא, וְהַרְשָׁעִים יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה וְשְׁלוֹה בְּעוֹלָם הַזֶּה - כְּדֵי שְׂיִעֲנִשׁוּ לְעוֹלָם הַבָּא קנח

■ שְׂעִתָּךְ תִּתְּהַפֵּף וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׂיַחְמַל עֲלֶיךָ קנט

■ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שְׂיֵאָבְדוּ לְעוֹלָם הַבָּא קנט

■ כָּל מַעֲשֵׂי הַצְדִּיקִים נַחֲקִין בְּמִצְחָם קס

■ בֶּן חָבִיב שְׂמִשְׁמַח אָבִיו שְׁבַשְׂמִים קס

■ אֲשֶׁרִי חִלְקֶךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרִי חִלְקֶךָ לְעוֹלָם הַבָּא ... קסא

פְּרָק כ"ג קסא

■ חֲשִׁיבוֹת הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת קסא

■ אִיךָ זָכָה יְלוּד אִשָּׁה לְעֵלוֹת לְהִיכָלוֹת הָעֲלִיוֹנִים קסב

■ מִי שְׂהֵאָמִין בַּגְּדֵלֶת הַשֵּׁי"ת וְעֵמֵד בְּנִסְיוֹן - זָכָה לְכָל הַכְּבוֹד הַזֶּה קסב

■ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּרְךְ אוֹתִי בְּאֲלָפִים ש"ס בְּרָכוֹת קסג

■ כָּל הַתְּפִלוֹת עוֹבְרִים דְּרָךְ מְלֶאךָ מַט"ט קסג

■ גַּם צְרִכִי הַנְּשָׁמָה מִמֶּלֶא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קסד

■ מִי שְׂמִתְפַּלֵּל לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל לְבָבו - מְזַכֶּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּפַלֵּל גַּם בְּעֵד אַחֵרִים קסד

■ מַעֲשֵׂה מִהֲרַמְב"ן ז"ל עִם תְּלִמִּידוֹ ר' אֲבִנָּר קסד

■ חֲטָאִיו שֶׁל אֲבִנָּר בְּיוֹם הַכְּפוּרִים קסה

■ בְּגִלְל הַהֲרוּר שְׂהֲרַהֵר אַחֵר רַבּוֹ, נַעֲשֶׂה כּוֹפֵר בְּעֶקֶר רַחֲמָנָא לִיצְלָן קסה

■ כָּל הַמְאֹרְעוֹת נִרְמְזוּ בְּפִרְשֵׁת הָאֲזִינוּ קסה

■ הַתְּלִמִּיד נִתְגַּלָּה בְּחֵלוֹם לְהֲרַמְב"ן, וְהוֹדָה לוֹ קסו

■ כְּמוֹ שְׂהִנְחַל מְטֵהָר אֶת הָאָדָם - כֵּן בְּתֵי כְּנִסְיוֹת מְטֵהָרִין אֶת הָאָדָם קסו

הפגמים שנגעשו על ידי החטאים, מתלבנים על ידי התשובה קסז

הקדוש ברוך הוא יקבל נשמתו בעת פקדתו קסז

אל תהא תפלה קלה בעיניך קסז

פרק כ"ד קסח

המשכים או המאחר לצאת יחידי יאמר פסוק "השלך על ה' יהבך" קסח

יאמר תפלת הדרך קודם צאתו לדרך קסח

גנות מדת הקמצנות קסט

גם פזרנות יתר אינה מדה טובה קסט

טרם צאתך לדרך, טל רשות מהמלך! קסט

החוטא יש לו מה להתירא קע

ג' טעמים לחרבן איזה בית חס ושלוש קעב

בשעה שבונה בית צריך לומר: הריני בונה את הבית הזה עבור כבוד שמו יתברך קעב

בית שנבנה לשם ליצנות חס ושלוש - שם משפח הסטרא אחרא רחמנא ליצלן קעג

ענין הנגעים כשנכנסו ישראל לארץ קעד

צריך להקים מקום מיוחד בתוך ביתו לעסק בתורה, וכן מקום מיוחד לספרים קעה

בכל דרכיך דעהו קעה

יתפלל להשם יתברך שיהא לו לב רחמן קעו

מי שאינו עוזר לעניים, מוסיף כח בנחש הקדמוני קעו

פרק כ"ה קעח

הקנס שקנס מר בר רב אשי למזיק קעח

המזיקים יכולים לשלט רק בתוספת, ולא בקרן קעט

מעשה במוהל קמצן קפ

■ שד מבקש ממנו למול את בנו והוא מצטרף אליו ואינו יודע
 קפא שזהו אחד מן החיצונים

■ המוהל מגלה שאדם זה הוא שד ומזיק קפא

■ המוהל אינו טועם מאומה קפב

■ המוהל אינו לוקח שום דבר מרכוש בעל הבית קפג

■ המוהל תמה על קשורי המפתחות שבחדר בעל
 הבית קפד

■ השד מחזיר למוהל את מפתחות ביתו קפד

■ "יברכך ה'" - בממון, "וישמרך" - שלא יהיו המפתחות
 מסורים בידם קפה

■ הקמץ מלתן צדקה, נמצא תחת רשות הסטרא אחרא
 רח"ל קפה

פרק כ"ז קפו

■ הצר עין צריך לשוב על שגרם רעה לחברו קפו

■ הקמץ גורם רעה גם לעצמו קפו

■ הטעם שנחום איש גם זו קבל על עצמו יסורים עבור כל
 העולם קפז

■ מי שמזמין אורחים, צריך לתן להם בעין יפה קפז

■ עונשו של נבל קפח

פרק כ"ז קפח

■ בת קול יוצאת לפני מטתו ומכרזת לפניו קפט

■ שכר המחדשים חדושי תורה לאמתה של תורה קפט

■ ענין כונת התפלה קצא

■ שפלות הרוח בעת התפלה קצא

■ ענין תפלה בצבור קצה

■ מי שבא בכל יום לתפלה ופעם אחת לא הגיע, הקדוש ברוך

הוא שואל עליו קצו

קצז שָׁכַר שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת

קצט פְּרָק כ"ח

קצט טַעַם שֶׁנִּקְרָא בְּלֶק "בֵּן צְפוּר"

רא רֵאשִׁי הַכְּשׁוּף עֲזָ"א וְעֲזָא"ל

רב בְּלַעַם הַצֶּרֶף לְטַמָּא עֲצָמוּ בְּטַמָּאָה גְדוּלָה פְּדֵי לְלַמֵּד

רב הַכְּשׁוּף

רה הַסְטְרָא אַחְרָא נּוֹטְלַת נְשִׁמַת הָאָדָם שְׂרָצָה לַעֲשׂוֹת

רה כְּשׁוּף

רו דְּמַעוֹת הַבַּעַל תְּשׁוּבָה מְשַׁבְּרִים כַּח הַסְטְרָא אַחְרָא

רי פְּרָק כ"ט

ריב אֵיךְ שֶׁהַכְּרִיחַ פָּנַחַס לְבַלְעַם שִׁיבּוֹא אֵלָיו

ריג מִפְּלִתָם שֶׁל הַמְכַשְׁפִּים

ריד קְדִירַת הַכְּשׁוּף שֶׁהִטְמִין בְּלַעַם הַרְשָׁע, מִצָּאָה דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה

ריד כְּאֲשֶׁר כָּרָה הַשְּׁתִּין, וְהַחֲלִישׁ אֶת כֹּחַ

ריז בְּכַח חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת" מְבַטְלִים אֶת כַּח

ריז הַכְּשׁוּף

רטו פְּרָק ל'

רטו הַקְּמַצְנִים הֵם מְכַתּוֹת הַקְּלִיפּוֹת רח"ל

רטז מַעֲלַת הָאֲנָשִׁים שְׁעוֹשִׂים צְדָקָה בְּחִיָּהֶם

ריז אוֹתָן שֶׁמְקַלִּין בְּכַבּוֹד אֲבִיהֶם לְאַחַר פְּטִירָתָם

ריח הָעֵקֶר הוּא לִתֵּן צְדָקָה בְּחַיּוֹ

ריח פְּרָק ל"א

ריט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל הַתְּפִלָּה בְּבִקְר

רכה קוֹדֵם צֵאת הַנְּשִׁמָּה מֵהַגּוּף, רוֹצֵה הַשְּׁטָן לְדַבֵּק בְּגוּף

רכה בְּשַׁעַת פְּטִירַת הַצְּדִיק מִתְּגַלִּית הַשְּׂכִינָה וְהַשְּׁטָן נִחְלָשׁ

רכז מִיָּד

- גם נשמת הצדיק יורדת לגיהנם לרגע קטן רכו
 ■ תכלית היסורים למרק עוונותיו של אדם רכח
 ■ על ידי קבלת היסורים באהבה מחלישים פח הסטרא
 אחרא רכח
פרק ל"ב רכט
 ■ ימים שאסור לילדים ללכת לבד ברחוב רל
 ■ על האדם להתפיל שהקדוש ברוך הוא יצילו מרוחות רעות
 ומעין הרע רל
 ■ י"א פסוקים שתחלתם וסופם בנו"ן, מסגלים נגד הפשוף
 והעין הרע רלא
פרק ל"ג רלב
 ■ בקשי אפשר לנצל מחטא שחייבים עליו מלקות רלב
 ■ שלא להתעצל מלקבל על עצמו מלקות פעם אחת
 בחדש רלג
 ■ תפלתו של המנדה אינה מתקבלת רלד
 ■ נסח הוידוי רלד
פרק ל"ד רלו
 ■ מעשה נורא בימיו של האר"י ז"ל רלח
פרק ל"ה רמ
 ■ טובה לנשמות האבות אם הבן מחדש חדושי תורה
 אמתיים רמ
 ■ מעלת התורה ומעשים טובים לשמה רמג
 ■ בכל יום צריך לפשפש במעשיו רמד
 ■ שלא לתן שלום לאיש אלא אם פן יודעים שהוא
 צדיק רמה
פרק ל"ו רמט
 ■ טעם שיצאו ניצוצי אש ממצחו רנ

■ כִּיּוֹן שְׁעֵבְרוּ רֹב שְׁנוֹתָיו, לֹא רָצָה לְהוֹלִיד עוֹד הַפְּעַם רנ
 ■ שָׁכְרוּ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת בְּגוֹן עֵדוֹן הָיָה י"ג נְהַרִי
 אֶפְרַסְמוֹן..... רנ

■ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי לֹאוּ בְּזִכּוֹתָא תְּלִיא אֶלָּא בְּמִזְלָא..... רנ
 ■ אֵין לְאָדָם לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, אֶלָּא יִבְטַח בְּהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ..... רנא

■ מִי שְׁאֵין פְּרַנְסָתוֹ בְּרוּחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה, שָׁכְרוּ כְּפּוֹל בְּעוֹלָם
 הַבָּא..... רנא

■ עֲנִיּוֹת מְכַפְּרֵת עַל הָעֵבְרוֹת..... רנא
 ■ צְרִיךְ אָדָם לֹמַר "כָּל מָה דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד".... רנב
 ■ הָעֵשִׂיר צְרִיךְ לְהִרְבּוֹת בְּנִתְיִנַּת צְדָקָה..... רנב

■ מָה שְׂרָאוֹ רַבִּי חֵיאִ וְרַבִּי יוֹסִי שְׂאָדָם אֶחָד נָצוּל בְּזִכּוֹת הַמְּצוּה
 שְׁקִים..... רנב
 ■ נָתַן לְעֵנִי גַם אֶת הַפֶּת שֶׁהָיָה מִיָּחַד עֵבּוּרוֹ, וְלֹא הִשְׁאִיר
 לְעַצְמוֹ כָּלוּם..... רנד

■ לֹא לְחֻנָּם הַזְּמִין הַקְּדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶת הַמְּצוּה לְהָאִישׁ. רנה
 ■ הַקְּדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲשֶׂה עִמּוֹ נֶס וּפְלֵא..... רנה
 ■ הַנֶּס שְׁקָרָה עִם הָאִישׁ שֶׁנָּתַן מִלְחָמוֹ לְעֵנִי..... רנה

■ יֵשׁ אֵילָנָא דְחַיִּי וְאֵילָנָא דְמוֹתָא..... רנו
 ■ עַל יְדֵי הָעֵסֶק בְּתוֹרָה וּבְצְדָקָה וּבַגְּמִילוֹת חֶסֶדִים, זוֹכֵה לְעוֹלָם
 הַבָּא..... רנו

■ פְּרָק ל"ז..... רנו

■ בְּאִשְׁמוּרָה הָרֵאשׁוֹנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח עִם הַצְּדִיקִים
 בְּגוֹן עֵדוֹן..... רנז
 ■ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עוֹלָמוֹת מְזַדְעָזְעִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, בְּגִלְל חֲרַבֵּן בֵּית
 הַמְּקֻדָּשׁ..... רנז

■ כָּשֵׁם שֵׁישׁ בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ לְמַטָּה, כֵּן יֵשׁ בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ
 לְמַעְלָה..... רנח

■ נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׂמֹחִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה,
 בְּרֵאוֹתָם פָּנֵי שְׂכִינָה..... רנח

■ מִי שֶׁהוּא נָקִי כַפַּיִם וּמְרַחֵם עַל הָעֲנִיִּים, זֹכֵה שְׁנִשְׁמָתוֹ עֹלָה
 כֹּל לַיְלָה בְּהַר ה'..... רנח

■ בְּאֶשְׁמוֹרֶה הַשְּׁנִיָּה בּוֹכִים הַמַּלְאָכִים עַל חֲרַבֵּן בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ..... רנט

■ בּוֹכִים עַל הַצְּדִיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בַעַת הַהוּא..... רנט

■ צְרִיכִים לְהִתְאוּנוֹן עַל הַנְּהַרְגִים עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם..... רנט

■ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן קוֹלוֹ עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְצָאִים בְּגִלוֹת בֵּין
 הָעַמִּים..... רס

■ כָּל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה מִצְטַעְרִים בַּעַת קְרִיאַת הַגְּבֵר עַל
 חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ..... רס

■ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא "הַמִּלְךְ" שֶׁנִּכְתַּב בְּמַגִּלַּת אֶסְתֵּר... רס

■ בַּעַת הַהִיא מִתְעוֹרְרִים הַצְּדִיקִים שֶׁבַעֲעוֹלָם הִזָּה לְעִבּוּדַת
 הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ..... רסא

■ הַכּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אוֹמְרִים שִׁירָה בַעֲלוֹת הַשַּׁחַר, וְאֵז נִתְקַדַּשׁ
 שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה..... רסא

■ הַטְּפָשִׁים אֵינָם מִתְאוּיִם לַהֲיוֹת בֵּין נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 שְׁעוֹשִׂים נַחַת רוּחַ לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא..... רסב

■ אֵין פִּיהֶם וְלִבָּם שְׂוָה..... רסב

■ אֵין עֹלָה עַל לִבָּם, בְּאִיזָה מַעֲשִׂים תְּבוֹא נִשְׁמָתוֹ לְפָנָי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא..... רסב

■ מִי שֶׁאֶפְשֶׁר לוֹ לַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, לִית טַב מִיָּנִיה..... רסג

פְּרָק ל"ח..... רסג

■ פִּי וְלִבּוֹ שֶׁל אָדָם יִהְיוּ שְׂוִים לִיַּחַד שְׂמָא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא..... רסד

■ נִשְׁמַת הַצְּדִיק בּוֹקַעַת כָּל הָרְקִיעִים וְאֵין מוֹחָה בִּידָה... רסד

■ "מַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם" ו"מַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה" רסד

■ פָּתְחוּ שְׁעָרִים וַיְבֹא גוֹי צָדִיק שׁוֹמֵר אַמוּנִים רסו

■ שֶׁ"ה כַּתּוּת מִלְּאֲכִים קִטְרָגוּ נֶגֶד נְתִינַת הַתּוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל רסו

■ שֶׁ"ה מַחְנוּת מִלְּאֲכִים מְקַבְּלִים תְּפִלוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל רסז

■ הַתְּפִלוֹת מְגִיעִים לְשִׁבְעָה הַיְכָלוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ "הַיְכָלֵין
קִדְשֵׁי־שֵׁין" רסז

■ צָרִיךְ הָאָדָם לִוְמַר פְּרֹשֶׁת הַקְּרִבָּנוֹת בְּכָל יוֹם רסח

■ צָרִיךְ הָאָדָם לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא רסט

■ הַנְּזָהָר מִגְזֵל וּמֵהַשְׁגָּת גְּבוּל, תְּפִלָּתוֹ זָכָה וְנִקְיָה רסט

פְּרָק ל"ט רסט

■ "זִקְנָה" מוֹרָה עַל אַרְיִכוֹת שָׁנִים, "יָמִים" מוֹרָה עַל יָמִים

טוֹבִים רסט

■ שְׁלֹשָׁה הַטְּעִימוֹן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲיֵן הָעוֹלָם הַבָּא ... ער

■ בְּשַׁעַת פְּטִירַת הָאָדָם בָּאִים כָּל יָמָיו לְחַשְׁבוֹן לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא ער

■ בְּכָל שְׁנוֹתָיו לֹא עָבַר עָלָיו יוֹם אֶחָד בְּלֹא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים

טוֹבִים רעא

■ יָמָיו שֶׁל הַרְשָׁע בּוֹשִׁים מִלְּהַתְקַרֵּב לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא רעא

■ אִף מִי שֶׁהַשְּׁלִים עֲצָמוֹ בְּחַיָּיו אִם נִפְטָר בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ אֵינוֹ בָּא

עִם הַזִּקְנָה רעא

■ צָרִיךְ לִקְרֹב כָּל יָמָיו לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ ערב

■ הָאָדָם דּוֹמֵה לְסַפִּינָה בְּלֵב יָם אֲשֶׁר סַכָּנוֹת אוֹרְבִים

עָלֶיהָ ערב

■ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹתֵק עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא סָאתוֹ שֶׁל

הָאָדָם ערב

- לא עת לחשות, פי קרבה שעתך. רעג
- היצר מעורר את לב האדם בעת חליו. ערה
- פטירת האדם גם היצר הרע הוא טוב. ערה
- אם חטא מכריזין לפניו, שנח לו שלא נברא. רעו
- צריך להתפלל שימחל לו הקדוש ברוך הוא עוונותיו, הן מה שחטא בעיניו הן מה שחטא בידי וברגליו. רעח
- פרק מ' רעח
- שני לפני גלגול. רעט
- יפה קורת רוח של שעה אחת בעולם הבא, מכל תענוגי עולם הזה. רפ
- מי שאוכל מאכלות אסורות, עונשו גדול מענש הגיהנם. רפ
- מעשה מהאריז"ל שגרש רוח מבחור אחד. רפא
- אסור הסתכלות בנשים. רפב
- ירגיל עצמו להסתכל תמיד בדברים שבקדשה. רפד
- גדל ענין נתינת צדקה. רפד
- פרק מ"א רפה
- הקדוש ברוך הוא קרוב לצדיקים - לכל אשר יקראוהו באמת. רפה
- האדם צריך לקח פנאי לעצמו בכל יום לחשב מקדשת הבורא יתברך. רפה
- אהבה ויראה פחדא אזלין. רפו
- לזהר מאד לכוון בעת אמירת הברכה על המאכל. רפז
- רוב העולם נכשלים בזה שאין מכונים בעת התפלה והברכה. רפז
- אזהרה לחזנים לכוון בעת התפלה, ולא למצא חן בעיני השומעים. רפז
- הסוד שבתבת "חזן" רפז

- שלש מאות גמלים של פרענות למי שמדבר בין "ברוך
- שאמר" ל"ישתבח", וכן בין "ישתבח" לשמונה עשרה ... רפח
- גדל ענש המפסיק תפלתו בדברי ליצנות ח"ו..... רפט
- למוד התורה צריך שיהיה בעיון רב, ולא להתפאר
- ח"ו..... רפט
- יקבל תורה מכל אדם, אפילו מתינוקות..... רפט

פרק מ"ב

- רצא
- הנשמה קרויה "בת כהן"..... רצא
- כאשר האדם פוגם נשמתו, הנשמה צועקת אל ה'..... רצא
- מכל מצוה נברא מלאך טוב..... רצב
- בכל יום בת קול יוצאת ומכרזת "אל תדחף את הנשמה
- מגופך"..... רצב
- האדם צריך לחשוב בכל יום ויום על סופו..... רצג
- שוב היום שמא תמות למחר..... רצד
- צריך שירשם לעצמו עשרים וארבעה דברים שמעכבים את
- התשובה..... רצד

פרק מ"ג

- רצד
- אלו הן עשרים וארבעה דברים המעכבים את
- התשובה:..... רצד
- צריך לדון את כל אדם לכף זכות..... רצו
- בכלל החולק עם הגנב הוא הקונה גנבות וגזלות..... רצז
- המתגאה במצוה, מערבב את הקלפה רח"ל אל
- הקדשה..... רחצ
- גדל עונשו של מי שמונע אחרים מלעשות מצוה..... שג

פרק מ"ד

- דש
- אל יתגאה העשיר על העני..... דש
- אסור לקיחת שחד..... שה

- הַצֵּלַת מְמוֹן יִשְׂרָאֵל שֶׁה
- נְחִיצוֹת חֲנוּךְ הַבָּנִים שֶׁה
- שְׁלֵא לְגֹזֵל יְתוֹם וְאַלְמָנָה, וְהָאֶסוּר לְקַחַת מִקַּפֵּת הַקְּהָל .. שֶׁה
- מֵה שְׂאֲרֵעַ עִם אֲלֻמְנַת רַבֵּינוּ יַחֲיֵאל שׁו
- שְׁלֵא יִהְיוּ תַּקְנוֹת חֲכָמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה קָלִים בְּעֵינָיו ... שׁו
- הָאֶסוּר שֶׁל מִתְכַבֵּד בְּקִלוֹן חִבְרוֹ שֶׁז
- חֲשִׁיבוֹת הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה שֶׁט

פְּרָק מ"ה שֶׁט

- הָאָדָם לֹא נוֹלָד לְהֵנָאֵת גּוֹפוֹ, כִּי אִם לְתוֹעֵלַת נִשְׁמָתוֹ ... שִׂיא
- הָרַבִּי שֶׁמְבָרֵךְ אֶת תַּלְמִידוֹ בְּבָנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, יִבְרְכוּ גַם כֵּן שְׂיִזְכֶּה לְגִדּוֹלָם שִׁיח
- בְּמָקוֹם גְּדוֹלִים וְיִשְׁיָשִׁים מִמֶּנּוּ אֵל תַּעֲמוֹד שִׁיח

פְּרָק מ"ו שִׁיט

- שְׂאוּל הַמְּלֹךְ לָבַשׁ בְּגַד מִיַּחַד לְתַפְּלָה, וּפָשַׁט אוֹתָהּ כְּאֶשֶׁר עָשָׂה צָרְכּוֹ שִׁיט
- בֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא "בֵּית מִקְדָּשׁ מְעֻט" - וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְשִׁהוֹת שֵׁם בְּבִגְדֵים נְקִיִּים שִׁיט
- בְּשִׁבְתָּ יִלְבַּשׁ הָאָדָם בְּגָדִים יָפִים וְנְקִיִּים מִבְּשֻׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשָׂה שֶׁכ
- בְּגָדֵי שְׂעֻטָנֹז מְעַכְבִּים אֶת הַתַּפְּלָה שֶׁכ
- גַּם בְּגָדִים שֶׁל גֹּזֵל מְעַכְבִּים אֶת הַתַּפְּלָה שֶׁכ
- הַפּוֹעֵל צָרִיךְ לְזַהֵר שְׁלֵא יִקְלַקֵּל אֶת הַבְּגָד - וְלִהְיוֹת לְפַעֲלִים מֵה שֶׁנִּשְׁתִּיר מִהַבְּגָד שֶׁכא
- שְׁלֵא לְלַבֵּשׁ שְׁנֵי בְּגָדִים כְּאֶחָד שֶׁכב
- גַּם שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַתַּפְּלָה יִלְבַּשׁ הָאָדָם בְּגָדִים נְקִיִּים ... שֶׁכג
- לְהִשְׁגִּיחַ עַל מָקוֹם הַמְּזוּזָה שֶׁיְהִיָּה נְקִי שֶׁכג

■ כְּאִשֶּׁר רוּאָה הַש"ד שֵׁם שַׁד"י עַל הַמְּזוּזָה, אֵין בִּיכְלָתוֹ
לְהִזִּיק

■ פְּרָק מ"ז

■ בְּזִמְנוֹ הַתְּקוּפָה יֵשׁ לְהִנִּיחַ בְּרִזָּל עַל הַמַּאֲכָלִים
וְהַמְּשַׁקְּאוֹת

■ יֵשׁ לְזַכֵּר זְכוּת אִמָּהוּת: ב"לָהָה ר"ח ל"ז לָפָה ל"אָה

■ בַּד' תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה מְכַרְזִים עַל הַתְּשׁוּבָה

■ פְּרָק מ"ח

■ לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ לְחַרֵּד כְּאִשֶּׁר שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר ..

■ רְמִזִּים שֶׁל "תְּקִיעַה שְׁבָרִים תְּרוּעָה"

■ עַל כָּל אֶחָד לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ

■ מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד מִתְּלַמֵּי הָאֲרִיז"ל, שֶׁהָיָה מְעוֹרָר בְּנֵי אָדָם
לְתְּשׁוּבָה

■ תְּשׁוּבָה הַמַּעֲלָה הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשָׂה בְּסֵתֶר

■ לְקִיָּם תַּחֲלָה "סוּר מֵרַע" וְאַחֵר כֵּךְ "וַעֲשֵׂה טוֹב"

■ פְּרָק מ"ט

■ רְמִזַּי לְתַבַּת "קֶרֶבֶן", לְשׁוֹן קְרוֹב לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ

■ תְּשׁוּעָה דְּבָרִים שְׁפוּגָמִים הַתְּעִינִית

■ הַנְּחִיצוֹת לְפָרֵט חֲטָאִיו בְּפִיו

■ כְּאִשֶּׁר הָאָדָם מְפָרֵט חֲטָאִיו - כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא -

לְהִגְבִּיר עָלָיו רַחֲמָנוֹתוֹ

■ בְּכִי הַשְּׂכִינָה בְּעַת חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

■ הַמְּחַבֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְתַלְמֵי חֲכָמִים, מְקַרֵּב אֶת

הַגְּאֻלָּה

■ פְּרָק נ'

■ מַעֲשֵׂה בְּעֵשִׂיר שֶׁהֵבִיא קֶרֶבֶן עֲנִי

נדר שמכאן ולהבא לא יעלו על לבו מחשבות של חטא, חס
ושלום..... שמב

קרבו העני חביב אצל הקדוש ברוך הוא יותר מפל
הקרבות..... שמג

צריך האדם להתפלל בכונה ובלב נשבר..... שדמ

חשיבות אמירת פסוקי דזמרה ושירת הים בכונה..... שדמ

למרות שהקדוש ברוך הוא גבוה מן העולם, שומע תפלתו
של האדם כשמתפלל כראוי..... שמו

מנהג פשוט לנשק כתלי בית המדרש..... שמז

גדל קדשת בית הכנסת - שבגלות בית הכנסת הוא דירת
השכינה..... שמז

המתפלל באימה וביראה זוכה לראות פני השכינה..... שמז

פרק נ"א..... שמח

יתפלל האדם שהקדוש ברוך הוא יזכהו להיות פסא לשכינה

הקדושה..... שמח

ידקדק לקרות את שמע בכונה גדולה..... שמש

אם האדם מקבל את היסורים באהבה, הם מטהרים את גופו
ומקדשים אותו..... שנ

פרק נ"ב..... שנא

הוי זהיר מאנשים שנראים פחסידים אבל לבם מלא

תועבות..... שנג

אשתו לא ידעה שעשה מפתח לכל חדר בביתו..... שנד

אין לאדם לסמוך על ראות עיניו, כי אין אדם יודע מה בלבו
של חברו..... שנו

פרק נ"ג..... שנה

בלמוד הלכה מקשטין את השכינה, "הלכה" אותיות

"הכלה"..... שנח

■ על ידי הזעה בשעת הלמוד משברים את הקליפות... שנח
 ■ עקר למוד התורה כדי לעשות כפא לשכינה... שנח
 ■ כמו שעל האדם לקיים המצוות בגשמיות, כן עליו
 ■ לחדש חדושי תורה... שנט
 ■ לא ישאל את חברו איזה דבר בתורה, אם יודע שחברו
 ■ לא ידע להשיב... שס
 ■ מעשה בתינוק שלא הניח והו לכנס לישיבה של מעלה, מפני
 ■ שהיה שואל את רבו הרבה קשיות, ומחמת שלא היה יודע
 ■ לענות - נכלם... שסא
 ■ המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא... שסג

פרק נ"ד

■ עונשו של חכם אחד שלא היה נותן ספריו לאמן לכרך אותו
 ■ ולתקנם... שסג
 ■ החיוב לכבד את הספרים... שסד
 ■ אין להניח ספר תחת הספר שמעין בו כדי שיקל לו... שסד
 ■ החיוב לעמד בפני החמשים כמו לפני ספר תורה... שסד
 ■ ליהב לומדי התורה... שסה
 ■ כל יום עומדות רבבות נשים עם יוכבד ומשבחות להקדוש
 ■ ברוך הוא... שסו
 ■ שירת דבורה וברק... שסז
 ■ טעם שזכו לכל זה... שסז
 ■ גדל המצוה לפרנס תלמידי חכמים ולכבדם כמו שמצוה
 ■ לכבד את השבת... שסז
 ■ אשרי המכבד תלמידי חכמים... שסח

פרק נ"ה

■ אם ימצא בספר דבר שיוכל לתקן חטאיו, ירשמונו על הניר,
 ■ כדי שיוכל לתקנו... שסט

שע טעם שני כְּתָרִים עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם.....

שעא מִי שִׁיתְנַהֵג כִּךָ יִהְיֶה טוֹב לוֹ תַּמִּיד.....

פְּרָק נ"ו.....

שעב הַנְּשַׁבֵּעַ עַל שְׁקָר גּוֹרֵם שְׁטַפּוֹן לְעוֹלָם, חֵס וְשָׁלוֹם.....

אם הָאָדָם הֵיךָ יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפָּגָם, הֵיךָ מִכֵּה אֶת רֵאשׁוֹ

בְּכַתָּל..... שעג

שעג לֹא יִנָּקֶה ה' אֶת הַנְּשַׁבֵּעַ עַל שְׁמוֹ לְשׂוֹא.....

שעד אָדָם לֹא יִרְגִיל עֲצָמוֹ לְשַׁבַּע.....

שעד תְּקִיעַת כֶּף הִיא כְּשַׁבּוּעָה.....

שעו לֹא יִהְיֶה עוֹזֵן הַשְּׁבֹעָה קַל בְּעֵינֶיךָ.....

יֵרָא ה' יִתְפַּלֵּל עַל זֶה שְׁלֹא יִכְשַׁל בְּשַׁבּוּעַת חֲנָם, וּמִכָּל שְׁכֹן

בְּשַׁבּוּעַת שׂוֹא וְשְׁקָר וּתְקִיעַת כֶּף..... שעו

פְּרָק נ"ז.....

שעו בְּשָׂמִים מִמְּתִינִים עַל קִימַת אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּבְקָר לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה

וּבַתְּפִלָּה..... שעז

הַשְּׂכִינָה לְנֶגֶד הַמִּתְפַּלֵּל, וְעַל כֵּן אֵל יִסְתַּכַּל מִחוּץ לְסִדּוֹר אוֹ

לְמַחְזוֹר בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה..... שעז

שעז עַל הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל שְׁלֵא יָמוֹת מִתּוֹךְ יְסוּרִים, חֵס

וְשָׁלוֹם..... שעח

שעח בְּמָקוֹם לְמוֹד הַתּוֹרָה יֵשׁ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וּבְזִכּוֹת הַתּוֹרָה

מִתְקִים הָעוֹלָם..... שפ

שפא כְּבוֹד חֻכְמַיִם יִנָּחְלוּ.....

פְּרָק נ"ח.....

שפב יִלְמַד תּוֹרָה בְּעֲצָמוֹ וְעַם אֲחֵרִים.....

שפב מִי שְׂאוּהֵב לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי תּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי

תּוֹרָה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הַבָּא..... שפב

■ כל מה שלומד האדם יותר, הוא מתרחק יותר מן
 העברות שפג
 ■ תורה שלמדת טובה יותר מיין הטוב שפד
 ■ על כל אחד לחבב התורה בפני בני ביתו ובניו שפה
 ■ כל בית שאין בו צניעות מצויה בו קליפת לילית, רחמנא
 לצלן שפו
 ■ ברכות ינחו על ראשו ואיבריו יהיו נקיים וטהורים
 לעד שפו

פרק נ"ט

■ יתפלל האדם להשם יתברך שיזכה להיות טהור וכסא
 לשכינה שפז
 ■ נשמתו של אדם דומה לנר, וטבע הנר כשאינו מאיר כראוי
 מנענעים אותו שיתלהב יותר שפז
 ■ הקדוש ברוך הוא אינו שולח היסורים לחנם שפח
 ■ ענין פרשת קטרת הוא ענין גדול וחשוב מאד שפט
 ■ טעם שנקראת העיר בשם "מתא מחסיא" שצא
 ■ המתפלל בכונה תפלתו מקבלת שצא

פרק ס'

■ צריך האדם לזכר יום שעמדו אבותיו על הר סיני שצב
 ■ ענין עולם הבא שמואיר מאד לצדיקים שצג
 ■ מעשה נורא המובא בזהר שצד
 ■ "איך זה שנצלו אנשים בזכותי - ואנכי לא ידעתי
 מזה" שצה
 ■ העופות התאספו ופרחו על ראשיהן שצו
 ■ הנני מנשק פה קדוש שמריח מבשמי הגן-עדן שצז
 ■ שאלה להעופות: מדוע אינכם משגיחים על כבוד הקדוש
 ברוך הוא שנמצא כאן שצח

- מַחְמַלַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ אִינוּ מַחְשִׁיב לָנוּ זֹאת
לְעוֹנוֹן שצט
- הָאֵילָנוֹת הֵהֶם עוֹמְדִים שָׁם פְּרוּשִׁים עַד הַיּוֹם הַזֶּה שצט
- הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁגֵּחַ עַל הַהוֹלְכִים בְּתַמִּימוֹת וְעוֹסְקִים
בְּתוֹרָה ת
- צָרִיךְ הָאָדָם לְהַפִּיר בַּחֲמַלַת ה' עָלָיו ת
- פְּרָק ס"א** תא
- שְׁלִיטַת הַנְּשֻׁמָּה הוּא מֵצַד הַקְּדָשָׁה וְשְׁלִיטַת הַגּוֹף הוּא
מֵצַד הַנְּחָשׁ הַקְּדֻמוֹנִי תא
- יוֹסֵף הַצַּדִּיק נוֹטֵר הַבְּרִית, נִטְמָן בְּאָרוֹן תב
- יְסוּד הַתְּשׁוּבָה שְׁלֵא לְהַרְבוֹת בְּאֲכִילָה וְשִׁתִּיה לְפָנֵי
הַשֵּׁנָה תב
- כְּאִשׁוֹר תִּתְגַּבֵּר תִּאֲוֹתָךְ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת, מִשׁוֹךְ יָדְךָ
מִהַהֲנָאָה תג
- טוֹב לְנִשְׁמָה שׁוֹבָא לְמַעְלָה בְּלִי שׁוּם פָּגָם וְעוֹנוֹן תג
- אָדָם שְׁמַדְבֵּר לְשׁוֹן הָרַע וְנִבּוֹל פֶּה, מַחְרִימִין אוֹתוֹ אַרְבַּעִים
מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת וּמְנַדִּין אוֹתוֹ רַחֲמָנָא לְצַלָּן תד
- אֲשֵׁרֵי הָאָדָם שְׁמַתְנָהג בְּלִי רַמְאוֹת תד
- מִקְרָה אֶחָד לְאָדָם וּלְבַהֲמָה תה
- הַרְשָׁעִים הַמְתַּגָּאִים שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים מִשְׁאֵר בְּנֵי אָדָם -
כְּבַהֲמוֹת נְדָמוּ תו
- תַּפַּח רוּחוֹן שֶׁל בְּנֵי אָדָם הַסּוֹבְרִים "לִית דִּין וְלִית דִּין", רַחֲמָנָא
לְצַלָּן מֵהָאֵי דְעֵתָא תז
- עֵקֶר תַּפְקִיד הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא לִירָא מֵהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ תי
- פְּרָק ס"ב** תי
- בְּתַחֲלָה לֹא יוֹכִיחַ לְחַבְרוֹ בְּלִשׁוֹן נוֹכַח, אֲלֵא בְּדֶרֶךְ סַפּוֹר דְּבָרִים
בְּעַלְמָא תיא

■ אם אינו שב אלא על ידי הבושה, מותר להזכירו באפן זה תיא

■ עקר התוכחה שלא יצא שכרו בהפסדו, חס ושלוש תיא
 ■ העושה פעלה להסיר את חברו מן החטא, הרי הוא בכלל "מזכה את הרבים" תיב

■ מעשה מהזהר בענין תוכחה תיב
 ■ האוהב את חברו מוכיחו בסתר שלא יתביש תיב
 ■ הצדיק שאינו מוכיח את הרשעים - נענש על ידיהם .. תיד
 ■ ישים בטחונו בהשם יתברך כי הוא מהרס מצב הרשעים תטו

■ מצות תוכחה מטל על הרבנים ודינים - ואם אין שם רב, מטל על כל ישראל להזכיר איש אחיו תז

פרק ס"ג תז

■ משל לעשיר ששלח את המצרע מעל שלחנו תז
 ■ תפלה קצרה קדם שייכנס לבית הכנסת תיח
 ■ המגביה ידיו ומתפלל בכל לבבו - הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא תיח

■ משה רבינו ע"ה הגביה ידיו כאשר התפלל למפלתו של עמלק תיט

■ ידים נקיות מגזל וגנבה שמגביהם לברך את השם יתברך, יתברכו מאת השם יתברך תכ
 ■ כשמגיע למקום אשר ראוי שם למסירת נפש - יגביה ידיו תכ

■ הגוף בקבר אינו נכנס בין הצדיקים עד שתעיד עליו נשמתו מגן ערן שגופו קדוש תכא

■ צריך לכוון בעת הנחת טלית ותפלין תכב
 ■ צריך ללבש בגדים שנקנו מכסף נקי מכל עול תכג

פְּרָק ס"ד **תכד**

■ הַכְּנַסְתָּ אֲוֹרְחִים בְּהַדּוּר גּוֹרֵם יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וְשִׁכְנִיתִיה **תכה**

■ לְוֹרֵז בְּנֵי אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ **תכה**

■ הִכְהֵן צָרִיךְ לְבּוֹא לְמִקּוֹם הַקִּדְשׁ בְּמַחְשְׁבַת קִדְשׁ **תכח**

■ כְּאִשׁוּר יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת, הַתְּקוּן הוּא

בְּשִׁלְמוֹת **תכט**

■ תְּקוּן הַ"עַת רְצוֹן" לְיַחְדָּה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ **תכט**

■ אֲלֵמְלֵא לֹא בָּאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה אֶלָּא לְשִׁמְעַ דְּבַר זֶה, דֵּיִינוּ תַל

אַשְׁרֵי הַגּוֹרֵם שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ וְחֲרָבוֹת יְרוּשָׁלַיִם יַחְזְרוּ

לְיַפֵּיָם **תל**

■ אֵין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּמִקּוֹם רִיקוֹן **תלא**

■ אִם פָּגַע בְּאָדָם שְׁמוּלִיךְ כָּלִים רְקִים, לֹא יֵצֵא לְדָרֶךְ בַּיּוֹם

הַהוּא **תלב**

■ הַתְּלַמִּיד חָכֵם צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כָּל הָאָדָם **תלג**

■ חֲכָמִים נִהְיָו כְּבוֹד בְּכָל אֶחָד וְלֹא גְבַה לְבָם בְּנִשְׂאִיאוֹתָם **תלג**

פְּרָק ס"ה **תלד**

■ בְּשֵׁם אָבִיו, בְּאוּר מְאֹמֵר "בְּטוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן" **תלד**

■ הַכְּבוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא הוּא לְפִי רַב הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁעָשָׂה

הָאָדָם **תלה**

■ בְּעוֹלָם הַבָּא יִתְאַוֶּה הָעָשִׂיר לְרֵאוֹת כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַתְּלַמִּיד חָכֵם,

אֲבָל לֹא יִזְכֶּה לָזֶה **תלה**

■ אוֹי לָהֶם לְהַמְבִּיזִים תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים **תלו**

■ חֲבִיבוֹתוֹ שֶׁל חֲזַקְיָהוּ מְלַךְ יְהוּדָה לְתַלְמִיּדֵי חֲכָמִים, וְכֵן שֶׁל

אַנְטוֹנִינוּס לְרַבְּנּוֹ הַקְּדוֹשׁ **תלו**

■ לְהַזְהִיר בְּכְבוֹד רַבּוֹ כְּמוֹ בְּכְבוֹד אָבִיו וְאָמוֹ **תלו**

■ מְקַצֵּת מִן הַגְּאוּהַ מְעַטֶּרֶת אֶת הַתְּלַמִּיד חָכֵם **תלז**

■ הַמִּתְגַּאֵה כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְהַגָּאוּה גּוֹפָה הוּא תִקְרָבַת
 עֲבוּדָה זָרָה תלח

■ מִי שְׁנוֹהֵג בְּאַמֶּת וּבַעֲנוּה, עָלָיו הַפְּתוּב אֹמֵר: "וְאוֹהֲבָיו כְּצֹאת
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ" תלט

פָּרָק ס"ז

■ הַדֶּרֶךְ לְמַדַּת הָעֲנוּה תמ

■ הַגָּאוּה גּוֹרֶמֶת לְהִלְבֵּנַת פְּנִים תמ

■ אֵין לְהֶאֱמִין לְכַעַל גָּאוּה תמא

■ רַבִּי צְדוּק הַתְּעֵנָה אַרְבָּעִים שָׁנָה לְבִטֵּל גְּזֵרַת חֶרֶבֶן
 יְרוּשָׁלַיִם תמב

■ דְּוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ דוֹבְרִים אֶמֶת תמד

■ עֲנֵשׁ הַמְּדַבְּרִים סָרָה נֶגַד תַּלְמִידֵי חֲכָמִים תמה

■ עֲנֵשׁ הַמְּקַלֵּל עֲצָמוֹ בְּכַעַס אוֹ זוֹרֵק כְּלֵי בַחֲמָתוֹ תמה

■ דְּרָכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִשְׁפָּט עַל דְּרָכֵי בְּנֵי אָדָם תמו

■ הַצְּדִיק מוֹצִיא נְשָׁמוֹת מִן הַגֵּיהֶנֶם תמו

■ צְרִיף לְכַסּוֹת בְּטִלִית אֶת הָרֵאשׁ וְרַב הַגּוֹף תמח

■ הַמְּלַעֲיָגִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים מִתִּיַּסְרִים בְּגִיהֶנֶם יוֹתֵר מִכֵּל
 הָרְשָׁעִים תמט

■ צְרִיף לִזְכוֹר תְּמִיד שֶׁכֵּל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַבֶּל תמט

■ רַק תּוֹרָה וּמִצְוֹת מְגִינִים עָלָיו בְּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן תמט

■ אִפֹּן הָאֲנַחָה עַל הַחֲטָאִים תנ

■ יוֹתֵר טוֹב לְהִתְאַנֵּחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל הַחֲטָאִים תנ

פָּרָק ס"ז

■ יַעֲקֹב אֲבִינוּ הָיָה מוֹכֵן לְדוֹרוֹן, פִּיּוּס וּמְלַחֲמָה עַל כֵּן טוֹב לְאָדָם
 שְׂיָכִין עֲצָמוֹ גַם כֵּן לְג' דְּבָרִים אֵלּוּ תנא

■ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְגַלֵּה לְרַבִּי עַקִּיבָא סְתָרֵי תּוֹרָה תנב

■ הָאָדָם צְרִיף לְהִתְפַּלֵּל שְׂיָמוֹת מִיַּתַּת נְשִׁיקָה תנה

פָּרָק ס"ח **תנה**

■ כָּל טְפֵי דְמִים שְׁבִגּוּף הֵמָּה בְּמִנְיִן וּבְמִשְׁקָל לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אַבְרֵי וְגִידֵי הָאָדָם הֵמָּה לְעֵבֵד עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

■ י"ח חליות בשוֹדְרָה כְּנֶגֶד י"ח בְּרָכוֹת בַּתְּפִלָּה **תנו**

■ "הַרְשָׁעִים כִּים נִגְרָשׁ" **תנו**

■ אֲזָהָרַת הַתּוֹרָה עַל פְּגָם הַבְּרִית **תנח**

■ לְהַתְּפִיל בְּדַמְעוֹת **תנח**

■ שְׂמֵחָה שֶׁל מִצְוָה - וְאַבְלוֹת עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,

מְכַנְיָעִים כּוֹחוֹת הַטְּמָאָה **תנט**

■ רְמֵז בְּהִבָּאת הַבְּכוֹרִים - לְבַטֵּל אֶת שְׁתֵּי הַקְּלִיפּוֹת "מַחֲלַת"

וְ"לִילִית" **תנט**

■ אֲזָהָרָה גַם לְנָשִׁים לְזָהָר מֵהַרְהוּרִים רְעִים, וְתוֹעֵלַת קְרִיאַת

שְׁמַע שְׁעַל הַמְטָה **תס**

■ אִם יִמְהַר לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה יִהְיֶה טוֹב לוֹ **תס**

פָּרָק ס"ט **תסא**

■ מַעֲשֵׂה נוֹרָא מְעִיר פּוֹזְנָא **תסא**

■ הַחִיצוֹנִים בְּלִבְלוּ אֶת הַדָּרִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת **תסא**

■ אֵין רְשׁוֹת לְחִיצוֹנִים לְשַׁלֵּט בְּמָקוֹם דִּירַת בְּנֵי אָדָם, אֶלֶּא

בְּמָקוֹם חֲרָבָה וּשְׂמֵמָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן **תסב**

■ טַעֲנוֹת הַחִיצוֹנִים שֶׁהִירוּשָׁה שֵׁיכַת אֵלֶיהֶם **תסד**

■ הַשׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִפְּגָם הַבְּרִית אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי לְנִשְׁמָתוֹ. **תסה**

פָּרָק ע' **תסה**

■ בַּתְּפִלַּת מְעָרִיב צָרִיךְ הָאָדָם לְכוֹן לְהַחֲלִישׁ כַּח הַסְטֵרָא

אַחֲרָא **תסו**

■ צָרִיךְ לְזָהָר בְּפִירוּרֵי פֶת כְּדַמְיוֹן אַבְרֵי עוֹלָה שְׁנַתְּפַקְעוּ מֵעַל גְּבֵי

הַמְזוּבָח **תסז**

■ מִי שְׁדוֹרֵךְ עַל פְּרוּרֵי פֶת נַעֲשֶׂה עֲנִי, רַחֲמָנָא לְצַלָן תסח

■ "י לְזַה שְׁהוּצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתִי"..... תסט

■ בְּפִרוּרֵי הַמוּצִיא יֵשׁ קִדְשֵׁת אַבְרֵי הָעוֹלָה תע

■ עֲצוֹת לְהַנְצִל מֵעוֹן הַבְּרִית תע

■ פֶּרֶק ע"א תע

■ נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים מְרַגִּישִׁים בְּצַעַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִתְפַּלְלִים

בְּעַדָם תעא

■ הַנְּשֻׁמָה בּוֹכָה וּמִתְאַנַּחַת עַל שְׁלֵא זָכְתָה לִפְנֵס לְגוֹן

עֵדוֹן תעא

■ שְׂכָרוֹן שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׂזוּכִים לְעוֹלָם הַבָּא תעב

■ הַנְּשֻׁמוֹת עוֹמְדוֹת מִקְבְּרֵיהֶן וְנוֹתְנוֹת שְׂבַח וְהוֹדָאָה לְהֵשֶׁם

יִתְבָּרֵךְ תעב

■ הַמֵּתִים מְשַׁבְּחִים לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ - בְּכָל מוּצֵאֵי שַׁבַּת וְיוֹם

טוֹב וְרֵאשׁ חֲדָשׁ תעג

■ כְּשִׁמְגִיעַ לְאָדָם פְּתֹאוֹם מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת, יֵדַע

שְׂאֵז הִיא עֵת רְצוֹן לְהִתְפַּלֵּל תעג

■ מַעֲשֵׂה מִרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁבִטְלוּ גְזֵרָה

רְעָה תעד

■ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הִגִּן בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם, שְׁלֵא

יִשְׁלְטוּ מַזִּיקִים וּמִשְׁחִיתִים, חֶסֶם וְשְׁלוֹם תעה

■ בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָנוּ צְדִיקִים כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי,

צְרִיכִים יִרְאֵי ה' לְהִתְפַּלֵּל עַל דוֹרָם תעו

■ כַּמָּה דְבָרִים שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְזַהֵר, כְּדֵי לְהַנְצִל מִכָּל רָע, רַחֲמָנָא

לְצַלָן תעו

■ כַּאֲשֶׁר מִתְפַּלֵּל לֹא יִתְפַּלֵּל רַק עֲבוֹר עֲצָמוֹ, אֶלָּא שְׂיִכְלַל עֲצָמוֹ

בַּתוֹךְ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל תעז

■ אִם הָאָדָם מְבִיט אֶל הַסּוּף, בּוֹדָאי יִצְלִיחַ בַּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים

טוֹבִים וְיִבּוֹא לַחַיִּי עוֹלָם הַבָּא תעח

פָּרֶק ע"ב..... תעח

- תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן בּוֹקְעִים רְקִיעִים בְּשַׁעַת לְמוֹדֵם. תעח
- לְמוֹד הַתּוֹרָה עִם תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן, מִצִּיל אֶת הַמְּלַמֵּד מֵעֲנֹשׁ הַגִּיהֶנֶם. תעט
- צָרִיכִין לְהַתְּפַלֵּל עַל הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן. תפא
- סֹדֵר הַיּוֹם כְּשִׁמוּלִיכִים אֶת הַתִּינוּק לְבַיִת הַסֵּפֶר - עַל הַהוֹרִים לְכַסּוֹת אֶת הַתִּינוּק שֶׁלֹּא יֵרָאֶה דְּבָרִים טְמֵאִים. תפב
- נִכּוֹן לְהַתְּעַנּוֹת בּוֹ בַּיּוֹם, וְאַחַר הַתְּעַנִּית יַעֲשֶׂה סְעוּדָה לְעַנְיִים וַיִּתֵּן צְדָקָה כְּפִי הַיְכָלָת. תפג
- שֹׁכֵר הַמְּגַדֵּל יָתוּם בְּתוֹךְ בַּיִתוֹ. תפד

פָּרֶק ע"ג..... תפד

- הַנְּשֻׁמוֹת יוֹצְאוֹת וּמַעֲדוֹת עַל מַעֲשֵׂיהֶם שָׁעֲשׂוּ בַּיּוֹם. תפד
- הַשְּׂכִינָה וְהַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן שׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה שְׁלוֹמֵד הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה - וּמִבְּקָשִׁים מִמֶּנּוּ לְלַמֵּד בְּקוֹל, כְּדִי שִׁישְׁמַע קוֹלוֹ בְּמִרוֹמִים. תפה
- אֲשֵׁרִיהֶם וְאֲשֵׁרֵי חֶלְקֵם. תפו
- אֵל יִקַּל בְּעֵינַיֶךָ לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּלִילָה. תפז
- סוֹד "חֲצוֹת לֵילָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ". תפח
- הַחַיּוֹב לְהַכִּין כֶּסֶף לְאַלְיָהוּ הַנְּבִיא קֹדֶם בְּרִית מִילָה. תצ
- בְּלִילָה שְׁלֹפְנֵי הַבְּרִית מִילָה צָרִיךְ הַיֶּלֶד שְׂמִירָה מִן הַמַּחְבְּלִים. תצב
- הַתּוֹרָה מְגַנֶּת וּמַצְלֶת מִכָּל נֹזֵק שֶׁבְּעוֹלָם. תצג
- עַל יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹמֵדִים בְּלִילָה קֹדֶם הַבְּרִית - מִתְּגַלֶּה אֵלָיְהוּ הַנְּבִיא וְזֶה גוֹרֵם טוֹבוֹת וַיְשׁוּעוֹת לְיִשְׂרָאֵל. תצד
- פְּנֵי רַבִּי אַבָּא הָיוּ כְּאֵשׁ לְהִבָּה מֵרַב חֲדוֹת הַתּוֹרָה. תצע
- אֵלָיְהוּ הַנְּבִיא אָמַר הַפְּסוּק: "אֲשֵׁרֵי תִבְחָר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן וְיִגְוֶה". תצה

■ אֲשֶׁרִי לְאָדָם שָׁמַל בְּנוּ בְשִׁמְחָה תצו

■ עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ קָבַע וּמְלֹאכְתְּךָ עֲרֵאִי תצח

פָּרֵק ע"ד תצח

■ הַמְּלֹאכִים שֶׁפָּגְשׁוּ אֶת יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם הָיוּ אַבְרָהָם

וַיִּצְחָק תצט

■ עַל הָאָדָם לְהִזְהַר מִמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת שֶׁמְבִיאֹת אוֹתוֹ לַעֲבֹרוֹת

חֲמוּרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן תק

■ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ יֵשׁ מִסִּיעִין לְמַחְשְׁבוֹתָיו לְטוֹב אוֹ

לְרָע, חֵס וְשְׁלוֹם תקא

■ גַּם אִם אָסַף מָמוֹן הַרְבֵּה, לֹא יִהְיֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר

מִדִּי תקב

■ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲלִים וּלְהַכְחִישׁ מַעֲשֵׂים הָרָעִים,

כִּי הַמְּלֹאכִים שֶׁמְלוֹיִם אֶת הָאָדָם מַעֲיָדִים עָלָיו תקב

■ כָּל מַעֲשֵׂה טוֹב יֵהָא חָשׁוּב בְּעֵינֶיךָ תקב

■ תְּהֵא זְרִיז לְקַיִם מִצְוֵה שְׁנַחֲשַׁבְתָּ "כְּמַת מִצְוֵה" תקג

■ אִם הָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה - שַׂר הַפְּנִים מְכַבְּדוֹ וּמְדַלֵּק

לְפָנָיו נְרוֹת עֲשׂוּיֹת מֵהוֹד וְהֶדָר תקג

פָּרֵק ע"ה תקד

■ שְׁלֹשָׁה מְעִידֵין זֶה עַל זֶה: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבֶת

וַיִּשְׂרָאֵל תקד

■ מְכַשׁוֹלוֹת גְּדוֹלִים אֶצֶל בְּנֵי הַכְּפָרִים תקה

■ שְׁלֵא לְדַבֵּר דְּבָרֵי חַל בְּשֶׁבֶת - וּבִפְרֹט בְּבֵית הַכְּנֶסֶת ... תקו

■ אֲסוּר יַחּוּד נוֹהֵג גַּם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכָל שָׁפָן עִם אֲמוֹת

הָעוֹלָם תקז

פָּרֵק ע"ו תקח

■ חֲטָא הַרְבִּים תְּלוּי בַּמְּכַשִּׁילִים תקט

■ חֲמֹר אֲסוּר יֵין נֶסֶךְ תקט

- ראשי תבות "נסך" - נ'שים ס'וסים כ'סף תקט
- השוטה יין נסך בבתי עכו"ם - נכשל גם בעריות, רחמנא לצלן תקי
- חמוד אסורי עריות, רחמנא לצלן, מביא את האדם לידי עניות, שלא יהא לו אפלו חתיכת לחם, חס ושלום תקי
- השוטה יין נסך יתגלגל בחמור תקי

פרק ע"ז תקיא

- אומרים אל הנשמה: הננו עושים לך כל הכבוד הזה על מנת שתהיה צדיק תקיב
- על כל החטאים יכול האדם לשוב ולהתודות תקיב
- הקדוש ברוך הוא העמיד שלוחים ברקיע שמכריזים: שובו בנים תקיג
- על ידי מעשיו הרעים מוסר האדם את עצמו לידי הסטרא אחרא תקיג
- מעשה מימי האר"י זכרונו לברכה תקיד
- הרוח הוא שקרן וכזבן - ועל כן צריך להתנהג עמו בחכמה תקיד
- הרוח אמר לרבי חיים ויטאל: אינני ראוי לראות פניך תקטו
- בלילה עת שליטת החיצונים, רחמנא לצלן, והדינים והרוחות מתגברים אז, חס ושלום תקטז
- בעזון מסירת ממון של ישראל ביד עכו"ם, רחמנא לצלן - נעשה רוח תקטז
- כל שכן שמי שעושה בידי עברות - שחייבים עליהם כרת, חס ושלום, נענש ביותר תקיז
- מי שחטא בידי או באחד מאבריו, יש רשות לרוחות ומזיקים לשלט עליו, חס ושלום תקיז
- המבדיל עצמו מן העברה, מסייעין אותו מן השמים .. תקיח

פָּרָק ע"ח **תְּקִיָּה**

■ סִכְנָה גְדוֹלָה לְדַרְשׁ בְּרַבִּים אוֹדוֹת חֲטָא אָדָם הָרָאוּן או

מְכִירַת יוֹסֵף אוּ שֶׁל שְׂאֵר חֲסִידִים **תְּקִיט**

■ אָדָם הָרָאוּן בְּקֶשׁ מְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי שֶׁלֹּא יִגְלֶה אֶת

חֲטָא עַץ הַדַּעַת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּתְגַּלֶּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה ... **תְּקִיט**

■ כֹּאשֶׁר מְגִיעַ עֵתוֹ שֶׁל הָאָדָם לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, זְקוּק

אֵז לְרַחֲמֵי שָׁמַיִם **תְּקַכ**

■ שִׁמְעֵנוּ קוֹל מְדַבֵּר אֵלֶיךָ, אָבֵל לֹא יִדְעֵנוּ מִי הוּא **תְּקַכָּא**

■ הוּא בְּקֶשׁ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא אִגְלֶה חֲטָאוֹ לְבְנֵי אָדָם יוֹתֵר מִמָּה שֶׁכְּתוּב

בַּתּוֹרָה **תְּקַכְב**

■ לְמוֹד שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּגִנוּתוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאוּן, חֶס

וְשָׁלוֹם **תְּקַכְג**

■ הַתּוֹרָה חֲסָה עַל כְּבוֹדוֹן שֶׁל צְדִיקִים, וְאִפְלוּ עַל כְּבוֹד

הַרְשָׁעִים, וְמִי שֶׁמְדַבֵּר בְּשִׁבַּח אָדָם הָרָאוּן, זוֹכֵה לְאַרְיכוֹת

יָמִים וְשָׁנִים **תְּקַכְד**

פָּרָק ע"ט **תְּקַכְד**

■ כָּל הַנְּשָׁמוֹת מְקַבְּלִים פְּנֵי הַצְּדִיק, וּמְכַרְיִזִים לְפָנָיו "בְּרוּךְ בּוֹאֵךְ

לְשָׁלוֹם" **תְּקַכְה**

■ כִּתּוֹת הַצְּדִיקִים מִנְּחָמִין אֶת הַצְּדִיק - שֶׁלֹּא יִהְיֶה שְׂרוּי בְּצַעַר

עַל עֲזָבוֹ אֶת עוֹלָם הַשָּׁקֶר **תְּקַכּו**

■ מוֹדִיעִים לְהַצְּדִיק קֶדֶם הַסְּתַלְקוֹתוֹ, שְׁעוֹד מְעֵט יִסְתַּלַּק

מִן הָעוֹלָם הַזֶּה **תְּקַכּז**

■ כָּל חֲסִיד יִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עָלָיו מְשַׁחֲתִים, חֶס

וְשָׁלוֹם **תְּקַכּז**

■ מְאֹד חָבִיב בְּעֵינֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּאשֶׁר מְזַכְרִין זְכוֹת אָבוֹת

הַקְּדוֹשִׁים וְשֶׁל מִשָּׁה אֶהְרֹן וּמְרִים, וְשְׂאֵר נְבִיאִים **תְּקַכּט**

■ מְעַשֶׂה נוֹרָא בְּרַבִּי יוֹסֵי שֶׁפָּגַשׁ תִּינוֹק וְחָשַׁב עָלָיו שֶׁהוּא

שׂד, חֶס וְשָׁלוֹם **תְּקַכּט**

הַתִּינוּק אָמַר לָהֶם דְּבַר תּוֹרָה שְׁאָמַר אָבִיו קִדְּם
הַסִּתְלָקוֹתוֹ..... **תקל**

עַל הָאָדָם לִזְכֹּר שֶׁהֶקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֵה כָּל מַעֲשָׂיו, אִפְלוּ
שֶׁבִּסְתֵּר..... **תקלב**

לֹא יַעֲלֶה עַל לֵב הָאָדָם מַחֲשֶׁבֶת "כַּחַי וְעוֹצֵם יְדֵי", אֲלֵא יִתְּלֶה
כָּל הַצְּלַחָתוֹ בַּחֲסֵד הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ..... **תקלג**

פְּרָק פ'..... **תקלד**

מַעֲשֵׂה נוֹרָא מִמְדַּרְשׁ הַנְּעֻלָּם..... **תקלד**

עָנְשׁוּ שֶׁל הַחוּטָא לְאַחַר מִיתָתוֹ..... **תקלה**

מֵרַב יִסּוּרָיו אֵין הֵמֶת זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ..... **תקלה**

דְּנִים אֶת הַנְּשֻׁמָּה חֲמֻשָּׁה פְּעָמִים בְּמַעַת לַעַת..... **תקלו**

טוֹב לַחוּטָא שְׂיֻדָּה עַל חֲטָאֵיו..... **תקלו**

בְּכַח הַבֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהוֹצִיא אֶת אָבִיו מִן הַגִּיהֵנוֹם..... **תקלז**

צָרִיךְ אָדָם לְהַשְׁגִּיחַ מְאֹד עַל בְּנָיו לְלַמְּדֵם תּוֹרָה וּיְרֵאת שְׁמַיִם,

כִּי בְּכַח הַבֵּן לִזְכוּת אֶת אָבִיו לְעוֹלָם הַבָּא..... **תקלח**

עַל יְדֵי שֶׁהֵבֵן אוֹמֵר קְדִישׁ וְ"אֲמֵן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא" בְּכָל כַּחוֹ,

מְכַנְיִסִין אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ לְגַן עֵדֶן..... **תקלט**

שְׁלֵא לְהַשְׁמִיט תְּבוֹת בְּאִמְרֵת הַקְּדִישׁ..... **תקלט**

פְּרָק פ"א..... **תקמא**

טַעַם שֶׁהִבְרִיז מְקַלְלִין אֶת הָאֵם שֶׁל הַבֵּן הִרְעָ וְלֹא אֶת

הָאָב..... **תקמא**

הַבֵּן יוֹצֵא לְתַרְבוּת רַעָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, עַל יְדֵי אִמּוֹ..... **תקמב**

הַכֹּל תְּלוּי בְּאִשָּׁה..... **תקמד**

אֲשֵׁרֵי הָאָב וְהָאֵם שְׁמַדְרִיכִים אֶת בְּנֵיהֶם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ

הַיִּשָּׁר..... **תקמד**

פְּרָק פ"ב..... **תקמה**

גְּאֻלָּה הָאֲחֻרֹנָה תְּהֵא בְּזִכּוֹת נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת..... **תקמה**

- המְשֻׁנָּה אֶת שְׁמוֹ - גֹּרֵם רָעָה לְגִּוְפוֹ, לְנִשְׁמָתוֹ וְלִכְלָל יִשְׂרָאֵל, הוא עֵתִיד לִתֵּן אֶת הַדִּין וְעֵנְשׁוֹ מְרַבָּה **תקמו**
- צָרִיךְ הָאָדָם לְלַמֵּד עִם בְּנָיו פְּשֵׁהוּן קִטְנִים כֹּל דְּבַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ **תקמז**
- אֶחָד מֵאֲלֹפֵי יֵשׁ לֹו בְּטַחֲוֹן בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת **תקמח**
- הַבוֹטְחִים בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת מֵתְאַבְּלִים עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ **תקמח**
- בְּזִכּוֹת אַרְבַּעַה דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל נִזְכָּה לְגֵאֵלָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן **תקמח**

פְּרָק פ"ג **תקמט**

- נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ עַל פִּי צְוִי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ **תקמט**
- הַהוֹרְגִים חַיִּים וְעוֹפוֹת טְמֵאוֹת שְׂלֵא לְצַרְךָ עֵתִידִין לִתֵּן אֶת הַדִּין **תקנ**
- יֵשׁ לְנַהֵג כְּבוֹד גַּם בְּאֵילָנוֹת וְעֵשְׂבִים **תקנ**
- סִגְלַת הָעֵשְׂבִים **תקנב**
- שְׂלֵא לְצַעַר שׁוֹם בְּרִיָּה - אֲפִלּוֹ עֵשֶׁב אוֹ צוּמַח **תקנה**
- הַמְדַבֵּר בְּגֵאוֹה נֶגְדַּ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הַדְּבוּר נֶחֱקַק בְּפִנְקֶס שֶׁל מַעֲלָה **תקנו**
- הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבְגִמְלוֹת חֲסִדִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא **תקנו**

פְּרָק פ"ד **תקנח**

- הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם נִכְשָׁלִים בְּזֵה שְׂאִין מִחֲזִירִין שְׁלוֹם לְעֵנִי וְכִדוּמָה **תקנח**
- כְּשֶׁמִּחֲזִיר שְׁלוֹם לְחֶבְרוֹ - הַלְּבָבוֹת מֵתְקַרְבוֹת זֶה לְזֶה. **תקנט**
- לְקַרֵב הָעֵנִיִּים וּלְהַחֲזִיר לָהֶם שְׁלוֹם, וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ **תקנט**

פְּרָק פ"ה **תקס**

■ שְׁלֵא לְקָשֶׁר הַבַּיִת יָד שֶׁל יָד שְׁמַאל כְּדֵי לְשַׁעְבְּדוֹ לְמִצְוֹת

תַּפְּלִין **תקס**

■ הָאָדָם מְעוֹרָר בְּמַעֲשָׂיו לְטוֹב אוֹ לְרָע, חָס וְשָׁלוֹם **תקסד**

■ מִי שְׂאִינוֹ נוֹטֵל יָדָיו כְּרֹאֵי נַעֲנֵשׁ גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה **תקסו**

■ לְהַזְהֵר שְׁלֵא לִיהַנּוֹת מִמָּמוֹן שְׂאִינוֹ בִּיּוֹשֶׁר **תקסז**

פְּרָק פ"ו **תקסח**

■ הַפְּיוּטִים יֵשׁ בָּהֶם סוּדוֹת נִפְלְאִים וְהַחַיִּיב לְאַמְרָם **תקסט**

■ מַעֲשֵׂה נוֹרָא מְרַבֵּי שְׁלֵמָה גְּבִירוֹל **תקע**

■ לְכוּן אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַמּוֹחֵבֵר בְּשַׁעַת אַמִּירַת הַפְּיוּט **תקע**

■ הַמְּנַהֵג לְהַזְכִּיר נְשָׁמוֹת בַּיּוֹם טוֹב **תקעא**

פְּרָק פ"ז **תקעב**

■ הַמְּקַבֵּיל פְּנֵי רַבּוֹ בְּרַגְלֵי כְּאֵלוֹ קִבֵּל פְּנֵי הַשְּׂכִינָה **תקעב**

■ בַּיּוֹם טוֹב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבִיט בְּעֵינָיִם אִם יֵשׁ לָהֶם דֵּי

צָרָם **תקעג**

■ וְכִי לֹא עַל מַדַּת הַחֶסֶד בְּרֹאֵי אֶת הָעוֹלָם **תקעו**

■ אֵין לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נַחַת רוּחַ, מְסַעוּדָה שְׂאִינָה שְׁמֻחָה שֶׁל

מִצְוָה **תקעד**

■ לְאַחַר פְּטִירַת הָאָדָם כָּל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה הָיוּ כְּלֵא

הָיוּ **תקעה**

■ תִּכְף לְנִטְיַלַת יָדַיִם - בְּרֻכָּה, וַיְבָרֵךְ בְּרֻכַת הַמְּזוּן תִּכְף אַחַר מַיִם

אַחֲרוֹנִים **תקעו**

■ "תִּכְף" אוֹתִיּוֹת "כְּתָף" **תקעז**

■ הַמְּבָרֵךְ בְּרֻכַת הַמְּזוּן וְאוֹמֵר שִׁירַת הַיָּם בְּכוֹנֵה, יִזְכֶּה לְרֹאוֹת

פְּנֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ **תקעז**

פְּרָק פ"ח **תקעח**

■ בַּחֲדָשׁ תִּשְׂרִי מִתְּפַלְלִים עֲבוּר הַנְּשָׁמוֹת, הוֹלְכִים לְקַבְּרִים

וְנוֹתְנִים צְדָקָה עֲבוּרָם וְעֲבוּר הַחַיִּים **תקעט**

- בִּי"ב יָמִים רֵאשׁוֹנִים שֶׁל חֹדֶשׁ נִיסָן, אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם פָּרַשְׁתָּ נְשִׂיא אַחַד מִי"ב נְשִׂאִים שֶׁל חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ..... **תקפ**
- יִתֵּן צְדָקָה קֹדֶם קְרִיאַת הַנְּשִׂיא..... **תקפא**
- עַל יְדֵי אֲכִילַת בֶּשֶׂר אוֹ עֵשׂוּבִים בְּכִשְׁרוֹת, מִתְקַנֵּים הַנְּשִׂמָה שֶׁמְגַלְגֶּלֶת בָּהֶם..... **תקפא**
- מַעֲשֵׂה מַרְבְּנוּ יַחֲיאל אָבִי הָרֵא"ש ז"ל..... **תקפד**
- בַּחֹדֶשׁ נִיסָן צְרִיכִין לְהִתְעוֹרֵר כְּמוֹ בַּחֹדֶשׁ תְּשׁוּרֵי וְלִהְיוֹת מְכַל מְדוֹת רְעוּת..... **תקפד**

פָּרֶק פ"ט..... **תקפה**

- אֲכִילַת מִצָּה מְכַנֶּיעָה אֶת הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַמְקַטְרִגִּים..... **תקפו**
- כְּמוֹ שֶׁמְגַרְדִּים הַשְּׁלַחֲנוֹת וְהַכְּתָלִים מִחֶשֶׁשׁ חֲמוּץ, כֵּן יִגְרַד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּגַעִים הַבָּאִים מִסְטֵרָא אַחֲרָא, וְנִזְכָּה לְגַאֲלָה שְׁלָמָה..... **תקפז**
- יִדְקֶק שֶׁהַמְעוֹת שְׁקוּנָה בָּהֶם צְרִיכֵי הַחֵג, לֹא יִהְיֶה בָּהֶם חֶשֶׁשׁ גָּזַל אוֹ אִסוּר אַחֵר..... **תקפז**
- לְהַעֲמִיד מִים שְׁלָנוּ בְּמָקוֹם נָקִי שְׂאִין שֵׁם לְכַלּוֹךְ..... **תקפח**
- שְׁלֵא לְדַבֵּר אִז עִם בְּנֵי אָדָם אֶלָּא בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ..... **תקפט**
- אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֶׁת בְּעֵשׂוֹר קְדָשׁוֹת..... **תקפט**

פָּרֶק צ'..... **תקצ**

- שְׁלֵא יַחֲשַׁב הָאָדָם אוֹדוֹת הַנְּאוֹת הַגּוֹף..... **תקצא**
- הַמְטְרִיחַ עֲצָמוֹ בְּהַכְנַת חֵג הַפֶּסַח, הוֹרֵג אֶת הַמְזִיקִים..... **תקצא**
- לְטַבֵּל בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב לְכַבּוֹד הַחֵג..... **תקצב**
- מִצְוָה לְרוּחַץ גּוֹפוֹ בְּמֵיִם חֲמִין קֹדֶם שֶׁיִּטְבֵּל לְכַבּוֹד הַחֵג..... **תקצב**
- כְּשֶׁמְבַעֵר אֶת הַחֲמֵץ יוֹצֵא מִשְׁעַבּוֹד הַיֵּצֵר הָרַע..... **תקצג**
- מְנַהֵג יָפֵה לְשׂוֹרֵף עֲצֵי הַהוֹשְׁעָנָא עִם הַחֲמֵץ..... **תקצג**
- חָיִב לְשַׂמּוֹחַ בְּלִיל הַפֶּסַח..... **תקצד**

■ מַצוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְזִכֹּר הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא תקצו

■ לְהַגְבִּיחַ אֶת הַפֶּסַח קֹדֶם אֲמִירַת "וְהָיָא שְׁעֵמְדָה" תקצז

■ מִשֵּׁה רַבְּנוּ הֵרַג אֶת הַמִּצְרִי עַל יְדֵי אֲמִירַת שֵׁם תקצח

פְּרָק צ"א תקצט

■ מִי שֶׁזָּוְכָה לְהַעֲמִיד בְּנִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, זֹכָה לְהִיכָלוֹת
גְבוּהִים יוֹתֵר מִן הַצְּדִיקִים תר

■ כָּל הַמְּלָאכֹת שֶׁל אֲפִיַת הַמִּצְוֹת יֵהְיוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵלִים. תרא

■ אִם אֵינוּ יוֹצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ בַּמִּצְוֹת צְדָקָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן

אֶת הָעוֹלָם עַל הַתְּבוּאָה שֶׁנָּתַן בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה תרב

■ כְּשֶׁנֹּתֵן לְעֹנֵי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִשּׁוֹר וַיִּין, מְקַרֵּב אֶת הַנְּאֻתוֹ, וְזִכּוֹתוֹ

יוֹתֵר גָּדוֹל מִשְׁנוֹתֵן לוֹ מְעוֹת תרז

■ מְנַהֵג טוֹב לְחַלֵּק קֶמַח לְעֹנִיִּים תרח

■ מִה שֶׁנֹּתְנִים לְעֹנִיִּים הוּא חֵלְקוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. תרח

■ מְטִיל עַל הַגְּבָאִים לְהַשְׁגִּיחַ בְּצַרְכֵי הָעֹנִיִּים תרח

פְּרָק צ"ב תרט

■ בְּכָל יוֹם בָּאנוּ מִמְדֻרְגָּה לְמְדֻרְגָּה בַּמ"ט שַׁעֲרֵי קִדְשָׁה תרי

■ זָכוּ לְכַנֵּס לְשַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל שַׁעֲרֵי בֵּינָה תרי

■ חַג שְׁבוּעוֹת (בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל) הוּא יוֹם אֶחָד - לְרִמּוֹ: שֶׁהַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא אֶחָד וַיִּשְׂרָאֵל הֵם עִם אֶחָד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל תריא

■ בַּמ"ט יָמִים יֵצְאוּ מִשַּׁעֲרֵי טְמֵאָה וְנִכְנְסוּ לַמ"ט שַׁעֲרֵי

בֵּינָה תריג

■ אֲשֶׁרֵי הַלּוֹמֵד בְּלַיִל שְׁבוּעוֹת תריד

פְּרָק צ"ג תריז

■ הַפֶּעֶס כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים תרטו

■ הַחַיִּיב לְהִתְאַבֵּל עַל חֶרְפֵּן הַבַּיִת וְגִלוֹת הַשְּׂכִינָה,

כְּבִיכּוֹל תרטז

הַמְצַטֵּעַר עַל גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה, זֹכֶה לְכַתֵּר תּוֹרָה..... תריח
 רַבִּי אַבְרָהָם גִּלְגּוּל שֶׁל יִרְמְיָה הַנְּבִיא..... תריט
 דְּמוֹת אִשָּׁה בְּלִבוּשִׁים שְׁחוּזִים..... תרכ

פָּרֵק צ"ד

אִם רָגִיל לְהִתְאַבֵּל עַל צַעַר הַשְּׂכִינָה, וּבֹא עָלָיו צַעַר, חֵס
 וְשָׁלוֹם, יִסְבֵּל הַמַּשָּׂא בְּלֹא חֶשֶׁשׁ..... תרכא
 הַמִּתְאַבֵּל עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יִזְכֶּה לְרֵאוֹת בְּנַחֲמַת
 יִשְׂרָאֵל..... תרכז

פָּרֵק צ"ה

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֵין לְשׁוֹן וְלִילִי"ת שׁוֹם שְׁלִיטָה..... תרכח
 מְצוֹת סֵכָה חֲשׂוּבָה מְאֹד בְּעֵינֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא..... תרל
 הַזְּהִירוֹת בְּמְצוֹת סֵכָה..... תרלא

פָּרֵק צ"ו

בְּכָל אֶחָד מֵהַנְּרוֹת יֵשׁ קִדְשָׁה נִפְלְאָה..... תרלג
 עַל יְדֵי נֹר שֶׁל מְצוּה פְּתִיחוּ לְמַהֲרֵשׁ"ל שְׁעָרֵי אֲזָרָה..... תרלד
 מִנֵּר שֶׁל מְצוּה נִמְשָׁךְ קִדְשָׁה עָלֵינוּה..... תרלז
 מֵה שֶׁנִּשְׁאָר מִנֵּר שֶׁל מְצוּה אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְדַבְּרֵי
 חַל..... תרלז

מִכָּל מְצוּה נִבְרָאִים מְלֹאכִים..... תרלה
 חֲבִיבָה מְצוּה בְּשַׁעֲתָהּ, עַל כֵּן יֵשׁ לְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה עַל
 הַנְּרוֹת..... תרלו

פָּרֵק צ"ז

עוֹד טַעַם לָמָּה שְׁמַתְעִינִן בְּתַעֲנִית אֲסֵתֵר..... תרלח
 עַל יְדֵי סְלִיחוֹת וּתְפִלוֹת מְעוֹרָרִים זְכוּת מְרַדְּכֵי וְאֲסֵתֵר. תרמ
 סְגָלָה לּוֹמֵר מִזְמוֹר "לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשְּׁחָר" בְּיוֹם תַּעֲנִית
 אֲסֵתֵר..... תרמ

פָּרֶק צ"ח תרמב

■ באור נפלא בפסוקים שבמגלת אסתר תרמג

■ חיוב זהירות שלא להנות מסעודת עפו"ם תרמה

■ עוד טעם להתענות בתענית אסתר תרמו

■ אשרי מי שאינו נהנה מאחרים, וכל שכן מהאמות תרמז

פָּרֶק צ"ט תרמז

■ המלאכים שנקראים "חשמלי"ם, עורכים מלחמה כנגד

הסטרא אחרא תרמח

■ תפלותיהן של מרדכי ואסתר הועילה שישאל ישובו

מדרבם תרמח

■ כדאי מרדכי ואסתר להזכירם פי מסרו נפשם עבור

ישראל תרמט

■ בכל מועד ומועד יש קדשות וסודות נפלאים תרנ

■ טעם שמרבים להדליק נרות בפורים תרנא

■ יש ללמוד מעט קדם סעודת פורים ביום תרנב

■ כל חדש מחדשי השנה הוא נגד צרוף אחד מצרופי

הוי"ה תרנג

■ לולי לא הזכירה אסתר שם הוי"ה בראשי תבות, לא הייתה

יכולה לנצח את המן תרנג

■ טעם למנהג ישראל להקיש בעת אמירת "המן" תרנד

פָּרֶק ק' תרנה

■ מי שהוא תם ומשלים במדות הכשרים, כשתצא נשמתו תשב

באהל של מעלה תרנה

■ הפגם של מי שעומד בד' אמות לפני המתפלל שמונה

עשרה תרנו

■ גדל אזהרת תפלה בכונה תרנח

■ אָסור גַּמּוּר לְהַאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּה בְּשָׁעָה שֶׁהַצָּבוּר
מתְּפַלֵּלִין..... תרנט

פְּרָק ק"א..... תוס

■ גָּדַל שָׂכַר הַמוֹכֵיחִים וּמְזַכִּים אֶת הָרַבִּים..... תוס

■ הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים זֹכֶה לְרֵאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים יֵרְאִים
וּשְׁלֵמִים..... תוסא

פְּרָק ק"ב..... תוסד

■ אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב חָיו כְּמִנְיֵן בְּש"ר - וְזֶהוּ הַסּוּד "וּבְשׁוּר
בְּשׂוּדָה טְרַפָּה לֹא תֹאכְלוּ"..... תוסט

■ עֲמֶלֶק גִּימְטְרִיא ר"ם..... עתו

■ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יַעֲמֹד עַל אַרְבַּעַת הָרִים: הַר סִינַי, הַר הַכְּרִמָּל,
הַר תְּבוּר, הַר חֶרְמוֹן..... תערב

■ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד בְּנוֹי וּמִשְׁכָּל מִן הַשָּׁמַיִם.. תרעג

הרב הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל זכרו יגן עלינו ואחיו
הרב הקדוש רבי יצחק מסקווירא זכרו יגן עלינו, נכדי בעל
"מאור עינים" זכרו יגן עלינו, שבחו מאד את הספר "קב
הישר" וצוו על אנשי שלומם ללמד בספר "קב הישר".

כידוע היה המחבר ספר "קב הישר" תלמיד של הגאון
הקדוש בעל "יסוד יוסף" זכר צדיק לברכה, ומביאו הרבה
בספרו. גם ספר "יסוד יוסף" לא ירד מעל שלחנו של הרב
הקדוש רבי אהרן מטשערנאביל.

והגאון הקדוש רבי חיים פלאג'י זכרו יגן עלינו כתב על
ספר "קב הישר", שכל אחד ילמד בספר "קב הישר", ויצוו
לבניהם לעשות כן. רבי חיים פלאג'י היה לומד בכל מוצאי
שבת בספר "קב הישר".

הגאון בספר "מאיר עיני חכמים" תנינא בפרשת אמור
מובא, שהמגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע אמר על ספר "קב
הישר", שכאשר מעינים בקטמע של הזהר הקדוש שמזכר
בספר "קב הישר", מסגל לעורר את האדם ליראת שמים
יותר מאלו היה לומד את הקטע שהוא בספר הזהר עצמו.
ומסביר הגה"ק מאוסטראווצא זי"ע את דברי המגיד
מקאזניץ, דהנה נשמת האדם חצובה ממקום גבוה וירדה
למטה בעולם הזה, ועל כן, נשמה הבאה ממקום נמוך
יותר אין ביכלתה להבין ענינים שמקורם ממקום גבוה יותר
משרש נשמתו. ולכן, הלומד דברי הזהר בתוך ספר "קב
הישר", בנקל לו להבין יותר מאלו היה לומד את הקטע
בזהר עצמו, כי המחבר של ספר "קב הישר" הכניס בספרו
כח הקדשה משרש נשמתו, ולכן אפשר להתעורר יותר על
די הלמוד בספר "קב הישר" מאשר בזהר גופא.